

**NAZWY
MIEJSCOWE
POLSKI
Ru-Rż**

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
KAZIMIERZA RYMUTA
BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH
i URSZULI BIJAK

XII Ru-Rz

KRAKÓW 2015

PRACOWNIA TOPONOMASTYCZNA INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Kierownik

BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH

Autorzy haseł tomu XII

URSZULA BIJAK (UB), ELŻBIETA BORYSIK (EB), JOANNA CHŁADZYŃSKA (JCh),
BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), PAWEŁ DUDEK (PD),
ALEKSANDRA GALASIŃSKA (AG), WANDA MAKULA-KOSEK (WK), IWONA NOBIS (IN),
ROZALIA PRZYBYTEK (RP), PAWEŁ SWOBODA (PS), URSZULA WÓJCIK (UW),
KINGA ZAWODZIŃSKA-BUKOWIEC (KZ), ZOFIA ZIERHOFFER (ZZ)

Recenzent

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

Specjalny konsultant w zakresie odosobowych nazw miejscowości

MARIA MALEC

Konsultant w zakresie nazw niemieckich i łżyckich

JÜRGEN UDOLPH

Konsultant w zakresie nazw archaicznych

ZBIGNIEW BABIK

Redakcja wydawnicza

EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

Skład i łamanie

ADAM BANIA

© *Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2015*

ISBN 83-85579-29-X całość

ISBN 978-83-64007-21-7 tom XII

Wydanie 1. Nakład: 250 egz.

Druk i oprawa:

Wydawnictwo i Drukarnia TERCJA — Zbigniew Paliś
30-723 Kraków, ul. Golikówka 77 lok. 1
tel.: 608 531 316

Ru

Rubakau zob. **Robakowo** (2)

Rubcowo, wś, suwał., gm. Płaska, 8,5 km na płn.-wsch. od Lipska: po *Rubcow* (ostęp) 1559 SHGPd(Rewizja 193); *Rubcowo*, uroczysko 1782, *Rubcowo*, wś ok. 1800 WiśnAug 274, 276; *Rubcowo* 1827 Tabella II 145; *Rubcowo* 1888 SG IX 876; *Rubcowo* 1921 Sk V 4; *Rubcowo*, -wa, *rubcowski* 1971 UN 151, 25. — Od brus. n. os. *Rubiec* BiryłaBA II 353 (: brus. *rubić* 'rąbać'), z suf. -ów, -owo, por. też brus. n. os. *Rubcow* BiryłaBA II 353. Lit.: WiśnAug 160, 161, 274, 276. EB

Rubice, cz. Równiej, dawniej wś, sier., gm. Błazki: *Rubycze* 1496 ŻDz XIII 170; *Rubicze* 1497 Matr II nr 1083; *Rubice* 1511 ŻDz XIII 179; *Rubycze* 1511/12 VisitGn 392; *Rubycze* 1511–23 ŁLB II 57; *Rubicze* 1553 ŻDz XIII 218; *Rubice* 1827 Tabella II 145; *Rubice* 1877 Zin II 116; *Rubice*, pustk. 1888 SG IX 877; *Rubice*, os. 1902 Przew II 131; *Rubice*, wś 1921 Sk II 98; *Rubice*, wś 1967 SM 983; *Rubice*, -bic 1982 WUN III 152; gw. *rubice*, -bic, *rubicki*. — Od n. os. *Ruba* (por. im. *Robert*, n. os. pochodzenia niem. *Rube*, też łac. *ruber* 'czerwony', gw. *ruby* 'gruby', *rubaszny*) RymSEN II 368, z suf. -ice. EB

Rubieszce zob. **Boguty-Rubieszce**

Rubieszów zob. **Hrubieszów**

Rubieżanka, cz. Klejw, dawniej wś, suwał., gm. Sejny: *Rubieżnica* 1792 SHGPd(APS Ks.chrz. 91); *Rubieżanka* 1888 SG IX 877; *Rubieżanka*, wś 1921 Sk V 71; *Rubieżanka*, -ki 1982 WUN III 152. — Od ap. *rubież* 'granica, kresy, skraj, brzeg, zrąb, kraniec' SW V 759, z suf. -nica, wtórnie -anka. Por. też n. rz. *Rubieżanka* 1792 SHGPd(APS Ks.chrz. 91), która płynie w pobliżu wsi. EB

Rubieżnica zob. **Rubieżanka**

Rubieżowice zob. **Rożubowice**

Rubik zob. **Rolbik**

Rubinka zob. **Rubinki**

Rubinki, cz. Nieszkowic Małych, dawniej wś, tarn., gm. Bochnia: *Rubinka* 1629 RPobKr 237; *Rubinka* 1680 Rej 254; *Rubinki* 1881, *Rubinki* 1888 SG II 559, IX 879; *Rubinki*, -nek 1963 UN 2, 24. — Od n. os. *Rubin* SSNO IV 509 (: stp. *rubin* 'kamień szlachetny', też od im. *Robert*), por. cum ... civitatis Bochnya ... Stanisalo *Rubyn* 1498 Matr III supl. nr 265, lub od ap. *rubin* 'czerwona odmiana gruntu' SW V 760, w przenośnym znaczeniu 'czerwony', z suf. -ka, później pluralizacja nazwy. Lit.: LKrak 129. IN

Rubinkowo, cz. Torunia, dawniej wś: *Rubinkowo* 1664 MT 478–80; *Rubinkowo* (*Bachau*) 1772/73 HAPr IV 545; *Rubinkowo* 1789 Goldb II 206; *Rubinkowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rubinkowo* 1879 KętN 123; *Rubinkowo* 1888 SG IX 879; *Bachau* 1905, *Rubinkowo* 1912 Bär 21; *Rubinkowo* (*Bachau*) 1925 Krzep 101; *Rubinkowo*, wś 1933 SkBy 1465; *Rubinkowo*, -wa 1972 UN 187, 24. — Zapewne od nazw. *Rubinek* (: *rubin*) RymSEN II 368, z suf. -owo. Nazwa niem. *Bachau* wprowadzona urzędowo w okresie zaboru pruskiego. WK

Rubitten zob. **Robity**

Rubity zob. **Robity**

Rubno Wielkie, wś, elbl., gm. Elbląg, 6 km na płn.-wsch. od Elbląga: [*Sprengelshof*] 1572, [*Jacobsonshof*] XVI–XVII, [*Rittersdorffshof*] XVIII Kerstan 312; *Röbern*, Gr. 1772/73 HAPr IV 636; Gr. *Röbern* 1789 Goldb II 202; Gr. *Röbern* 1796–1802 MpSchröt X; *Groß-Röbern*, hieß auch *Sprengels-*, *Jacobsons-* und *Rittersdorffshof* 1832 Fuchs III/3, 347; *Roebern Gross* 1888 SG IX 654; *Gross Röbern* — *Rubno Wielkie*, -a, *rubieński* 1946 MPol XXV nr 142; *Rubno Wielkie* 1952 UW 189; *Rubno Wielkie*, -na -kiego 1982 WUN III 152. — Dawne n. niem. *Sprengelshof*, *Jacobsonshof* i *Rittersdorffshof* od n. os. właścicieli wsi,

Rucewko

por. Johann *Sprengel*, *Jacobson* (por. *Jacob* sen[ior] i *Jacob* iun[ior]) i Daniel *Rittersdorf* (Kerstan 312), z drugim członem od ap. *Hof* 'dwór'. Nazwa niem. *Röbern* od n. os. *Röber* (: *Hrodobert* : dniem. *röber*, *räuber* 'rabuś, rozbójnik') Gott 411, 401, 260, w l. mn. Nazwa pol. *Rubno Wielkie* ustalona urzędowo po 1945 roku. W latach 90. XX w. wieś włączono administracyjnie do Elbląga. Lit.: Kerstan, *Die Geschichte des Landkreises Elbing*, 1925, 312–4. WK/PS

Rucewko, wś, bydż., gm. Złotniki Kujawskie, 12,5 km na płd.-wsch. od Łabiszyna: *Rzuczewo Minor* 1489 Lupbrz 174; *Rzuczewo minor* 1527 Vlad XI 11; *Rzuczewo minor* 1583 ŻDz XII 259; *Rucewko* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rucewko*, dawniej *Rzuczewo Male* 1888 SG IX 880; *Rucewko*, -ka 1982 WUN III 152. — Od n. m. *Rucewo* (1), początkowo z łac. członem dyferencyjnym *Minor*, później z suf. deminutywnym -ko. AG

Rucewo (1), wś, bydż., gm. Złotniki Kujawskie, 14 km na płd.-wsch. od Łabiszyna: *Ruczow* 1327 KW II 416; *Rsuczowo* 1364 KW III 256; *Rzuczewo Maior* 1489 Lupbrz 174; *Rzuczewo maior* 1583 ŻDz XII 260; *Rucewo* 1634 Rpodbrz 232; *Rucewo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rucewo* 1888 SG IX 880; *Rucewo*, -wa 1982 WUN III 152. — Zapewne od n. os. *Ruc(z)* SSNO IV 510, z suf. -ów, -owo, wtórnie -ewo. Do n. os. por. niem. n. os. od *Rod-*, germ. *hrōth* 'sława', stwniem. *Ruzzo*, *Rutsch* : *Hrod* Gott 418, 262, też niem. im. *Rutsch (mann)* Gott 239. F. Nieckula uznaje toponim za niejasny, ale dopuszcza związek z czasownikiem *rzucać*. Lit.: Nieckula, -ov-179. AG

Rucewo (2), wś, olszt., gm. Zalewo, 7 km na płd.-zach. od Zalewa: *Rotczyngesdorff* 1437 GZ 32; *Rotzingscher Winkel* 1712 Morąg 92; *Rotzung* od. *Rotzungshof* 1789 Goldb I 186; *Gr.*, *Kl. Rotzung* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rotzung* 1820 Wald 195; *Rotzung* 1888 SG IX 814; *Rotzung*, *Rutzow* — *Rucewo* 1946 Ley I 50; *Rotzung* — *Rucewo*, -wa, *rucewski* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Rucewo*, -wa 1982 WUN III 152. — Dawniej n. niem. *Rotzingsdorf*, wtórnie *Rotzingscher Winkel*. Pierwszy człon przymiotnikowy, od niem. n. jez. *Rucewo* (Wielkie), por. *Rutzow* 1343, *Ruczowe*, *Rotczing* 1375 Ger 147, *Rotzing gros* 1595, *Grosser Rotzung See* 1939,

Rucewo Wielkie 1959 Ley II 139. Według Ger 147 n. wodna niejasna; por. jednak łot. n. w. *Rucava*, niem. *Rutzau*, *Rutzowe* 1253 Būga, Rinktinia raštai III 171, 235, lit. n. rz. *Rūkiava*, *Rūkava* od *rūkas* 'mgła' (: *rūkti* SESmocz 524), prus. n. os. *Rucze* TAP 84. Drugi człon od ap. *Dorf* 'wieś', *Winkel* 'kąt', później też od *Hof* 'dwór'. Nazwa wsi przeszła do kategorii n. niezłożonych *Rotzung*, z adideacją do niem. n. os. *Rotz-*, *Rötz-*, *Rutz-*, *Rütz*, prus. n. *Rutz* (: *Hrod*) Gott 415, 418, spolonizowana jako *Rucewo* (hiperpoprawne *ć*). Po 1945 r. ustalono n. *Rucewo*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 52, 92. RP

Rucewo zob. **Rzucewo**

Ruchaje zob. **Rutkowo** (4)

Ruchendorf zob. **Raciniewo** (2)

Ruchenka, wś, siedl., gm. Liw, 5,5 km na płd.-wsch. od Węgrowa: *Ruchenka*, folw. 1839 MpKwat V 4; *Ruchenka*, wś 1888 SG IX 881; *Ruchenka* 1921 Sk IV 114; *Ruchenka*, -ki 1982 WUN III 152. — Od n. pobliskiej wsi *Ruchna* (2), z suf. -ka. EB

Ruchenna, wś, koniń., gm. Koło, 3,5 km na płn.-zach. od Koła: *Ruchennya* 1476 Matr I nr 1351; *Kuchenna* (!), *Ruchenna* 1511 VisitGn 255, 275; *Ruchenna* 1511–23 LLB I 221; *villam Ruchenna* (1564)XVII Luwlkp I 102; *Ruchenna* 1579 ŻDz XII 235; *Wies Ruchenna* ... woytostwo w *Ruchenny* 1789 MKI(ASK 109, 368); z wsi *Ruchenny* 1789 MKI(ASK 109, 444); *Ruchenna* 1888 SG IX 881; *Ruchenna*, -ny, *rucheński* 1970 UN 82, 35; gw. *ruχenna*, -ny, *ruχeński*. — Od n. os. *Ruchno* RymSEN II 369, por. n. os. *Ruchna* SSNO IV 510 (: *ruchno*, *ruchna* 'odzież, szata, zasłona' SEBr 467), z suf. -na. H. Borek uważa n. za niejasną; łączy ją z ap. *ruchna* lub z n. os. *Ruchna*, zob. *Ruchna* (1). Lit.: Borek, -bn- 289. ZZ

Ruchennia zob. **Ruchenna**

Rucher(t)swalde zob. **Domaszkowice**

Ruchna (1), cz. Woli Zbrozkowej, dawniej wś, łódz., gm. Głowno: *Ruchna* (1446)1456 SHGRw (MK 3, 333); *Ruchna* (1467)1511/12 VisitGn 17; *Ruchna* 1475 SHGRw(MK 9, 63v–64); *Ruchla* (!) 1511/12 VisitGn 118; *Ruchna*, *Ruchlna* (!) 1511–23 LLB II 344, 345; *Ruchna* 1579 ŻDz XVI 161; *Ruchna* 1792 MpPerRw; *Ruchna* 1827 Tabella II 145; *Ruchna* albo *Ruchno*, folw. 1888 SG IX 881;

Ruchna, os. 1967 SM 983; *Ruchna*, -ny, cz. wsi 1973 UN 44, 16; *Ruchna*, -ny 1982 WUN III 152. — Od ap. *rucha* 'dawny podatek na Mazowszu, główszczyzna' SW V 761, z suf. -na; por. też n. os. *Ruchna*. UW

Ruchna (2), wś, siedl., gm. Liw, 3,5 km na pld.-wsch od Węgrowa: [*Ruchna*] (1414) SHGPd (kartoteka); *Ruchna* 1579 SHGPd(MetrKor 120, k. 478–479v); Ze wsi *Ruchni* 1580 ŻDz XVII/1, 26; *Ruchna* 1665 SHGPd(MK 203, k. 362v–363v); *Ruchna* 1793 SHGPd(Regof 12); *Ruchna* 1827 Tabella II 145; *Ruchna* 1888 SG IX 881; *Ruchna* 1921 Sk IV 114; *Ruchna*, -ny 1982 WUN III 152. EB

Ruchno zob. **Ruchna** (1)

Ruchocica zob. **Ruchocice**

Ruchocice, wś, pozna., gm. Rakoniewice, 6,5 km na pñ.-wsch. od Rakoniewic: de *Ruchocicza* 1398 RWlkp III nr 37; *Ruchocicze* 1406 RWlkp V nr 224; *Ruchocicze* 1418 SHGPn(Kość Z 4, 97v-98); *Ruchoczycze* 1465 SHGPn IV 203; *Ruchocice* 1482 SHGPn(PG 9, 155); *Ruchocicze* 1510 NKs 163; *Ruchocice* 1580–81 ŻDz XII 83; *Ruchocice* 1622–24, *Ruchocice* 1775 PPOzn(Tab 1, 84 i 7, 12); *Ruchocice* 1783–84 RejKor 727; *Ruchocice* 1888 SG IX 881–2; *Ruchocice*, -cic 1982 WUN III 152; gw. *ruçoíce*, -ćic, *ruçojćki*. — Od n. os. *Ruchota* SSNO IV 510 (: *ruchać* 'ruszać'), z suf. -ice. Lit: SHGPn IV 203–4; PPOzn 261. ZZ

Ruchocice zob. **Ruchocin**

Ruchocin, wś, koniń., gm. Witkowo, 6 km na pld.-wsch. od Witkowa: *Ruchoczino* 1392 Lek II nr 264; de *Ruchoczino* 1398 RWlkp II nr 71; de *Ruchoczyno* 1435 KW V 554; *Ruchoczyno W.* 1466 SHGKI(PG 6, 227v); de *Ruchocice* 1482 SHGKI(PG 9, 157); de *maiori Ruchoczino* (1492) XIX SHGKI(Hock III 494); *Ruchoczin* 1497 Matr II 796; *Ruchoczyno* 1498 Bob 641; villae ... *Ruchoczyno duplex* 1511–23 ŁLB I 319; *Ruchoczino* 1580 ŻDz XII 154; *Ruchocino maior* 1618–20 PKal 212; *Ruchocino* 1674 MKI(ASK 74, 215); Wies *Ruchocin* 1789 MKI(Tab 36, 166); *Ruchocin* 1888 SG IX 882; *Ruchocin*, -na, *ruchociński* 1967 UN 77, 30; gw. *ruçoćin*, -na, *ruçoćiński*. — Od n. os. *Ruchota*, z suf. -ino, efemerycznie -ice; utrwaliła się postać z suf. -in. Okresowo n. z łac. członem dyferencyjnym od przym. *maior* 'większy'. ZZ

Ruchocinek, wś, koniń., gm. Witkowo, 6 km na pld.-wsch. od Witkowa: z *M. Ruchocina* 1462 SHGKI(PG 6, 127v); *Ruchoczyno duplex* 1511–23 ŁLB I 320; *Ruchoczino minor* 1580 ŻDz XII 154; *Ruchocinko* 1674 MKI(ASK 74, 215); Wies *Ruchocinek* 1789 MKI(Tab 36, 166); *Ruchocinek* 1888 SG IX 882; *Ruchocinek*, -nka, *ruchociński* 1967 UN 77, 22; gw. *ruçoćinek*, -nka, *ruçoćiński*. — Początkowo n. zestawiona; pierwszy człón od przym. *mały*, łac. *minor*, drugi człon od n. m. *Ruchocino*, dziś *Ruchocin*. Nazwa zuniwerbizowana przy użyciu suf. -ko, ostatecznie -ek. ZZ

Ruchocinko zob. **Ruchocinek**

Ruchocino Maior zob. **Ruchocin**

Ruchocino Minor zob. **Ruchocinek**

Ruciane-Nida, mto, suwał., połączenie dwóch odrębnych miejscowości nastąpiło w 1965 r. **Nida**: *Niden* 1595 HenErcl 336; *Niden* 1699 Pisz 171; *Nidden* 1783 MpPerMz; *Nieden*, wś 1785 Goldb III 138; *Nieden* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Nieden*, *Nieda*, do *Niedy* ok. 1850 SzcześTeka 37; *Nieden* — *Nida* 1879 KętN 149; *Nida*, niem. *Nieden* 1886 SG VII 37; *Nieden* — *Nida*, -y, *nidzki* 1947 MPol XXV nr 111. — **Ruciane**: *Rudzanny* 1880 Gause 91; *Ruciane-Nida*, niem. *Nieden* al. *Ruczanki*, leśn. st. p. *Rudożanny* (!) 1886 SG VII 37; Bnf. *Rudczanny* 1907 MpMbl(2395); *Rudschanny* 1921 MpMbl(2395); *Rudzanny*, Schuzbez. 1935 Gause 101; *Rudczany* — *Niedersee* 1938, *Rudczanny* 1941 Choj 59; *Niedersee* 1938, *Rudschanny* — *Ruciane* al. *Rudziany*, wś 1946 Ley I 57; *Niedersee* — *Ruciane*, -ego, *ruciański* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruciane* — *Niedersee* (*Rudczanny*), wś 1951 Rosp 277; *Ruciane*, osiedle miejskie 1957 DzU nr 57, poz. 279; *Ruciane-Nida* 1965 DzU nr 54, poz. 334; *Ruciane-Nida*, -nego-dy 1982 WUN III 152; gw. *rużonyllrućane//rućani*. — Starsza n. *Nida* od prus. n. jez. **Nid-ē*, dziś *Nidzkie Jezioro*, por. *Nede* 1367, *Neden* 1367, 1361–71, *Nieden* 1595, *Nidden* 1748, *Nieder See* 1925, *Nidzkie Jezioro*, gw. *Nidy* 1927 Ley II 285–6. Hydronim od **nīd-*, ide. **neid-*/**nīd-* 'płynąć', por. staroindyjskie *nēdati* 'cieknie, płynie', też lit. n. w. *Niedá*, *Niedús*, *Niēdis*, n. jez. *Nidajno* Biolik 156. Być może forma singularna *Nida* jest dyferencyjna wobec gw. n. jeziora *Nidy*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Niedersee*. Nazwa *Ruciane*, pierwotnie *Rudziany* lub *Rudczany*, od

Rucianka

ap. *ruda*, *rudka* 'rodzaj gleby o czerwonobrunatnym, metalicznym kolorze', z suf. -'any, odnosiła się do osady założonej ok. 1700 r. Być może jednak jest to jakiś jaćwieski relikw nazewnicy (por. lit. n. w. *Rūdē, Rūdijā, Rūdŷnē* : *rūdā* 'ruda, kruszec' zapożyczenie z brus. SESmocz 521, z suf. -*ēn*-//*-īn*-, lit. -*ēn*-//*-ŷnas*, -*ŷnē* Ger 253). Wariant *Ruciane* powstał na zasadzie adideacji do *ruta* 'roślina lecznicza o liściach podłużnych, żółtych pachnących kwiatach', *ruciany*, *ruciane* (miejsce). Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 158–9, 171–2, 174; Śliwiński, Z dziejów Rucianego-Nidy i okolic, 1993, 105–8; PrzybBalt 246; BiałPrzem 19, 41, 175; BiałKol 68–9, przyp. 401, 71; UdolphStell 181–5 (do n. *Nida*). *RP*

Rucianka zob. **Wierzno Wielkie**

Ruciany, wś, siedl., gm. Bielany, 10 km na płd. od Sokołowa Podlaskiego: *Ruty* 1541 Sprogis I 60 (tu?); *Rusiany*, z *Rusian* 1569 UPL 281; *Ruciany*, na *Rucianach* 1793 SHGPd(Regof 7, 11, 13); *Ruciany* 1827 Tabella II 146; *Ruciany* 1888 SG IX 882; *Ruciany* 1921 Sk IV 101; *Ruciany*, -*cian* 1982 WUN III 152. — Dawna n. *Ruty* od n. os. *Ruta* SSNO IV 521 lub od ap. *ruta* 'roślina', w l. mn., wtórnie z suf. -*any*. Forma *Rusiany* z przejściem *ć > ś*. *EB*

Ruciany zob. **Ruciane-Nida**

Ruck zob. **Rudki** (1)

Rucker(t)swalde zob. **Domaszkowice**

Ruczanki zob. **Ruciane-Nida**

Ruczewo zob. **Rucewo** (1, 2)

Ruczewo Maior zob. **Rucewo** (1)

Ruczewo Małe zob. **Rucewko**

Ruczlinów zob. **Ruczynów**

Ruczniów zob. **Ruczynów**

Ruczowo zob. **Rucewo** (1)

Ruczów zob. **Rucewo** (1)

Ruczynów, wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 8 km na wsch. od Buska-Zdroju: *Ruszinow* 1470–80 DB II 380; *Ruczlinow* 1489 SHGSd(AOV 6564, 10); *Rvcznow*, *Rucznow* 1529 LR 249; *Ruczlynoff* 1579 ŻDz XIV 232; *Rucynow* 1783–84 RejKor 252; *Raczynów* (!) 1827 Tabella II 129; *Ruczynów* 1877 Zin II 117; *Ruczynów* 1888 SG IX 883; *Ruczynów* 1933 SkBy 1466; *Ruczynów*, -*nowa*, *ruczynowski* 1966 UN 19, 28. — Dawniej prawdopodobnie *Ruślinów*, od n. os. *Ruślin*, zapisanej w formie zlatynizowanej *Ruslinus* ok. 1265

SSNO IV 520. Nazwa os. *Ruślin* może pochodzić od n. os. **Rusiel*, z suf. -*in*, ta zaś od przym. *rusy* 'rudy'. Zapisy z XV i XVI w.: *Ruczlinow*, *Ruczlynoff*, z śródgłosowym -*cz*-, powstały w wyniku mieszania szeregów -*ś*-, -*sz*- i -*cz*-. Późniejsze, z elizją -*l*-, są wynikiem dalszych przekształceń graficzno-fonetycznych nazwy. Dzisiejsza forma *Ruczynów* kontynuuje postać graficzną z dokumentów z XIX w. Lit.: KSand 172; KopKiel 198–9; NalSand 153; Nieckula, -*ov*- 177. *IN*

Ruda (1), wś, biał., gm. Krypno, 4 km na płd.-zach. od Knyszyna: *Ruda* 1561 ŻDz XVII/1, 177; *Ruda* 1576 Lupodl 75; *Ruda* 1664, *Ruda* 1690 HalBiał II 65; *Rudę* 1744 SDV 147; *Ruda* 1795 MpPerPd; *Ruda* 1888 SG IX 890; *Ruda* 1921 Sk V 15; *Ruda*, -*dy* 1982 WUN III 152. — Od ap. *ruda* 'surowiec mineralny, z którego wytapia się żelazo, ruda żelazna; prymitywny zakład hutniczo-metallurgiczny, kopalnia rudy' Sstp VIII 43, SEBor 526, też 'torf miałki, przesiąknięty wodą; błoto niewysychające, bagnisko' SW V 763. Lit.: HalBiał II 64–5. *EB*

Ruda (1a), wś zaginiona, leżała w pobliżu mta Kleszczele i wsi Jelonka, biał.: *Ruda*, wś 1576 Lupodl 85; *Ruda* (żelazna) 1576 ŻDz XVII/1, 174; *Ruda* (1616) Lupodl 85, przyp. *EB*

Ruda (2), dziś *Ruda*, *Ruda-Huta* i *Ruda-Kolonia*, dwie wsi i kol., dawniej trzy wsi, chełm., gm. Ruda-Huta, 14 km na płn.-wsch. od Chełma: *Ruda* (1443)1653 ZDM III 85; *Ruda* 1481 AWAK XIX 14; *Ruda* 1505 Matr III nr 2033; *Ruda Superior* i *Ruda Inferior* 1564 ŻDz XVIII/1, 177; *Ruda Wisza* i *Ruda Nizna* 1564–65 Lurus I 26; *Ruda Wyższa* i *Ruda Mniejsza* 1661–65 Lurus III 203; *Ruda*, *Ruda Wielka* 1796 PerOpis I 163; *Ruda* 1839 MpKwat VII 57; *Ruda*, wś i 2 folw. (A i B) 1888 SG IX 888; *Ruda*, wś, *Ruda* (A i B), kol. i *Ruda (Huta)*, kol. 1921 Sk IV 15; *Ruda*, wś, *Ruda*, kol., *Ruda-Huta*, wś 1952 UW 135; *Ruda*, -*dy*, *Ruda-Huta*, -*dy*-*ty*, *Ruda-Kolonia*, -*dy*-*nii*, *rudziński*, trzy wsi 1970 UN 108, 23; *Ruda*, -*dy*, *Ruda-Huta*, -*dy*-*ty*, *Ruda-Kolonia*, -*dy*-*nii* 1982 WUN III 152, 154; gw. *ruda*, -*dy*, *rużejski*, *kolonia ruda*, -*nii* *rudy*, *ruda huta*, -*dy*-*ty*. — Dawniej *Ruda*, od XVI w. dwie n. zestawione; drugie człony od łac. przym. *inferior*, pol. *niżny* 'dolny', *superior*, pol. *wyższy* 'górny'. Później wymiana na człony od przym. *wiekszy*, *wielki*, *mniejszy* oraz

od ap. *huta* 'fabryka, w której robią szkło' SL II 193 i od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: RospSEMIG 331; CzChełm 190. BCz

Ruda (3), wś, ciech., gm. Dzierzgowo, 17 km na płn.-wsch. od Mławy: Przykuthy alias *Rudy* 1495 SHGMz(MK 18, 81v); *Ruda* 1783–84 Rej-Kor 467; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1972 UN 140, 20. — Początkowo *Rudy*, od ap. *ruda*, w l. mn., wtórnie *Ruda*. UB

Ruda (4), wś, ciech., Lubowidz, 10,5 km na płn.-zach. od Żurmina: *Ruda* (?) 1578 ŻDz XVI 39; *Ruda* 1784 MpPerPł; *Ruda* 1881 SG II 41; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda* 1921 Sk I 95; *Ruda* 1952 UW 19; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 152. UW

Ruda (4a), cz. Sierakowa, dawniej wś, ciech., gm. Przasnysz: *Ruda* 1512 SHGMz(PT 1, 35); *Ruda* 1513 SHGMz(C 5, 26); inter vias publicas Barthnycza et *Rudzienska* 1539 Matr IV/1, nr 6347; *Ruda*, -dy 1972 UN 140, 15. — W XVI w. była to wieś książęca, włączona później do Sierakowa. Lit.: BorkCiech 102, 138. UB

Ruda (5), wś, częst., gm. Gidle, 12 km na płd. od Radomska: *Ruda* 1511–23 ŁLB II 210; *Ruda* 1802–03 MpGillyPr; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1888 SG IX 886; *Ruda* 1921 Sk II 84; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1972 UN 48, 34. EB

Ruda (5a), wś nieistniejąca, zapewne włączona do Okrągłej Łąki, elbl., gm. Sadlinki: Hannus (de) *Molbach* 1400, Hensil (de) *Molbach* 1403 UBP 165, 176; [przywilej dla młyna] *Molbach* 1430, *Muchlbach* 1558 UBP 189–90, 330; das wüste gut *Mühlbach* 1562, Wasser mühle bey *Mulbach* 1586 UBP 347, 370; *Ruden*, *Alt-Mühlbach* 1586 KętL 201, 216; *Ruden* 1694 ZeitM XXXIV 68; *Ruhden*, folw. 1789 Goldb II 207; *Ruhden* — *Ruda* 1879 KętN 90; *Ruda*, niem. *Ruden* 1888 SG IX 899. — Nazwa niem. może od hipotetycznej n. potoku **Molbach*, **Mühlbach* pod Sadlinkami, ta od ap. *Mühle*, śrdniem. *mole* 'młyn' Lübben 234 + *Bach* 'potok'. Pod koniec XVI w. n. z członem dyferencyjnym *Alt* wobec n. przys. *Neumühlbach*, dziś *Młynki* (1a). Od XVI w. występuje n. *Ruda*, od ap. *ruda* w znaczeniu 'kuźnica'; w 1586 r. we wsi mieszkali bracia *Rudnikowie* (KętL 201). G. Blažienė odczytuje n. jako **Rūd-* (?) i łączy ją z prus. n. os. *Rudde*, *Rud-ayko* TAP 84, lit. n. os. *Rūdė*, *Rūdis* Lpvž II 630, ap. *rūdā* 'brąz, brunat-

ność; *ruda*', *rūdis* 'bagno z czerwoną, żelazistą wodą' itd. Lit.: Górniewicz, PMT IV 107, 138, 256; Błażiene II 379. RP

Ruda (5b), wś, kal., gm. Dobrzyca, 10 km na zach. od Pleszewa: Vw. *Ruda* 1802–03 MpGillyPr; Vw. *Ruda* 1832–33 MpRey nr 114; *Ruda*, folw. 1933 SkBy 1467; Vw. *Ruda* 1944 MpMbl(4171); *Ruda*, -dy, cz. wsi Lutynia 1982 WUN III 152; po zmianie *Ruda*, -dy, *rudzki*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. PD

Ruda (5c), os. zaginiona, kal., gm. Doruchów: Kussnycza et *Ruda* in Doruchowo 1536 Koz III 150. EB

Ruda (6), wś, kal., gm. Zduny, 7 km na płd.-wsch. od Kobylina:miny alias *Rudy* 1472 SHG-KI(PG 8, 1450); *Ruda* 1511–23 ŁLB II 16; *Ruda Bestwińska* 1578 ŻDz XII 196; *Ruda Baszkowska* 1674 MKI(ASK 74, 188); *Ruda* 1783–84 RejKor 59; Wieś *Ruda* 1789 MKI(Tab 47, 61); *Ruda*, dawn. *Ruda Bestwińska* 1888 SG IX 896; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 152; gw. *ruda*, -dy, *rucki*. — Okresowo n. z członem lokalizującym w formie przym. od n. m. *Bestwin* i *Baszków*. ZZ

Ruda (7), wś, kat., gm. Kuźnia Raciborska, 4,5 km na płn.-zach. od Kuźni Raciborskiej: [*Ruda*] 1556 Wawoczny 15; *Ruda* 1736 MpWielRat; *Ruda* 1784 Z III 166; *Ruda* 1845 K 561; *Ruda* 1865 Triest 681; *Ruda* (*Ruda*) — *Rudweiler* 1939 Prus 64; *Rudweiler* — *Ruda*, -y, *rudzki* 1947 MPol XXV nr 124; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 152. — Wieś, pierwszy raz wzmiankowana w 1556 r., od początku XVII w. należała do księstwa raciborskiego (Triest 681). Nazwa ponowiona z n. rz. *Ruda* (dziś Rudka, pd. Odry), por. in *Ruda fluvio* (1258)1520 CdSil II 1. Błędnie utożsamiano z tą wsią zapis z 1251 r., por. CdSil VII/2, 4, który odnosi się zapewne do wsi *Ruda* (29). Nazwa niem. *Rudweiler* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Ruda*. Lit.: SNGŚI XII 13–4; BorGŚI 56; Wawoczny, Zabytki powiatu raciborskiego, 2007, 15. PS

Ruda (7a), wś zaginiona, leżała w okolicy Tenczynka, krak., gm. Krzeszowice: *Buda* (!), Tanczin 1527, *Ruda* 1528 Matr IV/2, nr 15000, 15401. — Od ap. *ruda*. Lit.: RKrak 145. IN

Ruda (8), wś, kiel., gm. Brody, 7 km na płd.-wsch. od Starachowic: *Ruda* (1425) ZDM II 52; *Ruda Stara* 1662 ŻDz XV 55a; *Stara Ruda* 1787

Ruda

Spis 412; *Ruda stara* 1827 Tabella II 146; *Ruda* al. *Ruda Stara* 1888 SG IX 887; *Ruda* 1921 Sk III 22; *Ruda, -dy, rudzki* 1967 UN 20, 9. — Okresowy człon odróżniający od przym. *stary*. Lit.: KopKiel 125. IN

Ruda (9), wś, kiel., gm. Gnojno, 16 km na pń.-wsch. od Buska-Zdroju: [*Ruda*] XVI AtSd 153; *Ruda* 1787 Spis 369; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1888 SG IX 888; *Ruda* 1921 Sk III 126; *Ruda, -dy, rudzki* 1966 UN 19, 60. Lit.: KopKiel 125. IN

Ruda (9a), cz. Melonka, dawniej wś, kiel., gm. Łagów: *Ruda Lagowska* 1578 ŻDz XIV 189; *Ruda* 1783–84 RejKor 241; *Ruda* 1787 Spis 401; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda*, wś 1888 SG IX 887; *Ruda*, wś 1933 SkBy 1466; *Ruda* 1952 UW 112; *Ruda, -dy* 1966 UN 27, 36. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Łagów*. Lit.: KSand 170; KopKiel 125. IN

Ruda (10), dziś *Ruda Zajączkowska*, wś, kiel., gm. Łopuszno, 7 km na pń.-wsch. od Małogoszcza: *Ruda* 1511–23 ŁLB I 582; *Ruda zaiąckowska* 1660–64 Lusand I 77; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda*, zwana też *Ruda Zajączkowska* 1888 SG IX 888; *Ruda* 1921 Sk III 42; *Ruda* 1933 SkBy 1466; *Ruda, -dy* 1982 WUN III 152; po zmianie *Ruda Zajączkowska, -dy -kiej, zajączkowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Zajączków* (pierwszy zapis z XVII w. w postaci zmazurzonej). Lit.: KSand 170; KopKiel 125. IN

Ruda (11), wś, koniń., gm. Tuliszków, 8 km na wsch. od Tuliszkowa: *Ruda* mol. 1802 Koz V 254; *Ruda* 1827 Tabella II 146; Grzymiszew ... *Ruda*, wś 1880 SG II 900; *Ruda* 1888 SG IX 884; *Ruda, -dy* 1982 WUN III 152; gw. *ruda, -dy, rucki*. — Nazwa początkowo określała młyn. ZZ

Ruda (12), dziś *Nowa Ruda* i *Stara Ruda*, dwie wsi, koniń., gm. Wierzbinek, 8 km na pń.-zach. od Sompolna: *Ruda* młyn 1531–57 SHGKu(RBK 124, 289v); Molendinum *Ruda* 1674 Rpog 162; młyn *Ruda* z tartakiem 1796 PerOpis V; *Ruda*, kol. i os. młyńska 1888 SG IX 884; *Ruda*, wś i młyn 1902 Przew II 132; *Nowa Ruda-Mielno, Stara Ruda*, dwie wsi 1921 Sk I 104; *Nowa Ruda-Mielno, Stara Ruda*, dwie wsi 1933 SkBy 1137, 1606; *Ruda Nowa, Ruda Stara*, dwie wsi 1967 SM 987; *Nowa Ruda, -wej -dy, Stara Ruda,*

-rej -dy, rudzki 1971 UN 182, 15, 16. — Dawniej n. młyna. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy* i *stary*; okresowo też od n. m. *Mielno* (3). AG

Ruda (12a), wś zaginiona, leżała prawdopodobnie na wsch. od wsi Jamy (4), nad rzeką Tyśmienicą, lub.: *Ruda* 1488 SHGLu IV 120. — Według historyków wieś istniała jeszcze w XVI w. Lit.: SHGLu IV 120. IN

Ruda (13), wś, łomż., gm. Grajewo, 7 km na pld.-wsch. od Grajewa: ... circa fluvium Dibla villam in cruda radice *Ruda* nuncupandam erigere consensus datur iure maydeburgensi advocatiaque in dicta villa ei donatur 1540 Matr IV/3, nr 20100; *Ruda* 1577 ŻDz XVI 361; *Ruda* 1783–84 RejKor 638; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda, -dy, rudzki* 1973 UN 155, 14. UB

Ruda (14), cz. Chrzczanki Włociańskiej, dawniej wś, ostroł., gm. Długosiodło: Lvbyelwyelgą, Ostrokoło et *Ruda*, villas 1472 SHGMz(Ep. 10, 25–26); *Ruda* 1578 ŻDz XVI 410; [*Ruda (Lubielska Ruda)*] XVI AtMz 212; *Ruda* 1783–84 RejKor 680; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1839 MpKwat V 3; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda* 1921 Sk V 62; *Ruda, -dy* 1982 WUN III 153. — Przejściowy człon odróżniający od n. m. *Lubiel*. UB

Ruda (15), wś, ostroł., gm. Wąsewo, 11 km na zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Ruda* 1783–84 RejKor 677; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1839 MpKwat V 3; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda* 1921 Sk V 64; *Ruda, -dy, rudzki* 1971 UN 134, 36. UB

Ruda (15a), wś, pil., gm. Rogoźno, 3 km na zach. od Rogoźna: opus ferri (1280) KW I 573; conflationis ferri malleum ..., qui vulgariter *Ruda* dicitur 1326 KW II 403; Młyn i minę alias *Ruda* 1445 SHGPn(PG 2, 115v); minera alias *Ruda* 1500, minera ferri 1508, molendinum *Rudni* 1515 SHGPn IV 206; młyn *Rudni* 1564/65 Luwlkp I 258; Minera Ferri 1580 ŻDz XII 30; *Ruda* i Rudny Młyn, wś i młyn 1888 SG IX 897; *Ruda, -dy* 1981 WUN III 153; po zmianie *Ruda, -dy, rudzki*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811. gw. *ruda, -dy, rucki*. — Dawne łacińskie określenie *opus ferri* odnosiło się do kopalni rudy, obok której założono młyn. Wokół kopalni i młyna powstała potem wieś. Lit.: SHGPn IV 206; PPozn 261. ZZ

Ruda (16), wś, pil., gm. Wyrzysk, 3,5 km na wsch. od Wyrzyska: *Rudky* 1565 SHGKI(ASK

12, 505); de una rota molendini in *Ruda* 1618–20 PKal 284; do młyna nazwanego *Ruda* 1621–23 Koz V 255; in secundo campo versus *Ruda* 1653 Font XI–XV 368; *Ruda* 1673 MKI(ASK 74, 105); *Ruda* 1695 MKI(K 15, 80); ku młynowi *Rudzie* ... od Żelaznego do *Rudy* 1756 Koz V 255; *Ruda* 1846 KsP 543; *Ruda*, niem. *Johannisburg* 1888 SG IX 897; *Ruda*, niem. *Johannisburg* 1921 Sk X 123, 125, 154; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1972 UN 160, 21; gw. *ruda*, -dy, *ruccki*. — Nazwa ponowiona z n. młyna *Rudki* albo *Ruda*, por. zapisy z XVII w. Wieś leży nad rzeką *Orlą*, ld. *Łobzonki*, zwanym też *Ruda*, *Rudna*. Nazwę *Johannisburg* wprowadziły władze zaboru pruskiego. Lit.: Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Warta, 1973, 135, 269. ZZ

Ruda (16a), wś zaginiona, leżała w par. Dąbrowa, w dawnym pow. opoczyńskim, piotr.: *Ruda* 1577 ŻDz XIV 292. Lit.: KSand 170. IN

Ruda (17), wś, piotr., gm. Dobryszyce, 9 km na płn. od Radomska: *Ruda* 1511 ŻDz XIII 206; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1877 Zin II 117; *Ruda* 1902 Przew II 132; *Ruda* 1921 Sk II 83; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1972 UN 48, 25. EB

Ruda (17a), cz. Kluska, dawniej wś, płoc., gm. Gostynin: do *Rudy*, *Ruda* (1630) Luraw 99, 100; *Ruda* 1661 Luraw 207; *Ruda*, w *Rudzie* 1789 Luraw 203, 205; *Ruda* 1792 MpPerRw; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat III 3; *Ruda* 1888 SG IX 884; *Ruda* 1921 Sk 128; *Ruda* 1967 SM 984; *Ruda*, -dy, cz. wsi 1971 UN 125, 13; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153. UW

Ruda (17b), cz. Baszni Dolnej, dawniej wś, przem., gm. Lubaczów, 8 km na płn.-wsch. od Lubaczowa: *Ruda Baszewska* 1578 ŻDz XVIII/1, 209; *Ruda Basienska*, wś 1681–82 Rejbels 63; *Ruda Basyniwska* 1751 Tarszel 160; *Ruda*, gr. domów w Baszni 1888 SG IX 893; *Ruda*, -dy, cz. wsi Basznia Dolna 1966 UN 63, 6; *Ruda*, -dy, cz. wsi Smolinka Dolna 1982 WUN III 153; po zmianie *Ruda*, -dy, cz. wsi Basznia Dolna 2013 DzU poz. 200. — Drugi człón w n. zestawionej od n. m. *Basznia* (w zapisie z 1751 r. postać ruska). Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruda (18), wś, rad., gm. Kazanów, 10 km na pld.-wsch. od Skaryszewa: *Ruda Kossior* 1569 ŻDz XIV 324; *Ruda Kosiorowa* 1783–84 RejKor 384; *Ruda Kosiorowa* 1787 Spis 418; *Ruda kosio-*

rowa 1827 Tabella II 146; *Ruda Koziorowa* 1877 Zin II 118; *Ruda Koziorowa* 1888 SG IX 887; *Ruda* 1902 Przew II 133; *Ruda* 1933 SkBy 1466; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1970 UN 31, 38. — Dawniej n. zestawiona *Ruda Kosior*, *Ruda Kosiorowa*// *Koziorowa*, z członem odróżniającym od n. os. *Kosior* SSNO III 109 (: *kosior* 'pogrzebacz'). Lit.: KopRad 226–7, 320. IN

Ruda (19), wś, rad., gm. Kozienice, 6 km na pld.-wsch. od Kozienic: *Ruda Janikowska* 1470–80 DB II 565; *Ruda dicta Śmietanki* 1676 SHGSd(kartoteka); *Ruda* 1783–84 RejKor 382; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1888 SG IX 886; *Ruda* 1921 Sk III 52; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1970 UN 25, 15. — Dawniej *Ruda Janikowska*, n. zestawiona z członem odróżniającym od n. wsi *Janików* (2). Nazwa *Śmietanki* określała samodzielną wieś, leżącą w pobliżu. Lit.: KSand 170; KopRad 226–7. IN

Ruda (19a), dziś *Ruda Mała* i *Ruda Wielka*, dwie wsi, rad., gm. Kowala i Wierzbica, 13 i 15 km na pld.-zach. od Radomia: *Ruda* 1405 ZDM I 332; *Ruda* 1419 Sand nr 822; *Ruda*, *Ruda Magna* 1470–80 DB I 446, II 516; *Ruda (Magna)* 1508 ŻDz XV 472; *Magna Ruda* 1516 Matr IV/2, nr 11072; *Ruda* 1529 LR 382; *Ruda magna* 1569 ŻDz XIV 307; *Ruda Wielka* 1783–84 RejKor 335; *Ruda* 1787 Spis 410; *Ruda wielka* 1827 Tabella II 146; *Ruda Mała*, *Ruda Wielka*, wś i folw. 1888 SG IX 886; *Ruda Mała*, kol., *Ruda Wielka*, wś 1902 Przew II 133; *Ruda Mała*, *Ruda Wielka*, dwie wsi 1921 Sk III 111; *Ruda Mała*, -dy -lej, *rudzki*, *Ruda Wielka*, -dy -kiej, *rudzki* 1970 UN 31, 28 i 34, 24; gw. *ruda*, *rudy*, *ruccke*. — Dawniej *Ruda*. Wieś została podzielona na dwie jednostki osadnicze, stąd n. zestawione z członami odróżniającymi: łac. *Magna*, pol. *Wielka*, *Mała*. Lit.: KSand 170; KopRad 226–7. IN

Ruda (19b), wś, rad., gm. Przyłęk, 10 km na pld.-wsch. od Zwolenia: *Ruda Babyn* 1569 ŻDz XIV 324; *Ruda* 1783–84 RejKor 356; *Ruda* 1787 Spis 416; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda*, folw. 1888 SG IX 886; *Ruda*, wś 1902 Przew II 132; *Ruda*, wś 1933 SkBy 1466; *Ruda*, -dy, cz. Wysockina 1982 WUN III 153; *Ruda*, -y, *rudzki* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Dawniej *Ruda Babin*; drugi człón od n. pobliskiej wsi *Babin*. Lit.: KopRad 226–7. IN

Ruda

Ruda (20), wś, rzesz., gm. Sędziszów Małopolski, 6,5 km na płn. od Sędziszowa Małopolskiego: *Rudy* ca 1608 ASąd IX 239; *Ruda* 1674 ŻDz XV 57a; *Ruda Górska* 1888 SG IX 892; *Ruda* 1921 Sk XII 33; *Ruda* 1952 UW 275; *Ruda, -dy, rudziński* 1966 UN 69, 9. — Dawniej *Rudy*, od. ap. *ruda*, w l. mn., później singularyzacja nazwy. W XIX w. n. z członem odróżniającym od przym. *górski*. *IN*

Ruda (21), wś, siedl., gm. Dębe Wielkie, 6 km na zach. od Mińska Mazowieckiego: *Ruda* 1783 MpPerMz; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda*, folw. 1839 MpKwat V 4; *Ruda*, wś 1888 SG IX 884; *Ruda* 1921 Sk I 80; *Ruda* 1952 UW 16; *Ruda, -dy* 1982 WUN III 153. *UB*

Ruda (22), wś, siedl., gm. Korczew, 15,5 km na płn. od Łosic: wieś *Rudę plebańską* (1350), ... *Rudę plebańską* (1527) ŻDz XVII/2, 124, 147; *Ruda* 1570 Lupodl 6; *Ruda Plebańska*, z *Rudy* 1580 ŻDz XVII/1, 6; *Ruda* 1793 SHGPd(Regof 11); *Ruda, Ruda drażniewska* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat VI 7; *Ruda drażniewska, Ruda instytutowa* 1877 Zin II 118; *Ruda Drażniewska, Ruda Instytutowa* al. *Pojezuicka* 1888 SG IX 889; *Ruda Drażniewska, Ruda Instytutowa* 1902 Przew II 133; *Drażniewska Ruda, Ruda Instytutowa* 1921 Sk IV 100; *Drażniewska Ruda, Ruda Instytutowa*, 1933 SkBy 362, 1467; *Ruda Drażniewska, Ruda Instytutowa* 1937 Mp-100(39–35); *Ruda Instytutowa* 1952 UW 40; *Drażniewska Ruda* 1967 SM 237; *Ruda, -dy, rudzki* 1971 UN 128, 32. — Dawniej n. zestawiona *Ruda Plebańska*, z drugim członem od przym. *plebański* (: *pleban, plebania*). Od XIX w. do 2. poł. XX w. dwa obiekty o n. zestawionych: *Ruda Drażniewska* i *Ruda Instytutowa//Pojezuicka*, człony odróżniające od n. pobliskiej wsi *Drażniew* oraz od przym. *instytutowy* (: *instytut*, tu: zakonny) i *pojezuicki* (: *po jezuitach*). Utrwaliła się n. *Ruda*. *EB*

Ruda (22a), cz. Sekłaka, dawniej wś, siedl., gm. Korytnica: *Ruda* 1783 MpPerMz; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat V 4; *Kąty-Ruda* 1882 SG III 945; *Ruda* al. *Kąty Ruda*, wś 1888 SG IX 888; *Ruda*, kol. 1967 SM 984; *Ruda, -dy* 1982 WUN III 153. — Oboczna n. *Kąty*, zob. *Kąty* (23). *UB*

Ruda (23), wś, siedl., gm. Krzywda, 16,5 km na pld.-zach. od Łukowa: *Ruda Lezenski* 1564

RPobLu 640v; *Ruda* 1569 ŻDz XIV 337; *Ruda Lizeiwskich* (!) 1580 ŻDz XIV 430; *Ruda* 1603 WPar 251; *Ruda* 1620 RPobLu 201; *Ruda Burzecka* 1721 WPar 303; *Ruda* 1783–84 RejKor 292; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda Babska* al. *Łukowska* 1888 SG IX 888; *Ruda* 1902 Przew II 133; *Ruda, -dy, rudziński* 1970 UN 115, 14. — Dawniej n. zestawiona, ze zmieniającymi się członami odróżniającymi: od nazw. właściciela Mikołaja *Leżeńskiego*, od n. m. *Burzec* i *Łuków* (2) oraz od przym. *babski*. Lit.: SHGLu IV 119–20; KStęż 99; KosLu 71. *IN*

Ruda (24), dziś *Nowa Ruda* i *Ruda*, dwie wsi, siedl., gm. Serokomla, 7,5 km na płn.-zach. od Kocka: *Cordziessa Wolya* 1526 Matr IV/2, nr 14502; *Wola Cordzeska* alias *Ruda* 1531 ŻDz XIV 379; *Ruda* 1564 RPobLu 672v; *Ruda* 1580 ŻDz XIV 424; *Ruda* ... z *Rudi* 1620 RPobLu 191; *Ruda* 1787 Spis 428; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda Serokomska* 1877 Zin II 118; *Ruda Radzyńska*, folw. 1887, *Ruda Radzyńska*, wś i folw. 1888 SG IX 889; *Ruda* 1902 Przew II 133; *Ruda Serokomska* 1921 Sk IV 70; *Ruda Serokomska* 1933 SkBy 1468; *Ruda, Ruda Nowa* 1952 UW 144, 145; *Ruda, -dy, rudziński* 1970 UN 115, 24; *Nowa Ruda, -wej -dy, Ruda, -dy* 1981, 1982 WUN II 550, III 153. — Dawniej oboczna n. *Wola Chordzieska* (*Kordzieska*), od ap. *wola* i od n. pobliskiej wsi *Chordziera, Kordziesza*, dziś *Hordzież* (zob.). Później n. zestawiona, z członami odróżniającymi od n. m. *Serokomla, Radzyń* (*Podlaski*) oraz od przym. *nowy*. Lit.: SHGLu IV 120; KosLu 71. *IN*

Ruda (25), wś, siedl., gm. Stoczek Łukowski, 3 km na wsch. od Stoczka Łukowskiego: *Ruda* 1783 MpPerMz; *Ruda wielgolarka* (!) 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat V 5; *Ruda* 1888 SG IX 888; *Ruda* 1921 Sk IV 75; *Ruda, -dy, rudzki* 1970 UN 115, 28. *UB*

Ruda (26), wś, siedl., gm. Trojanów, 8,5 km na płn.-zach. od Ryk: *Ruda* 1783–84 RejKor 361; *Ruda* 1787 Spis 422; *Ruda* 1877 Zin II 118; *Ruda* 1891 SG XII 481; *Ruda* 1902 Przew II 133; *Ruda* 1952 UW 8; *Ruda, -dy, rudziński* 1972 UN 142, 28. *IN*

Ruda (27), wś, sier., gm. Sieradz, 5 km na płn.-wsch. od Sieradza: *Ruda* 1511–23 ŁLB I 392; *Ruda* 1553 ŻDz XIII 227; *Ruda* 1783–84 RejKor

86; *Ruda* 1802–03 MpGillyPr; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda*, kol. i os. karcz. 1888 SG IX 884; *Ruda* 1921 Sk II 101; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1972 UN 50, 50. EB

Ruda (28), wś, sier., gm. Widawa, 16 km na pld.-zach. od Zelowa: *Ruda* 1783–84 RejKor 180; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1888 SG IX 886; *Ruda* 1921 Sk II 43; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1974 UN 42, 31. EB

Ruda (29), wś, sier., dawniej mto, gm. Wieluń, 3,5 km na pld.-wsch. od Wielunia: *Rudensis* ecclesiae 1107 MPH I 449; ante *Rudam* 1198 KW I 44; Iohanne castelano de *Ruda* 1233, Viola dei gratia ducissa de Kalisz et de *Ruda* (1238)1776 SUR II 18, 100; Janko Castellanus de *Ruda* (1242)1464 CdP III 433; *Ruda* (1264) KW I 362; *Ruda* 1506 Matr III nr 2714; *Ruda* 1511 ŻDz XIII 211; *Ruda* 1511/12 VisitGn 383; *Ruda* 1511–23 ŁLB II 93; *Ruda* 1518, *Ruda* 1552 ŻDz XIII 289; ku *Rudzie* 1564–65 Luwlkp II 84; w *Rudzie* 1628–32 Luwlkp II 202; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda Wieluńska* 1888 SG IX 885–6; *Ruda* 1921 Sk II 136; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1974 UN 52, 45. — Człon odróżniający od n. mta *Wieluń*. Lit.: SHGWiel 144–6. EB

Ruda (29a), dziś *Hamernia* (1), skiern., gm. Radziejowice: *Ruda* 1389 SHGRw(AG perg 1049); *Ruda* 1402 SHGRw(AG perg. 1048); *Rudy* et piscina 1479 Matr I nr 1523; *Ruda* 1579 ŻDz XVI 148; *Rutka*, att. 1783–4 RejKor 782. UW

Ruda (30), wś, skiern., gm. Skierniewice, 5,5 km na pñ.-wsch. od Skierniewic: *Nova Ruda* 1511/12 VisitGn 167; *Nowa Ruda* 1511–23 ŁLB II 274; *Nowa Ruda* 1517 SHGŁow II/2, 76; *Ruda* 1792 MpPerRw; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1888 SG IX 884; *Ruda* 1921 Sk I 177; *Ruda* 1952 UW 105; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153. — Dawniej n. zestawiona, z członem dyferencyjnym od przym. *nowy*. Lit.: SHGŁow II/2, 76–7. UW

Ruda (30a), cz. Żyrardowa, dawniej wś, skiern.: *Viskitchensis Minera* 1579 ŻDz XVI 140; ... na *Rudzie* 1602 Luraw 18; młyn ... drugi na *Rudzie*, drugi młyn, *Ruda* 1789 Luraw 92, 102; *Ruda* młyn 1792 MpPerRw; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat IV 4; *Ruda Guzowska*, wś i folw. 1888 SG IX 884; *Ruda Guzowska*, os. 1967 SM 984; *Ruda*, -dy 1971 UN 126, 31. — Przejściowo n. z członem odróżniającym od n. m. *Guzów* (2). UW

Ruda (30b), cz. Kotowizny, dawniej wś, suwal., gm. Bakalarzewo: *Łądka*, *Rudniki* vulgo *Łądka* 1721, *Łątka* 1730 SHGPd(kartoteka); ... *Rudę* 1744 SDV 106; *Ruda* alias *Łąka* (!) 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 1–2); *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda*, wś 1921 Sk V 88; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153. — Dawna n. *Łądka*, *Łątka* od n. os. *Łątka* SSNO III 315 (: *lątka* 'lalka, kukielka', też 'nazwa owada'). Nazwa *Rudniki* od ap. *rudnik* 'kopalnia rudy żelaznej' SW V 764–5; później ustaliła się n. *Ruda*. EB

Ruda (31), wś, suwal., gm. Biała Piska, 7 km na pñ.-zach. od Białej Piskiej: *Kischein* 1471 KęŁ 435; *Eyssenwerk* [po 1471], *Eysenwerck*, *Eissenpleser* 1539 BiałKol 43, przyp. 169, 70, przyp. 418; *Ruda* XVI KęŁ 435; *Ruda* 1783 MpPerMz; *Rudden* 1785 Goldb III 174; *Ruden* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Ruhden* — *Ruda* 1879 KęŁ 151; *Kisiny* al. *Ruda* 1883 SG IV 110; *Ruda* al. *Kisiny* 1888 SG IX 899; *Ruda* — *Ruhden* 1941 Choj 125; *Ruhden* — *Ruda*, -y, *rudzki* 1948 MPol XXV nr 14; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153. — Według G. Białuńskiego wieś istniała już przed wojną trzynastoletnią (1454–66). Starsza jest n. prus. **Kisein-ai* lub **Kizein-ai*, albo **Kisīn-ai* lub **Kizīn-ai*, o etymologii jak *Kisiny* (zob.). W XV–XVI w. występują niem. n. *Eisenwerk*, też *Eisenpleser*, które wskazują na istnienie huty. Później zastąpiono je n. pol. *Ruda*, w znaczeniu 'kuźnica'; właścicielem młyna we wsi był *Rudnik* (zob. KęŁ 435). Wydawcy SG IX 899 błędnie odnoszą tę informację do n. m. *Ruda Jeżewska*, niem. *Hammersgehen*. Lit.: BiałPrzem 17–8, 41 i in.; BiałKol 36–7, 42–3. RP

Ruda (32), os., dawniej wś, suwal., gm. Miłki, 8,5 km na pld.-wsch. od Giżycka: vffim *Eyssenwerk*, *Eisenwerck* 1481, *New Rudy* 1505? BiałOsad 62, 60; von *Rueden* 1567 BiałKol 201; *Ruden* 1625, 1630 KęŁ 496; *Rudden*, wś 1785 Goldb III 174; *Ruhden* 1796–1802 MpSchröt XII; *Ruhden* — *Ruda* 1879 KęŁ 156; *Ruda* — *Eisenwerk* 1938, *Ruhden* 1941 Choj 125; *Eisenwerk* — *Ruda*, -dy, *rudzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruda* — *Eisenwerk* (*Ruhden*), wś 1951 Rosp 277; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153; gw. *ruda//eizenvark//verχ*. — Dawniej n. niem., od *Eisenwerk* 'huta żelaza' (w 1481 r. powstała tu huta);

Ruda

później n. *Neu Rudy* (= *Nowe Rudy*) i *Rueden*, *Rudden*, pol. *Ruda*. W 1938 r. przywrócono urzędowo dawną n. niem. *Eisenwerk*. Po 1945 r. ustalono n. *Ruda*. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 118; BiałOsad 29, 57, 111, 117 i in.; BiałKol 201. RP

Ruda (33), wś, tarn., gm. Radomyśl Wielki, 5 km na wsch. od Radomyśla Wielkiego: *Ruda* 1508 ŻDz XV 468; *Ruda* 1512 SHGSd(TP 22, 714); *Ruda* 1529 LR 39; *Ruda* 1536 ŻDz XV 501; *Ruda* 1581 ŻDz XIV 248; *Ruda* 1888 SG IX 892; *Ruda* 1921 Sk XII 22; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1966 UN 65, 77; gw. *ruda*, -y, *rucki*. — Od ap. *ruda* 'błoto, niewysychające bagnisko'. Lit.: OPilz 51. IN

Ruda (34), wś, tarnob., gm. Janów Lubelski, 1 km na zach. od Janowa Lubelskiego: item z *Rudy* Walenty rudnik ... od 3 kół rudnych 1626 RPobLu 80; *Ruda* 1781–82 WPar 539; *Ruda* 1888 SG IX 888; *Ruda* 1952 UW 140; *Ruda*, -dy, *rudziański* 1971 UN 110, 6. — SG IX 888 podaje informację: „we wsi źródła żelaziste”. Lit.: Kos-Lu 71. IN

Ruda (35), wś, tarnob., gm. Rytwiany, 5 km na płn.-zach. od Połańca: *Ruda* 1470–80 DB II 450; *Ruda* 1505 Matr III nr 2268; *Ruda* 1508 ŻDz XV 461; *Ruda* 1529 LR 20; *Ruda* 1578 ŻDz XIV 170; *Ruda* 1787 Spis 382; *Ruda* *leśna* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1888 SG IX 887–8; *Ruda* 1952 UW 129; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1970 UN 33, 47. — W XIX w. n. z członem odróżniającym od przym. *leśny*. Lit.: KSand 170; NalSand 148–50. IN

Ruda (36), os., dawniej wś, tor., gm. Górzno, 3 km na płn. od Górzna: *Ruda* 1525 SHGKu(IBP 4); de una rota *rudy* 1564 ŻDz XII 305; *Ruda* 1570 ŻDz XVI 132; *Ruda* 1595 SHGKu(IBP 4); *Ruda* 1605, *Ruda* 1618, *Ruda* 1763 Font XI–XV 642, 671, 713; *Ruda* 1783–84 RejKor 462; ku *Rudzie*, za *Rudą* 1805, *villae sequentes* ... Cienkusz, Zaborowo, *Ruda* ... 1805 Font XI–XV 751, 755, 758; *Ruda* 1879 KeŃN 59; *Ruda*, nadleśnictwo 1888 SG IX 898; *Ruda*, nadl. 1921 Sk XI 6, 86; *Ruda* 1925 Krzep 101; *Ruda* 1952 UW 47; *Ruda*, os. 1967 SM 983; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153. KZ

Ruda (37), wś, tor., gm. Grudziądz, 11 km na płd.-zach. od Grudziądza: castra *Ruth* (1222) PrUr I/1, 28; *Rude* (1232) SG IX 897; ad villam que *Rude* vocatur 1251 PrUr I/1, 185; *Ruden*

(1336)1591 PrUr III 53; *Ruden* 1438 GZ 98; von *Rawden* 1499 Froel I 284; *Ruda*, wsi *Rudi* 1565 Lumalb 122, 123; *Ruda* 1570 ŻDz XXIII 19; *Rvda*, wsi *Rvdý*, na wsi *Rvdzie* 1570 Lumalb 81, 87; *Rude* (1578) Woel 921; *Ruda*, między *Rudą*, z *Rudy* 1624 LuPrus 46, 47; *Ruda* 1647 Font IV 40; w *Rudzie*, *Ruda*, na *Rudzie* 1664 Font XXXII 76, 84, 264; *Ruda* 1682 Font V 6; z *Rudą*, od *Rudy* 1759 Font XLVII 52, 53; *Ruda*, niem. *Koenigl*. *Ruda* 1888 SG IX 897; *Ruda*, *Kgl.*-, erhält 1875 den Namen *Adamsdorf* 1912 Bär 101; *Ruda królewska* (*Adamsdorf*) 1925 Krzep 101; *Ruda*, -dy, *rudzki* 1971 UN 178, 17. — W pobliżu wsi leżą wielkie bagna wokół rz. Młynówki i Kanału Głównego. Okresowo człon odróżniający *Königlich* (= *Królewska*), wskazujący na własność rządową (zob. SG IX 897). Od 1875 r. niem. n. *Adamsdorf*, urzędowo nadana przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGCh 109; Froel I 282–5. WK

Ruda (38), os., dawniej wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 10 km na płn.-zach od Nowego Miasta Lubawskiego: *Ruda* 1614 Font XXII 72; pod *Rudę*, *Ruda* 1667–72 Font VI–X 421, 493, 494; w *Rudzie* 1676 Font XL 115; *Ruda*, z *Rudą* 1725 Font XLII 209, 211; *Ruda* 1759 Font XXII 66; *Ruda* 1772/73 HAPr IV 638; *Ruda* 1789 Goldb II 206; *Ruda* 1879 KeŃN 96; *Ruda*, wyb. 1888 SG IX 899; *Ruda*, os. 1921 Sk XI 38; *Ruda* 1925 Krzep 101; *Ruda* 1952 UW 19; *Ruda*, -dy, *rudzki*, wś 1971 UN 171, 9; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 153. WK

Ruda (39), wś, warsz., gm. Radzymin, 6,5 km na płn.-zach. od Radzymina: *Dybowska Ruda* 1480, *Ruda Dybowska*, *Wola Dybowska* 1485, *Ruda* 1485–89, *Ruda Loszka* 1569 SHGWarsz 248; Villa *Ruda* noviter lokata, nob. Catherina relicta olim Petri Łoski 1580 ŻDz XVI 257; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda*, kol. 1839 MpKwat IV 3; *Ruda* 1888 SG IX 884; *Ruda* 1921 Sk I 145; *Ruda* 1952 UW 43; *Ruda*, -dy 1982 WUN III 152. — Dawniej n. zestawiona *Dybowska Ruda*, później *Ruda Łoska*; człony dyferencyjne od n. m. *Dybów* i od n. os. *Łoski*, por. zapis z 1580 r. Lit.: SHGWarsz 248. UB

Ruda (40), wś, warsz., gm. Tarczyn, 2 km na wsch. od Tarczyna: *Ruda* 1400 AKPr VI 7; *Ruda* 1580 ŻDz XVI 287; *Ruda* 1783 MpPerMz; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat IV 4;

Ruda 1888 SG IX 884; *Ruda, -dy, rudzki* 1971 UN 127, 42. Lit.: SHGWarsz 247–8. UB

Ruda (41), wś, wloc., gm. Rogowo, 9 km na pld.-zach. od Rypina: Rypino ... uersus *Rudam* 1323 Kuj 303; *Ruda* młyn 1789 Borucki 50; *Ruda* 1825 Gawarecki 154; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1877 Zin II 117; *Ruda Żelska* 1888 SG IX 889; *Ruda* 1921 Sk I 166; *Ruda* 1952 UW 55; *Ruda, -dy, rudzki* 1971 UN 183, 36. — Okresowo człón odróżniający od n. wsi *Żale*. KZ

Ruda (42), wś, wloc., gm. Skrwilno, 14 km na pld.-wsch. od Rypina: *Ruda* 1505 SHGKu(MK 18, 230v, tu?); *Ruda* 1541 SHGKu(RD 261v, 403v); *Ruda* 1783–84 RejKor 426; *Ruda* 1789 Borucki 44; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda* 1877 Zin II 117; *Ruda* 1888 SG IX 889; *Ruda* 1952 UW 55; *Ruda, -dy, rudzki* 1971 UN 183, 25. KZ

Ruda (43), cz. Włocławka, okresowo wś: molendinum ... in fluvio Sgowyantnka dicto ... *Rudky* 1339 Guldon 38; *Ruda* młyn 1531–66 SHGKu(RBK 100v); molendinum *Ruda* 1634 Rpodbrz 222; Mol. *Ruda* 1674 Rpog 143; *Ruda* Rumunek 1783–84 RejKor 843; *Ruda* 1796 PerOpis IX; *Ruda* rumunek 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1877 Zin II 118; *Ruda*, wś 1888 SG IX 884; *Ruda, -dy* 1972 UN 191, 73. — Wieś powstała z os. młyńskiej o n. *Rudki* i przyjęła n. *Ruda*. Miejscowość jest położona nad rz. Zgłowiączką. AG

Ruda (44), dziś *Ruda Solska* i *Ruda-Zagrody*, dwie wsi, zamoj., gm. Biłgoraj, 8 i 9 km na pld.-zach. od Biłgoraja: *Ruda* 1786 MpPerLu; *Rudy* 1827 Tabella II 150; *Rudy zagrody* 1877 Zin II 121; *Ruda, Rudy Zagrody* 1888 SG IX 888, 946; *Ruda Solska, Ruda Zagrody* 1902 Przew II 132; *Ruda-Zagrody* 1921 Sk IV 9; *Ruda Solska, Zagrody-Ruda* 1933 SkBy 1468, 1951; *Ruda Solska, -dy-kiej, rudziański, Ruda-Zagrody, -dy-ród, rudziański* 1967 UN 106, 38. — Okresowo n. w l. mn., ze względu na dwa obiekty. Później n. zestawione, z członami odróżniającymi od n. pobliskiej wsi *Sól* i od ap. *zagroda* 'mała posiadłość włościańska, chałupa z podwórzem, zabudowaniami i ogrodem; ogrodzenie, miejsce zagrodzone' SW VIII 94, w l. mn. Lit.: KosLu 71. IN

Ruda zob. **Gawrych-Ruda, Karpiny, Kuźnica Drawska, Kuźnica Grabowska, Kuźnica Koźmińska, Małga, Popławy (7), Przystań (1), Radzibórz, Ruda Białaczowska, Ruda-Bugaj,**

Ruda-Czernik, Ruda Dzwola, Ruda Jeżewska (2), Ruda Kameralna, Ruda-Kolonia, Ruda Komorska, Ruda Kościelna, Ruda Kozielska, Ruda-Koźlanka, Ruda Łañcucka, Ruda Maciejowska, Ruda Maleniecka, Ruda Milicka, Ruda Pabianicka, Ruda-Papiernia, Ruda-Pniewnik, Ruda Różaniecka, Ruda-Skroda, Ruda Strawczyńska, Ruda Szostkowska, Ruda Śląska, Ruda Talubska, Ruda Wieczyńska, Ruda Wołńska, Ruda Wołoska, Ruda-Zazamcze, Ruda Żmigrodzka, Rudawa (3), Rudka (1, 13, 18), Rudka Gołębska, Rudka Kijańska, Rudka Starościańska, Rudna (5), Rudy (1, 2, 3), Rudze, Rutka (1), Rutka Pachuckich, Wał-Ruda, Wilczoruda, Wylany

Ruda-Babin zob. **Ruda** (19b)

Ruda Babska zob. **Ruda** (23)

Ruda Bałtowska zob. **Rudka Bałtowska**

Ruda Barania zob. **Rudka** (14)

Ruda Basyniwska zob. **Ruda** (17b)

Ruda Baszeńska zob. **Ruda** (17b)

Ruda Baszkowska zob. **Ruda** (6)

Ruda Bestwińska zob. **Ruda** (6)

Ruda Białaczowska zob. **Ruda Białaczowska**

Ruda Białaczowska, wś, rad., gm. Gowarczów, 8 km na pln. od Końskich: *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda Białaczowska* 1877 Zin II 117; *Ruda Białaczowska* 1888 SG IX 886–7; *Ruda Białaczowska* 1921 Sk III 89; *Ruda Białaczowska* 1933 SkBy 1467; *Ruda Białaczowska* 1952 UW 116; *Ruda Białaczowska, -dy-kiej, rudzki* 1966 UN 24, 16. — Dawniej *Ruda*; wtórnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Białaczów*. Lit.: KopRad 226–7. IN

Ruda-Bugaj, wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 4,5 km na pln.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Ruda* 1399 Łęcz I nr 5939; *Ruda* 1511–23 ŁLB II 386; Chocziśeво *officina mine-riaria* 1576 ŻDz XIII 59; *Ruda* 1793 MpPerŁęcz; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1888 SG IX 886; *Bugaj*, kol. 1900 SG XV/1, 266; *Ruda* 1921 Sk II 62; *Bugaj, Ruda*, dwie wsi 1933 SkBy 194, 1466; *Ruda* 1952 UW 95; *Ruda-Bugaj*, os. 1967 SM 984; *Ruda-Bugaj, -dy-ju* 1982 WUN III 154. — Dawniej *Ruda*, współcześnie *Ruda-Bugaj*, po połączeniu wsi *Ruda* i *Bugaj* (: *bugaj* 'las liściasty' SW I 229). Lit.: SHGŁęcz II 77. EB

Ruda Burzecka zob. **Ruda** (23)

Ruda Buszkowa

Ruda Buszkowa zob. **Ruda Wieczyńska**

Ruda Buszkowska zob. **Ruda Wieczyńska**

Ruda-Ciechoń zob. **Wał-Ruda**

Ruda Czernicka zob. **Ruda-Czernik**

Ruda-Czernik, wś, siedl., gm. Strachówka, 15 km na płd. od Łochowa: *Ruda czernicka* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat V 4; *Kąty-Ruda* 1880 SG I 829 (?); *Ruda-Czernik* 1921 Sk I 147; *Ruda-Czernik* 1952 UW 43; *Ruda-Czernik*, -*dy-ka* 1981 WUN III 154. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon od ap. *ruda*, drugi człon od n. m. *Czernik*, ta od n. rz. *Czernik*, dziś Kobyłanka. UB

Ruda-Danowskie zob. **Danowskie**

Ruda Domiechowskiego zob. **Ruda Komorska**

Ruda Drażniewska zob. **Ruda** (22)

Ruda Dybowska zob. **Ruda** (39)

Ruda-Dzwola, wś zaginiona, leżała w pow. lubelskim, ok. 3,5 km na płd. od wsi Dzwola, tarnob.: *Ruda* 1552, *Ruda-Dzwola* 1562 SHGLu IV 120. — Od ap. *ruda* i n. wsi *Dzwola*. Wieś leżała na płd. od Dzwoli, gdzie znajdowały się złoża rudy darniowej i lasy dostarczające węgla drzewnego. Według wydawców SHGLu wieś przestała istnieć w XVII w., a w 1626 i 1628 r. notowana była jeszcze kuźnica w Dzwoli — najdłuższej pracująca ruda żelazna w Lubelskiem. Lit.: SHGLu IV 120. IN

Ruda Godowska, wś, lub., gm. Opole Lubelskie, 7,5 km na płd.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Ruda Godowska (Huta)*, kol. 1921 Sk IV 80; *Ruda Godowska (Huta)*, kol. 1933 SkBy 1467; *Ruda Godowska* 1952 UW 146; *Ruda Godowska*, -*dy -kiej*, *rudzki* 1970 UN 116, 15. — Nazwa zestawiona, od ap. *ruda* (*huta*) i n. pobliskiej wsi *Godów* (3). IN

Ruda Gołąbska zob. **Rudka Gołębska**

Ruda-Gorczyca zob. **Gorczyca**

Ruda Górská zob. **Ruda** (20)

Ruda Guzowska zob. **Ruda** (30a)

Ruda-Huta zob. **Ruda** (2)

Ruda Instytutowa zob. **Ruda** (22)

Ruda Janikowska zob. **Ruda** (19)

Ruda Jeżewska (1), wś, sier., gm. Zadzim, 10 km na płd.-wsch. od Poddębic: *Ruda Jessowska* 1391 Hb 64, nr 51; *Ruda Jessowska*, *Jessow* 1392 SHGŁęcz II 77; *Ruda Jeżewska*, kol. i folw.

1888 SG IX 884–5; *Ruda Jeżowska* 1902 Przew II 133; *Ruda Jeżowska* 1921 Sk II 100; *Ruda Jeżewska* 1967 SM 984; *Ruda Jeżewska*, -*dy -kiej*, *rudzki* 1973 UN 47, 35. — Nazwa zestawiona, od ap. *ruda*, z członem odróżniającym od n. m. *Jeżowo*, dziś *Jeżew*. Lit.: SHGŁęcz II 77. EB

Ruda Jeżewska (2), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, suwał., gr. Pisz, 7 km na płn.-zach. od Kolna: *Geschkowen* od. *Rudda*, wś 1785 Goldb III 56; *Hammergehsen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Hamernia* 1839 MpKwat V 1; *Hammergehsen und Ruda, Ruda*, -y ok. 1850 SzczesTeKa 98; *Hammergehsen*, al. *Ruda* 1882 SG III 23; *Hammergehsen* 1944 MpMbl(2497); *Hammersgehsen* — *Ruda*, os. 1946 Ley I 89; *Hammergehsen* — *Ruda Jeżewska*, -*dy -kiej*, *rudzki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Ruda Jeżewska* 1965 Mp-25 (Pisz); *Ruda Jeżewska* 1967 SM 984. — Pierwszy niem. zapis wskazuje na formę *Jeżkowo*, *Jeżków* (niem. substytucyjne g zamiast j), od n. os. *Jeżko*, por. Stańko *Jeżko* wraz z braćmi Kętl 424 (zob. też *Jeże* (3)), z suf. -owo lub -ów (oddane przez niem. -owen). Oboczne n. *Ruda*, od ap. *ruda*, też *Hamernia*, zastąpione niem. n. *Hammergehsen* (: *Hammer* 'młot, młotek' + -*gehsen* od niem. n. *Gehsen* = *Jeże*). Po 1945 r. dodano człon odróżniający *Jeżewska*. RP

Ruda Kameralna, wś, tarn., gm. Zakliczyn, 7,5 km na płd.-zach. od Zakliczyna: *Ruda* (1360) 1480 ZDK I 82; *Ruda* (1372) XVI Kkk II 44; *Ruda* 1470–80 DB II 239; *Rvda* 1529 LR 16; *Rudka* 1581 ŻDz XIV 141; *Ruda* 1680 Rej 229; *Ruda Kameralna* 1886 Bigo 167; *Ruda Kameralna* 1888 SG IX 891; *Ruda Kameralna* 1921 Sk XII 8; *Ruda Kameralna*, -*dy -nej*, *rudzki* 1964 UN 3, 42. — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda*, w XVI w. też w formie zdrobniałej, z suf. -ka. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *kameralny* 'rządowy, skarbowy' SW II 217. IN

Ruda-Kątnik zob. **Ruda-Pniewnik**

Ruda-Kąty zob. **Karolówka** (3)

Ruda-Kolonia, kol., dawniej wś, siedl., gm. Bielany, 11 km na płd.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: *Rude Wielkie ... z Rudych Wielkich*, *Rude male ... z Rudych małych* 1569 UPL 295, 6; *Rude* 1580 ŻDz XVII/1, 73; *Rudy* (1621) HBon XIII 131; *Rude* 1794 SHGPd(kartoteka); *Rude Patrykoskie* 1795 MpPerPd; *Ruda patrykozka* 1827 Tabella

II 147; *Ruda* 1839 MpKwat V 4; *Ruda patrykozka* 1877 Zin II 118; *Ruda Patrykoska*, folw. 1888 SG IX 889; *Ruda*, wś i folw. 1902 Przew II 133; *Ruda*, folw. 1921 Sk IV 101; *Ruda*, wś 1952 UW 40; *Ruda*, kol. 1967 SM 984; *Ruda-Kolonia*, -dynii 1982 WUN III 154. — Początkowo n. zestawiona *Rude Male* i *Rude Wielkie*, od przym. *rudy* i od *mały*, *wielki*. Okresowo *Rude Patrykoskie* i *Ruda Patrykozka*; drugi człon od n. m. *Petrykozy*. Współcześnie ustaliła się n. zestawiona *Ruda-Kolonia*, z członem drugim od ap. *kolonia*. EB

Ruda-Kolonia zob. **Ruda** (2)

Ruda-Komaszówka zob. **Komaszówka** (1)

Ruda Komorska, wś, koniń., gm. Pyzdry, 5,5 km na płd.-zach. od Pyzdr: *Ruda* 1449 SHG-KI(PG 3, 46v); *Ruda* 1578 ŻDz XII 210; *Ruda Domiechowskiego* 1674 MKI(ASK 74, 189); *Wieś Ruda* 1789 MKI(Tab 47, 94); *Ruda Komorska* 1859 MpChrz; *Ruda Komorska* 1888 SG IX 885; *Ruda Komorska* 1933 SkBy 1468; *Ruda Komorska*, -dy -kiej 1982 WUN III 154; gw. *ruda komorska*, -dy -kij. — Członki odróżniające od nazw. *Domi(e)-chowski* Snazw II 475, później od n. m. *Komorze*, dziś *Komorze Przybysławskie*. ZZ

Ruda Korbutowa zob. **Rudka Starościańska**

Ruda-Kosior zob. **Ruda** (18)

Ruda Kosiorowa zob. **Ruda** (18)

Ruda Kościelna, wś, tarnob., gm. Ćmielów, 10,5 km na wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Ruda* (1239) CdP I 43; *Ruda* (1390) Kkk II 147; *Ruda* 1415 Sand nr 643; *Ruda* 1787 Spis 389; *Ruda kościelna* 1827 Tabella II 146; *Ruda Kościelna* 1888 SG IX 887; *Ruda Kościelna* 1921 Sk III 87; *Ruda Kościelna*, -dy -nej, *rudzki* 1966 UN 27, 15. — Od XIX w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *kościelny* (co ma związek z powstaniem parafii w XVIII w.) Lit.: KSand 170. IV

Ruda Kozielska, wś, kat., gm. Kuźnia Raciborska, 6 km na wsch. od Kuźni Raciborskiej: in *Kozelska Ruda* (1258)1520 CdSil II 4; in *Ruda spectante ad castellaturam Coslensem* (1264)1318 SUr III 310; villa que dicitur *Ruda Cosiliensis* 1392 CdSil II 42; *Koslich Rauden* 1567 SNGŚI XII 14; *K. Rauden*, P[ol]. *Kozelska Ruda* 1736 MpWielRat; *Kl. Rauden*, P[ol]. *Kozelsko Ruda* 1736 MpWielOppol; *Klein Rauden* 1784 Z III 165; *Klein Rauden* (*Kozelska Rudy*)

1803 WBeschr VII 186; *Rauden, Klein-* (*Kosel-Rauden*) 1845 K 534; *Ruda Kozielska* — *Klein Rauden* 1939 Prus 64; *Klein Rauden* — *Ruda Kozielska*, -y -ej, *rudzki* 1947 MPol XXVI 37; *Ruda Kozielska*, -dy -kiej 1982 WUN III 154. — Dawniej *Kozielska Ruda*, też *Ruda*, od n. rz. *Ruda*, por. in *Ruda fluvio* (1258)1520 CdSil II 1; człon *Kozielska*, łac. *Cosiliensis*, od n. *Koźle* (zob. *Kędzierzyn-Koźle*), dyferencyjny wobec n. *Claustrali Ruda*, dziś *Rudy* (2). Nazwę zmieniono jako *Koslich Rauden, Kosel-Rauden*. Od XVIII w. *Klein Rauden*; człon odróżniający od przym. *klein* 'mały', w opozycji do n. *Gross Rauden*, dziś *Rudy* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruda Kozielska*. Lit.: SNGŚI XII 14; BorGŚI 56; RospSEMIG 333. PS

Ruda Koziorowa zob. **Ruda** (18)

Ruda-Koźlanka, przys., dawniej wś, pozn., gm. Mieścisko, 9,5 km na płd.-wsch. od Wągrowca: pro *Ruda* 1411 Koz V 255; mol. *Rudny* 1463 Koz I 263; De alio vero molendino, dicto *Rudny* 1511–23 ŁLB I 80; molendini *Ruda* 1526 Matr IV/2, nr 14453; mol. *Rudny młyn* in opp. Myszczisko 1555 Koz III 718; nach *Ruda Mühle* 1861 MKI(LRP 168/2); *Ruda*, os. 1888 SG IX 897; *Ruda-Koźlanka*, niem. *Ruda Kozlonka*, os. mł. 1921 Sk X 109, 154; *Ruda-Koźlanka*, wś 1967 SM 985; *Ruda-Koźlanka*, -dy -ki 1982 WUN III 154. — Pierwotnie młyn o n. *Ruda, Rudny, Rudny Młyn*. Od XX w. n. zestawiona *Ruda-Koźlanka*; drugi człon od n. m. *Koźlanka*. ZZ

Ruda Kunowska zob. **Rudka** (6)

Ruda-Kurosz zob. **Wola Kuraszowa**

Ruda Leśna zob. **Ruda** (35)

Ruda Lezeński(ego) zob. **Ruda** (23)

Ruda Lubieniecka, wś, włoc., gm. Chodecz, 1,5 km na płn.-zach. od Chodcza: *Ruda lubieniecka* 1867 KolbKu 306; *Ruda Lubieniecka* 1888 SG IX 884; *Ruda Lubieniecka*, -dy -kiej 1982 WUN III 154. — Nazwa zestawiona, od ap. *ruda*, z członem odróżniającym od n. *Lubieniec* (2). AG

Ruda Łągowska zob. **Ruda** (9a)

Ruda Łańcucka, wś, rzesz., gm. Nowa Sarzyna, 1 km na wsch. od Nowej Sarzyny: *Ruda* 1591 ADP 27, k. 4; *Sarzyna Officina mineraria* 1609 Półćwiartek 77; *Ruda* 1794 Ga Mm1; *Ruda* 1851 Sch 47; *Ruda* 1888 SG IX 892; *Ruda Łańcucka* 1952 UW 282; *Ruda Łańcucka*, -dy -kiej

Ruda Łoska

1982 WUN III 154; gw. *ruda uañcucka, -dy -kej, rużęjski*. — Współcześnie n. z członem lokalizującym od n. mta *Łańcut*. Lit.: MakPrz 230. BCz

Ruda Łoska zob. **Ruda** (39)

Ruda Łukowska zob. **Ruda** (23)

Ruda Maciejowska, wś, lub., gm. Opole Lubelskie, 6 km na wsch. od Opola Lubelskiego: *Rudka* 1552 SHGLu IV 120; *Ruda* 1603 WPar 427; *Ruda* 1674 RPgł 25; *Ruda Maciejowska* 1786 MpPerLu; *Ruda maciejiowska* 1827 Tabella II 146; *Ruda Maciejewska* 1881, *Ruda Maciejowska* 1888 SG II 644, IX 888; *Ruda Maciejowska*, *Ruda Opolska* 1902 Przew II 133; *Ruda Maciejowska* 1921 Sk IV 84; *Ruda Maciejowska (Opolska)*, wś 1933 SkBy 1468; *Ruda Maciejowska* 1952 UW 147; *Ruda Maciejowska, -dy -kiej, rudzki* 1970 UN 116, 16. — Dawniej *Rudka*, od ap. *rudka* (: *ruda*), wtórnie *Ruda* (po wyeksploatowaniu surowca osiedle zmieniło charakter na rolniczy). Człon odróżniający w n. zestawionej od nazw. *Maciejowski* (rodzina Maciejowskich posiadała dobra w pobliskich miejscowościach, zob. SG I 606, II 644), też od n. m. *Opole* Lubelskie. Lit.: SHGLu IV 120; KosLu 71. IN

Ruda-Majek zob. **Majków** (2)

Ruda Majkowska zob. **Majków** (2)

Ruda Maleniecka, wś, kiel., gm. Radoszyce, 14,5 km na pld.-zach. od Końskich: *Ruda* 1839 MpKwat IV 5; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda Maleniecka* 1877 Zin II 118; *Ruda Maleniecka* 1888 SG IX 887; *Ruda Maleniecka* 1921 Sk III 50; *Ruda Maleniecka, -dy -kiej, rudzki* 1966 UN 25, 59. — Od ap. *ruda* (w związku ze złożami rudy żelaza, torfu, glinki ogniotrwałej), później n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Maleniec* (2). Lit.: KopKiel 125; NaISand 148–50; RospSEMig 157. IN

Ruda Mała zob. **Ruda** (19a)

Ruda Marcinkowska zob. **Marcinków** (1)

Ruda Michalowska zob. **Samsonów**

Ruda Milewska zob. **Rutka Pachuckich**

Ruda Milicka, wś, wroc., gm. Milicz, 4 km na pln.-wsch. od Milicza: *Hammer* 1712 MpDSols; *Alt Hammer* 1739 MpWielOels; *Althammer* 1784 Z VII 408; *Althammer* 1805 WBeschr IX 60; *Hammer, Alt- (Ruda)* 1845 K 203; *Alt Hammer-Militsch* 1907 MpMbl(4470); *Ruda, Hammer* 1900 Myc 45; *Althammer Militsch, Ruda* 1941 Wrzosek 14; *Alt-*

hammer Militsch — *Ruda Milicka, -y -kiej, rudzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruda Milicka, -dy -kiej* 1982 WUN III 154. — Miejscowość powstała jako osada kuźnicza po 1500 r., pierwsze wzmianki o niej (jednak bez nazwy) pochodzą z 1619 i 1639 r. (Darst XXXI 155). Nazwa niem. *Hammer* od ap. *Hammer* 'kuźnica'; wariant pol. *Ruda* (por. stp. *ruda* 'prymitywny zakład hutniczo-metalurgiczny' Sstp VIII 43) jest kalką n. niem. Późniejsza n. niem. *Alt Hammer*, z członem od przym. *alt* 'stary', oraz *Althammer Militsch*, z dodatkowym członem od niem. n. *Militsch*, dziś *Milicz*, dyferencyjnym n. wobec *Neuschlosshammer (Hammer* 1739 MpWielOels), dziś *Nowy Zamek*. Po 1945 r. ustalono n. *Ruda Milicka*. Lit.: SNGŚI XII 14. PS

Ruda Mniejsza zob. **Ruda** (2)

Ruda Niżna zob. **Ruda** (2)

Ruda Nowa zob. **Ruda** (12, 24)

Ruda-Opalin, kol., dawniej wś, chełm., gm. Ruda-Huta, 16 km na pln.-wsch. od Chełma: *Opalin* 1796 PerOpis I 139; *Rudka*, wś 1888 SG IX 911; *Rudka-Opalin*, st. kol. 1921 Sk IV 15; *Ruda Opalin*, wś 1952 UW 135; *Ruda-Opalin, -dy-na, ruzdzieński*, wś 1970 UN 108, 23; *Ruda-Opalin, -dy-na* 1982 WUN III 154. — Dawniej *Opalin*, n. przeniesiona z n. wsi *Opalin*, położonej w dawnym pow. włodzimierskim (dziś Ukraina); n. wsi od czas. *opalić, palić*. Obocznie *Rudka*, od ap. *ruda*, z suf. *-ka*. Utrwaliła się postać *Ruda-Opalin*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruda Opolska zob. **Ruda Maciejowska**

Ruda Osowiecka, wś, łomż., gm. Zbójna, 16 km na pln.-wsch. od Ostrołki: *Osowiec Ruda* 1783–84 RejKor 497; *Ruda osowiecka* 1827 Tabella II 147; *Ruda Osowiecka* 1888 SG IX 889; *Osowiecka Ruda* 1921 Sk V 44; *Ruda Osowiecka, -dy -kiej* 1982 WUN III 154. — Nazwa zestawiona, od ap. *ruda*, z członem odróżniającym od n. m. *Osowiec* (5). UB

Ruda Pabianicka, cz. Łodzi, dawniej wś, okresowo mko: [*Ruda* czyli *Kuźnica*] (1398)1482 SHGLęcz II 77; *ferrifodinam* alias *kuszniczam* 1470–80 DB I 292; *villae ... Ruda* 1511–23 ŁLB I 380; *Ruda* 1827 Tabella II 146; *Ruda pabjanicka* 1877 Zin II 117; *Ruda Pabianicka*, kol., folw. i os. fabr. 1888 SG IX 886; *Ruda Pabjanicka*, mto 1921 Sk II 61; *Ruda Pabjanicka*, mto 1933 SkBy 1468; *Ruda Pabianicka* 1937 MPol XX nr 69; *Ruda Pa-*

bianicka, os. 1967 SM 985; *Ruda Pabianicka*, *-dy-kiej* 1982 WUN III 154. — Początkowo *Kuźnica*, od ap. *kuźnica*, łac. *ferrifodina* ‘warsztat wytapiania i obróbki żelaza’ SŁŚ IV 133, następnie *Ruda*. Od XIX w. n. zestawiona *Ruda Pabianicka*, z członem odróżniającym od n. mta *Pabianice*. Lit.: SHGLęcz II 77. EB

Ruda-Papiernia, cz. Dębowej Góry, dawniej wś, piotr., gm. Aleksandrów: *Ruda* 1577 ŻDz XIV 293; *Ruda* 1660–64 Lusand I 20; *Ruda* 1877 Zin II 117; *Ruda*, wś i os. mł. 1888 SG IX 886; *Ruda Papiernia*, wś i os. mł. 1902 Przew II 132; *Ruda-Papiernia*, os. mł. 1921 Sk III 93; *Ruda-Papiernia*, os. mł. 1933 SkBy 1468; *Ruda-Papiernia*, *-dy-ni* 1969 UN 28, 20. — Od ap. *ruda*, później n. zestawiona, z drugim członem od ap. *papiernia* ‘fabryka papieru’ SW IV 46. IN

Ruda Patrykoska zob. **Ruda-Kolonia**

Ruda Pilczycka, wś, kiel., gm. Łopuszno, 15 km na pld.-wsch. od Przedborza: *Ruda Pylczyzka* 1498 KopKiel 125; *Ruda Pylczyzka* 1511–23 ŁLB I 605; [*Ruda Pilczyca*], kuźnica XVI AtSd 154; *Ruda Pilecka* 1673 ŻDz XV 57a; *Ruda Pilecka* 1783–84 RejKor 222; *Ruda pilczycka* 1827 Tabella II 146; *Ruda Pilczycka* 1888 SG IX 887; *Ruda Pilczycka* 1921 Sk III 49; *Ruda Pilczycka*, *-dy -kiej*, *rudzki* 1966 UN 24, 43. — Nazwa zestawiona, od ap. *ruda*, z członem odróżniającym *Pilczycka* od n. pobliskiej wsi *Pilczyca*, też w formie skróconej *Pilecka*. Była to pierwotnie osada górnicza. Lit.: KSand 170; KopKiel 125; NalSand 148–50; RospSEMig 157; BańMorf 114. IN

Ruda Pilecka zob. **Ruda Pilczycka**

Ruda Plebańska zob. **Ruda** (22)

Ruda Płaskie zob. **Gorczyca**

Ruda-Plazina, wś zaginiona, leżała nad rzeką Jedlanką, w pow. lubelskim, w par. Ostrów Lubelski: *Ruda Plazyna* 1564 SHGLu IV 121; *ruda Plazinska* 1565 Lulu 82; *Ruda Plazina* 1570 SHGLu IV 121. — Nazwa zestawiona, od ap. *ruda* i od ap. *plazina* (: *plaza*) ‘płaszczyzna’ SW IV 256. Wieś opustoszała może po wyczerpaniu się złóż rudy darniowej pod koniec XVI w. Lit.: SHGLu IV 121. IN

Ruda-Płyt zob. **Maćkowa Ruda**

Ruda Pniewnicka zob. **Ruda-Pniewnik**

Ruda-Pniewnik, wś, siedl., gm. Dobrze, 18 km na pld.-wsch. od Tłuszcz: *Ruda Kątnik* 1783–84

RejKor 634; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda pniewnicka* 1877 Zin II 117; *Ruda Pniewnicka* 1888 SG IX 884; *Ruda-Pniewnik* 1921 Sk I 147; *Ruda-Pniewnik*, *-dy-ka* 1982 WUN III 154. — Dawniej *Ruda-Kątnik*, od ap. *ruda* i *kąt* ‘oddalona, ustronna część’, z suf. *-nik*. Później *Ruda Pniewnicka*//*Ruda-Pniewnik*; drugi człon od n. m. *Pniewnik*. UB

Ruda Pobidzińska, wś zaginiona, leżała w okolicy Lubaczowa, przem.: *Ruda Pobidzińska* 1578 ŻDz XVIII/1, 208. — Człon odróżniający w formie przym., zapewne związany z n. wsi *Pobiedno* (ziemia sanocka) i odmiejscowym nazw. *Pobiedziński* lub z n. m. *Wola Pobiedzińska* (były pow. Rawa Ruska). Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruda Pojezuicka zob. **Ruda** (22)

Ruda Polska zob. **Rudna** (6)

Ruda Radzyńska zob. **Ruda** (24)

Ruda Różaniecka, wś, przem., gm. Narol, 20 km na pld.-zach. od Tomaszowa Lubelskiego: *Ruda* 1578 ŻDz XVIII/1, 209; *Ruda Rozaniecka* 1681–82 Rejbels 62; *Ruda Różaniecka* 1794 Ga Mm2; *Ruda Różaniecka* 1888 SG IX 894; *Ruda Różaniecka*, *-dy -kiej*, *rudziański* 1966 UN 63, 32; gw. *ruda rużaniecka*, *-y -ej*, *rużański*. — Nazwa zestawiona, z drugim członem w formie przym. od n. potoku *Różaniec*, nad którym leży wieś (por. Rieger, HE XVIII 50). Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruda-Rudlicza zob. **Kuźnica** (18)

Ruda Rzecza, wś, biał., gm. Czarna Białostocka, 4 km na pld.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Zaruda* 1808 MpTex IX; *Ruda Rzecza* 1888 SG IX 890; *Ruda Rzecza* 1921 Sk V 11; *Ruda Rzecza*, *-dej -ki* 1982 WUN III 154. — Pierwotnie *Zaruda*, od wyrażenia *za Rudą*, wtórnie. *Ruda Rzecza*; n. ponowiona z hydronimu, ten od przym. *rudy* ‘koloru rdzy, czerwono-brązowy’ i ap. *rzeczka*. Rzeka Bartoszycha, u której ujścia leży wieś, miała oboczną lokalną n. *Ruda Rzecza* 1961–70 HE XIX 14. EB

Ruda Samsonowska zob. **Samsonów**

Ruda Szczykowska zob. **Ruda Szczutkowska**

Ruda Serokomelska zob. **Ruda** (24)

Ruda Serokomska zob. **Ruda** (24)

Ruda-Skroda, wś, łomż., gm. Mały Płock, 17 km na ptn.-zach. od Łomży: Johannes senior Mazovie Johanni minero a Przasnissh 10 mansos mensure Culmensis sup[er] fluvio Scroda Puzi stok prope Nouigrod iacentes titulo fidelium se-

Ruda Smolińska

rviciorum dedit 1416 SHGMz(AG 771); Andreas f. Stanislai Drank molendinatoris de *Scroda* 1440 SHGMz(MK 3, 241v–241); duces Masoviae Clementi de Przasnisch mineram et molendinum Dragowski seu sortem terre circa Cludnie, Bien-duga, fluvium Pisch, silvam Jaswiny, fluvium Skroda et Pusziowlass certis condicionibus iure haereditario donant 1461 Matr IV/3, suppl. nr 939; Joh. Ruthnyk pro bonis *Rwda* 1509 SHGMz(PT 1, 393); *Skroda* 1525 SHGMz(MK 41, 21v); *Scroda Ruda* 1578 ŻDz XVI 374; *Ruda*, młyn 1783–84 RejKor 669; *Ruda skroda* 1827 Tabella II 147; *Ruda Skroda* 1888 SG IX 889; *Ruda-Skroda*, -dy-dy 1982 WUN III 154. — Dawniej *Skroda*, obocznie *Ruda*, później *Ruda-Skroda*; drugi człon od n. rz. *Skroda*, ld. Pisy, por. fluvium *Scarde* (1314–35) XV PrUr II 595, fluvii dicti *Skroda* 1407, 1474 SHGMz(MK 6, 60), ta pochodzenia bałtyckiego lub słowiańskiego (por. psł. *skorda 'bruzda', *skorditi 'bronować, robić bruzdy'). J. Wiśniewski wspomina o młynie na rz. Skrodzie, istniejącym już w 1429 r. Lit.: Pia-ścik, Osadnictwo w Puszczy Kurpiowskiej 24; WiśnŁomż 56, 68; Babik 557. UB

Ruda Smolińska zob. **Ruda Wołoska**

Ruda Solska zob. **Ruda** (44)

Ruda Stara zob. **Ruda** (8, 12)

Ruda Stolin zob. **Stanisławów** (32)

Ruda Strawczyńska, wś, kiel., gm. Strawczyn, 19,5 km na pñ.-zach. od Kielc: *Ruda* 1485 SHGSd(P-149); *Ruda* 1511–23 ŁLB I 582; *Ruda strawczyńska* 1827 Tabella II 146; *Ruda Strawczyńska* 1888 SG IX 888; *Ruda Strawczyńska* 1933 SkBy 1468; *Ruda Strawczyńska*, -dy -kiej, *rudzki* 1966 UN 23, 74. — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda*; później n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Strawczyn*. Lit.: KopKiel 125. IN

Ruda Sulewska zob. **Ruda Sułowska**

Ruda Sułowska, wś, wroc., gm. Milicz, 10 km na zach. od Milicza: *Hammer* 1736 MpWielOels; *Hammer* 1784 Z VII 430; *Hammer* 1805 WBeschr IX 66; *Hammer Sulau* 1830 Kn 237; *Hammer, Sulau-*, *Ruda sulewska* 1845 K 205; *Hammer Sulau, Sulejowska Kuźnia* 1941 Wrzosek 14; *Hammer Sulau* — *Ruda Sułowska*, -dy -kiej, *rudzki* 1948 MPol XXV nr 14; *Ruda Sułowska*, -dy -kiej 1982 WUN III 155. — Wieś powstała jako osada kuźnicza po 1500 r., pierwsze wzmianki o niej pocho-

dzą z 1600 r. (Darst XXXI 155). Dawna n. niem. *Hammer*, później *Hammer Sulau*, wariant pol. *Ruda Sulewska*, człony dyferencyjne od n. m. niem. *Sulau*, pol. *Sułów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruda Sułowska*. Lit.: SNGŚI XII 15. PS

Ruda-Szczebra zob. **Szczebra**

Ruda Szczutkowska, przys., dawniej wś, przem., gm. Lubaczów, 5 km na pñ.-wsch. od Lubaczowa: *Ruda Szczytkowska* 1618–1764 Tarpogł 35; wsi *Rudy Szczytkowski* 1787 MJ 19, XIX, 92, 86; *Rudy Szczytkowskiej* 1787 MJ 19, XIX, 93, 86; *Ruda Szczutkowska*, przys. Dąbrowy 1888 SG IX 891; *Ruda Szczutkowska*, -dy -kiej 1982 WUN III 155. — Człon odróżniający od n. wsi *Szczytków*, dawniej *Szczytkow*, leżącej w pobliżu. Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruda Szostkowska, wś, siedl., gm. Wodynie, 12,5 km na pñ.-wsch. od Stoczka Łukowskiego: *Ruda* 1783–84 RejKor 761; *Ruda* 1839 MpKwat V 5; *Ruda Szostkowska* 1888 SG IX 888; *Ruda Szostkowska* 1921 Sk IV 97; *Ruda Szostkowska* 1952 UW 35; *Ruda Szostkowska*, -dy -kiej 1982 WUN III 155. — Człon odróżniający od n. wsi *Szostek*. UB

Ruda Śląska, mto, kat.: *Ruda* ok. 1300 CdSil XIV 93; Stanisław Rudzky z *Rudy* (1481) XVI, Beata Bogdolowa de *Ruda* (1483) XVI, Beatrix Pogdolowa z *Rudy* (1485) XVI CdSil VI 110, 116, 123; na *Rudie* 1609 Kat 78; *Ruda* 1736 MpWielOppol; *Ruda* 1780 SNGŚI XII 15; *Ruda* 1783 Z II 239; *Ruda* 1845 K 561; *Ruda* 1900 Myc 45; *Ruda* 1920 PrusŚG 65; *Ruda Śl.* 1927 Kamińska 66; *Ruda Śląska* 1928 Benisz 43; *Ruda* 1933 Mp-100(47–28); *Ruda Śląska*, mto 1958 MPol nr 69, poz. 342; *Ruda Śląska*, -dy -kiej 1982 WUN III 155. — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda*. Po 1922 r. n. notowana z dodatkowym członem *Śląska*. Lit.: SNGŚI XII 15; BorGŚI 56; Kamińska, Najnowszy skorowidz wszystkich miejscowości polskiego Górnego Śląska..., 1927, 66; Benisz, Skorowidz i przewodnik województwa śląskiego, 1928, 43; Podgórcy, Nazwy terenowe i miejscowe w Rudzie Śląskiej, 2014, 613–9, 621–3. PS

Ruda Śmiłowska zob. **Orłów** (3)

Ruda Talubska, wś, siedl., gm. Garwolin, 4,5 km na pñ.-zach. od Garwolina: z *Rudą* (1565) Lumaz I 91; *Ruda* 1576 ŻDz XVI 219; *Ruda* 1783 MpPerMz; *Ruda talubska* 1827 Tabella II 147;

Ruda Talubska 1839 MpKwat V 5; *Ruda Talubska* 1888 SG IX 889; *Ruda Talubska, -dy -kiej, rudzki* 1971 UN 124, 19. — Od ap. *ruda*, późniejsz. n. zestawiona, z członem dyferencyjnym od n. m. *Taluba*. UB

Ruda Targowska zob. **Mamki**

Ruda Tarnowska, wś, siedl., gm. Wilga, 16,5 km na pld.-zach. od Garwolina: *Ruda Tarnowska* 1576 ŻDz XVI 218; *Ruda tarnowska* 1827 Tabella II 147; *Ruda Tarnowska* 1839 MpKwat V 5; *Ruda Tarnowska* 1888 SG IX 889; *Ruda Tarnowska, -dy -kiej, rudniański* 1971 UN 124, 19. — Człon odróżniający od n. m. *Tarnów* lub od nazw. właściciela, por. *Joannes Tarnowski* (z tej wsi) 1576 ŻDz XVI 218. UB

Ruda Wesłowa zob. **Wyszel**

Ruda Wieczyńska, wś, kal., gm. Gizałki, 15 km na pln. od Pleszewa: *Ruda* 1446 SHGKI(PG 2, 130); *Ruda Buskowa* 1507 SHGKI(ASK 12, 18v); *Ruda* 1511–23 ŁLB II 26; *Ruda Buskowa* 1579 ŻDz XII 133; *Ruda Buszkowska* 1620 MKI(Tab 11, 39); Wieś *Ruda* ... w Wsi *Rudzie Buszkowskiej* 1789 MKI(Tab 22, 357); *Ruda wieczyńska* 1827 Tabella II 146; *Ruda Wieczyńska* 1888 SG IX 885; *Ruda Wieczyńska, -dy -kiej* 1982 WUN III 155; gw. *ruda, věčyńska -dy -kej, rucki*. — Dawniej *Ruda*; wtórn. n. zestawiona, w XVI–XVIII w. z członem odróżniającym *Buszkowa, Buszkowska* od n. nieistniejącej dziś wsi *Buszkowo* (3); od XIX w. z członem *Wieczyńska*, od n. m. *Wieczyn*. ZZ

Ruda Wielka zob. **Ruda** (2, 19a)

Ruda Wieluńska zob. **Ruda** (29)

Ruda Wolińska, wś, siedl., gm. Wodynie, 12 km na pln.-zach. od Stoczka Łukowskiego: *Ruda* 1783 MpPerMz; *Ruda* 1827 Tabella II 147; *Ruda* 1839 MpKwat V 5; *Ruda* 1888 SG IX 888; *Ruda Wolińska* 1921 Sk IV 97; *Ruda Wolińska, -dy -kiej* 1982 WUN III 155. — Człon odróżniający od n. m. *Wola* Wodyńska. UB

Ruda Wołoska, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 4 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Ruda* (1424)1521 ZDM II 30; *Rvda* 1472 Rejłan 42; *Ruda Wołoska* 1578 ŻDz XVIII/1, 207; *Ruda Wołoska* 1618–1764 Tarpogł 28; *Ruda Wołoska* seu *Smolińska* 1751 Tarszel 160; *Ruda Wołoska* 1839 MpKwat VII 59; *Ruda Wołoska* 1888 SG IX 888; *Ruda Wołoska, -dy -kiej, rudzieński* 1970 UN 120, 26; gw. *rutka, -ki,*

rużeński, ruda wołoska, -dy wołoski, rużeński. — Dawniej *Ruda*, wtórn. n. zestawiona *Ruda Wołoska*, z członem odróżniającym od przym. *wołoski* (: *Woloch, Wolosi* 'górska ludność pasterska pochodzenia rumuńskiego w Karpatach'). Wieś była lokowana na prawie wołoskim. Oboczny człon odróżniający w formie przym. od n. wsi *Smolin*, leżącej w pobliżu (dziś Ukraina). Gwarowa forma *Rutka* wtórn. derywowana przy użyciu suf. *-ka*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruda Wyższa zob. **Ruda** (2)

Ruda-Zagrody zob. **Ruda** (44)

Ruda Zajązkowska zob. **Ruda** (10)

Ruda-Zazamcze, cz. Dąbrowy Tarnowskiej, dawniej wś, tarn.: Folwark *Ruda Chalp, Podzamcze* 1779–82 MpMieg; *Ruda, Podzamcze* 1855 MpKum; *Ruda, Zazamcze* 1879 Mp-75(5/XXIV); *Ruda*, wś 1888 SG IX 892; *Ruda-Zazamcze* 1921 Sk XII 11; *Ruda-Zazamcze*, wś 1933 SkBy 1468; *Ruda-Zazamcze, -dy Zazamcze*, cz. mta 1964 UN 5, 5; *Ruda-Zazamcze, -dy-Zazamcza* 1982 WUN III 155. — Dawniej dwa folwarki o n. *Ruda* i *Podzamcze/Zazamcze*. *Ruda* od ap. *ruda*; n. *Podzamcze/Zazamcze* od wyrażenia przyimkowego *pod//za zamkiem*, z suf. *-e*; później n. zestawiona. IN

Ruda Żelazna, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 7 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Ruda żelazna* 1827 Tabella II 146; *Ruda Żelazna* 1888 SG IX 888; *Ruda Żelazna, -dy -nej, rudzieński* 1970 UN 120, 26; *Ruda Żelazna, -dy -nej* 1982 WUN III 155; gw. *ruda żelazna, -dy -nej, rużeński*. — Człon odróżniający od przym. *żelazny*. BCz

Ruda Żelska zob. **Ruda** (41)

Ruda Żmigrodzka, wś, wroc., gm. Żmigród, 8 km na pln.-wsch. od Żmigrodu: pagus *Ruda* seu *Hammer* dictus, *Hammer* 1666/67 J I 450–1; *Hammer*, P[ol]. *Ruda* 1739 MpWielOels; *Hammer* (*Ruda*) 1787 Z VII 401; *Hammer* (*Ruda*) 1803 WBeschr VII 90; *Hammer Trachenberg* 1830 Kn 237; *Hammer, Trachenberg-*, [pol.] *Ruda Straburska* 1845 K 205; *Hammer Trachenberg* — *Ruda Żmigrodzka, -y -kiej, rudzki* 1947 MPol XXV nr 124; *Ruda Żmigrodzka, -dy -kiej* 1982 WUN III 155. — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda*, obocznie n. niem. *Hammer* 'kuźnica'. Od XIX w. n. niem. *Hammer Trachenberg*, pol. *Ruda Straburska*, z dodatkowym członem od n. m. *Tra-*

Ruda Żurawiecka

chenberg, pol. *Straburek*, dziś *Żmigród* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruda Żmigrodzka*. Lit.: SNGŚI XII 15. JCh/PS

Ruda Żurawiecka, wś, zamoj., gm. Lubycza Królewska, 14 km na płd.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Rudy Żurawieckiej* 1787 MJ 19, XIX, 121, 191; *Ruda Żurawiecka* 1839 MpKwat VII 6; *Ruda Żurawiecka*, cz. Żurawiec 1888 SG IX 895; *Ruda Żurawiecka*, wś 1952 UW 149; *Ruda Żurawiecka*, -dy -kiej 1982 WUN III 155; gw. *ruda żurawiecka*, -dy -ki, *rużęński*. — Człon odróżniający w formie przym. od n. pobliskiej wsi *Żurawce* (zob.). Lit.: CzChełm 190. BCz

Rudak, cz. Torunia, dawniej wś: Schultis tzu *Rodacke* ... Hermanne Gerunge habe ein gut ... vorkouft ... nuye gut tzu *Geringsdorf* (1340)1407 PrUr III 212; *Geringsdorff*, nadpis: *Rodakke*, das dorff (1348)1407 PrUr IV 306–7; *Rudak*, *Rodek* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Rodecke* 1404, *Rodek*, *Rodeck* 1414 MT 480–1; *Rodek* 1435 Vlad XI 7; *Rodek* (1454) CdP II 900; *Rudeck*, *Rodeck* 1500 Font LV 257, 259; *Rudak* 1583 ŻDz XII 254; *Rudak* 1628–32 Luwlkp III 146; *Rudek* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rudak* 1839 MpKwat II 2; *Rudak* 1882 KęŁL 72; *Rudak* 1888 SG IX 900; *Rudak* in. *Rudek* 1925 Krzep 101; *Rudak*, wś 1933 SkBy 1469; *Rudak*, -ka 1972 UN 187, 24. — Dawniej n. *Rodak* lub *Rodek*, od n. os. *Rodak*, *Rodek* SSNO IV 469 (: im. typu *Rodstaw*). Od XVI w. nazwa *Rudak*, *Rudek*, z wyrównaniem do przym. *rudy* ‘kolor rdzy, czerwono-brązowy’, por. też ap. *ruda*. Oboczna n. niem. *Geringsdorf* od nazw. odbiorcy nadania z 1340 r. (por. pierwszy zapis), z członem *Dorf* ‘wieś’. WK

Rudaki, wś, biał., gm. Krynki, 12,5 km na płd.-wsch. od Krynek: *Rudaki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6006, 1–10); *Rudaki* 1888 SG IX 901; *Rudaki* 1921 Sk V 33; *Rudaki*, -ków 1982 WUN III 155; gw. *rudakie*, -kuou, *rudacki*. — Od n. os. *Rudak* RymSEN II 369, w l. mn. EB

Rudaszkowe zob. **Biedaszkowo** (2)

Rudau zob. **Rudka** (7), **Rudziska** (1)

Rudaw, wś, tor., gm. Ciechocin, 7 km na płd.-zach. od Golubia-Dobrzynia: *Ridaue*, Pomorany ... villas 1258, *Ridaue* 1262 Kuj 193, 201; *Rudawa* 1262 CdP II 617; *Ridave* 1288 Kuj 223; *Rudaph* 1520 Vlad XI 12; *Rudaw* 1564 ŻDz XII 330; *Rudaw* 1783–84 RejKor 837; *Rudaw*,

wś i folw. 1877 Zin II 118; *Rudaw* 1888 SG IX 902; *Rudaw* 1902 SG XV/2, 556; *Rudaw*, -wia, *rudawski* 1972 UN 177, 13. — Pierwotnie *Rudawa*, por ap. *rudawa* ‘odmiana bagna, zwana tak zapewne od koloru rudego’ SW V 764. Forma *Rudaw* powstała na podstawie substytucji niemieckiej. KZ

Rudaw zob. **Rudno** (10)

Rudawa (1), wś, kiel., gm. Złota, 13 km na płd.-zach. od Buska-Zdroju: *Rudawa* 1397 SHGSd(TP 2, 508); *Rudawa* 1470–80 DB I 427; *Rudawa* 1483 SHGSd(AOV 6560, 123); *Rudawa* 1529 LR 264; *Rudawa* 1579 ŻDz XIV 218; *Rudawa* 1787 Spis 375; *Rudawa* 1827 Tabella II 147; *Rudawa* 1888 SG IX 902; *Rudawa* 1921 Sk III 107; *Rudawa*, -wy, *rudawski* 1969 UN 29, 47. — Od ap. *rudawa* lub od przym. *rudawy*. Nazwa ma związek z czerwonym (rudym, rdzawym) kolorem gleby. Lit.: KSand 170; KopKiel 76. IN

Rudawa (2), wś, krak., gm. Zabierzów, 6 km na płd.-wsch. od Krzeszowic: *Rudawa* (1286)1487 ZDM I 16; *Rudawa* 1325–27 MVat I 130; *Rudawa* 1436 KMłp IV 311; *Rudawa*, villa ... supra fluvium *Rudawa* 1470–80 DB I 165; *Rudawa* 1490 ŻDz XV 433; *Rudawa* 1529 LR 181; *Rudawa* 1581 ŻDz XIV 33; *Rudawa* 1629 RPobKr 33; *Rudawa* 1787 Spis 364; *Rudawa* 1888 SG IX 903–4; *Rudawa* 1921 Sk XII 10; *Rudawa*, -wy, *rudawski* 1964 UN 4, 41. — Od n. rz. *Rudawa*, przepływającej przez wieś, por. *Rudawa* (1254) Kkk I 53, *Rudaua* 1304 Kkk II 1. Lit.: RKrak 146; Rymut, HE XVI 124. IN

Rudawa (3), wś zaginiona, leżała w pow. dębickim, w par. Straszęcin, tarn.: *Ruda*, villa 1470–80 DB II 261; *Ruda* 1487, *Rudava* 1521 SHGSd(kartoteka). — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda*, później z suf. -awa. Lit.: OPilz 51. IN

Rudawa (4), przys. Poniatowa, dawniej wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 10 km na płd.-zach. od Bystrzyca Kłodzkiej: *Stollenseiffen* 1574 SNGŚI XII 15; *Stolsayfften* 1618 CdSil XXXIV 12; *Stolseyfften* 1631, *Stuelseiffen* 1653 KGI 53; *Stullseiffen* 1671 CdSil XXXIV 154; *Stuhlseiffen* 1743 SNGŚI XII 15; *Stuhlseiffen* 1767 CdSil XXXIV 138; *Stuhlseiffen* 1789 Z IX 365; *Stuhlseiffen* 1845 K 669; *Stuhlseiffen* 1941 Wrzosek 26; *Stuhlseiffen* — *Rudawa*, -y, *rudawski* 1947 MPol XXV nr 124; *Rudawa*, -wy 1982

WUN III 155. — Dawna n. niem. *Stollenseiffen* od ap. *Stollen* 'sztolnia, chodnik podziemny' i ap. *Seifen* 'jar, wąż z płynącą wodą, potokiem' Bach II/2, 385 (: czas. *seifen* 'myć, płukać'), też 'bogate w źródła doliny, miejsca osadzania się minerałów, występowania zmineralizowanej wody' KGI 54. W pobliżu wsi wydobywano rudy żelaza i miedzi. Później *Stuhlseifen*, z częstą zmianą *o > u*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudawa*. Lit.: SNGŚI XII 15. JCh/PS

Rudawa (5), przys., dawniej wś, wałb., gm. Radków, 5,5 km na pld.-zach. od Nowej Rudy: *Rudolfsd.* 1670 KGI 66; *Rudlsdorf* 1747 MpCGIa; *Rudelsdorf* 1787 SGTS IX 173; *Rudelsdorf* 1789 Z IX 349; *Rudelsdorf* 1845 K 700; *Rudelsdorf* 1941 SOV 318; *Rudelsdorf* — *Rudawa*, -y, *rudawski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rudawa*, -wy, wś 1982 WUN III 155; po zmianie *Rudawa*, -wy, przys. 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa niem. *Rudolfsdorf*, później *Rudelsdorf*, od n. os. *Rudolf*, *Rudel* (: *Hrodulf*) Gott 262 i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudawa*. Lit.: SNGŚI XII 15; SGTS IX 173. JCh/PS

Rudawa (6), wś, wroc., gm. Wińsko, 12 km na pln.-wsch. od Wołowa: *Seyfridaw* (1427) K 630 (tu?); *Seiferau* 1584 Büsching 180; *Seyfraw* 1644 MpDSWol; *Seyfraw* villa 1666/67 J I 414; *Seyfrodau* 1736 MpWielWol; *Seyfrodau* 1787 Z VII 264; *Seifrodau* 1845 K 630; *Seifrodau* 1941 Wrzosek 24; *Seifrodau* — *Rudawa*, -y, *rudawski* 1947 MPol XXV nr 124; *Rudawa*, -wy 1982 WUN III 155. — Pierwszy zapis niepewny, może odnosić się też do wsi *Zebrzydów* (zob.). Nazwa niem. *Seiferau*, *Seyfraw* od n. os. *Seifer* (: *Sigifrith*, *Se-frit*) Gott 459, z członem *-au* (: niem. *Aue* 'łąka, niwa'). Późniejsza postać *Seyfrodau* powstała zapewne przez adideację do czas. *roden* 'kopać, karczować'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudawa*. Lit.: SNGŚI XII 15; Büsching (hrsg.), *Lieben, Lust und Leben der Deutschen des sechzehnten Jahrhunderts in den Begebenheiten des Schlesischen Ritters Hans von Schweinichen*, Bd. 2, 1822, 179. PS

Rudawica (1), cz. Michałowa-Parcel, dawniej wś, rad., gm. Warka: *Rudawycza* 1540 Czer 18 dod.; *Rudawicza* 1576 ŻDz XVI 246; *Rudawica* 1783 MpPerMz; *Rudawica* 1839 MpKwat IV 4; *Rudawica* 1888 SG IX 904; *Rudawica*, os. 1967

SM 985; *Rudawica*, -cy 1971 UN 127, 45. — Od przym. *rudawy* 'czerwonawy, związany z barwą gleby' lub od ap. *rudawa* 'odmiana bagna, zwana tak zapewne od koloru rudego' SW V 764, z suf. *-ica*. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58; KopRad 227. UB

Rudawica (2), wś, ziel., gm. Żagań, 5 km na pld.-zach. od Małomic: Henrico *Ysinberch* 1324, Henrico *Ysinberc* 1333, Henrici de *Ysenberg* 1339 Schirr 48, 71, 79; *Isinberg* 1376 Ng 53; *Ysenberg* 1399 ZfGS XXXIII 396; *Eisenberg* 1485, *Eysenberge* 1496 CdSil XXXII 58, 60; *Eysenberg* 1540, *Eisenberg* 1580, *Eisenberg* 1679, *Eisenberg* 1687/88 J III 736, 22, 284, 672; *Eisenberg* 1700 CdSil XXXII 100; *Eisenberg* 1736 MpWielSag; *Eisenberg* 1787 Z VII 93; *Eisenberg* 1845 K 115; *Eisenberg* — *Rudawica*, -cy, *rudawicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rudawica*, -cy 1982 WUN III 155. — Dawniej *Eisenberg*, od niem. ap. *Eisen* 'żelazo' i *Berg* 'góra'. Okolice Małomic obfitowały w rudę darniową (zawierającą żelazo); od dawna był to ośrodek hutnictwa, por. CdSil XXI 125. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Rudawica*. Lit.: SNGŚI XII 15–6. PS

Rudawka (1), wś, biał., gm. Janów, 14 km na pln. od Czarnej Białostockiej: *Rudawka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6008, 47–50); *Rudawka* 1795 MpPerPd; *Rudawka* 1839 MpKwat VI 4; *Rudawka* 1888 SG IX 905; *Rudawka* 1921 Sk V 73; *Rudawka*, -ki 1982 WUN III 155; gw. *rudawka*, -ki, *rudawski*. — Od ap. *rudawa* lub od przym. *rudawy*, z suf. *-ka*. Wieś powstała w latach 1780–82. EB

Rudawka (2), wś, przem., gm. Bircza, 3 km na pln.-zach. od Birczy: *Rvdawka* 1464, *Rudawka* 1485 AGZ XVI nr 86, 1689; *Rudowka* 1491 AGZ XIX nr DCCLXXX; *Rvdawka* 1501 AGZ XVI nr 2730; *Rudawka* 1589 ŻDz XVIII/1, 51; *Rudawka* 1678 AGZ XXII 91; *Rudawka* 1794 Ga Mm1; *Rudavka* 1851 Sch 124; *Rudawka* (koło Birczy a. koło Kotowa) 1888 SG IX 905–6; *Rudawka* ad Bircza 1921 Sk XIII 9; *Rudawka* ad Bircza 1952 UW 283; *Rudawka*, -ki 1982 WUN III 155; gw. *rudawka*, -ki, *rudawski*. — Od przym. *rudawy*, ukr. *rudavyj*, lub od ap. *rudawa*, z suf. *-ka*. Lit.: SHGSK III 83–4; MakSk 142. BCz

Rudawka (3), wś, suwal., gm. Krasnopol, 11 km na pln.-zach. od Sejna: *Rudawka* 1827 Ta-

Rudawka

bella II 147; *Rudawka* 1888 SG IX 904; *Rudawka* 1921 Sk V 87; *Rudawka*, *-ki*, *rudawski* 1971 UN 151, 26. EB

Rudawka (4), wś, suwal., gm. Płaska, 16,5 km na pñ.-wsch. od Lipska: *Rudawka* 1668 WiśnAug 172; *Rudawka* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 26–28); *Rudawka* 1827 Tabella II 147; *Rudawka* 1888 SG IX 904; *Rudawka* 1921 Sk V 5; *Rudawka*, *-ki*, *rudawski* 1971 UN 151, 26. Lit.: WiśnAug 161, 172, 231, 235. EB

Rudawka zob. **Rudawka Jaśliska**, **Rudawka Rymanowska**

Rudawka Jaśliska, wś, krośn., gm. Komańcza, 16 km na pñd. od Rymanowa: *Jasielko* 1579 Fast 160; *Rudawka Jaśliska* XVIII/XIX MakSk 142; *Rudawka* 1794 Ga Mm2; *Rudawka* 1851 Sch 131; *Rudawka Jaśliska* 1888 SG IX 905; *Rudawka Jaśliska*, *-ki* *-kiej*, obszar dawnej wsi, dziś niezamieszkały 1965 UN 71, 24; *Rudawka Jaśliska*, *-ki* *-kiej* 1982 WUN III 155; łemk. *Rudawka*, *Rodawka*. — Początkowo *Jasielko*, od n. rz. *Jasiel*, dziś *Jasiolka*, por. fluvium *Iessel* 1352, in fluvio *Iasziel* (1359)1578 AGZ VIII 1, 3, z suf. *-ko*. Oboczna n. *Rudawka*, od przym. *rudawy*, z suf. *-ka*, lub od ap. *ruda*, z suf. *-awka*. Od XIX w. n. zestawiona *Rudawka Jaśliska*; drugi człón od n. sąsiedniej wsi *Jaśliska*, dodany dla odróżnienia od n. wsi *Rudawka* (2) i *Rudawka Rymanowska*. Lit.: MakSk 142; RiegŁemk 203. BCz

Rudawka Rymanowska, os., dawniej wś, krośn., gm. Rymanów, 11 km na pñd.-wsch. od Iwonicza: *Rudawka* 1589 ŻDz XVIII/1, 47; *Rudawka* 1699 ADP 291, 625; *Rudawka* 1794 Ga Mm2; *Rudawka* 1851 Sch 134; *Rudawka Rymanowska* 1888 SG IX 905; *Rudawka Rymanowska*, *-ki* *-kiej*, *rudawecki*, wś 1965 UN 71, 89; *Rudawka Rymanowska*, *-ki* *-kiej* 1982 WUN III 155; łemk. *Rudawka*. — W n. zestawionej drugi człón od n. pobliskiej wsi *Rymanów*, dodany dla odróżnienia od n. wsi *Rudawka Jaśliska* i *Rudawka* (2). Lit.: MakSk 142; RiegŁemk 203. BCz

Rudczanny zob. **Ruciane-Nida**

Rude zob. **Ruda** (37), **Ruda-Kolonia**, **Rudnia** (4)

Rude Małe zob. **Ruda-Kolonia**

Rude Patrykoskie zob. **Ruda-Kolonia**

Rude Wielkie zob. **Ruda-Kolonia**

Rudegeri Villa zob. **Osowa Sień**

Rudelsdorf zob. **Ciechanowice**, **Drołtowice**, **Radzików** (3), **Rudawa** (5), **Wrociszów** (1)

Rudelstadt zob. **Ciechanowice**

Ruden zob. **Karpiny**, **Mątki** (1), **Radomno**, **Ruda** (5a, 31, 32, 37), **Rudna** (6), **Rudno** (3, 3a, 10, 17), **Rudy** (1)

Rudenska, wś, krośn., gm. Olszanica, 6 km na pñ.-wsch. od Leska: *Rudzyenka* 1526, *Rudenska* 1564, 1580 SHGsk III 84; na *Rudenkę* 1585 RZł 105; *Rudenska* 1589 ŻDz XVIII/1, 59; *Rudenska* 1678 AGZ XXII 91; *Rudenko* 1794 Ga Mm2; *Rudenska* 1851 Sch 138; *Rudenska* 1888 SG IX 909; *Rudenska* 1921 Sk XIII 22; *Rudenska*, *-ki* 1982 WUN III 156; gw. *rudeńka*, *-ki*, *rudeński*. — Od ukr. przym. *rudnyj* 'mający w sobie rude', pol. *rudny* SL V 160, z suf. *-ka*, lub od ap. *ruda*, z suf. *-enka*. Postać *Rudzienka* jest polonizacją fonetyczną n. ukr. W formie *Rudenska* wyrównanie do *rudeńkyj* oraz innych formacji z *-enk-*, typu *ručeńka*, *niżeńka*. Zapisy *Rudenko*//*Rudenska* poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego. W SG IX 909 wymieniono potok *Rudenska* a. Łęki, może więc n. ponowiona z n. tego potoku. Lit.: SHGsk III 84; MakSk 142–3. BCz

Rudenko zob. **Rudenska**

Rudeńka zob. **Rudenska**

Ruderbeck zob. **Kołki**

Rudersdorf zob. **Grzędowo** (1)

Ruderswald zob. **Zabelków**

Rudgeri Villa zob. **Jęglowa**, **Rudzica** (1), **Rudziczka** (2)

Rudgerovicz zob. **Ludgierzowice**

Rudgersdorf zob. **Rudzica** (1), **Skarbków**

Rudgershagen zob. **Rudziniec**

Rudgerzowice, wś, ziel., gm. Świebodzin, 6 km na pñd. od Świebodzina: *Rudgerzowice* alio nomine *Rudgerzdorf* 1207 SUr I 262; *Rodgueridors* et *Rodgetidors* 1267 SUr IV 16; *Riegersdorf* 1643 MpDSGlog; eccl. in *Rigersdorff* 1670, *Riegersdorff*, Ecclesia in *Rügersdorff* 1679 J III 100, 255, 263; *Riegersdorf* 1739 MpWielGlog; *Riegersdorf* 1791 Z X 552; *Riegersdorf* 1802 WBeschr V 268; *Riegersdorf*, früher *Rudgarsdorf* 1929 Zerndt 35; *Riegersdorf* — *Rudgerzowice*, *-ic*, *rudgerzowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudgerzowice*, *-wic* 1982 WUN III 156. — Dawna n. *Rudgierzowice*, od n. os. *Rudgierz* SSNO IV 511 (: niem. *Rutgerus* < *Hrodgaer* Gott 261), z suf. *-owice*,

zaadaptowana do języka niem. w postaci *Rudgersdorf*, wtórnice *Riegers-//Rügersdorf*. W zapisach z 1267 r. (z zakończeniem *-dors*) W. Schulte dopatrywał się ap. *dvor, dwór* (ZfGS XLII 286), jest to jednak zniekształcone *-dorf*. Po 1945 urzędowo ustalono n. *Rudgerzowice*. JCh/PS

Rudigersdorf zob. **Golejów** (1), **Grzędowo** (1), **Jęglowa, Rędziny** (5), **Rudzica** (1), **Rudziczka** (2), **Siedlecin**

Rudigieri Villa zob. **Osowa Sień**

Rudiswalde zob. **Radzików** (3)

Rudin zob. **Rudno** (15)

Rudit(h)en zob. **Bukowo** (1)

Rudka (1), wś, biał., gm. Stara Kornica, 11,5 km na płd.-wsch. od Łosic: *Ruda* 1576 Lu-podl 81; *Z Rutki, Ruthka* 1580 ŻDz XVII/1, 60, 73; *Rudka* 1793 SHGPd(Regof 11); *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* 1888 SG IX 911; *Rudka* 1921 Sk IV 43; *Rudka, -ki, rudkowski* 1971 UN 128, 22. — Początkowo *Ruda*, od ap. *ruda*, następnie w formie zdrobniałej, z suf. *-ka*; por. też ap. *rudka* 'błoto, mokradło, na którego powierzchni zbiera się ruda żelazna' SW V 764. Zapis *Rutka* z adiacją do ap. *ruta, rutka*. EB

Rudka (2), wś, biał., gm. Brańsk, 8 km na płd.-zach. od Brańska: *Rudka* 1555 ŻDz XVII/1, 179; *Rudka* 1676, *Rudka* 1794 Kond 174; *Rudka* 1888 SG IX 912; *Rudka* 1921 Sk V 26; *Rudka, -ki, rudzki* 1972 UN 153, 48. Lit.: Kond 174; HalBiał II 65. EB

Rudka (3), wś, biał., gm. Korycin, 15,5 km na płd. od Suchowoli: *Rudka* 1808 MpTex V; *Rudka* 1921 Sk V 74; *Rudka, -ki* 1982 WUN III 156. EB

Rudka (3a), kol., dawniej wś, chełm., gm. Chełm, 4,5 km na zach. od Chełma: *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka*, os. 1888 SG IX 911; *Rudka, -ki, rudziński*, wś 1970 UN 108, 19; *Rudka, -ki* 1982 WUN III 156; gw. *rutka, -ki*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Rudka (4), wś, chełm., gm. Ruda-Huta, 18 km na płn.-wsch. od Chełma: *Rudka* 1783–84 Rej-Kor 6; *Rudka* 1796 PerOpis I 163; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* 1888 SG IX 911; *Rudka, -ki, rudziński* 1970 UN 108, 23; gw. *rutka, -ki, rużejski//rudejski*. — Od n. pobliskiej wsi *Ruda-Huta*, z suf. *-ka*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Rudka (5), wś, chełm., gm. Siennica Różana, 4,5 km na wsch. od Krasnegostawu: *Rudka* 1827

Tabella II 148; Kar. *Rudka* 1839 MpKwat VI 10; *Rudka* 1888 SG IX 911; *Rudka, -ki* 1982 WUN III 156; gw. *rutka, -ki, rudecki*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Rudka (6), wś, kiel., gm. Kunów, 5,5 km na płn.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: [*Ruda Kunowska*], kuźnica XVI AtSd 154; *Rudka* 1783–84 RejKor 271; *Rudka* 1787 Spis 413; *Rudka* 1791 MpPerSd; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka*, os. 1888 SG IX 911; *Rudka*, wś 1902 Przew II 133; *Rudka* 1952 UW 120; *Rudka, -ki, rudzki* 1966 UN 27, 18. — Według historyków pierwotnie była tu kuźnica należąca do pobliskiego *Kunowa*. Nazwa *Rudka* w formie deminutywnej, z suf. *-ka*. Lit.: KopKiel 125. IN

Rudka (6a), wś zaginiona, leżała w pow. lubelskim, w par. Kazimierz, nad rzeką Bystrą: *Rudka* (1317)1618 ZDM IV 39; *Rudka* (1330) KMłp II 275; de *Ruthky* 1455, *Rudka* 1517–19 SHGLu IV 122. — Okresowo n. w formie pluralnej. Wies położona na obszarze, gdzie znajdowały się złoża rudy darniowej, którą wydobywano i przerabiano na żelazo. Lit.: SHGLu III 202, IV 122; KosLu 71. IN

Rudka (7), wś, olszt., gm. Szczytno, 5 km na płd.-wsch. od Szczytna: *Hemmerudau* od. *Rudau* 1789 Goldb I 76; *Hammerrudau* (*Rutka*) 1820 Wald 227; *Hameruda, Rudka* ok. 1859 SzcześTe-ka 111; *Hammerudau* 1920 MpHAPr I; *Rudka* — *Hameruda* 1941 Choj 125; *Hamerudau* — *Rudka, -ki, rudecki* 1947 MPol XXVnr 111; *Rudka, -ki* 1982 WUN III 156; gw. *rutka*. — Według historyków początkiem wsi była kuźnica, założona pod koniec XIV w. Niemiecka n. *Hammerudau* od ap. *Hammer* 'młotek, młot kuźniczy' + *-rudau* (zapewne substytucja pol. *ruda*), przejęta do j. pol. jako *Hameruda*. Od XIX w. notowana n. *Rudka*, która w takiej postaci została ustalona po 1945 r. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 118. RP

Rudka (8), wś, pil., gm. Trzcianka, 6,5 km na płd.-zach. od Trzcianki: *Hüttchen* 1796–1802 MpSchröt XIX; Vw. *Hüttchen* ok. 1845 MpRey nr 62; *Hutka*, niem. *Hüttchen* 1902 MycPn 173; *Hutka*, niem. *Hüttchen* 1909 SkKP 107; *Hüttchen* 1935 Mp-100(37–23); *Hüttchen* — *Rudka, -ki, rudecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rudka, -ki* 1982 WUN III 156. — Pierwszy zapis niem.

Rudka

Hüttchen (: niem. *Hütte* 'huta, zakład wytopu żelaza'), następnie n. pol. *Hutka*, będąca kalką n. niemieckiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Rudka*. PD

Rudka (9), wś, piotr., gm. Falków, 14,5 km na pñn.-wsch. od Przedborza: *Rudka*, młyn 1783–84 RejKor 221; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* 1888 SG IX 911; *Rudka* 1921 Sk III 44; *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. IN

Rudka (9a), przys., dawniej wś, piotr., gm. Kluczewsko, 8 km na pñn. od Włoszczowy: *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka*, os. 1888 SG IX 911; *Rudka*, wś 1902 Przew II 133; *Rudka*, wś 1921 Sk III 139; *Rudka*, wś 1933 SkBy 1470; *Rudka*, -ki, cz. Rzewuszyce 1971 UN 35, 21; *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. IN

Rudka (10), wś, piotr., gm. Wielgomłyny, 9 km na pñd.-zach. od Przedborza: *Ruthka* 1511 ŻDz XIII 204; *Ruthka* 1511/12 VisitGn 369; *Ruthka*, *Ruthkj* 1511–23 ŁLB II 200, 201; *Rudka* 1552 ŻDz XIII 275; *Rudka* 1783–84 RejKor 65; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* 1888 SG IX 910; *Rudka* 1921 Sk II 92; *Rutka* 1952 UW 100; *Rudka*, -ki, *rudzki* 1972 UN 48, 109; gw. *rutka*, -ki, *rudecki*. — Okresowo n. w formie pluralnej. EB

Rudka (11), wś, pozn., gm. Pniewy, 4 km na pñn. od Pniew: *Rudka Ołędry*, *Rudka pod Pniewami* 1775 Rusiński 139; *Rudka ołędry* 1783–84 RejKor 775; villa *Rudki* 1786 Koz III 150; *Rudki* a. *Rudka*, mylnie *Rutki* i *Rutker Hauland* 1888 SG IX 920; *Rudeckie huby*, niem. *Rudki Hld.* 1902 MycPn 135; *Rudki-Hauland* 1907 MpMbl (3436); *Rudka pod Pniewami*, niem. *Rudki Hauland* 1921 Sk X 86, 154; *Rudka pod Pniewami* 1933 SkBy 1471; *Rudka* 1936 Mp-100(38–22); *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. — Początkowo dwie oboczne n. zestawione: *Rudka Ołędry* i *Rudka pod Pniewami*. Pierwszy człon ponowiony z n. lasu, por. od jeziora Luboczesnickiego okuniste rzeczonego do *Rudki* (lasu pod Pniewami) 1672 Koz III 150; drugie człony od ap. *ołędry* w znaczeniu osadniczym, zob. *Holendry* (1), oraz od wyrażenia przyimkowego *pod Pniewami*. Efemerycznie odnotowana postać *Rudeckie Huby*. PD

Rudka (12), wś, przem., gm. Sieniawa, 20 km na pñn.-wsch. od Przeworska: z *Rudki* 1655 ADP 44, k. 75; wsi *Rudki* 1787 MJ 19, XIX, 115, 25; *Rudka* 1794 Ga Mm1; *Rudka* 1839 MpKwat VI

10; *Rudka* 1851 Sch 25; *Rudka* 1888 SG IX 913; *Rudka*, -ki, *rudecki* 1966 UN 63, 12; gw. *rutka*, -ki, *rutkański*. — Od n. pobliskiej wsi *Ruda Różaniecka*, z suf. -ka. W. Makarski wywodzi n. od przym. *rudy*, z suf. -ka. Lit.: MakPrz 230; CzChełm 190. BCz

Rudka (13), wś, siedl., gm. Mrozy, 6 km na pñd.-wsch. od Kałuszyna: *Ruda* 1576 ŻDz XVI 222; *Rudka* 1783–84 RejKor 758; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rutka* 1839 MpKwat V 5; *Rudka* al. *Rudna* 1888 SG IX 910; *Rudka* 1921 Sk I 82; *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. — Dawniej *Ruda*; wtórnice w formie deminutywnej, z suf. -ka. Występuje też wariant z suf. -na. UB

Rudka (14), cz. wsi Dębowce, dawniej wś, siedl., gm. Mrozy: *Ruda Barania* 1783 MpPerMz; *Barania ruda* 1783–84 RejKor 757; *Barania Ruda* 1827 Tabella I 10; *Barania Ruda*, *Rudka* 1839 MpKwat V 5; *Ruda Barania* al. *Rudka*, *Rudka Barania*, wś i folw. 1888 SG IX 884, 910; *Barania Ruda*, folw. 1900 SG XV 1, 80; *Rudka* (*Dębowce A*), os. 1967 SM 986; *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. — Dawniej *Ruda Barania*//*Barania Ruda*; człon dyferencyjny zapewne od n. os. *Baran*. Obocznie występowała n. *Dębowce A* (od n. wsi *Dębowce*) oraz ostatecznie utrwalony wariant deminutywny *Rudka*. UB

Rudka (14a), cz. wsi Nowa Huta, dawniej wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska: *Rutka* 1783–84 RejKor 782; *Rudka* 1789 Luraw 113; *Rudka* 1792 MpPerRw; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* 1839 MpKwat III 4; *Rudka* 1888 SG IX 910; *Rudka* 1921 Sk I 176; *Rudka*, wś 1967 SM 986; *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. UW

Rudka (15), wś, skiern., gm. Sadkowice, 7 km na pñn.-wsch. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Rudka* 1888 SG IX 910; *Rudka* 1921 Sk I 152; *Rudka* 1952 UW 101; *Rudka*, -ki 1982 WUN III 156. UW

Rudka (16), wś, tarn., gm. Wierzchosławice, 8 km na pñn.-zach. od Tarnowa: de *Rutki* (1229)1634 KTn 22, fals. XV; *Rudka* (1367) KTn 151; *Rutka* 1377 ZDM IV 187; *Rudka* 1399 Sand nr 264; de *Rudki* 1400 Krak nr CCCXXVIII(38); *Rutka* 1407 SHGSd(TP 22, 105); *Ruthca* 1415 SHGSd(TP 20, 151); *Rudka* 1418 SHGSd(TP 22, 490); de *Ruthka* 1423–26 SHGSd(TP 24, 161); de *Ruthky* (1443)XV ZDK II 420; de *Ruthky* 1449 SHGSd(TP 18, 44); *Ruthka* 1456 KTn 406; de *Rutki* 1458 SHGSd(TP

18, 80); *Rudka* 1468 SHGSd(TP 34, 543); *Ruthka* 1470–80 DB III 196; *Rudka*, *Rvthka* 1529 LR 217, 263; *Rudka* 1536 ŻDz XV 494; *Rudka* 1581 ŻDz XIV 263; *Rudki* 1794 Ga Mm2; *Rudka* al. *Rutka*, *Rutki* 1888 SG IX 913–4; *Rudka* 1921 Sk XII 35; *Rudka*, *-ki*, *rudecki* 1964 UN 15, 154. — Okresowo n. w l. mnogiej. Lit.: OPilz 51. *IN*

Rudka (17), wś, tarn., gm. Wojnicz, 3,5 km na pld.-zach. od Wojnicza: *Ruthka* (1349) ZDM I 76; *Rudca* 1399 Krak nr 8274; *Ruthka* 1469 SHG-Kr(TCz 4, 366); *Rudka* 1470–80 DB II 306; *Ruthka*, *Rvthka* 1529 LR 52, 91; *Rudka* 1581 ŻDz XIV 143; *Rudka* 1629 RPobKr 222; *Rudka* 1888 SG IX 914; *Rudka* 1921 Sk XII 8; *Rudka*, *-ki*, *rudecki* 1964 UN 3, 33. Lit.: LKrak 129. *IN*

Rudka (18), wś, warsz., gm. Wiązowna, 6,5 km na pfn.-wsch. od Otwocka: *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Ruda*, karcz. i młyn 1839 MpKwat IV 4; *Rutka Duchnowska*, *Rutka Wiązowna* 1889 SG X 43; *Rutka* 1921 Sk I 195; *Rudka*, wś 1967 SM 986; *Rudka*, *-ki*, cz. wsi Żanęcin 1982 WUN III 156; po zmianie *Rudka*, *-ki*, wś 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Okresowo człon dyferencyjne od n. m. *Duchnów* i *Wiązowna*. *UB*

Rudka (19), kol., dawniej wś, zamoj., gm. Tyszowce, 8,5 km na pfn.-zach. od Tyszowiec: *Rudki*, folw. 1888 SG IX 915; *Rudka*, kol. 1921 Sk IV 106; *Rudka*, *-ki*, *rudczański*, wś 1970 UN 120, 17; *Rudka*, *-ki* 1982 WUN III 156; gw. *rutka*, *-ki*, *rutcjański*. — Początkowo *Rudki*, od ap. *rudka* w formie pluralnej. Wtórnie singularyzacja nazwy. Lit.: CzChełm 190. *BCz*

Rudka (20), cz. Zwierzyńca, dawniej wś, zamoj.: *Rudka* 1779–82 MpMieg; *Rudka* 1839 MpKwat VI 11; *Rudka* 1888 SG IX 911; *Rudka*, *-dki*, cz. wsi Zwierzyniec 1967 UN 122, 46; *Rudka*, *-ki* 1982 WUN III 156; po zmianie *Rudka*, cz. mta 2013 DzU poz. 200; gw. *rutka*, *-ki*, *rudñański*. — Wieś włączona do Zwierzyńca już w 1989 r., por. MPol nr 41, poz. 327. Lit.: CzChełm 190. *BCz*

Rudka zob. **Radzibórz**, **Ruda Kameralna**, **Ruda Maciejowska**, **Ruda Opalin**, **Rudka Bałtowska**, **Rudka Gołębska**, **Rudka Kijańska**, **Rudka Kozłowiecka**, **Rudka Starościańska**, **Rudki** (3a, 4), **Rudy** (4), **Rutka** (1, 2), **Rutka Pachuckich**, **Rutka-Tartak**

Rudka Bałtowska, wś, kiel., gm. Bałtów, 11 km na pfn.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego:

[*Ruda Bałtowska*], kuźnica XVI AtSd 153; *Ruda Bałtowska* 1783–84 RejKor 305; *Ruda Bałtowska* 1787 Spis 387; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Ruda Bałtowska* 1839 MpKwat IV 5; *Rudka bałtowska* 1877 Zin II 119; *Ruda Bałtowska*, *Rudka Bałtowska* 1888 SG IX 887, 911; *Rudka Bałtowska* 1921 Sk III 87; *Rudka Bałtowska*, *-ki -kiej*, *rudzki* 1966 UN 26, 6. — Nazwa zestawiona *Ruda Bałtowska*, od ap. *ruda* (pierwotnie była tu kuźnica) i od n. wsi *Bałtów*. Wtórnie *Rudka*; deminutywizacja n. za pomocą suf. *-ka*. Lit.: KopKiel 125. *IN*

Rudka Barania zob. **Rudka** (14)

Rudka Gołębska, wś, lub., gm. Kamionka, 14,5 km na zach. od Lubartowa: *Ruda* 1426 SHGLu IV 122; rudnik potest et debet liberam recipere mineram alias *ruda* 1482 AS II 25; *Wola* 1531 SHGLu IV 122; *Surowa Wola* 1563 RPobLu 415v; *Wola Surowa* 1564 RPobLu 499v; *Wolia Skrowa* (!) 1565 Lulu 31; *Wola Surowa* 1580 RPobLu 742v; *Wola Serowa* (!) 1626 RPobLu 21; *Rudka* 1674 RPgł 78; *Rudka*, młyn z osadą 1787 Spis 439; *Rudka gołębska* 1827 Tabella II 148; *Rudka gołębska* 1877 Zin II 119; *Rudka Gołębska* 1888 SG IX 911; *Ruda Gołębska* 1902 Przew II 133; *Rudka Gołębska* 1921 Sk IV 58; *Rudka Gołębska*, *-ki -kiej*, *rudczański* 1969 UN 113, 21. — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda*. W XVI–XVII w. *Wola*// *Wola Surowa*, n. zestawiona, od ap. *wola* i przym. *surowy*, dawniej *syrowy* ‘świeży, nieuschnięty; niepoddany uprawie’, też gw. *surowy* ‘wilgotny’ SEBor 587. Od XVII w. *Rudka*, od ap. *rudka*, później z członem odróżniającym od n. wsi *Gołąb* (2). Lit.: SHGLu III 202, IV 122; KosLu 71. *IN*

Rudka Jedlańska zob. **Rudka Starościańska**

Rudka Kijańska, wś, lub., gm. Ostrow Lubelski, 6 km na pld. od Ostrowa Lubelskiego: *Rudka* 1603 WPar 297; *Rudka Roskopacewska* 1626 RPobLu 33; *Rudka Roskopaczowska* 1663 RPobLu 29v; *Rudka* 1676 ŻDz XV 35a; *Rudka* 1784 WPar 94; *Rudka Kijanska* 1786 MpPerLu; *Rudka Kijanska* 1787 Spis 437; *Ruda* 1801 SHGLu IV 123; *Rudka kiiowska* (!) 1827 Tabella II 148; *Rudka Kijańska* 1888 SG IX 911; *Rudka Kijańska* 1921 Sk IV 56; *Rudka Kijańska*, *-ki -kiej*, *rudzki* 1969 UN 113, 18. — Dawniej *Rudka*; wtórnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Rozkopaczew*, później *Kijany* (2). Lit.: SHGLu IV 123; KosLu 71. *IN*

Rudka Korybutowa

Rudka Korybutowa zob. **Rudka Starościńska**

Rudka Kozłowiecka, wś, lub., gm. Niemce, 12 km na płn. od Lublina: *Rudka* 1481 SHGLu IV 123; *Rvdka* 1529 LR 433; *Rudka* 1531 ŹDz XIV 348; *Rudka* 1563 RPobLu 411v; *Ruthka* 1565 Lulu 36; *Rudka* 1787 Spis 433; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* al. *Rudka Kozłowska* 1888 SG IX 911; *Rudka*, wś i os. 1902 Przew II 134; *Rudka Kozłowiecka*, os. leśn. 1921 Sk IV 57; *Rudka*, wś, *Rudka Kozłowiecka*, os. leśn. 1933 SkBy 1470, 1471; *Rudka Kozłowiecka* 1952 UW 141; *Rudka Kozłowiecka*, -ki -kiej, *rudezański* 1969 UN 113, 15. — Dawniej *Rudka*; od XIX w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Kozłówka* (2). Lit.: SHGLu III 202, IV 123; KosLu 71. *IN*

Rudka Kozłowska zob. **Rudka Kozłowiecka**

Rudka Łowiecka, wś, chełm., gm. Hańsk, 24 km na płn. od Chełma: *Rudka* 1839 MpKwat VII 7; *Rudka Łowecka*, kol. 1888 SG IX 911; *Rudka Łowiecka*, wś 1921 Sk IV 10; *Rudka Łowiecka*, wś 1952 UW 134; *Rudka Łowiecka*, -ki -kiej 1982 WUN III 156; gw. *rutka łówecka*, -ki -kej, *rużęjski*. — Dawniej *Rudka*; wtórnie n. zestawiona, z członem odróżniającym w formie przym. od n. dóbr *Łowcza*, w których skład wchodziła wieś. Lit.: CzChełm 190. *BCz*

Rudka-Młynek zob. **Rutka Pachuckich**

Rudka Ołędry zob. **Rudka** (11)

Rudka-Opalin zob. **Ruda-Opalin**

Rudka pod Pniewami zob. **Rudka** (11)

Rudka Rozkopaczewska zob. **Rudka Kijańska**

Rudka Rozkopaczowska zob. **Rudka Kijańska**

Rudka-Skroda, wś, łomż., gm. Mały Płock, 15 km na płn.-zach. od Łomży: *Rutka* 1783–84 RejKor 669; *Rudka skroda* 1827 Tabella II 148; *Rudka Skroda* 1888 SG IX 911; *Rudka-Skroda*, -ki -dy 1982 WUN III 156. — Od n. m. *Ruda-Skroda*, z suf. -ka, dodanym do członu pierwszego. *UB*

Rudka Starościńska, wś, lub., gm. Uścimów, 4,5 km na płn.-wsch. od Ostrowa Lubelskiego: *Ruda Korbutowa* 1564 SHGLu IV 123; *Ruda Koributh* 1565 Lulu 60; *Ruda* 1611 SHGLu IV 123; *Ruda Korbutow* 1626 RPobLu 26; *Ruda Korbutowa* 1661 Lulu 46; *Ruda* 1676, 1721 SHGLu IV 123; *Rudka Jedlanska* 1787 Spis 437; *Rudka Staro-*

ścińska 1870 Cat 92; *Rudka korybutowa* 1877 Zin II 119; *Rudka Korybutowa* 1888 SG IX 911; *Rudka Starościńska* 1899 Cat 108; *Rudka* 1902 Przew II 134; *Rudka* 1952 UW 151; *Rudka Starościńska*, -ki -kiej, *rudkowski* 1971 UN 117, 36. — Dawniej n. zestawiona *Ruda Korbutowa*, od ap. *ruda*, z członem odróżniającym od nazw. pierwszego rudnika *Korybuta*. Od XVIII w. *Rudka*, n. w formie deminutywnej, z suf. -ka, później z członem odróżniającym od n. rz. i n. wsi *Jedlanka*, współcześnie z członem od przym. *starości(a)ński* (: *starosta*). Lit.: SHGLu IV 123; KosLu 71. *IN*

Rudka Starościńska zob. **Rudka Starościńska**

Rudki (1), wś, bydg., gm. Pruszcz, 11,5 km na płd.-zach. od Chełmna: *Rotk* 1400 MS 293; *Ruck* (1415) Zeit XIX 293; *Rutki* 1534 Inwwłoc 121; *Rudki* 1583, *Rutki*, *Rutkii* 1597 Font I–III 82, 344, 350; *Rudki*, we wsi *Rudkach* 1668 PMT VIII 91; *Rutki* 1682 Font V 111; *Rutki* 1749 Font XVI–XIX 195; *Rudke* 1789 Goldb II 206; *Rudky* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rudki*, niem. *Rutken* al. *Rudtken* 1888 SG IX 920; *Rudki*, niem. *Rudtken* 1921 Sk XI 51, 86; *Rudki* (*Rutken*) 1925 Krzep 101; *Rudki*, -dek, *rudkowski* 1971 UN 186, 13. — Od ap. *rudka* 'ziemia ruda, czerwona ziemia lub zawierająca dużo żelaza, glina' SEBor 526. Mniej prawdopodobna motywacja od ap. *rutka* (: *ruta* 'roślina z rodziny rutowatych' Sstp VIII 52). Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 91. *WK*

Rudki (2), wś, bydg., gm. Trzemeszno, 3 km na płn.-zach. od Trzemeszna: *Rudki* molend. 1447 Koz I 262; *Rudki* 1562 Koz II 256; *Rudki* 1783–84 RejKor 25; *Rudki* 1846 KsP 500; *Rudki* 1888 SG IX 919; *Rudki*, -dek, *rutkowski* 1972 UN 181, 32; gw. *rutki*, -dek// -tkuf. *ZZ*

Rudki (3), os. niezidentyfikowana, leżała pod Więcborkiem, bydg.: et pratum circa *Ruthky* iacens 1511–23 ŁLB I 331. Lit.: Koz V 256. *ZZ*

Rudki (3a), cz. wsi Dobieszczynna, dawniej wś, kal., gm. Żerków: *Rudki* 1834 MpRey nr 96; *Rutka Ol.* 1846 KsP 320; *Rudka Hol.* 1859 MpChrz; *Rudka*, niem. *Rosenfeld*, wś 1888 SG IX 914; *Rudki*, os. 1933 SkBy 1470; *Rudki*, -dek 1971 UN 79, 6. — Od n. łąki *Rudka*, por. *Rudka* 1591–92, Mniszew aż do łąk *Rudka* nazwanych 1770–72 Koz V 255, w l. mn. Okresowo singularyzacja nazwy oraz dodanie członu drugiego, od

ap. *oleđry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa niem. *Rosenfeld* nadana przez administrację pruską. ZZ

Rudki (3b), wś, kiel., gm. Szydłów, 11 km na płn.-wsch. od Chmielnika: *Ruthky* 1268 KMłp II 285; *Ruthky* 1449 SHGSd(TP 24, 442); *Rudthky* 1472 Matr I nr 845; *Ruthki* 1504 Matr III nr 1942; *Ruthki* 1508, *Rudki* 1515 Matr IV/1, nr 331, 2619; *Ruthky* 1529 LR 402; *Rudky* 1564–65 Lusand 150; *Rutki* 1579 ŹDz XIV 225; *Rudky* 1660–64 Lusand II 49; *Rudki* 1783–84 RejKor 237; *Rudki* 1827 Tabella II 148; *Rudki* 1888 SG IX 915; *Rudki* 1921 Sk III 136; *Rudki*, -dek, *rudecki* 1970 UN 33, 38; gw. *rutki*, *rudek*, *rudecki*. Lit.: KSand 171; KopKiel 125. IN

Rudki (3c), kol., okresowo wś, lub., gm. Zakrzówek, 7 km na płn.-wsch. od Kraśnika: *Rudki* 1902 Przew II 134; *Rudki*, kol. 1921 Sk IV 41; *Rudki*, kol. 1933 SkBy 1471; *Rudki* 1952 UW 140; *Rudki*, -dek, *rudkowski*, wś 1970 UN 112, 32; *Rudki*, -dek 1982 WUN III 157. IN

Rudki (3d), cz. Konstątnowa, okresowo wś, pil., gm. Chodzież: *Anna* 1796–1802 MpSchröt XX; *Sancta Anna* (1830) SG IX 919; Col. *Rutka* ok. 1845 MpRey nr 62; *Rudki* 1846 KsP 440; *Rudki*, niem. *Rutke*, wś 1888 SG IX 919; *Rudki*, folw. 1933 SkBy 1471; *Ruthe* 1936 MpMbl(3067); *Rudki*, -dek 1967 UN 75, 7. — Dawna n. pamiątkowa, od im. *Anna*, łac. *Sancta Anna*. ZZ

Rudki (4), wś, pil., gm. Wałcz, 16 km na płn.-zach. od Wałcza: *Rutki*, *Ruthki*, *Rudki* 1568 SchDK 260; *Rudki* 1577 SHGPn(ASK 5, 761v); *Rudki* 1579 ŹDz XII 103; *Hoffstädt* 1602 SchDK 260; *Rudki* 1622–24 PPozn(Tab 1, 104); *Rudki* a. *Rudka*, niem. *Hoffstaedt* 1888 SG IX 920; *Rotherhof* oder *Rudki* (gehört zu Hoffstädt) 1912 Bär 100; *Hoffstädt* — *Rudki*, -dek, *rudecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rudki*, -dek 1982 WUN III 157; gw. *rutki*, -dek. — Od XVII w. w źródłach występuje oboczna n. niem. *Hoffstädt*, od ap. *Hoff* 'dwór (zwłaszcza książećcy, biskupi)' i od ap. *Stadt* 'miejsce'. Oboczna nazwa niem. (zapewne wprowadzona urzędowo) *Rotherhof*. Okresowo *Rudka* — singularyzacja nazwy. Urzędowo ustalono n. *Rudki*. Lit.: PPozn 262. BCz

Rudki (5), wś, poz., gm. Miłostaw, 3 km na wsch. od Miłostawia: *Rothki*, que alias *Boyanowo* nuncupatur (1401)1639–46 KW V 18; pustą wieś *Rutki* 1465 SHGKI(PG 7, 229); *Ruthki* osiadłe

i pustki *Ruthki* 1467 SHGKI(PG 6, 244); in *Ruthki* 1510 NKs 71; *Rutki* seu *Potasznie* 1768 Koz VIII 216; *Rudki* 1783–84 RejKor 805; *Rudki* 1789 MKI(Tab 45, 12); *Rudki* 1888 SG IX 920; *Rudki*, -dek 1982 WUN III 157. — Oboczna n. *Bojanowo*, od n. os. *Bojan* SSNO I 206, z suf. -owo. Okresowo w XVIII w. także *Potasznie*, od ap. *potażnia* 'fabryka potażu' SW IV 802, w l. mn. ZZ

Rudki (6), wś, pozn., gm. Ostroróg, 3,5 km na pld.-wsch. od Ostroroga: de *Rudki* 1391 RWłkp I nr 98; de *Rutki* 1398 Lek I nr 2647; *Rudky* 1400 RWłkp I nr 472; *Ruthky* 1426 SHGPn IV 207; *Ruthky* 1468 AC II nr 1318; *Ruthki* 1495 SHGPn IV 207; *Ruthki* 1510 NKs 222; *Rudki* 1580 ŹDz XII 23; *Rudki* 1783–84 RejKor 773; *Rudki* 1789 PPozn(Tab 6, 151v); *Rudki* 1888 SG IX 919; *Rudki*, -dek 1982 WUN III 157; gw. *rutki*, -dek, *rudecki*. Lit.: SHGPn IV 207–13; PPozn 262. ZZ

Rudki (7), wś zaginiona, leżała koło Mrowina i Przybrody lub koło Popowa, pozn.: *Rudki* 1538 SHGPn IV 213. Lit.: SHGPn IV 213. PD

Rudki (8), wś, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 11 km na zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Ruthky* 1457 SHGRw(MK 335, 145); *Rudki* 1579 ŹDz XVI 170; *Rudki* 1792 MpPerRw; *Rudki* 1827 Tabella II 148; *Rudki* 1888 SG IX 914; *Rudki* 1921 Sk I 151; *Rudki*, *Rudki* Nowe 1952 UW 101; *Rudki* 1967 SM 981; *Rudki*, -dek 1982 WUN III 157. — Od ap. *rudka* lub może od n. os. *Rudek* SSNO IV 511, w formie pluralnej. UW

Rudki (9), wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Rykały, rad., gm. Promna: de *Rudki*, de *Ruthki* 1407 Czer nr 638, 641; *Rudky* 1429 MkM II nr 46, 97; *Ruthky* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 49); *Rudki* 1576 ŹDz XVI 238. UB

Rudki (10), wś, rad., gm. Przylęk, 15 km na pld.-wsch. od Zwolenia: *Rudky* 1415 Sand nr 672; *Rudky* 1506 Matr III nr 2607; *Rudky* 1508 ŹDz XV 478; *Ruthky*, *Rvdky* 1529 LR 27, 428; *Rudky* 1564–65 Lusand 195; *Rudky* 1569 ŹDz XIV 319; *Rudki* 1783–84 RejKor 356; *Rudki* 1787 Spis 393; *Rudki* 1827 Tabella II 148; *Rudki* 1888 SG IX 914–5; *Rudki* 1952 UW 118; *Rudki*, -dek, *rudzki* 1970 UN 36, 17; gw. *rutki*, *rudek*, *ruczańskil/rucki*. — Od n. pobliskiej wsi *Ruda* (19b), z suf. -ki. Lit.: KSand 171; KopRad 465. IN

Rudki (11), cz. Rzeszowa, dawniej wś: *Rudki* 1785 ADP 244, k. 26; Ruska wieś z *Rudkami* 1855

Rudki

MakPrz 231; *Rudki*, os. 1888 SG IX 915; *Rudki*, wś 1933 SkBy 1471; *Rudki, -dek* 1966 UN 70, 73. — Według W. Makarskiego n. od przym. *rudy*, z suf. *-ki*, wskazującym na pluralność jakichś obiektów terenowych. Lit.: MakPrz 231. BCz

Rudki (12), dziś *Rutki Nowe* i *Rutki Stare*, dwie wsi, suwał., gm. Augustów, 13 km na zach. od Augustowa: *Ruthkowska Wolia*, *Wola Ruthkowska* 1537 SHGPd(Kapiciana 62); *Rutki* 1576 Lupodl 117; *Rutki* 1577, *Ruthki Danowskich* 1591 ŻDz XVII/1, 157; *Rutki* 1602 SHGPd(MK nr 147 k. 159–159v); *Rutki* 1744 SDV 145; *Rutki* 1795 MpPerPd; *Rutki nowe*, *Rutki stare* 1827 Tabella II 148; *Rutki* 1839 MpKwat VI 4; *Rutki nowe* i *stare* 1877 Zin II 124; *Rutki Nowe* i *Stare*, wś 1888 SG IX 44; *Rutki Nowe*, *Rutki Stare* 1921 Sk V 2; *Rutki Nowe*, *Rutki Stare* 1967 SM 994; *Nowe Rudki, -wych -dek*, *Stare Rudki, -rych -dek* 1981, 1982 WUN II 575, III 319; po zmianie *Rutki Nowe*, *Rutki Stare, -tek -ych*, *rutkowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Początkowo n. zestawiona *Rutkowska Wola*; pierwszy człon od nazw. *Rudkowskich*, założycieli wsi (pochodzących zapewne z Mazowsza), por. Szlachetnyje *Rudkowskije* sadiet ... sieło nowoju na ziemi korołiewskiej 1529 SHGPd(AS I 25–26); drugi człon od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym. Okresowo w XVI w. występuje także człon odróżniający od nazw. *Danowski*. Od XVI w. uniwersalizacja zestawienia w postaci *Rutki*, *Rudki*. W 1741 r. wyodrębniła się nowa wieś, a w nazwach pojawiły się człony odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: WiśnAug 103, 119, 219. EB

Rudki (13), wś zaginiona, leżała w pobliżu Grudziądza, tor.: *Rudky* 1223 PrUr I/1, 35; *Rudky* 1223 Perl 19. KZ

Rudki zob. **Cegielnia-Rudki**, **Glińcz**, **Ruda** (13), **Rudka** (6a, 10, 11, 16, 19), **Rudki Wierzbickie**, **Rudy** (4), **Rutkowo** (2)

Rudki Hauland zob. **Rudka** (11)

Rudki Nowe zob. **Rudki** (8)

Rudki Wierzbickie, kol., dawniej wś, kiel., gm. Tuczępy, 11 km na pld.-zach. od Staszowa: *Rudki* 1839 MpKwat IV 7; *Rudki*, wś 1902 Przew II 134; *Rudki*, wś 1933 SkBy 1471; *Rudki* 1938 Mp-100(42–32); *Rudki* 1960 Mp-25(Staszów); *Rudki Wierzbickie, -dek -kich*, cz. Wierzbicy 1970 UN 33, 62; *Rudki Wierzbickie, -dek -kich* 1982

WUN III 157. — Dawniej *Rudki*; później n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Wierzbica*. IN

Rudkowo zob. **Baranowo** (5), **Rutki** (1), **Rutkowo** (2), **Rutkowskie** (1)

Rudkowskie zob. **Rutkowskie** (1)

Rudkowszczyzna zob. **Rutkowszczyzna**

Rudków, przys., dawniej wś, rad., gm. Przysucha, 10 km na pld. od Przysuchy: *Rutków* 1839 MpKwat IV 6; *Rudków* 1877 Zin II 119; *Rudków*, os. 1888 SG IX 921; *Rudków*, wś 1902 Przew II 134; *Rudków*, wś 1921 Sk III 44; *Rutków* 1952 UW 116; *Rudków, -kowa*, cz. Huciska Borkowieckiego 1970 UN 30, 36; *Rudków, -kowa* 1982 WUN III 157. — Od ap. *rudka* lub od nazw. *Rudek* RymSEN II 370, z suf. *-ów*. Lit.: KopRad 227. IN

Rudlica zob. **Rudlice**

Rudlice, wś, sier., gm. Ostrówek, 13 km na pln.-wsch. od Wielunia: *Rudlicze* 1416, 1465 SHGWiel 146; *Rudlicze* 1511 ŻDz XIII 212; *Rudlicze*, *Rudlycze*, *Rudlycza* 1511–23 ŁLB I 423, II 133, 135; *Rudlicze* 1552 ŻDz XIII 294; *Rudlice* 1783–84 RejKor 136; *Rudlice* 1827 Tabella II 148; *Rudlice* 1888 SG IX 921–2; *Rudlice* 1921 Sk II 135; *Rudlice, -lic*, *rudlicki* 1974 UN 52, 28. — Od n. os. *Rudel* SSNO IV 511 (: *ruda*), z suf. *-ice*, okresowo *-ica*; por. też ap. *rudel*, *rudło* 'wiosło; ster; stado sarn, jeleni' Sstp VIII 43, SW V 764. Lit.: SHGWiel 146–7. EB

Rudławki zob. **Rowy** (1)

Rudłowo, os., dawniej wś, elbl., gm. Braniewo, 2 km na pld.-wsch. od Braniewa: Alberti de *Rudolfshoue* 1374 MWrm II 536; von *rudolfis hou*e (1382), de *Rudloffhouen* (1405) MWrm V 108, 397; de *Rudolfhouen* 1416 MWrm IX 44; de *Rudolfshöven* 1420 MWrm V 565; von *Rudolfshofen* ... *Rudolfshofen* 1428, von *Rudolfshöfen* 1430, von *Rudolfshofen* 1432, von *Rudolfshouen* 1434 MWrm IX 626, 348, 470, 558; *Rudelshofen* 1615 RŁWrm 262; *Rodelshöffen* 1718 Wijaczka 426; duos villas ... *Rodelshöfen* 1764 MWrm VIII 651; *Rodelshöfen* (*Rödeshöfen*), maj. 1772/73 HAPr IV 676; *Roedelshöffen* 1796–1802 MpSchrot X; *Rodelshöfen*, wś 1820 Wald 142; *Rodelshoefen* 1888 SG IX 652; *Rodelshöfen* 1931 Mp-100(31–30); *Rodelshöfen* 1937 MpMbl(1685); *Rodelshoefen* — *Rudłowo*, dw. 1946 Ley I 14; *Rodelshöfen* — *Rudłowo, -a*, *rudłowski* 1948 MPol XXVI nr A-78;

Rodelshoefen — *Rudlowo*, os. 1951 Rosp 277; *Rudlowo*, -wa 1982 WUN III 157. — Dawniej n. niem. *Rudelshofen*, od n. os. *Rudolf*; od XVIII w. ze zmianą na *Rödel*, *Rodel* Brech II 421, 445 + *Hof* 'dwór, zagroda', ale też 'kawałek ziemi' Bach II/1, 417. Nazwa spolonizowana jako *Rudlowo* i w takiej postaci ustalona po 1945 r. RP

Rudna (1), cz. Wilkowa, dawniej wś, częst., gm. Lelów: *Rudna* 1839 MpKwat III 7; *Rudna* 1877 Zin II 119; *Rudna* 1888 SG IX 922; *Rudna* 1902 Przew II 134; *Rudna* 1921 Sk III 139; *Rudna*, wś 1933 SkBy 1471; *Rudna*, -nej 1971 UN 35, 17. — Od przym. *rudny* 'rudawy, rdzawy' SW V 765, tu w odniesieniu do koloru podłoża, lub od ap. *ruda*, z suf. -na, co miało związek z wydobyciem i przetwarzaniem rudy żelaza na tych terenach. IN

Rudna (2), wś, gorz., gm. Krzeszyce, 11 km na pñ. od Sulęcina: in *Rudna* (1249) CdB XXIV 337; *Rudna* 1556, *Rudna* 1579 PPozn 262; *Rauden* 1822 MpUMbl 1847; *Rauden* — *Rudna*, -nej, *rudzieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rudna*, -nej 1982 WUN III 157. — Nazwa zniemczona jako *Rauden*. Postać *Rudna* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Borek, -bn- 203; PPozn 262; SGorz 251–2. BCZ

Rudna (3), dziś *Rudna*, wś, dawniej mto, i *Stara Rudna*, wś, legn., gm. Rudna, 12 km na wsch. od Polkowic: de districtu *Rudensi* 1339, *Ruda* 1340, Enno v. *Rudna* 1342 Reg nr 6330, 6499, 6951; *Rudna* 1347 SNGŚI XIII 25; in *Rudna antiqua*, *Rudna nova* 1366, in *antiqua Rudna*, in *Rudna* 1376 Ng 251; *Antiqua Rudna* 1399 SNGŚI XIII 25; in *antiqua Rudna* 1437 CdSil XV 32; *Rawden* 1460, 1465 CdSil XXVIII 106, 111; *Burglehen zum Raudenn* (1514) K 534; zum *Alten Rauden* 1520 SNGŚI XIII 25; *Parvo Rudna*, *Antiqua Rauden*, in oppido *Rudnaw*, *Maiori Rudna*, *Rauden* 1580 J III 5, 21, 1, 5, 21; *Raudten* 1619 CdSil XXVIII 186; *Rauden*, *Alt Rauden* 1644 MpDSWol; *Alt Rauden* 1679 J III 130; *Alt Raudten* 1680, *Alt Rauden* 1706 CdSil XXXIII 174; *Rauden*, *Alt Rauden* 1736 MpWielWol; *Rauden*, *Alt Raudten* 1787 Z VII 305, 330; *Raudten*, *Alt-*, wś, *Raudten*, mto 1845 K 534, 904; *Raudten*, *Rudna* 1900 Myc 79; *Raudten*, *Alt Raudten*, *Stara Rudna* 1941 Wrzosek 36; *Raudten* — *Rudna*, -ej, *rudzieński* 1946 MPol XXV nr 142; *Alt Raudten* — *Stara Rudna*, -rej -ej, *starorudzieński*

1947 MPol XXV nr 124; *Rudna*, -nej, *Stara Rudna*, -rej -ny 1982 WUN III 157, 292. — Miasto *Rudna* istniało już w 1300 r.; n. od stp. przym. *rudny* lub od ap. *ruda*, z suf. -na. Wśród pierwszych zapisów jednostkowo pojawia się także n. *Ruda*. Nazwę zniemczono jako *Rauden*, później *Raudten*; członny odróżniające: łac. *Antiquus* (też *Parvus* 'mały'), niem. *Alt*, pol. *Stara*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudna* i *Stara Rudna*. Lit.: SNGŚI XII 17, XIII 24; Borek, -bn- 204; RospSEMIG 332; RymNmiast 207. JCh/PS

Rudna (4), dziś *Rudna Mała* i *Rudna Wielka*, dwie wsi, leszcz., gm. Wąsosz, 8 km na pñ. od Wąsosza: Item duo *Rudna* ok. 1300 CdSil XIV 160; *Rudna* 1308 Reg nr 3020; *Febronia de Rudno* 1412 Koz V 257 (tu?); beyde *Rawden* 1490 GrMark I 171; *Reudichenu* (1507) K 529; *Gros Reudichen*, *Klein Reudichen* 1644 MpDSWol; *Gros Reudigen*, *Klein Reudigen* 1736 MpWielWol; *Räudchen*, *Groß-*, *Räudchen*, *Klein-* 1787 Z VII 260; *Räudchen*, *Gross-*, *Klein-* 1845 K 529; *Räudchen* (*Rudna*) 1900 Myc 79; *Gross Räuðchen*, *Wielki Rudziczyn*, *Klein Räuðchen*, *Rudziczyn* 1941 Wrzosek 13; *Gross Räuðchen* — *Rudna Wielka*, -nej -kiej, *rudzieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Klein Räuðchen* — *Rudna Mała*, -nej -lej, *rudzieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Rudna Mała*, -nej -lej, *Rudna Wielka*, -nej -kiej 1982 WUN III 157. — Dawniej dwie wsi o nazwie *Rudna*. Postać zniemczona *Rauden* odnosiła się do Rudnej Wielkiej, a n. *Reudichen* (z deminutywnym suf. -ich-) do Rudnej Małej. Później nazwy obu wsi wyrównano do postaci *Reudichen*, *Räuðchen*, z członami odróżniającymi niem. *Gross*, *Klein*, pol. *Wielki*, *Mały*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudna Mała* i *Rudna Wielka*. Lit.: SNGŚI XII 18; Koz V 256–7. PS

Rudna (5), wś, pil., gm. Wysoka, 4 km na pñ.-zach. od Wysokiej: *Rudna* (1436)1553 SHG-KI(AAP, Wc 1, 152v); *Rudna* 1511/12 VisitGn 332; *Rudna* 1578 ŹDz XII 174; *Rudna maior*, *Rudna minor* 1629 MKI(Tab 42, 7); *Rudno* 1653 MKI(VCam 358); *Rudna* deserta 1708 MKI(Tab 42, 44); *Ruhden* ok. 1845 MpRey nr 62; *Rudna* al. *Ruda*, niem. *Deutsch Ruhden* 1888 SG IX 923; *Rudna* 1933 Mp-100(36–24); *Rudna*, -ny, *rudniański* 1972 UN 190, 23; gw. *rudna*, -ny, *rudniański*. — Nazwa okresowo z członami dy-

Rudna

ferencyjnymi: łac. *Maior*, *Minor*, niem. *Deutsch*. Lit.: Borek, -bn- 203–4. ZZ

Rudna (6), wś, pil., gm. Złotów, 7 km na płn. od Łobzenicy: *Rudna* 1491 MKI(SFI 279) *Rudna* 1497 SHGKI(NG 4, 179); *Rudnya* 1535 SHGKI(ASK 12, 502); *Rudna* 1578 ŹDz XII 172; *Villa Rudna* 1766 MKI(E 42, 329); *Poln. Ruden* 1850 MpRey nr 46; *Polska Ruda* 1859 MpChrz; *Rudna*, niem. *Ruden* al. *Poln. Ruden* 1888 SG IX 923; *Rudna*, -nej 1982 WUN III 157. — Przejściowo wyrównanie do n. z suf. -nia. Człon dyferencyjny *Polnisch*, *Polski* zapewne opozycyjny w stosunku do n. *Deutsch Ruden*, zob. *Ruda* (5). Lit.: Borek, -bn- 203. ZZ

Rudna (7), dziś *Rudna Mała* i *Rudna Wielka*, dwie wsi, rzesz., gm. Głogów Małopolski i Świlcza, 7 km na płn.-zach. od Rzeszowa: *Rudna* 1436, *Rudna* 1443, *Rudno* 1454 AGZ XIII nr 76, 2125, 4379; *Rudna* 1589 ŹDz XVIII/1, 8; *Rudna* 1646 ADP 64, k. 185; *Rud(n)a Mała*, *Ru(d)na Wielka* 1794 Ga Mm2; *Rudna Mała*, *Rudna Wielka* 1888 SG IX 922; *Rudna Mała*, -nej -lej, *Rudna Wielka*, -nej -kiej 1982 WUN III 157; gw. *rudnã mauã*, -y -y; *rejterada*; *rudnã velgã*, -y -i, *rużyński*. — Zapisy *Rudna*, *Rudno* poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego. Od XVIII w. dwa obiekty o n. z członami dyferencyjnymi *Mała*, *Wielka*. Na określenie Rudnej Małej w gwarze funkcjonuje żartobliwa n. *Rejterada*, od *rejterada* ‘ucieczka’. Lit.: MakPrz 231. BCz

Rudna zob. **Rudka** (13), **Rudnica** (3), **Rudno** (1a, 3, 8, 9, 16, 17)

Rudna Maior zob. **Rudna** (5)

Rudna Mała zob. **Rudna** (4, 7)

Rudna Minor zob. **Rudna** (5)

Rudna Wielka zob. **Rudna** (4, 7)

Rudnau zob. **Rudno** (4)

Rudnerweide zob. **Rudniki** (6)

Rudnia (1), przys., dawniej wś, biał., gm. Czar-na Białostocka, 3 km na zach. od Czarnej Białostockiej: *Rudnia* 1744 SDV 108; *Rudnia*, kol. 1921 Sk V 11; *Rudnia*, -ni 1982 WUN III 157. — Od ap. *rudnia* ‘kopalnia rudy żelaznej; topielnia rudy; miejsce wydobywania i przerobu rudy żelaznej’, gw. ‘miejsce błotniste, z którego wypływa rzeka a. jezioro’ SW V 764, Hrin IV 85, por. też strus. *rudnia* ‘wytwórnia potażu’. Wieś leży nad rz. Czapielówką, prawym dopływem Czarnej. EB

Rudnia (2), wś, biał., gm. Michałowo, 15 km na pld.-wsch. od Michałowa: *Rudnia*, obręb 1750 Kond 174; *Rudnia*, wś 1921 Sk V 96; *Rudnia*, -ni 1982 WUN III 157; gw. *rudńa*, -ni, *rudńicki*. Lit.: Kond 174. EB

Rudnia (3), cz. Hłowej, dawniej wś, chełm., gm. Ruda-Huta: *Rudnia* 1783–84 RejKor 15; *Rudnia* 1827 Tabella II 148; *Rudnia*, wś 1888 SG IX 923; *Rudnia*, -ni, cz. wsi 1970 UN 108, 22; *Rudnia*, -ni 1982 WUN III 157; gw. *rudńa*, -ni, *rużyński*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Rudnia (4), os., dawniej wś, olszt., gm. Zalewo, 6 km na pld.-wsch. od Zalewa: *Rudow* 1388 Morąg 92; *Rodaw* 1437 GZ 35; *Rohden*, wś 1789 Goldb I 184; *Rhoden*, folw. 1820 Wald 194; *Rohden*, dobra 1888 SG IX 695; *Rohden*, *Rodow* — *Rude* al. *Rodowo*, dw. 1946 Ley I 50; *Rohden* — *Rudnia*, -ni, *rudzieński* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Rudnia* — *Rohden*, os. 1951 Rosp 278; *Rudnia*, -ni 1982 WUN III 158. — Nazwa genetycznie prus. **Rud-ōw-s//***Rud-aw-s*, o etymologii jak *Rodele*, *Rodnowo*, *Rodowo* (1). W substytucji niem. zmiana *u > o*, wzmacniające *h* oraz końcówka pluralna -en zamiast prus. -ōw-/-aw-. Nazwę spolonizowano jako *Rude*, *Rodowo*. Po 1945 r. ustalono postać *Rudnia*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 65, 92. RP

Rudnia zob. **Rudna** (6), **Rudnica** (1), **Rudno** (17)

Rudnica (1), wś, biał., gm. Zabłudów, 11 km na płn.-wsch. od Zabłudowa: staw w *Rudni* na rz. Płoskiej, 2 młyny 1674 Kond 174; *Rudnica*, młyn 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 69–72); *Rudnica*, wś 1888 SG IX 930; *Rudnica* 1921 Sk V 18; *Rudnica*, -cy 1982 WUN III 158. — Początkowo n. *Rudnia*, o etymologii zob. *Rudnia* (1); wótnie z suf. -ica. Lit.: Kond 174. EB

Rudnica (2), wś, gorz., gm. Krzeszyce, 15 km na pld.-zach. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Neuen Költzschen* XVI, *Klein* czyli *Neuen Koltzen* 1608, *Hammer* oder *Klein Költzschen* 1718 SGorz 252; *Hammer* 1822 MpUMbl 1776; *Hammer* 1925 MpMbl(3357); *Hammer* 1928 Mp-100(38–20); *Rudnica* — *Hammer*, wś 1951 Rosp 278; *Rudnica*, -cy 1982 WUN III 158. — Dawniej n. niem. *Neuen Költzschen*, od n. pobliskiej wsi *Költzschen* (dziś *Kolczyn* (2)) i od *neu* ‘nowy’. Znajdowała się tu początkowo kuźnica żelazna, w XVIII w.

młyn wodny. Oboczna n. niem. *Hammer* od ap. *Hammer* 'kuźnia, kuźnica'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudnica*. Lit.: MuckeNM 202; SGorz 251–4. BCz

Rudnica (3), cz. Klębowca, dawniej wś, pil., gm. Wałcz: *Rudna* 1579 ŻDz XII 106; *Hammer* 1850 MpRey nr 46; *Kłażewski hamer*, niem. *Klausdorferhammer*, wieś i hamernia żelaza 1883 SG IV 174; *Klausdorfer Hammer* 1934 MpMbl (2664); *Klausdorfer Hammer* — *Rudnica*, -cy, *rudnicki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Rudnica*, -cy 1982 WUN III 158. — Według D. Podlaskiej dawna n. *Rudna* dotyczy nieistniejącej osady, na której terenie znajdowała się kuźnica żelaza. Na jej miejscu w XVIII w. powstał młyn, następnie wieś. Nazwa niem. *Hammer* od ap. *Hammer* 'kuźnia, kuźnica'. Okresowo pol. n. zestawiona *Kłażewski hamer*, niem. *Klausdorfer Hammer*, z pierwszym członem od n. *Kłażewo*, niem. *Klausdorf* (dziś *Klębowiec*). Postać *Rudnica* wprowadzona po 1945 r. Lit.: PPOzn 262; HWałcz 341. ZZ

Rudnica (4), dziś *Stara Rudnica*, wś, szczec., gm. Cedynia, 4,5 km na pld. od Cedyni: a campo *Rudenitz* (1299), Slavicales villas ... *Rudonitz* (1345) CdB A XIX 68, 74; *Rudenicz* 1394 SHG-NM(KurzeQ 211); *rudenisse* 1413, Dorff *Rüdnitz* 1581 CdB A XIX 313, 122; *Alt-Rüdenitz* 1809 Bratring III 122; *Alt Rüdnitz* 1932 MpMbl(3151); *Alt Rüdnitz* — *Stara Rudnica*, -cy, *starorudnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Stara Rudnica*, -rej -cy 1982 WUN III 292. — Od ap. *ruda* lub od przym. *rudy* 'rdzawy', z suf. -nica; n. zapisana w postaciach zniemczonych *Rudenitz*, *Rudonitz*. W n. zestawionej człon od niem. przym. *Alt* 'stary', dla odróżnienia od n. m. *Neurüdnitz* (dziś w Niemczech), por. *Neu-Rüdenitz* 1809 Bratring III 122, *Neu Rüdnitz* 1942 MpMbl(3251). Postać *Stara Rudnica* ustalono urzędowo po 1945 r. BCz

Rudnica (5), wś, wałb., gm. Stoszowice, 9 km na pñ.-zach. od Ząbkowic Śląskich: villule parve Budisov, *Rudno* 1263, villule parve Budisou, *Rudnou* (1263)1480 SUr III 295; *Rudno* 1318 Reg nr 3802; *Raudnitz* 1666/67 J I 547; *Raudnitz* 1743 SNGŚI XII 19; *Raudniz* 1785 Z IV 169; *Raudnitz* 1845 K 534; *Rudno*, *Raudnitz* 1900 Myc 45; *Raudnitz*, *Rudzieniec* 1941 Wrzosek 12; *Raudnitz* — *Rudnica*, -cy, *rudnicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rudnica*, -cy 1982 WUN III 158. — Nazwa *Rud-*

no ponowiona z n. lasu *Rudno*, por. De ... silvam, que vocatur *Rudno*, in quantitate quinquaginta mansorum magnorum 1240, in silva, que vocatur *Rudna* 1244 SUr II 124, 162. Zniemczona postać *Raudnitz* jest być może adaptacją niepoświadczonej formy **Rudnica* (z suf. -ica). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudnica*. Lit.: Borek, -bn- 204; SNGŚI XII 19; SGTS XXI 247–50. PS

Rudnica zob. **Rudnicze** (2), **Rudniczysko**, **Rudzica** (3)

Rudnice zob. **Rudnicze** (1, 2), **Rudniki** (12)

Rudnick zob. **Rudnik** (4, 13a)

Rudnicka Kuźnica zob. **Kuźnica** (7)

Rudnicka Wola zob. **Wola Rudnicka**, **Wólka Rudnicka**

Rudnickie Huby zob. **Rudniczyn**

Rudnicka Wólka zob. **Wólka Rudnicka**

Rudnicy zob. **Rudno** (6)

Rudnicz zob. **Rudnicze** (1), **Rudnik** (4)

Rudnicze (1), wś, pil., gm. Wągrowiec, 6 km na zach. od Wągrowca: *Rudnicze* 1398 Lek II nr 1082; de *Rudnicza* ... inter Romnowo et *Rudnicze* 1404 Koz II 257; de *Rudnicza* 1454 BCH 95; *Rudnicze* 1475 Koz III 153; *Rudnyce* 1577 ŻDz XII 188; *Rudnicze* 1620 MKI(Tab 11, 107); między ... *Rudniczem* 1627 Koz III 153; *Rudnice* 1674 MKI(ASK 74, 237); ku *Rudniczu* 1737 Koz III 153; Wieś *Rudnicze* 1775 MKI(Tab 37, 51); *Rudnicze* 1832–36 MpRey nr 18; *Rudnice* a. *Rudnicz* i *Rudnicze*, niem. *Rudnitsch* 1888 SG IX 931; *Rudnicze*, -cza 1982 WUN III 158; gw. *rudniče*, -ča, *rudnički*. — Od przym. **rudniczy* (: *rudnik* 'miejsce gdzie wydobywano rudę' Sstp VIII 44, *rudnica* 'miejsce błotniste, z którego wypływa rzeka albo jezioro' SW V 764), w l. poj. rodzaju nijakiego. Z tej miejscowości wypływa struga bez nazwy, wpadająca do Rudki, pd. Wełny. Forma *Rudnice*, notowana w XVII i XVIII w., jest wynikiem wyrównania do nazw na -ice. ZZ

Rudnicze (2), cz. Poznania, dawniej wś: *Rudnice* (1282)XVII KW VI 37 i przym. 6; *Rudnicze* (1296)1304 KW II 114; w *Rudniczu* (1365)XVI KW VI 236; villam *Rudnyce* 1408 KW V 131; *Rudnyce* 1474 AC II nr 1377; *Rudhynicze* capituli deserta 1510 NKs 98; bonorum *Rudnicza* 1755 Koz III 153; *Rudnicze* 1783–84 RejKor705; *Rudnicze* 1789 PPOzn(Tab 6, 58v); *Rudnice* a. *Rudnicze* i *Rudnica* 1888 SG IX 931; *Rudnicze*, -cza

Rudniczek

1966 UN 93, 5. — Nazwa zapewne ma związek z n. rzeki *Rudnik* (dziś Bogdanka, ld. Warty), uchodzącej w Poznaniu, por. flumen *Rudnik* (1257)XVIII KW I 313, z suf. *-je. Nazwa rzeki od ap. *rudnik*. Okresowo *Rudnica*, por. ap. *rudnica*. Lit.: SHGPn IV 214–5; PPozn 262; NGPozn 105; Duma, Warta I 20–1. ZZ

Rudniczek, wś, łódz., gm. Głowno, 2 km na wsch. od Głowna: *Rudniczek*, kol. 1921 Sk I 71; *Rudniczek* 1931 Mp-100(41–29); *Rudniczek* 1952 UW 94; *Rudniczek* 1961 Mp-25(Łódź); *Rudniczek*, -czka, *rudnicki* 1973 UN 44, 16. — Od n. miejscowości *Rudnik* (9c), leżącej w pobliżu, z suf. -ek. UW

Rudniczek zob. **Rudnik** (8a, 9a, 14), **Wólka Rudnicka**

Rudniczki zob. **Dębsko** (1)

Rudniczyn, cz. wsi Rudnicze, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Rudnicz Hf. (Rudnickie Huby)* — *Rudniczyn* 1921 Dziennik Urzędowy nr 12, poz. 70; *Rudniczyn*, niem. *Rudnitsch*, wś 1921 Sk X 109, 154; *Rudniczyn* 1933 Mp-100(37–24); *Rudniczyn*, -na 1982 WUN III 158. — Dawniej n. zestawiona *Rudnickie Huby*, od n. m. *Rudnicze* (1) i terminu osadniczego *huby*. Postać *Rudniczyn* jest wynikiem uniwerbizacji za pomocą suf. -yn. ZZ

Rudniczyska Kuźnica zob. **Kuźnica** (7)

Rudniczysko, wś, kal., gm. Doruchów, 9 km na płd.-wsch. od Ostrzeszowa: *Rudnicza* 1443, *Rudniczysko* 1464 SHGWiel 147; *Rudniczisko* 1553 ŻDz XIII 306; *Rudniczysko* 1830–31 MpRey nr 133; *Rudniczysko* 1888 SG IX 931; *Rudniczysko* 1900 MpMbl(2712); *Rudniczysko* 1936 Mp-100(43–26); *Rudniczysko* 1940 MpMbl(4674); *Rudniczysko*, -ka 1982 WUN III 158. — Pierwotna n. *Rudnica*, od ap. *ruda* lub od przym. *rudy*, z suf. -nica, następnie n. z suf. -isko. Lit.: SHGWiel 147. EB

Rudnik (1), cz. wsi Kąkolewnica, dawniej wś, biał., gm. Kąkolewnica Wschodnia: *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1877 Zin II 121; *Rudnik*, folw. 1888 SG IX 931; *Rudniki*, folw. 1902 Przew II 135; *Rudnik*, folw. 1921 Sk IV 73; *Rudnik*, wś 1933 SkBy 1473; *Rudnik* 1952 UW 148; *Rudnik*, -ka, *rudnicki* 1970 UN 119, 20; *Rudnik*, -ka, wś 1982 WUN III 158; po zmianie *Rudnik*, -ka, cz. wsi Kąkolewnica 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Od ap. *rudnik* 'miejsce, gdzie wydobywano

rudę' Sstp VIII 44 lub 'miejsce błotniste, z którego wypłynęła rzeka a. jezioro' SW V 764, w l. mn., wtórnje singularyzacja nazwy. Por. też ap. *ruda*, przym. *rudy* 'rdzawy' od koloru wody. IN

Rudnik (2), wś, biał., gm. Łosice, 3,5 km na płd.-zach. od Łosic: *Biernaty Rudnik* 1662 AWAK XXXIII 408; *Biernaty Rudnik* 1676 CzRkps nr 1099; *Biernaty Rudniki* 1786 MpPerLu; *Biernaty Rudnik* 1795 MpPerPd; *Biernaty rudnik* 1827 Tabella I 22; *Biernaty Rudnik* 1839 MpKwat VI 7; *Biernaty-rudnik* 1880 SG I 221; *Rudnik Biernaty*, wś i folw. 1888 SG IX 933; *Rudnik Biernaty* 1902 Przew II 135; *Rudnik*, wś, *Rudnik-Biernaty*, folw. 1921 Sk IV 46; *Rudnik* 1952 UW 35; *Rudnik*, -ka, *rudnicki* 1971 UN 128, 18. — Początkowo n. zestawiona *Biernaty-Rudnik* (okresowo w l. mn.); pierwszy człon zob. *Biernaty* (1), drugi człon od ap. *rudnik*. W XX w. nastąpiła elipsa członu pierwszego. Lit.: GórnRPd 44. EB

Rudnik (3), wś, biel., gm. Hażlach, 8,5 km na płn.-zach. od Skoczowa: *Rudnik* 1566, wes *Rudnik*, w *Rudniku* 1608–16, na *Rudniku* 1674 Mrózek 153; etami villa *Rudnik* 1679 J II 217; na *Rudniku* 1684 Mrózek 153; *Rudnik* 1736 MpWielTesch; *Rudnik* 1746, *Rudnink* (!) 1804, Dorf *Rudnik* 1836, *Rudniki* 1885 Mrózek 153; *Rudniki* al. *Rudnik*, wś 1888 SG IX 938; *Rudnik* 1900 Mrózek 153; *Rudnik* 1921 Sk XII 4; *Rudnik*, -ka 1982 WUN III 158; gw. *rudník*, -ka, *rudnicki*. — Nazwa zapewne ponowiona z n. potoku *Rudnik* (dziś Potok Rudnicki), por. do potoka jmenem *Rudnika* 1442 Mrózek 153 (ta od ap. *rudnik*, por. też przym. *rudy* 'rdzawy' w odniesieniu do koloru wody). W XIX w. okresowo pluralizacja nazwy. Lit.: SNGŚI XII 19–20; BorGŚI 56; Mrózek 153. JCh

Rudnik (3a), dziś *Rudnik Mały* i *Rudnik Wielki*, dwie wsi, częst., gm. Kamienica Polska, 8 km na płn.-zach. od Kozięglów: *Rudniki Mniejsze*, *Rudniki Większe* 1782–83 SHGKrMat 263; *Rudnik Mniejszy*, *Rudnik Większy* 1783–84 RejKor 339; *Rudnik* 1787 Spis 367; *Rudnik Mały*, *Rudnik Wielki* 1787 MpPerKr; *Rudnik mały*, *Rudnik wielki* 1827 Tabella II 148; *Rudnik Mały*, *Rudnik Wielki* 1888 SG IX 932; *Rudnik Mały*, *Rudnik Wielki* 1952 UW 259; *Rudnik Mały*, -ka -lego, *Rudnik Wielki*, -ka -kiego 1982 WUN III 158. — Dawniej *Rudniki*, od ap. *rudnik* (w znaczeniu topograficznym), w l. mn., wtórnje w l. poj. Człony odróż-

nijające w n. zestawionych od przym. *mniejszy*, *większy*, później *mały*, *wielki*. Lit.: RSiew 19–20; Buczek 67; BańMorf 54. *IN*

Rudnik (4), wś, kat., gm. Rudnik, 2 km na płn. od Raciborza: *Rudnik* ok. 1300 CdSil XIV 107; *Rudnicz* 1302, *Rudnig* (1303)XV Reg nr 2723, 2750; *Rauding* (1431)XVI CdSil VI 53; *Rudnyk* 1447 ZfGS XXVII 374; *Rauding* (1450)XVI CdSil VI 70; *Rudniki* (alias Trzbieńniow) 1531 Onom XIX 26; in villa *Rudnik* 1652, 1679 J II 11, 140; *Ruduckh* (!), P[ol]. *Rudnick* 1736 MpWiel-Rat; *Rudneckz* 1743 SNGŚI XII 19; *Rudnick* 1784 Z III 166; *Rudnik* 1845 K 563; *Rudnik* 1900 Myc 45; *Rudnik* — *Herrenkirch* 1939 Prus 64; *Herrenkirch* — *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1946 MPol XX nr 142; *Rudnik*, *-ka* 1982 WUN III 158. — Pierwotnie zapewne *Rudniki* (por. zapis z 1531 r.), od ap. *rudnik* 'ten, kto wydobywa rudę, wytapia żelazo, górnik, hutnik' Sstp VIII 43, w l. mn., lub *Rudnik*, od ap. *rudnik* w znaczeniu 'miejsce, gdzie wydobywano rudę' Sstp VIII 43, 44. Nazwa *Herrenkirch* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudnik*. Lit.: SNGŚI XII 20; BorGŚI 56; Domański, Onom XIX 26. *JCh/PS*

Rudnik (5), wś, kiel., gm. Brody, 12 km na pld.-wsch. od Starachowic: *Rudnik* 1921 Sk III 26; *Rudnik* 1952 UW 120; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1966 UN 20, 9. Lit.: KopKiel 125. *IN*

Rudnik (6), wś, kiel., gm. Krasocin, 15 km na płn.-wsch. od Włoszczowy: *Rudnik* 1877 Zin II 120; *Rudnik* 1888 SG IX 932; *Rudnik* 1921 Sk III 141; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1971 UN 35, 51. *IN*

Rudnik (7), wś, krak., gm. Dobczyce, 3,5 km na płn. od Dobczyc: *Rudniki* 1390 KMłp IV 31; in *Rudnik* 1394 PNZK nr 330; *Rudniki* (1439) KMłp IV 342; *Rudniki* (1444) ZDM III 111; *Rudnyk* 1470–80 DB II 113; *Rvdnyk* 1529 LR 124; *Rudniki* 1581 ŻDz XIV 51; *Rudniki* 1680 Rej 82; *Rudnik* 1779–82 MpMieg; *Rudnik* 1888 SG IX 933; *Rudnik* 1952 UW 268; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1964 UN 8, 16. — Dawniej i przejściowo *Rudniki*, później singularyzacja nazwy. Lit.: LKrak 129; BańMorf 51. *IN*

Rudnik (8), wś, krak., gm. Sułkowice, 6 km na płn.-zach. od Myślenic: *Rvdnyk*, *Rudnyk* 1529 LR 7, 52; *Rudnik* 1581 ŻDz XIV 47; *Rudnik* 1629 RPobKr 60; *Rudnik* 1888 SG IX 933; *Rudnik*

1921 Sk XII 23; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1964 UN 8, 59. Lit.: LKrak 129. *IN*

Rudnik (8a), dziś *Rudnik-Kolonia*, kol., dawniej wś, i *Rudnik Szlachecki*, wś, lub., gm. Wilkólaz, 7,5 i 8 km na płn.-wsch. od Kraśnika: *Rudnik* (1421) ZDM VII 59, de *Rudniki* 1431 Inscr nr 1614; *Rudnicz(ek) Minor* 1453 SHGLu III 202; *Rudnyk*, villa 1470–80 DB II 551; *Rvdnyczek*, *Rudnyk* 1529 LR 446, 450; *Rudnik* 1531 ŻDz XIV 366; *Rudniczek* 1563 RPobLu 447v; *Rudniczek nobilium* 1565 Lulu 87; *Rudnik Mały* 1565, *Rudniczek* 1590, 1611 SHGLu IV 124; *Rudniczek* 1626 RPobLu 74; *Rudniczek* 1676 ŻDz XV 47a; *Rudniki* 1781–82 WPar 41; *Rudnik* 1787 Spis 453; *Rudnik Szlachecki* 1805 WPar 162; *Rudnik* 1827 Tabella II 148; *Rudnik Szlachecki*, wś i folw. 1888 SG IX 932; *Rudnik Szlachecki*, wś i kol. 1921 Sk IV 40; *Rudnik Szlachecki*, wś i kol. 1952 UW 140; *Rudnik-Kolonia*, *-ka-nii*, *Rudnik Szlachecki*, *-ka-kiego*, *rudnicki*, dwie wsi 1970 UN 112, 29; *Rudnik-Kolonia*, *-ka-nii*, *Rudnik Szlachecki*, *-ka-kiego* 1982 WUN III 158. — Okresowo n. w l. mn. Nazwy zestawione z członami odróżniającymi od łac. przym. *minor* 'mniejszy', pol. *mały*, łac. *nobilis*, pol. *szlachecki* oraz od ap. *kolonia*. Okresowo (XVI–XVIII w.) n. w formie zuniwerbizowanej *Rudniczek*, z suf. *-ek*. Lit.: SHGLu III 202–3, IV 123–4; KosLu 71. *IN*

Rudnik (9), wś, lub., gm. Wólka, 4,5 km na płn.-wsch. od Lublina: *Rudnik* 1409 ZLub nr 198; *Rudnik* (1434)XVII ZDM II 194; *Rudnik* 1447 LKP 14; *Rudhnik* 1453 SHGLu III 203; *Rudnyky* 1470–80 DB II 537; *Rudnyki* 1529 LR 430; *Rudnik* 1531 ŻDz XIV 347; *Rudnik* 1676 ŻDz XV 49a; *Rudnik* 1787 Spis 452; *Rudnik* 1827 Tabella II 148; *Rudnik* 1888 SG IX 932; *Rudnik* 1952 UW 144; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1972 UN 114, 25. — W XV–XVI w. przejściowo forma pluralna *Rudniki*. Lit.: SHGLu III 203; KosLu 71. *IN*

Rudnik (9a), dziś *Rudnik Drugi* i *Rudnik Pierwszy*, dwie wsi, lub., gm. Zakrzówek, 10 i 9 km na pld.-zach. od Bychawy: *Rudnik* 1277 KMłp I 110; *Rudniki* 1444 ZDM III 147; *Rudnik* 1453 SHGLu III 203; *Rudnik* 1459 LKP 82; *Rudnik* 1470–80 DB III 385; *Rudniczek* 1563 RPobLu 546v; *Rudniczek* 1626 RPobLu 66; *Rudnik* 1787 Spis 454; *Rudnik zakrowiecki* (!) 1827 Tabella II 149; *Rudnik* 1870 Cat 33; *Rudnik*, zwany przez lud *Rudnik Złodziej-*

Rudnik

ski, wś 1888 SG IX 932; *Rudnik*, wś i folw. 1902 Przew II 134; *Rudnik*, wś 1921 Sk IV 41; *Rudnik* 1952 UW 140; *Rudnik Drugi*, *-ka -giego*, *Rudnik Pierwszy*, *-ka -szego*, *rudnicki* 1967 UN 107, 6. — Okresowo n. w l. mn. oraz w formie deminutywnej z suf. *-ek*. W XIX w. n. zestawiona, z członami odróżniającymi od n. m. *Zakrzówek* i ap. *złodziej*, w formie przym. Współcześnie człony odróżniające odliczbnikowe. Lit.: SHGLu III 203, IV 123; KosLu 71. *IN*

Rudnik (9b), wś zaginiona, leżała w par. Rajgród, łomż.: *Rudnik* 1591 ŻDz XVII/1, 157. *EB*

Rudnik (9c), cz. wsi Rudniczek, dawniej wś, łódz., gm. Główno: *Rudnyk* 1438 SHGRw(BCzart. VI 17, nr 429); *villae ... Rudnyk* 1511–23 ŁLB II 341; *Rudnik* 1579 ŻDz XVI 162; *Rudnik* 1783–84 RejKor 100; *Rudnik* 1792 MpPerRw; *Rudnik* 1827 Tabella II 149; *Rudnik* 1921 Sk I 71; Fw. *Rudnik (Rudnik)* 1931 Mp-100(41–29); *Rudnik*, wś i folw. 1933 SkBy 1474; *Rudnik-Parcele*, Fw. *Rudnik* 1937 Mp-100(41–29); *Rudnik* 1961 Mp-25(Łódź); *Rudnik*, os. 1967 SM 987; *Rudnik*, *-ka*, cz. wsi Rudniczek, *Rudnik-Parcela*, *-ka-li*, *rudnicki*, wś 1973 UN 44, 16, 17; *Rudnik*, *-ka* 1982 WUN III 158. — Wieś *Rudnik-Parcela*, notowana w XX w., to dziś *Piaski Rudnickie*, cz. wsi Rudniczek. *UW*

Rudnik (10), wś, piotr., gm. Będków, 15 km na płn.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Rudniki*, de *Rudnik* 1399 Łęcz II nr 2071, 2072; *Ruthniki*, de *Rudnik* 1400 Łęcz II nr 2206, 2237; de *Rudnik* 1419 Łęcz II nr 3416; *Rudnyk* 1511–23 ŁLB II 231; *Rudnik* 1576 ŻDz XIII 96; *Rudniki* 1793 MpPerŁęcz; *Rudnik* 1783–84 RejKor 183; *Rudnik* 1827 Tabella II 149; *Rudnik* 1888 SG IX 932; *Rudnik* 1921 Sk II 3; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1974 UN 40, 8. — W XIV, XV i XVIII w. n. w formie pluralnej. Lit.: SHGLęcz II 77. *EB*

Rudnik (11), wś, siedl., gm. Ceglów, 12,5 km na wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Rudnyk* (1525)1539 Matr IV/1, nr 6608; *Rudnyk* 1540 Czer 7 dod.; *Rudnik* 1576 ŻDz XVI 222; *Rudnik* 1783 MpPerMz; *Rudnik* 1827 Tabella II 149; *Rudnik* 1839 MpKwat V 4; *Rudnik* 1888 SG IX 931; *Rudnik*, *-ka* 1982 WUN III 158. *UB*

Rudnik (11a), cz. Zgórza, dawniej wś, siedl., gm. Miastków Kościelny: *Rudnyk* 1540 Czer 4 dod.; *Rudnik* 1576 ŻDz XVI 220; *Rudnik* 1783–84 RejKor 759; *Rudnik* 1827 Tabella II

149; *Rudnik*, folw. 1839 MpKwat V 5; *Rudnik*, folw. 1885 SG VI 288; *Rudnik*, wś 1888 SG IX 932; *Rudnik*, kol. 1967 SM 988; *Rudnik*, *-ka* 1982 WUN III 158. *UB*

Rudnik (12), wś, siedl., gm. Osieck, 5 km na zach. od Pilawy: *Rudnik* 1576 ŻDz XVI 225; *Rudnik* 1617 Lumaz I 193; *Rudnik* 1783 MpPerMz; *Rudnik* 1827 Tabella II 149; *Rudnik* 1839 MpKwat V 5; *Rudnik* 1888 SG IX 932–3; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki* 1966 UN 135, 13. — Wieś powstała nad rzeką *Rudnik* (dziś Bełch) i od niej pochodzi nazwa, por. super donatione molendini in rivulo *Rudnik* ad preces Elisabeth relictae Stanislai molendinatoris confirmantur. (1474)1562 Matr V/1, nr 2609. *UB*

Rudnik (12a), dziś *Rudnik nad Sanem*, mto, tarnob.: *Rudnyk oppido* 1578 ŻDz XIV 207; *Rudnik*, mko 1888 SG IX 933; *Rudnik*, mko 1933 SkBy 1473; *Rudnik* 1952 UW 283; *Rudnik*, *-ka*, *rudnicki*, mto 1966 UN 66, 57; *Rudnik*, *-ka* 1982 WUN III 158; po zmianie *Rudnik nad Sanem*, *-ka nad Sanem*, *rudnicki* 1996 MPol nr 79, poz. 714. — Miasto założono w 1552 r. na gruntach wsi Kopki (1) nad rz. *Rudnik* (dziś Rudnia), od której wzięło nazwę. Współcześnie n. zestawiona, z członem odróżniającym w formie wyrażenia przymkowego *nad Sanem* (: *San*). Lit.: OPiż 82; Miasta polskie w tysiącleciu II 383–4; RospSEMiG 332; Rym-Nmiast 207; Rieger, HE XVIII 52. *IN*

Rudnik (13), dziś *Mały Rudnik*, wś, tor., gm. Grudziądz, 9 km na pld.-zach. od Grudziądza: *Adamowo*, *Adamsdorf* (1682) SG I 22–3; *Adamsdorf*, *Kl. Rudnik*, dwie wsi 1796–1802 MpSchröt XV; *Adamsdorf*, *Kl. Rudnik*, dwie wsi ok. 1845 MpRey nr 48; *Adamsdorf* — *M. Rudnik* 1879 KętN 79; *Rudnik Mały*, niem. *Adamsdorf* 1888 SG IX 934; *Rudnik*, fr. auch *Ruda parva* 1912 Bär 101; *Adamsdorf*, *Kl. Rudnik* 1919 MpMbl(2578); *Mały Rudnik*, niem. *Adamsdorf* 1921 Sk XI 20, 81; *Rudnik mały (Adamsdorf)* 1925 Krzep 101; *Mały Rudnik*, wś 1933 SkBy 998; *Mały Rudnik* 1952 UW 50; *Mały Rudnik*, *-lego -ka* 1971 UN 178, 17; *Mały Rudnik*, *-lego -ka*, *małorudnicki* 2013 DzU poz. 200. — Wieś założona i zasiedlona pod koniec XVII w. przez mennonitów. Pierwotna n. niem. *Adamsdorf* od im. *Adam* + *Dorf* ‘wieś’, pol. *Adamowo*. Później *Klein Rudnik* (też postać zlatynizowana *Ruda Parva*), n. dyferencyjna wobec n. *Rudnik* (13a), z członem niem. *Klein* = pol. *Mały*. *KZ*

Rudnik (13a), cz. Grudziądzka notowana do 1967 r., dawniej wś, tor.: *Rudnik* 1573 Froel I 286; *Rudnik* 1664 Font XXXII 84; z *Rudnikami* 1759 Font XLVII 52; *Rudnick*, król. wś 1789 Goldb II 207; *Rudnik* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rudnik* 1879 KęTn 83; *Rudnik*, niem. *Rudnick*, wś nad jez. t. n. 1888 SG IX 934; *Rudnik* 1896 Mp-200(Thorn 36–53); *Rudnick* 1909, 1919 MpMbl (2578); *Rudnik (Rudnick)* 1925 Krzep 101; *Rudnik*, wś 1933 SkBy 1474; *Rudnick (Rudorf)* 1942 MpMbl(2578); *Rudnik*, wś 1952 UW 50; *Rudnik* 1967 SM 987. — Od n. jez. *Rudnik*, dziś Jezioro Wielkie Rudnickie, por. *Rudnik* 1573 Froel I 286. Nazwa *Rudorf* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Lit.: Froel I 286–7. WK

Rudnik (14), wś, zamoj., gm. Rudnik, 14 km na pld.-zach. od Krasnegostawu: *Rudnyky* 1492 Matr II supl. nr 110; *Rudniczek*, *Rudnik* 1564 ŻDz XVIII/1, 196, 197; *Rudniki* sive *Rudniczek* 1661–65 Lurus III 297; *Rudnik* 1783–84 RejKor 18; *Rudnik* 1786 MpPerLu; *Rudnik Górny* i *Rudnik Niższy* 1839 MpKwat VI 48; *Rudnik Niższy*, *Rudnik Wyższy*, dwie wsi 1888 SG IX 932; *Rudnik*, folw. i kol. 1921 Sk IV 51; *Rudnik*, wś 1952 UW 138; *Rudnik*, -ka, *rudnicki* 1970 UN 111, 29; gw. *rudnik*, -ka, *rudnicki*. — Dawniej *Rudniki*, od ap. *rudnik*, w formie pluralnej. Wtórnie singularyzacja n. spowodowana scaleniem obiektu. Oboczna postać *Rudniczek* derywowana za pomocą suf. -ek. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *górnny*, *wyższy*, *niższy*. Lit.: RospSEMIG 332; CzChełm 190. BCz

Rudnik zob. **Kroszewo**, **Rudnik Duży**, **Rudniki** (3, 5, 12)

Rudnik-Biernaty zob. **Rudnik** (2)

Rudnik Drugi zob. **Rudnik** (9a)

Rudnik Duży, wś, siedl., gm. Wodynie, 4 km na pld.-zach. od Stoczka Łukowskiego: *Rusniki* (!) 1497 KkM 313; *Rudnyk* (1525)1539 Matr IV/1, nr 6609; *Rudnik* 1576 ŻDz XVI 220; *Rudnik* 1783 MpPerMz; *Rudnik* 1827 Tabella II 149; *Rudnik* 1839 MpKwat V 5; *Rudnik* 1884 SG V 99; *Rudnik Duży* 1967 SM 988; *Rudnik Duży*, -ka -żego 1982 WUN III 158. — Pierwszy zapis niekształcony, oddaje formę pluralną. Współcześnie *Rudnik Duży*; człon dyferencyjny wprowadzono dla odróżnienia od innych wsi o tej samej nazwie, leżących w pobliskich gminach. UB

Rudnik Górny zob. **Rudnik** (14)

Rudnik-Kolonia zob. **Rudnik** (8a)

Rudnik Mały zob. **Rudnik** (3a, 8a, 13)

Rudnik Mniejszy zob. **Rudnik** (3a)

Rudnik nad Sanem zob. **Rudnik** (12a)

Rudnik Niższy zob. **Rudnik** (14)

Rudnik-Parcela zob. **Rudnik** (9c)

Rudnik Pierwszy zob. **Rudnik** (9a)

Rudnik Szlachecki zob. **Rudnik** (8a)

Rudnik Wielki zob. **Rudnik** (3a)

Rudnik Większy zob. **Rudnik** (3a)

Rudnik Wyższy zob. **Rudnik** (14)

Rudnik Złodziejski zob. **Rudnik** (9a)

Rudniki (1), wś, biał., gm. Międzyrzec Podlaski, 4 km na pld.-wsch. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Rudniki* 1641 AWAK XXXIII 317; *Mały Rudnik* 1795 MpPerd; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki* 1921 Sk IV 91; *Rudniki*, -nik, *rudnicki* 1970 UN 119, 30. — Od ap. *rudnik* 'miejsce, gdzie wydobywano rudę' Sstp VIII 44 lub 'miejsce błotniste, z którego wypłynęła rzeka a. jezioro' SW V 764, w l. mn. EB

Rudniki (2), dziś *Rudniki* i *Rudniki-Kolonia*, dwie wsi, częst., gm. Koniecpol, 11 i 12,5 km na pld.-zach. od Włoszczowy: *Rudnyky* 1261 CdP III 81; *Rudnyky* 1511–23 ŁLB I 546; *Rudnyky* 1529 LR 250; *Rudnyky* 1540 ŻDz XV 572; *Rudniki* 1573 ŻDz XIV 273; *Rudniki* 1783–84 RejKor 67; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki*, wś i folw. 1902 Przew II 135; *Rudniki*, wś i kol. 1933 SkBy 1474; *Rudniki* 1952 UW 129; *Rudniki*, -ków, *Rudniki-Kolonia*, -nik-nii, *rudnicki* 1971 UN 35, 48. — Od ap. *rudnik* 'ten, kto wydobywa rudę, wytapia żelazo, górnik, hutnik' Sstp VIII 43, w l. mn. Średniowieczne nazwy tego typu pierwotnie określały ludzi zajmujących się wydobywaniem i wytapianiem rudy, wtórnie wieś przez nich zamieszkiwaną. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 171; Buczek 67. IN

Rudniki (3), wś, częst., gm. Rędziny, 12,5 km na pld.-wsch. od Częstochowy: *Rudniki* (1349) 1564 ZDM I 72; *Rudnyk* (1396)1527, *Rudnikij* (1398)1527 ZDK I 216, 236; *Rudnyky*, *Rudnikij* 1470–80 DB II 102, III 155; *Rudnyki* 1490 ŻDz XV 436; *Rudniki* 1564–65 Luwlkp II 115; *Rudniki* 1581 ŻDz XIV 77; *Rudniki* 1629 RPobKr 177; *Rudnik* 1765 Żyd 417; *Rudniki* 1787 Spis 350;

Rudniki

Rodniki (!) 1789, *Rudnik* 1790 SHGKrMat 263; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1877 Zin II 120; *Rudniki* al. *Rudniki Mstowskie* 1888 SG IX 935–6; *Rudniki* 1902 Przew II 135; *Rudniki* 1921 Sk III 17; *Rudniki* 1952 UW 254; *Rudniki, -nik* 1982 WUN III 158; gw. *rudniki, -uff/rudnik, -a, rudnicki*. — W XIV i XVIII w. poświadczona wtórna singularyzacja nazwy. W XIX w. n. z członem odróżniającym od n. m. *Mstów*. Lit.: SHGŁęcz II 77–8; RKrak 146; Buczek 67. *IN*

Rudniki (4), wś, częst., gm. Rudniki, 10 km na pld.-wsch. od Praszki: *Rudniki* 1381 SHGWiel 147; *Rudnyky* 1399 Krak nr 8952; *Rudnyky* 1473 Matr I nr 1030; *Rudnyki* 1511 ŻDz XIII 211; *Rudniki* 1511/12 VisitGn 365; *Rudnyky* 1511–23 ŁLB II 121; *Rudnyki* 1512 Matr IV/1, nr 1467; *Rudnyki* 1526 Matr IV/2, nr 14472; *Rudniki* 1552 ŻDz XIII 302; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 935; *Rudniki* 1921 Sk II 133; *Rudniki, -nik, rudnicki* 1974 UN 52, 39. Lit.: SHGWiel 147–8. *EB*

Rudniki (5), wś, częst., gm. Włodowice, 4 km na pln. od Zawiercia: *Rudnyki* (1386)XVI Matr IV/3, supl. nr 320; *Rudnyky* 1401 Hel II nr 789; *Rudnyky* 1470–80 DB II 216; *Rudnyky* 1490 ŻDz XV 436; *Rudniki* 1581 ŻDz XIV 73; *Rudniki* 1629 RPobKr 168; *Rudniki* 1783–84 RejKor 286; *Rudniki* 1787 Spis 354; *Rudnik* 1790–91 SHGKrMat 263; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 937; *Rudniki* 1921 Sk III 9; *Rudniki* 1952 UW 260; *Rudniki, -nik* 1982 WUN III 158. — W XVIII w. okresowa singularyzacja nazwy. Lit.: RKrak 146. *IN*

Rudniki (6), wś, elbl., gm. Ryjewo, 5 km na pln.-wsch. od Gniewu: Folwarczek na *Rudzinskim Pastwisku* nowo postawiony, *Rudzinsko, Pastwisko Rudzińskie* alias Benowo [...] tamże folwark założono 1696 Font LVIII 168, 170, 181; *Pastwisko rudzińskie*, włók nro 18, alias Benowo nazwane 1711 Font LXII 100; *Wieś Rudzińska* alias *Pastwiska* Benow, *Rudzińska* 1742, 1764 Sm I 140; *Rudnerweyde* 1789 Goldb II 206; *Rudnerweide* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rudzińska Wieś* a. *Rudzińska Pastwa*, niem. *Rudnerweide* 1888, wś SG IX 951; *Rudnerweid* (*Rudzińska Wieś*) 1925 DzU nr 36, poz. 244; *Rudnerweid* (*Rudzińska Pastwa*) 1929, 1931 Mp-100(33–28); *Rudzińskie Pastwiska* — *Rudnerweide* 1941 Choj 125; *Rud-*

niki 1952 UW 192; *Rudniki* 1964 Mp-25(Sztum); *Rudniki* 1967 SM 988; *Rudniki, -nik* 1982 WUN III 158; gw. *rużyńskie, na rużyńskijx, rużyński*. — Pierwotnie było to pastwisko należące do wsi Benowo (por. Pastwiska, które zowią *Benhof* przy tej wsi 1590, Z pastwiska przy Benhowie 1636 Font XLVIII 6, 130; Z pastwiska przy Benhowie 1649 Font LII 84; Pastwiska przy Benhowie, Kalwińskie nazwane. Te trzymali żuławianie ze wsi Tralow 1664 Font XXXII 142), później folwark, a następnie wieś. Nazwa wsi występuje w kilku wariantach: *Rudzińskie Pastwisko/Pastwisko Rudzińskie, Wieś Rudzińska, Rudzińska Pastwa*; człón lokalizujący od n. m. *Rudno* (3), drugie człony od ap. *pastwisko, pastwa, wieś*. Niemiecka n. *Rudnerweide* jest kalką n. pol. Po 1945 r. urzędowo nadano wsi n. *Rudniki*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 123; Wiebe, Das Siedlungswerk niederländischer Mennoniten im Weichseltal zwischen Fordon und Weissenberg bis zum Ausgang des 18. Jahrhunderts, 1952, 40–1. *WK/PS*

Rudniki (7), wś, gorz., gm. Choszczno, 2,5 km na pld. od Choszczna: *Carlsane* 1837 KDR nr 220; *Karlsaue* 1841 SHGNM(SchWand 31); *Karlsaue* 1933 MpMbl(2858); *Karlsaue* — *Rudniki, -nik, rudnicki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Rudniki* — *Karlsaue*, os. 1951 Rosp 278; *Rudniki, -nik* 1982 WUN III 159. — Dawna n. niem. od im. właściciela *Karla Grosse* z Choszczna + *-aue*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Rudniki*. Lit.: SGorz 254. *BCz*

Rudniki (8), wś, kiel., gm. Łopuszno, 18 km na pln.-zach. od Małogoszcza: *Rudniki* 1783–84 RejKor 107; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki* 1921 Sk III 49; *Rudniki, -nik, rudnicki* 1966 UN 24, 33. — Objaśnienie zob. *Rudniki* (1). Lit.: KopKiel 260. *IN*

Rudniki (9), wś, łomż., gm. Zawady, 12,5 km na zach. od Tykocina: *Rudniki* 1783–84 RejKor 409; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki, -nik* 1982 WUN III 159. — Objaśnienie zob. *Rudniki* (1). *UB*

Rudniki (10), wś, ostroł., gm. Tłuszcz, 7 km na pld.-wsch. od Tłuszcza: *Rudniki*, folw. 1839 MpKwat V 4; *Rudniki*, wś 1888 SG IX 935; *Rudniki* 1921 Sk I 144; *Rudniki*, kol. 1967 SM 988; *Rudniki, -nik* 1982 WUN III 159. — Objaśnienie n. zob. *Rudniki* (1). *UB*

Rudniki (11), wś, płoc., gm. Witonia, 9 km na pld.-zach. od Kutna: *Rudniki* 1877 Zin II 120; *Rudniki*, folw. 1888 SG IX 935; *Rudniki*, folw. 1902 Przew II 135; *Rudniki*, kol. 1921 Sk II 60; *Rudniki*, kol. 1967 SM 988; *Rudniki*, -*nik*, *rudnicki*, wś 1974 UN 41, 33; *Rudniki*, -*nik* 1982 WUN III 159. — Objaśnienie n. zob. *Rudniki* (1). *EB*

Rudniki (12), wś, pozn., gm. Opalenica, 5 km na pln. od Opalenicy: *Rudniki* 1388, *Rudniki* 1390 Lek I nr 368, 764; *Rudno* 1392, *Rudnik* 1394, *Rudnice* 1399 Lek I nr 1324, 1807, 2982; *Rudnyki* 1434, *Rudnyki* 1445 SHGPn IV 215; *Rudnyki* 1475 SHGPn(PZ 20, 26v); *Ruthniki*, *Ruthnyki* 1481 SHGPn IV 215; *Rudnyki* 1510 NKs 164; *Rudniki* 1580 ŻDz XII 21; *Rudniki* 1775 PPOzn(Tab 7, 11); *Rudniki* 1783–84 RejKor 726; *Rudniki*, urzęd. *Rudnik* 1888 SG IX 939; *Rudniki*, -*nik* 1982 WUN III 159; gw. *rudniki*, -*nik*, *rudnicki*. — Nazwa efemerycznie występowała z suf. -*no* (*Rudno*) i -*ice* (*Rudnice*) oraz w l. poj. (*Rudnik*). Lit.: SHGPn IV 215–7; PPOzn 262; Buczek 67.

Rudniki (12a), wś zaginiona, leżała zapewne koło Rudołowic, przem.: *Nowe Rudnyki* et *Sthare Rudnyki*, *Rudnyki* 1456 Matr I nr 259, 261. — Człony dyferencyjne w n. zestawionych od przym. *stary*, *nowy*. *BCZ*

Rudniki (13), wś, siedl., gm. Repki, 7,5 km na zach. od Drohiczyzna: *Z Rudnik* 1580 ŻDz XVII/1, 37; *Rudniki* 1744 SDV 96; *Rudniki* 1793 SHGPd (Regof 12); *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki* 1921 Sk IV 102; *Rudniki*, -*nik* 1982 WUN III 159. — Wieś powstała przed 1532 r. SHGPd(kartoteka). *EB*

Rudniki (14), wś, sier., gm. Pęczniew, 14 km na pln.-wsch. od Warty: *Rudnyki* 1415 SHGŁęcz II 235; *Rudnyki* 1511 ŻDz XIII 188; *Rudnyki*, *Rudnyki* 1511–23 ŁLB I 353, 395; *Rudnyki* 1552 ŻDz XIII 231; *Rudniki* 1783–84 RejKor 193; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 935; *Rudniki* 1921 Sk II 117; *Rudniki*, -*nik*, *rudnicki* 1973 UN 47, 17. Lit.: SHGŁęcz II 235. *EB*

Rudniki (15), wś, słup., gm. Przechlewo, 21,5 km na pln.-zach. od Człuchowa: *Eisenhammer* hinter Prechlau 1659 Font XXVIII 122; *Eisenhammer* 1789 Goldb II 188; *Eisenhammer* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Eisenhammer* 1868 Font XXVIII 123; *Eisenhammer* — *Rudniki*, -*ik*, *rudnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rudniki* 1952 UW 199; *Rud-*

niki, niem. *Eisenhammer*, przejściowo *Żelaskowo* 1972 Mazur II 158; *Rudniki*, -*nik* 1982 WUN III 159. — Nazwa niem. od ap. *Eisenhammer* 'huta żelaza, kopalnia żelaza'. Nazwa *Żelaskowo* przejściowa. Nazwa pol. *Rudniki* ustalona urzędowo po 1945 r. *WK*

Rudniki (16), wś, suwał., gm. Raczki, 14 km na pld.-zach. od Suwałk: z *Rudnik* 1699 AWAK 290; *Rudniki* 1744 SDV 93; *Rudniki* 1839 MpKwat VI 3; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki* 1921 Sk V 84; *Rudniki*, -*nik* 1982 WUN III 159; gw. *rudniki*, -*nik*, *rudnicki*. — Objaśnienie n. zob. *Rudniki* (1). *EB*

Rudniki (17), wś, tarnob., gm. Baćkowice, 9 km na pld.-zach. od Opatowa: *Rudniki* 1405, 1411 Sand nr 384, 521; *Rudniki* (1416) KMhp IV 159; *Rudniki* 1470 SHGSd(TP 34, 581); *Rudnyki* 1470–80 DB II 330; *Rudnyki* 1529 LR 366; *Rudnyki* 1564–65 Lusand 328; *Rudniki* 1578 ŻDz XIV 187; *Rudniki* 1787 Spis 381; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki* 1921 Sk III 85; *Rudniki*, -*nik*, *rudnicki* 1966 UN 27, 40. Lit.: KSand 171. *IN*

Rudniki (18), wś, tarnob., gm. Połaniec, 4 km na pln. od Połańca: *Rudnyki* 1470–80 DB II 450; *Rudnyki* 1505 Matr III nr 2268; *Rudnyki* 1529 LR 20; *Rudnyki* 1564–65 Lusand 325; *Rudniki* 1578 ŻDz XIV 169; *Rudniki* 1783–84 RejKor 321; *Rudniki* 1787 Spis 382; *Rudniki* 1827 Tabella II 149; *Rudniki* 1888 SG IX 936; *Rudniki* 1921 Sk III 128; *Rudniki*, -*nik*, *rudnicki* 1970 UN 33, 37. Lit.: KSand 171. *IN*

Rudniki (19), przys. Leśniakowizny, dawniej wś, warsz., gm. Wołomin, 4,5 km na pld.-wsch. od Wołomina: *Rudniki* 1921 Sk I 192; *Rudniki*, wś 1967 SM 988; *Rudniki* 2002 Mp-10(N-34-139-B-a-1). *UB*

Rudniki zob. **Ruda** (30b), **Rudnik** (1, 3, 4, 7, 8a, 9, 9a, 10, 14), **Rudnik Duży**

Rudniki-Kolonia zob. **Rudniki** (2)

Rudniki Mniejsze zob. **Rudnik** (3a)

Rudniki Mstowskie zob. **Rudniki** (3)

Rudniki-Stradniki zob. **Zbrochy**

Rudniki Większe zob. **Rudnik** (3a)

Rudnieniec zob. **Rudno** (4)

Rudnitsch zob. **Rudniczyn**

Rudno (1), wś, biał., gm. Milanów, 13 km na pln.-wsch. od Parczewa: w *Rudne* 1550 AWAK

Rudno

XXXIII 47; *Рудно* 1566 DMA I 385; *Rudno* 1570 Lupodl 10; *Rudno*, ze wsią *Rudnym* 1671 AWAK 117; *Rudno* 1775 SHGPd(Tarpod); *Rudno* 1787 Spis 439; *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudno* 1888 SG IX 940; *Rudno* 1921 Sk IV 88; *Rudno I, II i III* 1952 UW 148; *Rudno I–III*, wś 1967 SM 989; *Rudno, -na, rudzieński* 1971 UN 117, 21. — Od ap. *ruda* (zob. *Ruda* (1)), z suf. *-no*, lub od przym. *rudny* (: *ruda*) 'rudawy, rdzawy' SW V 765. Lit.: Borek, *-bn-* 205. EB

Rudno (1a), leśn., dawniej wś, bydż., gm. Koronowo, 10 km na płn.-wsch. od Koronowa: cum villis Klonowo regia et cum *Rudno* 1511/12 VisitGn 324; *Rudno* 1534 Inwwłoc 121; Folwark *Rudzynski* 1664 Font XXXII 235; F. *Rudno* 1873 MpMbl(2674); *Rudna* — *Rudno* 1879 KętN 110; *Rudno*, leśn. 1888 SG IX 942; *Rudno*, leśn. 1933 SkBy 1475; *Rudno*, os. 1967 SM 988; *Rudno, -na* 1982 WUN III 159. — Por. n. jez. *Rudno Wielkie* 1664 Font XXXII 235, dziś Rudno, leżącego w pobliżu. Lit.: Borek, *-bn-* 204. WK

Rudno (2), wś, chełm., gm. Żmudź, 23 km na pld.-wsch. od Chełma: *Rudno* (1444)1614–20 ZDM III 133; *Rudno* 1542 Chełm 125, 80; poniżej *Rudnego* 1609, *Rudno* 1671, *Rudno Kosielne* 1676 Borek, *-bn-* 205; *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudno*, przyległość dóbr Klesztów 1888 SG IX 940; *Rudno*, kol. 1921 Sk IV 17; *Rudno*, wś 1952 UW 136; *Rudno, -na, rudnieński* 1970 UN 108, 45; gw. *rudno, -na, rudeński*. — Od n. błota *Rudne*, por. luto *Rudne* (1423)1614–20 ZDM V 266, ze zmianą paradygmatu. Nazwa zestawiona *Rudno Kosielne* z niejasnym członem odróżniającym. Lit.: Borek, *-bn-* 205; CzChełm 190. BCz

Rudno (3), wś, gdań., gm. Pelplin, 4 km na płn.-wsch. od Pelplina: de *Rudna* 1229 Perl 34; *Rudna* 1230 Pom 419; *Rudeue, Rudaue, Rudno* (1250)1611 Perl 111, 112; *Rudno* (1257)1611, *Rudno* 1282 Perl 140, 300; *Rauden* 1336 PrUr III 57; *Rudeyn* 1359 PrUr V 416; *Ruden* 1437 GZ 114; *Ruden* 1465 Font XXXIII 215; *Rowdenn* 1491 Font XLIII 277; *Rawden* 1503 Font LVII 107; *Rudno* 1503 Matr III nr 709; *Rudno* 1534 Inwwłoc 116; *Rudno*, wsi *Rudna* 1565 Lupom 156–7; *Rauden* 1570 ŻDz XXIII 122; *Rudno* 1597, 1599 Font I–III 332, 444; *Rudno*, przy *Rudnie* 1624 LuPrus 232, 238; *Rudno* 1682 Font V 67; *Rauden* 1789 Goldb II 198; *Rauden* 1796–

–1802 MpSchröt IX; *Rudno* 1842 ABPom 319; *Rudno*, niem. *Adlg Rauden* 1888 SG IX 942; *Rudno*, niem. *Rauden* 1921 Sk XI 18, 86; *Rudno (Rauden)* 1925 Krzep 101; *Rudno, -na, rudnicki* 1972 UN 197, 11; gw. *rudno, -na, ruźjeński*. — Pierwotna n. *Rudna*, *Rudno* zniemczona jako *Rauden, Ruden*. Lit.: Borek, *-bn-* 204; Bugalska, PMT VI 89. WK

Rudno (3a), wś notowana do 1967 r., gorz., gr. Dębno, 7,5 km na płn.-zach. od Drawna: Vw. *Ruden* 1833 MpUMbl 1332; *Ruhden* — *Rudno, -na, rudzieński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Rudno* — *Ruhden*, os. 1951 Rosp 278; *Rudno* 1967 SM 988. — Nazwa ponowiona ze zniemczonej n. ter. *Die Rudden* (MpUMbl 1332), ta od ap. *ruda*, z suf. *-no*. Postać *Rudno* ustalona urzędowo po 1945 r. BCz

Rudno (4), wś, kat., gm. Rudziniec, 8,5 km na pld.-wsch. od Ujazdu: in Rudno Symonis, *Rudno Jankonis* ok. 1300 CdSil XIV 95; *Rudno maius* 1447 ZfGS XXVII 365; in *Rudno major* 1447 Ng 268; z *welikeho Rudna* (1472)XVI CdSil VI 93 (tu?); in villa *Rudno* 1500 Ng 268; *Gross-Rudna* (1551) K 563, villa *Rudno* seu *Rudniniec* 1679, *Maiori-Rudno*, parochia *Rudnensi* 1687 J II 147, 389, 355; *Gr. Rudno* 1736 MpWielOppol; *Rudno* 1743 SNGŚI XII 20; *Rudno*, hat zwey Antheile 1783 Z II 349; *Rudno* 1804 WBeschr VIII 154; *Rudno, Gross u. Klein, Wielkie i Małe Rudno* 1845 K 563; Parochie *Rudno*, auch *Rudnau* genannt, Das Dorf *Rudno*, eingetheilt in *Groß-* und *Klein-Rudno* (*Wielkie* und *Małe Rudno* genannt) 1864 Triest 533; *Rudno (Rudnau)* — *Braunbach* 1939 Prus 64; *Braunbach* — *Rudno, -na, rudzieński* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudno, -na* 1982 WUN III 159. — Dawniej **Rudno Jankowe//Janka*, w łac. postaci kancelaryjnej *Rudno Jankonis*, z członem od n. os. *Janek, Janko* SSNO II 412, pełniącym funkcję dyferencyjną wobec n. *Rudno Szymonowe*, dziś *Rudziniec* (zob.). Później *Rudno*, też z łac. członami *Maius//Maior*, niem. *Gross, Klein*, pol. *Wielkie, Małe* (w związku z podziałem na dwa obiekty). Oboczna n. *Rudniniec* utworzona za pomocą suf. *-iniec*, zapewne z wyrównaniem do n. m. *Rudziniec*. Notowana jest także zniemczona forma *Rudnau*. Nazwa niem. *Braunbach* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rud-*

no. Lit.: SNGŚI XII 20; Borek, *-bn-* 205; BorGŚI 56. PS

Rudno (5), os., dawniej wś, kosz., gm. Tychowo, 10 km na pñn.-wsch. od Połczyna-Zdroju: *Rauden* 1784 Brüg II 644; *Rauden* 1789 MpGillyPom; Vw. *Rauden* 1839 MpUMbl 780; *Rauden* 1888 SG IX 548; *Rauden* — *Rudno*, *-na*, *rudzieński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Rudno* — *Rauden*, os. 1951 Rosp 278; *Rudno*, *-na* 1982 WUN III 159. — Zniemczona forma *Rauden* oddaje n. *Rudno*, która w takiej postaci została ustalona urzędowo po 1945 r. BCz

Rudno (6), wś, krak., gm. Krzeszowice, 6 km na pñd.-zach. od Krzeszowic: superPregini *Rudnici* (1136) KW I 12; *Rudno* (1364) Kkk I 298; *Rudno* 1379, de *magno Rudno* 1390 Krak nr 568, 5463; *Rudno* 1402 Hel II nr 919; de *Magna Rudna* 1415 Inscr nr 837; de *Rudno maiori* 1445 SHGKr(Ac of. 6, 874); *Rudno* 1470–80 DB III 190; *Rudno* 1581 ŹDz XIV 33; *Rudno* 1629 RPobKr 32; *Rudno* 1787 Spis 365; *Rudno* 1888 SG IX 941; *Rudno* 1921 Sk XII 10; *Rudno*, *-na*, *rudzieński* 1964 UN 4, 42; gw. *rudno*, *-a*, *rużjński*. — Dawniej n. *Rudnicy*, zob. *Rudniki* (2), wtórnice z suf. *-no*; por. też n. rz. *Rudno*: circa fluvium *Rudno* (1282) KTn 59. W XIV–XV w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *magnus* 'wielki'. Lit.: RKrak 146; Borek, *-bn-* 204; Rymut, HE XVI 126. IN

Rudno (7), wś, lub., gm. Michów, 18 km na pñn.-zach. od Lubartowa: *Rudno* (1334) ZDK I 56; utraque *Rudno* 1419 ZDM V 226; *Rudno Maior* 1441 SHGLu III 203; *Rudno* (1443)XV ZDK II 408; *Maioris Rudno* (1463) AS V 18; *Rudno Maior* 1470–80 DB II 556; *Antiqua Rudno* 1474 SHGLu IV 124; *Rudno Starawyesz* 1491 SHGLu III 203; *Maius Rudno*, *Maior Rudno* 1496 LKP 114, 115; *Rudno*, *Rvdno Maiori* 1529 LR 34, 435; *Rudno Maior* 1531 ŹDz XIV 349; *Rudno Magna* 1565 Lulu 36; *Rudno* 1626 RPobLu 144; *Rudno Wielkie* 1676 ŹDz XV 42a; *Rudno* 1787 Spis 439; *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudno* 1888 SG IX 940; *Rudno* 1952 UW 141; *Rudno*, *-na*, *rudnicki* 1969 UN 113, 20. — Człon odróżniający w n. zestawionej od łac. przym. *magnus*, pol. *wielki*, dla odróżnienia od wsi *Rudno*, dziś *Rudzienko* (1). W XV w. też n. z członem od wyrażenia apelatywnego *stara wieś*. Lit.: SHGLu III 203–4, IV 124; KosLu 71; Borek, *-bn-* 205. IN

Rudno (8), cz. Besiekierza Nawojowego, dawniej wś, łódz., gm. Zgierz: *Rudna* K. 1839 MpKwat III 4 (tu?); *Rudno*, wś 1921 Sk II 4; *Rudno* 1933 SkBy 1475; *Rudno*, wś 1967 SM 988; *Rudno*, *-na* 1982 WUN III 159. EB

Rudno (9), wś notowana do 1967 r., gr. Wypychów, łódz., 10,5 km na pñn.-wsch. od Ozorkowa: *Rudno*, ze wsi *Rudna*, we wsi *Rudnie* 1628–32 Luwlkp II 99, 100 (tu?); *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudna*, kol. 1877 Zin II 119; *Rudno*, kol. 1888 SG IX 940; *Rudno* 1921 Sk II 57; *Rudno*, wś 1933 SkBy 1475; *Rudno*, kol. 1967 SM 988. Lit.: Borek, *-bn-* 204. EB

Rudno (10), wś, olszt., gm. Ostróda, 10 km na pñd.-zach. od Ostródy: *Rudaw* 1437 GZ 85; *Rudn* 1480, *Rayden* 1584 Hart 223, 224; *Rauden* 1789 Goldb I 179; *Rauden* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rauden* 1820 Wald 208; *Rauden*, *Rudno* ok. 1859 SzcześTeka 73; *Rauden* — *Rudno* 1879 KętN 205; *Rudno*, niem. *Rauden*, wś 1888 SG IX 942; *Rauden* — *Rudno*, *-a*, *rudzieński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rudno*, *-na* 1982 WUN III 159. — Dawniej zapewne *Rudów*, wtórnice *Rudno*, od ap. *ruda*, z suf. *-ów*, *-no*. W formie zniemczony regularna substytucja niem. *u* > *au* i zakończenie *-en* zamiast *-no*. Nie można wykluczyć, że mogła to być n. prus., gdyż rdzeń **rud-* był wspólny dla obu języków. Lit.: Borek, *-bn-* 204; Biolik, PMT X 111. RP

Rudno (11), wś, rad., gm. Borkowice, 4 km na pñd.-wsch. od Przysuchy: *Rudno* 1308 KMłp II 213; *Rudno* 1508 ŹDz XV 474; *Rudno* 1511–23 LLB I 693; *Rudno* 1564–65 Lusand 193; *Rudno* 1569 ŹDz XIV 315; *Rudno* 1783–84 RejKor 329; *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudno* 1888 SG IX 940; *Rudno* 1921 Sk III 43; *Rudno*, *-na*, *rudzieński* 1970 UN 30, 10. Lit.: KSand 171; KopRad 227; Borek, *-bn-* 204. IN

Rudno (12), wś, siedl., gm. Dobrze, 12 km na pñn.-zach. od Kałuszyna: *Rudno* 1500, 1502 SHGMz(MK 18, 137); *Rudno* 1518 SHGMz(MK 32, 10v); *Antiqua Rudno* 1524 SHGMz(MK 32, 242); *Magna Rudno* 1524 SHGMz(MK 32, 261v); *Rudno* 1563 ŹDz XVI 420; *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudno* 1839 MpKwat V 4; *Rudno Stare*, *Rudno Nowe* 1888 SG IX 939; *Rudno* 1921 Sk I 86; *Rudno*, *-na* 1982 WUN III 159. — W n. zestawionych członów odróżniające od łac. przym.

Rudno

antiquus 'stary', *magnus* 'wielki' i od pol. *nowy*, *stary*. Lit.: Borek, -*bn*- 204. UB

Rudno (13), wś, siedl., gm. Kołbiel, 10,5 km na płd.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Rudno* 1415 Czer nr 307; *maius Rudno* et minus 1422 KkM 168; *Rudno* 1423 MkM I nr 570; *Rudno utraque* 1465, 1497 SHGMz(MK 9, 217); bina *Rudno magna* et parva 1468, 1469 SHGMz(MK 5, 121–121v); de *maiori Rudno*, *Rudno magna* 1524 SHGMz(MK 41, 10v i 15); *Rudno Maior* 1576 ŻDz XVI 224; *Rudno* 1783 MpPerMz; *Rudno* 1827 Tabella II 149; *Rudno* 1839 MpKwat V 5; *Rudno* 1888 SG IX 939–40; *Rudno*, -*na* 1982 WUN III 159. — W XV–XVI w. *Rudno Magna* (*Maius*, *Maior*), z łac. członem od przym. *magnus* 'wielki', n. opozycyjna wobec *Rudno Parva* (*Minus*), zob. *Rudzienko* (3). Lit.: Borek, -*bn*- 204. UB

Rudno (14), cz. Ilkowic, dawniej wś, tarn., gm. Żabno: *Rudno* 1358 AS II 23; *Rudno* (1367), *villam Rudno* 1398 KTn 151, 178; *Rudno* 1407 SHGSd(TP 22, 114); *Rudno* 1409, 1413 Sand nr 463, 612; de *Rudna* 1430 SHGSd(TP 20, 191); *Rudno* 1462 SHGSd(TP 22, 312); *Rudno* 1529 LR 325; *Rudno* 1581 ŻDz XIV 259; *Rudno*, wś 1888 SG IX 941; *Rudno*, przys. 1921 Sk XII 34; *Rudno*, przys. 1933 SkBy 1475; *Rudno*, -*na* 1964 UN 15, 71. Lit.: OPilz 51. IN

Rudno (15), wś, wroc., gm. Wołów, 5 km na zach. od Wołowa: *Rudno* et *Rudno* Vscor 1267 SUR IV 15; der zwei *Rudin* 1317 Reg nr 3649; gut *Reudichenn* genannt 1528, *Reudichen* 1607, Gutt vndt Dorff *Reudichen* 1612 Heyne, Geschichte... 259, 345, 348; *Reudichen* 1644 MpDSWol; *Reudichen* 1736 MpWielWol; *Räudchen* 1787 Z VII 260; *Räudchen* 1802 WBeschr V 130; *Reudchen* 1845 K 951; *Reudchen* — *Rudno*, -*na*, *rudzieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Rudno*, -*na* 1982 WUN III 159. — Dawna n. *Rudno* ziemczona jako *Rudin*. Późniejsza n. niem. *Reudichen* (z deminutywnym suf. -*ich*-), wtórnie *Räudchen*, zapewne dla odróżnienia od równobrzmiącej niem. n. wsi *Rudno Uskorsz*, dziś *Uskorsz Mały*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudno*. Lit.: SNGŚI XII 20; Heyne, *Urkundliche Geschichte der Stadt und des Fürstenthums Wohlau*, 1867, 258. PS

Rudno (16), wś, ziel., gm. Nowa Sól, 2,5 km na płd.-zach. od Nowej Soli: *villam nostram Rut-*

no 1261 SUR III 234; *Rudna* 1314 Reg nr 3413; zum *Rawden* 1444 CdL IV 318; *Rewdichin* 1485, *Rawden* 1486, *Rauden* 1507, *Rawden* 1522, 1539 CdSil XXIV 190, 134, 194, 197, 155, przyp. 1; *Rauden* 1540, *Rauden* 1670 J III 739, 76; *Rauden* 1739 MpWielGlog; *Rauden* 1791 Z X 163; *Rauden* 1845 K 533; *Ruda* al. *Rudno*, niem. *Rauden* 1888 SG IX 900; *Rauden* — *Rudno*, -*a*, *rudzieński* 1947 MPol XXV nr 124; *Rudno*, -*na* 1982 WUN III 159. — Pierwotną n. *Rudno*, *Rudna* ziemczono jako *Rauden*; efemerycznie występuje także deminutywna forma *Reudichen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Rudno*. Lit.: SNGŚI XII 20. JCh/PS

Rudno (17) wś, ziel., gm. Wolsztyn, 14,5 km na płn.-wsch. od Wolsztyna: *bie namen des Rudins*, *Elgen* und *Promuntes* 1341 CdSil XXVIII 23 (tu?); *Naudins* (!) *Elgen* und *Promuntes* 1341 GrMark I 158 (tu?); *Ruthen* 1739 MpWielGlog; Olędry nazwane *Krzyz*, *Święte y Rudna* 1752 Koz V 257; *Ruden* 1802–03 MpGillyPr; *Rudna* a. *Rudnia*, niem. *Ruden* 1888 SG IX 923; *Ruden* — *Rudy* 1941 Wrzosek 31; *Ruden* — *Rudno* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rudno*, -*na* 1982 WUN III 159. — Identyfikacja pierwszych zapisów n. tej wsi jest niepewna. Pierwotnie zapewne **Rudna*, n. ponowiona z n. w. *Rudna*, por. in *gurgite vulgo* na *strudze dicto Rudna* 1494 Reces 16, *struga Rudna* 1519 Koz III 152 (ta od przym. *rudy*, z suf. -*na*). Nazwa wykazuje wahania (zmiękczenie spółgłoski sufiksalnej *Rudna* : *Rudnia*); ziemczona jako *Ruden*, *Ruthen*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rudno*. Lit.: Koz V 257; Borek, -*bn*- 203. PS

Rudno zob. *Michów* (2), *Rudna* (5, 7), *Rudnica* (5), *Rudniki* (12), *Rudno Dolne*, *Rudno Górne*, *Rudno Jeziorowe*, *Rudno Kmiece*, *Rudzienko* (1)

Rudno Adamowe zob. *Rudno Kmiece*

Rudno Borowe zob. *Rudno Jeziorowe*

Rudno Bystre zob. *Rudno Jeziorowe*

Rudno-Czachy Stare zob. *Rudno Jeziorowe*

Rudno Dolne, wś, krak., gm. Nowe Brzesko, 7,5 km na płd.-wsch. od Proszowic: *Budno* (!) (1279)XVII Kkk I 112; *Rudno* 1353 ZDM I 95; de *Rudna* 1441 SHGKr(Ac of. 6, 189); *Rudno* 1470–80 DB III 79; *Rudno inferior* 1490 ŻDz XV 443; *Rudno* 1529 LR 4; *Rudno* 1564 Lukrak I 76;

Rudno niższe 1581 ŻDz XIV 14; *Rudno Nizne* 1629 RPobKr 111; *Rudno Szlacheckie* 1748–49 SHGKrMat 264; *Rudno dolne* 1783–84 RejKor 326; *Rudno dolne* 1827 Tabella II 149; *Rudno Dolne* 1888 SG IX 940; *Rudno Dolne* 1952 UW 267; *Rudno Dolne, -na -nego, rudzieński* 1964 UN 13, 67. — Dawniej *Rudno*, później n. zestawiona z członami odróżniającymi od łac. przym. *inferior*, pol. *niższy/niżny, szlachecki*, współcześnie *dolny*. Nazwa relacyjna wobec n. *Rudno Górne*. Lit.: RKrak 146; Borek, -bn- 204. IN

Rudno Górne, wś, krak., gm. Igołomia-Wawrzeńczyce, 5 km na płd. od Proszowic: de *Superiori Rudno* 1435 SHGKr(Ac of. 5, 120); *Rudno* 1470–80 DB III 76; de *Rudno Superiori* 1471 SHGKr(TerrCrac 157, 224); *Rudno nagorne* 1490 ŻDz XV 443; *Rudno Superiore* 1529 LR 125; *Rudno Superior* 1564 Lukrak II 84; *Rudno gornie* 1581 ŻDz XIV 14; *Rudno Gornie* 1629 RPobKr 110; *Rudno Gorne* 1680 Rej 110; *Rudno Królewskie* 1748–49 SHGKrMat 264; *Rudno gorne* 1783–84 RejKor 326; *Rudno górne* 1827 Tabella II 149; *Rudno górne, Rudno średnie* 1877 Zin II 121; *Rudno Górne, Rudno Średnie*, dwie wsi 1888 SG IX 940; *Rudno Górne, Rudno Średnie*, dwie wsi 1933 SkBy 1475; *Rudno Górne* 1952 UW 266; *Rudno Górne, -na -nego, rudzieński* 1964 UN 13, 90. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od łac. przym. *superior* ‘wyższy’, pol. *nagórny, górny, królewski, średni*, opozycyjna wobec n. *Rudno Dolne*. Lit.: RKrak 146; Borek, -bn- 204. IN

Rudno Górnie zob. **Rudno Górne**

Rudno Jankonis zob. **Rudno** (4)

Rudno-Janowięta zob. **Rudno Jeziorowe**

Rudno Jeziorne zob. **Rudno Jeziorowe**

Rudno Jeziorowe, wś, ostroł., gm. Krzynowłoga Mała, 13,5 km na płn.-zach. od Przasnysza: Dominus dux dedit sex mansos silue, dicte Krzynowoloczka, iacentes inter Rvdno, inter Krzynogłoga et ... inter Murawy, in Czechonowyensi districtu sitos, Wlostoni et Paulo fratribus, olim aduocati de Rudno 1428 MkM I nr 709; *Rudno* 1443 SHGMz(MK 6, 111); *Rudno Cadzi (!) Stare* 1567 ŻDz XVI 345; [R. *Bystre* (*Rudno Borowe?*), *Rudno Czachy Stare* (*Rudno Jeziorne?*), *Rudno Janowięta*] XVI AtMz 213; *Rudno Jeziorowe* 1783–84 RejKor 580; *Rudno ieziorowe* 1827 Tabella II 149; *Rudno-*

-Jeziorowe 1888 SG IX 940; *Rudno Jeziorowe, -na -wego, rudnowski* 1972 UN 140, 33. — Wieś powstała z nadania (sprzedaży) lasu zwanego *Krzynowłoski*, a jej pierwszymi właścicielami byli bracia Paweł i Włost, wójtowie w Rudnie Kmiecym (por. pierwszy zapis). Nazwa *Rudno* ponowiona z n. tejże wsi. W XVI w. kilka działów o n. zestawionych: *Rudno Bystre//Rudno Borowe, Rudno-Czachy Stare, Rudno-Janowięta*; człony odróżniające od przym. *bystry, borowy, stary* oraz od n. os. *Czach*, w l. mn., i *Jan*, z suf. *-owięta*. Człony dyferencyjne *Jeziorne, Jeziorowe* od ap. *jeziuro*, z suf. *-ne, -owe*; wieś położona jest nad jeziorem bez nazwy. Lit.: BorkCiech 69; ZMaz 324. UB

Rudno Kmiece, wś, ostroł., gm. Krzynowłoga Mała, 13 km na płn.-zach. od Przasnysza: *Rudno* (1415)1456 SHGMz(MK 3, 3v i 101); *Rudno* 1426 MkM I nr 383; *Rudno* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 208–208v); *Rudno* 1464 SHGMz(MK 5, 139v); *Rudno* 1507 SHGMz(Ep. 16, 344v); *Rudno Kmiecie Adomowe* 1567 ŻDz XVI 345; [Malinowo-Skrody] XVI AtMz 213; *Rudno Kmiece* 1783–84 RejKor 580; *Rudno kmiecie* 1827 Tabella II 149; *Rudno Kmiece* 1888 SG IX 940; *Rudno Kmiece, -na -cego, rudnowski* 1972 UN 140, 33. — Dawniej *Rudno*, w XVI w. *Rudno Adamowe, Rudno Kmiecie*; człony odróżniające od n. os. *Adam*, w formie przym. dzierżawczego, i od ap. *kmieć*, w l. mn., wtórnie od przym. *kmiecy*. W XVI w. odnotowano także n. *Malinowo-Skrody* (identyfikowane przez AtMz ze współczesnym *Rudnem Kmiecym*); o pierwszym członie zob. *Malinowo Łazowe*, drugi człón od n. rz. *Skroda* (lewego dopływu Węgierki), w l. mn. Lit.: BorkCiech 69; ZMaz 324. UB

Rudno Kosielne zob. **Rudno** (2)

Rudno-Kosily zob. **Kosily** (2)

Rudno Królewskie zob. **Rudno Górne**

Rudno Magna zob. **Rudno** (13)

Rudno Maior zob. **Rudno** (4, 6, 13)

Rudno Male zob. **Rudzienko** (1, 3)

Rudno Michowskie zob. **Rudzienko** (1)

Rudno Minor zob. **Rudzienko** (1), **Rudziniec**

Rudno Minus zob. **Rudzienko** (3), **Rudziniec**

Rudno Nagórne zob. **Rudno Górne**

Rudno Niżne zob. **Rudno Dolne**

Rudno Niższe zob. **Rudno Dolne**

Rudno Nowe zob. **Rudno** (12)

Rudno Parva

Rudno Parva zob. **Rudzienko** (3)

Rudno-Starawieś zob. **Rudno** (7)

Rudno Stare zob. **Rudno** (12)

Rudno Symonis zob. **Rudziniac**

Rudno Szlacheckie zob. **Rudno Dolne**

Rudno Średnie zob. **Rudno Górne**

Rudno Wielkie zob. **Rudno** (7)

Rudny zob. **Ruda-Koźłanka**

Rudolfin, wś, chełm., gm. Chełm, 9 km na wsch. od Chełma: *Rudolfin* 1900 Wawryniuk 372; Kol. *Rudolfin* 1907 MpBaz; *Rudolfin*, kol. 1921 Sk IV 16; *Rudolfin*, wś 1952 UW 135; *Rudolfin*, -na, *rudolfiński*, wś 1970 UN 108, 11; *Rudolfin*, -na, kol. 1982 WUN III 159; po zmianie *Rudolfin*, -na, wś 2008 DzU nr 234, poz. 1586; gw. *rudolf'in*, -na, *rudolf'iński*. — Miejscowość została założona w 1874 r. przez kolonistów niemieckich. Nazwa od im. *Rudolf*, z suf. *-in*. Lit.: CzChełm 190; Wawryniuk, Leksykon miejscowości powiatu chełmskiego, 2002, 372. BCz

Rudolfesdorf zob. **Ciechanowice**

Rudolfsdorf zob. **Radzików** (3), **Rudawa** (5)

Rudolfshöfen zob. **Rudlowo**

Rudolfswalde zob. **Oslawa Dąbrowa**

Rudolphi Villa zob. **Ciechanowice**, **Drołtowiec**

Rudoltowitz zob. **Rudołtowiec**

Rudolowice, wś, przem., gm. Roźwienica, 9 km na pld.-zach. od Jarosławia: *Rudolowycze* (1393)1536 ZDM IV 271; *Rudolowice* (1396)1623 AGZ VI 11; *Rudolowicze* 1447 AGZ XIII nr 3484; *Rudolowycze* 1515 ŻDz XVIII/1, 130; *Rudyłowycze* (!) 1539 AGZ XIX nr 3071; *Rudolowice* 1589 ŻDz XVIII/1, 4; z *Rudolowic* 1657 AGZ XXI 216; *Rudolowice* 1794 Ga Mm2; *Rudolowyczi* 1860 Sch 40; *Rudolowice* 1888 SG IX 944; *Rudolowice*, -wic 1982 WUN III 159. — Od n. os. **Rudol* (: *rudy*, *rudzieć*), z suf. *-owice*. Lit.: MakPrz 232. BCz

Rudoltowice, cz. Pszczyzny, dawniej wś, kat.: Baruth de *Rudoltowicz* 1444, de *Rudulsdorf* 1485, wes *Rudoltowicze* 1517, Jan Barut z *Radiltowicz* 1529, von *Rudelsdorf* 1536, w *Rudultowiczich* 1540 SNGŚI XII 21; na *Rudoltowicz* 1568, Jan z *Rudultowic* 1680 Kat 65, 116; *Rudoltowitz* 1743 SNGŚI XII 21; *Rudoltowitz* 1783 Z II 118; *Rudoltowitz* 1845 K 563; *Rudoltowice*, niem. *Rudoltowitz* 1888 SG IX 944; *Rudoltowice* 1900 Myc 45; *Rudoltowice*, -wic 1982 WUN III 159. — Od n. os.

Rudolt SSNO IV 513 (od niem. *Rod-* < *Hrod-*), z suf. *-owice*. Zapisy w przypadkach zależnych z lat 1540 i 1568 oddają fleksję czeską. Wariant niem. *Rudelsdorf* z wyrównaniem do n. os. *Rudel* Gott 262, z członem *-dorf*. Lit.: SNGŚI XII 21; BorGŚI 181. JCh/PS

Rudołtowiec zob. **Rdułtowiec**

Rudołtowo zob. **Rdułtowiec**, **Rdutów** (1, 2)

Rudołtów zob. **Rdutów** (1)

Rudołty zob. **Łubin-Rudołty**, **Reduty**

Rudomina zob. **Radomin** (1)

Rudonitz zob. **Rudnica** (4)

Rudonki zob. **Rudunki** (1)

Rudorf zob. **Rudnik** (13a)

Rudow zob. **Rudnia** (4)

Rudowa, miejscowość zaginiona, leżała na pld. od Nidzicy, koło wsi Napierki, olszt.: Winrich von Kniprode verleiht ... sejner ... Nykusch Rudoffsky 10 Hufen ... im Lande zw Sossin, nadpis na dok.: *Rudowa*, *Rudova* (1359)XV PrUr V 441. — Od nazw. pierwszego właściciela *Rudowskiego*, z dostosowaniem do typu nazw na *-owa*. Lit.: Döhr 29, 58, 78, 137. RP

Rudowken zob. **Rudówka**

Rudowo (1), wś, ciec., gm. Strzegowo-Osada, 22 km na pld.-zach. od Mławy: *Rudowo*, kol. 1827 Tabella II 149; *Rudowo* 1888 SG IX 945; *Rudowo* 1921 Sk I 90; *Rudowo* 1952 UW 18; *Rudowo*, -wa, *rudowski* 1972 UN 131, 10. — Od ap. *ruda* 'torf, bagnisko, łąka mokra' SW V 763, z suf. *-owo*. UW

Rudowo (2), wś, płoc., gm. Bielsk, 3,5 km na pld.-wsch. od Bielska: *Brwdowo* (!) 1240 KMaz I 345; *Rudouo* (1358) AGZ IV 6; *Rudowo* 1414 Płoń nr 2319; villa *Rzandow*, *Rudowo* 1497 Matr II nr 774, 944; *Rudowo Cztanowe*, *Rudowo Brody* 1578 ŻDz XVI 18, 25, 26; *Rudowo* 1783–84 Rej-Kor 414; *Rudowo* 1784 MpPerPł; *Rudowo* 1827 Tabella II 149; *Rudowo* 1888 SG IX 945; *Rudowo* 1921 Sk I 110; *Rudowo* 1952 UW 25; *Rudowo*, -wa 1982 WUN III 159. — Początkowo *Rudowo*, obocznie też *Rządowo*, od n. os. *Rząd* SSNO IV 539, z suf. *-owo*. W XVI w. n. zestawione *Rudowo Cztanowe* i *Rudowo-Brody*; człony odróżniające od n. os. *Cztan*, por. Stanisław *Cztan* Rudowski 1518 Matr IV/1, nr 2846, i od n. os. *Broda*, por. Jakub *Broda* 1531 SHGPł 260 (zob. też *Brody* (10)), w l. mn. Lit.: SHGPł 260; ZMaz 324. UW

Rudowo (3), wś zaginiona, pozn., gm. Rokietnica: wies *Rudowo* 1483, *Rudowo*, *Rudowy* 1488 SHGPn IV 217. — Nazwa odnotowana również w formie pluralnej *Rudowy*. Lit.: SHGPn IV 217; PPozn 262. ZZ

Rudowo-Brody zob. **Brody** (10), **Rudowo** (2)

Rudowo-Brodzino zob. **Brody** (10)

Rudowo Cztanowe zob. **Rudowo** (2)

Rudowo-Prusy zob. **Rudówko**

Rudowskie Piece zob. **Niedźwiedź** (6a)

Rudowy zob. **Rudowo** (3)

Rudówka, dziś *Stara Rudówka*, wś, suwał., gm. Ryn, 6 km na wsch. od Rynu: *Rudowken* 1550 BiałOsad 123; [*Rudówka*] 1663 Kętl 484; *Rudowken*, wś i maj. 1785 Goldb III 175; *Alt Rudowken*, *Neu Rudowken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Alt Rudowken*, *Neu Rudowken* — *St. Rudówka*, *N. Rudówka* 1879 KętN 180; *Rudówka Nowa* i *Rudówka Stara*, dwie wsi 1888 SG IX 945; *Alt Rudowken*, *Neu Rudowken* 1928 MpMbl (2095); *Alt Rudowken* (*Stara Rudówka*), *Neu Rudowken* (*Nowa Rudówka*) 1932 Mp-100(33–33); *Hammerbruch* 1938, *Alt Rudowken* — *Stara Rudówka*, *Neuhammerbruch* 1938, *Neu Rudowken* — *Nowa Rudówka*, dwie wsi 1946 Ley I 54, 57; *Hammerbruch* 1944 MpMbl(2095); *Hammerbruch* — *Stara Rudówka*, *-ej -ki*, *starorudowecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Neuhammerbruch* — *Nowa Rudówka*, *-ej -ki*, *noworudowecki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Nowa Rudówka* — *Neuhammerbruch* (*Neu Rudowken*), os., *Stara Rudówka* — *Hammerbruch* (*Alt Rudowken*), wś 1951 Rosp 210, 305; *Nowa Rudówka*, *Stara Rudówka*, dwie wsi 1967 SM 751, 1072; *Stara Rudówka*, *-rej -ki* 1982 WUN III 292; gw. *rudofka//rudufken*; *rudufka//rudofken*. — Nazwa wsi od n. lasu *Rudówka* (*Rudofken* 1550 BiałOsad 123), ta od ap. *ruda*, z suf. *-ówka*; forma zniemczona *Rudowken*. W XVIII w. nastąpił podział wsi i pojawiły się n. z członami odróżniającymi niem. *Alt*, *Neu* = pol. *Stara*, *Nowa*. W 1938 r. wsiom nadano urzędowo n. niem. *Hammerbruch*, *Neuhammerbruch*. Wieś Nowa Rudówka (notowana do 1967 r.) włączona została do Starej Rudówki. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 118–9; BiałOsad 15, 123, 128. RP

Rudówko, cz. Rudowa, dawniej wś, płoc., gm. Bielsk: in alia *Rudowo* 1449, *Rudowo* 1455

SHGPł 261; *Rudowo Pruszi* 1578 ŻDz XVI 26; *Rudowko* 1783–84 RejKor 414; *Rudowko* 1784 MpPerPł; *Rudowko* 1827 Tabella II 149; *Rudówko*, wś i folw. 1888 SG IX 945; *Rudówko* 1921 Sk I 110; *Rudówko*, *-ka* 1982 WUN III 160. — W XVI w. forma zestawiona *Rudowo-Prusy*, od n. m. *Rudowo* (2) i od n. herbu *Prus*, w l. mn.; n. uległa następnie uniwersalizacji. Lit.: SHGPł 261; ZMaz 324. UW

Rudtken zob. **Rudki** (1)

Rudultowice zob. **Rdułtowice**

Rudultowo zob. **Rdułtowice**, **Rdułów** (1, 2)

Rudunek, os., dawniej wś, bydż., gm. Rogowo, 13 km na pld.-wsch. od Janowca Wielkopolskiego: *Lubcz-Rudunek* 1884 SG V 394; *Rudunek Lubecki* al. *Radunek Lubcz*, os. 1888 SG IX 946; *Radunek* 1902 MycPn 229; *Lubcz-Rudunek*, wś 1921 Sk X 127; *Lubcz-Rudunek* 1933 Mp-100(38–25); *Rudunek*, folw. 1933 SkBy 1476; *Lubtsch rudonek* 1940 MpMbl(3272); *Rudunek*, *-nka* 1982 WUN III 160. — Od ap. *rudunek* 'ziemia po wyciętym lesie', *rudować* 'trzebić' SW V 765, też Nitsche 157, por. niem. *Rodung* 'karczowanie lasu', *roden* 'trzebić' DWB XIV 1108–9. Por. też n. jez. *Rudno* (1 km na pñ.-zach. od Rudunka), *Rudno* S. ok. 1845 MpRey nr 79. W n. zestawionej człon odróżniający od n. m. *Lubcz* (1), także w formie przym. ZZ

Rudunek zob. **Radunek**, **Zadąbrowie-Rudunek**

Rudunek Lubcz zob. **Rudunek**

Rudunek Lubecki zob. **Rudunek**

Rudunki (1), cz. Zgierza, dawniej wś, łódz.: *Rudonki*, folw. i kol. 1877 Zin II 121; *Rudunki* albo *Wilhelmówek*, wś i folw. 1888 SG IX 946; *Rudonki*, wś i kol. 1902 Przew II 135; *Rudunki* 1921 Sk II 64; *Rudunki* 1931 Mp-100(41–29); *Rudunki*, wś 1952 UW 95; *Rudunki*, os. m. 1967 SM 989; *Rudunki*, *-ków* 1982 WUN III 160. — Od ap. *rudunek*, w l. mn. W formie *Rudonek* nastąpiło obniżenie artykulacji *-uN- > -oN-*. Nazwa oboczna od im. *Wilhelm*, z suf. *-ówek*. EB

Rudunki (2), wś, sier., gm. Zadzim, 15,5 km na pld.-zach. od Poddębic: *Rudunki*, kol. 1921 Sk II 105; Kol. *Rudunki* 1930 Mp-100(41–28); *Rudunki*, kol. 1967 SM 989; *Rudunki*, *-nek*, *rudunkowski*, wś 1973 UN 47, 35; *Rudunki*, *-ków* 1982 WUN III 160. EB

Rudunki

Rudunki (3), wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 1 km na zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Rudunki starowiejskie* 1877 Zin II 121; *Rudunki Starowiejskie* 1888 SG IX 946; *Rudunki Starowiejskie* 1902 Przew II 135; *Rudunki* 1921 Sk I 105; *Rudunki, -nek, ruduński* 1971 UN 172, 20; *Rudunki, -nek, cz. mta* 1982 WUN III 160; po zmianie *Rudunki, -nek, rudunecki*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Przejściowo n. z drugim członem przym. od n. pobliskiej wsi *Stara Wieś* (34). AG

Rudunki Starowiejskie zob. **Rudunki** (3)

Rudusk, wś, włoc., gm. Zbójno, 15 km na płd.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Ruzouscho* 1236?–38 KkM 410; *Ruzowsko* (1297)1550 SŽr XI 105; *Rudzowsk* 1564 ŽDz XII 328; *Rudusk* 1783–84 RejKor 614; *Rudusk* 1784 MpPerPř; *Rudzusk* 1789 Borucki 47; *Ruzusk* 1802–03 MpGillyPr; *Rudusk* 1827 Tabella II 150; *Rudusk* 1839 MpKwat II 2; *Rudusk* 1888 SG IX 946; *Rudusk* 1952 UW 55; *Rudusk, -ka, ruduski* 1972 UN 177, 22. — Dawna forma n. *Ruzowsko* lub *Rudzowsk*, od n. rz. *Ruz* (dziś Ruziec), por. fluuium *Ruz*, fluuij *ruz* 1240 KMaz I 410, z suf. *-owsko, -owsk*. Zmiana *Ruzowsko* > *Rudusk* polega na nawiązaniu do podstawy *rud-* oraz na zwięźeniu i zrównaniu się w wymowie samogłoski *o* z *u*, a także na uproszczeniu *-wsk* > *-sk*. Nazwa rz. przedślówiańska lub może bałtycka. Lit.: Rospond, *-bsk* 330; BańMorf 143; Babik 546–7. KZ

Rudwangen zob. **Rydwagi**

Rudweiler zob. **Ruda** (7)

Rudy (1), dziś *Małe Rudy*, wś, dawniej mto, bydg., gm. Szubin, 13 km na płd.-zach. od Bydgoszczy: et *Ruda* civitatem (1337)1539 KW II 493; *Ruda* 1674 MKI(ASK 74, 236); wieś *Ruda* al. *Olendry* 1751–53 Koz V 255; *Ruda*, niem. *Ruden* 1888 SG IX 897; *Rudy*, niem. *Ruden* 1902 MycPn 202; *Rudy*, niem. *Ruden* 1921 Sk X 91, 154; *Rudy*, wś i os. 1933 SkBy 1476; *Rudy* 1952 UW 56; *Małe Rudy, -lych Rud, rucki*, 1971 UN 185, 25; gw. *rudy/rud'i, -duf*. — Od ap. *ruda*, zob. *Ruda* (1). Postać pluralna *Rudy* pod wpływem niem. formy *Ruden*; człon *Małe* dyferencyjny wobec n. części wsi *Duże Rudy*. ZZ

Rudy (2), wś, kat., gm. Kuźnia Raciborska, 6 km na płd.-wsch. od Kuźni Raciborskiej: *Wladislaw* 1252 Reg nr 785; pater Nicolaus Abbas

Claustri nostri Wladislaiensis alias in Ruda fluvio ... Privilegia super ... Kozelska Ruda, Claus-trali Ruda (1258)1520 CdSil II 1, 4; *clauastro de Wladislaw ordinis Cisterciensis ... fundato super fluvium, qui dicitur Ruda, clauastro de Wlodislaw* (1258)1660, de *Ruda* 1263 SUR III 182–3, 303; *domus fratrum de Ruda* Cyst. ord. (1264)1318 Cd-Sil II 7; *Ruda* 1269 SUR IV 75; *abbas de Wladis-lavia super fluvium Rudam* (1282)1653, de *Ruda* 1283, *Ruda* 1286, 1289 SUR V 10, 46, 216, 330; de *Ruda* 1292, 1294, *abbate de Rudycz* 1296, de *Ruda* 1296 SUR VI 49, 122, 217, 222; *Ruda* ok. 1300 CdSil XIV 97; *Ruda* 1310, *Rauden* 1316, v. *Ruda* 1339 Reg nr 3146, 3573, 6244; *Ruda* 1427 (?) ZfGS XVIII 303; *Rauden* 1521 ZfGS XXXV 49; *Rauden, Rauda* 1567 SNGŚI XII 21; podle *Rudske, dělí Rudskau*, do kláštera *Raudskyho* 1614 Urb III 281; *Raudensis* 1652, ad conventum *Raudensem* 1679, penes *Raudam*, abbati ... *Raudae* 1687/88, *monasterium Raudense* 1687/88 J II 16, 104, 435, 487; *Rauden*, P[ol.]. *Rudy* 1736 MpWielRat; *Groß Rauden* 1743 SNGŚI XII 21; *Gros-Rauden* 1784 Z III 165; *Groß Rauden (Rudy)* 1803 WBeschr VII 176; *Rauden, Groß* 1845 K 533; *Ruda* 1900 Myc 45; *Rudy* — *Gross Rauden* 1939 Prus 65; *Gross Rauden* — *Rudy, Rud, rudzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudy, Rud* 1982 WUN III 160. — Dawniej n. *Władysław// Włodzisław*, od im. księcia opolskiego, fundatora klasztoru w Rudach, na wzór nazw z suf. **-jb*. Nazwa *Ruda* ponowiona z n. rzeki *Ruda* (dziś Rudka), por. zapis z 1258 r. Błędnie utożsamiano z tą wsią zapisy z lat 1226 i 1228, 1233, które odnoszą się zapewne do *Rudy* (29), co potwierdza historia opactwa cystersów w Rudach. Nazwę zmieniono jako *Rauden*; od XVIII w. *Gross Rauden* dla odróżnienia od n. *Klein Rauden*, dziś *Ruda Kozielska*. Zapisy poświadczają wahanie postaci *Ruda//Rudy*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudy*. Lit.: SNGŚI XII 21; BorGŚI 56; Borek, *-bn-* 205; RospSEMIG 333. PS

Rudy (3), wś, koniń., gm. Strzałkowo, 7,5 km na płd.-zach. od Witkowa: *Budy* (!) 1511–23 ŁLB I 324; *Rudy* 1578 ŽDz XII 198; *Rudy* 1783–84 RejKor 154; *Rudy* 1789 MKI(Tab 45, 13); *Ruda* 1789 MKI(Tab 47, 15); *Rudy*, posiadłość 1888 SG IX 947; *Rudy* 1921 Sk X 120; *Rudy, Rud* 1982 WUN III 160; gw. *rudy, -duf, rucki*. ZZ

Rudy (4), wś, lub., gm. Końskowola, 4 km na wsch. od Puław: *Rviki* (ok. 1393–1412) SHGLu III 204; *Rudi* 1443 LKP 3, 5; *Rudky* 1470–80 DB II 572; *Rudy* 1531 ŹDz XIV 359; *Rudy* 1676 ŹDz XV 25a; *Rudka* 1685 RPobLu 244v; *Rudy* 1783–84 RejKor 245; *Rudy* 1888 SG IX 946; *Rudy* 1952 UW 147; *Rudy*, *Rud*, *rudzki* 1971 UN 118, 27. — Początkowo *Rudki*, od ap. *ruda* lub *rudka*, w l. mn., efemerycznie też w l. poj. Utrwaliła się forma *Rudy*. Lit.: SHGLu III 204–5; KosLu 71. *IN*

Rudy (5), dziś *Rudy-Rysie*, wś, tarn., gm. Szczurowa, 10 km na płn. od Brzeska: *Rysie* 1629 RPobKr 240; *Rysie*, *Rudy* 1680 Rej 130, 257; *Ricze* (pro! *Rysie*), *Rudy* 1779–82 MpMieg; *Rysie* z *Rudami* 1889 SG X 112; *Rudy Rysie* 1921 Sk XII 7; *Rudy-Rysie* 1933 SkBy 1476; *Rudy-Rysie* 1952 UW 262; po zmianie *Rysie*, *-sia*, *ryski*, *Rudy*, *Rud*, *rudzki*, dwie wsi 1965 MPol nr 67, poz. 382; *Rudy*, *Rud*, *Rysie*, *-sia*, dwie wsi 1982 WUN III 160, 176; po zmianie *Rudy-Rysie*, *Rud-Rysia*, *rysiański*, wś 1999 DzU nr 112, poz. 1321. — Wsi *Rudy* i *Rysie* były wcześniej odrębnymi jednostkami administracyjnymi; od XIX w. stanowią jedną wieś o n. zestawionej *Rudy-Rysie*. Lit.: LKrak 130. *IN*

Rudy zob. **Ruda** (3, 6, 20, 29a, 44)

Rudy Male zob. **Rudy** (1)

Rudy-Rysie zob. **Rudy** (5)

Rudy-Zagrody zob. **Ruda** (44)

Rudyn, wś zaginiona, leżała w dawnym komornictwie pasłęckim, olszt.: dorffis *Rudyn* (1318) PrUr II 146. — Nazwa prus. od **rud-*, por. lit. *rūdas* 'ryży, rudy', łot. *ruds* 'czerwonawy', też n. os. prus. *Rod-il*, lit. *Rud-atis*, lit. n. m. *Rud-laukiai* Ger 145. Lit.: GermerSied 326; PrzybBalt 247. *RP*

Rudyszwałd, wś, kat., gm. Krzyżanowice, 13 km na płd.-zach. od Wodzisławia Śląskiego: *Rudolfwald* ok. 1300 CdSil XIV 110; *Rudiswalde* 1447 ZfGS XXVII 375; *Rudoschwaldt* 1652, *Rudiswald* 1679, in pago *Rudoswaldt* 1687/88 J II 8, 135, 464; *Ruderschwald*, P[ol.] *Rudischwald* 1736 MpWielRat; *Ruderswalde* 1743 SNGŚI XII 22; *Rudischwald*, *Ruderswalde* 1784 Z III 166; *Ruderswalde* 1845 K 563; *Rudyszwałd* — *Ruderswald* 1939 Prus 64; *Rudyszwałd*, *-du* 1982 WUN III 160. — Dawniej *Rudolfwald*, od n. os. *Rudolf* Gott 262 i ap. *Wald* 'las', wtórnie *Rudiswalde*,

Ruderswalde, por. n. os. *Rudi*, *Ruder* Gott 416 (: *Hrod-*). Nazwa spolszczona fonetycznie jako *Rudyszwałd*. Lit.: SNGŚI XII 22. *JCh/PS*

Rudze, wś, biel., gm. Zator, 3 km na płd.-zach. od Zatora: *Rudzycze* (1292)1569 ZDM IV 27; w *Rudze* (1442), s *Rwdz* 1448 ZDM III 40, 249; In terra Zathoriensi ... *Ruda* 1470–80 DB III 68; *Rvdze*, *Rudze* 1529 LR 51; Statku na *Rudzach* 1548, Jan Stralka z *Ruc* 1550 LKrak 130; *Rudze* 1581 ŹDz XIV 105; *Rudzow* 1772 MpZan; *Rudze* 1888 SG IX 947; *Rudze* 1921 Sk XII 30; *Rudze*, *Rudz*, *rudzki* 1964 UN 12, 64. — Od ap. *ruda*, z suf. *-je. W XV w. *Ruda*, w XVIII w. n. z suf. -ów. Lit.: LKrak 130, 206. *IN*

Rudziany zob. **Ruciane-Nida**

Rudziąż zob. **Rudzienice**

Rudzica (1), wś, biel., gm. Jasienica, 6 km na płn.-wsch. od Skoczowa: in *Rudgeri villa* ok. 1300 CdSil XIV 111; *Rudirgirsdorff* 1418 ZfGS XXXIII 388; *Rudgersdorff* 1447, *Rauditcz* 1452, zu *Klein Rudicz* 1557, *Duczky* (!) z *Rudz*, a na *Rudicy*, w *Rudicy* 1558 Mrózek 153–4; Wentzel *Rudzki* von *Rudz* auff *Rugerstorff* 1567 ZfGS XVIII 272; *Ruczky* in *Riegersdorf* 1573, *Rudzica* 1592, na *Maley Rudicy* 1600, na *Welkj Rudicy* 1603 Mrózek 153; *Rudzycza* 1652 J II 30; na *Welikey* a *maley Rudicy* 1671 Mrózek 153; de *Ruditz* 1679, in pago *Gross Riegersdorff* vulgo *Rudzica* 1687/88 J II 275, 555; in *magno et parvo Riegersdorf* 1697, na *welke y male Rudzyczy* 1714, *Klein Riegersdorf* 1722, *Klein Rudicza* 1724 Mrózek 154; *Rigersdorf*, P[ol]. *Rudicze* 1736 MpWielTesch; *Rudzica* 1742, *Groß und Klein Riegersdorf* 1754, na *Welke* a *Male Rudzicze* 1754, *Riegersdorf Groß und Klein*, poln. *Rudzica* 1804, Dorf *Riegersdorf* slavisch *Rudzica* 1836, *Rudzice* 1885 Mrózek 154; *Rudzice* al. *Rudzica*, mor. *Rudice*, niem. *Riegersdorf* 1888 SG IX 949; *Rudzica*, *Riegersdorf* 1900 Mrózek 154; *Rudzica* 1921 Sk XII 3; *Rudzica*, *-cy* 1982 WUN III 160. — Dawna n. niem. *Rud(i)gersdorf*, w postaci łac. kancelaryjnej *Rudgeri Villa*, od n. os. *Rud(i)ger* (: *Hrodgaer*) Gott 261 i ap. *Dorf*, łac. *villa* 'wieś'. W XV w. pojawia się n. *Rudzica*, która może być adaptacją fonetyczno-morfologiczną n. niem. *Rudgersdorf* (tak H. Borek) lub pochodzi od ap. *ruda* 'czerwona, metaliczna ziemia', z suf. *-ica* (tak R. Mrózek). Okresowo n. z niem. członami odróżniającymi

Rudzica

Gross, Klein, pol. *Wielka, Mała*. Lit.: SNGŚI XII 22; Nieckula, OSG IV 95; BorGŚI 229; Mrózek 153–4. JCh/PS

Rudzica (2), wś, jel., gm. Siekierzyn, 9 km na pld.-wsch. od Zgorzelca: *Pfaffendorff* 1346 KOL 16; versus *Phaffindorf* 1380, von *Phaffendorff* 1393, *Phaffindorf*, der do *Phaffindorfe* gehulffen hot 1398, *Phaffyndorf* 1413 CdL III 61, 225, 280, 658; *Pfaffendorff* beym Lauben 1427, *Phaffindorf* 1428, *Phaffendorff* 1428–40 CdL II/1, 463, 582, 469; von *Pfaffendorff* 1429 CdL II/2, 35; *Pfaffendorff* beim Lauban 1561, *Pfaffendorff* 1571, 1578 CdL V 147, 158, 164; *Pfaffendorff* 1593 MpLusSup; *Pfaffendorff* ok. 1720 MpWeigSup; *Pfaffendorff* 1789 Z VIII 240; *Pfaffendorff* 1845 K 488; *Pfaffendorff*, głuź. *Popojcy*, -c, -cach 1927 MukaS 20; *Pfaffendorff* a. *Landeskrona* 1941 Wrzosek 30; *Pfaffendorff* — *Rudzica*, -y, *rudzicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rudzica*, -cy 1982 WUN III 160. — Dawniej *Pfaffendorff*, od niem. ap. *Pfaffe*, śrwniem. *phaffe* 'ksiądz, duchowny' Lex 158 i ap. *Dorf* 'wieś'. Według A. Muki postać głuź. *Popojcy* < stłuź. **Popovici*, od ap. *pop* 'ksiądz', z suf. -*ojcy* < *-*ovici*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Rudzica*. Lit.: SNGŚI XII 22; SGTS II/2, 294–8; MukaS 20; BenaGŁuż 379–81. JCh/PS

Rudzica (3), wś, koniń., gm. Kramsk, 6,5 km na pln.-wsch. od Konina: *Rudszicza* 1402 Koz V 259; de *Rudzicza* 1415 Kal nr 692; *Budzycza* (!) 1511–23 ŁLB I 237; *Rudzicza* 1579 ŻDz XII 234; ze wsiami *Rudnicą* ... a *Rudnice* 1628–29 Luwlkp I 132; *Rudzica* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Rudzica* 1783–84 RejKor 141; *Rudzica* 1888 SG IX 948; *Rudzica* 1921 Sk II 35; *Rudzica*, -cy 1982 WUN III 160; gw. *rużica*, -cy, *rużicki*. — Od n. rzeki *Rudzicy*, lewego dopływu Kanału Morzysławskiego, por. ad fluvium *Rudzica* 1598–1605 Koz V 259. Nazwa rz. od przym. *rudy*, z suf. -*ica*, lub od ap. **rudzica*, por. *rudnica* 'miejsce błotniste, z którego wypływa rzeka' SW V 764. Lit.: Wolnicz-Pawłowska, Warta 170. ZZ

Rudzica zob. **Rudziczka** (1)

Rudzice zob. **Rudzica** (1), **Rudziczka** (1), **Wola Rudzice**

Rudzicka zob. **Rudziczka** (1)

Rudzicz zob. **Rudzienice**

Rudziczka (1), wś, kat., gm. Żory, 4,5 km na wsch. od Żor: Walenty Kosłowski wegen *Rudzie-*

cze 1575, *Rudzieczie* 1593, *Rudzica* 1590, *Wes Mala Rudzicza* 1605, *Klein Rudzicz* 1621, na *Malej Rudzicy* 1644 SNGŚI XII 23; *Kl. Rigersdorf*, P[ol]. *Rudzicka mala* 1736 MpWielRat; *Klein Riegersdorf* 1743 SNGŚI XII 23; *Riegersdorf* 1783 Z II 118; *Gr.*, *Kl. Riegersdorf* 1831 MpRey nr 191; *Riegersdorf*, *Rudzica* 1845 K 546; *Rudzica*, niem. *Riegersdorf*, *Riegersdorf*, *Rudzice* 1888 SG IX 949, 641; *Rudzice*, *Riegersdorf* 1900 Myc 45; *Rudziczka* (*Riegersdorf*) 1920 PrusSG 66; *Rudzicka* 1927, *Rudziczka* 1931 SNGŚI XII 23; *Riegersdorf* — *Rudziczka*, -ki, *rudzicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudziczka*, -ki 1982 WUN III 160. — Dawniej *Rudzica*, później *Mała Rudzica*, od ap. *rudy*, z suf. -*ica*. Człony odróżniające: pol. *Mała*, niem. *Klein*. Postać *Rudziczka* powstała w wyniku uniwerbizacji n. *Rudzica Mała* za pomocą suf. -*ka* (w 1736 r. odnotowano także postać *Rudziczka Mała*). Od XVIII w. występuje n. niem. *Riegersdorf*, od n. os. *Rieger* (: *Rudiger*, *Hrodgaer*) Gott 261, z członem -*dorf* (< *Dorf* 'wieś'); okresowo n. z członami *Gross*, *Klein*, zapewne na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudziczka*. Lit.: SNGŚI XII 23; BorGŚI 229. PS

Rudziczka (2), wś, opol., gm. Prudnik, 8 km na pln.-zach. od Prudnika: *Ruderi villa* (!) ok. 1300 CdSil XIV 104; von *Rodgeri villa* 1319 Reg nr 3928; *Rudgeri villa* 1337 Reg nr 5844; *Rudegeri villa* 1350 Ng 259; *Rudigirff* (!), *Rudgerzdorff* 1388, *Rudigersdorff* 1402, *Budgerivilla* (!) 1417, *Rugersdorff* 1435 CdSil XXXIII 28, 29, 31, 33; *Rudigersdorff* 1447 ZfGS XXVII 380; *Rudigersdorf* (1465) XVI CdSil VI 90; *Rigerssdorf*, *Rigerssdorff* 1527, *Ludgerzowicz* 1531 CdSil XXXIII 38, 39; *Rügerstorff* (1534) K 546; *Rugersdorff* 1552, *Rügersdorf* 1556, *Rugerssdorf* 1561, *Rudgerzowicz* 1566, *Rügerssdorff* 1577, *Ruegersdorff* 1586, *Riegersdorff* 1589, *Rüegerssdorff* 1597 CdSil XXXIII 42, 43, 45, 46, 49, 50, 52, 53; *villa Rigersdorf* 1679 JI 176; *Rüegerssdorff* 1696 Urb III 223; *Riegersdorff* 1717, *Riegersdorf* 1724 CdSil XXXIII 58, 59; *Riegersdorf* 1736 MpWielOppol; *Riegersdorff* 1743 SNGŚI XII 23; *Riegersdorf*, hat 2 Antheile 1784 Z III 111; *Riegersdorf*, Antheil, gräfl., dwie wsi 1845 K 546; *Rudziczka*, *Riegersdorf* 1939 Prus 65; *Riegersdorf* — *Rudziczka*, -i, *rudzicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudziczka*, -ki 1982 WUN III 160. — O n. niem. *Rud(i)gersdorf*,

w łac. postaci kancelaryjnej *Rudgeri Villa*, zob. *Rudzica* (1). Od XVI w. n. w spolszczonej postaci *Rudgerzowice*, *Ludgerzowice* (dysymilacja *r-r > l-r*), na wzór nazw na *-owice*. Niewykluczone, że *Rudgerzowice* to n. pierwotna, brak jednak wcześniejszych zapisów. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudzieczka*. Lit.: SNGŚI XII 23; CzNiem 59; Nieckula, OSG IV 95; BorGŚI 229. PS

Rudniczka Mała zob. **Rudniczka** (1)

Rudzie, os., dawniej wś, suwał., gm. Gołdap, 13 km na pld. od Gołdapi: *Rudßien* po 1564 PMT XII 132; *Rudtschen*, *Rudzie Rudzien* (?) 1581 Biał-Kol 199; *Rautzschen* soll woll heißen *Rutzschen*, *Rudzien* 1591, 1637, 1656, 1709, *Rudßien* 1719, *Rudzen* 1733 PMT XII 132; *Rudzien* ok. 1780 HAPr IV 357; *Rudzien* 1797–1802 MpSchröt XII; *Rudzien* — *Rudzie* 1879 KętN 144; *Rudzie*, wś 1888 SG IX 950; *Rudzie* — *Rodenstein* 1938, *Rudzien* 1941 Choj 125; *Rodenstein* — *Rudzie*, *-dzi*, *rudzki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rudzie*, *-dzi* 1982 WUN III 160; gw. *ruźe*, też *ruźen*. — Według K. Szcześniak n. powiązana z lit. ap. *rūdà* 'ruda' lub *rūdis*, *-iēs* 'rdza' SESmocz 521, 522. Nazwa zapisywana w formach ziemczonych, z końcówką l. mn. *-en*, spolonizowana jako *Rudzie* (na l. mn. wskazuje dopełniacz *-i*). Lit.: Gołdap. Z dziejów miasta i powiatu, 1971, 52; Szcześniak, PMT XII 132–3; BiałPrzem 37, 55–6, 113. RP

Rudzie zob. **Rudze**

Rudzieck zob. **Ruzieck**

Rudzieckie zob. **Ruzieck**

Rudzien zob. **Rudzie**

Rudzienice, wś, olszt., gm. Iława, 8,5 km na pñn.-wsch. od Iławy: in *Raydez* (1249) MWrm I 35, przyp. 13; *Rudencz* 1250 PrUr I/1, 172; *Raydez* 1259 Ger 138; zcu *Rudentz* (1350)XVI PrUr IV 568; *Raudyncz* 1540, w *Rudzienicach* 1576 Iława 252; *Raudnitz* 1789 Goldb II 198; *Raudnitz* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Raudnitz* — *Rudziecz* 1879 KętN 101; z *Rudzicza* 1882 KętL 574; *Rudzicz* al. *Rudziqz*, *Rudzienice*, niem. *Raudnitz* 1888 SG IX 949; *Raudnitz* (*Rudzicz*) 1930 Mp-100(34–29); *Rudzicz* — *Raudnitz* 1941 Choj 125; *Raudnitz* — *Rudzienice* al. *Rudzicz* 1946 Ley I 103; *Raudnitz* — *Rudzienice*, *-ic*, *rudzienicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudzienice*, *-nic* 1982 WUN III 160; gw. *rudżonc*. — Wieś leżała na terytorium prus. Pomezanii, może więc n. prus. (lub pol.), od

rdzenia **rud-*, por. lit. *rūdà* 'ruda' lub *rūdis*, *-iēs* 'rdza', lit. *rūdas*, łot. *ruds* jak w n. *Rudyn*, *rūdŷnas* 'bagnó z czerwoną, żelazistą wodą' SESmocz 521, 522 lub pol. *ruda* 'ruda żelaza' (przede wszystkim darniowa i bagienna). Trudne do wyjaśnienia są zapisy z dyftongiem *-ay-* w miejscu późniejszego *-u//au-*. Lit.: Iława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 252–4; PrzybBałt 246–7. RP

Rudzieniec, wś, biał., gm. Milanów, 10,5 km na pñn.-wsch. od Parczewa: *Rudzieniec* 1576 SHGPd(MetrKor 114, k. 322v–324v); *Rudzieniec* 1676 CzRkps nr 1099; *Rudzieniec* 1795 MpPerPd; *Rudzieniec* 1827 Tabella II 150; *Rudzieniec*, folw. i dobra 1888 SG IX 950; *Rudzieniec*, folw. 1921 Sk IV 88; *Rudzieniec*, wś 1952 UW 148; *Rudzieniec*, *-ńca*, *rudzieniecki* 1971 UN 117, 22. — Od n. m. *Rudno* (1), z suf. *-ec*. EB

Rudzieniec zob. **Rudnica** (5)

Rudzienka zob. **Rudenka**

Rudzienko (1), dziś *Rudzienko*, wś, i *Rudzienko-Kolonia*, kol., dawniej wś, lub., gm. Michów, 20,5 i 22 km na pñn.-zach. od Lubartowa: utraque *Rudno* 1419 ZDM V 226; *Rudno Minor* 1470–80 DB II 556; *Rudno minori* 1475, *Rudno Minor* 1477 SHGLu IV 124; *Minoris Rudno* 1496 LKP 115; *Minori Rudno* 1508 Matr IV/2, nr 8802; *Rvdno Minori* 1529 LR 435; *Rudno Minor* 1531 ŹDz XIV 349; *Rudno Małe* 1563 RPobLu 415v; *Rudno Parva* 1565 Lulu 36; *Rudno Michowskie* 1676 ŹDz XV 31a; *Rudzienko Małe* 1721 WPar 107; *Rudzienko* 1787 Spis 437; *Rudzienko* 1827 Tabella II 150; *Rudzienko*, wś i folw. 1888 SG IX 950; *Rudzienko*, wś i kol. 1921 Sk IV 54; *Rudzienko*, *Rudzienko*, kol. 1952 UW 141; *Rudzienko*, *-ka*, *Rudzienko-Kolonia*, *-ka-nii*, *rudzienkowski*, dwie wsi 1969 UN 113, 13; *Rudzienko*, *-ka*, *Rudzienko-Kolonia*, *-ka-nii* 1982 WUN III 160. — Dawniej *Rudno*, od n. m. *Rudno* (7), z członami odróżniającymi od łac. przym. *parvus* 'mały', pol. *mały*, też od n. wsi *Michów*. Od XVIII w. n. *Rudzienko*, w wyniku uniwersalizacji za pomocą suf. *-ko*, okresowo także *Rudzienko Małe*. Współcześnie *Rudzienko* i *Rudzienko-Kolonia*; drugi człón od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 203, IV 124; KosLu 71. IN

Rudzienko (2), wś, siedl., gm. Dobrze, 13 km na pñn.-zach. od Kałuszyna: *Rudzienko* 1563 ŹDz XVI 420; *Rudzienko* 1783 MpPerMz; *Rudzienko* 1827 Tabella II 150; *Rudzienko* 1839 MpKwat

Rudzienko

V 4; *Rudzienko* 1888 SG IX 950; *Rudzienko* 1921 Sk I 86; *Rudzienko*, -ka 1982 WUN III 160. — Od n. m. *Rudno* (12), z suf. -ko. UB

Rudzienko (3), wś, siedl., gm. Kołbiel, 15,5 km na wsch. od Otwocka: *Male Ruthna* 1408 Czer nr 82; *maius Rudno et minus* 1422 KkM 168; *bina Rudno magna et parva* 1468, 1469 SHGMz(MK 5, 121–121v); *Rudno* 1576 ŻDz XVI 224; *Rudzienko* 1783 MpPerMz; *Rudzienko* 1827 Tabella II 150; *Rudzienko* 1839 MpKwat V 5; *Rudzienko* 1888 SG IX 950; *Rudzienko*, -ka 1982 WUN III 160. — Pierwotnie *Male Rudno*; pierwszy człon dyferencyjny wobec n. *Rudno* (13). Później *Rudzienko* — uniwerbizacja zestawienia. UB

Rudzienko-Kolonia zob. **Rudzienko** (1)

Rudzienko Małe zob. **Rudzienko** (1)

Rudzińska Wola zob. **Podgórzno** (2)

Rudzin zob. **Rudziny** (1)

Rudzini zob. **Rudziny** (1)

Rudziniec, wś, kat., gm. Rudziniec, 6 km na pld.-wsch. od Ujazdu: in *Rudno Symonis* ok. 1300 CdSil XIV 95; *Rudno minus* 1447 Zeitschrift XX-VII 365; in *Rudno maior et minor* 1447 Heyne I 726; [*Rudzinitz*] XVI Ng 269; Przedbor Zpaniew a *maleho Rudna* (1472)XVI CdSil VI 93 (tu?); *Rudzinetz* 1627 ZfGS XXVIII 160, przyp. 4; ex *Rudzienic*, in villa *Rudziniec*, ex villa *Rudzieniec* 1679, in *Rudzienietz* 1687/88 J II 97, 147, 156, 385, 463; *Rudzinitz* 1743 SNGŚI XII 24; *Rudzienietz* 1745–49 SNGŚI XII 24; *Rudinez* 1783 Z II 349; *Rudzinetz* 1804 WBeschr VIII 158; *Rudzinetz*, *Rudziniec* 1845 K 563; *Rudziniec* 1900 Myc 45; *Rudgershagen* 1936 SNGŚI XII 24; *Rudziniec* (*Rudzinitz*) — *Rudgershagen* 1939 Prus 65; *Rudgershagen* — *Rudziniec*, -ńca, *rudziniecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudziniec*, -ńca 1982 WUN III 160. — Dawniej n. **Rudno Szymona//Szymonowe*, w łac. postaci kancelaryjnej *Rudno Symonis*, z członem od n. os. *Szymon* SSNO V 348, pełniącym funkcję dyferencyjną wobec n. *Rudno Jankowe*, dziś *Rudno* (4). Późniejsza n. zestawiona, z łac. członem *Minor//Minus*, pol. *Małe*, stała się podstawą n. *Rudzieniec//Rudziniec*, powstałej w wyniku uniwerbizacji. Nazwę zmieniono jako *Rudzini(e)tz*. W 1936 r. administracja hitlerowska nadała wsi n. *Rudgershagen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudziniec*. Lit.: SNGŚI XII 24; BorGŚI 219; Borek, -bn- 205; RospSEMIG 333. PS

Rudziniec zob. **Rogoźnik** (3)

Rudzinitz zob. **Rudziniec**

Rudziny (1), wś, bydż., gm. Brusy, 9,5 km na pld.-wsch. od Brus: *Rudzin* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rudziny* 1879 KętN 74; *Rudziny* 1888 SG IX 951; *Rudziny*, niem. *Rudzini* 1921 Sk XI 11, 86; *Rudziny* (*Rudzini*) 1925 Krzep 101; *Rudziny* 1933 Mp-100(33–26); *Rudziny*, -dzin, *rudziński* 1972 UN 176, 9. — Od ap. *ruda* 'torf, bagnisko, mokra łąka', też 'czerwona ziemia' SEBor 527, z suf. -in, wtórmie w l. mn. WK

Rudziny (2), wś, ziel., gm. Niegosławice, 5 km na pfn.-zach. od Przemkowa: *Ruthen* ok. 1300 CdSil XIV 150; *Ruthen*, *Reuthen* 1342 Reg nr 6733, 6928; *Rutyn* (1346) K 545; *Reuthen*, *Reuthin* 1421, *Rewte* 1463, *Rewttin* 1465, *Reutener Holz* 1554 CdSil XXXI 9, 10; *Reuthe* 1643 MpDSGlog; *Reithe* 1666 ZfGS LI 292; *Reitau* 1670 J III 64; *Reutha* 1671 CdSil XXXI 95; *Reuthe* 1679, versus pagum *Reute*, villa *Reute* 1687/88 J III 229, 441–2; *Reuthau* 1716, *Reitha* 1718 CdSil XXXI 10; *Reuthe* 1739 MpWielGlog; *Reuthau* 1791 Z X 463; *Reuthau* 1845 K 545; *Reuthau* — *Rudziny*, -in 1947 MPol XXV nr 124; *Rudziny*, -in 1982 WUN III 160. — Dawna n. niem. *Ruthen*, *Reuthen* zapewne ma związek z ap. *Ruthe*, *Rute*, śrwniem. *rüte*, *rôte*, *rüde*, *rôde*, śrdniem. *rode* 'pień, rdzeń; różga; laska' DWB XIV 1559–67, por. też czas. *reuten*, *roden* 'karczować' DWB XIV 849–50. Może też od stp. ap. *ruta* 'ruta zwyczajna' lub *ruda* 'surowiec mineralny, ruda żelaza' Sstp VIII 52, 43, por. niem. n. *Reuthen* w Brandenburgii. Według A. Muki dłuż. *Ruši* < stłuż. **Rutije* (: *ruda*, *ruta*) MukaS 81. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rudziny*. Lit.: SNGŚI XII 24. PS

Rudzińska Wieś zob. **Rudniki** (6)

Rudzińska Pastwa zob. **Rudniki** (6)

Rudzińskie Pastwiska zob. **Rudniki** (6)

Rudziska (1), wś, olszt., gm. Biskupiec, 5 km na pld.-wsch. od Biskupca: *Rudzisken* 1558 KętL 400; *Rudzisken* 1755 MpEnd; *Rutzisken* 1789 Goldb I 187; *Rudzysken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Rudzisken* 1820 Wald 226; *Rudzisken* — *Rudziska* 1879 KętN 217; *Rudziska* 1888 SG IX 951; *Rudziska* — *Rudau* 1928, *Rudzisken* 1941 Choj 126; *Rudau* — *Rudziska*, -sk, *rudziski* 1946 MPol XXV nr 142; *Rudziska*, -dzisk 1982 WUN III 160; gw. *rużiska//rużisken*, -kuf,

rużiske (pole). — Zapewne od ap. *ruda*, z suf. *-isko*, l. mn. *-iska*; n. zmieniona jako *Rudzisken*. W 1928 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Rudau*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 114; Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 177–8. RP

Rudziska (2), cz. wsi Czarnia Duża, dawniej wś, włoc., gm. Skrwilno: *Rudzisko* 1789 Borucki 46; *Rudzisko* 1825 Gawarecki 154; *Rudziska*, wś 1888 SG IX 951; *Rudzisko*, wś 1902 Przew II 136; *Rudziska*, kol. 1921 Sk I 163; *Rudziska*, kol. 1933 SkBy 1477; *Rudziska*, *-dzisk* 1982 WUN III 161. KZ

Rudzisken zob. **Rudziska** (1)

Rudzisko (1), wś, piotr., gm. Falków, 22,5 km na zach. od Końskich: Wieś *Rudzisko* 1660–64 Lusand I 23; *Rudzisko* 1783–84 RejKor 221; *Rudzisko* 1827 Tabella II 150; *Rudzisko* 1888 SG IX 951; *Rudzisko* 1921 Sk III 44; *Rudzisko*, *-ka* 1982 WUN III 161. — Od ap. *ruda*, zob. *Ruda* (1), z suf. *-isko*. IN

Rudzisko (2), wś, piotr., gm. Szczerców, 13,5 km na pld.-zach. od Zelowa: [*Ruda*] XVI AtŁęcz 126; *Rudzisko* 1783–84 RejKor 182; *Rudzisko* 1827 Tabella II 150; *Rudzisko*, kol., os. i karcz. 1888 SG IX 951; *Rudzisko*, wś 1902 Przew II 136; *Rudzisko* 1921 Sk II 44; *Rudzisko* 1952 UW 91; *Rudzisko*, *-ska*, *rudziski* 1972 UN 39, 32. — Początkowo *Ruda*, następnie n. z suf. *-isko*. EB

Rudzisko zob. **Rudziska** (2)

Rudziszki, wś, suwal., gm. Węgorzewo, 13 km na pln.-zach. od Węgorzewa: *Raudischken*, maj., młyn ok. 1780 HAPr IV 347; *Raudischken*, maj., młyn 1789 Goldb I 179; *Raudischken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Raudischken* 1836 MpReyPr (Angerburg); *Raudischken*, dobra ryc. 1888 SG IX 548; *Rudziszki* — *Raudingen* 1938, *Raudischken* 1941 Choj 64; *Raudingen* 1938, *Raudischken* — *Rudziszki*, dw. 1946 Ley I 24; *Raudingen* — *Rudziszki*, *-szek*, *rudziski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rudziszki* — *Raudingen* (*Raudischken*), wś 1951 Rosp 278; *Rudziszki*, *-szek* 1982 WUN III 161. — Pierwsi osadnicy pojawili się tu w XVI w. Nazwa raczej litewska, od n. os. *Rudŷs*, *Rūdis*, *Rūdzis* (: *rūdas* 'ryży, rudy') Lpvž II 630, 633, z suf. *-išk-*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Raudingen*. Postać spolonizowana *Rudziszki*. Lit.: Węgorzewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1968, 146. RP

Rudzk, dziś *Rudzk Duży* i *Rudzk Mały*, dwie wsi, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 5,5 i 3 km na pld.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: de *Ruczsko* 1403, de *Ruthssko* 1411 Koz V 259; *Ruczsko* 1418 Koch nr 55; *Ruczko* 1433 CdP II 853; *Ruczsko Minor*, *Ruczsko Maior* 1489 Lupbrz 140, 144; *Ruczko minor*, *Ruczko maior* 1557–66 ŻDz XIII 29, 32; *Rucko Maior*, *Rucko Minor* 1674 Rpog 158, 159; *Rucko wielkie* 1796 PerOpis IX; *Rudzki Mały*, *Rudzki Wielki* 1888 SG IX 952; *Rudzki Wielki* 1921 Sk I 104; *Rudzki Mały*, *-ka* *-łego*, *rudzki*, *Rudzki Duży*, *-ka* *-zego*, *rucki* 1971 UN 182, 26, 32. — Dawniej **Rudzsko*, od ap. *ruda*, zob. *Ruda* (1), z suf. *-sko*. Wieś leży na terenach podmokłych, gdzie występują pokłady torfu. W n. nastąpiła asymilacja i uproszczenie grupy spółgłoskowej *-dsk- > -ck-* oraz maskulinizacja. Od XV w. dwie wsi o n. z łac. członami odróżniającymi *Maior*, *Minor*, pol. *Wielki/Duży*, *Mały*. Lit.: Rospond, *-bšk-* 230. AG

Rudzka Wola zob. **Wola Rudzka**

Rudzowski zob. **Rudusk**

Rudzów zob. **Rudze**

Ruedigsheim zob. **Słomowo** (3)

Rufen zob. **Rów** (2)

Ruf(f)a Aqua zob. **Czerwna** (1)

Ruf(f)a Ecclesia zob. **Czerwona Wieś**, **Czerwony Kościół**

Ruffum Templum zob. **Czerwona Wieś**

Rugenwolde zob. **Darłowo**

Rugliny, os. zaginiona, kal., gm. Koźmin: *Rugliny* 1617 Koz III 155. — Nazwa niejasna, może pozostająca w związku z kasz. ap. *rukłina*, por. *rēklēna* 'gruda, wyboje na drogach' SGSych IV 318, z udźwięczeniem *k > g*. ZZ

Ruhden zob. **Ruda** (31, 32), **Rudno** (3a)

Ruhheide zob. **Wygoda** (29)

Ruhleben zob. **Zacisze** (6)

Ruhnow zob. **Runowo** (6)

Ruhstein zob. **Budziejewko**

Ruhwalde zob. **Wygoda** (13)

Ruja, wś, legn., gm. Ruja, 12 km na zach. od Środy Śląskiej: Hermanno de *Ruya* 1283, circa *Ruyam* 1289 SUr V 35, 329; Petrum ... dictum de *Royen* 1298 SUr VI 287; Heinricus de *Ruya* 1306, de *Ruia*, de *Rogin* 1314 Schirr 20, 28, 29; Heinrich de *Ruja* 1314 Reg nr 3387; Heinricus de *Rogen*, de *Roxa* 1315 Schirr 33, 34; *Roina*

Rujew

1316, von *Rogen* 1317, von *Ruja* 1317, von *Rugia* 1320, Heinrich von *Rogyn* 1321, von *Rugia* 1324, de *Ruya* 1327, *Ruya* 1333 Reg nr 3593, 3716, 3724, 4082, 4173, 4367, 4648, 5189; De *Ruya* (1335)1597 MPL I 372; von *Royn* 1337 Reg nr 5994; *Royn* 1400 ZfGS XXXIII 401; *Royn* 1654–55 EberLieg 58, 145; *Roin* ok. 1672 MpDSLig; *nieder*, *Ober Royn* 1736 MpWielLig; *Royn* 1789 Z VIII 188; *Royn* 1845 K 560; *Roje*, *Royn* 1900 Myc 44; *Royn*, *Roje* 1941 Wrzosek 35; *Royn* — *Ruja*, *Rui*, *rujski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ruja*, *Rui* 1982 WUN III 161. — Pierwotnie zapewne **R(z)uja*, od stp. n. os. *Rzuj* (: stp. *rzuj* 'ryk', *rzuc* 'ryczeć' SEBań III 172–3, 263–4), w wyniku de-rywacji paradygmatycznej; por. też n. m. *Rzejo-wice* oraz n. jez. *Rzujno* HE I 134. Możliwe też postaci **Roja*, **Roj* (wtórnie może też **Rojno*, z suf. *-no*), od ap. *roj* 'pszczoły jednego gniazda lub ich część opuszczająca ul i zakładająca nowe gniazdo' (od XV w.) SEBor 524, też ogólnie 'duża liczba, grupa, gromada, skupisko (o owadach i ludziach)' SpXVI, XXXV 355. Nazwę zniemczono jako *Royen*, *Royn* (w licznych wariantach graficznych). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruja*. Lit.: SNGŚI XII 25; RospSEMIG 333; Domański, Szkice Legnickie I 36. PS

Rujew zob. **Rojejo** (2)

Rujesca, os., dawniej wś, pozn., gm. Kostrzyn, 6 km na pń.-wsch. od Kostrzyna: villas: Jagodno, *Samoczirnska* (sic! *Ruska*) (1170)1480 DO XI 80; *Ruscha* (1218)1417 KW I 97; de *Rusca* (1355)1691 KW III 42; *Rusche* 1387, *Ruscha* 1389 Lek I nr 215, 585; *Rusche* 1404, *Rusce* 1412 SHGPn IV 227; de *Rusiecz* 1432 RWlkp III nr 1425; *maiori Ruszycze* 1440 AC II nr 1092; *Ruszycze Minor* 1450 SHGPn IV 231; *Maior Ruszycze*, *Ruscha Minor* 1462, *Minus Ruszcze* 1494, *Ruscha* 1508 SHGPn IV 227, 231, 232; *Ruszcza Minor*, *Maior Ruszcza* 1510 NKs 63, 64; *Ruszcza* 1580 ŻDz XII 14; *Rusce* 1783–84 RejKor 742; *Rusce* 1789 PPozn (Tab 6, 97v); *Ruszcza* al. *Rujesca*, urzęd. *Rujesce* 1889 SG X 37; *Rujesca*, *-cy* 1982 WUN III 161. — Dawniej *Ruścza*, *Ruścze*, *Rusiec*, od n. os. *Rusek*, *Ruszek* SSNO IV 518 (: *rusy* 'rudawożółty' Sstp VIII 47), z suf. *-jal/*-je, przejściowo *-ec*. Postać *Rujesca* jest wynikiem antycypacji miękkości (*-śc-* > *-jsc-*); por. też *Ruszcza*. Okresowo dwie wsi, stąd n. z łac. członami dyferencyjnymi *Maior* (= *Wielka*), *Minor*

(= *Mala*). Zdaniem wydawców SHGPn *Ruszcza Mala* prawdopodobnie została włączona do wsi Wiktorowo lub Iwno. Według A. Gąsiorowskiego zapis *Samoczirnska* to zbitka n. dwóch wsi: *Sanniki* i *Ruska*. Lit.: SHGPn IV 227–32; PPozn 263; Gąsiorowski, SŻr VIII 94, IX 56. ZZ

Rujesce zob. **Rujesca**

Rukały, cz. Windyk, dawniej wś, ciech., gm. Wieczfnia Kościelna: *Grzybowo Rukały* 1451 SHGPł 99; *Grzybówo Rugały* 1578 ŻDz XVI 74; *Grzybówo Ruchały* 1784 MpPerPł; *Grzybówo rekały* (!) 1827 Tabella I 155; *Grzybówo Rukały* 1881 SG II 895; *Rukały* 1888 SG IX 959; *Grzybówo-Rukały*, wś 1921 Sk I 88; *Rukały*, *-kał* 1982 WUN III 161. — Dawniej n. zestawiona *Grzybówo-Rukały*, od n. okolicy szlacheckiej *Grzybówo* (3); człón *Rukały* od n. os. *Rukał* (właściciel działu), w l. mn. W formie *Ruchały* przejście *k* > *ch*. Współcześnie elipsa człónu *Grzybówo*. Lit.: SHGPł 99. UW

Rukle zob. **Mosaki-Rukle**

Rukławki, wś, olszt., gm. Biskupiec, 3,5 km na zach. od Biskupca: *Rugkelayke* (!) 1363 Ger 145; pro ... ville *krebisdorff*, nadpis na dok.: super molendino in *Rugkelayke* (!) 1363 MWrm II 352; von *Roklawken* 1379, zcu *Roklawken* 1388 MWrm V 45, 181; uwaga na marginesie dok.: ville *Roglauken*, in *Roglawken* (1488) MWrm IX 355; *Rokelawken* 1494 Ger 145; *Dochlak* (!) 1615 RŁWrm 276; *Rocklack* 1656 Kolberg 278; *Rochlack* 1763 HE VIII 9; *Rochlack* 1789 Goldb I 189; *Rocklack* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Rochlack* 1888 SG IX 648; *Rochlawki* — *Rochlack* 1941 Choj 124; *Rochlack* — *Rukławki* 1946 Ley I 98; *Rochlack* — *Rukławki*, *-wek*, *rukławecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rukławki*, *-wek* 1982 WUN III 161; gw. *rukłafki*/*ruχuafki*, *-vek*. — Prus. n. **Rōkelauks*, od ap. **rōkis* 'rak' i **lauks* 'pole', przetłumaczona na niem. jako *Krebsdorf*. Wahan-ia w niem. zapisach *ō* : *u* oraz *k* : *ch* (też w pol. formie gw.) wiążą się z grafią gniem. (głoskę *k* oznaczono znakiem *ch*). Człón *-lauks* oddany systemowo przez niem. *-lack*, pol. *-ławki*. Lit.: Ger 145; PospWrm 132; PrzybBalt 247. RP

Rukocin zob. **Rukosin**

Rukoczyn zob. **Rukosin**

Rukoschin zob. **Rukosin**

Rukosin, wś, gdań., gm. Tczew, 7 km na zach. od Tczewa: *Ricosino* 1198, *Rykosyn* 1290 Perl 10,

419; *Rykoczin* (1437/38) GZ 117; *Rykoczyno* 1476 Matr I nr 1428; *Rakoczin* 1526 Matr IV/1, nr 5052; *Rikossyno* 1534 Inwłoc 118; *Rekuschin* 1570 ŻDz XXIII 150; *Rykoszyn* 1583, *Rykoszyn* 1597 Font I–III 52, 398; *Rukocin* 1664 Font XXXII 332; *Rokocin* 1682 Font V 55; *Rukosin* (1686), *Rukoczyn* (1710) SG IX 959; *Ruckotschin* 1789 Goldb II 206; *Rukoczin* 1796–1802 MpSchröt IX; *Rukotschin* — *Rukocin* 1879 KętN 36; *Rukocin*, niem. *Rukoschin* 1888 SG IX 959; *Rukoschin*, fr. *Rekoschin* 1912 Bär 101; *Rukosin* 1935 Mp-100(32–27); *Rukocin* in. *Rokocin* (*Rukoschin*) 1925 Krzep 101; *Rukosin* 1952 UW 195; *Rukosin*, -na, *rukosiński* 1972 UN 197, 13; gw. *rukošin*, -na, *rukošijski*. — Nazwa ma liczne niemieckie i polskie postaci. Dawniej *Rykoszyn*, od n. os. *Rykosza* SSNO IV 531 (: *ryk* 'donośny głos'); od XVII w. adideacja do n. os. **Rukota*, por. *Ruka*, *Rukała* SSNO IV 442, 515 (: niem. *Rückel*), z suf. -in(o). Lit.: Łuszczynska, PMT V 78; Bugalska, PMT VI 90. WK

Rukoszyn(o) zob. **Rukosin**

Rulantowitz zob. **Rolantowice**

Rulbik zob. **Rolbik**

Rulewo, os., dawniej wś, bydg., gm. Warlubie, 13 km na pñ.-zach. od Grudziądza: *Rulewo* 1295, *Rulewo* 1310 Perl 468, 608; *Rulaw* 1420, *Rulaw* 1445, *Rulaw* 1451 Lor X 166; *Relaw* 1526, *Rullau* 1542 MS 288, 290; z *Rulewem* 1565 Lumalb 124; *Rulowie* 1570 ŻDz XXIII 176; *Ruliewo* 1583, *Rulewo* 1597 Font I–III 80, 383; *Rulewo* 1648 RP 176; *Rulewo* 1682 Font V 96; *Rulewo*, wś 1749 Font XVI–XIX 190; *Rolau* 1796–1802 MpSchröt XV; *Gr. Rolau* — *Rulewo* 1879 Kęt N 110; *Rulewo*, lepiej niż *Rolewo*, niem. *Rohlau*, *Rolau*, dobra ryc. 1889 SG X 5; *Rohlau*, fr. auch *Ruliewo*, *Rulowie*, *Rullau*, *Relaw* 1912 Bär 99; *Rulewo*, niem. *Rohlau* 1921 Sk XI 53, 86; *Rulewo*, -wa, *rulewski* 1971 UN 186, 37. — Dawniej zapewne *Rolewo*, od ap. *rola* 'ziemia uprawna', z suf. -ewo i bardzo wczesnym *u* zamiast gw. pom. o ścieśnionego. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 90; Kęsikowa, PMT II 125. WK

Rulice, wś, skiern., gm. Bielawy, 10,5 km na pñ.-zach. od Główna: Vw. *Rolice* 1802–03 Mp-GillyPr; *Rolice* 1827 Tabella II 140; *Rolice* 1877 Zin II 110; *Rulice*, kol. 1889 SG X 6; *Rolice*, wś 1902 Przew II 126; *Rulice*, wś 1921 Sk I 68; *Ruli-*

ce 1952 UW 93; *Rulice*, -lic, *rulicki* 1973 UN 44, 8. — Początkowo n. *Rolice*, od n. os. *Rola* Rym-SEN II 358 lub od ap. *rola*, z suf. -ice. W n. *Rulice* poświadczona zmiana -oL- > -uL-. EB

Ruliewo zob. **Rulewo**

Rulikowo zob. **Rulikówka**

Rulików zob. **Rulikówka**

Rulikówka, wś, zamoj., gm. Mirce, 14 km na pld. od Hrubieszowa: *Rulikow* 1549 AGBI 329; *Rulikowo* (1565) SG XV/2, 561; *Rulikowo* 1578 ŻDz XVIII/1, 204; *Rulikowo*, wś nie istniejąca 1902 SG XV/2, 561; *Rulikówka*, folw. 1921 Sk IV 32; Kol. *Rulikówka* 1929 Mp-100(46–38); *Rulikówka*, -ki, *rukikowski* 1970 UN 109, 21; gw. *rukikufka*, -ki. — Dawniej *Rulików*, od n. os. *Rolik* lub *Rolek*, *Rolko*, *Rulko* (: ap. *rola*, por. też n. os. *Roland*) SSNO IV 482, 515, z suf. -ów, -owo. W n. poświadczona zmiana -oL- > -uL-. Wtórnie *Rulikówka*, n. derywowana przy użyciu suf. -ka. Wieś o n. *Rulikowo* istniała już w XV w.; w l. 1468–95 dokumenty wymieniają (Jana) Bielawę z Rulikowa jako współfundatora kościoła w Oszczowie, por. Janeczek 349. Według SG XV 561 wieś zniknęła po wyprowadzeniu się właścicieli. Być może na tym samym miejscu powstał potem folwark o n. upamiętniającej nazwisko właścicieli *Rulikowskich*. Lit.: Janeczek 349; CzChelm 190. BCz

Rulinowo zob. **Rolnowo**

Rullau zob. **Rulewo**

Rulofsdorf zob. **Ostrowiec** (3)

Rulowie zob. **Rulewo**

Rulsdorf zob. **Ostrowiec** (3)

Rumartów zob. **Romartów**

Rumbiten zob. **Rąmbity**

Rumbke zob. **Rąbka**

Rumbske zob. **Rumsko**

Rumczyn zob. **Rąbczyn** (1)

Rumejki, wś, biał., gm. Juchnowiec Dolny, 8 km na pld. od Białegostoku: *Romiejki* 1540, *Romiejki* 1676 Kond 173; *Romeyki* 1744 SDV 148; *Rumeyki* 1784 Kond 173; *Rumeyki* 1795 MpPerPd; *Romeyki* 1808, *Romiejki* 1878–86 Kond 173; *Romejki* 1888 SG IX 735; *Romejki* 1921 Sk V 14; *Romejki* 1967 SM 974; *Rumeyki* 1969 Mp-50(245.4); *Rumeyki*, -jek 1982 WUN III 161; gw. *rumėjki*, *rumėjik*, *rumėjkoski*. — Początkowo *Romiejki*, następnie *Romejki*, od zesławizowanej lit. n. os. *Romiejko*, *Romejko* BiryłaBA I 141–2, por.

Rumejki

lit. *Rameikà*, *Roméika* Lpvž II 570, 620, Zinkevičius 188 (: lit. *ramùs*, *romùs* 'spokojny, cichy' lub im. *Romas* < *Romanas*), w l. mn., por. też *Rumiejki* (1, 2). Forma *Rumejki* powstała w wyniku regularnego przejścia *-om-* > *-um-*. Lit.: Kond 173; KondBał 63. EB

Rumejki zob. **Romejki** (2), **Rumiejki** (2)

Rumeyken zob. **Romejki** (2)

Rumia, mto, gdań.: *Rumina* 1220, *Rumnam* 1235, *Rumpna*, *Rumna* (1245) Perl 17, 42, 74; *Rumna* 1279, *Rumpna* 1285, *Rumma* 1295 Perl 265, 358, 472; *Rumnam* 1342 PrUr III 362; *Rumija* 1570, *Rumia* villa 1571 ŻDz XXIII 283, 285; villa *Rumie*, *Rummie* 1582–83, *Romla* 1584, *Romlia* 1597 Font I–III 19, 107, 191, 413; *Ramlaw* 1602, 1615 Font XX 128, 231; z *Rumią* 1628 Font XXXIX 15; in *Ramel* 1638 Font XX 285; *Rumia* 1664 Font XXXII 126; z *Rumiei*, ze wsi *Rumia* 1678 Font XXXIX 21, 92; *Rumia* 1682 Font V 70; *Ramel*, *Ramel* sive *Rumia* 1749 Font XVI–XIX 149, 257; *Rahmel* 1789 Goldb II 198; *Rahmel* 1796–1802 MpSchröt IV; *Rumia*, niem. *Rahmel* al. *Rhamel*, wś 1889 SG X 7–8; *Rahmel*, fr. auch *Rumie*, *Rumija* 1912 Bär 96; *Rumia*, niem. *Rahmel* 1921 Sk XI 68, 86; *Rumia*, mto 1954 DzU nr 49, poz. 254; *Rumia*, *-mi* 1982 WUN III 161; gw. dawniej *rēmō* Lor 88, później *rəmo*, *-mi*, *rəmsći*. — Dawniej *Ruminia*, też *Rumna*, n. ponowiona z n. rz. *Rumna* (dziś Zagórska Struga), por. *Rumna* (1279) CdP II 97, ta zapewne pochodzenia germańskiego, por. niem. dial. *rūm* 'miejsce będące do dyspozycji; część budynku ograniczona ścianami; ładownia na statku', dniem. *rūm* 'przestrzeń, miejsce, wolne miejsce, przestrzeń; pomieszczenie'; śrdniem. *rūm* 'przestrzeń, miejsce'; a także kasz. *rum*, *rēmu* 'przestrzeń, miejsce' SEKasz IV 218, z suf. **-bnja* lub **-bna*. Zmiana *Rumnia* > *Rumia* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *mū//mn* > *m*; zapisy typu *Romlia*, niem. *Rahmel* dowodzą rozpodobnienia. Forma *Rumpna* z wstawnym *-p-* przejściową; por. też n. os. *Rumpna*, *Rumna* SSNO IV 516 (ta jednak pochodzenia niem.), która według Z. Babika może być podstawą n. rz. obok *rumien*, *rumnia* > *rumni* 'rumiankowy'. Lit.: Treder, PMT III 140; PMT XIV 84, 177; Babik 544. WK

Rumia Nowa zob. **Janowo** (8)

Rumian, wś, ciech., gm. Rybno, 16 km na pld.-wsch. od Lubawy: ville in *Romano* (1341)

XIV PrUr III 260; *Rommen* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Rommen* XV Kętl 91; *Rumyanne* 1570 ŻDz XXIII 291; *Rumian*, w *Rumianie*, *Rumiana* 1614 Font XXII 27, 73, 74; *Rumian* 1641 Woel 1027; z *Rumiana* 1646 Font XXII 64; *Rumian*, *Rumian* 1667–72 Font VI–X 15, 413; na *Rumianie* 1676, *Rumiano*, w *Rumianie* 1759 Font XXII 27, 28, 74; *Rumian*, wsi *Rumiana* 1723 Font XLII 195; *Rumiano*, *Rumien*, *Rumian* 1759 Font XLVII 260, 324, 328; *Rumian* 1789 Goldb II 207; *Rumian* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rumian* 1889 SG X 8; *Rumian*, *-na*, *rumiański* 1971 UN 170, 30. — Nazwa *Rumian*, dawniej też *Rumiane*, od n. jez. *Rumian* (dziś Jezioro Rumiańskie), por. ubi lacum *Roman* 1303, *Romna* (1338) XVII Woel 106, 198, in ... lacu *Rumianov* (1341) PrUr III 261, ta może od przym. *rumiany* 'czerwony, różowy' lub od ap. *rumien*, *rumian*, *romien* 'rumianek' SEBał III 177–8. Lit.: SHGCh 109. WK

Rumianek, wś, poznań., gm. Tarnowo Podgórne, 13 km na pln.-wsch. od Buku: *Rumino* (1288) 1601–02 KW II 11; *Runino* 1400 KZPozn nr 354; *Rimino* 1424 AC II nr 977; *Rumino* 1437 Koz III 155; *Rumyno* 1448, *Rvnyno* 1473, *Ranczyna* (!) 1487, *Rvmyno* 1503 SHGPn IV 218; *Rvnyno*, *Rvmyno* 1510 NKs 86, 167; *Runiko* (!) 1563, *Runikowo* 1577 SHGPn IV 218; *Rumkowo* 1580, *Ruminko* 1582 ŻDz XII 7; *Raninko* (!) 1591 SHGPn IV 218; *Rumionko*, *Ruminko* 1619, *Rumienko* 1622–24 PPozn (Tab 2, 11; 2, 8v i 1, 6); *Rumianek* 1686 SHGPn IV 218; *Rumianek* 1783–84 RejKor 706; *Rumianek* 1889 SG X 9; *Rumianek*, *-nku*, *rumianecki* 1966 UN 93, 39; gw. *ruńanek*, *-nku*, *ruńankoski*. — Dawniej *Rumino*, od n. os. *Rum* SSNO V 516 (: niem. *Rumpert* Gott 402), z suf. *-ino*. W n. poświęcone przeobrażenia spowodowane procesami asymilacji *rn-n* > *ń-n* (*Rumino* > *Runino*); w postaci *Runikowo* adideacja do n. os. *Runik* SSNO IV 516 i zmiana suf. na *-owo*, a w *Rumkowo* — nawiązanie w podstawie do n. os. z suf. *-k*. W formach: *Rumienko*, *Rumionko*, *Ruminko*, *Rumianek* poświęcone przesunięcie *-k-* z podstawy n. do sufiksu. Postać *Rumianek* powstała w wyniku adideacji do ap. *rumianek*. Lit.: SHGPn IV 218–9; PPozn 263. ZZ

Rumianka, wś, skiern., gm. Żabia Wola, 10,5 km na pln.-wsch. od Mszczonowa: *Rumianka* 1921 Sk I 17; *Rumianka* 1952 UW 11; *Rumianka*, *-ki* 1982 WUN III 161. — Od ap. *rumianek*, ze

zmianą paradygmatu, lub od *rumiany* ‘czerwony’ SW V 769, z suf. *-ka*. UB

Rumiankowo, cz. Rumunek Głodowskich, dawniej wś, włoc., gm. Lipno: *Rumiankowo* 1914 KdWR(D30); *Fw. Rumiankowo* 1937 Mp-100 (37–28); *Rumiankowo*, kol. 1967 SM 990; *Rumiankowo*, *-wa*, *rumiankowski*, wś 1972 UN 180, 29; *Rumiankowo*, *-wa* 1982 WUN III 161. — Od ap. *rumianek* lub od nazw. *Rumianek* RymSEN II 371, z suf. *-owo*. KZ

Rumiano zob. **Rumian**

Rumianowo zob. **Golebiewo** (1)

Rumiejki (1), wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 7 km na wsch. od Środy Wielkopolskiej: in Oraycovicz vel alio nomine dicta *Romenevicze* (1305)1594–96 KW II 245; de *Romegevicz* 1393 RWlkp I nr 298; de *Romegeuicze* 1398 RWlkp II nr 83; de *paruo Romiereuicze* (!) 1403 Piek nr 546; de *Romeiowicze* 1404 Koz I 258; *Romeyewo* 1413 Koz III 140; de *minori Romyeyewicze*, villa 1426, in *Romyeyky* 1473 AC II nr 986, 1367; *Romyeyewicze* ... in *Romyeyki Dominorum* 1510 NKs 70; cum *Romyki Minori* ... cum *Maiori Romyki* 1534 VisitGn 481; *Rumieiki* 1564–65 Luwlkp I 244; *Romieiewicze*, *Romieiki* 1578 ŻDz XII 210; *Rumiejewice*, *Rumiejki* 1618–20 PKal 169; villa *Rumeiki* 1628 Luwlkp I 171; *Rumiejki Rusiborskie* 1724 Koz VIII 216; *Rumieiwicze*, *Rumiejki szlacheckie* 1783–84 RejKor 816; *Rumiejki*, *Romieyki Szlacheckie* 1789 MKI(Tab 47, 103); *Rumiejki Kościelne*, *Rumiejki* 1846 KsP 358; *Rumiejki Kościelne* al. *Królewskie*, także *Romiejki*, *Romiejewice* i *Rumiejewice*, *Rumiejki Szlacheckie* 1889 SG X 9; *Rumiejki Kościelne*, niem. *Rumiejki Kirchl.*, wś, *Rumiejki*, niem. *Rumiejki Adl.*, obszar dw. 1921 Sk 102, 106, 154; *Rumiejki*, *-jek* 1982 WUN III 161; gw. *ruńejki k^łościelne*, *-jek* *-nyż*, *ruńejki*, *-jek*. — Dawniej *Romiejewice*, *Romiejowice*, od n. os. *Romiej*, *Romieja* SSNO IV 485–6 (: im. *Roman*), z suf. *-ewice*, później z pluralnym deminutywnym suf. *-ki*. Postać *Rumiejki* wykazuje przejście *-oN-* > *-uN-*, a formy *Romiki*, *Rumejki* są wynikiem adideacji do n. os. *Romik*, *Rumik*. Od XV w. n. występowała z licznymi członami dyferencyjnymi: łac. *Maior*, *Minor*, *Dominorum*, pol. *Szlacheckie* (wskazujące na własność szlachecką), *Kościelne* (wieś kościelna), *Królewskie* (wieś królewska),

Rusiborskie, od n. m. *Rusibórz*. Lit.: GórnRWlkp 14; BańMorf 45. ZZ

Rumiejki (2), wś, suwal., gm. Bargłów Kościelny, 3,5 km na pñ.-wsch. od Rajgrodu: od *Rumeyek* 1525 SHGPd(Kapiciana 335); z *Rumiejkami* 1663 SHGPd(Lustr. k. 178); *Rumiejki* 1744 SDV 145; *Rumiejki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 51–55); *Rumiejki* 1839 MpKwat VI 4; *Rumiejki* 1888 SG IX 7; *Rumiejki* 1921 Sk V 2; *Rumiejki* 1952 UW 154; *Rumiejki* 1967 SM 990; *Rumiejki*, *-jek*, *rumiejkowski* 1971 UN 151, 66. — Od zeslawizowanej lit. n. os. *Romiejko*, *Romejko*, w l. mn.; por. też n. os. *Romieyko* (z tych okolic) 1519 SHGPd(CzRkps nr 1777, 307) i n. *Romejki* (1, 2). Forma *Rumiejki* to wynik regularnego przejścia *-om-* > *-um-*. EB

Rumiejki zob. **Romejki** (1)

Rumiejki Kościelne zob. **Rumiejki** (1)

Rumiejki Królewskie zob. **Rumiejki** (1)

Rumiejki Szlacheckie zob. **Rumiejki** (1)

Rumien zob. **Rumian**

Rumienica, wś, olszt., gm. Lubawa, 12 km na pld.-wsch. od Lubawy: *Romyncze* (1336) Woel 190; *Rumienicza* 1336 KęTL 91; *Rammnitz* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Ruminiza*, *Romynca* XV KęTL 91; *Rvmenica* 1566 Woel 907; *Rumnitz* 1570 ŻDz XXIII 291; Wieś *Rumienicza* 1614 Font XXII 52; *Rumienicza* 1646 Font XL 26; *Rumenica* 1647 Font IV 91; *Rumienica* 1667–72 Font VI–X 408; *Rumienica* ... wsi *Rumienicy*, z ... *Rumienica* 1723 Font XLII 193, 157; *Ruminitza* 1789 Goldb II 207; *Ruminitza* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Rommen* al. *Rumienitza* — *Rumienica* 1879 KęTN 96; *Rumienica*, niem. *Rommen* 1889 SG X 9–10; *Rommen*, fr. auch *Rumienica*, *Rumnitz* 1912 Bär 100; *Rumienica*, niem. *Rommen* 1921 Sk XI 37, 86; *Rumienica* (*Romman*) 1925 Krzep 101; *Rumienica* 1929 Mp-100(35–30); *Rumienica*, *-cy*, *rumienicki* 1971 UN 171, 21. — Od n. rz. *Rumienica*, por. ubi fluvius *Ramnite* 1303, ubi rivus dicitur *Romnycz* 1338 Woel 106, 199, ta zapewne od n. jez. *Rumian* (por. wyżej n. *Rumian*), z suf. *-ica*. Lit.: SHGCh 109; Rzetelska, *-ica* 48. WK

Rumienko zob. **Rumianek**

Rumin, wś, koniń., gm. Stare Miasto, 4,5 km na zach. od Konina: de *Romyno* 1413 Koz V 245; we wsiach *Romino Wielkie* i *Male* (1441)1647 KW V 653; *Romyno* 1511–23 ŁLB 241; *Rumino*, na

Rumin

Rumieninie (!) 1564–65 Luwlkp I 223–4, 229; *Rumino* 1579 ŻDz XII 238; *Rumin* 1783–84 RejKor 56; *Wieś Rumin* 1789 MKI(ASK 109, 6); *Romin* 1827 Tabella II 141; *Rumin* al. *Rumino*, też *Romin* 1889 SG X 10; *Rumin*, *-na* 1982 WUN III 161; gw. *rumin*, *-na*, *rumiński*. — Od n. os. *Roma* RymSEN II 358 (: im. łac. *Roman*), z suf. *-ino*, później *-in*. Postać *Rumin* wykazuje przejście *-oN-* > *-uN-*. ZZ

Rumin(i)a zob. **Rumia**

Ruminko zob. **Rumianek**

Rumino zob. **Rumianek**, **Rumin**

Rumionko zob. **Rumianek**

Rumkowo zob. **Rumianek**

Rumlandy, cz. Brzeziny, okresowo wś, bydż., gm. Osie: *Altflies*, *Rumunki* 1878 Zrański 4; *Altfluss* — *Rumunki* 1879 Kętn 103; *Rumunki Brzezińskie*, niem. *Bresiner-Raumland*, wyb. 1889 SG X 12; *Raumland* 1910 MpMbl(2476); *Brzezińskie Rumunki*, niem. *Raumland*, wś 1921 Sk XI 48, 72; *Brzezińskie Rumunki* zamiast *Raumland* 1921 Dziennik Urzędowy Ministerstwa Byłej Dzielniccy Pruskiej nr 28, poz. 188; *Rumunki* (*Altfluss*), wyb. 1925 Krzep 102; *Brzezińskie Rumunki* 1932 Mp-100(34–27); *Brzezińskie Rumunki*, wś 1933 SkBy 175; *Brzezińskie Rumunki* 1936–39 Ar 823; *Brzezińskie Rumaki* (!), wś 1967 SM 112; *Rumlandy*, *-dów* 1971 UN 186, 25. — Nazwa niem. *Altfluss* dotyczy raczej wsi *Stara Rzeka* (1). *Rumunki* (też *Rumunki*), od ap. *rumunek*, *rumonek* ‘osada odosobniona, nie we wsi, wśród pól, pod lasem, dzierzawiona przez gospodarza; pustkowie po uprzątnięciu lasu przez sprowadzonych niegdyś kolonistów niemieckich’ SW V 771, w l. mn. (zob. też *Rumunki* (1)). Człon odróżniający *Brzezińskie* od n. m. *Brzeziny*. Nazwa niem. *Raumland*, też *Bresiner Raumland*, por. *raumen*, *räumen* ‘opróżniać’ Nitsche 157. Nazwa współczesna *Rumlandy* jest polonizacją n. niem. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 17, 89; Zrański, Geograficzne imiona słowiańskie..., 1878, 4. *WK/PS*

Rummelsberg zob. **Miastko** (2), **Romanów** (16)

Rummelsburg zob. **Miastko** (2)

Rummelsdorf zob. **Dobroszów** (2)

Rummelsdorf Ost zob. **Pogroda**

Rummelsdorf West zob. **Płosa**

Rummy zob. **Rumy**

Rumna zob. **Rumia**

Rumnitz zob. **Rumienica**

Rumnowo zob. **Runowo** (3, 7)

Rumoka (1), wś, ciech., gm. Głinojeck, 12 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Romoka* 1407 Płoń nr 1070; *Micolay Zromyky* (1410–11) Bi 708; *Romoka* 1578 ŻDz XVI 113; *Romoka* 1617 Lumaz I 53; *Rumoka* 1783–84 RejKor 445; *Romoka* 1784 MpPerPł; *Rumoka* 1827 Tabella II 150; *Rumoka* 1889 SG X 11; *Rumoka*, *-ki*, *rumocki* 1971 UN 123, 28. — Nazwa niejasna. K. Zierhoffer dopuszcza pochodzenie bałtyckie. Według Z. Babika jest to pierwotna n. wodna o genezie przedślowiańskiej, ponowiona na wieś, w której wyodrębnić można słow. nieproduktywny suf. **-oka* (por. n. rz. *Wisłoka*, ap. *osoka*). Wieś leży nad rz. Stawnicą, pd. Łydyń; brak hydronimu zapisów sprzed XX w. Lit.: SHGPł 261; ZMaz 321; Babik 243–4. UW

Rumoka (2), wś, ciech., gm. Lipowiec Kościelny, 9 km na pln.-wsch. od Szreńska: *Romoky* (1420)1546, *Romoka* (1438)1546 Matr IV/1, nr 7706, 7707; de *Romoka* (1485), de *Romoka* (1486), de *Romoka* (1489) Płoc I 320, 327, 344; *Romoka* 1578 ŻDz XVI 58; *Rumoka* 1783–84 RejKor 519; *Rumoka* 1827 Tabella II 150; *Rumoka* 1889 SG X 11; *Rumoka* 1921 Sk I 94; *Rumoka*, *-ki*, *rumocki* 1972 UN 131, 33. Lit.: SHGPł 261–2. UW

Rumunki zob. **Rumlandy**

Rumpke zob. **Rąbka**

Rumpna zob. **Rumia**

Rumsko, wś, ślup., gm. Głowczyce, 24 km na pln.-wsch. od Słupska: *Rumptzke* 1469, *Rantze*, *Romtze* 1523 LorSNH 101; *Rumske* oder *Rumbske* 1784 Brüg II 998; *Rumske* 1789 MpGillyPom; *Rumska*, niem. *Rumbske* 1889 SG X 11; *Rumbske* — *Rumsko*, *-ka*, *rumski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rumsko*, *-ka* 1982 WUN III 161; kasz. *rëmsko* LorSNH 101. — Nazwa o niejasnej podstawie, z suf. *-sko*. Może pierwotnie **Rąbsko* (: *rąbać*), z substytucyjną realizacją *o* jako *um*. Lit.: LorSNH 101; Iwicki, PMT XI 90–1; RzDuma III 85–86, 93. BCz

Rumunek zob. **Lipowiec** (8), **Miradze**, **Ułatowo-Rumunek**

Rumunek-Chwały zob. **Rumunki-Chwały**

Rumunki (1), wś, płoc., gm. Gąbin, 5,5 km na pln.-wsch. od Gąbina: *romunkach* w *Troszynie* 1789 Luraw 239; *Troszyńskie rom.* 1839 MpKwat III 3; *Rumunki* 1889 SG X 12; *Ru-*

munki 1921 Sk I 27; *Rumunki* 1952 UW 9; *Rumunki*, *-nek*, *rumunkowski* 1971 UN 125, 8. — Od ap. *rumunek* 'osada odosobniona, nie we wsi, wśród pól, pod lasem; dzierzawiona przez gospodarza, pustkowie po uprzątnięciu lasu przez sprowadzonych niegdyś kolonistów niemieckich' SW V 771 (od niem. *Räumung* 'karczunek', *raumen*, *räumen* 'opróżniać' Nitsche 157), w l. mn. UW

Rumunki (2) wś, płoc., gm. Rataje, 5 km na pñ.-zach. od Gostynina: *Rumunki* 1888 SG X 12; *Rumunki* 1921 Sk I 31; *Rumunki*, *-nek*, *rumunkowski* 1971 UN 125, 31; *Rumunki*, *-nek* 1982 WUN III 162. UW

Rumunki zob. **Bądkowo** (2), **Kruszyny** (3), **Lipowiec** (8), **Łapinóż** (2), **Rumlandy**, **Ułatowo-Rumunek**

Rumunki Brzezińskie zob. **Rumlandy**

Rumunki-Chwały, wś, płoc., gm. Rościszewo, 12,5 km na pñ.-wsch. od Sierpca: *Rumunek-Chwały*, wś 1921 Sk I 172; *Rumunek-Chwały* 1933 SkBy 1473; *Rzeszotary-Rumunki-Chwały* 1952 UW 37; *Rumunek-Chwały*, wś 1967 SM 990; *Rumunki Chwały*, *-nek Chwał* 1982 WUN III 162. — Nazwa zestawiona; o członie *Chwały* zob. *Rzeszotary-Chwały*. UW

Rumunki Głodowskie, wś, włoc., gm. Lipno, 4 km na pñ.-wsch. od Lipna: *Głodowo z Rumunk*. 1825 Gawarecki 153; *Głodowo R.* 1839 MpKwat II 2; *Głodowo*, wś, folw., rum. 1877 Zin I 163; *Głodowo rumunki* 1881 SG II 603; *Rumunki Głodowo* 1935 Mp-100(37–28); *Rumunki Głodowo*, kol. 1967 SM 990; *Rumunki Głodowskie*, *-nek -kich*, *głodowski* 1972 UN 180, 21. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. *Głodowo* (12). Lit.: Szewczyk, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XVIII 89. KZ

Rumunki Jasięskie, wś, włoc., gm. Tłuchowo, 12 km na pñ.-wsch. od Skepego: *Rumunki Jasięskie* 1882 SG III 468; *Rumunki Jasięskie* 1935 Mp-100(37–29); *Rumunki Jasięskie*, wś 1967 SM 990; *Rumunki Jasięskie*, *-nek -kich*, cz. wsi Jasię 1972 UN 180, 47; *Rumunki Jasięskie*, *-nek -kich* 1982 WUN II 162. — Człon odróżniający od n. m. *Jasię* (14). Lit.: Szewczyk, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XVIII 83. KZ

Rumunki Karnkowo zob. **Karnkowskie Rumunki**

Rumunki Kruszczyńskie zob. **Kruszyny** (3)

Rumunki Likieckie, wś, włoc., gm. Rogowo, 15 km na pñ.-wsch. od Rypina: *Rumunki Likieckie* 1877 Zin II 122; nad jeziorem mieszczą się od wsch. kolonie (*rumunki*) *likieckie* 1884 SG V 230; *Rumunki Likieckie* 1889 SG X 12; *Likieck-Rumunki*, kol. 1921 Sk I 162; *Rumunki Likieckie* 1935 Mp-100(37–29); *Rumunki Likieckie*, *-nek -kich*, cz. wsi Wierzchowiska 1971 UN 183, 20; *Rumunki Likieckie*, *-nek -kich* 1982 WUN III 162. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. i n. jez. *Likiec*. Lit.: Szewczyk, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XVIII 83. KZ

Rumunki Nowe zob. **Nowe Rumunki**

Rumunki Skepskie, wś, włoc., gm. Skepe, 3,5 km na pñ.-wsch. od Skepego: *Rumunki-Skepe* 1935 Mp-100(37–29); *Rumunki Skempe* 1944 MpMbl(3182); *Rumunki Skepskie -nek -kich*, cz. wsi Skepe 1972 UN 180, 45; *Rumunki Skepskie*, *-nek -kich*, cz. wsi Skepe 1982 WUN III 163; po zmianie *Rumunki Skepskie*, *-ek -ich*, *rumunecki*, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Nazwa zestawiona, z członem drugim od n. m. *Skepe*. KZ

Rumunki-Stara Wieś, wś, płoc., gm. Rościszewo, 10 km na pñ.-wsch. od Sierpca: *Rumunek-Stara Wieś*, kol. 1967 SM 990; *Rumunki-Stara Wieś*, *-nek-rej Wsi* 1982 WUN III 163. — Nazwa zestawiona; człon *Stara Wieś* od n. sąsiedniej wsi, zob. *Rzeszotary-Stara Wieś*. UW

Rumunki Tupadelskie, wś, włoc., gm. Wielgie, 10 km na pñ.-wsch. od Dobrzyń nad Wisłą: *Rumunki Tupadły* 1825 Gawarecki 154; *Tupadelskie R.* 1839 MpKwat II 2; *Tupadły*, wś, folw. i rum. 1877 Zin II 231; *Tupadły*, wś, folw. i rumunki 1892 SG XII 625; *Rumunki Tupadły*, wś 1967 SM 991; *Rumunki Tupadelskie*, *-nek -kich*, cz. wsi Tupadły 1972 UN 180, 51; *Rumunki Tupadelskie*, *-nek -kich* 1982 WUN III 163. — Drugi człon od n. m. *Tupadły* (6). Lit.: Szewczyk, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XVIII 83. KZ

Rumy, wś, olszt., gm. Dźwierzuty, 11 km na pñ.-zach. od Biskupca: *Rome* 1507 Ger 144 (tu?); *Rummen* 1557 KełL 399, 402; *Ruming* 1755 MpEnd; *Rummy* 1789 Goldb I 187; *Rummy* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Rummy* 1820 Wald 227; *Rummy A*, *Rumy*, *-ow*, *duży koniec*, *Rummy*

Rumzbork

B, Rummy, -ow, mały koniec ... sind eine Dorf ok. 1859 *SzcześTeka* 120; *Rummen* — *Rummy* 1879 *Kętn* 217; *Rummy* 1889 X 12; *Rummy* — *Rummau Ost und West* 1938, *Rummy A und B* 1941 *Choj* 126; *Rummau Ost* — *Rummy, -m, Rummau West* — *Rummy, -mów, rumski* 1947 *MPol XXV* nr 111; *Rummy, -mów* 1982 *WUN III* 163. — Według historyków początku osadnictwa w tej wsi sięgają 1557 r. Biorąc pod uwagę pierwszy zapis i zakładając przejście $\bar{a} > \bar{o} > \bar{u}$ (Ger 215–6), można uznać że n. kontynuuje starszą postać prus. **Rāms*, por. n. *Romaw, Romiten* Ger 144, *Blažienē* II 171–2 i n. *Romovē* *PētVV* 334–5. Nazwa wsi od prus. n. os. **Rome* lub *rāms* ‘oby-czajny’, lit. *romūs* ‘cichy, spokojny, cierpliwy; skromny’ *SESmocz* 520. Nie można też wykluczyć pochodzenia od gw. *rum* ‘przestrzeń’ (z niem. *Raum*), w l. mn., okresowo także z niem. suf. *-ing*. W XIX w. odnotowano przejściowe n. *Duży Koniec* i *Mały Koniec*. Lit.: *Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu*, 1962, 113–4; *Przybalt* 247; *Biolik, HE VIII* 217. *RP*

Rumzbork zob. **Miastko** (2)

Runau zob. **Runowo** (2)

Rundewiese zob. **Okrągła Łąka**

Rundfliess zob. **Krzywe** (7)

Runice, wś, biał., gm. Drohiczyn, 3 km na pń.-zach. od Drohiczyzna: *Hrunicze* ... z *Hrunicz* 1569 *UPL* 270; *Hrunicze, Hrunicza* 1580 *ŹDz XVII/1*, 8, 10; *Hrunice* 1676, *Hrunice* 1794 *Kond* 175; *Runice (Runicy)* 1889, *Runice (Grunice)* 1902 *SG X* 13, *XV/2*, 561; *Runice* 1921 *Sk V* 24; *Runice, -nic* 1982 *WUN III* 163; gw. *ruńice, -ńic, ruńicki*. — Początkowo *Hrunic(z)e, Hrynicze*, od brus. n. os. *Hruń, Hriń* (: im. cerkiewnego *Grigorij*) *BiryłaBA III* 107–8, z suf. *-ic(z)e*. Od XIX w. *Runice (Runicy)*, wskutek zaniku *H-* w nagłosie. Postać *Grunice* spolonizowana. Lit.: *Kond* 175. *EB*

Runicy zob. **Runice**

Runikowo zob. **Rumianek**

Runino zob. **Rumianek**

***Runkymen**, wś zaginiona, leżała w okolicy Woli Wilknieckiej, elbl., gm. Lelkowo: *Runkymen* 1333 *Ger* 146. — Nazwa prus. **Runkīm-* od n. os. *Runkym* *TAP* 84, por. lit. n. os. *Runkis, Runkÿs*, może forma apofoniczna od *Ronkÿs, Rankÿs* *Lpvž II* 641, 621, 573 (może pożyczka z niem.). Lit.: *Ger* 146; *Blažienē II* 323–4. *RP*

Runow, wś zaginiona, leżała w pobliżu Kołobrzegu, kosz.: *Bagiz siue Runowe* 1276 *PU II* 320; *Runowe* 1308 *PU IV* 289; *Runow* (1313) *PU V* 131. — Zapewne od n. os. *Runo* *SSNO IV* 56 lub od ap. *runo* ‘ostrzyżona wełna owcza’ *Sstp VIII* 46, z suf. *-ow(o)*. Lit.: *RzDuma I* 77; *TrautmElb II* 86; *LorSNH* 101; *Belchnerowska, PMT XIII* 64. *BCz*

Runow zob. **Runowo** (1, 5, 6), **Runowo Sławieńskie**

Runowko, os. zaginiona, leżała koło wsi Runowo Krajeńskie, bydż., gm. Więcbork: *Runowko* 1567 *MKl(Gr 20, 433)*. — Od n. m. *Runowo Krajeńskie*, z suf. *-ko*. *ZZ*

Runowo (1), wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 10 km na pń.-zach. od Lidzbarku Warmińskiego: *villarum Runow* (1347)*XIV PrUr IV* 189; *Runow* (1359)*XIV PrUr V* 428; *Runow* (1389) *MWrM V* 191; *Rwnawin* 1439 *Ger* 146; in *Raunaw* 1482 *MWrM III* 371; in *Rawnaw* 1489–1503, in *Raunaw* 1496–1512 *MWrM VIII* 16, 152; *Raunaw* ok. 1550 *MWrM III* 441; *Raunau* 1755 *MpEnd*; *Raunau* 1796–1802 *MpSchröt XI*; w *Runowie* 1882 *Kętl* 558; *Raunau* 1888 *SG IX* 549; *Runowo* — *Raunau* 1941 *Choj* 126; *Raunau* — *Runowo, -a, runowski* 1947 *MPol XXV* nr 111; *Runowo, -wa* 1982 *WUN III* 163. — Nazwa prus. **Rūn-aw-* odapelatywna albo odosobowa. Do n. por. prus. n. w. *Rvne, Runa, Raune*, lot. n. rz. *Raūna* (awestyńskie **ravan-* ‘rzeka’) *Ger* 147, n. rz. *Runia*, mające związek z rdzeniem **run-*, por. ide. **rey-*/**reua-*/**rū-* ‘pękać; rozkopać, ryć’ *HE XI* 166, *Udolph, Hydronimia słowiańska II*, 1996, 100, z suf. *-aw-*. Nazwa niem. i jej pol. odpowiednik to adaptacje fonetyczno-słowotwórcze n. prus. Lit.: *Ger* 146; *Przybalt* 247–8. *RP*

Runowo (2), wś, pil., gm. Trzcianka, 8,5 km na pđ.-zach. od Trzcianki: *Runowo* 1738 *Koz III* 155; *Runów, niem. Runau* 1889 *SG X* 14; *Runowo, -wa* 1982 *WUN III* 163. — Od n. os. *Runo* lub od ap. *runo*, z suf. *-owo*, przejściowo *-ów*. *ZZ*

Runowo (3), wś, pil., gm. Wągrowiec, 6 km na pđ.-wsch. od Rogoźna: inter *Romnowo* et *Rudnicze* 1404 *Koz V* 245; *Romnowo* ... *Rompnowo* 1499 *Koz III* 140; *Romnowo* 1510 *NKS* 53; *Runowo* 1531 *Koz III* 140; *Rumnowo* 1577 *ŹDz XII* 188; *Runowo* 1674 *MKl(ASK 74, 236)*; *Runowo* 1789 *MKl(Tab 39, 17)*; *Runów* al. *Runowo, Rum-*

nowo, później *Ronowo* 1889 SG X 15; *Runowo*, -wa 1982 WUN III 163; gw. *runowo*, -va, *runoski*. — Dawniej *Romnowo* lub *Rumnowo*, od n. os. *Romien* lub *Rumno* SSNO IV 486, 516 (: łac. n. os. *Roman*), z suf. -owo. Forma *Runowo* powstała w wyniku przejścia -oN- > -uN- oraz uproszczenia -mn- > -n-. Zmianę tę utrwaliła adideacja do ap. *runo*. ZZ

Runowo (4), wś, pozna., gm. Kórnik, 4,5 km na pñ.-wsch. od Kórnik: *Runowo* 1352 KW III 21; *Runowo* 1390, *Runowo* 1397, de *Ronowo* 1398 Lek I nr 826, 2345, 2758; *Runowo* 1475 SHGKI(PG 9, 28v-29); *Rumovo* 1486 Matr I nr 1823; *Rvnowo* 1508 SHGPn IV 219; Villa *Runowo* 1510 NKs 60; *Runowa* 1563 SHGPn IV 219; *Runowo* praedium 1578 ŹDz XII 209; *Runowo* 1783-84 RejKor 814; Wieś *Runowo* 1789 MKI(Tab 47, 52); *Runów* al. *Runowo* 1889 SG X 15; *Runowo*, -wa 1982 WUN III 163; gw. *runowo*, -va, *runoski*. — Od n. os. *Runo*, *Run*, z suf. -owo, przejściowo -ów; por. też ap. *runo* < psł. **runo* 'to co, wyrwane, wyskubane' SEBOR 527. Sporadycznie n. wykazuje przejście -uN- > -oN-. Lit.: SHGPn IV 219-20; PPozn 263. ZZ

Runowo (5), wś, słup., gm. Potęgowo, 16,5 km na pñ.-zach. od Lęborka: *Runow* 1379 TrautmElb II 86; *Runow* 1523, *Runow* 1626, *Runau* 1699, *Rūnow* 1779-85 Rzduma I 77; *Gr Runow* 1789 MpGilly-Pom; *Runowo*, niem. *Gross Ruhow* (!) 1889 SG X 15; *Gross Runow* — *Runowo*, -wa, *runowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Runowo*, -wa 1982 WUN III 163. — W formie zniemczonej człon dyferencyjny od przym. *gross* 'wielki'. Postać *Runowo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 77; TrautmElb II 86; LorSNH 101; Iwicki, PMT XI 94; Belchnerowska, HE VII 135. BCz

Runowo (6), dziś *Runowo*, wś, i *Runowo Pomorskie*, os., dawniej wś, szczec., gm. Węgorzyno, 13 km na pñ. od Ińska: *Runow* (1346) CdBA XVIII 119 (tu?); *Runow* 1478 SHGNM(Quandt 202); *Ronow* 1539 PomKirch I 182; *Runo* (1564) CdBA XXIV 304; *Runow* 1618 MpLub; *Ruhnów* 1628 LorSNH 101; *Runow* 1789 MpGillyPom; *Ruhnów* 1834 MpUMbl 1063; *Ruhnów* — *Runowo*, -wa, *runowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Runowo (Pomorskie)* — *Ruhnów*, wś 1951 Rosp 279; *Runowo*, -wa, *Runowo Pomorskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 163. — Współcześnie w n. zestawionej człon

odróżniający od n. regionu *Pomorze*. Lit.: Rzduma II 50; TrautmElb II 86; LorSNH 101. BCz

Runowo (7), dziś *Runowo Krajeńskie*, wś, i *Runowo-Kolonia*, cz. wsi, dawniej wś, bydg., gm. Więcbork, 3 km na pñ.-zach. od Więcborka: *Runowo* 1325 KW II 379; *Runowo* 1498 SHGKI(NG 4, 219); *Runowo* 1511/12 VisitGn 333; *Rvmnowo* 1560 MKI(Gr 18, 310); *Runowo* 1578 ŹDz XII 176; *Runowo* 1673 MKI(ASK 74, 105); Par. *Ronowo* 1732 MKI(Tab 42, 28); *Runów* al. *Runowo* 1889 SG X 15; po zmianie *Runowo Krajeńskie* 1955 MPol nr 118, poz. 1570; *Runowo Krajeńskie*, -wa -kiego, *Runowo-Kolonia*, -wa-nii, *runowski*, dwie wsi 1971 UN 184, 8; *Runowo Krajeńskie*, -wa -kiego, *Runowo-Kolonia*, -wa-nii 1982 WUN III 163. — Postać *Rumnowo*, hiperpoprawna na tle gw. wymowy -nm- jako -n-, uległa następnie dysymilacji *n-n* > *m-n*. Forma *Ronowo* to wynik przejścia -uN- > -oN-. Człon *Krajeńskie* od n. regionu *Krajna*. ZZ

Runowo-Hauland zob. **Runówko**

Runowo-Hufen zob. **Runówko**

Runowo-Kolonia zob. **Runowo** (7)

Runowo Krajeńskie zob. **Runowo** (7)

Runowo Pomorskie zob. **Runowo** (6)

Runowo Sławińskie, wś, słup., gm. Kobylnica, 10 km na pñ.-zach. od Słupska: *Runow* 1575 Rzduma I 77; *Runow* 1618 MpLub; *Kl. Runow* 1779-85 Rzduma I 77; *Runówko*, niem. *Klein Runow* 1889 SG X 15; *Klein Runow* — *Runowo Sławińskie*, -wa -ego, *runowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Runowo Sławińskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 163. — Zapewne n. ponowiona ze zniemczonej n. pobliskiej wsi *Runów*, dziś *Runowo* (5), z członem dyferencyjnym od niem. przym. *klein* 'mały', oddanym w n. spolonizowanej za pomocą suf. deminutywnego -ko. Postać *Runowo Sławińskie* ustalono urzędowo po 1945 r.; drugi człon od n. mta *Sławno*. Lit.: Rzduma I 77; TrautmElb II 86; Iwicki, PMT XI 94; Belchnerowska, HE VII 135. BCz

Runowska Wola, wś zaginiona, identyfikowana z wsią *Runów* (1) lub *Henrykowem* (11), warsz., gm. Piaseczno: *Wola Runowska* 1427 SHGMz (W 1, 291); *Stara woliya Runowska* 1430 MkM II nr 550; *Rvnowska Wolya antiqua* 1434 SHGMz (MK 3, 140); *Runowska-vola* 1470 SHGMz(MK 5, 132v); *Runowska Volya* 1504 SHGMz(MK 18,

Runowskie

200). — Nazwa zestawiona; od ap. *wola* i od n. m. *Runów* (1); dodatkowe człony od przym. *stary*, łac. *antiquus*. Lit.: AtMz 213; SHGWarsz 249. UB

Runowskie, cz. Runowa (3), dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Blumenfelde* 1907 Verz 13; *Runowskie*, niem. *Blumenfelde* 1921 Sk X 109, 154; *Runowskie*, -kiego 1982 WUN III 163; gw. *runoske*, -k¹yó. — Dawna n. niem. *Blumenfelde*, od ap. *Blume* 'kwiat' + *Feld* 'pole'. Nazwa *Runowskie*, od n. m. *Runowo* (3), z suf. -skie, zaproponowana przez S. Kozierowskiego zamiast n. niem. i w takiej postaci ustalona urzędowo. Lit.: Koz V 613. ZZ

Runowskie Holendry zob. **Runówko**

Runowskie Huby zob. **Runówko**

Runów (1), wś, warsz., gm. Piaseczno, 9 km na płd.-zach. od Piaseczna: *Runowo* 1420 MkM I nr 1; *Runowo* 1429 MkM II nr 5; *Runowo* 1457 Tym 322, przyp. 412; *Rvnowo* 1524 SHGMz(MK 32, 217v); *Runowo* 1580 ŻDz XVI 295; *Runowo* 1783 MpPerMz; *Runow* 1783–84 RejKor 798; *Runów* 1827 Tabella II 150; *Runów* 1839 MpKwat IV 4; *Runów* 1889 SG X 14; *Runów*, -nowa, *runowski* 1971 UN 136, 10. — Od n. os. *Runo*, z suf. -owo, wtórnice -ów. Lit.: SHGWarsz 249. UB

Runów (2), wś włączona do Siedliska, ziel., gm. Siedlisko, 4 km na płn.-zach. od Bytomia Odrzańskiego: *Reybenick* 1473, *Reibnig* 1484, *Rewbenig* 1508 CdSil XXIV 112, 79, 108; *Reubenig* (1508) GrMark I 253; *Reinberg* 1670, 1679, villa *Reinberg* 1687/88 J III 52, 155, 392; *Reinberg* 1739 MpWielGlog; *Reimberg* 1791 Z X 163; *Reimberg* 1802 WBeschr V 248; *Reinberg*, olim *Reibnig*, wś 1845 K 541; *Reinberg* 1933 MpMbl(4260); *Reinberg b. Carolath* 1941 SOV 308; *Reinberg b. Carolath* — *Runów*, -owa, *runowski* (Siedlisko) 1948 MPol XXVI nr 59; *Runów* — *Reinberg b. Carolath*, os. 1951 Rosp 279; *Runów*, os. 1967 SM 991; potocznie *Siedlisko dolne* 2004 Andrzejewski 183. — Dawniej zapewne **Rybnik*, od ap. *rybnik* 'sadzawka, staw z rybami' Sstp VIII 55. Nazwę niemiecko jako *Reybenick*, *Reibnig*, *Reubenig*, wtórnice *Reinberg*, może pod wpływem n. m. *Reinberg* (zob.). Określenie *bei Carolath* dodane w okresie hitlerowskim. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Runów*. Lit.: SNGŚl XII 25–6; Andrzejewski,

Miejscowości powiatu nowosolskiego. Rys historyczny, 2004, 183. PS

Runów zob. **Runowo** (2, 3, 4, 7)

Runówko, cz. Runowa (3), dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Olędry Ronoskie* 1789 MKI(Tab 39, 17); *Runowskie Holendry*, niem. *Runowo-Hauland* 1889 SG X 15; *Runowskie Huby*, niem. *Runowo Hld* 1902 MycPn 209; *Runówko*, niem. *Runowo Hufen*, wś 1921 Sk X 109, 154; *Runówko*, -ka 1982 WUN III 163; gw. *runufko*, -ka. — Dawniej n. zestawione *Olędry Runowskie*, *Runowskie Holendry*, *Runowskie Huby*. Człon *Runowskie* od n. m. *Runowo* (3); o członach *Olędry*, *Holendry*, *Huby* zob. n. *Holędry* (1), *Huby* (1). Człon niem. *Hauland* dodany w okresie zaborów. Postać *Runówko* wprowadzona przez S. Kozierowskiego. ZZ

Runówko zob. **Runowo Sławieńskie**

Runsinen zob. **Ramzy**

Runzen zob. **Skrzypnik**

Runzka zob. **Rączka**

Runzken zob. **Rączki** (1)

Ruperti Villa zob. **Brzozowy Jaz**

Rupie zob. **Ćwikły-Rupie**, **Kamień-Rupie**

Rupillen zob. **Ropele** (2)

Rupin (1), wś, łomż., gm. Kolno, 6 km na płn. od Kolna: graniczes *Rupyewskye* (!) 1490 SHGMz (MK 6, 235v); nobiles *Rupyensczy*, ville *Rupino*, *Ruppye* 1500 SHGMz(Ep. 149, 63); *Rupyiny* 1500 SHGMz(Ep. 16, 55); *Rupino* 1578 ŻDz XVI 373; *Rupino* 1783–84 RejKor 645; *Rupino* 1827 Tabella II 150; *Rupin*, folw. 1889 SG X 16; *Rupin* 1921 Sk V 44; *Rupin*, -na 1982 WUN III 163. — Nazwa ponowiona z n. m. *Rupin* (3). W 1472 r. Abraham, Stanisław, Paweł i Mikołaj z Rupina koło Różana nabyli 10 włók w Wykowie SHGMz(MK 6, 10). *Rupie* (por. zapis z 1500 r.) to chyba inny obiekt położony koło Rupina i Wykowa. Lit.: Brodz-Łomż 64–5; ZMaz 324. UB

Rupin (2), wś, ostroł., gm. Baranowo, 24 km na płn.-zach. od Ostrołęki: *Rupin* 1783–84 RejKor 539; *Rupin* 1827 Tabella II 150; *Rupin* 1889 SG X 16; *Rupin*, -na, *rupiński* 1972 UN 140, 8. — Zapewne n. ponowiona z n. m. *Rupin* (3). UB

Rupin (3), wś, ostroł., gm. Różan, 7 km na płn. od Różana: *Rupino* (1387)1513 SHGMz(Ep. 6, 408); *Rupino* (1416)1564 SHGMz(Siel. 2, 91); *Ruppino* 1425 MkM I nr 25; *Rupino* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 240a); *Rupyino* 1486 SHGMz(Ep.

10, 482); graniciec *Rupinskye* 1520, 1522 SHGMz (MK 32, 115); *Rupino* 1582 ŻDz XVI 389; *Rupino* 1783–84 RejKor 549; *Rupino* 1827 Tabella II 150; *Rupin* 1889 SG X 16; *Rupin*, -na, *rupiński* 1971 UN 129, 26. — Od n. os. *Rupa* RymSEN II 371, *Rup* SSNO IV 517, z suf. -in. Do n. os. por. ap. *rupie* 'larwy gzów' Sstp VIII 46, im. *Rupert* (= *Robert*). A. Bańkowski łączy nazwę z maz. ap. **rupa* 'jama', por. słoweń. *rupa* 'ts.' SEBań III 182. Lit.: ZMaz 325. UB

Rupino zob. **Rupin** (1, 3)

Rupiny zob. **Rupin** (1)

Rupniów, wś, nowosąd., gm. Limanowa, 8 km na płn.-zach. od Limanowej: *Rupnow* 1419 SHGKr(TCz 2, 284); *Rupnow* 1425 Hel II nr 2020; *Rupnow* 1490 ŻDz XV 450; de *Rupno* 1496 SHGKr(TerrCrac 153, 133); *Rupnow* 1504 Matr III nr 1127; *Rypnow* 1529 LR 7; *Rupniów* 1581 ŻDz XIV 53; *Rupniów* 1629 RPobKr 244; *Rupnow* 1779–82 MpMieg; *Rupniów* 1889 SG X 16; *Rupniów* 1921 Sk XII 20; *Rupniów*, -niowa, *rupniowski* 1964 UN 6, 52; gw. *rupnow*. — Nazwa może od rdzenia **rup-*, por. *rupień* bot. 'Colax' LKrak 130, *rupie* 'larwy gzów', *rupieć* 'kamieniste podłoże' SW V 772, z suf. -ów. Efemerycznie pojawia się postać *Rupno*. Lit.: LKrak 130; Niecukula, -ov- 176; BańMorf 82. IN

Rupno zob. **Rupniów**

Rupnów zob. **Rupniów**

Ruppendorf zob. **Rościce**

Ruppersdorf zob. **Wyszonowice**

Ruprechtsdorf zob. **Brzozowy Jaz**

Ruptau zob. **Ruptawa**

Ruptawa, cz. Jastrzębia-Zdroju, dawniej wś, kat.: in *Ruptava* ok. 1300 CdSil XIV 109; villa *Ruptawa* 1652, *Ruptawa*, octodecim *Ruptaviae*, *Ruptava* 1679, in pago *Rubtawa* 1687/88 J II 31, 249, 445; *Ruptawa* 1736 MpWielRat; *Nieder Ruptau*, *Ober Ruptau* 1743 SNGŚI XII 26; *Ruptau*, poln. *Ruptawa*, *Oberdorf*, *Niederdorf* 1783 Z II 132; *Ruptau* (*Ruptawa*) 1805 WBeschr IX 78; *Ruptau*, *Ruptawa* 1814 ZfGS XXXIII 190; *Ruptau*, *Nieder-* u. *Ober-*, wś 1845 K 567; *Ruptau* *Nieder* i *Ober*, zapewne pol. *Ruptów*, wś i dobra 1889 SG X 16–7; *Ruptawa* (*Ruptau*) 1920 Prus-ŚG 66; *Ruptawa*, wś 1952 UW 258; *Ruptawa*, -wy 1982 WUN III 164. — Może od gw. śląskiego ap. *rupieć* 'twarda ziemia koloru brunatnego z przy-

mieszką żelaza' SGPREi(kartoteka), por. też 'kamieniste podłoże' SW V 772, z suf. -awa. Nazwę zmieniono jako *Ruptau*; człony odróżniające *Nieder*, *Ober* określały cz. wsi. Lit.: SNGŚI XII 26; BorGŚI 56. JCh/PS

Ruptawka, wś (?), zaginiona, leżała w pobliżu Ruptawy, kat.: *Ruptanka* ok. 1300 CdSil XIV 109. — Zapis *Ruptanka* zniekształcony, zapewne brzmiał **Ruptawka* (zamiast *v* lub *u* odczytano błędnie *n*), od n. m. *Ruptawa*, z suf. -ka. Niektórzy badacze wiążą zapis z Ruptawcem, cz. Jastrzębia-Zdroju, który jednak powstał dopiero w XVIII w. na fali kolonizacji fryderycjańskiej. Lit.: SNGŚI XII 26; Borek, *Studia Śląskie* XLVIII, 1989, 39; Panic, *Historia osadnictwa w księstwie opolskim we wczesnym średniowieczu*, 1992, 114; Gminny program opieki nad zabytkami miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2013–2016, 2013, 92. PS

Rurbik zob. **Rolbik**

Rurka, wś, szczec., gm. Chojna, 5 km na płn.-wsch. od Chojny: *Rorkam* 1244, *Ro(r)jike*, *Rozi-ke* (!) 1248 PU I 506, 547; *Roreke* 1261, *Rorik* 1284 PU II 77, 536; *Rorike* 1296 PU III 266; *Ro-reen* (1358) CdB A XI 312; *Roerke* 1618 MpLub; *Rörichen* 1784 Brüg II 78; *Röhrichen* 1789 MpGillyPom; *Roerchen* 1833 MpUMbl 1558; *Rörchen* — *Rurka*, -ki, *rurecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rurka*, -ki 1982 WUN III 164. — Nazwa ponowiona z n. rz. współcześnie określanej jako Rurzyca, por. *Roreke* 1234, *Ruri(k)la* (1235) PU I 377, 379, ta zapewne od ide. **reu-//*ru-* 'odrywać, rozkopać, ryć'. Nazwa wtórnie zmieniona jako *Rörchen*. Postać *Rurka* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 22; Duma, HE IV 86; Babik 244–5. BCz

Rurski Folwark zob. **Rury**

Rury, dziś *Rury Bonifraterskie*, *Rury Brigidkowskie*, *Rury Jezuickie*, *Rury Świętoduskie*, *Rury Wizytkowskie*, cz. Lublina, dawniej pięć wsi: *Rury* (1614) KosLu 71; *Rurski folwark* 1674 RPgł 55; in *Canalibus* 1676 SHGLu IV 125; *Rury* 1786 MpPerLu; *Rury* 1787 Spis 451; Wsi *Rur Wizytkowskich*, *Rury Bonifraterskie* 1819 SHGLu(kartoteka); *Rury* 1827 Tabella II 150; Granice *Rur Brygidk(owskich)* 1827 SHGLu(kartoteka); *Rury S-go Ducha*, *Rury Pojezuickie*, *Rury Powizytkowskie*, *Rury Bonifraterskie*, *Rury Brygidkowskie* 1877 Zin II 122; *Rury Pojezuickie*, wś i folw.,

Rury Bonifraterskie

Rury, przedm., *Rury Bonifraterskie, Rury Św. Ducha, Rury wizytowskie*, trzy folw., *Rury Brygidkowskie* 1889 SG X 17; *Rury Jezuickie* 1899 Cat 17; *Rury Św. Ducha, Rury Brygidowskie, Rury Pojezuickie, Rury Powizytowskie, Rury Bonifraterskie Czuby*, pięć wsi 1902 Przew II 136, 137; *Rury Bonifraterskie, Rury Brigidkowskie, Rury Jezuickie, Rury Świętego Ducha, Rury Wizytowskie*, pięć wsi 1905 SHGLu IV 125; *Rury Bonifraterskie, Rury Jezuickie, Rury Św. Ducha, Rury Wizytowskie*, cztery wsi 1921 Sk IV 63; *Rury Bonifraterskie, Rury Jezuickie, Rury Św. Ducha, Rury Wizytowskie*, cztery wsi 1933 SkBy 1479; *Rury Bonifraterskie, Rury Jezuickie, Rury Wizytowskie* 1952 UW 143; *Rury Bonifraterskie, Rury Brigidkowskie, Rury Jezuickie, Rury Świętoduskie, Rury Wizytowskie, Rur -kich* 1972 UN 114, 32. — Nazwa związana z wodociągami miejskimi, utworzonymi w 1535 r. (były to drewniane rury doprowadzające lewym brzegiem rzeki Bystrzycy wodę do Lublina); por. ap. *rura* 'urządzenie do prowadzenia wody, rynna' Sstp VIII 46 oraz łac. odpowiednik *canalis* 'rura, wodociąg'. Nazwą z czasem objęto folwarki kościelne, które powstały na gruntach miejskich w pobliżu wodociągów. Człony odróżniające w n. zestawionych od: folwarku *brygidek* (*Rury Brygidkowskie*), od szpitala przy kościele *Świętego Ducha* (*Rury Świętego Ducha*), od folwarku jezuitów osiadłych w Lublinie (*Rury Jezuickie*), od posiadłości *wizytek* przybyłych do Lublina w 1723 r. (*Rury Wizytowskie*), od folwarku *bonifratrów* przebywających w Lublinie od 1653 r. (*Rury Bonifraterskie*, zwane też *Czubami* — ostatnia n. nawiązuje do rzeźby terenu, który charakterystycznymi występami wrzynał się w dolinę rzeki, por. ap. *czub* 'szpic'). Lit.: SHGLu IV 124–5; KosLu 71. IN

Rury Bonifraterskie Czuby zob. **Rury**

Rury Brygidowskie zob. **Rury**

Rury Pojezuickie zob. **Rury**

Rury Powizytowskie zob. **Rury**

Rury Świętego Ducha zob. **Rury**

Rurzyca, wś, szcze., gm. Goleniów, 9 km na pld.-zach. od Goleniowa: *Rörchen*, folw. 1740 Froese 132; *Röhrchen* 1780 Rzduma II 22; *Rörchen* 1784 Brüg II 228; *Röhrchen* 1789 MpGillyPom; *Röhrchen* 1827 MpUMbl 1150; *Rohrchen* 1842 MpRey 44; *Rörchen* (1886)1917 MpMbl(2554);

Rurzyca 1952 UW 211; *Rörchen* — *Rurzyca*, -y, *rurzycki* 1954 MPol nr A-41, poz. 622; *Rurzyca*, -cy 1982 WUN III 164. — Nazwa niem. zapewne ponowiona z n. wsi *Rörchen*, dziś *Rurka*, odległej o około 60 km. Postać *Rurzyca* wprowadzona urzędowo po 1945 r. E. Rzetelska i J. Duma starsze zapisy identyfikują z os. *Rurka*, leżącą w tej samej gminie. Lit.: Rzduma II 22. BCz

Rusajny, wś, olszt., gm. Sępólno, 4,5 km na zach. od Sępólno: *Russien* 1411–19, *Rossigeyn* 1419 Ger 147; *Roschennen* 1570, 1623–24 HAPr V 36; *Roschenen*, maj. 1789 Goldb I 185; *Roschenen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Roschenen*, maj. 1820 Wald 93; *Roschenen* 1888 SG IX 749; *Roschehnen* — *Roszajny* 1946 Ley I 9; *Roschehnen* — *Rusajny*, -jn, *rusajński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rusajny*, -sajn 1982 WUN III 164. — Nazwa prus. **Rus-ij-ein-*, z suf. *-ij-ein-*, od **rus-*, zestawiana z prus. n. m. *Russe*, dziś *Rusy* (zob.), n. rz. *Russa*, jez. *Rossen*, lit. n. rz. *Rusota*, *Rúsnė* (: *rusėti*, *rusnóti* 'płynąć wolno') Ger 147, ale też z lit. n. m. *Rusiañ*, *Rusinañ* (: łot. *rūsa* 'jama, dół', lit. *rūsỹs* 'lochowanie', *rūsis* 'ziemianka na kartofle, piwnica' (: *rūsiuoti* 'zakopywać', *raūsti* 'ryć, robić doły, grzebać, podkopywać' SESmoc 504) PétVV 340. W adaptacji niem.: wahanie *u* : *o*; *s* : *š* (*sch*); *-ein-* : *-en-*; synkopa *-ij-*; końcówka *-ø* : *-en*. Forma spolonizowana *Roszajny*; po 1945 r. ustalono n. *Rusajny*, bliższą prus. prawzoru. Lit.: Ger 147; PrzybBalt 248. RP

Rusaki, wś, biał., gm. Mońki, 6 km na pld.-wsch. od Moniek: *Rusaki* 1571 ŻDz XVII/1, 177; *Rusaki* 1573 SHGPd(InwKn 4. 81v); *Rusaki* 1576 Lupodl 79; *Russaki* 1664, ze wsi *Rusakow* 1673 HalBiał I 149; *Rusaki* 1744 SDV 146; *Rusaki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 59–61); *Rusaki* 1795 MpPerPd; *Rusaki* 1889 SG X 21; *Rusaki* 1921 Sk V 15; *Rusaki*, -sak 1982 WUN III 164; gw. *rusaki*, *rusak*, *rusacki*. — Od n. os. *Rusak* SSNO IV 518 (: *rusak* 'Rusin' SW V 775, por. też *rusy* 'rudawożółty'), w l. mn. Lit.: HalBiał I 149. EB

Rusche zob. **Rzuszcze**

Rusche Gotswald zob. **Ruś** (3)

Ruschendorf zob. **Rusinowo** (5)

Ruschenhain zob. **Ruszajny**

Ruschenmole zob. **Grzmięca**

Ruschinow zob. **Rusinów** (1)

Ruschinowitz zob. **Rusinowice** (1)

Ruschinowo zob. **Rusinowo** (1)

Ruschütz zob. **Rzuszcze**

Rusek (1), os., okresowo wś, gdań., gm. Starogard Gdański, 9 km na płn.-wsch. od Skórcza: *Russeck*, folw. 1789 Goldb II 207; *Russeck* 1796–1802 MpSchröt XV; *Russeck* — *Rusek* 1879 KętN 36; *Rusek*, niem. *Russek*, dobra ryc. 1889 SG X 23; *Rusek*, niem. *Russek*, os. 1921 Sk XI 47, 102; *Rusek* 1925 Krzep 102; *Rusek*, wś 1933 SkBy 1479; *Rusek*, wś 1967 SM 991; *Rusek*, *-ska* 1982 WUN III 164; gw. *rusek*, *-ka*, *ruski*. — Od przym. *rusy* ‘rudawożółty’ Sstp VIII 47, z suf. *-ek*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 59. WK

Rusek (2), dziś *Rusek Mały* i *Rusek Wielki*, dwie wsi, olszt., gm. Dźwierzuty, 8,5 i 7,5 km na płn.-wsch. od Pasymia: *Cleyne Rusky*, *Grose Rusky* 1412 KętL 387; *Rauwske* 1427 Ger 147; *Kl. Rauschken* 1435, *Gr. Rauschken* 1472 KętL 387; *Kl. Rauschk*, *Gr. Rauschk* 1755 MpEnd; *Malli Rusk*, *Klein Rauschken*, wś ok. 1780 HAPr IV 299, 348; *Gross Reuschbude* (!) 1783 MpPerMz; *Rauschken*, poln. *Ruskowo*, maj. (tu?), *Klein Rauschken*, poln. *Malli Rusk*, wś 1789 Goldb I 179; *Kl. Rauschken*, *Gr. Rauschken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Rauschken Gr.*, *duży Rusk*, *Rauschken Kl.*, *mały Rusk*, dwie wsi ok. 1859 SzcześTeka 122; *Kl. Rauschken* — *M. Rusek*, *Gr. Rauschken* — *W. Rusek* 1879 KętN 216; *Rusek Mały*, dobra ryc., *Rusek Wielki*, wś 1889 SG X 24; *Rusek Mały* — *Klein Rauschken* 1941 Choj 126; *Klein Rauschken* — *Rusek Mały*, *-ska* *-lego*, *małorusecki*, *Gross Rauschken* — *Rusek Wielki*, *-ska* *-kiego*, *wielkorusecki* 1950 MPol nr A-8, poz. 76; *Rusek Mały*, *-ska* *-lego*, *Rusek Wielki*, *-ska* *-kiego* 1982 WUN III 164; gw. *rusek* *duży*//*rusk*. — Pierwsze nadanie dla wsi pochodzi z 1389 r. Dawniej niem. n. zestawione; człon dyferencyjne *Klein* = pol. *Mały*, *Gross* = pol. *Wielki*, człon *Rusky* ponowiony z prus. n. jez. **Ruskē* (dziś Jezioro Ruskie), por. *Ruske* 1369 MWrm III 29, *Ruske* ok. 1400 VPr IV 186, *Ruske* ok. 1420 Ger 147, *Gross Rauschken See* 1922 Ley II 337. Nazwa jez. od rdzenia **rusk-*, por. lit. *rūškanas* ‘ciemny, mroczny, posepny’, *rūškynė* ‘szczaw; ciemny, zachmurzony; mglisty’, prus. *russis* ‘rumak, ogier’; też lit. n. w. *Rūškis*, *Rūškynas*, *Rūškynė*. W substytucji niem. *ū* oddane jako *au*,

auw, grafemy *s*, *sch* zamiast *z*, końcówka *-e//*-*en*. Nazwa spolonizowana jako *Ruski* (*Rusky*), *Rusk*. W. Kętrzyński w XIX w. zaproponował n. *Rusek* i w tej postaci została ona ustalona po 1945 r. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 78; Ger 147; Biolik, HE VIII 217–8; PrzybBalt 248. RP

Rusewek zob. **Russówek**

Rusewo, wś notowana do 1967 r., elbl., gr. Lelkowo, 10 km na płn. od Pieniężna: zu *Rauschenbach* (1336?)XVI PrUr III 52; ad granicem Clawysyten et *Ruschinbach* 1374 MWrm II 522; *Ruschebach* item die mole 1437 GZ 41; *Rauschbeck*, wś 1789 Goldb I 179; *Rauschbach* 1796–1802 MpSchröt X; *Rauschbeck* 1820 Wald 116; *Rauschbach* 1888 SG IX 549; *Rauschbach* — *Ruszwica* 1946 Ley I 106; *Rauschbach* — *Rusewo*, *-a*, *rusewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rusewo*, *-a* — *Rauschbach* 1951 Rosp 279; *Rusewo* 1967 SM 391. — Dawniej n. niem. *Rauschenbach*, *Rauschbach*, *Rauschbeck*, od śrwniem. przym. *rūsch* (: *rauschende*, czas. *rauschen* ‘szumieć, wydawać szmer’ Lex 174) i ap. *Bach*, śrdniem *bēke* ‘potok, strumień’ Lübben 35. Nazwa zapewne ponowiona z n. rz. (płyńie tu struga o n. *Rusewo*, ale bez średniowiecznej dokumentacji), spolonizowana jako *Ruszwica*; po 1945 r. urzędowo nadano wsi jednak n. *Rusewo*. Śladem po nazwie wsi jest n. uroczyska, por. *Rusewo* 1980 Mp-25(212.21). RP

Rusiany zob. **Ruciany**

Rusiborek, wś, pozna., gm. Dominowo, 8 km na płn.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: *Rusiborek* 1783–84 RejKor 741; *Rusibork* 1789 MKI(Tab. 47, 48); *Rusiborek* 1846 KsP 360; *Rusiborek* 1889 SG X 24; *Rusiborek*, *-rka* 1982 WUN III 164; gw. *ruśib^horek*, *-rka*, *ruśib^horski*. — Od n. m. *Rusibórz*, z suf. *-ek*, też z gw. północnopolskim *-k*. ZZ

Rusibork zob. **Rusiborek**

Rusiborze zob. **Rusibórz**

Rusibórz, wś, pozna., gm. Dominowo, 7,5 km na płn.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: de *Rus-siborze* 1404, de *Russzyborz* 1418, de *Ruszyborz* 1420 Koz III 156; *Ruschiborz* 1462, *Ruszyborz* 1535 SHGKI(ASK 12, 457); *Rusiborz* 1578 ŻDz XII 200; *Rusiborz* 1674 MKI(ASK 74, 189); *Rusiborz* 1783–84 RejKor 741; Wieś *Rusiborze* 1789 MKI(Tab 47, 48); *Rusibórz* 1889 SG X 24; *Rusibórz*, *-borza* 1982 WUN III 164; gw. *ruśibuś*,

Rusiec

-boża, r^uśib^uorski. — Pierwotnie **Rusiborz(e)* lub **Ruszyborz(e)*, od n. os. **Rusibor* albo **Ruszybor*, por. *Ruśbor* SSNO IV 521, z suf. *-je, następnie n. przybrała formę rodzaju męskiego. Lit.: Nieckula, RKJWr V 99. ZZ

Rusiec (1), wś, pil., gm. Wapno, 6 km na płd. od Keyni: *Ruszczecz*, de *Ruszcza* 1399 Lek II nr 1336, 1375; de *Ruszc* 1416 Kal nr 731; Johannes *Ruszczesky* 1433 RWlkp I nr 1650; *Ruschyecz* 1511–23 LLB I 137; *Ruszcza* 1564 SHGKI(ASK 12, 572); *Rusiecz* 1577 ŻDz XII 183; *Rusiec* 1618–20 PKal 244; *Rusiec* 1783–84 RejKor 95; *Rusiec* 1889 SG X 25; *Rusiec*, -śca 1982 WUN III 164; gw. *ruśec*, *rujśca*, *ruśecki*. — Od *rusy* 'ruda-wożółty' Stp VIII 47 lub od n. os. *Rus* SSNO IV 517, z suf. -ec. ZZ

Rusiec (2), wś, sier., gm. Rusiec, 20 km na płn. od Pajęczna: *Ruszczycz* (1386)XV SHGŁęcz II 78; *Ruszczya* 1496, *Russzcza* 1511 ŻDz XIII 170, 178; *Rusyecz*, *Ruszyecz* 1511–23 LLB I 464, 465; *Ruszcza* 1553 ŻDz XIII 216; *Rusiec* 1827 Tabella II 151; *Rusiec* 1889 SG X 24; *Rusiec* 1921 Sk II 42; *Rusiec*, -śca 1982 WUN III 164; gw. *ruśec*, *rujśca*, *ruśecki*. — W XV i XVI w. występuje postać *Ruśca*, także *Ruścza*, powstała pod wpływem przypadków zależnych (zob. *Ruszcza*). Lit.: SHGŁęcz II 78; BańMorf 40, 68. EB

Rusiec (3), wś, warsz., gm. Nadarzyn, 11 km na płd.-wsch. od Grodziska Mazowieckiego: *Russyecz* 1417, *Ruszcz* 1433, *Ruzecz* 1436, *Russcze* 1442, *Russiecz* utraque 1453 SHGWarsz 249; do *Rvscza* 1492 Warsz nr 1727; *Rusiec* 1580 ŻDz XVI 286; *Rusiec* 1783 MpPerMz; *Rusiec mały*, *Rusiec wielki* 1783–84 RejKor 700; *Rusiec* 1827 Tabella II 151; *Rusiec* 1839 MpKwat IV 4; *Rusiec* 1889 SG X 24; *Rusiec*, -śca 1982 WUN III 164. — Od tej osady oddzieliła się *Stara Wieś Rusiecka* (zob. *Stara Wieś* (33)). Lit.: SHGWarsz 249–50; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 97. UB

Rusiec zob. **Rujscza, Ruszcza** (1, 2)

Rusiec Mały zob. **Rusiec** (3)

Rusiec Wielki zob. **Rusiec** (3)

Rusiecka Wola zob. **Wola Wiązowa**

Rusielczyce zob. **Ruszelczyce**

Rusi(e)nice zob. **Ruszenie**

Rusięcín zob. **Rusocin** (1)

Rusily, wś, biał., gm. Podedwórze, 22 km na pn.-wsch. od Parczewa: сь сель Ополя,

Русиль, Грабовки ... (1521)1760 AWAK III 9; *Rusily* 1775, *Rusily* 1790 SHGPd(Tarpod); *Rusily* 1827 Tabella II 151; *Rusiny* 1877 Zin II 122; *Rusiny* a. *Rusily* 1889 SG X 28; *Rusiny* 1902 Przew II 137; *Rusily* 1921 Sk IV 118; *Rusily* 1933 SkBy 1480; *Rusily*, -sil, *rusiłowski* 1967 UN 121, 10. — Od n. os. *Rusilo* SSNO IV 519 (: *rusy* 'rudy'), por. brus. *Русила*, *Русилка* BiryłaBA II 355, w l. mn. Do przejściowej formy *Rusiny* por. n. os. i etniczną *Rusin*. EB

Rusin (1), cz. Ostrowa, dawniej wś, koniń., gm. Witkowo: de *Russino* 1390 Lek I nr 856; de *Rusino* Jarkemboldo 1391 Lek I nr 963; *Rusin* 1783–84 RejKor 157; Wies *Rusin* 1789 MKI(Tab 34, 8); *Ruszyn* 1846 Ks 471; *Ruszyn*, dawniej *Rusin*, niem. *Ruschin* 1889 SG X 42; *Rusin*, -na 1982 WUN III 164. — Od n. os. *Rus*, z suf. -ino, później -in. ZZ

Rusin (2), os. zaginiona, może wś, leżała koło wsi Ślęza, wroc., gm. Kobierzyce: *Rusin* 1382, Fuhrweg zu *Rusin* 1383, *Rusin* 1385, *Rusin* am Wasser Laa 1386 DomWr 95. — **Rusin* lub **Rusiny* zapewne od n. os. *Rusin* SSNO IV 519 lub od n. etnicznej *Rutheni*, por. Paulus *Rutheni* ... resignat Johanni et Otthoni, fratribus suis, mediatem alodii in fluvio Laa [rz. Ślęza] 1338 DomWr 95. Nazwa jest zapewne związana ze śląskim rodem *Rusinów* (pochodzących zapewne z Rusi). Lit.: SNGŚI XII 26; DomWr 95; Cetwiński, Rycerstwo śląskie do końca XIII w., 1980, 18, 70, 136. PS

Rusinki zob. **Rusiny**

Rusinkowice, wś zaginiona, leżała może w dawnym pow. łączyckim: *Russinowicze* (1364) KMhp III 175; *Rusinowicze* (1368)XV KW III 311; *Ruszinouice*, *Ruszinouicze* 1386 Łęcz I nr 74, 219, 220; *Rusinouice*, *Rusincouice* 1389 Łęcz I nr 1171, 1191; *Rusincouice* 1396, *Rusinkouice* 1400 Łęcz II nr 5254, 6514. — Dawniej *Rusinowice*, od n. os. *Rusin* (: *Rus*, *Rusin* 'z Rusi'; n. *Ruś* określano w XIV–XVIII w. również koronne województwo ruskie, por. SEBań III 187), z suf. -owice. Wtórnie *Rusinkowice*, por. n. os. *Rusinek* SSNO IV 519. Lit.: SHGŁęcz II 78–9. EB

Rusino zob. **Krzygówka, Rusin** (1)

Rusinowa, cz. Wałbrzycha, dawniej wś: *villa Ottonis* ok. 1300 CdSil XIV 85 (tu?); *Rusindorf* 1327 Reg nr 4698; *Russindorf* 1366, *Rusendorf*, *Russendorf*, *Ruzzendorf*, *Rusindorf* 1367, *Russen-*

dorf, *Russindorf* 1368 LandbSch I nr 724, 65, 88, 147, 151, 96, 210; *Ruszendorf* 1369, *Ruczzen-dorf* 1370, *Ruzzindorf* 1371 LandbSch I nr 283, 290, 558; *Ruzzendorf* 1372, *Russindorf* 1377, *Russendorf* 1381 LandbSch I nr 701, A36, A75; *Reusendorf* 1393 LandbSch II nr 1215; *Reussen-dorf* 1395, *Rewssindorf* 1400 LandbSch III nr 75, 1067; *Rewsendorf* (1411) K 544; *Reisendorff* 1666/67 J I 709; *Reüsendorff* 1726 SGTS X 385; *Reusend.* 1736 MpWielSchw; *Reissendorf* 1743 SNGŚI XII 26; *Reusendorff* 1768 ZfGS XLIV 98; *Reussendorf* 1785 Z V 480; *Reußendorf* 1845 K 544; *Reussendorf* — *Rusinowa*, -ej, *rusinowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Rusinowa*, -wej 1982 WUN III 164. — Pierwszy zlatynizowany zapis *Villa Ottonis* od łac. ap. *villa* 'wieś' i od n. os. *Otto* Gott 372 (od im. złożonych na *Ot*-, typu *Otward*). Późniejsza n. niem. *Russindorf*, *R(e)ussendorf*, efemerycznie *Reisendorf*, może od n. os. *Rusin* lub od niem. ap. *Reusse*, śrwniem. *rūse* 'więcierz' Kluge 597 + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Rusinowa*. Lit.: SNGŚI XII 26; CzNiem 71; SGTS X 384–8. JCh/PS

Rusinowice (1), wś, częst., gm. Koszęcin, 6 km pld.-wsch. od Lublińca: ex *Russonowic* (1) 1679, *Rusinowitz* 1687/88 J II 54, 326; *Rusinowitz* 1736 MpWielOppol; *Ruschinowiz* 1783 Z II 160; *Ruschinowitz*, *Rusinowice* 1845 K 567; *Rusinowice*, -wic 1982 WUN III 164. — Od n. os. *Rusin*, z suf. -owice, n. zniemczona jako *Russinowitz*, *Ruschinowitz*. Lit.: SNGŚI XII 26; BorGŚI 181. JCh/PS

Rusinowice (2), przys., włączony do Karłowic Małych, dawniej wś, opol., gm. Kamiennik, 8 km na pln. od Otmuchowa: *Ruzynowitz*, *Rusendorf* ok. 1300, *Russindorf* 1361 CdSil XIV 23, przyp. 266; *Ruessendorf* (1389), *Rusindorf* (1417) K 542; *Reussendorff* 1638, Allodium *Reisendorff* 1651/52 J I 124, 243; *Reusendorf* 1658; *Reissendorff* 1726 SGTS XXI 251; *Reissendorf* 1736 MpWielGrot; *Reisendorf* 1743 SNGŚI XI 26; *Reisendorf* 1784 Z III 392; *Reisendorf*, wś 1845 K 542; *Rusinowice*, *Reisendorf* 1900 Myc 45; *Reisendorf*, cz. wsi 1941 SOV 309; *Reisendorf* — *Rusinowice*, -ic, *rusinowicki* 1948 MPol nr A-78; *Rusinowice* 1967 SM 991. — Początkowo n. *Rusinowice*, zniemczona jako *Rusendorf*, *Russindorf*, *Reussendorf* (z członem *Dorf* 'wieś'), od XVII w. *Reisendorf*.

Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rusinowice*. Lit.: SNGŚI XII 26; SGTS XXI 251; BorOp 76; BorGŚI 181. JCh/PS

Rusinowice (3), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. poddębickim, w par. Niewiesz, sier.: *Russinowicze* 1375 KW III 442; de *Russinow*, de *Russinowicz* 1391 SHGŁęcz II 79; de *Russinowicz* 1392 Hb 66, nr 70; de *Russinowicz* 1393 SHGŁęcz II 79; *Rusinowice* 1396 Łęcz II nr 5287; de *Russinowicz* 1399 SHGŁęcz II 79; *Russynowicze* 1511–23 ŁLB I 357. — Od n. os. *Rusin*, z suf. -owice, efemerycznie też -ów. Lit.: SHGŁęcz II 79. EB

Rusinowice zob. **Rusinkowice**

Rusinowo (1), wś, bydż., gm. Kruszwica, 7 km na pld.-wsch. od Kruszwicy: *Russinowo* 1371 SHGKu(BR 134, 373); *Russinowo* 1381 KW III 509; *Rusinowo* 1418 Koch nr 381; *Russynowo* 1489 Lupbrz 139; *Russinowo* 1557–66 ŻDz XIII 28; *Rusinowo* 1674 Rpog 157; *Rusinowo* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rusinów* al. *Rusinowo*, niem. *Ruschinowo* 1889 SG X 26; *Rusinowo*, -wa 1982 WUN III 164. — Od n. os. *Rusin*, z suf. -owo, przejściowo -ów. Lit.: Nieckula, -ov- 176. AG

Rusinowo (2), wś, elbl., gm. Sadlinki, 5 km na pld.-wsch. od Nowego: *Reussenau* 1334 PrUr II 579; *Rusenow* 1365, *Rusenow* 1375, *Russenow* 1414 UBP 98, 114, 184; z *Rusynowem* 1565 Lumalb I 125; *Russenow* 1586 Cr 282; *Reussenau* 1607 ZeitM XXXV 56; *Russenau* 1789 Goldb II 207; *Russenau* 1796–1802 MpSchröt XV; *Russenau* — *Rusinowo* 1879 KętN 90; *Rusinowo*, niem. *Russenau* 1889 SG X 27–8; *Reussenau* — *Rusinowo*, -a, *rusinowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rusinowo*, -wa 1982 WUN III 164. — Nazwy niem. *Reussenau*, *Rusenow* są substytucjami n. *Rusinów*, *Rusinowo*; por. nazwisko właściciela wsi, proboszcza Johanna *Rutthenus*, też *Russe*, *Reusse*, wspomnianego w 1343 r. PMT IV 139. Lit.: Kwidzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1982, 285–6; Górnowicz, PMT IV 139. RP

Rusinowo (3), wś, kosz., gm. Świdwin, 11 km na pln.-zach. od Świdwina: *Ruczenhagen* 1411–14 SHGNM(Repertorium nr 359); *Rützenhagen* 1441 SHGNM(Repertorium nr 906); *Ruchenhagen* 1464 SHGNM(Sello II nr 155, 158); *Rutzenhagen* 1618 MpLub; *Rützenhagen* 1789 MpGillyPom; *Rützenhagen* 1834 MpUMbl 870;

Rusinowo

Rützenhagen — *Rusinowo*, -wa, *rusinowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rusinowo*, -wa 1982 WUN III 164. — Dawna n. niem. od nazw. rodu rycerskiego von *Rütze*, znanego na Pomorzu + *-hagen*. Według A. Muki n. słow. od *rusy* 'rudy'. Nazwa *Rusinowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: MuckeNM 204. BCz

Rusinowo (4), os. zaginiona, leżała koło Świerczyny, leszcz., gm. Osieczna: *Rusinowo* 1413 Koz III 156; *Russinowo* 1420 RWlkp III nr 857; *Rusynowo*, *Ruschynowo*, *Russchynowo* 1428 SHGPn IV 221; *Russynowo* 1485 SHGPn(PG 10, 21v); *Prussynowo* (!) 1491 SHGPn IV 221; des. *Russynowo* 1501–15 Koz III 156; z poł. folw. *Rusinowo* 1507 SHGPn(PG 13, 118). — W n. występuje gw. podwojenie *-s-*. Lit.: SHGPn IV 221–3; PPozn 263. ZZ

Rusinowo (5), wś, pil., gm. Tuczo, 13 km na pñ.-wsch. od Człopy: *Vithemsdorph* (!) 1312 KW II 304; *Ruschendorp*, *Buschedorp* (!) 1312 SchDK 52–3 (tu?); *Rusenber* 1337 SHGPn IV 221; *Ruschendorp* (1349) KW II 616; *Raskiendorff* 1510 SHGPn IV 221; *Rushendorff* 1532 Matr IV/2, nr 16277; *Russendorff* 1563, *Russen-dorp*, *Rusendorp* 1577, *Ruschendorp* 1579 SHGPn IV 221; *Rusinowo* 1606–63 NDz II 394; *Rusinowo* 1608 PPozn 263; *Ruszona* 1886 CalWał 47; *Ruszona*, niem. *Ruschendorf* 1889 SG X 41–2; *Ruschendorf*, fr. *Ruszona* 1912 Bär 101; *Ruschendorf* — *Rusinowo*, -wa, *rusinowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rusinowo*, -wa 1982 WUN III 164. — Dawna n. niem. *Ruschendorp* od śrdniem. ap. *rusch(e)* 'trzcina' + *Dorf*, śrdniem. *dorp* 'wieś' Lübben 311, 82. Pierwszy zapis zniekształcony. Spolonizowana forma *Rusinowo* z adideacją do *Rusin* (także po skojarzeniu z śrdniem. *rüsch* 'ruski'), n. *Ruszona* natomiast to substytucja słowotwórcza, z suf. *-ona* zamiast *-dorf*. Postać *Rusinowo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: SHGPn IV 220–1; PPozn 263; CzNiem 91. BCz

Rusinowo (6), wś, słup., gm. Postomino, 12 km na pñ.-wsch. od Darłowa: *Rutzenhagen* (1539) PomKirch I 132; *Rutzenhagen* 1618 MpLub; *Rützenhagen* 1789 MpGillyPom; *Rützenhagen* — *Rusinowo*, -wa, *rusinowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rusinowo*, -wa 1982 WUN III 164. — Dawna n. niem. od nazw. rodziny rycerskiej von *Rütze*, znaney na Pomorzu w XIV w., + *-ha-*

gen. Nazwę *Rusinowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Rusinowo (7), wś, włoc., gm. Rypin, 3 km na pñ.-zach. od Rypina: *Rusinowo* 1323, de *Rusinowo* 1352 Kuj 304, 323; *Russinowo* (1371) CdP II 754; *Ruszinowo* 1382 Kuj 334; *Rusinowo* 1418 Koch nr 381; *Russynowy* 1513 Matr IV/2, nr 10409; *Ruszynowo* 1564 ŻDz XII 288; de *Rusinowo* 1587 ŻKuj II 152; *Rusinowo* 1784 MpPerPł; *Rusinow* 1789 Borucki 43; *Rusinowo* 1825 Gawarecki 154; *Rusinowo* 1827 Tabella II 151; *Rusinowo* 1839 MpKwat II 1; *Rusinowo* 1889 SG X 27; *Rusinowo* 1921 Sk I 164; *Rusinowo*, -wa, *rusinowski* 1971 UN 183, 28. — O etymologii zob. *Rusinowo* (1). Lit.: Nieckula, -ov- 176. KZ

Rusinowo zob. **Rusinów** (3)

Rusinowska Wola zob. **Wola Rusinowska**

Rusinów (1), cz. Mikołowa, dawniej wś, kat.: Ex villa *Riszow* 1679 J II 114; *Ruschinow* 1736 MpWielRat; *Russinow*, [pol.] *Rusinow* Etablis[sement], zu Groß-Paniow 1830 Kn 651; *Russinow*, *Rusinów* 1845 K 469, 567; *Rusinów*, *Ruschinow* 1900 Myc 45; *Rusinów*, kol. 1933 SkBy 1480; *Rusinów*, kol. 1967 SM 992; *Rusinów*, -nowa 1982 WUN III 164. — Dawniej zapewne *Rysiów*, od n. os. *Ryś*, *Rysz* SSNO IV 536 (od ap. *ryś* lub od niem. n. os. *Risch* < *Richard*, *Ricohard* Gott 404, 411), z suf. *-ów*; później *Rusinów*, od n. os. *Rusin*, z suf. *-ów*. Nazwę zniemczono jako *Ruschinow*, *Russinow*. Lit.: SNGŚI XII 26–7; BorGŚI 135. JCh/PS

Rusinów (2), wś, rad., gm. Borkowice, 9 km na pld.-wsch. od Przysuchy: *Rusinow* 1783–84 Rej-Kor 331; *Rusinów* 1827 Tabella II 151; *Rusinów* 1889 SG X 25; *Rusinów* 1921 Sk III 44; *Rusinów*, -nowa, *rusinowski* 1970 UN 30, 32. Lit.: KopRad 334–5. IN

Rusinów (3), wś, rad., gm. Rusinów, 9 km na pñ.-zach. od Przysuchy: in *Ruszinowo* (1338) 1424 ZDM IV 64; *Ruszinow* (1354) KMłp III 92; *Rusinow* (1374) 1803 KMłp III 282; de *Russinowo* 1467 SHGSd(kartoteka); *Russynow* 1508 ŻDz XV 476; *Russynow* 1511–23 ŁLB I 651; *Russinow* 1569 ŻDz XIV 321; *Rusinow* 1783–84 Rej-Kor 152; *Rusinow* 1787 Spis 407; *Rusinów* 1827 Tabella II 151; *Rusinów* 1889 SG X 26; *Rusinów* 1952 UW 123; *Rusinów*, -nowa, *rusinowski* 1970 UN 30, 50. — Dawniej *Rusinowo*, później *Rusi-*

nów. Lit.: KSand 171; KopRad 334–5; Nieckula, -ov- 176; RospSEMIG 334. *IN*

Rusinów (4), wś, tarnob., gm. Nowa Dęba, 8 km na pld.-wsch. od Nowej Dęby: *Ruśinow* 1794 Ga Mm2; *Rusinów Stary* i *Nowy* 1855 Stup 187; *Rusinów Stary* i *Rusinów Nowy* al. *Podrusinów*, wś 1889 SG X 26; *Rusinów Stary* 1933 SkBy 1480; *Rusinów* 1952 UW 279; *Rusinów Stary*, -nowa -rego, *rusinowski* 1965 UN 59, 20; *Stary Rusinów*, -rego -nowa 1982 WUN III 333; po zmianie *Rusinów*, -nowa, -*rusinowski* 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. W XIX w. oboczna n. *Podrusinów*, od wyrażenia przyimkowego *pod Rusinowem*. Lit.: Karaś, *Podgóra* 25. *IN*

Rusinów (5), przys., okresowo wś, ziel., gm. Szprotawa, 6 km na pld.-zach. od Nowego Miasteczka: *Reußenfeldau*, kol. 1787 Z VII 111; *Reußenfeldau*, wś 1830 Kn 628; *Reußenfeldau*, wś 1845 K 545; *Reußenfeldau*, cz. wsi 1941 SOV 310; *Reussenfeldau* — *Rusinów*, -nowa, *rusinowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rusinów*, -nowa 1982 WUN III 165. — Miejscowość powstała jako kolonia w 1776 r. Nazwa niem. *Reussenfeldau* od n. rodu von *Reuss* (założycieli miejscowości), por. Steller 1, 34, z członem *-feldau* (: *Feld* ‘pole’ i *-au*). Po 1945 r. nadano urzędowo n. *Rusinów*. Lit.: SNGŚI XII 26–7; Steller, *Archiv für schlesische Kirchengeschichte*, Bd. 22, 1964, 1, 34. *PS*

Rusinów (6), wś, ziel., gm. Świebodzin, 4,5 km na pln. od Świebodzina: locum quendam nostre hereditatis nomine *Rusenove* 1236, possessiones quas habetis in locis qui dicuntur *Pacoliz* ... *Rusinov* 1247, ego Premisichil ... donacione hereditatem suam nomine *Rusenove* ... suis ecclesie ... que Paradisus dicitur 1250 KW I 163, 222, 249; *Rinnersdorf* 1481, *Rynnersdorf* 1506 CdSil XXIV 201, 202; *Rennersdorff* 1643 MpDSGlog; *Rynnersdorf* 1704 CdSil XXVIII 6; *Rinnersdorf* 1739 MpWielGlog; *Rinnersdorf* 1791 Z X 553; *Rinnersdorf* 1802 WBeschr V 268; *Rinnersdorf* ok. 1845 MpRey nr 94; *Rinnersdorf*, frührer *Rusinowo* 1926 Zerndt 28; *Rinnersdorf* — *Rusinów*, -owa 1947 MPol XXVI nr 37; *Rusinów*, -nowa 1982 WUN III 165. — Dawniej *Rusinowo*, *Rusinów*. Późniejsza n. niem. *Rinnersdorf* od n. os. *Rinner* Gott 491 i ap. *Dorf* ‘wieś’. Po 1945 r. urzę-

dowo ustalono n. *Rusinów*. Lit.: Zerndt 28; Nowacki, Powiat świebodziński, 2006, 11. *JCh/PS*

Rusinów zob. **Liszna** (2), **Rusinowice** (3), **Rusinowo** (1, 7)

Rusinów Nowy zob. **Rusinów** (4)

Rusinów Stary zob. **Rusinów** (4)

Rusiny, wś najprawdopodobniej włączona do Hilarowa, warsz., gm. Tułowice: *Russyiny* 1444 SHGRw(MK 337, 131v); *Russyini* 1449 SHGRw(MK 337, 78v); *Russyiny* (1490)1530 SHGRw(Cim. 71, 147–148); *Russyiny* 1530 Matr IV/1, nr 5506; *Russyinki* 1552 SHGRw(Cim. 96, 51–77); *Rusinki* 1579 ŻDz XVI 144, 155; *Rusini* 1783–84 RejKor 808; *Rysiny* (!) 1827 Tabella II 155; *Rusiny* 1839 MpKwat III 3. — Nazwa o charakterze etnicznym, gdyż wieś najprawdopodobniej była zasiedlona przez jeńców — *Rusinów*. Okresowo *Rusinki*, z suf. deminutywnym *-ki*. *UW*

Rusiny zob. **Rusily**

Rusk zob. **Rusek** (2)

Ruska, os. zaginiona, leżała w historycznym pow. Nakło, bydg.: ad dictas hereditates, Ossec et *Rusca* 1358, cum sortibus suis Ossek, *Ruskam* 1368 KW III 99, 321. — Od n. os. *Rus* SSNO IV 517 lub od przym. stp. *rusy* ‘rudawoźłoty’ Sstp VIII 47, z suf. *-ka*. *ZZ*

Ruska Strona, przys., dawniej wś, siedl., gm. Korczew, 0,5 km na pld. od Drohiczyzna: fossa *civitatatis Ruthenicze Drohicensi* 1589 SHGPd(MetrKor nr 135, k. 597–597v); *Drohiczyn Miasto Zabuskie* 1676 SHGPd(Rej pogl); *Drohiczyn, Ruską stroną* zwany 1881 SG II 149; *Ruska Strona* (*Drohiczyn*), wś 1921 Sk IV 100; *Ruska Strona*, wś 1933 SkBy 1480; *Ruska Strona*, wś 1967 SM 992; *Ruska Strona*, -kiej -ny 1982 WUN III 165. — Początkowo przedmieście Drohiczyzna Lackiego (położone na lewym brzegu Bugu), o n. zestawionych *Drohiczyn-Miasto Zabuskie* i *Drohiczyn-Ruska Strona*. O pierwszym członie zob. *Drohiczyn*, człony dyferencyjne od wyrażen: *miasto zabuskie* (: za *Bugiem*) i *ruska strona* (w odróżnieniu od strony ląckiej, czyli polskiej). W XX w. utrwaliła się n. *Ruska Strona*. *EB*

Ruska Wieś (1), wś, lub., gm. Kock, 3 km na pld.-zach. od Kocka: *Ruska wieś* 1827 Tabella II 151; *Ruskawieś* 1877 Zin II 123; *Ruska Wieś* 1889 SG X 29; *Ruskawieś* 1902 Przew II 137; *Ruska Wieś* 1921 Sk IV 70; *Ruska Wieś* 1933 SkBy

Ruska Wieś

1480; *Ruskawieś* 1952 UW 144; *Ruska Wieś, -kiej Wsi, ruskowiejski* 1970 UN 119, 23. — Nazwa zestawiona, od przym. *ruski* (mieszkańcy wsi pochodzili zapewne z Rusi) i od ap. *wieś*. IN

Ruska Wieś (2), wś, olszt., gm. Mrągowo, 9 km na płn. od Mrągowo: *Ruskayn, Ruskain* 1370, *Ruszken* 1376, *Medebaum* 1396–1404 KęTL 404–5; *Meybaum* lub *Meybowo (Meybowen)* 1396–1404 Mrągowo 184; *Meybohm* 1437 GZ 30; *Reuschendorf* 1448 KęTL 405; *Reuschendorf* 1459 Mrągowo 184; *Reuschendorf* oder *Ruskawies* 1785 Goldb III 169; *Reuschendorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Reuschendorf* — *Ruska wieś* 1879 KęTN 179; *Reuschendorf, Ruska Wieś* 1888 SG IX 628, X 29–30; *Reuschendorf* — *Ruska Wieś, -kiej Wsi, ruskowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Ruska Wieś, -kiej Wsi* 1982 WUN III 165; gw. *ruska żeś*. — Według historyków przed lokacją wsi być może na jej miejscu istniała prus. osada o n. **Rus-kaim-* (identycznej jak dawna n. *Ruskowiejskiego Jeziora Ley* II 173), od prus. **rusis*, por. lit. *rūsỹs* 'ziemianka na kartofle, piwnica; lochowanie' (: *rūsiuoti* 'zakopywać' : *raūsti* 'ryć, robić doły, grzebać, podkopywać' SESmocz 504) i **kaimis* 'wieś'. Nazwa przeszła do kategorii jednoczłonowych w postaci *Ruszken*. Od połowy XV w. notowana niem. n. *Reuschendorf*, zapewne z adideacją do niem. *Reuse, Reusse* 'Rusin'. Od XVIII w. *Ruska Wieś*, po utożsamieniu członu niem. *Reuschen-* z przym. *ruski* 'rusiński' (brak jednak historycznego potwierdzenia, że mieszkali tu Rusini). W zapisie gwarowym poświadczony mazurski rozwój *v'ėś* > *żeś*. W formach *Medebaum, Meybohm, Meybowen* utrwalone nazw. odbiorcy nadania z lat 1396–1404 Jakuba *Medebauma* (KęTL 405). Po 1945 r. ustalono n. *Ruska Wieś*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 184; Biolik, HE VIII 218–9. RP

Ruska Wieś (2a), cz. Rzeszowa, dawniej wś: oppositio *villa Ruthenicalis* (1427)1571 MakPrz 232; medietas *Ruskawyesz*, medietas suburbii Rzeszow 1445, *Ruska willa* 1447 AGZ XIII nr 2591, 3459; cum suburbii medietate dicto *Ruszka wyesz* 1475, in medietate suburbii dicti *Ruszka wyesz* 1481 AGZ XVI nr 1036, 1498; *ville Ruszka* 1508, *Ruska Wiess* 1589 ŻDz XVIII/1, 107, 13; na *Ruską Wieś* 1627 MakPrz 232; *Ruska wieś* 1785 ADP 244, 26; *Ruska Wieś*, wś 1888 SG X 29; *Ruska*

Wieś, kol. 1933 SkBy 1480; *Ruska Wieś, -kiej Wsi* 1966 UN 70, 73. — Nazwa zestawiona, od ap. *wieś* i od przym. *ruski*, oznaczająca wieś zamieszkaną przez Rusinów. Był to pierwotny teren Rzeszowa przed jego pierwszą lokacją na obszarze obecnej wsi Staromieście. Lit.: MakPrz 232. BCz

Ruska Wieś (3), os., dawniej wś, suwal., gm. Ełk, 10,5 km na płd.-zach. od Ełku: Littau beim *Claus* przed 1517, *Reuschendorf* 1517 BiałOsad 73; *Reuschendorf* ok. 1780 HAPr IV 351; *Reuschendorf* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Reuschendorf, Ruška wieś* ok. 1859 SzczeTeka 153; *Ruska Wieś*, dobra ryc. 1889 SG X 29; *Reuschendorf* 1920 MpHAPr I; *Ruska Wieś* — *Reuschendorf* 1941 Choj 126; *Reuschendorf* — *Ruska Wieś, -kiej Wsi, ruskowiejski* 1948 MPol XXVII nr A-78; *Ruska Wieś* — *Reuschendorf*, wś 1951 Rosp 279; *Ruska Wieś, -kiej Wsi* 1981 WUN III 165; gw. *ruska yeś// rojšendorf*. — Zapis *Clausen* nawiązuje do starszej n. *Claussgall, Clausigall, Clausen*, określającej wieś *klusy* (zob.); n. od n. kościoła (klasztoru) *Clausula Mariana*, zbudowanego w 1354 r. Nazwa niem. *Reuschendorf*, od n. os. *Reusch, Reich* Brech II 404, 395 + *Dorf* 'wieś'. Nazwa *Ruska Wieś* jest niedokładną kalką n. niem., powstałą na zasadzie skojarzenia fonetycznego *Reusch-* z *Reusse* 'Rusin'. Lit.: BiałOsad 71–4 i in. RP

Ruska Wieś (4), wś, suwal., gm. Węgorzewo, 1,5 km na płd.-zach. od Węgorzewa: *Reussendorf* 1420, *Reussen* później BiałKol 169; *Reussendorf* 1421 KęTL 528; *Reuschendorff* 1453 BiałKol 173; *Reussen (Ruschy)*, wś, dobra ok. 1780 HAPr IV 351; *Reussen*, poln. *Ruschy*, maj., wś 1785 Goldb III 169; *Reussen* — *Ruska wieś* 1879 KęTN 172; *Ruska Wieś* a. *Reussen*, dobra ryc. 1889 SG X 30; *Ruska Wieś* — *Reussen* 1941 Choj 126; *Reussen* — *Ruska Wieś, -kiej Wsi, ruskowiejski* 1949 MPol XXV nr 142; *Ruska Wieś* — *Reussen*, os. 1951 Rosp 279; *Ruska Wieś, -kiej Wsi* 1982 WUN III 165. — Nazwa niem. *Reussen, Reussendorf* od etnonimu *Reusse* 'Rusin'; przejściowo z członem *Dorf* 'wieś'. Nazwa spolonizowana w XVIII w. jako *Rusy (Ruschy)*; w XIX w. pojawiła się n. *Ruska Wieś*, została w takiej postaci urzędowo po 1945 r. Lit.: BiałOsad 81; BiałPrzem 34–5, 49, 60 i in. RP

Ruska Wieś zob. **Ruskie Przedmieście, Wybrzeże**

Ruska Wola zob. **Huta Kuflewska, Nowa Wola (2), Ruskie Pole**

Ruskain zob. **Ruska Wieś (2)**

Ruski zob. **Rusek (2), Ruś (3)**

Ruski Bród, wś, rad., gm. Przysucha, 9,5 km na pld.-zach. od Przysuchy: *Ruskybrod* 1470–80 DB II 518; *Ruskybroth* 1511/12 VisitGn 350; *Rvskibroth, Rvsky Brod* 1529 LR 26, 419; *Rusky Broth* 1564–65 Lusand 193; *Ruski Brod* 1569 ŻDz XIV 315; *Ruskibrod* 1783–84 RejKor 329; *Ruski bród* 1827 Tabella II 151; *Ruski Bród* 1889 SG X 30; *Ruski Bród* 1952 UW 116; *Ruski Bród, -kiego Brodu, brodzki* 1970 UN 30, 37; gw. *ruski brut, ruskiego brodu*. — Nazwa zestawiona, od ap. *bród* ‘płytkie miejsce w rzece lub jeziorze’ i od przym. *rusy* ‘rudawożółty’ Sstp VIII 47, co ma związek z zabarwieniem okolicznych bagnisk i moczarów (wieś leży w bagnistej okolicy, gdzie różne ciekły, stawy i topieliska zbierają się na wody rz. Radomki), przez które prowadził bród, a ich rdzawy kolor uzasadniają pokłady rudy żelaza. Pierwszy człon może pochodzić (co jednak mało prawdopodobne) od przym. *ruski* (przez wieś biegła droga na Ruś). Przym. *ruski*, jak sugeruje A. Bańkowski, mógł mieć również znaczenie metaforyczne ‘lichy, niebezpieczny’ SEBań III 186. Lit.: KSand 171; KopRad 139, 445; NaISand 150. IN

Ruski Lalin zob. **Lalin**

Ruskie (1), wś nieistniejąca, leżała w pow. ustrzyckim, gr. Lutowiska, krośn.: *Russkie* 1580 Fast 285; *Ruskie* 1589 ŻDz XVIII/1, 58; ze wsi *Ruskiego* 1595 RZł 115; *Ruskie* 1678 AGZ XXII 91; *Ruskie* 1794 Ga Mm2; *Ruskie* 1851 Sch 144; *Ruskie* 1889 SG X 30; *Ruskie* 1937 Mp-100(52–35); *Ruskie, -kiego, ruski* 1965 UN 74, 24; boj-kowskie *Ruske*. — Od n. os. *Rusek* (= *Rusin*) lub od przym. *ruski* (w l. poj. rodzaju nijakiego); n. określała wieś zamieszkaną przez Rusinów. Lit.: MakSk 143; RiegLemk 203. BCz

Ruskie (2), wś nieistniejąca, leżała w par. Krasnobród, zamoj.: *Hruskie* 1564 ŻDz XVIII/1, 199; *Hruskie* 1576 AGB XV 762; *Ruskie* 1827 Tabella II 151; *Ruskie* 1839 MpKwat VI 49; *Ruskie* 1889 SG X 30. — Dawniej *Hruskie*, od ukr., brlus. *hrud* ‘grąd’ Spśł VIII 242, z suf. *-sk-*, wótnie z uproszczeniem nagłosowego *Hr-* > *R-*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruskie Piaski, wś, zamoj., gm. Nielisz, 12 km na pln.-zach. od Zamościa: *Piaski Ruskie* 1676 CzChełm 190; *Ruski piaski* 1796 PerOpis I 175; *Ruskie piaski* 1827 Tabella II 151; *Piaski Ruskie* 1887, *Ruskie Piaski* 1889 SG VIII 52, X 30–1; *Ruskie Piaski, -kich Piask, piasecki* 1967 UN 122, 17; gw. *ruske páski, -kiż pásk, pásecki*. — Nazwa zestawiona, od ap. *piaski* i od przym. *ruski*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruskie Pole, os., dawniej wś, suwal., gm. Węgorzewo, 14,5 km na pln.-zach. od Węgorzewa: *Reischefeldt* 1576 HAPr V 52; *Reuschenfeld*, wś 1780 HAPr IV 351; *Reuschenfeld* 1789 Goldb I 181; *Reuschenfeld* 1796–1802 MpSchröt XII; *Reuschenfeld* 1888 SG IX 628; *Reuschenfeld* 1920 MpHAPr I; *Reuschenfeld — Ruska Wola*, wś 1946 Ley I 24; *Reuschenfeld — Ruskie Pole, -ego Pola, ruskopolski* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruskie Pole, -ego -a — Reuschenfeld*, os. 1951 Rosp 279; *Ruskie Pole*, os. 1967 SM 992; *Ruskie Pole* 2002 Mp-50(N-34-68-A). — Dawna n. niem. *Reusche(n)feld*, czyli *Ruskie Pole*, może wskazywać na osadników z Rusi. RP

Ruskie Przedmieście, wś zaginiona, leżała koło Leżajska, przem.: ad villam *Lanzaysko* (1354) MakPrz 233; in ... villarum *Lanzaysko* et *Dambno* (1390)XVI ZDM IV 241; villa *Lazaysko* iure maydemburgensi locat (1397), *Lezaysko*, *Oszvona* et *Russkye Przedmyescze* 1461, *Lazensko*, *Gyedlarova*, *Ruska Wysz*, *Oszszowa* 1472 MakPrz 233. — Była to pierwotna siedziba Leżajska przed lokacją w 1397 r. i jej nazwę należałoby rekonstruować jako **Leżeńsko*. Nazwa osady zapewne ponowiona z n. terenowej, ta utworzona za pomocą suf. *-bsko*, od przym. **leżbn-*: psł. **lęga* ‘nizina’ (por. strus. *laga*, plnrus. *laga* ‘niewysychająca kałuża’, gw. ros. *lažnyj*) ESSJ XV 52, 67; SESł V 79–81. Później *Ruskie Przedmieście*, n. zestawiona, od przym. *ruski* i ap. *przedmieście*. Obocznie także *Ruska Wieś*. Lit.: MakPrz 233. BCz

Rusko (1), wś, kal., gm. Jaraczewo, 7,5 km na wsch. od Borku: *Rusco* 1392 Lek II nr 215; *Ruszo* 1423 Koz III 157; *Rusko* 1439 KW V 616; villa *Rusko* 1485 AC I nr 748; z *Ruska M.* 1496 SHG-KI(ASK 11, 56); *Rusko* 1578 ŻDz XII 198; *Rusko* 1783–84 RejKor 749; *Rusko* 1889 SG X 31; *Rusko, -ka, ruski* 1971 UN 79, 15. — Od n. os. *Rus*

Rusko

lub od stp. przym. *rusy*, z suf. *-sko*. Lit.: Rospond, *-bsk-* 231. ZZ

Rusko (2), wś, kosz., gm. Darłowo, 2 km na płd. od Darłowa: *Russhagen* (1539) PomKirch I 148; *Rushagen* 1618 MpLub; *Rushagen* 1789 MpGillyPom; *Russhagen* — *Rusko*, *-ka*, *ruski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rusko*, *-ka* 1982 WUN III 165. — Dawna n. niem. od n. os. *Russ* (: słow. **rusъ* ‘czerwony, czerwony’ lub śrdniem. *rusch(e)* ‘trzcina’) Gott 418 + *-hagen*. Nazwa *Rusko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rospond, *-bsk-* 231. BCz

Rusko (3), wś, wałb., gm. Strzegom, 7 km na płn.-wsch. od Strzegomia: *villarum ... Strzegoni*, *Ruseke* (1149–50)XVI, in *Ruschi* 1193(1435), *vilas Lubens*, *Ruzke ...* 1201, *Ruske* 1202, 1223 SUR I 18, 39, 48, 54, 173; *Polonus ... de Ruzc* 1239 SUR II 110; *Ruze* (!) 1239 Reg nr 525; *Ruske* 1246, 1248, 1250 SUR II 184, 224, 250; *Ruske* (1276)1435 SUR IV 188; in *villa nostra Rusch* (1288)1304, *Ruzik*, *Rvsik* 1289 SUR V 304; in *Rusk* ok. 1300 CdSil XIV 124; von *Buzich* (!) 1302, *Rauske* 1304, *Ruzh* 1305 Reg nr 2709, 2789, 2831; *Rusig*, *Ruzh*, *Ruschke* 1308 Reg nr 2977, 2985, 3012; *Rusk* 1309, de *Ruscowe* 1310 (tu?), *Rusk* 1318, 1326, *Russca* 1335 Reg nr 3038, 3166 (tu?), 3807, 4597, 5409; *Hannoße von Rusk* 1367 LandbSch I nr 160; *dorf Rowsk* 1386, *Rowsk* 1387, *Rouske* 1391 LandbSch II nr 233, 397, 962; *Rawsk* 1397, *Rusk* 1399, *Rausk* [1400], *Rawsik* 1401, *Rusk*, *Rawske*, *Rausk* 1402 LandbSch III nr 273, 595, 747, 1077, 1231, 1421, 1422; *Rauske*, *Rauschke* 1666/67 J I 370, 372; *Rauske* 1736 MpWielSchw; *Rauschcke* 1743 SNGŚI XII 27; *Rauske* 1785 Z VI 236; *Rauske* 1845 K 535; *Rauske* 1900 Myc 45; *Rauske*, *Rusko* 1941 Wrzosek 20; *Rauske* — *Rusko*, *-a*, *ruski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rusko*, *-ka* 1982 WUN III 165. — Dawniej może **Rusk(o)*, od stp. *rusy*, z suf. *-sk-*, lub **Ruski*, od n. os. *Rusek* (: n. etn. *Rusek*, *Rus*) SSNO IV 518, w l. mn. Zapis *Ruscowe* z 1310 r. może wskazywać też na postać **Rusków*, z suf. *-ów*, może on jednak odnosić się także do wsi *Rusków* (2). Nazwa przekazana w licznych niemieckich formach substytucyjnych; od XVIII w. ustabilizowała się n. niem. *Rauske*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rusko*. Lit.: SNGŚI XII 27; SGTS XIX 209–3; Rospond, *-bsk-* 230. JCh/PS

Rusko (4), wś, wroc., gm. Malczyce, 8 km na płn.-zach. od Środy Śląskiej: *Ruszik* 1304 Reg nr 2778; *Russik* 1304 Heyne I 905; *Russow* 1320, *Rausse* 1403 Moep 109; in *villa Rawsaw* 1403 Ng 252; *Raws* 1405, *Raussaw* 1414 Moep 109; *Rausse* 1414 Ng 252; *Raws*, *Rawske*, *Rawse* u. *Rawz* (1414) K 535; *Rawske* 1415 Schirr 303; *Rausse* 1494, *Rausse* 1577 Moep 109, 60; *Rausse* 1654–55 EberLieg 148; *Rause* 1666/67 J I 418; *Rauske* ok. 1672 MpDSLig; *Rausse* 1736 MpWielLig; *Rauße* 1789 Z VIII 186; *Rauße* 1845 K 535; *Rawka*, *Rausse* 1900 Myc 44; n. przejściowa *Rawskie* 1945 SNGŚI XII 27; *Rausse* — *Rusko*, *-a*, *ruski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rusko*, *-ka* 1982 WUN III 165. — Dawniej n. **Ruski* lub **Rusko*, wtórnice może *Rusów*, por. *Rusko* (3). Nazwę zmieniono jako *Russow*, *Rawsaw*, *Rausse*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rusko*. Lit.: SNGŚI XII 27. JCh/PS

Rusko zob. **Rusy**

Ruskołęka, dziś *Stara Ruskołęka*, *Nowa Ruskołęka*, *Ruskołęka-Parcele*, trzy wsi, i *Ruskołęka-Folwark*, cz. Nowej Ruskołęki, dawniej wś, łomż., gm. Andrzejewo, 16 km na wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Rvskalanka* 1416, *Ruskyelanky* 1510 SHGMz(Ep. 13, 72 i 6, 204–205); *Ruskolenky* 1578 ŻDz XVI 395; *Ruskołęki* 1783–84 RejKor 389; *Ruskołęka* 1827 Tabella II 151; *Ruskołęka* 1889 SG X 31; *Ruskołęka Stara*, *Ruskołęka Nowa*, *Ruskołęka*, folw. 1921 Sk V 63, 64; *Ruskołęki Stare*, *Ruskołęki Nowe*, *Ruskołęki*, parc. 1952 UW 22; *Stara Ruskołęka*, *-rej -ki*, *Nowa Ruskołęka*, *-wej -ki*, *Ruskołęka-Folwark*, *-ki-ku*, *ruskołęcki*, trzy wsi 1971 UN 134, 7, 14; *Stara Ruskołęka*, *-rej -ki*, *Nowa Ruskołęka*, *-wej -ki*, *Ruskołęka-Folwark*, *-ki-ku*, *Ruskołęka-Parcele*, *-ki-li* 1981, 1982 WUN II 550, III 165, 292. — Dawniej zestawienie *Ruska Łąka*, *Ruskie Łąki*, zapewne od n. os. *Rusek* SSNO IV 518 (: *Rus* ‘z Rusi’ lub od *rusy* ‘rudawożółty’) i od ap. *łąka*. Wtórne złożenie z interfiksem *-o-*. W XX w. wieś uległa podziałowi; człon dyferencyjne w n. zestawionych od przym. *stary*, *nowy* i od ap. *folwark*, *parcela*. UB

Ruskołęki zob. **Ruskołęka**

Ruskowiec zob. **Ruskowiec**

Ruskowo (1), os. zaginiona, leżała koło Samokłęsk, bydg., gm. Szubin: *mol. Thur ac vil. Ruskowo* des. ac sors in vil. Turzino 1567 Koz V 261. — Od n. os. *Rusek*, z suf. *-owo*. ZZ

Ruskowo (2), wś, olszt., gm. Janowo, 23 km na wsch. od Nidzicy: *Reuschwerder*, poln. *Raski Grona* (1), wś 1789 Goldb I 181; *Reuschwerder* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Reuschwerder* 1820 Wald 217; *Rayszwerder* 1839 MpKwat IV 1; *Reuschwerder* — *Ruskowo* 1879 KętN 190; *Ruskowo* 1889 SG X 32; *Ruskowo* — *Reuschwerder* 1941 Choj 126; *Reuschwerder* — *Ruskowo*, -a, *ruskowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Ruskowo*, -wa 1982 WUN III 165. — Dawniej n. niem. *Reuschwerder*, może od śrdniem. *rusch(e)* 'sitowie' Lü 311 lub n. os. *Reusch*, *Reisch* Brech II 404, 395 + *Werder* 'ostrów'. Zapis z XVIII w. *Raski Grona* to zapewne zniekształcona postać n. *Ruski Grąd*. W XIX w. W. Kętrzyński spolonizował n. jako *Ruskowo* i w tej formie została ustalona po 1945 r. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 127. RP

Ruskowo zob. **Rusek** (2), **Rusków** (1), **Ruskowo** (1, 4, 5, 6), **Ruszków** (1), **Ruś** (3)

Ruskowola zob. **Nowa Wola** (2)

Ruskowy Bród, dziś cz. Warszawy, dawniej wś: *Ruskowy Bród* 1839 MpKwat IV 3; *Ruskowy Bród*, wś 1889 SG X 32; *Ruskowy Bród* 1921 Sk I 191; *Ruskowy Bród*, wś 1967 SM 992; *Ruskowy Bród* 1973 Mp-50(263.3). — Nazwa zestawiona; pierwszy człon zapewne od n. os. *Rusek*, z suf. -owy i od ap. *bród*. UB

Rusków (1), wś, biał., gm. Platerów, 10,5 km na pñ. od Łosic: W *Ruskowie* (1440) *ŻDz* XVII/2, 217; z *Ruskowa* *Mystkowic* 1528, *Ruskowo* 1580 *ŻDz* XVII/1, 186, 77; *Ruskow*, *Ruszkow* 1662 AWAK XXXIII 441, 442; *Ruskowo* 1676 CzRkps nr 1099; *Ruskow* 1795 MpPerPd; *Rusków* 1827 *Tabella* II 151; *Rusków* 1889 SG X 31–2; *Rusków* 1921 Sk IV 44; *Rusków*, -kowa, *ruskowski* 1971 UN 128, 32. — Od n. os. *Rusek*, *Rusko*, z suf. -owo, wtórnie -ów. EB

Rusków (2), dziś *Raski*, przys., dawniej wś, opol., gm. Lewin Brzeski, 9 km na pñ.-wsch. od Lewina Brzeskiego: Nic. de *Ruscowe* 1310 Reg nr 3166 (tu?); Niklassko de *Ruszkow* (1370)XVI CdSil VI 10; *Rauske* 1736 MpWielOppol; *Rauschke*, P[ol]. *Raaski* 1783 Z II 37; *Rauske*, *Raski*, wś 1845 K 535; *Rauske* auch *Rauschke*, poln. *Raski* 1865 Triest 1161; *Rauske*, *Razki* 1900 Myc 79; *Rauske* — *Rusków*, -owa, *ruskowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Rusków* — *Rauske*, wś 1951 Rosp 279;

Rusków, -kowa 1982 WUN III 165; po zmianie *Raski*, -ków 1998 DzU nr 11, poz. 41. — Początkowo zapewne *Rusków*. Pierwszy zapis może odnosić się także do wsi *Rusko* (3). Niemiecka forma substytucyjna *Rauske* stała się podstawą spolonizowanej n. *Raski*, por. też n. os. *Ras(z)ek* SSNO IV 446. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rusków*, w 1998 r. powrócono do n. *Raski*. Lit.: SNGŚI XII 27; BorOp 102; BorGŚI 135. JCh/PS

Rusocice (1), dziś *Russocice*, wś, koniń., gm. Władysławów, 10 km na pñ.-wsch. od Turku: Swema *Ruszcowski* 1404 KZPozn nr 1804; de *Russocicze* 1417, Joh. Sfema de *Ruszcicze* 1462 Koz V 261; *Russoczino* 1485 SHGKI(PG 10, 24v); in *Rusoczyce* 1498 Bob nr 528; *Rusoczyce* 1511–23 ŁLB I 267; *Russocicze* 1579 *ŻDz* XII 236; *Russocice* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Rusocice* 1783–84 RejKor 55; *Russocice* 1827 *Tabella* II 151; *Russocice*, wś i folw. 1889 SG X 34; *Russocice* 1921 Sk II 39; *Russocice* 1952 UW 84; *Rusocice*, -cic 1982 WUN III 165; po zmianie *Russocice*, -cic, *russocicki* 1996 MPol nr 79, poz. 713; gw. *rusoćice*, -ćic, *rusocki*. — Od n. os. *Rusota* SSNO IV 520 (: *rusy*), z suf. -ice, obocznie -ino. W n. poświadczone częste w gwarach podwojenie spółgłoski -s-. ZZ

Rusocice (2), wś, krak., gm. Czernichów, 8 km na pñ.-wsch. od Alwerni: *Russocice* 1403 Inscr nr 1233; *Russocice* 1404 Hel II nr 1079; *Rusocice* (1414)1712 Kkk II 391; *Russoczyce* 1418 ZDM I 415; *Ruszcicze* 1470–80 DB III 188; *Rvshoczyce* 1529 LR 226; *Russocice* 1566 Matr V/1, nr 3235; *Rusocice* 1581 *ŻDz* XIV 108; *Rusoczyce* 1629 RPobKr 45; *Russocice* 1783–84 RejKor 295; *Rusocice* 1787 Spis 361; *Russocice* 1839 MpKwat III 8; *Rusocice* 1889 SG X 32; *Rusocice* 1921 Sk XII 19; *Rusocice*, -cic, *rusocicki* 1963 UN 1, 31; gw. *rusoćice*, -ic, *rusocki*. — W formie *Russocice* poświadczone częste gwarowe podwojenie -s-. Postać *Rusoczyce* hiperpoprawna (wobec formy *Rusocice*, uważanej za zamazrzoną). Lit.: RKrak 146; BańMorf 120. IN

Rusocice (3), wś, ziel., gm. Żary, 12 km na pñ.-zach. od Żar: [*Rauszen*] 1617, 1671 CdSil XXXII 110, 100; *Reüssen* 1687/88, Pago *Rausen* 1697 J III 692, 290; *Rausen* 1736 MpWielSag; *Raußen* 1787 Z VII 109; *Raußen* 1845 K 536; *Rauszen* — *Rusocice*, -ic, *rusocicki* 1948 MPol XXVI nr

Rusocin

A-78; *Rusocice*, -*cic* 1982 WUN III 166. — Dawniej może n. głuż. **Rusno*, od głuż. *rusy* ‘jasnobrązowy, rudawy’, z suf. -*no*, zniemczona jako *Raussen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rusocice*. Lit.: SNGŚI 28; MukaS 22. JCh/PS

Rusocin (1), os., dawniej wś, gdań., gm. Pruszcz Gdański, 4 km na pld.-zach. od Pruszcza Gdańskiego: *Rosischino* 1282 CdP II 104; de *Rusosyn* 1315 PrUr II 85; *Rusosyn*, *Ruschzin* 1315 Lor X 167; *Rusaczin* (1323) CdP II 685; de *Rusenzin* 1328 PrUr II 405; de *Rusennczin* 1338, de *Rusennczin* 1342 PrUr III 122, 296; de *Rusaczyn* 1342, de *Ruschennczin* (1344)XIX PrUr III 370, 578; von *Ruschennczin*, *Rußennczin* (1358) XIV PrUr V 381; *Rusotschin* 1365 Lor X 167; von *Russczin* 1397 Zeit XI 10; *Russczin*, *Ruschzin* 1397 Lor X 167; *Rustzin* 1398 Zeit IV 20; *Ruschzin* 1400 MKB 207; *Rusinczin* 1402–15 Krie 99; *Ruszin* 1403 MKB 113; *Ruschizn* 1410 Lor X 167; *Russchennczyns* 1492 Font XLIII 398; *Russoczino* 1534 Inwwłoc 112; *Ruszcchin* 1570 ŻDz XXIII 162; *Ruszecin* 1597 Font I–III 404; w *Rusocinie* 1664 Font XXXII 85; in villis *Rusocino* 1749 Font XVI–XIX 124; *Rusoczyn* 1789 Goldb II 207; *Gr. Russoczyn* 1796–1802 MpSchröt IX; *Gr. Russoczyn* ok. 1845 MpRey nr 18; *Rusocin*, niem. *Russoschin* Gross 1889 SG X 33; *Russoschin*, fr. auch *Rusocin*, *Ruschin* 1912 Bär 101; *Russoschin* — *Rusocin*, -*a*, *rusociński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rusocin*, -*na* 1982 WUN III 166; — Od n. os. *Rusota*, z suf. -*ino*, -*in*. W XIV i XV w. *Rusięcin*, z wymianą w podstawie antroponimicznej suf. -*ota* na -*ęta*. Odnotowano też formy *Rusin*, *Ruszczyń*, będące może niem. skröceniami n. *Rusocin*, *Rusięcin*. Lit.: Bugalska, PMT VI 89–90; Łuszczzyńska, PMT V 78. WK

Rusocin (2), wś, opol., gm. Nysa, 7,5 km na pln.-wsch. od Nysy: *Rinanczow* (1267)XIV SUR IV 25 (tu?); *Reywarzheide*, *Reywarzheyda* ok. 1300 CdSil XIV 7, 30; *Renarsheyde* 1338 Reg nr 6184; *Reuarsheyde* (1338), *Reynmartsheide* (1373), *Reynfarczheide* (1378) K 547; *Reynwarczheide* 1425, *Reynwarczhayde* 1436 CdSil XXXVI 37, 43; *Reinhartsheida* 1638, *Riemercedau* (!) 1651 J I 113, 199–200; *Rimersheid* 1658 MpDSGrot; *Rimerzheide* 1666/67 J I 633; *Rimmertzheyde* 1736 MpWielGrot; *Rimmersheide* 1743 SNGŚI XII 28; *Rimmerzheide* 1784 Z III

372; *Riemertsheide*, auch *Rymertsheide* 1845 K 547; *Riemertsheide* — *Rusocin*, -*na*, *rusociński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rusocin*, -*na* 1982 WUN III 166. — Pierwszy zapis niejasny, zob. *Rynarcice* (2). Nazwa niem. *Rei(n)wartzheide* od n. os. *Rei(n)wart* (: *Raginward*) Bahlow 417 (w zapisach *Reinmartsheide* poświadczzone mieszanie w i m) i ap. *Heide* ‘puszcza, pustkowie, wrzosowisko’. Wtórnie *Reinhartsheide*, *Riemertsheide*, *Rimmersheide*, z adideacją do n. os. *Reinhart*, *Riemer(t)*, *R(e)immert* Gott 409–10. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rusocin*. Lit.: SNGŚI XII 28; BorOp 144; BorGŚI 233. JCh/PS

Rusocin (3), wś, pozna., gm. Dolsk, 6,5 km na pln.-wsch. od Dolska: inter *Russoczino* 1404 Piek nr 789; *Russocino* 1405, *Ruszoczino* 1416 SHGPn IV 223; *Russoczyno* 1423 RWlkp IV nr 707; *Ruchoczino* (!) 1424 SHGPn IV 223; Derslaus *Russoczki* (1428)XIX SHGPn(BR 628 nr 85); *Russoczynowo*, *Russynowo* (!) 1429, *Rusoczino* 1432, *Russchoczyno* 1449, *Rusoczyno* 1485 SHGPn IV 223; de *Rusoczino* 1486 SHGPn(PG 10, 60); *Russoczyno* 1487 SHGPn IV 223; *Ruchoczino* 1510 NKs 107; *Rusocin* 1622–24 PPozn(Tab 1, 88); *Rusocin* 1726 Der I 294; *Rusocino* 1775 PPozn(Tab 7, 12v); *Rusocin* al. *Rusocin*, dawniej *Rusicin* 1889 SG X 32–3; *Rusocin*, -*na* 1982 WUN III 166; gw. *rusoćin*, -*na*, *rusoćiński*. — Od n. os. *Rusota*, z suf. -*ino*, -*in*. Lit.: SHGPn IV 223–6; PPozn 263. ZZ

Rusocinek, wś wchłonięta przez Rusocin, gdań., gm. Pruszcz Gdański: *Rusocinek* 1682 Font V 96; *Kl. Russoczyn* 1796–1802 MpSchröt IX; *Kl. Russoczyn* ok. 1845 MpRey 18; *Kl. Russoschin* — *Rusocinek* 1879 KętN 6; *Rusocinek*, niem. *Russoschin Klein*, dobra ryc. 1889 SG X 33; *Rusocinek* — *Klein Russoschin* 1941 Choj 176; *Klein Russoschin* — *Rusocinek*, -*nka*, *rusocinecki* 1953 MPol nr A-34. — Od n. m. *Rusocin* (1), z deminutywnym suf. -*ek*. Nazwa zniemczona jako *Klein Russoschin*. Lit.: Bugalska, PMT VI 90. WK

Rusocino zob. **Rusocice** (1)

Rusociny, wś, piotr., gm. Grabica, 16,5 km na pln.-wsch. od Belchatowa: *Russociny* 1783–84 RejKor 176; *Russocin* 1827 Tabella II 151; *Rusociny* 1877 Zin II 123; *Rusociny*, kol., folw. i karcz. 1889 SG X 33; *Rusociny*, wś 1921 Sk II 71; *Ru-*

sociny 1952 UW 96; *Rusociny*, -*cin* 1974 UN 46, 14. — Od n. os. *Rusota*, z suf. -*iny*, -*in*. Starsze zapisy z gw. podwojeniem -*s*-. EB

Rusowo, wś, kosz., gm. Ustronie Morskie, 14 km na zach. od Kołobrzegu: *Ruzowe* 1172 RzDuma I 77; *Ruzowe* (1182)XVI, *Rvzowe* 1214, *Ruzzowo* 1222–27 PU I 123, 202, 290; *Ruzzowe* 1305 RzDuma I 77; *Rusouwe* (1316) PU V 276; *Ruzowe* (1333)XVIII PU VIII 269; *Rūsow* 1343, *Rützow*, *Rutsowe* 1356 RzDuma I 77; *Rutzow* 1554 PomKirch II 306; *Rutzow* 1618 MpLub; *Rützow* 1789 MpGillyPom; *Rützow* 1804 RzDuma 77; *Rützow* — *Rusowo*, -*wa*, *rusowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rusowo*, -*wa* 1982 WUN III 166. — Od pom. n. os. **Rus(z)*, pol. *Rus*, *Rusz* SSNO IV 517 (: *rusy*), z suf. -*ow(o)*; n. ziemczona jako *Ruz(z)owe*, *Rützow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Rusowo*. Lit.: RzDuma I 77; LOrSNH 101; Belchnerowska, PMT XIII 64. BCz

Ruspersnow zob. **Rzystnowo**

Russaki zob. **Rusaki**

Russek zob. **Rusek** (1)

Russenau zob. **Rusinowo** (2)

Rushhagen zob. **Rusko** (2)

Russien zob. **Rusajny**

Russocice zob. **Rusocice** (1, 2)

Russocin zob. **Rusociny**

Russocino zob. **Rusocice** (1), **Rusocin** (1, 3)

Russoschin zob. **Rusocin** (1), **Rusocinek**

Russów, wś, kal., gm. Żelazków, 8 km na pld.-zach. od Stawiszyna: *Russowo* (1282)1546 KW I 479; de *Russowo* 1414 Kal nr 462; *Russowo* 1471 SHGKI(PG 8, 93); *Russowo* 1511–23 ŁLB II 80; *Russowo* 1579 ŻDz XII 127; *Russewo* 1620 MKI(Tab 11, 54); *Russow* 1628–29 Luwlkp I 151; *Ruszewo* regalis alias *Russowo* 1674 MKI(ASK 74, 142); *Ryssow* (!) 1783–84 RejKor 163; *Wies Russow* 1789 MKI(Tab 22, 316); *Russów* 1889 SG X 34; *Russów* 1827 Tabella II 151; *Russów* 1921 Sk II 21; *Russów*, -*sowa* 1982 WUN III 166; gw. *rusufl/rusef*, -*ovall-eva*, *rusoskil/rusefski*. — Od n. os. *Rus*, *Rusz*, z suf. -*owo*, -*ewo*, -*ów*. W zapisach występuje gw. podwojenie *s*. ZZ

Russówek, wś, kal., gm. Żelazków, 7,5 km na pld.-zach. od Stawiszyna: *Fol. Russowski* 1839 MpKwat I 3; Vw. *Russowski* ok. 1839 KDR nr 351; folw. *Russów* 1889 SG X 34; kol. *Russów* 1914 KdwR(B34); *Russówek*, kol. 1921 Sk II 21;

Russówek, kol. 1933 SkBy 1481; *Russówek*, -*wka* 1982 WUN III 166; gw. *rusevek*, -*fka*, *rusefski*. — Początkowo n. zestawiona *Folwark Russowski*, od ap. *folwark* i n. m. *Russów*. Następnie n. uległa uniwersalizacji za pomocą suf. -*ek*. ZZ

Rustów, wś, płoc., gm. Krzyżanów, 8,5 km na pld.-wsch. od Kutna: *Rostowo*, *Rostouo* 1386, *Rostouo* 1393 Łęcz I nr 72, 82, II nr 4577; *Roszthowo* 1397 Łęcz II nr 358; *Rosztowo* 1398, *Rosthowo* 1399 Łęcz I nr 5564, 5945; *Rostowa*, *Rostowo* 1511–23 ŁLB II 489, 490; *Rostowo* 1576 ŻDz XIII 108; *Rustow* 1783–84 RejKor 76; *Rustów* 1827 Tabella II 151; *Rustów* 1889 SG X 35; *Rustów* 1921 Sk I 52; *Rustów*, -*towa*, *rustowski* 1974 UN 41, 28. — Dawniej *Rostowo*, od n. os. *Rost* SSNO IV 490 (: stp. *rost* 'rdza', por. także im. złożone typu *Rościstaw*), z suf. -*owo*, -*ów*. W n. *Rustów* niejasna zmiana *Ro-* > *Ru-*, być może w wyniku adideacji do ap. *ruszt*, *rust* SW V 776. Lit.: SHGŁęcz II 79. EB

Rusy, wś, elbl., gm. Braniewo, 4,5 km na pln. od Braniewa: in *Russe* 1251 Ger 147; *villam Rusin* (1280)1294, *Russin* (1282), *Ottone de Russen* 1285 MWrm I 99, 106, 120; *bona que Russen* nominata 1288, *Rüssen* (1290)1351, de *Rvsse* 1308, *Rossin* (1323) MWrm I 45(R), 153, 257, 366; *Russin* 1345 PrUr III 614; *Russen* (1347), *Rossen* 1348, *Russyn* 1356, de *Rosen* (1366) MWrm II 99, 128, 236, 405; de *Rüssen* (1376) MWrm V 7; *Russen* 1376 MWrm IX 15; *Rüssen* 1379, *Russzen* 1382 MWrm V 50, 102; *Reusse* 1387, *Rossen* 1419 Ger 147; *Russen* (1427)XVIII, von *Roszen* (1432)XV MWrm IX 236, 455; *Rossen* 1437 GZ 45; *Rossen* 1496–1512 MWrm VIII 115; *Rossen* 1528, 1575, 1602–04 HAPrV 30; *Rossen* 1755 MpEnd; *Rossen* 1796–1802 MpSchröt X; *Rossen* 1888 SG IX 769–70; *Rosy* — *Rossen* 1941 Choj 125; *Rossen*, *Reusse*, *Ruse* — *Rusko*, dw. 1946 Ley I 166; *Rossen* — *Rusy*, -*us*, *ruski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rusy*, *Rus* 1982 WUN III 166. — Nazwa genetycznie prus. **Rus-ai* lub **Rus-in-*, od rdzenia **rus-*, por. *Rusajny*. Substytucyjne niem. wahanie wokaliczne *u/o*, *il/e*, grafemy *ss*, *s*, *ssz* na oznaczenie pierwotnego *s*. Nazwę spolonizowano jako *Rosy*, *Rusko*. Po 1945 r. ustalono formę *Rusy* (w l. mn., jak większość nazw w tym regionie). Lit.: Ger 147; PrzybBalt 248–9. RP

Rusynowo zob. **Rusinowo** (2, 4)

Ruszajny

Ruszajny, wś, olszt., gm. Barczewo, 2,5 km na płn.-wsch. od Barczewa: *villam quam Russchenhain* appellamus (1336) MWrm I 456–7; nadpis na dok.: *Privilegium ville Rüsschenhagen*; *Ruschenhayn* (1395) MWrm V 277; *ville Rüsschenhain* 1406 MWrm V 419; *Raischagen* 1615 RLWrm 274; *Reischhagen* 1718 Wijaczka 429; *Reuschhagen* 1789 Goldb I 187; *Reuschhagen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Reuschhagen*, wś 1820 Wald 173; *Reuschhagen* — *Ruszajny* 1879 KętN 197; *Ruszajny* 1889 SG X 35–6; *Ruszajny* — *Reuschhagen* 1941 Choj 126; *Ruszajny* — *Reuschhagen* 1951 Rosp 279; *Ruszajny*, -szajny 1982 WUN III 166; gw. *ruśajni*. — Dawniej n. niem. *Ruschenhain*, *Ruschenhagen*, wtórnice *Reuschhagen*, od ap. śrdniem. *rusch(e)* ‘sitowie’ lub od n. os. *Rusch(e)*, *Rüsch*, *Reusch* Gott 417, 407, 401 + *-hain*, śrdniem. *hagen* (na określenie osady powstałej na wykarczowanym terenie, por. n. *Petershagen* BN V 203–4). Nazwę spolonizowano jako *Ruszajny*. Lit.: PospWrm 134. RP

Ruszcza (1), cz. Nowej Huty w Krakowie, dawniej wś: *Ruscha* 1224 Kkk I 20; *Ruszcza* 1250, *Ruszcza* 1252 KMłp II 80, 85; *Ruszcza* 1373 KMłp I 378; *Ruszcza* 1385 Krak nr 3421; *Ruszcza* (1403), *Ruszcza* (1417), *Russecz* 1419 Kkk II 293, 420, 453; de *Ruszcza* (1448)1643 ZDK II 536; *Ruszcza* 1470–80 DB I 252; *Ruszczya* 1490 ŻDz XV 443; *Rvscza* 1529 LR 318; *Ruszcza* 1564 Lukrak II 85; *Russiecz* 1581 ŻDz XIV 6; *Rusiec* 1629 RPobKr 8; *Ruszcza* 1787 Spis 331; *Ruszcza*, wś 1889 SG X 36–7; *Ruszcza*, wś 1933 SkBy 1481; *Ruszcza* 1952 UW 264; *Ruszcza*, -czy 1963 UN 1, 8; gw. *ruśca*, -y, *ruśecki*. — Od n. os. *Rusek*, *Ruszek* SSNO IV 518 (: *rusy* ‘rudawozółty’), z suf. *-ja, przejściowo -ec. Lit.: RKrak 146–7, 240. IN

Ruszcza (2), dziś *Ruszcza-Kolonia* i *Ruszcza-Plaszczynna*, dwie wsi, tarnob., gm. Koprzywnica, 5 km na płn.-wsch. i 4,5 km na płn. od Osieka: *Ruscha* (1248) KMłp I 36; *Ruszcza* (1276)1569 ZDM IV 14; *Rusza* (!) (1284) KMłp I 126; in ... *Ruszcza* (1366) KMłp I 337; *Russecz* 1411 Sand nr 1646; de *Ruszcze* 1441 SHGSd (Ac.of. 6, 242); *Ruszcza* (1450) ZDM VIII 335; *Ruszcza*, *Ruszczya* 1470–80 DB I 313, II 349; *Ruszcza* 1508 ŻDz XV 458; *Ruszcza* 1529 LR 371; *Rusyecz* 1564–65 Lusand 326; *Russzcza* 1578 ŻDz XIV 168; *Ruszcza* 1787 Spis 387; *Rusz-*

cza plaszczynna 1827 Tabella II 151; *Ruszcza Plaszczynna*, wś i folw. 1889 SG X 36; *Ruszcza*, wś i folw. 1933 SkBy 1481; *Ruszcza* 1952 UW 128; *Ruszcza-Plaszczynna*, -czy-ny, *rusiecki*, wś, *Ruszcza-Kolonia*, -czy-nii, cz. *Ruszczy-Plaszczynny* 1970 UN 32, 55; *Ruszcza-Kolonia*, -czy-nii, *Ruszcza-Plaszczynna*, -czy-ny 1982 WUN III 166; gw. *rujsca*, -cy, *rujski*. — J. Nalepa za pierwotną uznaje formę *Rusiec*, od *rusy*, z suf. -ec. Postać *Ruszcza* wywodziłaby się wówczas z tematu przypadków zależnych: *Rusiec*, *Ruśca*, ze zmianą rodzaju na żeński, co mogłyby poświadczać zapisy de *Ruszcze* = z *Ruśce* (dopełniacz l. poj.). Forma gw. powstała w wyniku antycypacji miękkości (-ść- > -jsc-). Współcześnie, wskutek podziału na dwie jednostki osadnicze, n. zestawione, z członami odróżniającymi od ap. *kolonia*, *plaszczynna* ‘miejsce płaskie, równina’ SW IV 251. Lit.: KSand 171; NaISand 150–2. IN

Ruszcza (3), wś, tarnob., gm. Połaniec, 4 km na pld.-zach. od Połańca: *Ruszcza*, *Ruszcza* 1396 Sand nr 34, 73; *Ruszcza* 1445 SHGSd(TP 34, 288); *Ruszcze* 1470–80 DB II 449; de *Rzuscze* 1471 SHGSd(TP 34, 630); de *Rzuscze*, *Ruszcze* 1476 SHGSd(TP 21, 411 i 3, 159); in *Rvsczye* 1529 LR 21; *Ruszcza* 1579 ŻDz XIV 231; *Rusce mniejsze*, *Rusce większe* 1783–84 RejKor 321; *Ruszcza* 1787 Spis 382; *Ruszcza dolna* 1827 Tabella II 151; *Ruszcza Dolna* 1889 SG X 36; *Ruszcza Dolna* 1933 SkBy 1481; *Ruszcza* 1952 UW 129; *Ruszcza*, -czy, *ruszczański* 1970 UN 33, 43. — Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *dolny*. Forma *Ruszcze* zapewne ze zmianą liczby (lub rodzaju), a *Rzuscze* to wynik upodobnienia *r* do grupy -ść-. Lit.: KSand 171–2. IN

Ruszcza zob. **Rujscza**, **Rusiec** (1, 2)

Ruszcza Dolna zob. **Ruszcza** (3)

Ruszcza-Kolonia zob. **Ruszcza** (2)

Ruszcza Mała zob. **Rujscza**

Ruszcza Wielka zob. **Rujscza**

Ruszczyany, wś, biał., gm. Choroszcz, 2,5 km na pld.-zach. od Choroszczy: *Ruszczyanie* (!) 1598 ŻDz XVII/1, 181; *Ruszczyany* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 19–20); *Rusciany* (!) 1839 MpKwat VI 5; *Ruszczyany* 1878–86 Kond 175; *Ruszczyany* 1889 SG X 37; *Ruszczyany* 1933 SkBy 1481; *Ruszczyany*, -czan 1982 WUN III 166; gw. *ruściany*, -an, *ruśczański*. — Nazwa określała pierwotnie ludzi

pochodzących z miejscowości *Ruskowo*, *Ruszcza* itp., z suf. *-any*. Lit.: Kond 175. EB

Ruszcza-Płaszczyna zob. **Ruszcza** (2)

Ruszcze zob. **Ruszcza** (3)

Ruszczenie zob. **Ruszczy**

Ruszczy, wś, piotr., gm. Kamięnsk, 11 km na pñn.-zach. od Kamięnska: de *Ruszcino* 1401, *Ruszczin* 1413 Koz VII 85; *Ruschczyn* 1511–23 ŁLB I 503; *Ruszczy* 1791 MpPerSd; *Ruszczy* 1827 Tabella II 151; *Ruszczy* 1889 SG X 37; *Ruszczy* 1921 Sk II 72; *Ruszczy* 1933 SkBy 1481; *Ruszczy*, *-na*, *ruszczyński* 1974 UN 46, 17. — Od n. os. *Rusek*, z suf. *-ino*, *-in*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 304. EB

Ruszczy zob. **Milewo-Ruszczy**

Ruszczyzna, wś, zamoj., gm. Komarów-Osada, 16 km na pñd.-wsch. od Zamościa: *Ruszczyzna* 1915 KdwR(N 39) *Ruszczyzna*, kol. 1921 Sk IV 105; *Ruszczyzna*, wś 1952 UW 149; *Ruszczyzna*, *-ny* 1982 WUN III 166; gw. *ruščyzna*, *-ny*. — Od nazw. *Rusek*, *Rusko* lub od przym. *ruski*, z suf. *-izna*. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 49; CzChelm 190. BCz

Ruszc zob. **Rusiec** (1)

Ruszelcye, wś, przem., gm. Krzywca, 18,5 km na zach. od Przemysła: *Ruszelcycze* (1389)1521 ZDM VI 66; *Rusielcycze* (1398)1620 ZDM IV 309; *Ruszelcycze* 1406, *Roszelcycze* 1435 SHGSk III 85; *Ruszelcycze* 1515 ŹDz XVIII/1, 149; ze wsi *Rusielcyc* 1597 RZł 128; *Ruszelcyc* 1678 AGZ XXII 91; z *Ruszelcyc* 1786 MJ 19, XIII, 3; *Ruszelcyczi* 1851 Sch 41; *Ruszelcycze*, rusk. *Ruszelcyczi* 1889 SG X 37–8; *Ruszelcycze*, *-cyc* 1982 WUN III 166; gw. *rušelčyce*, *-šelec*, *rušelecki*. — Pierwsze zapisy zniekształcone. Nazwa od ukr. n. os. **Ruselka*, pol. **Rusielka* (: ukr. *rusyj* ‘żółtawy’, pol. *rusy* ‘rudy, ryży’), z suf. *-icell/-yce*. Postać *Ruszelcycze* zapewne ma związek z ukr. wymową pol. *ś* jako *š*. Lit.: SHGSk III 85–6; MakSk 143. BCz

Ruszenice, dziś *Ruszenice* i *Ruszenice-Kolonia*, dwie wsi, piotr., gm. Źarnów, 24 i 23,5 km na pñn.-zach. od Końskich: *Russynycze* 1457 SHGSd(DP nr 145); *Russynycze* 1458 Matr I nr 483; *Russynycze* 1489 SHGSd(kartoteka); *Russynycze*, *Russenycze* 1508 ŹDz XV 482, 483; *Ruschynycze*, *Russenicze* 1511–23 ŁLB I 555, 620; *Russienicze* 1577 ŹDz XIV 288; *Ruszenice*

1660–64 Lusand I 19; *Ruszenice* 1783–84 Rej-Kor 223; *Ruszenice* 1827 Tabella II 151; *Ruszenice*, wś i folw. 1889 SG X 38; *Ruszenice*, wś i kol. 1902 Przew II 137; *Ruszenice*, wś i kol. 1933 SkBy 1481; *Ruszenice*, *Ruszenice A* 1952 UW 122; *Ruszenice*, *-nic*, *ruszenicki*, *Ruszenice-Kolonia*, *-nic-nii*, *koloński* 1969 UN 28, 64, 65; gw. *ruseńice*, *-ńic*, *rusyński*. — Dawniej *Rusynice*, od n. os. *Rusin* SSNO IV 519 (: *Rus*, *Rusin*), z suf. *-ice*. Forma *Ruszenice* powstała wskutek zmiany *i* > *e* przed *N* oraz pseudopoprawnej wymowy *ś* jako *sz*. Okresowo n. z literowym członem odróżniającym *A*, też z członem od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 171. IN

Ruszewicze zob. **Hruszowice**

Ruszewiec zob. **Ruszkowiec**

Ruszewo Regalis zob. **Russów**

Ruszen zob. **Ruska Wieś** (2)

Ruszki (1), wś, płoc., gm. Bedlno, 10 km na wsch. od Kutna: *Rzuskj* 1511–23 ŁLB II 493; *Ruszki* 1792 MpPerRw; *Ruszki* 1827 Tabella II 151; *Ruszki*, folw. 1877 Zin II 123; *Ruszki*, folw. 1889 SG X 38; *Ruszki*, folw. 1902 Przew II 137; *Ruszki*, folw. 1933 SkBy 1481; *Ruszki*, os. 1967 SM 993; *Ruszki*, *-szek*, *ruszecki* 1974 UN 41, 9; gw. *ruški*, *rušk*. — Pierwotnie zapewne *Rżuszki*, od n. os. **Rżuszek* (por. czas. *rżec*, n. os. *Rżech* SSNO IV 5547, **Rżuch*, *Rżyszek* 1425 SEBań III 268), w l. mn. EB

Ruszki (2), cz. Janowa, dawniej wś, skiern., gm. Młodzieszyn: *Roski* 1398 Łęcz I nr 5504; de *Rosskij* 1485 KkM nr 175; utraque *Rosskj* 1487 Matr III, supl. nr 221; *Rosski* 1490 KkM 303; z *Ruskami* 1564 Luraw 148; *Roski* Utraque 1579 ŹDz XVI 203; z *Rozkami* 1661 Luraw 184; *Ruszki* 1783–84 RejKor 811; *Ruszki* 1792 MpPerRw; *Ruszki* 1827 Tabella II 151; *Ruszki*, wś 1889 SG X 38; *Nastole-Ruszki* 1921 Sk I 183; *Ruszki-Nastole* 1967 SM 993; *Ruszki*, *Ruszk* 1982 WUN III 166. — Dawniej *Roszki*, od n. os. *Roszek* SSNO IV 506, w l. mn. Forma *Ruszki* powstała w wyniku pochylenia *o* > *u*, wspartego adideacją do czas. *ruszyć*. Okresowo n. zestawiona; człon *Nastole* ponowiony z n. folw. i kol. *Nastole* 1881 SG II 577, później *Nastole-Giżyce* (cz. wsi *Giżyczki*) 1981 WUN II 519. Nazwa może od nazw. **Nastol*, por. *Nastał* RymSEN II 140, w l. mn., lub od wyrażenia przymikowego *na stole* ‘płaska po-

Ruszki

wierzchnia' (por. wschłow. *stol* 'góra z płaskim wierzchołkiem'). Lit.: GórnRWlkp 161. UW

Ruszki (3), wś, włoc., gm. Osiećciny, 15 km na płn.-wsch. od Radziejowa: *Roski* 1423 Koch nr 3166; *Rosky* 1489 Lupbrz 106; *Roski* 1557–66 ŻDz XIII 13; *Roszki* 1674 Rpog 143; *Ruszki* 1783–84 RejKor 841; *Ruszki* 1827 Tabella II 151; *Ruszki* 1796 PerOpis IX; *Ruszki* 1889 SG X 38; *Ruszki*, *-szek*, *ruszkowski* 1971 UN 182, 12. Lit.: GórnRWlkp 38. AG

Ruszki zob. Mieszki-Różki

Ruszkowa, cz. Dąbrowicy, dawniej wś, tarn., gm. Szczuciny: *Roszkow* (1368) KMłp I 355; *Roszków* 1508 ŻDz XV 466; *Rożkowa* albo *Różków*, grupa chat i folw. 1888 SG IX 863; *Ruszkowa*, *-wej* 1964 UN 5, 34. — Dawniej *Roszkowo* lub *Rożkowo*, od n. os. *Roszek* lub *Rożek* (: *rożek*, *róg*), z suf. *-ów*, później *-owa*. Ostatecznie wskutek pochyleń *o > u*, wspartego adideacją do *ruszyć*, zmiana *Rożkowa > Ruszkowa*. IN

Ruszkowice (1), wś, rad., gm. Borkowice, 3 km na płd.-wsch. od Przysuchy: *Ruskowycze* 1308 KMłp II 213; *Ruskowicze* (1354) KMłp III 91; *Ruscouicze* 1412 Sand nr 555; *Ruszkowycze Maior*, *Ruschkowycze Minor* 1470–80 DB II 517; *Ruskowycze Maior*, *Ruskovicze Minor* 1508 ŻDz XV 474; *Ruskowycze* 1529 LR 419; *Ruszkowice Maior*, *Ruszkowice Minor* 1564–65 Lusand 193; *Ruskowicze maior*, *Ruszkowice minor* 1569 ŻDz XIV 315; *Ruszkowice* 1783–84 RejKor 329; *Ruszkowice* 1827 Tabella II 151; *Ruszkowice* 1889 SG X 39–40; *Ruszkowice* 1952 UW 116; *Ruszkowice*, *-wic*, *ruszkowicki* 1970 UN 30, 10; gw. *ruskoívce*, *-víc*, *ruskoski*. — Dawniej *Ruskowice*, od n. os. *Rusek*, z suf. *-owice*. Współczesna forma *Ruszkowice* to wynik utrwalenia się dawnej pisowni, poparty dążeniem do uniknięcia wymowy mazurekującej, por. też n. os. *Ruszek*, *Ruszko*. Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Lit.: KSand 172; KopRad 383. IN

Ruszkowice (2), wś, wałb., gm. Niemcza, 7,5 km na wsch. od Piławy Górnej: ville ... *Racouici* 1245, villam ... prope de Nemcy, que dicitur *Racouici* 1245 SUr II 173, 180 (tu?); *Reskewicz* (1373) K 567; *Ruschkewicz* 1392 Heyne II 667; *Ruschwitz* 1736 MpWielBreg; *Ruschkowitz* 1743 SNGŚI XII 28; *Ruschwitz* 1783 Z IV 47; *Ruschwitz* 1801

WBeschr III 162; *Ruschkowitz*, vulgo *Ruschwitz* 1830 Kn 651; *Ruschkowitz*, vulgo *Ruschwitz* 1845 K 567; *Ruschkowitz* 1900 Myc 80; *Lohenstein*, *Ruszkowice* 1941 Wrzosek 19; *Lohenstein* — *Ruszkowice*, *-ic*, *ruszkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Ruszkowice*, *-wic* 1982 WUN III 166. — Zapisy z 1245 r. mogą też odnosić się do wsi *Rakowice* (7). *Ruszkowice* od n. os. *Ruszek* SSNO IV 518, z suf. *-owice*; n. zniemczona jako *Ruschkowitz*, wtórnie *Ruschwitz*. Nazwa *Lohenstein* została nadana w 1936 r. przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Ruszkowice*. Lit.: SNGŚI XII 28; SGTS XXI/2, 251–2. JCh/PS

Ruszkowice Maior zob. **Ruszkowice** (1)

Ruszkowice Minor zob. **Ruszkowice** (1)

Ruszkowiec, wś, tarnob., gm. Sadowie, 8 km na płn.-zach. od Opatowa: *Ruszkowyciecz*, *Ruschkowyciecz* 1470–80 DB 641, II 508; *Ruskowicz* 1529 LR 362; *Ruskowice* 1564–65 Lusand 332; *Ruskowicz* 1578 ŻDz XIV 184; *Ruszkowicz* 1783–84 RejKor 307; *Ruszewicz* (!) 1827 Tabella II 151; *Ruszkowicz*, folw. 1877 Zin II 123; *Ruszkowicz*, folw. 1889 SG X 40; *Ruszkowicz*, kol. 1921 Sk III 88; *Ruszkowicz* 1952 UW 121; *Ruszkowicz*, *-wca*, *ruszkowiecki* 1966 UN 27, 53. — Od n. pobliskiej wsi *Ruszków* (4), z suf. *-'ec*, okresowo *-ice*. IN

Ruszkowo (1), wś, ciech., gm. Działdowo, 17 km na płn.-zach. od Działdowa: *Rawschaw*, *Ruschau* 1399, 1433 KęTL 296, 303; *Rauschk(en)* 1579 HAPr V 55; *Ruszkowo* ok. 1780 HAPr IV 348; *Rauschken* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Rauschken* 1820 Wald 208; *Rauschken*, *Ruszkowo*, *Ruskowa* ok. 1859 SzcześTeka 80; *Rauschken* — *Ruszkowo* 1879 KęTN 205; *Ruszkowo* 1889 SG X 40; *Ruszkowo* — *Rauschken* 1951 Rosp 289; *Ruszkowo*, *-wa*, *ruszkowski* 1971 UN 170, 38; gw. *ruskowo*. — Według historyków wieś założono na terenie dóbr nadanych w 1321 r. Piotrowi z Leszcza. Nazwa od n. os. *Rus//Rusz*, *Ruszek* SSNO IV 518, z suf. *-owo* (*-ów*), zniemczona jako *Rawschaw*, *Ruschau*, *Rauschken*, z adideacją do niem. n. os. *Rausch*, *Rusch* Gott 402. Po 1945 r. ustalono postać *Ruszkowo*. Lit.: Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 160–1. RP

Ruszkowo (2), wś, ciech., gm. Gołymin-Osrodek, 17 km na płd.-wsch. od Ciechanowa: *Roszkowo* 1385 KkM 104; *Roszkowo* (1423)1456

SHGMz(MK 3, 125); *Roskowo* 1426 Mkm I nr 239; *Rosky* 1478 SHGMz(Ep. 13, 156); *Roskowo* 1493 AS II 23; *Roskowo* 1495 SHGMz(Ep. 15, 50); *Roskowo, Rozkowo* 1512 Pułt nr 5; *Roskowo* 1567 ŻDz XVI 328; *Ruszkowo* 1783–84 RejKor 575; *Ruszkowo* 1827 Tabella II 152; *Ruszkowo* 1889 SG X 40; *Ruszkowo, -wa, ruszkowski* 1971 UN 123, 14. — Dawniej *Roszkowo*, od n. os. *Roszek* (lub *Rożek*), z suf. *-owo, -ów*, także w l. mn. Postać *Ruszkowo* powstała wskutek pochylenia *o > u*, wspartego adideacją do czas. *ruszyć*, por. też n. os. *Ruszek*. Lit.: ZMaz 323. UB

Ruszkowo (3), wś, ciech., gm. Nasielsk, 5,5 km na płd.-zach. od Nasielska: *Roskowo* 1418 SHGMz(AG 6573); *Roszkowo, Roschkowo* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 93); *Roszcowo* 1423 Zakr I nr 51; *Roschkowo* 1434 Zakr II nr 207; *Roschkowo* 1465, *Roskowo* 1500 ZHer nr 248, 796; *Roskowo* 1576 ŻDz XVI 313; *Rozkowo* 1783–84 RejKor 525; *Ruszkowo* 1827 Tabella II 152; *Ruszkowo* al. *Roszkowo* 1889 SG X 40; *Ruszkowo* 1921 Sk I 137; *Ruszkowo, -wa* 1982 WUN III 166. Lit.: ZMaz 323. UB

Ruszkowo (4), wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 3 km na płn.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: de *Reszcowo* (!) 1391, de *Roszcowo* 1392, de *Ruscovo* 1399 Lek II nr 120, 174, 874; Johannes *Roszkowski* 1400 KZPozn nr 338; *Roszkowo* 1471 SHGKI(PG 8, 119); Villa *Roskowo* 1510 NKs 58; *Ruszkowo* 1578 ŻDz XII 204; *Ruskowo* 1674 MKI(ASK 74, 176); *Ruskowo* deserta 1783–84 RejKor 815; *Ruszkowo* des. 1789 MKI(Tab 47, 113); *Ruszków* al. *Ruszkowo* 1889 SG X 39; *Ruszkowo, -wa* 1982 WUN III 166; gw. *rušk^oowo, -va, ruškoski*. ZZ

Ruszkowo (5), wś, tor., gm. Wąpielsk, 12 km na płn.-zach. od Rypina: *Roskowo* 1323, *Roszkowo* 1326, *Roskowo* 1349, *Roszkowo* 1352 Kuj 303, 308, 319, 321; *Roskowo* (1367), *Roszcowo* 1395 CdP II 752, 804; *Ruskowo* 1564 ŻDz XII 300; *Ruskowo* 1783–84 RejKor 458; *Ruszkowo* 1784 MpPerPł; *Ruskowo* 1789 Borucki 50; *Ruszkowo* 1825 Gawarecki 154; *Ruskowo* 1827 Tabella II 151; *Ruskowo* 1839 MpKwat II 1; *Ruskowo* al. *Ruszkowo* 1889 SG X 32; *Ruszkowo* 1921 Sk I 165; *Ruszkowo* 1952 UW 54; *Ruszkowo, -wa, ruszkowski* 1971 UN 183, 15. — Dawniej *Roszkowo*, od XVI w. *Ruszkowo*. KZ

Ruszkowo (6), wś, włoc., gm. Dobrzyń nad Wisłą, 7,5 km na płn.-wsch. od Dobrzyń nad Wisłą: *Ruszkowo* 1541 SHGKu(RD 248); *Ruszkowo* 1564 ŻDz XII 276; *Ruszkowo* 1783–84 RejKor 452; *Ruszkowo* 1784 MpPerPł; *Ruszkowo Małe, Ruszkowo Wielkie* 1787 Borucki 52; *Ruszkowo* 1825 Gawarecki 154; *Ruszkowo małe, Ruszkowo wielkie* 1827 Tabella II 152; *Ruszkowo duże i małe* 1877 Zin II 123; *Ruszkowo Duże i Ruszkowo Małe*, dwie wsi 1889 SG X 40; *Ruszkowo* 1921 Sk I 59; *Ruszkowo, -wa, ruszkowski* 1972 UN 180, 10; gw. *ruškovo, -va, ruškoski*. — Od n. os. *Ruszek*, z suf. *-owo*. Okresowo dwa obiekty o n. zestawionych, z członami dyferencyjnymi od przym. *mały, wielki/duży*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 176. KZ

Ruszkowo zob. **Roszkowo** (5, 6), **Ruszków** (1), **Ruszków** (1)

Ruszkowo Minor zob. **Ruszkówek** (2)

Ruszkowo-Parcel, wś, koniń., gm. Wierzbinek, 6,5 km na płn.-zach. od Sompolna: *Ruszkowo* 1401 Koz V 262; *Ruszkowo Maior* 1489 Lupbrz 144; *Ruszkowo maior* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Ruszkowo Maior* 1674 Rpog 162; *Ruszkowo* 1796 PerOpis V; *Ruszkowo* ok. 1845 MpRey nr 80; *Ruszkowo maior* 1889 SG X 40; *Ruszkowo*, wś 1933 SkBy 1482; Fw. *Ruszkowo* 1934 Mp-100(39–27); *Ruszkowo* 1967 SM 993; *Ruszkowo-Parcel, -wa-li, ruszkowski* 1971 UN 182, 15. — Od n. os. *Ruszek*, z suf. *-owo*. W XV–XVI w. *Ruszkowo Maior*; drugi człon od łac. przym. *maior* 'większy' w opozycji do *Ruszkowo Minor*, dziś *Ruszkówek* (2). W 1971 r. do n. wsi dodano człon *Parcel*, por. *parcela* 'działka gruntu' SW IV 57. Lit.: Nieckula, *-ov-* 177. AG

Ruszków (1), dziś *Ruszków Pierwszy* i *Ruszków Drugi*, dwie wsi, koniń., gm. Kościelec, 4 km na płd.-wsch. od Koła: in *Ruscow* 1362 KW III 214; de *Roszkowo* 1469 SHGKI(PG 8, 15); *Ruszkowo* 1511–23 ŁLB 252; *Ruszkowo* 1579 ŻDz XII 225; *Ruszkowo* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Ruszków* 1783–84 RejKor 51; *Ruszków* 1827 Tabella II 143; *Ruszków*, wś, folw. i kol. 1889 SG X 39; *Ruszków I, II* 1921 Sk II 28; *Ruszków Pierwszy, -kowa -szego, Ruszków Drugi, -kowa -giego* 1982 WUN III 166; gw. *ruškuf p^{er}šy, druđi, -kova, ruškoski*. — Dawniej *Roszkowo*, od n. os. *Roszek* lub *Rożek*, z suf. *-ów, -owo*. Postać *Ruszkowo* powstała wskutek pochylenia *o > u*, por. też n. os. *Ruszek*. ZZ

Ruszków

Ruszków (2), wś, płoc., gm. Rataje, 4,5 km na pld.-zach. od Gostynina: z *Roskami* 1564 Luraw 105; *Roskowo* 1579 ŻDz XVI 196; z ... *Ruskowem* 1661 Luraw 216; z ... *Ruszkowem* 1789 Luraw 199; *Ruszkow* m. 1792 MpPerRw; *Ruszków*, *Ruszków budy* 1827 Tabella II 151; *Ruszków* 1839 MpKwat II 3; *Ruszków* 1889 SG X 39; *Ruszków* 1921 Sk I 32; *Ruszków Nowy* 1952 UW 10; *Ruszków*, *-kowa*, *ruszkowski* 1971 UN 125, 25. — Dawniej *Roszki*, od n. os. *Ruszek*, w formie pluralnej. Następnie n. przeszła do kategorii nazw z suf. *-owo*, *-ów*. Postać *Ruszkowo* powstała wskutek pochylenia *o > u*, por. też n. os. *Ruszek*. Lit.: GórnRWłkp 161. UW

Ruszków (3), wś, sier., gm. Brzeźnio, 10 km na pln.-wsch. od Złoczewa: *Roszcowo* 1386 Koz VII 76; *Ruszkow* 1393, *Roszkowo* 1398 SHGŁęcz II 79; *Ruszkow* 1496, *Ruszkow* 1511 ŻDz XIII 170, 179; *Ruszkow* 1511–23 ŁLB I 421; *Ruszkow* 1553 ŻDz XIII 218; *Ruszkow* 1783–84 RejKor 198; *Ruszków* 1827 Tabella II 151; *Ruszków* 1889 SG X 39; *Ruszków* 1921 Sk II 94; *Ruszków*, *-kowa*, *ruszkowski* 1972 UN 50, 6; gw. *ruskuf*, *-ova*, *ruskoski*. Lit.: SHGŁęcz II 79–80; Nieckula, *-ov-* 177. EB

Ruszków (4), wś, tarnob., gm. Sadowie, 8 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Ruscow* 1404 ZDM I 327; *Ruscow* 1411 Sand nr 499; villa *Ruszkow* (1427)1686 ZDK II 121; *Ruschkow* 1440 ZDM II 329; *Ruszkow* 1470–80 DB II 507; *Ruszkow*, *Rvschkow* 1529 LR 375, 460; *Ruszkow* 1564–65 Lusand 332; *Ruszkow* 1578 ŻDz XIV 184; *Ruszkow* 1787 Spis 389; *Ruszków* 1827 Tabella II 151; *Ruszków*, *Ruszków Poduchowny*, dwie wsi 1889 SG X 39; *Ruszków*, *Ruszków Poduchowny*, dwie wsi 1933 SkBy 1482; *Ruszków* 1952 UW 121; *Ruszków*, *-kowa*, *ruszkowski*, *Ruszków Poduchowny*, *-wa -nego*, cz. *Ruszkowa* 1966 UN 27, 53; *Ruszków*, *-kowa* 1982 WUN III 166. — Od n. os. *Ruszek*, z suf. *-ów*. Przejściowo dwie wsi; człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *poduchowny*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 177. IN

Ruszków zob. **Raszków** (2), **Roszków** (1), **Ruszkowo** (4)

Ruszków Drugi zob. **Ruszków** (1)

Ruszków Pierwszy zob. **Ruszków** (1)

Ruszków Poduchowny zob. **Ruszków** (4)

Ruszkówek (1), cz. Gawłowa, dawniej wś, ciech., gm. Nowe Miasto: *Roskowo Minor* 1576 ŻDz XVI 313; *Rozkowko*, młyn 1783–84 RejKor 525; *Ruszkowko* 1827 Tabella II 151; *Ruszkówek*, wś 1889 SG X 39; *Ruszkówek* 1921 Sk I 119; *Ruszkówek*, wś 1967 SM 993; *Ruszkówek*, *-wka* 1982 WUN III 166. — Dawniej *Roszkowo Minor*; człon odróżniający od łac. *minor* 'mniejszy', opozycyjny w stosunku do n. *Ruszkowo* (3). Od XVIII w. forma zuniwerbizowana, z suf. *-ko*, *-ek*. UB

Ruszkówek (2), wś, koniń., gm. Wierzbinek, 6 km na pln.-zach. od Sompolna: *Ruskowo Minor* 1489 Lupbrz 144; *Ruszkowo minor* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Ruszkowo Minor* 1674 Rpog 162; *Ruszkowko* 1796 PerOpis V; *Ruszkówek*, folw., *Ruszkowo minor* 1889 SG X 39, 40; *Ruszkówek* 1952 UW 46; *Ruszkówek*, *-wka*, *ruszkówkowski* 1971 UN 182, 15. — Dawniej *Ruszkowo Minor*, od n. wsi *Ruszkowo*, dziś *Ruszkowo-Parcel*; człon odróżniający od łac. *minor* 'mniejszy'. Od XVIII w. forma zuniwerbizowana, z suf. *-ko*, *-ek*. KZ

Rus(z)na, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. liwskim, w par. Kałuszyn, siedl.: *Ruszna* 1563 ŻDz XVI 417. — Od przym. *rusy* 'rudawożółty' Sstp VIII 47, z suf. *-na*. UB

Ruszona zob. **Rusinowo** (5)

Ruszowice (1), wś, legn., gm. Głogów, 4 km na pld. od Głogowa: *Raschowicz* 1290 SUR V 353; *Ruschowicz* 1290 CdSil XXVIII 10; *Rustowicz*, *Rustowicz* (!) ok. 1300 CdSil XIV 58, 156; *Ruschevich* 1307, *Ruschewicz* 1309, *Ruswicz* 1311, *Ruswicz*, *Rusewicz* 1318 Reg nr 2925, 3071, 3244, 3777, 3860; Jeschke v. *Roczycz* 1334 Reg nr 5376 (tu?); *Wawchewitz* (!) 1426 ZfGS XXII 94; *Rawschewicz* 1440, *Rawschewitz* 1449, *Kawschewuz* (!) 1451, *Rawschewitz* 1458, *Rawschewicz* 1467, *Rawschewitz* 1472, *Rauschewitz* 1474, *Rawschewicz* 1480, *Rauschwitz* 1513, *Rawyschwitz* 1536 CdSil XXVIII 81, 93, 97, 103, 113, 117, 119, 125, 151, 166; *Rauschwicz* 1580, *Rauschwitz* 1670 J III 1, 46; *Rauschwitz* 1739 MpWielGlog; *Rauschwitz* 1791 Z X 285; *Rauschwitz* 1845 K 535; *Rauschwitz* 1900 Myc 79; *Rauschenbach*, *Raszowice* 1941 Wrzosek 29; *Rauschenbach* — *Ruszowice*, *-ic*, *ruszowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruszowice*, *-wic* 1982 WUN III 167. — Początkowo *Raszowice* lub *Ruszowi-*

ce, później *Ruszewice*, od n. os. *Rasz*, *Rusz* SSNO IV 446, 517, z suf. *-owice*, *-ewice*. Nazwę zmieniono jako *Rauschewitz*, *Rauschwitz*. Nazwę *Rauschenbach* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruszowice*. Lit.: SNGŚI XII 28. PS

Ruszowice (2), wś, wałb., gm. Kłodzko, 6 km na pñ.-zach. od Kłodzka: *Rouschwitz* 1347, *Roschicz*, *Rouschwitz* 1348, *Roschwicz*, *Ruschwitz* 1350, *Rvswicz* 1351, *Roszczicz* 1362, *Ruschwitz* 1385, vff *Ruschicz* 1388 GQ V 4, 8, 10, 13, 14, 90, 146, 152; *Rauschwitz* 1371 GQ V 118; *Rawshewicz* 1417, *Rawsschewitz* 1420, *Rawschwitz* 1495 *Rauschwitz* 1498, *Rauschwiz* 1547 GQ II 544, 107, 475, 498; *Rauschwiz* 1560, *Rauschiwtz* 1631, 1672 GQ III 50, 181–2, 199; *Rauschwitz* 1743 SNGŚI XII 28; *Rauschwiz* 1789 Z IX 344; *Rauschwitz*, oder *Reuschwitz* 1845 K 535; *Rauschwitz* 1941 Wrzosek 25; *Rauschwitz* — *Ruszowice*, *-ic*, *ruszowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Ruszowice*, *-wic* 1982 WUN III 167. — Dawniej **Roszowice* lub **Ruszowice*, też **Roszyce*, od n. os. *Rosz*, *Rusz* SSNO IV 492, 517, z suf. *-owice*, *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Rauschwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruszowice*. Lit.: SNGŚI XII 28; SGTS XV 386–87. PS

Rus(z)owo zob. **Ruszkowo** (1)

Ruszów (1), wś, jel., gm. Węglińiec, 13 km na pñ. od Węglińca: *Raussche* 1491, *Rawsche* 1493 KOL 76; uff der *Rausche* 1497 BenaGŁuż 381; *Raussche*, *Rawssche* 1498, *Rausche* 1534 KOL 76; *Raus* 1593 MpLusSup; *Rawska* XVI BenaGŁuż 381; *Rauschense* 1687/88 J III 690; *Rausche* ok. 1720 MpWeigSup; *Rausche* oder *Rauscha*, eigentlich *Rausche*, auf der Haide 1845 K 534; *Rauscha*, os. 1883 SG IV 254; *Rauscha*, *Rušov* 1927 MukaS 22; *Rauscha*, *Ruszów* 1941 Wrzosek 30; *Rauscha* — *Ruszów*, *-owa*, *ruszowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruszów*, *-szowa* 1982 WUN III 167. — Dawniej może głuż. n. *Rušov*, od n. os. *Ruś* (: *Ruchoslav*), z suf. *-ow*, zmieniona jako *Rausche*, *Rauscha*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ruszów*. Lit.: SNGŚI XII 29; MukaS 22; BenaGŁuż 381–4. JCh/PS

Ruszów (2), dziś *Ruszów* i *Ruszów-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Łabunie, 9,5 km na pñ.-wsch. od Zamościa: *Kyschow* (!) (1398)1521 ZDM VI 158; *Hruszow* (1435)1612 ZDM II 211;

Hrvszyew 1472 Rejlan 38; *Rvsschow* 1502 Matr III nr 603; wsiow *Ruszowa* 1752 AWAK XXVII 359; *Russów* 1827 Tabella II 151; *Ruszów* 1839 MpKwat VI 9; *Ruszów* 1889 SG X 42; *Ruszów*, wś i kol. 1952 UW 152; *Ruszów*, *-szowa*, *Ruszów-Kolonia*, *-wa-nii*, *ruszowski* 1967 UN 122, 19–20; gw. *rušuf*, *-ova*, *rušofski*. — Pierwszy zapis niekształcony. Późniejsze poświadczenia wskazują na n. *Hruszów*, od ukr. *hrusza*, pol. *grusza*, ukr. n. os. *Hrusza*, pol. *Grusza*, por. *Gruszka*, *Hruszka* SSNO II 216, z suf. *-ów*, przejściowo *-ew*. Od XVIII w. *Ruszów*, z pominięciem nagłosowego ukr. *H-*. W n. zestawionej człon odróżniającej od *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChełm 190. BCz

Ruszów zob. **Hruszów**

Ruszówka zob. **Hroszówka**

Ruszwica zob. **Rusewo**

Ruszyn zob. **Rusin**

Ruś (1), wś, łomż., gm. Wizna, 11,5 km na pñ.-wsch. od Jedwabnego: *Wierciszewo*, coloni hujus villae 1577 ŻDz XVI 355; *Ruś* 1783–84 RejKor 675; *Wierciszewo Rus* 1795 MpPerPd; *Ruś* 1827 Tabella II 150; *Ruś* 1839 MpKwat V 2; *Ruś* 1889 SG X 19; *Ruś*, *-si* 1982 WUN III 167. — Dawniej *Wierciszewo* (zob.). Wieś została zapewne zasiedlona chłopami z sąsiedniej ruskiej ziemi drohickiej, stąd nazwa *Ruś*. Okresowo także n. zestawiona *Wierciszewo-Ruś*. Lit.: Brodz-Wizn 247–8. UB

Ruś (2), dziś *Nowa Ruś* i *Stara Ruś*, dwie wsi, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie, 10 km na pñ.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: *Sokoły Ruś Stara*, *Sokoły Ruś Nowa* (1471) SG XI 38; Selo *Sokoły Ruś* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 202; bona *Sokoły Ruś* 1537 HMil 383; *Sokoły Ruś Stara* 1537 HalBiał I 160; de *Sokoli Rusz* 1569 UPL 248; *Sokoły Rusi*, *Sokoły Rusz* 1580 ŻDz XVII/1, 105, 106; in *Sokoły Ruś* 1623, *Sokoły Ruś*, de *Ruś Sokoły* 1671, in *Sokoły Ruś* 1723, *Ruś Sokoły Stare* 1795 HalBiał I 160; *Ruś nowa* i *Ruś stara*, dwie wsi 1827 Tabella II 150; *Ruś Stara* i *Nowa* 1839 MpKwat VI 6; *Sokoły-Ruś Stara*, *Sokoły Ruś Nowa* 1890 SG XI 38; *Ruś Nowa* i *Ruś Stara* 1921 Sk V 113; *Ruś Nowa* i *Ruś Stara* 1967 SM 993; *Nowa Ruś*, *-wej -si*, *Stara Ruś*, *-rej -si*, *rusieński* 1974 UN 165, 105, 107. — Początkowo n. zestawiona *Sokoły-Ruś* (*Stara*, *Nowa*); o pierwszym członie zob. *Sokoły* (1) i *Sokoły-Jaźwiny*, drugi człon, od

Ruś

n. geograficznej *Ruś*, wskazywał pierwotnie na ludzi przybyłych z *Rusi*. Okresowo n. z inwersją członów oraz z członami dodatkowymi od przym. *nowy, stary*. W XIX w. nastąpiła elipsa członu *Sokoły*. Współcześnie *Nowa Ruś* i *Stara Ruś*. Lit.: HalBiał I 149, 150, 160; GórnRPd 16. EB

Ruś (3), wś, olszt., gm. Morąg, 9 km na płd.-wsch. od Morąga: *Rusche Gotswald* 1344 Morąg 92; *Ruschegotiswald* 1437 GZ 33; *Reußen* 1789 Goldb I 181; *Reussen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Reussen* 1820 Wald 194; *Gr. Reussen* — *Ruś* 1879 KęN 186; *Ruś* 1889 SG IX 20; *Ruski* — *Reussen* 1941 Choj 126; *Reussen* — *Ruś* al. *Ruskowo* 1946 Ley I 50; *Reussen* — *Ruś, -si, ruski* 1947 MPol XXV nr 111; *Ruś, -si* 1982 WUN III 167. — Dawniej n. niem. *Rusche Gotswald*, może od n. os. *Rusche* Gott 407 + *Gotswald*, czyli 'boski las' (n. terenowa?), spolonizowana jako *Ruski, Ruskowo, Ruś*. W tej ostatniej postaci n. została ustalona po 1945 r. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 92. RP

Ruś (4), dziś *Ruś Mała*, wś, olszt., gm. Ostróda, 3 km na płn. od Ostródy: *contulimus Marco, Maximo, Woyzecht ... Rutenis ... bona inter lacus Schilling et Pausen, nadpis na kopii: Handtveste über das Stadtguth Reussen* (1324)XVII PrUr II 331; *Reussen* 1333 Hart 477; *Wir ... comthur zu Osterrodt ... mit raht ... haben gegeben ... dienern Marxen und Woytaicht den Reussen ... die dameraw*, z nadpisem: *handfest über Dameraw* (1347)1633 PrUr IV 144; *von reussenn* 1532, *Reissen* 1539 Hart 477; *Klein Reußen*, wś 1789 Goldb I 182; *Kl. Reussen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Reussen (Russ)*, wś 1820 Wald 207; *Reussen Kl., Ruszy, Rusz* ok. 1859 SzcześTeka 79; *Kl. Reussen* — *M. Ruś* 1879 KęN 205; *Ruś Mała* 1889 SG X 20; *Klein Reussen* — *Ruś Mała* 1946 Ley I 76; *Klein Reussen* — *Ruś Mała, -si -ej, ruski*, poprzednio *Klei (!) Reussen* 1948 MPol XXVI nr 59, A-78; *Ruś Mała, -si -lej* 1982 WUN III 167; gw. *maŭo ruś*. — Nazwa niem. *Reusen*, od etnonimu *Russen* 'Rusini' (łac. *Rutenis*), którym określani zostali bracia wymienieni w pierwszych dokumentach. Od XVIII w. nazwa z niem. członem odróżniającym *Klein*, potem pol. *Mała*. Lit.: Biolik, PMT X 112. RP

Ruś (5), wś, olszt., gm. Stawiguda, 9,5 km na płd. od Olsztyna: *in loco zcu den Rewszén wlgä-*

riter dicto (1374), [*Reussen*] 1444 MWRm II 501, przyp. 1; *opicii ferarii in Reussen* 1536 ZGAE XXIII 686; *Reussen* 1564–80 SHGWrm(ADWO RA 88, k. 15); *Rayszen* 1615 RLWRm 271; *Rusch* XVII Obląk 561; *Reussen* 1685 KęL 558; *Reissen* 1717 GuldWij 62; *Reisen* 1755 MpEnd; *Reussen* 1789 Goldb I 189; *Rusch* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Reuss (Russ)*, wś 1820 Wald 166; *Reussen* — *Ruś* 1879 KęN 197; *Ruś* 1889 SG X 19–20; *Ruś* — *Reussen* 1941 Choj 126; *Reussen* — *Ruś, -si, ruski* 1946 MPol XXV nr 142; *Ruś, -si* 1982 WUN III 167; gw. *ruś, -i, ruski*. — Może n. prus., por. bałt. **rus-* (: lit. *rūsỹs* 'lochowanie', *rūsīs* 'ziemianka na kartofle, piwnica', łot. *rūsa* 'jama, dół': *rūsīuoti* 'zakopywać', *raūsti* 'ryć, robić doły, grzebać, podkopywać' < ide. **reus-*, **rouš-* 'ryć, wywracać' SESmocz 504) albo lit. *rusėti* 'ciec', *rusnóti* 'cicho ciec, płynąć wolno' Fr 751–2 (wieś leży w zakolu rz. Łyny), por. *Rusek* (1), *Ruska Wieś* (2). Nazwa zniemczona jako *Reussen, Raisen, Reisen*, spolonizowana w XVII w. jako *Ruś (Rusch)* i w tej formie ustalona po 1945 r. Lit.: PospWRm 129–30; BiałOsad 41, przyp. 159. RP

Ruś zob. **Czyżew Ruś-Wieś, Łopienie-Ruś, Wyliny-Ruś**

Ruś Mała zob. **Ruś** (4)

Ruś Nowa zob. **Ruś** (2)

Ruś-Sokoły (Stare) zob. **Ruś** (2)

Ruś Stara zob. **Ruś** (2)

Ruśca Mała zob. **Rujcsa**

Ruścza zob. **Rujcsa**

Ruścze zob. **Rujcsa**

Ruślinów zob. **Ruczynów**

Ruśniewo zob. **Hruszniew**

Rutczow zob. **Rucewo** (2)

Rutecowe zob. **Rutkowo** (1)

Ruten zob. **Rutki** (3)

Rutenau zob. **Chróścice**

Rutenberg zob. **Sarnowo** (5)

Rutenger(i)sdorf zob. **Kaczorów** (1)

Ruth zob. **Ruda** (37)

Ruthenberg zob. **Raciniewo** (1)

Rutk zob. **Rudki** (1)

Rutka (1), wś, biał., gm. Dubicze Cerkiewne, 10,5 km na płn.-wsch. od Kleszczel: *Ruda* 1616, *Rudka* 1775–89 Kond 174; *Rutka Joški* 1889, *Rudka (Rutka)* 1902 SG X 43, XV/2, 556; *Rutki* 1921 Sk V 25; *Rutka* 1933 SkBy 1482; *Rut-*

ka 1967 SM 993; *Rutka*, -ki 1982 WUN III 167. — Dawniej *Ruda*, od ap. *ruda* 'zakład wydobywający i przerabiający rudę żelaza', por. w tem siele jest *ruda* żelazna 1576 Lupodl 85. Potem *Rudka*, *Rutka* (z utratą dźwięczności *d* pod wpływem *k*), z suf. -ka; okresowo też w formie pluralnej *Rutki*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. *Joški* (1). Lit.: Kond 174. EB

Rutka (2), wś, suwał., gm. Jeleniewo, 14 km na płd.-zach. od Suwałk: ... *Rutkę* 1744 SDV 104; *Rudka* 1827 Tabella II 148; *Rudka* 1839 MpKwat VI 3; *Rutka* 1889 SG X 43; *Rutka* 1921 Sk V 86; *Rutka*, -ki 1982 WUN III 167. — Od ap. *rudka* 'błoto, mokradło, na którego powierzchni zbiera się ruda żelazna' SW V 764. Wieś leży w sąsiedztwie terenów podmokłych. EB

Rutka zob. **Ruda** (29a), **Ruda Wołoska**, **Rudka** (7), **Rudka-Skroda**

Rutka Duchnowska zob. **Rudka** (18)

Rutka-Joški zob. **Rutka** (1)

Rutka Pachuckich, cz. Tauroszysek, dawniej wś, suwał., gm. Puńsk: *Ruda Milewska* 1686 SHGPd(BU-Wilno ks. 1, 368); *Rudka* 1710 Wiśn-Sejn 132; *Milewskie*, młyn 1744 SDV 92; *Rudka* 1748 SHGPd(Ks.ur. 1664); *Milowszczyzna* 1750, z *Milewszczyzny* 1763, *Ruda* 1766 (Ks.ur. 1829, 358, 648); *Rudka-Młynek* 1783 SHGPd(KoścZest); *Rutka* 1827 Tabella II 152; *Pachuckie* 1844 SHGPd (AGAD 364-16); *Rutka Pachuckich*, wś 1889 SG X 43; *Rutka Pachuckich* 1921 Sk V 71; *Rutki Pachuckich* 1933 SkBy 1482; *Rutka Pachuckich* 1967 SM 993; *Rutka Pachuckich*, -ki *Pachuckich* 1982 WUN III 167. — Początkowo n. zestawiona *Ruda Milewska*, od ap. *ruda*, por. rudę w leśnictwie przelomsk na rzece Seywie 1666 SHGPd(BU-Wilno ks.1, 7), i od nazw. rudników *Milewskich*, por. Łukasz *Milewski* 1666 WiśnSejn 98. Okresowo n. *Milewskie*, *Milewszczyzna*, *Milowszczyzna* od tejsze n. os., w formie pluralnej oraz z suf. -izna. W XVIII w. *Rudka*, też *Rudka-Młynek*, z drugim członem od ap. *młynek* (: *młyn*); w XIX w. n. *Pachuckie* od nazw. *Pachucki* (: im. *Pachucy*) RymSEN II 196, w l. mn.; następnie n. zestawiona *Rutka/Rutki Pachuckich* (drugi człon w formie dopełniacza l. mn.). Lit.: WiśnSejn 98, 132, 142, 152-3; WiśnSuw 118. EB

Rutka-Tartak, wś, suwał., gm. Wiżajny, 25 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Rudka* 1738 SHGPd

(kartoteka); *Rutka* 1827 Tabella II 152; *Rudka*, *Tartak* 1839 MpKwat VI 3; *Rudka* al. *Rutka* al. *Tartak* 1888 SG IX 911; *Rudka-Tartak* 1921 Sk V 84; *Rutka-Tartak* 1952 UW 171; *Rutka-Tartak*, -ki-ku 1982 WUN III 167; gw. *rutka tartak*, -ki *tartak*, *rutčański/rutčanski*. — Dawniej dwie wsi *Rudka* i *Tartak* (: *tartak* 'młyn do tarcia drzewa na tarcice, dyle' SW VII 29), połączone w 1874 r. Wtórnie n. zestawiona *Rutka-Tartak* (z utratą dźwięczności przez spółgłoskę *d* pod wpływem *k* w pierwszym członie). EB

Rutka Wiązowna zob. **Rudka** (18)

Rutken zob. **Rutki** (1), **Rutki** (3)

Rutki (1), cz. Leśniewa, dawniej wś, ciech., gm. Karniewo: *Rudkowo* (1417)1456 SHGMz (MK 3, 65); *Rvthkowo* 1474 SHGMz(MK 6, 64); *Ruthky* 1512 SHGMz(C 5, 66); *Ruthkowo* 1512 SHGMz(PT 1, 38v); *Ruthki* 1567 ŻDz XVI 347; *Rutki* 1783-84 RejKor 512; *Rutki*, folw. 1889 SG X 44; *Rutki* 1921 Sk I 73; *Rutki*, -tek, *rutkowski* 1971 UN 129, 21. — Dawniej *Rudkowo*, zapewne od n. os. *Rudek* SSNO IV 511 lub od ap. *rudka* 'błoto, mokradło' SW V 764, z suf. -owo, wtórnie w l. mn. Postać *Rutkowo*, *Rutki* powstała w wyniku ubezdźwięcznienia *d*. Lit.: ZMaz 324. UB

Rutki (2), wś, łomż., gm. Wizna, 8 km na płd.-wsch. od Jedwabnego: Dux Augustino, Nicolao et Petro de Rudkowo [dedit] 10 mansos *Naborowo* (!) dictos (1417)1456 SHGMz(MK 3, 65); 10 mansos *Zaborowo* dictos in fluvio Vysznyca 1436, 1490 SHGMz(MK 6, 236); *Rutki*, *Zaborowo* 1467 HMil 359; super *Zaborowo* hereditate 1481 SHGMz(MK 5, 83); bonis *Rutki* alias *Zaborowo* 1489 HMil 360; *Zaborowo* 1490 SHGMz (MK 6, 235v); *Ruthki Zaborowo* 1577 ŻDz XVI 357; *Rutki* 1783-84 RejKor 675-6; *Rutki zaborowe* 1827 Tabella II 152; *Rutki Zaborowo* 1889 SG X 44; *Rutki* 1921 Sk V 49; *Rutki*, -tek 1982 WUN III 167. — Dawniej *Zaborowo*, od wyrażenia przyimkowego za *borem*, z suf. -owo. Tak nazywały się włóki, które zostały nadane i sprzedane szlachcie z Rutkowa, dziś *Rutki* (1). Nazwa *Rutki* ponowiona. Lit.: BrodzWizn 229; ZMaz 324. UB

Rutki (3), wś, olszt., gm. Pasym, 6,5 km na płd.-zach. od Pasymia: *Rodechin* 1383, *Ruttichen* 1468, *Kl. Roichen* 1602 KęTL 387; *Ruttken*, *Kl. (Ruttcky)* 1772/73 HAPr IV 676; *Klein Rutchen* 1785 Goldb

Rutki

I 188; *Kl. Rutken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Ruttcken* 1820 Wald 229; *Rutken Kl., Ruttkj* ok. 1859 SzczesTeka 122; *Rutken* — *Rutki* 1879 Kętn 217; *Rutki* 1882 Kętl 387; *Rutki*, niem. *Klein Rutken, Ruttichen* 1889 SG X 44; *Kleinruten* 1938 Unger 74; *Kleinruten* — *Rutki, -tek, rutecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Kleinruten* — *Rutki* al. *Rutki Male* 1946 Ley I 111; *Rutki, -tek* 1982 WUN III 167; gw. *maje rutki*, do *rutk//-kuf*. — Od n. os. *Rudek* lub **Rutka* (: *Ruta*), w l. mn. Od XVII w. n. wsi występuje z niem. członem *Klein*, przejściowo pol. *Male*. W 1938 r. urzędowo nadano wsi n. niem. *Kleinruten*. Po 1945 r. ustalono n. *Rutki*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 79, 107. RP

Rutki (4), wś, opol., gm. Niemodlin, 6 km na płn.-zach. od Niemodlina: *Rutkhi* (1534) K 536; *Rauttke* 1596 CdSil XXXIII 117; *Rautke*, P[ol]. *Rutke* 1736 MpWielOppol; *Rautke* 1783 Z II 36; *Rautke* 1845 K 536; *Rutki*, niem. *Rautke* 1889 SG X 44; *Rautke* — *Rutki, -tek, rutecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rutki, -tek* 1982 WUN III 167. — Pierwotnie **Rudki* lub **Rutki*, od ap. *rudka* (: *ruda*) lub *rutka* (: *ruta*), w l. mn. Nazwę zmieniono jako *Rautke*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rutki*. Lit.: SNGŚI XII 29; BorGŚI 73. JCh/PS

Rutki zob. **Rudka** (11, 16), **Rudki** (1, 3b, 5, 6, 7, 12), **Rutka** (1), **Rutki-Kossaki, Rutkowskie** (2)

Rutki-Begny, wś, ciech., gm. Ciechanów, 7 km na zach. od Ciechanowa: *Ruthki Bagny* 1531 SHGPł 262; *Rutki Bagny* 1578 ŻDz XVI 120; *Rutki Begny* 1783–84 RejKor 434; *Rutki-Bagny* 1784 MpPerPł; *Rutki beyny* (!) 1827 Tabella II 152; *Rutki-Begny* 1889 SG X 44; *Rutki Begny* 1921 Sk I 27; *Rutki-Begny, -tek-gien, rutkowski* 1971 UN 123, 8. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon *Rutki*, wspólny dla ok. 10 osad, od ap. *rudka* 'błoto, mokradło', w l. mn.; w pobliżu znajdują się tereny podmokłe. Człon *Bagny*, później *Begny*, od ap. *bagno*, w l. mn. Lit.: SHGPł 262. UW

Rutki-Bończe, wś zaginiona, leżała w par. Ciechanów, ok. 8 km na pld.-wsch. od Ciechanowa: *Ruthkowo* 1472, Nic. h. Boncza de *Ruthkowo* 1475, *Rutki Buncze* 1531, *Rvthki Bunycze* 1538 SHGPł 262; *Rutki Bunice* 1578 ŻDz XVI 120. — Dawniej *Rutkowo*, zob. *Rutki* (1). Drugi człon od n. herbu *Bończa*, którym pieczętowali się właściciele wsi.

Lit.: SHGPł 262.

UW

Rutki-Borki, wś, ciech., gm. Ciechanów, 9 km na pld.-zach. od Ciechanowa: nob. Borek de *Ruthki* 1522, *Ruthky Borky* 1531 SHGPł 262; *Rutki Borki* 1578 ŻDz XVI 119; *Rutki Borki* 1784 MpPerPł; *Rutki borki* 1827 Tabella II 152; *Rutki-Borki* 1889 SG X 44; *Rutki-Borki* 1921 Sk I 21; *Rutki-Borki, -tek-ków, borkowski* 1971 UN 123, 6. — Drugi człon w n. zestawionej od n. właściciela wsi *Borka* (por. pierwszy zapis), w l. mn. Lit.: SHGPł 262. UW

Rutki-Borzymy zob. **Borzymy** (1)

Rutki-Bronisze, cz. wsi Rutki-Borki, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: *Corithowo* alias *Ruthky* 1404, *Ruthkowo* 1438 SHGPł 262; Bronisz de *Corithky* 1497 Matr II nr 1010; *Rutky Korythky* 1571 SHGPł 262; *Rutki Koritki, Kamionki* 1578 ŻDz XVI 120; *Rutki Bronisze* 1784 MpPerPł; *Rutki bronisze* 1827 Tabella II 152; *Rutki-Bronisze*, wś 1889 SG X 44; *Rutki-Bronisze, -tek-nisz, broniszewski* 1971 UN 123, 6. — Nazwa *Korytowo* ponowiona z n. *Korytowo* (2); wtórnie dodano pluralny suf. *-ki*. W XV w. obocznie *Rutkowo*. W XVI w. n. zestawiona *Rutki-Korytki-Kamionki*; trzeci człon od ap. *kamionka* 'kupa kamieni' SW II 225. Później n. *Rutki-Bronisze*; drugi człon związany z n. właściciela *Bronisza*, por. Nicolaus *Bronisz* (z tej wsi) 1578 ŻDz XVI 120, w l. mn. Lit.: SHGPł 262. UW

Rutki Danowskich zob. **Rudki** (12)

Rutki-Głowice, wś, ciech., gm. Ciechanów, 8,5 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Ruthky Głowycze* 1531 SHGPł 263; *Rutki Głowice* 1578 ŻDz XVI 119; *Rutki Głowice* (!) 1783–84 RejKor 434; *Rutki Głowice* 1784 MpPerPł; *Rutki głowice* 1827 Tabella II 152; *Rutki-Głowice* 1889 SG X 44; *Rutki-Głowice, -tek-wic, głowicki* 1971 UN 123, 8. — Człon *Głowice* w n. zestawionej od n. os. *Głowa* SSNO II 130, z suf. *-ice*. Lit.: SHGPł 263. UW

Rutki-Jatki, wś, łomż., gm. Rutki, 14 km na płn.-wsch. od Zambrowa: *Rutki-Jatki* 1921 Sk V 51; *Rutki-Jatki* 1952 UW 165; *Rutki-Jatki, -tek-tek* 1982 WUN III 167. — Nazwa zestawiona; drugi człon od n. os. *Jatka* RymSEN I 342 lub od ap. *jatka* (: *jata*) 'jeden z szeregu kramów, w których sprzedają żywność, a szczególnie mięso' SW II 146, w l. mn. UB

Rutki-Korytki zob. **Rutki-Bronisze**

Rutki-Kossaki, wś, dawniej mto, łomż., gm. Rutki, 17 km na płn.-wsch. od Zambrowa: Dux donavit 20 mansos in ortu rivuli Kurowstok ... nobilibus de Rudkowo (1418)1473 SHGMz(MK 6, 32v); *Rutki* 1437 HMil 472; *Ruthky* (1446)1456 SHGMz(MK 3, 332); *Ruthky* 1473 SHGMz(MK 6, 50); *Ruthky* 1479 SHGMz(Ep. 13, 219v); *Ruthky* 1490 SHGMz(Ep. 11, 305); *Rudky* 1511 SHGMz(Ep. 149, 163v); de *Curowy sthok* 1511 SHGMz(Ep. 6, 230); *Ruthky* 1516 SHGMz(Ep. 149, 236v–238v); *Ruthky* 1530 Pułt 387; *Rudky* 1578 ŻDz XVI 379; *Rutki* 1783 MpPerMz; *Rutki* 1827 Tabella II 152; *Rutki* 1889 SG X 44; *Rutki* 1967 SM 993; *Rutki-Kossaki*, *-tek-ków* 1981 WUN III 167. — Od n. m. *Rutkowo*, *Rutki* (w ziemi ciechanowskiej; zob. *Rutki-Bronisze*). Obocznie także *Kurowy Stok*, od n. strugi (por. pierwszy zapis), ta od n. os. *Kur* SSNO III 203, w formie przym. dzierżawczego, i od ap. *stok*. Współcześnie *Rutki-Kossaki*; drugi człon ponowiony z n. licznych wsi o n. *Kossaki* (*-Falki*, *Nabieline*, *-Ostatki*), położonych w pobliżu. Lit.: WiśnŁomż 61; ZMaz 324; RospSEMig 334; RymNmiast 208. UW

Rutki-Lenki, cz. Rutek-Begien, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: Nicolai Lenkovicz ... de *Ruthky* 1497 Matr II nr 935; *Rutki Lienki* 1578 ŻDz XVI 119; *Rutki Lengi* 1783–84 RejKor 434; *Rutki Łęki* 1784 MpPerPł; *Rutki łęki* 1827 Tabella II 152; *Rutki-Łęki* 1889 SG X 44; *Rutki-Lenki* 1921 Sk I 21; *Rutki-Lenki*, *-tek-Lenek*, *lenkowski* 1971 UN 123, 8. — Człon *Lenki* w n. zestawionej od n. os. *Leniek* lub *Leńko* SSNO III 245, w l. mn. Okresowo występuje także człon *Łęki*. Lit.: SHGPI 263. UW

Rutki Male zob. **Rudki** (6), **Rutki** (3)

Rutki-Marszewice, wś, ciech., gm. Ciechanów, 6 km na płd.-zach. od Ciechanowa: *Ruthky Maczkovyatha* 1531 SHGPI 263; *Rutki Maczkowięta* 1578 ŻDz XVI 120; *Rutki Marszewice* 1783–84 RejKor 434; *Rutki marszewice* 1827 Tabella II 152; *Rutki-Marszewice* 1889 SG X 44; *Rutki Marszowice* 1921 Sk I 21; *Rutki-Marszewice*, *-tek-wic*, *rutkowski* 1971 UN 123, 8. — W n. zestawionej pierwotnie człon *Maćkowięta*, od im. *Maciek*, z suf. *-owięta*. Później zmiana na *Marszewice*, od n. os. *Marsz* SSNO III 406 (: *Marcin*), z suf. *-ewice*, *-owice*. Lit.: SHGPI 263. UW

Rutki-Nory zob. **Rutkowskie** (2)

Rutki Nowe zob. **Rudki** (12)

Rutki-Nowiny, wś, łomż., gm. Rutki, 16,5 km na płn.-wsch. od Zambrowa: *Rutki-Nowiny* 1952 UW 165; *Rutki-Nowiny*, *-tek-win* 1982 WUN III 167. — Nazwa zestawiona; drugi człon od ap. *nowina*, w l. mn. UB

Rutki Stare zob. **Rudki** (12)

Rutki-Szczepanki zob. **Szczepanki** (1)

Rutki Większe zob. **Rudki** (6)

Rutki-Zaborowo zob. **Rutki** (2)

Rutkowen zob. **Rutkowo** (2, 3)

Rutkowiec (1), wś, ciech., gm. Płońscia, 8,5 km płn.-zach. od Działdowa: *Rotschen*, *Rotschensdorf*, *Ruckersdorf* bez daty Gause 368; *Rotcher* (!) das dorf 1437 GZ 83; *Rautkewicz* 1449–51 HAPr V 97; *Rawkewycz* 1497 KętL 323; *Rautkewicz* 1536–37 HAPr V 97; *Rautkewicz* 1542 KętL 323–4; *Ruttkowitz*, wś ok. 1780 HAPr IV 358; *Rudkowitz* 1789 Goldb I 187; *Ruttkowitz* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Rutkowiec* 1839 MpKwat III 1; *Ruttkowic*, *Rudkowiec* ok. 1859 SzcześTeKa 50; *Rutkowitz* — *Rutkowiec* 1879 KętN 190; *Rutkowiec* 1889 SG X 45; *Rutkowiec*, niem. *Ruttkowitz* 1921 Sk XI 16; *Rutkowiec* (*Ruttkowitz*) 1925 Krzep 102; *Rutkowiec*, *-wic*, *rutkowski* 1971 UN 170, 26. — Istnieją rozbieżności co do daty pierwszej wzmianki o wsi. Według F. Gausego wieś miała początkowo n. niem. *Rotschen*, *Rotschensdorf*, *Ruckersdorf*, od n. os. *Rotsch* Gott 415 + *Dorf* 'wieś'. Od połowy XV w. pojawia się n. pol. *Rutkowiec* lub *Rudkowiec*, od n. os. **Rutka* (: *Ruta*) lub *Rudek* (: *rudy*) SSNO IV 521, 511, z suf. *-owice*; przejściowo *Rutkowiec*, z suf. *-owiec*. W substytucji niem. poświadczono: wahanie *u* i *au*, geminata *tt*, suf. *-owice//-ewice*, oddany przez niem. *-owitz*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes der Stadt Soldau, 1958, 9, 12, 14–5, 368, przyp. 31; Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 151; Siciński, OSG VIII 73. RP

Rutkowiec (2), wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 8 km na płd. od Lubienia Kujawskiego: *Rutkowiec*, folw. 1889 SG X 45; *Rutkowiec*, folw. 1902 Przew II 138; *Rutkowiec* 1922 Koz V 262; *Rutkowiec*, folw. 1933 SkBy 1483; *Rutkowiec*, wś 1967 SM 994; *Rutkowiec*, *-wic*, *rutkowicki* 1972 UN 191, 41. KZ

Rutkowiec zob. **Rutkowiec** (1)

Rutkowo

Rutkowo (1), os., dawniej wś, kosz., gm. Biesiekierz, 12 km na pld.-zach. od Koszalina: Vw. *Ernsthof* 1913 MpMbl(1863); *Ernsthof Vw.* — *Rutkowo*, -wa, *rutkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rutkowo* — *Ernsthof Vw.*, os. 1951 Rosp 279; *Rutkowo*, -wa 1982 WUN III 167. — Nazwa niem. *Ernsthof*, zapewne od im. właściciela *Ernst*, + *-hof*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rutkowo*, nawiązującą do zapisu zaginionej osady *Rutkowo* (1a). Lit.: RzDuma I 77; Belchnerowska, PMT XIII 64. BCz

Rutkowo (1a), os. zaginiona, leżała na pld.-zach. od Koszalina: *Rutecowe* 1276 PU II 320. — **Rutkowo* lub **Rudkowo*, od n. os. **Rut(e)k* lub **Rud(e)k*, pol. *Rudek*, z suf. *-ow(o)*. PS

Rutkowo (2), wś, olszt., gm. Dźwierzuty, 12 km na pld.-wsch. od Biskupca: *Rodechin* początek XV, *Gross Ruttken* XVI Szczytno 89; *Rutkowen*, maj. 1789 Goldb I 187; *Rudtkowen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Ruttkowen*, wś 1820 Wald 231; *Ruttkunwen*, *Rutkowo*, -a ok. 1859 SzcześTeka 121; *Ruttkowen* — *Rutkowo* 1879 KętN 217; *Rutkowo* al. *Rudkowo* 1889 SG X 45; *Rutkowo* — *Ruttkau* 1938, *Ruttkowen* 1941 Choj 126; *Ruttkau* — *Rutkowo*, -a, *rutkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rutkowo*, -wa 1982 WUN III 168. — Według historyków wieś, wymieniona w źródłach po raz pierwszy w 1414 r., musiała istnieć wcześniej. Dawniej raczej *Rudki*, od n. os. *Rudek*, w l. mn. Nazwa zniemczona jako *Rodechin*, *Ruttken*; wtórnie *Rudkowo*, z suf. *-owo*, niem. *Rudtkowen*. W 1938 r. urzędowa zmiana n. niem. na *Ruttkau*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 89, 93. RP

Rutkowo (3), os., dawniej wś, olszt., gm. Pieckki, 13 km na pld.-zach. od Mragowa: *Schön Rutkowen*, maj. 1822 Gause 105; *Schön Rutkainen*, *Rutkowo piękne* ok. 1859 SzcześTeka 31–2; *Schönrutkowen* — *Rutkowo* 1879 KętN 180; *Schoenrutkowen*, wyb. przy wsi Borowe 1889 SG X 389; *Schönrutkowen* 1920 MpHAPr I; *Schoenrauten* 1938, *Schoenrutkowen* — *Rutykowo*, wś 1946 Ley I 59; *Schönrauten* — *Rutkowo*, -wa, *rutkowski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Rutkowo* — *Schönrauten* (*Schönrutkowen*), os. 1951 Rosp 279; *Rutkowo*, -wa 1982 WUN III 168. — Dawniej n. niem. *Schön Rutkainen*, *Schön Rutkowen*; pierwszy człón od przym. *schön* 'pięk-

ny' (może n. dyferencyjna wobec n. wsi *Rutkowo* (2), położonej 15 km na wsch. od tej wsi), drugi człón zapewne od ap. *rutka* (: *ruta*), z suf. lit. *-ain-*, pol. *-owo*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Schönrauten*. G. Leyding spolonizował n. jako *Rutykowo*. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 152. RP

Rutkowo (4), wś, ostroł., gm. Myszyniec, 11 km na pld.-zach. od Myszyńca: *Ruchaie* 1783–84 RejKor 542; *Ruchcice* (!) 1827 Tabella II 145; *Ruchaie* 1839 MpKwat IV 1; *Ruchaje* 1888 SG IX 881; *Ruchaje* 1952 UW 20; *Ruchaje* (*Rutkowo*), wś i os. 1967 SM 983; *Rutkowo*, -wa 1982 WUN III 168. — Dawniej *Ruchaje*, od n. os. *Ruchaj* RymSEN II 369 (: *ruchać* 'ruszać', *ruch*), w l. mn. Nazwę zmieniono na *Rutkowo*. UB

Rutkowo zob. **Rutki** (1), **Rutki-Bronisze**, **Rutkowskie** (1)

Rutkowska Wola zob. **Rudki** (12)

Rutkowskie (1), dziś *Rutkowskie Duże* i *Rutkowskie Małe*, dwie wsi, biał., gm. Jaświły, 10 km na pln.-wsch. od Moniek: *Rutkowo* 1546 HMil 360; *Rudkowo* 1553 HalBiał I 150; *Rutkowo* 1559 HMil 361; de *Rudkowo* 1569 UPL 262; *Rudkowo* 1580, *Rudkowskie* 1591 ŻDz XVII/1, 117, 156; *Rutkowskie* 1714 HMil 361; *Rutkowskie wielkie* i *Rutkowskie małe* 1744 SDV 146; *Rutkowskie Wielkie* i *Rutkowskie Małe* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 31–5); *Rutkowskie Wielkie*, *Rutkowskie Małe* 1889 SG X 45; *Rutkowskie Wielkie* i *Rutkowskie Małe* 1921 Sk V 12, 15; *Rutkowskie Duże* i *Rutkowskie Małe* 1963 Mp-25(Mońki); *Rutkowskie Duże*, -kich -zych, *Rutkowskie Małe*, -kich -tych 1982 WUN III 168; gw. *rutkoske*, -kix, *rutkovlanski*. — Dawniej *Rutkowo*, *Rudkowo*. Wtórnie *Rutkowskie*, od (odmiejscowego) nazw. *Rutkowski*, w l. mn, por. Mathias *Rutkowski* de *Rutkowo* 1546 HMil 360. Postaci *Rudkowo*, *Rudkowskie* powstały zapewne wskutek adieacji do ap. *ruda* i przym. *rudy*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*, *wielki*. Lit.: HalBiał I 150; GórnRPd 49. EB

Rutkowskie (2), wś, łomż., gm. Wizna, 10 km na pld.-wsch. od Jedwabnego: *Dux dedit Zdzelslao, Sulkoni et Troyano, heredibus de Gorky, 20 mansos cum lacu dictos Nory, super fluvio Bebrza* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 98v); *Dux vendidit 20 mansos Norry wlgr. nuncupatos cum*

una rippa fluvii Byebrza ... nob. de Rudkowo 1437 SHGMz(MK 336, 65v); Ruthkowski ... in *Ruthky* 1455 SHGMz(MK 6, 171); *Rutki* 1469 HMil 359; Stanislaus Rudkowsky de *Nory* 1474 SHGMz(Ep. 10, 86); graniciebus ... *Ruthkowska* 1475 SHGMz(MK 5, 51); *Nory* alias *Rutki* 1478 HMil 360; *Nory* 1481 SHGMz(MK 5, 83); *Ruthky* 1489 SHGMz(Ep. 11, 131); *Nory* 1490 SHGMz(MK 6, 235); *Ruthky Nori* 1514 ZHer nr 929; *Rutki Nory* 1518 HMil 360; *Nory* 1522 AS II 219; *Ruthki Nori* 1577 ŻDz XVI 358; *Rutki Nori* 1716 HMil 161; *Rutkowskie* 1783–84 RejKor 661; *Rutki nory* 1827 Tabella II 148; *Rutkowskie* 1839 MpKwat V 2; *Rutkowskie* 1921 Sk V 49; *Rutkowskie, -kich* 1982 WUN III 168. — Dawniej *Rutki*, od n. m. *Rutkowo*, dziś *Rutki* (1) (skąd pochodzili odbiorcy nadania), z dostosowaniem do nazw rodowych. Obocznie *Nory*, dawna n. ter., zapewne od ap. *nora*, w l. mn. Występuje także n. zestawiona *Rutki-Nory*, a od XVIII w. *Rutkowskie* od (odmiejscowego) nazw. *Rutkowski*, w l. mn. Lit.: BrodzWizn 229–30; ZMaz 280, 324. UB

Rutkowskie Duże zob. **Rutkowskie** (1)

Rutkowskie Małe zob. **Rutkowskie** (1)

Rutkowskie Wielkie zob. **Rutkowskie** (1)

Rutkowszczyzna, wś, biał., gm. Suchowola, 6,5 km na płn.-zach. od Suchowoli: *Poddwugli* 1808 MpTex V; *Podwugły* al. *Rutkowszczyzna* 1887 SG VIII 485; *Poddwugły* 1915 KdwR(M 27); *Rudkowszczyzna* 1921 Sk V 78; *Rudkowszczyzna* 1952 UW 169; *Rutkowszczyzna* 1962 SkBiał 129; *Rudkowszczyzna* 1962 Mp-25(Dąbrowa Białostocka); *Rutkowszczyzna, -ny* 1982 WUN III 168; gw. *rutkoŭščyna, -ny, rutkaŭlanski*. — Dawniej n. *Poddwugły*, od wyrażenia przyimkowego *pod Dwugłami* (: n. m. *Dwugły*, por. *Dwugli* 1808 MpTex V; *Dwugły, -łów* 1980 WUN I 383), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Później n. *Rudkowszczyzna*, od n. os. *Rudkowski* 1754 AWAK XVII 376, z suf. *-izna*. Forma *Rutkowszczyzna* z ubezdźwięcznioną spółgłoską *-d-* pod wpływem *-k-*. Postaci gw. białoruskie. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 49. EB/PS

Rutków zob. **Rudków**

Ruttingsdorf zob. **Miradz**

Ruttkau zob. **Rutkowo** (2)

Ruttken zob. **Rutki** (3), **Rutkowo** (2)

Rut(t)kowen zob. **Rutkowo** (2, 3)

Rut(t)kowitz zob. **Rutkowie** (1)

Rutwica, wś, pil., gm. Wałcz, 9 km na płn.-wsch. od Tuczna: *Hermannsdorf, Harmelsdorf* XV SchDK 46–7; *Hermansdorf* 1435 SHGPn I 730; *Harmesterp* 1490 AC II nr 1466; *Harmenstorp* 1515 SHGPn I 730; *Harmeldorff* 1532 Matr IV/2, nr 16277; *Harmsdorf* 1563, *Hermensthorp* 1565, *Armenstorp* 1577 SHGPn I 730; *Armensdorp* 1579 ŻDz XII 104; *Armensdorp* 1619, *Hermisdorf* 1695, *Armelsdorf* 1773 SchDK 255; *Harmale*, niem. *Harmelsdorf* 1882 SG III 36–7; *Harmelsdorf* 1944 SHGPn I 730; *Harmelsdorf* — *Rutwica, -cy, rutwicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rutwica, -cy* 1982 WUN III 168. — Dawna n. niem. od n. os. *Herman, Harmel* Gott 241–2 i od ap. *Dorf*, średniem. *dorp* ‘wieś’. Nazwa zaadaptowana do j. pol. jako *Harmale*. Nową n. *Rutwica* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SHGPn I 730; PPozn 111; CzNiem 92. BCz

Ruty zob. **Ruciany**

Rutykowo, wś nieistniejąca, olszt., gm. Dźwierzuty: *Ruttikowen* — *Rutykowo* 1879 KętN 180; *Rutkowo* al. *Rutykowo* 1889 SG X 45. — Być może zapisy są zniekształcone i dotyczą wsi *Rutkowo* (2). RP

Rutzau zob. **Rzucewo**

Ruwen zob. **Rówienko**

Ruza zob. **Róża** (2)

Ruziec, kol., dawniej wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 2 km na pld.-zach. od Golubia-Dobrzyń: *Ruziec*, karczma 1783–84 RejKor 837; *Ruziec* 1825 Gawarecki 153; *Ruziec* 1827 Tabella II 152; *Ruziec* 1839 MpKwat II 2; *Ruziec* 1802–03 MpGillyPr; *Ruziec* 1877 Zin II 124; *Ruziec*, wś 1889 SG X 47; *Róžec*, kol. 1921 Sk I 63; *Róžec*, kol. 1933 SkBy 1464; *Róžec (Róžiec)*, wś 1967 SM 982; *Ruziec, -źca, ruziecki*, wś 1972 UN 177, 13; *Ruziec, -źca* 2012 DzU poz. 200. — Od n. rz. *Ruz, Ruziec*, por. fluuium *Ruz*, fluuij *ruz* (ok. 1240) KMaz I 410; *Róžiec* 1781 ZDobrz 281. Hydronim przedślówiański lub może bałtycki. Lit.: Babik 546–7. KZ

Ruzieck, wś, ostroł., gm. Krasnosielec, 19 km na zach. od Ostrołęki: *Ruzowo*. Dux Boleslaus 6 mansos ... merice et silve in sumitate fluvii Ruz iacentes in distr. Czechonoviensi, ex utraque parte strate in Ostrolanka de Czechonowo ducentibus, nobili Wscheborio filio Mroczkonis de Borkaty

Ruzowo

donat 1450 SHGMz(MK 4, 105v–106); *Rudzieczkie* 1567 ŻDz XVI 348; *Rudzieck*, *Ruzieck* 1783–84 RejKor 541; *Rusieck* (!) 1827 Tabella II 151; *Ruziesk* 1889 SG X 47; *Ruzieck* 1921 Sk I 74; *Ruzieck*, *-ka*, *ruziecki* 1971 UN 129, 8. — Wieś powstała z nadania w 1450 r. W tytule zapiski pojawia się n. *Ruzowo*, od n. rz. *Ruz* (dziś *Róż*), por. *Ruz* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 100); *Rusz* 1474 SHGMz(MK 6, 61), z suf. *-owo*. Formy *Rudzieckie*, *Rudzieck* powstały zapewne od postaci **Ruzieci*, z suf. *-sk-* i adideacją do przym. *rudy*. UB

Ruzowo zob. **Ruzieck**

Ruzowsko zob. **Rudusk**

Ruże, wś, włoc., gm. Zbójno, 12 km na płd.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Rustk*, *Rvsth* (!) 1240 KMaz I 345; *Ruz* 1252 Kuj 158; de *Rus* 1314 Płoc I 27; in *Rus* 1327 MVat III 258; villa *Rus* (1348) CdPI 197; de *Rus* 1402 Płoc I 99; *Rus* 1411 Cruc II 219; de *Russz* 1414, de *Russ* 1417, de *Rusz* 1418 Płoc I 132, 145, 150; *Rusz* 1451 AC III nr 21; in *Rusz* 1527 AC Płoc 153; *Rusz* 1564 ŻDz XII 294; *Rusz* 1598 Inw włoc 54; *Roze* 1789 MpPerPł; *Roże* 1789 Borucki 46; *Ruże* 1802–03 MpGillyPr; *Ruże* 1827 Tabella II 152; *Ruże* 1839 MpKwat II 2; *Ruże* 1877 Zin II 124; *Ruże* 1889 SG X 47; *Róże* 1952 UW 55; *Ruże*, *-za*, *różański* 1972 UN 177, 22. — Od n. rz. *Ruz* (dziś *Ruzieci*, zob. też hasła *Rudusk*, *Ruzieci*), pierwotnie może z suf. *-sk-*. Od XVIII w. *Róże*, *Ruże*, ze zmianą rodzaju. KZ

Rübenhagen zob. **Porąbka** (4)

Rübenzhal zob. **Rybical**

Rückenau zob. **Rychnowo Żuławskie**, **Rychnowy** (1)

Rückenwaldau zob. **Wierzbowa** (1)

Rückers zob. **Szczytna** (2)

Rückerswalde zob. **Domaszkowice**

Rückgarben zob. **Rygarby**

Rüdigsheim zob. **Słomowo** (3)

Rüdnitz zob. **Rudnica** (4)

Rügenwalde zob. **Darłowo**

Rüppertswalde zob. **Gumniska** (3)

Rüsshof zob. **Ryzowie**

Rüstern zob. **Rzeszotary** (2)

Rützen zob. **Ryczeń**

Rützenhagen zob. **Rusinowo** (3, 6)

Rütznaw zob. **Prusinowo** (6)

Rütznaw zob. **Rusowo**, **Rydzewo** (2)

Rüwolsdorf zob. **Ubysławice**

Rybacka Huta zob. **Rybaki** (6)

Rybacken zob. **Rybaki** (5)

Rybaki (1), wś, biał., gm. Dobrzyniewo Kościelne, 7 km na płn.-zach. od Choroszczy: *Rybaki* 1576 Lupodl 76; *Rybaki* 1602, *Rybaki* 1661–64 Kond 175; *Rybaki* 1889 SG X 51; *Rybaki* 1921 Sk V 16; *Rybaki*, *-bak* 1982 WUN III 168; gw. *rybaki*, *rybak*, *rybacki*. — Nazwa określająca pierwotnie wykonawców regale wodnego, stróży oraz dostawców ryb na dwór panującego, od ap. *rybak*, w l. mn. Wieś leży nad rz. Gola. Lit.: Kond 175; Buczek 75. EB

Rybaki (2), wś, biał., gm. Michałowo, 14 km na płd.-wsch. od Michałowa: W *Izbach Rybackich* 1623, *Rybaki* 1784 Kond 175; *Rybaki* 1921 Sk V 13; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168; gw. *rybaki*, *-kou*, *rybacki*. — Początkowo n. zastawiona *Izby Rybackie*, od ap. *izba* 'chata' i przym. *rybacki* (: *rybak*), w l. mn.; następnie *Rybaki*. Wieś leży w pobliżu rz. Narwi. Lit.: Kond 175. EB

Rybaki (3), wś, biał., gm. Mońki, 5 km na płn.-zach. od Moniek: de *Ribaki* 1569 UPL 262; *Ribaki* 1580 ŻDz XVII/1, 117; *Rybaki* 1795 MpPerPd; *Rybaki* 1889 SG X 51; *Rybaki* 1921 Sk V 13; *Rybaki*, *-bak* 1982 WUN III 168. EB

Rybaki (4), wś, biał., gm. Narew, 18,5 km na płn.-wsch. od Hajnówki: wieś *Rybakow* 1775–89 Kond 175; *Rybaki* 1889 SG X 51; *Rybaki* 1921 Sk V 23; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168; gw. *rybaki*, *-kou*, *rybacki*. — Początkowo *Rybaków*, od n. os. *Rybak* RymSEN II 374 lub od ap. *rybak*, z suf. *-ów*, następnie w formie pluralnej. Wieś położona w pobliżu rz. Narwi. Lit.: Kond 175. EB

Rybaki (4a), przys., dawniej wś, częst., gm. Nowa Brzeźnica, 20 km na płd.-wsch. od Pajęczna: *Rybaki* 1802–03 MpGillyPr; *Rybaki* 1839 MpKwat II 6; *Rybaki* 1877 Zin II 124; *Rybaki*, wś 1889 SG X 50; *Rybaki*, wś 1921 Sk II 82; *Rybaki*, przys. 1967 SM 994; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168. EB/PS

Rybaki (5), wś, gdań., gm. Kościerzyna, 5 km na płd.-zach. od Kościerzyny: *Rybacy*, *Rybaków* czterech przy Jeziorze Sudomin 1765 PMT I 102; *Ribacken* 1789 Goldb II 201; *Rybak* 1796–1802 MpSchröt IX; *Rybak* — *Rybaki* 1879 KętN 25; *Rybaki*, niem. *Rybacken* al. *Ribacken* 1889 SG X 51; *Rybaki* (*Ribaken*) 1925 Krzep 102; *Rybaki*, wś 1933 SkBy 1483; *Rybaki* 1967 SM 994; *Rybaki*,

-ków 1982 WUN III 168; kasz. dawniej *reboki*, później *rəbwoći*, *-kūf*, *rəbwoćci*. Lit.: Breza, PMT I 102. WK

Rybaki (6), wś, gdań., gm. Somonino, 13 km na pld.-zach. od Kartuz: nakazuje *Fischerowej Hucie* 1650 Font XXXIX 155; *Fiszler Hutta* 1664 Font XXXII 291; *Fiszlerowa Huta* 1682 Font V 61; między *Fiszlerową Hutą*, *Fyscherowa Huta* 1686, *Fischerhuta* 1710, w *Fyscherhucie* 1712 Font XXXIX 120, 181, 190; *Fiszrowa*, *Fischerschut*, *Fiszrowo* 1749 Font XVI–XIX 218, 257; *Fischerhütte* 1877 MpMbl(1774); *Fischerhütte* — *Fiszlerowo* al. *Fiszlerowa huta* 1879 KętN 10; *Fiszlerowo* al. *Fiszlerowa huta*, niem. *Fischershütte* 1881 SG II 392; *Rybaki*, niem. *Fischershütte* 1921 Sk XI 27, 86; *Fiszrowa huta*, *Fiszlerowa huta*, *Fiszlerowo*, *Fiszlerhuta*, *Rybacka huta* 1923 Lor 25; *Rybaki*, wś 1933 SkBy 1483; *Rybaki* 1952 UW 191; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168. — Dawniej n. zestawiona *Fisz(er)owa Huta*, od nazw. *Fiszler* (: niem. *Fischer* 'rybak') RymSEN I 195 i ap. *huta*, niem. *Hütte*. Okresowo *Fiszlerowo* i *Rybacka Huta*. Po 1918 r. wprowadzono n. *Rybaki*. Lit.: MKart 147. WK

Rybaki (7), wś, gdań., gm. Subkowy, 10,5 km na pln.-wsch. od Pelplina: *Rybakach* 1664 Font XXXII 31; *Rybaki*, niem. *Fischbude*, wyb. 1889 SG X 52; *Rybaki (Fischbude)* 1925 Krzep 102; *Rybaki*, os. 1933 SkBy 1483; *Rybaki* 1936–39 Ar 1338; *Rybaki*, os. 1967 SM 994; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168; gw. *rybaki*, *-kūf*, *rybacki*. — Nazwa niem. *Fisch(er)bude* wprowadzona w okresie zaboru pruskiego. Lit.: Bugalska, PMT VI 90. WK

Rybaki (8), wś, gorz., gm. Recz, 4 km na pln. od Recza: *Zigenhagen* 1337 LandbNM 107; *Zedenhagen*, *Segenhagen* 1539 PomKirch I 178, 271; *Ziegenhagen* (1564) CdB A XXIV 300; *Zegenhagen* 1618 MpLub; *Zugenhagen* (!) 1784 Brüg II 287; *Ziegenhagen* 1789 MpGillyPom; *Ziegenhagen* 1833 MpUMbl 1331; *Ziegenhagen* — *Rybaki*, *-ków*, *rybacki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rybacki*, *-ków* 1982 WUN III 168. — Dawna n. niem. *Ziegenhagen* od ap. *Ziege* 'koza' + *-hagen*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Rybaki*. Lit.: SGorz 255. BCz

Rybaki (8a), cz. Radoliny, dawniej wś (?), koniń., gm. Golina: Slawsko cum *piscatoribus* (1145)1795, Slawsko cum *piscatoribus* 1261

KW I 16, 347; *Rybitwy* 1723 Koz V 263; *Rybaki* 1831–32 MpRey nr 96; *Rybaki do Radolina* 1839 MpKwat I 2; *Rybaki* 1859 MpChrz; *Rybaki*, os. 1889 SG X 50; *Rybaki*, os. 1902 Przew II 138; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168; gw. *ryboki*, *-uf*. — Od łac. *piscator*, pol. *rybitw*, *rybak* Sstp VIII 54, w l. mn. W formie gwarowej przejście *a > o*. ZZ

Rybaki (8b), cz. Skorzęcina, dawniej wś, koniń., gm. Witkowo: *Rybaki* 1802–03 MpGillyPr; *Rybaki* 1832–34 MpRey nr 79; *Rybaki* 1846 KsP 471; *Rybaki*, wś 1889 SG X 51; *Rybaki*, odbud. 1933 SkBy 1484; *Rybaki*, *-ków* 1967 UN 77, 28; gw. *ryboki*, *-uf*. ZZ

Rybaki (9), wś, lub., gm. Wilków, 12 km na pln.-zach. od Opola Lubelskiego: *Rybaki* 1781–82 WPar 300; *Rybaki* 1787 Spis 453; *Rybaki* 1827 Tabella II 152; *Rybaki* 1889 SG X 50; *Rybacki* 1933 SkBy 1483; *Rybaki*, *-ków*, *rybacki* 1970 UN 116, 21. Lit.: KosLu 71. IN

Rybaki (10), wś, łomż., gm. Miastkowo, 15 km na pln.-wsch. od Ostrołęki: *Rybaki* Krol. 1783–84 RejKor 496; *Rybaki* 1827 Tabella II 152; *Rybaki* 1889 SG X 50; *Rybaki* 1921 Sk V 53; *Rybacki*, *-bak* 1982 WUN III 168. — Wieś położona u ujścia Ruży do Narwi. UB

Rybaki (11), wś, olszt., gm. Stawiguda, 12 km na wsch. od Olsztynka: *Lanska* 1755 MpEnd; *Lanska* 1763 HE VIII 146; *Lansk* 1789 Goldb I 127; *Lansk* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Lansk (Rybacki)*, wś 1820 Wald 174; *Łańsk*, *Łańsku (Rybaki)* ok. 1850 SzcześTeka 70; *Lansk* — *Łańsk* al. *Rybaki* 1879 KętN 195; *Łańsk* al. *Rybaki* 1884 SG V 586; *Łańsk* — *Lansk* 1941 Choj 109; *Lansk* — *Rybacki* al. *Łańsk* 1946 Ley I 70; *Lansk* — *Rybaki*, *-ak*, *rybacki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rybaki*, *-ów* — *Lansk* 1951 Rosp 280; *Rybaki*, *-ków* 1982 WUN III 168. — Dawna n. *Lansk(a)*, później *Łańsk*, jest może zachowanym starym pol. substytutem prus. n. rz. **Aln-a* > **Lania*, dziś Łyna, rozszerzonym za pomocą suf. *-sk-* (oczekiwana forma brzmiałaby jednak *Łyńsk*), zob. objaśnienie n. *Lyna*, *Olsztyn*. Od XIX w. oboczna n. *Rybaki*, zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: PospWrm 93, 134; Biolik, HE VIII 146; PrzybBalt 249. RP

Rybaki (12), wś, płoc., gm. Słubice, 14 km na wsch. od Gąbina: *Strugali* 1579 ŻDz XVI 201; *Rybaki* 1792 MpPerRw; *Rybaki* 1783–84 RejKor 721; *Rybaki* 1827 Tabella II 152; *Rybaki* 1889 SG

Rybaki

X 50; *Rybaki*, -ków, *rybacki* 1971 UN 125, 27. — Dawniej *Strugały*, od n. os. *Strugało* SSNO V 224, w formie pluralnej. Wtórnie n. *Rybaki*; wieś leży nad Wisłą. UW

Rybaki (12a), cz. Poznania, dawniej przedmieście: *Insuper nostri piscatores* 1267 KW I 380; *piscatores castri* Pozn. 1460 AC I nr 545; inter *Piscatores circa fluvium Wartham* 1488 ARP II nr 1500; *piscatores*, extra muros Posnanienses 1496 Matr II nr 588; In platea *piscatorum* extra Poznaniam 1510 NKs 183; *Piscatorum* platea 1564/65 Luwlkp I 127; *Rybaki* al. *Rybitwy*, przedm. Poznania 1889 SG X 51; *Rybaki*, -ków 1966 UN 93, 7. — Od łac. *piscator*, pol. *rybitw*, *rybak*, w l. mn. Lit.: PPOzn 264. ZZ

Rybaki (12b), cz. Wyszogrodu, dawniej wś, płoc.: *Rybaki* 1784 MpPerPł; *Rybaki* 1827 Tabella II 152; *Rybaki*, folw. 1889 SG X 50; *Rybaki* 1921 Sk I 114; *Rybaki*, wś 1933 SkBy 1484; *Rybaki*, -ków 1982 WUN III 168. UW

Rybaki (12c), cz. Ryteli-Olechnów, dawniej wś, siedl., gm. Cerańów: *Rybaki Sterdyńskie* 1839 MpKwat V 3; *Rybaki* 1877 Zin II 124; *Rybaki*, wś 1889 SG X 50; *Rybaki* 1921 Sk IV 101; *Rybaki*, wś 1967 SM 994; *Rybaki*, -ków 1982 WUN III 168. — Dawniej n. zestawiona; do drugiego członu por. n. rz. *Sterdynka* 1536 HE X 21–2 (dziś Buczynka) i n. jez. *Sterdyna* 1839 MpKwat V 3 (dziś Jezioro). Wtórnie elipsa drugiego członu. Osada powstała w dolinie Bugu. EB/PS

Rybaki (13), wś, siedl., gm. Kłoczew, 12 km na płn.-zach. od Ryk: *Rybaki*, młyn 1783–84 RejKor 366; *Rybaki* 1787 Spis 425; *Rybaki* 1827 Tabella II 152; *Rybaki*, wś i folw. 1877 Zin II 125; *Rybaki*, folw. 1889 SG X 50; *Rybaki*, wś i folw. 1902 Przew II 139; *Rybaki*, wś i kol. 1921 Sk IV 20; *Rybaki* 1952 UW 7; *Rybaki*, -ków, *rybacki* 1972 UN 142, 31. IN

Rybaki (14), cz. Chełmna, dawniej wś, tor.: ku *Rybakom* 1663 Font XXIII 80; *Rybaki* 1667–72 Font VI–X 144; pod same *Rybaki Chełmińskie* 1759 Font XLVII 47; *Fischerei* — *Rybaki* 1879 KętN 64; *Rybaki pod Chełmnem*, niem. *Fischerei*, wś 1889 SG X 51; *Rybaki* 1925 Krzep 102; *Rybaki*, os. 1933 SkBy 1483; *Rybaki*, -ków 1971 UN 175, 5. — Okresowo n. zestawiona *Rybaki Chełmińskie*, *Rybaki pod Chełmnem*; człon odróżniający od n. *Chełmno*, w formie przym. lub wyraże-

nia przyimkowego. Według autorów SG już przed 1588 r. istniał tu kościół. Nazwa niem. *Fischerei* nadana w okresie zaboru pruskiego. WK

Rybaki (15), przys., dawniej wś, warsz., gm. Nieporęt, 7 km na płd.-zach. od Serocka: *Rybaki* 1921 Sk I 191; *Rybaki*, -ków, *rybacki*, wś 1971 UN 132, 16; *Rybaki*, -ków 1982 WUN III 168. UB

Rybaki (16), wś, ziel., gm. Maszewo, 3 km na płn.-zach. od Maszewa: duas villas ..., quarum una vocatur *Scone Velde*, altera *Suhnowe* (1259) XV SUr III 198; *Sconevelde* (1259) XV Reg nr 1031; *Schoneveld* et *Szythnow* (1261) XVIII SUr III 1368–9; *schonenfelt* 1426 CdB A XIX 326; das dorff *Schonenfeldt* 1484, *Schonfeldt* 1536 CdB B V 414, VI 424; *Schönfeld* 1773 MpGüss; *Schönfeld* 1835 MpRey nr 93; *Schönfeld* 1938 MpMbl(3955); *Schönforst* (!) — *Rybaki*, -ków, *rybacki* 1947 MPol nr 37; *Schönforst* ... prostuje się na *Schönfeld* — *Rybaki* 1947 MPol nr 111; *Rybaki*, -ków 1982 WUN III 168. — Nazwa niem. od ap. *schön* 'piękny, ładny' i ap. *Feld*, śrdniem. *velt* 'pole' Lübben 473. Nazwa niem. *Schönforst* (dziś *Szeniawa*) w Monitorze Polskim została skojarzona omyłkowo z Rybakami. Po 1945 r. wprowadzono urządzenie n. *Rybaki*. PS

Rybaki (17), cz. Żagania notowana do 1967 r., dawniej wś, ziel.: juxta *villam piscatorum* 1318 Reg nr 3754; *Vyschirdorff* (1406) K 131; *Vysschirdorff* 1415, *Ffishersdorff* 1472, *Fischendorff*(s) 1478 CdSil XXXII 47, 55, 56; *Fischendorff* 1687/88 J III 669; *Fischendorf* 1699 CdSil XXXII 21; *Fischendorf* 1736 MpWielSag; *Fischendorf* 1787 Z VII 93; *Fischendorf* 1845 K 131; *Fischendorf*, cz. mta 1941 SOV 84; *Rybaki* 1967 SM 994. — Nazwa niem. *Fischerdorf*, później *Fischendorf*, od ap. *Fischer* 'rybak', przym. *fishen* 'rybacki' i ap. *Dorf* 'wieś', w łac. kancelaryjnej postaci *villa piscatorum* 'wieś rybaków'. Miejscowość leży u ujścia rz. Czerna Wielka do Bobru. Po 1945 r. ustalono urządzenie n. *Rybaki*. Lit.: SNGŚI XII 29–30; Domański, Onom XIX 42. JCh/PS

Rybaki zob. **Rowy** (2), **Rybarze**, **Worlawki** (2)

Rybakow zob. **Rybaki** (4, 5)

Rybakowo, wś, gorz., gm. Kłodawa, 12 km na zach. od Strzelec Krajeńskich: *Rohrbruch*, kol. 1754 Froese 127; Col. *Rohrbruch* 1833 MpUMbl 1635; *Rohrbruch* — *Rybakowo*, -wa, *rybakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rybakowo*, -wa 1982

WUN III 168. — Dawna n. niem. ponowiona z n. ter., ta zaś od *Rohr* 'trzcina' i od *Bruch* 'bagn, łęg'. Nazwa *Rybakowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 255–6. BCz

Rybalnia, wś, suwał., gm. Szypliszki, 18 km na pñ.-wsch. od Suwałk: *Rybalnia* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Rybalnia* 1889 SG X 52; *Rybalnia* 1921 Sk V 89; *Rybalnia*, -ni 1982 WUN III 169; gw. *rybalnia*, -ni, *rybalski*. — Od ap. *rybalnia* 'domek na palach, pogrążony w wodzie, do trzymania ryb schwytyanych' SW V 782. Wieś leży nad jez. Mały Szelment. EB

Rybalty (1), wś, biał., gm. Grodzisk, 14 km na pñ.-zach. od Siemiatycz: *nobiles Rybalthy* 1486 Semk 240; *Rybalty* 1517 HMil 362; *Rybalty* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 185; *Rybalty* ... z *Rybaltow* 1569 UPL 288; z *Rybalców*, *Rybalthy* 1580 ŻDz XVII/1, 46, 47; *Rybalty* 1676, *Rybalty* 1794 Kond 175; *Rybalty*, dobra 1889, *Rybalty Szczepany* 1902 SG X 52, XV/2, 564; *Rybalty*, wś 1921 Sk V 20; *Rybalty*, -balt 1982 WUN III 169; gw. *rybalty*, *rybalt*, *rybalski*. — Od n. os. *Rybal* SSNO IV 522 (: *rybalt* 'średniowieczny śpiewak kościelny, organista' Sstp VIII 54), w l. mn., por. Petrus, Joannes et Michael *Rybalowie* z tych dóbr 1487 HMil 361. Okresowo n. zestawiona *Rybalty-Szczepany*, z drugim członem od im. *Szczepan*, w formie pluralnej. Lit.: Kond 175; HalBiał 150. EB

Rybalty (2), cz. Krasowa-Wólki, dawniej wś, łomż., gm. Nowe Piekuty: *Rybalty* 1517–22 HMil 362; *Crassowo Ribalthy* 1580 ŻDz XVII/1, 93; *Krasowo-Rybalty*, wś 1581 SHGPd (Piekre 24); *Rybalty*, -balt, cz. wsi 1974 UN 165, 74. — Dawniej n. zestawiona *Krasowo-Rybalty*; pierwszy czł. zob. *Krasowo* (2). Lit.: GórnRPd 40. EB

Rybalty zob. **Olszanica** (1), **Olszewo** (5)

Rybalty-Szczepany zob. **Rybalty** (1)

Rybarowice zob. **Rybarzowice** (1)

Rybarze, cz. Kędzierzyna-Koźła, dawniej wś, opol.: a via pontium immediate usque ad fossatum molendini statim ex opposito, alio uero nomine piscaria nuncupatum parte ex altera 1431 Böhme 74; *Fischerei*, pohl. *Rybarzi* 1783 Z II 300; *Fischerei* (*Rybarzi*) 1804 WBeschr VIII 130; *Fischerey* 1809 MpAtSchl 18; *Rybarze*, oder *Fischerei*, wś 1830 Kn 651; *Fischerei* 1830 MpRey nr 172; *Fischerei*, *Rybarze* 1845 K 131; *Fischerei* (*Rybarze*) 1865 Triest 901; *Rybarze* 1883 SG IV 557; *Fischerei*,

Rybaki 1900 Myc 45; *Rybarze* — *Fischerei* 1939 Prus 65; *Fischerei* — *Rybarze*, -y, *rybarski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rybarze*, -rzy 1982 WUN III 169. — W 1431 r. przekazano teren pod budowę klasztoru minorytów, który sięgał do rowu zwanego *Piscaria* (: łac. *piscaria* 'prawo połowu ryb lub łowisko' SŁŚ VII 603; dziś w tym miejscu również płynie ciek). Do n. rowu nawiązuje n. niem. *Fischerei* (: ap. *Fischerei* 'miejsce, gdzie łowi się ryby'). Do n. *Rybarzy*, wtórnie *Rybarze*, por. czes. ap. *rybář* 'rybak', *rybáří* (pl.), gw. śląskie *rybarz* SEBań III 195, SGPrei(kartoteka). Pojawia się też postać *Rybaki*. Lit.: Böhme, *Diplomatische Beyträge zur Untersuchung der Schlesischen Rechte und Geschichte*, Bd. I, 1770, 74; Weltzel, *Geschichte der Stadt, Herrschaft und Festung Cosel*, 1866, 100, 448–9; Domański, *Onom* XIX 39; SNGŚI XII 30; BorOp 128; BorGŚI 202; CzNiem 47. PS

Rybarzowice (1), wś, biel., gm. Szczyrk, 7 km na pñ.-zach. od Żywca: *Ribarzowice* 1581 ŻDz XIV 107; *Rybarowice* 1772 MpZan; *Ribarzowice* 1779–82 MpMieg; *Rybarzowice* 1889 SG X 52; *Rybarzowice* 1921 Sk XII 3; *Rybarzowice* 1952 UW 252; *Rybarzowice*, -wic 1982 WUN III 169. — Od n. os. *Rybarz* RymSEN II 374 (: *rybarz* 'rybak'), z suf. -owice. Lit.: LKrak 130. IN

Rybarzowice (2), wś, jel., gm. Bogatynia, 5 km na zach. od Bogatyni: *Reibersdorf* 1381 SNGŚI XII 30; *Reibersdorff* 1415 CdL III 704; *Ribirsdorff* 1426 CdL II/1, 327; *Reiberstorff* 1430 CdL II/2, 726; *Reybirsdorf* 1454 CdL IV 886; *Reybersdorff* 1523 CdL V 102; *Reibersdorf* ok. 1720 MpWeig-Sup; *Ræubersdorf* 1753 MpGoerlitz; *Reibersdorf* 1834 MpRey nr 149; *Reibersdorf* — *Rybarzowice*, -ic, *rybarzowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybarzowice*, -wic 1982 WUN III 169. — Dawniej n. niem. *Reibersdorf*, od n. os. *Reiber(t)* (: *Rigobert*) Gott 404 i ap. *Dorf* 'wieś'. Nazwę *Rybarzowice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI XII 30; BenaGŁuż 384–6. JCh/PS

Rybczewice, dziś *Rybczewice Drugie* i *Rybczewice Pierwsze*, dwie wsi, lub., gm. Rybczewice, 12 i 10,5 km na pñd. od Piask: *Ribczowicze* 1409 ZLub nr 69; *Rypczowicze* 1433 SHGLu III 205; *Ribczouicze* 1452, *Rypczowycze* 1453 LKP 63, 79; *Rypczowycze* 1529 LR 445; *Ripczowicze* 1531 ŻDz XIV 353; *Ripkowicze* 1565 Lulu 42; *Rybczo-*

Rybczowice

wice 1626 RPobLu 51; *Rybczewice* 1673 RPdm 188; *Rybczowice* 1676 ŹDz XV 16a; *Rybczewice* 1787 Spis 450; *Rybczewice* 1827 Tabella II 152; *Rybczewice*, wś, folw. 1877 Zin II 125; *Rybczewice*, wś i folw. 1889 SG X 52–3; *Rybczewice*, wś i folw. 1933 SkBy 1484; *Rybczewice* cz. I, *Rybczewice* cz. II 1952 UW 138; *Rybczewice Pierwsze*, -wic -szych, *rybczewski*, wś, *Rybczewice Drugie*, -wic -gich, cz. *Rybczewice Pierwszych* 1970 UN 111, 30; *Rybczewice Drugie*, -wic -gich, *Rybczewice Pierwsze*, -wic -szych 1982 WUN III 169. — Dawniej *Rybczowice*, od n. os. *Rybiec* RymSEN II 373 (: *ryba*), z suf. -owice, -ewice. S. Rospond nie wyklucza możliwości pochodzenia n. od ap. *rybka* (płyń tu rz. Giełczewka, jest jezioro, więc może mieszkańcy wsi trudnili się rybołówstwem). Człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych *pierwszy*, *drugi*. Lit.: SHGLu III 205; KosLu 71; RospSEMig 334. *IN*

Rybczowice zob. **Rybczewice**

Rybczyzna, wś, łomż., gm. Rajgród, 4 km na płd. od Rajgrodu: *Rybczinski* włók 2 1576 Lupodl 122; *Rybkowizna* 1604–05 SHGPd(MK, kop. nr 148 k. 394); Las *Rybczyzna* 1664 HalBiał I 150; ... *Rybczyznę* 1744 SDV 145; *Rybczyzna* 1783 SHGPd(ADŁ Rajgród); *Rybczyzna* 1795 MpPerPd; *Rybszczyzna* 1827 Tabella II 153; *Rybczyzna* 1839 MpKwat VI 4; *Rybczyzna* 1889 SG X 53; *Rybczyzna* 1921 Sk V 90; *Rybczyzna*, -ny, *rybczyźniański* 1973 UN 155, 24; gw. *rypčyzna*, -zny, *rypčyński*. — Od n. os. *Rybka* SSNO IV 523 lub od ap. *rybka* (: *ryba*), z suf. -owizna, -izna. Efemerycznie występował też wariant *Rybszczyzna*. Lit.: HalBiał I 150; Safarewiczowa, -izna 32. *EB*

Rybia Huta zob. **Huta** (8)

Rybianka, wś, rad., gm. Szydłowiec, 2,5 km na płn.-zach. od Szydłowca: *Rybenca* 1417 Sand nr 748; a metis *Rybienyskie* (1427)1559 ZDM II 66; *Ribien* (!) 1497 Matr II nr 851; *Rybyanka* 1508 ŹDz XV 478; *Rybyenka* 1564–65 Lusand 190; *Ribienka* 1569 ŹDz XIV 309; *Rybianka* 1783–84 RejKor 334; *Rybianka* 1827 Tabella II 152; *Rybianka* 1889 SG X 53; *Rybianka* 1952 UW 127; *Rybianka*, -ki, *rybiański* 1970 UN 34, 21; gw. *rybinka*, -ki. — Dawniej *Rybienka* od ap. *ryba*, z suf. -'enka, później -'anka. Nazwa określała wieś nad rz. Korzeniówką, pd Radomki, zapewne zasobną w ryby. Lit.: KSand 172; KopRad 113. *IN*

Rybical, wś, suwal., gm. Ryn, 2,5 km na płd.-zach. od Rynu: auff *Clementen Ohrt*, vff *Clementenn Ohrt* przed 1435 BiałOsad 34, przyp. 118; *Rubenzahl* 1435, 1515, 1539 KętL 470; *Riebenzahl* 1785 Goldb III 170; *Riebenzahl* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Rübenzahl* — *Rybical* 1879 KętN 156; *Rybical* 1889 SG X 53; *Rybical* — *Ruebenzahl* 1941 Choj 126; *Rübenzahl* — *Rybical*, -a, *rybicalski* 1947 MPol XXV nr 111; *Ribical* (!), -la 1982 WUN III 169; gw. *rißical*. — Dawna n. *Klementen Ort*, od n. os. *Klement* (: *Clemens*) Gott 142 + *Ort*, śrdniem. *ort* 'narożnik, wierzchołek'. Później n. niem. *Rübenzahl*, od n. os. *Rübe*, *Rube*, *Riebe* Gott 415 + -zahl, por. gw. formę stwniem. *zagal* 'ogon', dzisiaj 'długie, wąskie pole' Bach II/1, 265, II/2, 499–500 (częste w n. ter.), lub może od mitologicznej n. *Rübenzahl* = *Liczyrzepa*. Nazwa spolonizowana jako *Rybical* i w takiej postaci ustalona po 1945 r. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 119, 262; BiałOsad 43–4, 68, 70–1 i in; CzNiem 161; Rospond, JPól XLIV 268–74. *RP*

Rybice (1), wś zaginiona, leżała w par. Węgra, ciecch: granicies ... *Rybyczskye*, *Ribycze* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 239v–240, 243). — Od ap. *ryba* lub n. os. *Ryba* SSNO IV 522, z suf. -ice. *UB*

Rybice (2), os., dawniej wś, szczec., gm. Świerżno, 11 km na płn.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Ripetze* 1364, *Ryptcze* 1461 KrKam 328; *Ribitz* 1618 MpLub; *Riebitz* 1789 MpGillyPom; *Riebitz* 1834 MpUMbl 600; *Riebitz* 1888 SG IX 640; *Riebitz* — *Rybice*, -ic, *rybicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rybice* — *Riebitz*, wś 1951 Rosp 280; *Rybice*, -bic 1982 WUN III 169. — Od ap. *ryba*, z suf. -ice. Wieś leży niedaleko wybrzeża Bałtyku. Nazwa zmieniona jako *Riebitz*. Postać *Rybice* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 142; LorSNH 98. *BCz*

Rybice zob. **Rybitwy** (7)

Rybiczyzna, wś, rad., gm. Rzecznów, 9 km na płd.-wsch. od Hży: *Rybiczyzna*, kol. 1921 Sk III 19; *Rybiczyzna*, kol. 1933 SkBy 1484; *Rybiczyzna* 1952 UW 111; *Rybiczyzna*, -ny, *rybiczyźniański* 1966 UN 20, 14. — Od nazw. *Rybicki* RymSEN II 374, z suf. -izna. Lit.: KopRad 354; Safarewiczowa, -izna 49. *IN*

Rybie (1), wś, chełm., gm. Rejowiec, 11 km na pld.-zach. od Chełma: *Robie* alias *Wirzchowni* 1564 ŻDz XVIII/1, 181; *Rubie* (!) 1839 MpKwat VI 10; *Rybie* 1889 SG X 54; *Rybie* 1921 Sk IV 14; *Rybie*, *-biego*, *rybieński*, wś 1970 UN 108, 21; gw. *rybē*, *-bego*, *rybējski*. — Pierwotnie zapewne *Robie*, od n. os. *Rob* (: *rab* 'niewolnik') SSNO IV 465, z suf. **-je*, z wtórnym nawiązaniem do przym. *rybi*. Oboczna n. *Wirzchowni*, od przym. *wi(e)rzchowni* 'wierzchni', tu 'wyżej położony', por. ukr. ap. *verchovyyna* 'wyżyna'. Lit.: CzChełm 190.

BCz

Rybie (2), wś, koniń., gm. Rychwał, 6,5 km na pld.-wsch. od Rychwału: smug cały *Rybie* zw. ... w *Rybiu* ... w strugę Białą 1786 Koz V 262; *Rybie*, kol. 1889 SG X 54; *Rybie* 1921 Sk II 33; *Rybie*, *-biego* 1982 WUN III 169; gw. *rybē*, *-ygo*. — Od ap. *ryba*, z suf. *-e* (< **-bje*); wtórnice odmiana przymiottnikowa.

ZZ

Rybie (3), wś zaginiona, leżała między Swoszowicami, Prokocimiem i Płaszowem, krak.: de *Ribe* 1382 Krak nr 1370; *Rybie* (1392)1712 Kkk II 166. Lit.: LKrak 130.

IN

Rybie (4), dziś *Nowe Rybie* i *Stare Rybie*, dwie wsi, nowosąd., gm. Limanowa, 10,5 i 14 km na pfn.-zach. od Limanowej: *Ribe* 1382 Krak nr 1370; de *Ribe* 1385 Kkk II 104; *Rybe* 1418 SHGKr(TCz 2, 261); de *Ribe* 1427 Inscr nr 515; de *Ribye* 1428 Hel II nr 2170; *Rybye maior*, *Rybye minor* 1490 ŻDz XV 450; *Ribye* 1508 SHGKr(TCz 7, 302); *Ribye Novo*, *Ribye Antiqua*, *Ribie*, *Rybie* ... in *Ripska Wolya*, *Nova Ribye* et *Antiqua Ribye* 1529 LR 7, 48, 49; *Nowe Ribie*, *Nowa Wieś*, *Stare Ribie* 1581 ŻDz XIV 53; *Rybie Doln(e)* koniec XVI SHGKr(kartoteka); *Noworybie* 1680 Rej 264; *Rybie Gorn(e)* 1779–82 MpMieg; *Rybie Nowe*, *Rybie Stare*, dwie wsi 1889 SG X 54; *Rybie Nowe*, *Rybie Stare* 1952 UW 265; po zmianie *Nowe Rybie*, *-wego* *-bia*, *Stare Rybie*, *-rego* *-bia*, *rybski* 1965 MPol nr 67, poz. 382. — Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', *novus*, *antiquus*, pol. *nowy*, *stary*, też *dolny*, *górnny*. W XVI w. pojawiają się n. *Rybska Wola* i *Nowa Wieś*, w XVII w. — złożenie *Noworybie*. Lit.: LKrak 130.

IN

Rybie (5), wś, płoc., gm. Krzyżanów, 10,5 km na pld.-wsch. od Kutna: *Ribno* 1392 Łęcz II nr 50;

Ribe 1394 Łęcz I nr 3553; *Rybye* 1511/12 VisitGn 216; *Rybye* 1511–23 ŁLB II 489; *Ribie*, *Rybye* 1576 ŻDz XIII 109, 147; *Rybie* 1783–84 RejKor 76; *Rybie* 1827 Tabella II 152; *Rybie* 1889 SG X 53; *Rybie*, *-bia*, *rybski* 1974 UN 41, 28. — Początkowo *Rybno*, od ap. *ryba*, z suf. *-no*, następnie z suf. *-e*. Lit.: SHGŁęcz II 80.

EB

Rybie (6), wś, płoc., gm. Pacyna, 6 km na pld. od Gąbina: *Ribye* 1454 SHGRw(MK 337, 92); *Rybye* 1487 Matr I nr 1863; *Rybie* 1579 ŻDz XVI 197; *Rybie* 1783–84 RejKor 718; *Rybie* 1827 Tabella II 152; *Rybie* 1889 SG X 54; *Rybie I*, *Rybie II*, *Rybie-Piotrówka*, *Rybie-Sokolów*, *Rybie-Szymanów*, *Rybie-Tarnów*, *Rybie-Wojtówka* 1921 Sk I 30; *Rybie-Sokolów*, *Rybie-Szymanów*, *Rybie-Tarnów* 1967 SM 995; *Rybie*, *-bia*, *rybski* 1971 UN 125, 11. — W n. zestawionych człony odróżniające od nazw sąsiednich miejscowości: *Piotrówka*, *Sokolów*, *Szymanów*, *Tarnów*, *Wojtówka*.

UW

Rybie (7), wś, warsz., gm. Raszyn, 8 km na pld.-wsch. od Piaseczna: *Rybye* 1461 SHGMz (Ep. 5, 118); *Rybie* 1477, *Rybye* 1491 ZHer nr 508, 709; ... *szyryba* 1508 Warsz nr 2040; *Rybno* SHGWarsz 250; *Rybie* 1580 ŻDz XVI 271; *Rybie* 1783 MpPerMz; *Rybie* 1827 Tabella II 152; *Rybie* 1839 MpKwat IV 4; *Rybie*, folw. 1889 SG X 53; *Rybie* 1921 Sk I 188; *Rybie*, *-bia*, *rybiński* 1971 UN 136, 21. — Zapewne od n. mokradła *Rybie*, por. inter *Ribe* et *Sirocze paludines* 1432 Mkm II nr 417. Okresowo także *Rybno*, z nawiązaniem do nazw z suf. *-no*. Lit.: SHGWarsz 250–1; Mznter 153.

UB

Rybie zob. **Kołodziej-Rybie, Majdan** (4)

Rybie Dolne zob. **Rybie** (4)

Rybie Górne zob. **Rybie** (4)

Rybie Maior zob. **Rybie** (4)

Rybie Minor zob. **Rybie** (4)

Rybie Nowe zob. **Rybie** (4)

Rybie-Piotrówka zob. **Rybie** (6)

Rybie-Sokolów zob. **Rybie** (6)

Rybie Stare zob. **Rybie** (4)

Rybie-Szymanów zob. **Rybie** (6)

Rybie-Tarnów zob. **Rybie** (6)

Rybie-Wojtówka zob. **Rybie** (6)

Rybieńiec (1), wś, poznań., gm. Kiszkowo, 9 km na zach. od Kłecka: w *Małym Rybnie* 1416 KorPrał I 13; w *M. Rybnie* 1489 SHGKI(PG 10, 107v); *Rybno skalawskie* 1846 KsP 468; *Rybno Sawickie*

Rybieńec

albo *Male*, dawniej *Skalawskie* 1889 SG X 65; *Rybieńec*, niem. *Klein Rybno* 1921 Sk X 15, 154; *Rybieńec*, *-ńca*, *rybieński* 1967 UN 77, 10; gw. *rybēńec*, *-ńca*, *rybēńkoski*. — Dawniej *Male Rybno*, od n. m. *Rybno* (10), z członem odróżniającym od przym. *mały*. Później też z członami *Skalawskie* i *Sawickie*, od nazw. *Skalaski* i *Sawicki* Snazw VIII 307, 440. Władze zaboru pruskiego wprowadziły n. *Klein Rybno*. Forma *Rybieńec*, zaproponowana przez S. Kozierowskiego, została ustalona urzędowo po 1918 r. Lit.: Koz V 613. ZZ

Rybieńec (2), wś, tor., gm. Stolno, 5,5 km na pld.-wsch. od Chełmna: Wir bekennen ... das der scholtis und gebawr von *Ribencz* ... das sie von eren guttren die wassere, die en schedelich seyn (1301)1437 PrUr I/2, 471; *Reibnitz* 1385 RegO I nr 441; *Rybenz*, *Reibnitz* XV KętL 75; in *Rebencz* ok. 1423/24 DK 90; *Ribyenyecz* 1526 Matr IV/2, nr 14810; Aus dem Dorffe *Rybincza* 1570 ŻDz XXIII 29; *Rybieńec* 1641 Font IV 41; *Rybieńec* 1682 Font V 25; *Rybieńietz* 1789 Goldb II 208; *Riebienitz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Ribenz* — *Rybieńec* 1879 KętN 67; *Rybieńec*, niem. *Ribenz*, *Reibnitz*, dobra ryc. 1889 SG X 54–5; *Ribenz* seit 1866, fr. *Ribieniec*, *Rybincza* 1912 Bär 98; *Rybieńec*, niem. *Ribenz* 1921 Sk XI 10, 86; *Rybieńec* (*Ribenz*) 1925 Krzep 102; *Rybieńec*, *-ńca*, *rybieński* 1971 UN 175, 15. — Nazwa zapisywana w dokumentach w postaciach niemieckich: *Ribencz*, *Reibnitz*, *Rybenz*. Można ją odczytać jako *Ryb(ie)nice*, *Ryb(ie)nica* lub *Rybieńec*, od n. os. *Rybień* SSNO IV 522 (: *ryba*), z suf. *-ice* lub *-ec*, albo od przym. *rybny* (staw, rów), z suf. *-ec*, *-ica*. Lit.: SHGCh 110. WK

Rybieńka zob. **Rybianka**

Rybieńke zob. **Rybieńko** (1)

Rybieńko (1), wś, gdań., gm. Gniewino, 13 km na pn.-zach. od Wejherowa: *Ribano*, *Ribno* 1400 SHGPG(KKG 126, 260); *Rybęko* 1648 RP 198; *Ribienke* 1789 MpGillyPom; *Ribienke* 1796–1802 MpSchröt IV; *Riebienke* — *Rybinko* 1879 KętN 46; *Rybinko*, niem. *Riebienke*, os. 1889 SG X 56; *Rybieńke* (*Rybieńko*) 1927 MpMbl(1374); *Althammer* 1937 Mp-100(30–26); *Althammer* (d. *Rybieńke*) — *Rybieńko*, *-ka*, *rybieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Rybieńko*, *-ka* 1982 WUN III 169; gw. dawniej *rābēnkʰol/rābīnkʰo* Lor 148, później *rābīnkʰo*, *-ka*, *rābīńści*. — Dawniej *Ryb-*

no, n. ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Rybno* (4). Od XVII w. z suf. *-ko*. Nazwa niem. *Althammer* może ponowiona z niem. n. *Kostkowa*. Po 1945 r. ustalono urzędowo pol. n. *Rybieńko*. Lit.: LOR-SNH 101; Rzetelska-Feleszko, HE II 96–7; Tredler, PMT XIV 84. BCz

Rybieńko (2), dziś *Rybieńko Nowe*, *Rybieńko Stare*, dwie wsi oraz *Rybieńko Leśne*, cz. Wyszczkowa, dawniej wś, ostroł., gm. Wyszczków, ok. 2 km na pld.-zach. od Wyszczkowa: *Ribno Gandora* 1518 SHGMz(MK 41, 120); *Rybieńko* 1783–84 Rej-Kor 683; *Rybieńko* 1827 Tabella II 152; *Rybieńko* 1839 MpKwat IV 3; *Rybieńko*, wś i folw. 1889 SG X 55; *Rybieńko* 1921 Sk I 138; *Rybieńko*, *Rybieńko Leśne*, *Rybieńko Nowe* 1952 UW 33; *Rybieńko Leśne*, *-nka* *-nego*, cz. mta, *Nowe Rybieńko* *-wego* *-ka*, *rybieńkowski*, *Stare Rybieńko*, *-rego* *-ka*, *rybieńkowski* 1971 UN 149, 5, 23; po zmianie *Rybieńko Nowe*, *-ka* *-wego*, *Rybieńko Stare*, *-ka* *-rego*, *rybieńkowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Dawniej *Rybno Gędora*; człon pierwszy od n. *Rybno* (9), człon drugi od n. os. *Gędor* (: *gądać*, *gędzić* 'grać') RymSEN I 224, w formie dopełniacza. Wtórna uniwerbizacja przy użyciu suf. *-ko*. Współcześnie trzy objekty: *Rybieńko Leśne*, *Rybieńko Nowe*, *Rybieńko Stare*; członny odróżniające od przym. *leśny*, *nowy*, *stary*. UB

Rybieńko (3), cz. Rybna, dawniej wś, pozna., gm. Kiszczkowo: *Rybieńko* 1674 MKI(ASK 74, 216); *Hollędry* do wsi Rybna należące 1789 MKI(Tab 34, 437); *Olendry Rybińskie* 1789 MKI(Tab 36, 42); *Rybno Ol.* 1846 KsP 466; *Rybińskie Holendry* al. *Skalawskie*, niem. *Rybno-Hauland*, obecnie *Friedrichsruh* 1889 SG X 56; *Rybieńko*, niem. *Friedrichsruh* 1921 Sk X 15, 154; *Rybieńko*, *-ka* 1967 UN 77, 10; gw. *rybēńko*, *-ka*, *rybēńkoski*. — Od n. m. *Rybno* (10), z suf. *-ko*. Okresowo n. zestawiona, z członem utożsamiającym od ap. *holendry*, *olędry* i członami dyferencyjnymi od nazw. właściciela *Skalaskiego* i od n. wsi *Rybno*. Władze zaboru pruskiego nadały urzędowo nazwy: *Rybno-Hauland* i *Friedrichsruh*. ZZ

Rybieńko zob. **Rybieńek** (1)

Rybieńko Leśne zob. **Rybieńko** (2)

Rybieńko Nowe zob. **Rybieńko** (2)

Rybieńko Stare zob. **Rybieńko** (2)

Rybień, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Nawojowa, 9 km na pld.-wsch. od Nowego Sącza: *Ribien* 1779–82 MpMieg; *Rybień* 1855 MpKum; *Rybień* 1886 Bigo 169; *Rybień* 1889 SG X 54; *Rybień* 1921 Sk XII 25; *Rybień*, wś 1933 SkBy 1484; *Rybień*, -nia, cz. Frycowej 1964 UN 9, 102; *Rybień*, -nia 1982 WUN III 169; gw. *rybej*, *rybna*, *rybejski*. — Od ap. *ryba*, z suf. -'eń, lub od n. os. *Rybień*. Miejscowość leży nad rz. Kamienicą. Lit.: PSąd I 106. IN

Rybin, wś, kal., gm. Kobyła Góra, 7,5 km na pln. od Sycowa: *Rippin* 1802–03 MpGillyPr; *Ryp-pin* 1830–31 MpRey nr 133; *Rybin*, niem. *Ryp-pin* 1889 SG X 55; *Rybin*, niem. *Rippin* 1921 Sk X 68, 154; *Rybin* 1933 SkBy 1484; *Rippin* 1940 MpMbl(4672); *Rybin* 1952 UW 69; *Rybin*, -na 1982 WUN III 169. — Od ap. *ryba* lub od n. os. **Rypa*, por. *Ryp*, też n. os. *Ripin*, *Rypen* SSNO IV 534, z suf. -in. Nazwa zmieniona jako *Rippin*, *Rippen*. EB

Rybina, wś, elbl., gm. Stegna, 9 km na pln. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Fischerbabke* 1796–1802 MpSchröt X; *Fischerbabke* 1881 SG II 392; *Fischerbabke* — *Rybina*, -y, *rybiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rybina* 1952 UW 190; *Rybina*, -ny 1982 WUN III 169. — Nazwa niem. *Fischerbabke* od n. os. *Fischer* Gott 185 lub ap. *Fischer* 'rybak' i od n. *Alt Babke*, dziś *Babki* (2). Nazwa *Rybina* nadana urzędowo po 1945 r. WK

Rybino, os. zaginiona, leżała koło Popielewa, bydż., gm. Koronowo: *Rybino* (1253)1623 KHist XL 194; *Rybino* et Popelevo 1325 KW II 379; *Rybino* 1368 KW III 321; Popielewo, *Rybino*, Osiek 1722–23 Koz V 263. — Od ap. *ryba* lub od n. os. *Ryba* SSNO IV 522, z suf. -ino. Lit.: Maleczyński, KHist XL 194. ZZ

Rybiny, dziś *Rybiny*, wś i *Rybiny Leśne*, os., okresowo wś, włoc., gm. Topólka, 11 km na pln.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Rybiny*, holendry 1827 Tabella II 153; *Rybiny*, kol. 1877 Zin II 125; *Rybiny* 1889 SG X 57; *Rybiny*, wś 1902 Przew II 139; *Rybiny* 1921 Sk I 99; *Rybiny*, kol. 1933 SkBy 1485; *Rybiny* 1952 UW 45; *Rybiny*, kol., *Rybiny Leśne*, wś 1967 SM 995; *Rybiny*, -bin, *rybiński*, wś, *Rybiny Leśne*, -bin -nych, os. 1971 UN 182, 34, 37; *Rybiny*, -bin, *Rybiny Leśne*, -bin -nych 1982 WUN III 169. — Od ap. *ryba*, z suf. -iny, por. też ap. *rybina* 'nędna ryba'. Wieś leży

nad Jeziorem Gluszyńskim. Nazwa osady filialnej z członem *Leśne* nawiązuje do pobliskiego kompleksu leśnego. AG

Rybińskie Holendry zob. **Rybienko** (3)

Rybionek (1), wś, skiern., gm. Rybno, 12,5 km na zach. od Sochaczewa: *Rybienko* 1839 MpKwat III 3; *Rybionek*, kol. 1889 SG X 57; *Rybionek* 1921 Sk I 183; *Rybionek* 1967 SM 995; *Rybionek*, -nka 1982 WUN III 169. — Od n. sąsiedniej wsi *Rybno* (11), z suf. -ko, -ek. UW

Rybionek (2), cz. Ińska, dawniej wś, szczec.: *See-Gut* 1809 Bratring III 214; *Seegut* 1892 MpMbl(2559); *Seegut* 1935 Mp-100 (35–21); *Seegut* — *Rybionek*, -nka, *rybioneki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Rybionek* — *Seegut*, os. 1951 Rosp 280; *Rybionek*, -nka 1982 WUN III 170. — Dawna n. niem. od *See* 'jezioro' i od *Gut* 'ma-jątek'. Osada leży nad jez. Ińsko. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Rybionek*. BCz

Rybitew, wś, warsz., gm. Leoncin, 10 km na pld.-zach. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Rybythwya Volya* 1489 Matr I nr 2060; *Rybitwia* 1579 ŻDz XVI 143; budy ... *Rybitwa*, z ... *Rybitwą* 1789 Luraw 76, 162; *Rybituia* 1792 MpPerRw; *Rybitwa* 1827 Tabella II 153; *Rybitwa* 1889 SG X 57; *Rybitwa* 1921 Sk I 179; *Rybitew* 1952 UW 20; *Rybitwa* 1967 SM 993; *Rybitew*, -twy, *rybitwiański* 1971 UN 132, 13. — Dawniej n. zestawiona; pierwszy człon w formie przym. od stp. ap. *rybitw* 'ten, co łowi ryby, rybak' Sstp VIII 54, drugi człon od ap. *wola*. Forma *Rybitwa* powstała w wyniku uniwersyfikacji i skojarzenia z ap. *rybitwa* 'łowienie ryb', a *Rybitew* — wskutek zmiany paradygmatu. UW

Rybitwia zob. **Kukulka** (1)

Rybitwy (1), wś, bydż., gm. Pakość, 2 km na pln.-wsch. od Pakości: *Riwithvi* (vacuum) cum lacu qui dicitur Mezlno (1362) KW III 196; *Ry-bithwy* 1489 Lupbrz 154; *Rybitwy* 1527 Vlad XI 58; *Ribithwi* 1583 ŻDz XII 247; *Rybitwy* 1783–84 RejKor 854; *Rybitwy* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rybitwy* 1889 SG X 58; *Rybitwy*, -bitw, *rybicki* 1972 UN 179, 26. — Od stp. ap. *rybitw*, w l. mn. Nazwa określała pierwotnie ludność służebną zajmującą się dostarczaniem ryb na dwór panującego. Lit.: Buczek 75–9. AG

Rybitwy (2), wś włączona do Jaroszewa, bydż., gm. Żnin: *Villa Piscatorum* (1136) KW I 11; *Rybi-*

Rybitwy

thvi 1357 KW III 69; de pratis in paludibus dictis *Rybythwy* infra limites hereditatis nostra Iaroschewo (1403)1511/12 VisitGn 297; *Rybitwy* 1538 MKI(B 143, 269). — Od stp. ap. *rybitw*, łac. *piscator*. Śladem po n. wsi są łąki, por. *Rybitwy*, -wów 1971 UN 192, 34. Lit.: Wareżak, Rozwój uposażenia arcybiskupstwa poznańskiego, 1929, 10. ZZ

Rybitwy (3), cz. Pyzdr, dawniej wś (?), koniń.: Slawsko cum *piscatoribus* (1261) KW I 347; Splawie et *Rybitwy* 1593 Koz III 159; *Rybitwy* 1934–35 Mp-100(40–25); *Rybitwy* 1998 Mp-50(N-33-144-C); *Rybitwy* 1998 Mp-50(N-33-144-C); gw. *rybitfy*, -*tef*. ZZ

Rybitwy (4), cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: Uillam, que communiter *Rybitw* appellatur 1257, *Rybitwi* (1288)1452 KmK I 1, 2; villas ... *Rybitwi* 1294 Mog 33; *Rybitwy* (1379)XVII ZDM I 201; *Rybythwy*, villa 1470–80 DB III 428; *Rybitwy* 1581 ŻDz XIV 5; *Rybitwy* ... z tej wsi 1629 RPobKr 7; *Rybitwy*, wś 1889 SG X 57–8; *Rybitwy*, wś 1933 SkBy 1485; *Rybitwy*, -*bitw* 1963 UN 1, 11. Lit.: RKrak 147; LKrak 130; Buczek 75–8. IN

Rybitwy (5), wś zaginiona, leżała koło Iwli, w pow. krośnieńskim: Iwla et *Rybytwy* 1366 AGZ III 37; Iwla, *Rybythwy* 1496 SHGKr(kartoteka). Lit.: RBiecz 42; Buczek 75–8. IN

Rybitwy (6), wś, lub., gm. Józefów, 15,5 km na pld.-zach. od Opola Lubelskiego: *Piscatores* (1191) KMłp I 5; de *Rybitwe* 1326, *Rybitwe* 1336–37 MVat I 256, 388, 398; *Rybitwi* 1346–58, de *Rybithw* 1350–51, *Rybitwi* 1354–55 MVat II 179, 438; *Rybitwi*, *Rybytwy* 1470–80 DB II 556, III 249; *Rybitwi*, *Rybythwy* 1529 LR 351, 463; *Rybitwi* 1531 ŻDz XIV 375; *Rybitwy* 1626 RPobLu 100; *Rybitwy* 1676 ŻDz XV 43a; *Rybitwy* 1783–84 RejKor 370; *Rybitwy* 1827 Tabella II 153; *Rybitwy* 1889 SG X 57; *Rybitwy*, *Rybitwy Przysiółek*, dwie wsi 1921 Sk IV 85; *Rybitwy*, *Rybitwy Przysiółek*, dwie wsi 1933 SkBy 1485; *Rybitwy* 1952 UW 147; *Rybitwy*, *Rybitw*, *rybicki* 1970 UN 116, 6; *Rybitwy*, -*tew* 1982 WUN III 170. — Nazwa zapisana pierwotnie w formie łac. *Piscatores*. W XX w. przejściowo dwie wsi; człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *przysiółek*. Lit.: SHGLu III 205; Buczek 76; KosLu 71. IN

Rybitwy (7), wś, płoc., gm. Witonia, 8 km na pln.-wsch. od Łęczycy: *Rybitwe* 1487 Matr

I nr 1873; *Rybitwi*, *Rybythwy* 1511/12 VisitGn 215; *Rybythwy*, *Rybitwi* 1511–23 ŁLB II 430, 431; *Rybitwy* 1576 ŻDz XIII 71; *Rybitwy* 1793 MpPerŁęcz; *Rybitwy* 1827 Tabella II 153; *Rybitwy*, wś i folw. 1889 SG X 57; *Rybitwy-Simonia*, wś, *Rybitwy*, kol. 1921 Sk II 60; *Rybitwy-Simonia*, wś, *Rybitwy*, kol. 1933 SkBy 1485; *Rybitwy*, -*bitw*, *rybitwiański* 1972 UN 43, 39; gw. *rybitfy*, -*fuf*. — Początkowo *Rybitwe*, od n. os. *Ryba* lub od ap. *ryba*, z suf. -*ice*. Od XVI w. *Rybitwy*. O członie drugim zob. *Simonia*. Lit.: SHGLęcz II 235. EB

Rybitwy (8), wś, poznań, gm. Łubowo, 8,5 km na pln.-wsch. od Pobiedzisk: *Villa Piscatorum* (1136) KW I 11; *Rybitwi* circa lacum Lednycza 1471 Matr I nr 681; *Rybythwy* 1511–23 ŁLB I 56; *Rybitwi* 1580 ŻDz XII 159; *Rybitwy* 1783–84 RejKor 31; Część *Rybitw* 1789 MKI(Tab 34, 554a); w Wsi *Rybitwach* 1789 MKI(Tab 36, 8); *Rybitwy*, posiadłość 1889 SG X 58; *Rybitwy*, -*bitw*, *rybitewski* 1967 UN 77, 13. ZZ

Rybitwy (9), os., dawniej wś, suwał., gm. Pisz, 6,5 km na wsch. od Pizsa: *Rybitwe* 1465, 1477 KęTL 429–30; *Rybitwen*, wś 1785 Goldb III 169; *Rybitwen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Rybitwen* — *Rybitwy* 1879 KęTN 150; *Rybitwy*, wś 1889 SG X 58; *Rybitwy* — *Rybitwen* 1938, *Rybitwen* 1941 Choj 126; *Rybitwen* — *Rybitwy*, -*tw*, *rybitwiański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rybitwy* — *Rybitwen* (*Rybitwen*), wś 1951 Rosp 280; *Rybitwy*, -*bitw* 1982 WUN III 170; gw. *rybitf'i*. — Od n. os. *Rybitwa* (odbiorcą nadania z 1465 r. był Merten *Fischer*, prawdopodobnie rybak na zamku w Pizsu), w l. mn. Nazwa niemczona jako *Rybitwen*, *Rybitwen*; substytucyjne cechy niem.: *ph* zamiast wtórnego *f* (*tv* > *tf*), geminata *tt*, zakończenie -*en*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rybitwy*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 174; GórnRWrm 211; BiałKol 35. RP

Rybitwy (10), wś, tarnob., gm. Połaniec, 2,5 km na pld. od Połańca: de *Rybitwe* 1325–27 MVat I 160; *Rybitwi* 1404 Sand nr 324; *Rybythwy* 1470–80 DB II 449; *Rybythwy* 1508 ŻDz XV 459; *Rybitwy* 1529 LR 21; *Rybitwy* 1578 ŻDz XIV 169; *Rybitwy* 1787 Spis 382; *Rybitwy* 1827 Tabella II 153; *Rybitwy* 1889 SG X 57; *Rybitwy* 1921 Sk III 126; *Rybitwy*, -*bitw*, *rybicki* 1970 UN 33, 44. Lit.: KSand 172. IN

Rybitwy (11), cz. Zawichostu, dawniej wś, tarnob.: *Ribithwi*, *Rybitwhi*, *Rybythwy* 1529 LR 351, 463; *Rybitwy* 1839 MpKwat V 7; *Rybitwy*, wś 1889 SG X 57; *Rybitwy* 1938 Mp-100(45–34); *Rybitwy*, os. m. 1967 SM 995; *Rybitwy*, -*tew*, cz. Zawichostu 1970 UN 32, 69. *IN*

Rybitwy (12), dziś *Stare Rybitwy*, wś oraz *Nowe Rybitwy*, wś notowana do 1972 r., włoc., gm. Szpetal Górny, 3 km na pld.-wsch. od Nieszawy: *Rybitwhi* 1321 CdP II 232; *Rybythwy* 1564 ŻDz XII 332; *Rybitwy* 1783–84 RejKor 854; *Rybitwy* 1827 Tabella II 153; *Rybitwy Nowe* 1839 MpKwat II 2; *Rybitwy nowe* i *stare*, kol. 1877 Zin II 125; *Rybitwy Stare*, kol. i *Rybitwy Nowe*, wś 1889 SG X 57; *Rybitwy Nowe* i *Stare*, kol., rum. 1902 Przew II 139; *Rybitwy Nowe* i *Rybitwy Stare*, dwie wsi 1921 Sk I 58; *Rybitwy Nowe* i *Rybitwy Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1485; *Rybitwy Stare*, *Rybitwy Nowe*, dwie wsi 1967 SM 995; *Nowe Rybitwy*, -*wych* -*bitw*, *noworybicki*, *Stare Rybitwy*, -*rych* -*bitw*, *starorybicki*, dwie wsi 1972 UN 180, 7, 8; *Stare Rybitwy*, -*rych* -*bitw* 1982 WUN III 319. — Członny odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. *KZ*

Rybitwy zob. **Rybaki** (8a, 12a), **Rybitwy-Kokoszki**, **Rybitwy-Zamoście**

Rybitwy-Kokoszki, przys., dawniej wś, ciech., gm. Baboszewo, 12 km na wsch. od Raciąża: *Ribitwi* 1400 Płoń nr 33; *Ribithwi* 1409, *Rybitwhi* 1410, *Ribitwi* 1416 Płoń nr 1420, 1490, 2619; *Ribithwy* 1497 Matr II nr 980; *Rybythwy Kokoski* 1531 SHGPł 263; *Ribitwi Kokoski* 1578 ŻDz XVI 99; *Rybitwy Kokoszki* 1783–84 RejKor 570; *Rybitwy kokoszki* 1827 Tabella II 153; *Rybitwy-Kokoszki* 1889 SG X 57; *Rybitwy-Kokoszki* 1921 Sk I 121; *Rybitwy-Kokoszki*, wś 1967 SM 995; *Rybitwy-Kokoszki* 1981 Mp-10(252.234). — Dawniej *Rybitwy*. Od XVI w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. os. *Kokoszka*, w l. mn. Lit.: SHGPł 263–4. *UW*

Rybitwy-Migdał zob. **Rybitwy-Zamoście**

Rybitwy Nowe zob. **Rybitwy** (12)

Rybitwy Przysiółek zob. **Rybitwy** (6)

Rybitwy Stare zob. **Rybitwy** (12)

Rybitwy-Zamoście, dziś *Rybitwy*, wś, ciech., gm. Baboszewo, 12 km na wsch. od Raciąża: nobili Nicolao Migdal de *Ribithwi* 1465 SHGPł(MK 337, 16v); *Ribithwi* 1477 SHGPł(MK 5, 69v); *Rybythwy Zamosthne*, *Rybythwy Mygdal* 1531 SHGPł

264; *Ribitwy Zamosczie* 1578 ŻDz XVI 109; *Rybitwy Zamosczie* 1784 MpPerPł; *Rybitwy zamoście* 1827 Tabella II 153; *Rybitwy-Zamoście* 1889 SG X 57; *Rybitwy-Zamoście* 1921 Sk I 120; *Rybitwy-Zamoście*, -*bitw-cia* 1982 WUN III 170; po zmianie *Rybitwy*, -*bitw*, *rybicki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawniej n. zestawiona; człon odróżniający od wyrażenia przyimkowego *za mostem* (wieś leży blisko Wkry), z suf. -*ne*, później -*'e*; okresowo również od nazw. *Migdał* (por. pierwszy zapis). Lit.: SHGPł 264. *UW*

Rybka, wś, dawniej dwie wsi, kal., gm. Galewice, 15,5 km na pln.-wsch. od Wieruszowa: *Rybka* 1783–84 RejKor 209; *Rybka* 1827 Tabella II 153; *Rybka*, kol. 1877 Zin II 125; *Rybka*, wś i os. 1889 SG X 58; *Rybka* 1921 Sk II 129; *Rybka* 1952 UW 106; *Rybka Lututowska* i *Rybka Sokolska*, -*ki* -*kiej*, *rybkowski*, dwie wsi 1974 UN 53, 13; *Rybka Lututowska*, *Rybka Sokolska*, -*ki* -*kiej*, dwie wsi 1982 WUN III 170; po zmianie *Rybka*, -*i*, *rybkowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od ap. *rybka*. Okresowo dwa obiekty o n. zestawionych, z członami odróżniającymi od n. m. *Lututów* i *Sokolniki*. W 2005 r. administracyjnie scalono dwie wsi w jedną. *EB*

Rybkowice zob. **Rybczewice**

Rybkowizna zob. **Rybczyzna**

Rybna (1), wś, częst., gm. Mykanów, 12,5 km na pln.-wsch. od Częstochowy: *Ribna* 1262 KMłp I 67; *Rybna* 1470–80 DB III 334; *Rybna* 1511–23 ŁLB I 524; *Ribna* 1529 LR 316; *Rybno* 1552 ŻDz XIII 304; *Ribna*, w *Ribnie*, w *Rybney* 1564–65 Luwlkp II 169, 189; *Ribna* 1581 ŻDz XIV 82; *Rybna* 1629 RPobKr 187; *Rybna* 1787 MpPerKr; *Rybno* 1827 Tabella II 158; *Rybno* 1839 MpKwat IV 3; *Rybna*, młyn 1877 Zin II 125; *Rybna*, kol. i os. karcz. 1889 SG X 59; *Rybna*, wś 1902 Przew II 139; *Rybno*, wś 1921 Sk III 15; *Rybna*, wś i os. mł. 1933 SkBy 1485; *Rybna* 1952 UW 254; *Rybna*, -*nej* 1982 WUN III 170; gw. *rybno*, -*ny*, *rybiński*. — Od ap. *ryba*, z suf. -*na*, okresowo -*no*, lub od przym. *rybny* 'związany z rybami' Sstp VIII 55. Wieś leży nad rz. Trzebczą. Lit.: SHGŁęcz II 235; RKrak 147; Borek, -*bn*- 206. *EB*

Rybna (2), cz. Tarnowskich Gór, dawniej wś, kat.: *Ribna* (1402) K 567; *Rybna* 1415 SNGŚI XII 31; *Ribna* (1532) K 567 *Rybna* 1653 SNGŚI XII 31; *Rybna* 1736 MpWielOppol; *Rübna* 1743,

Rybna

Rybna 1780 SNGŚI XII 31; *Rybna* 1783 Z II 239; *Rybna* 1804 WBeschr VIII 246; *Rybna*, [pol.] *Rybna* 1830 Kn 651; *Rybna* 1845 K 567; *Rybna* 1900 Myc 45; *Rybna* 1920 PrusŚG 66; *Rybna*, -nej 1982 WUN III 170. — Miejscość leży nad rz. Stołą, dawniej Rybną, por. super fluvio *Rybna* 1417 CdSil XX 73. Wydawcy CdSil błędnie identyfikowali z Rybną zapisy *Rube* i *Rube Jesconis* 1300 CdSil XIV 96. J. Chrząszcz przekonująco dowodzi, że odnosi się one do wsi *Lubie* i *Jaskowice* (3). Lit.: SNGŚI XII 31; Borek, -bn-, 206; BorGŚI 78; Chrząszcz, ZfGS XXXI 345. PS

Rybna (3), wś, krak., gm. Czernichów, 8 km na płd.-wsch. od Alwerni: *Ripna* 1337 KMłp III 24; *Rybna* 1345 KTn 110; *Rybna* 1346–57 MVat II 174; *Rybna* 1363, *Rybna* 1456 KTn 134, 406; *Rybna* 1470–80 DB II 134; *Ribna* 1581 ŻDz XIV 38; *Rybna* 1629 RPobKr 42; *Rybna* 1783–84 Rej-Kor 300; *Rybna* 1889 SG X 59–60; *Rybna* 1921 Sk XII 19; *Rybna*, -nej, *rybieński* 1963 UN 1, 68; gw. *rybno*, -y, *rybiński*. Lit.: RKrak 147; Borek, -bn- 206. IN

Rybna (4), wś, opol., gm. Popielów, 9 km na płn.-wsch. od Lewina Brzeskiego: preter villam *Rybna* (1321)1540 GrMark II 302; *Rybna* 1324 BorGŚI 78; *Riebenick* 1547 CdSil IX 212 (tu?); *Riebzig* 1736 MpWielBreg; *Ribnick* 1743 SNGŚI XII 31; *Riebzig*, poln. *Riebna* 1783 Z I/5, 104; *Riebzig*, *Riebna* 1845 K 546; *Rybno*, *Riebzig* 1900 Myc 45; *Riebzig* — *Rybna*, -ej, *rybieński* 1947 MPol XXV nr 124; *Rybna*, -nej 1982 WUN III 170. — Obok pierwotnej n. *Rybna* funkcjonowała zapewne n. **Rybnik*, z suf. -ik, zniemczona jako *Riebenick*, *Riebzig*. Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Rybna*. Lit.: SNGŚI XII 31; Borek, -bn- 206; BorOp 39; BorGŚI 78. PS

Rybna zob. **Rybno** (1, 2, 5, 9)

Rybne (1), wś, krośn., gm. Solina, 17 km na płd.-zach. od Ustrzyk Dolnych: *Rybne* 1552, *Ribne* 1567 Fast 185, 284; *Ribne* 1589 ŻDz XVIII/1, 54; *Rybne* 1794 Ga Mm2; *Rybne* 1851 Sch 123; *Rybne* 1889 SG X 60; *Rybne*, -nego, *rybiański*, wś 1966 UN 61, 53; *Rybne*, -nego, os. 1982 WUN III 170; po zmianie *Rybne*, -ego, *rybnicki*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *rebne*, -ego, *rebański*/*rański*. — Przez wieś płynie potok *Rybnik*, por. gw. ukr. *Rybnyk* 1934–36 HE XVIII 56, który

mógł się wcześniej nazywać **Rybny* lub ukr. **Rybnyj*. Zarówno W. Makarski, jak i J. Rieger opowiadają się za pierwotnością n. wodnej. Ta od ap. *ryba*, przym. *rybny*. Lit.: MakSk 143; Rieg-Lemk 203; Rieger, HE XVIII 56. BCz

Rybne (2), wś, płoc., gm. Rataje, 8,5 km na zach. od Gostynina: *Rybne* 1921 Sk I 31; *Rybne* 1952 UW 9; *Rybne*, -nego, *rybnowski* 1971 UN 125, 31. — Od przym. *rybny*. UW

Rybica (1), wś, jel., gm. Stara Kamienia, 5 km na zach. od Jeleniej Góry: Henricus *Reibnicz* (1288) SUR V 294; *Rybnitz* ok. 1300 CdSil XIV 138; Konrad *Ribeniz* 1307, Dyprand de *Ribenicz*, Johann v. *Ribnicz*, von *Rybenicz* 1311, Peter von *Rybniz* 1317 Reg nr 2967, 3213, 3215, 3219, 3711; de *Ribnicz* 1366, von der *Rybenicz* 1367, de *Rybnicz* 1368, *Reybeniz* 1369, von der *Reybnicz* 1371, von der *Reibniz* 1373 LandbSch I nr 6, 101, 175, 362, 571, 771; de *Reibnicz* 1383, *Reibniz* 1385, *Reibenicz* 1387, de *Rybnicz* 1390 LandbSch II nr 12, 1450, 325, 787; *Reibnicz* 1393 Ng 253; villa *Rybnig* 1397, dorfe *Rybnicz* 1399, *Reybeniz* 1407 LandbSch III nr 269, 639, 1856; von der *Reybnicz* 1400, *Reibenicz* 1428, *Reibnitz* 1528 CdSil XXXV 49, 71, 154; *Reimnitz* 1651 UN 9; von *Reubnitz*, von *Reibniz* 1652 CdSil XXXV 2, 255; in pago *Reibnitz* 1668, *Reimnitz*, *Reibnitz* 1687 J IV 50, 110; *Reinnz* 1726 SGTS IV 392; *Reimnitz* 1736 MpWiellav; *Reibniz*, heißt schlechthin *Reimnz* 1786 Z VI 389; *Reibnitz* 1845 K 537; *Reibnitz* 1941 SOV 307; *Reibnitz* — *Rybica*, -y, *rybnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybica*, -cy 1982 WUN III 170. — Pierwotnie *Rybica*, od przym. *rybny*, z suf. -ica, przekazana w różnych zniemczonych formach, z których utrwaliła się postać *Reibnitz*. Zapis *Rybnig* może wskazywać na oboczną n. pol. *Rybnik*, zob. *Rybnik* (1). Wieś leży w dolinie potoku Młynówka, była siedzibą rodu *Reibnitz* (też *Rybnitz*). Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Rybica*. Lit.: SNGŚI XII 32; SGTS IV 392–8. JCh/PS

Rybica (2), os. niezidentyfikowana, leżała w dawnym pow. poznańskim: Przybychowo, *Rybnyca*, Lewycze 1470 Koz III 159. Lit.: SHGPn IV 233. ZZ

Rybica (3), wś, tarnob., gm. Klimontów, 12 km na zach. od Koprzywnicy: *Rybnyca* 1470–80 DB I 394; *Ribnyca* 1529 LR 392; *Rybn*[...]

1791 MpPerSd; *Rybnica* 1839 MpKwat V 7; *Rybnica dolna*, *Rybnica górna* 1827 Tabella II 153; *Rybnica* 1877 Zin II 125; *Rybnica* 1889 SG X 60; *Rybnica* 1952 UW 128; *Rybnica*, -cy, *rybnicki* 1970 UN 32, 55. — Członcy odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: KSand 172. IN

Rybnica (4), cz. Włocławka, dawniej wś: *Rybnica* 1839 MpKwat II 2; *Rybnica* 1882 Borucki 364; *Rybnica* 1921 Sk I 202; *Rybnica* 1930 Mp-100(38–28); *Rübsee* (*Rybnica*) 1944 MpMbl(3380); *Rybnica* 1952 UW 60; *Rybnica*, -cy 1972 UN 191, 64; *Rybnica*, -cy, wś i cz. mta 1982 WUN III 170; *Rybnica*, -cy 2013 DzU poz. 200. — Od n. jez. *Rybno* (dziś *Rybnica*), nad którym leży wieś, por. *Rybno* jez. 1598 Inwwłoc 24, z suf. -ica. Nazwa zmieniona jako *Rübsee*. AG

Rybnica (5), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 9 km na pn.-wsch. od Kątów Wrocławskich: *Harapowo* 1245 Bre 10, przyp. 7 (tu?); *Ribiz* 1271 SUr IV 89; *Ribiz* 1288 SUr V 289; *Rybnicz* 1334, *Ribnicz* 1334, *Ribenicz* 1335, *Ribnicz* 1336, *Ribenicz* 1336 Reg 5314, 5340, 5433, 5637, 5660 (tu?); *Rybiz* 1353 LandB 112; *Rybnicz* (1360) K 537; *Reimnitz* ok. 1630 DomWr 95; villa ... *Reibnitz* 1666/67 J I 443; *Reimbnitz* 1736 MpWielWrnt; *Reibnitz* 1743 SNGŚI XII 32; *Reibnitz* 1795 Z XII 206; *Reibnitz* 1845 K 537; *Rybnica*, *Reibnitz* 1900 Myc 45; *Reibnitz*, *Rybnica* 1941 Wrzosek 32; *Reibnitz* — *Rybnica*, -cy, *rybnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybnica*, -cy 1982 WUN III 170. — Nazwa *Harapowo* od n. os. *Harap* SSNO II 267, z suf. -owo. Według S. Kozierowskiego **Chrapowo*, por. n. os. *Chrap* SSNO I 336 (identyfikacja tego zapisu niepewna, może się on odnosić do cz. wsi *Piotrowice* (20), por. SUr II 173, 317). *Rybice* od n. os. *Ryba*, z suf. -ice; wtórnie *Rybnica*, zmieniona jako *Reimnitz*, *Reibnitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rybnica*. Lit.: SNGŚI XII 32; Kozierowski, SIOcc VIII 235; DomWr 95. PS

Rybnica (6), wś, zamoj., gm. Susiec, 14 km na pld.-zach. od Tomaszowa Lubelskiego: *Rybnica* 1787 MJ 19, XIX, 108, 37; *Rybnica* 1827 Tabella II 153; *Rybnica* 1889 SG X 60; *Rybnica*, -cy, *rybnicki* 1970 UN 120; gw. *rybńica*, -cy, *rybńicki*. — We wsi znajduje się duży staw rybny (SG X 60), a sama wieś leży nad dopływem Tanwi. Lit.: MakPrz 234; CzChelm 190. BCz

Rybnica Dolna zob. **Rybnica** (3)

Rybnica Górna zob. **Rybnica** (3)

Rybnica Leśna, wś, wałb., gm. Mieroszów, 10 km na pld. od Wałbrzycha: *Rimarswalde* ok. 1300 CdSil XIV 85; *Reimswaldau* 1497 Ng 256; *Reinnswaldaw* ok. 1660 MpDSSvid; parochus ... *Reimswaldensis*, *Reiswald* sive *Reimswald* 1666/67 J I 705, 706; *Reimswaldau* 1736 MpWielSchw; *Reimswalde* 1758 ZfGS XXIX 318; *Reimswalde* 1785 Z V 479; *Reimswalde* 1800 WBeschr I 134; *Reimswaldau* (nur verkürzt; *Reibnitzwaldau*) 1830 Kn 624; *Reimswaldau*, (von *Reibnitzwaldau*) 1845 K 541; *Reimswaldau*, *Rybnica Leśna* 1941 Wrzosek 23; *Reimswaldau* — *Rybnica Leśna*, -y -ej, *rybnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybnica Leśna*, -cy -nej 1982 WUN III 170. — Dawna n. niem. *Rimarswalde*, od n. os. *Reimer(s)*, *Reimar*, *Reim* (: *Raginmar* lub *Rimher*) Gott 405, 397, 398, 410 i ap. *Wald* 'las', wtórnie -waldau, z członem -au. Postać *Reibnitzwaldau*, którą J. G. Knie uważał za pierwotną, pojawia się stosunkowo późno i wydaje się wtórna, por. *Rybnica Mała*. Może nawiązuje do n. rodu *Reibnitz*, zob. *Rybnica* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rybnica Leśna*, dla odróżnienia od *Rybnicy Małej*. Lit.: SNGŚI XII 32; SGTS IX 175–80. JCh/PS

Rybnica Mała, cz. Grzmiącej, dawniej wś, wałb., gm. Głuszycza: *Reimsbach* 1707 SGTS IX 181; *Reimbsbach* 1717 Spanniger; *Reimsbach* 1736 MpWielSchw; *Reimsbach* 1785 Z V 479; *Reimswalde* 1800 WBeschr I 134; *Reimsbach* (nur zusammengesogen von *Reibnitzbach*), wś 1830 Kn 623; *Reimsbach* (Verkürzung von *Reibnitzbach*), wś 1845 K 541; *Reimsbach*, *Rybnica Mała* 1941 Wrzosek 23; *Reimsbach*, *Rybnica Mała*, -cy, -lej, *rybnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rybnica Mała*, -cy -lej 1982 WUN III 170. — Wieś powstała jako kolonia Grzmiącej w 1696 r. Nazwa niem. *Reimsbach* może ponowiona z n. potoku *Reimbsbach* fl. 1717 Spanniger, *Reims-B.* 1905 MpMbl(5264); obie nazwy mają związek z niem. n. *Reimswalde*, zob. *Rybnica Leśna*. Postać *Reibnitzbach* zapewne wtórna. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rybnica Mała*. Lit.: SNGŚI XII 33; Spanniger, Tscherning, [Mapa terenu Książa i graniczących z nim majątków okolicznych], 1717; SGTS IX 181–2, X 388–9. PS

Rybnik

Rybnik (1), mto, kat.: *Rybnik* (1196) Reg nr 60a; *Ribnich* 1223, Domazlao preposito de *Reb-nic* 1226 SUR I 165; Monasterii de *Rebenik* 1227 CdSil I 3; in *Ribnik*, *Rybnik* 1228 SUR I 216, 220; circa *Rybnik* 1229 KTn 20; claustrum in *Ribnicy*, in *Ribniki* 1234 SUR II 52; in *Ribnig* 1287, de *Ribnic* 1288, *Ribnik* (1290)1575, *Ribnick* (1290) XVII SUR V 390, 313, 396; *Ribnik* ok. 1300 CdSil XIV 108; Stadt *Rybnic* 1308 Reg nr 3021; de *Ribnicz* 1316 CdSil I 25; *Ribinek* 1327, *Ribnik* 1331, v. *Rybnik* 1334 Reg nr 4619, 5026, 5379; de *Rybnicz* 1335 MVat I 336; *Rybnik* 1339 Reg nr 6299; de *Ribnic* 1341 CdSil II 146; *Ribnik* (1366)XVI CdSil VI 8; von *Rybnig* 1391, czu *Rybnik* 1407 CdSil II 41, 51; zu *Reybenig* 1409, de *Reybenik* 1417 SNGŚI XII 33; *Rybnik* (1437) XVI CdSil VI 59; zu *Rybnik*, w *Ribniczich* w pondiely 1444, Carnowiensi et *Reybniczensi* districtibus 1467 CdSil II 189, 192; in *Rybnik* 1467, ad *Reibnig* 1470, ad *Ribnyky* 1472, z *Rybnikuow* 1477 SNGŚI XII 33; tento list poruczył Barthossowi Trczkowi z *Rybnik* psati 1494, nebosszika *Rybniczkeho* 1495, zue *Rybnig* 1510 CdSil II 213, 214, 219; *Reibnigkh* 1538, *Rübnickh* 1542 SNGŚI XII 33; *Rybnicz* 1566 CdSil XXXIII 46; mesto *Rybnik* 1614 Urb III 46; In oppido *Ribnik* 1652, *Ribnicensis* utraquista, fuit *Ribnicii* 1687/88 J II 15, 386, 428; *Ribnik* 1736 MpWielRat; *Riebnick* 1784 Z III 192; *Riebnick* (*Rybnick*) 1803 WBeschr VII 169; *Rybnik*, pol. *Rybnik* 1845 K 913; *Rybnik*, pow. *rybnicki* 1937 MPol nr 69, poz. 104; *Rybnik* 1939 Prus 66; *Rybnik*, -ka 1982 WUN III 170. — Od stp. ap. *rybnik* 'sadzawka, staw z rybami' Sstp VIII 55. Miasto leży nad rzekami Nacyna i Ruda, w pobliżu znajdowały się też liczne stawy. Zapisy: *Ribniki*, *Rybnicy*, *Ribnyky* oraz formy przypadku zależnego: z *Rybnik*, w *Ribniczich*, z *Rybnikuow* wskazują na okresowe wahanie liczby. Na podstawie zapisu *Rybnicy* S. Rospond i H. Borek dopuszczali także możliwość pochodzenia nazwy od ap. **rybnik* 'osoba trudniąca się połowem ryb', co jednak wydaje się mało prawdopodobne. Lit.: SNGŚI XII 34; BorGŚI 201; RospSEMiG 334; RymNmiast 208. PS

Rybnik (2), wś, koniń., gm. Grabów, 13 km na pld.-wsch. od Kłodawy: *Rybnik* 1827 Tabella II 153; *Rybnik* 1877 Zin II 125; *Rybnik*, kol. 1889

SG X 61; *Rybniki*, wś 1921 Sk II 52; *Rybniki* 1933 SkBy 1485; *Rybnik*, -ka, *rybnicki* 1972 UN 43, 13. — Nazwa okresowo w l. mn. EB

Rybnik (2a), wś zaginiona, leżała koło Drob-nina i Górzna, leszcz., gm. Krzemieniewo: de *Ribnic* 1394 Lek II nr 1613; inter *Ribniki* 1394 RWlqp III nr 14; *Ribnik* 1394 Lek I nr 1778; *Rib-niki* 1396, *Ribnyk* 1398 Lek II nr 1823, 2228; de villa *Ribniki* 1403 KZPozn nr 1534; *Ribnik* 1415 Koz III 159; w dziedzinach *R[ybnik]*, Świerczy-na 1429 SHGPn IV 234. — Nazwa okresowo w l. mn. Lit.: SHGPn IV 233–4; PPozn 264. ZZ

Rybnik (3), wś, sier., gm. Brzeźnio, 6,5 km na pln.-zach. od Złoczewa: *Rybnik* 1827 Tabella II 153; *Rybnik*, folw. 1877 Zin II 125; *Rybnik*, folw. 1889 SG X 61; *Rybnik*, folw. 1902 Przew II 139; *Rybnik*, kol. 1921 Sk II 96; *Rybnik*, kol. 1933 SkBy 1485; *Rybnik*, wś 1952 UW 103; *Rybnik*, -ka, *rybnicki* 1972 UN 50, 11. EB

Rybnik zob. **Runów** (2), **Rybniki**

Rybniki, wś, biał., gm. Wasilków, 8,5 km na pln.-zach. od Wasilkowa: na *Rybniku* 1559 SHGPd(RewP 33); Sadzawek „do sadzania ryb godnych” ... przy folwarku *Rybnickim* 2. (1574) ŻDz XVII/3, 164; *Rybnik* 1744 SDV 146; *Rybnik* 1795 MpPerPd; *Rybniki* 1808 Kond 175; *Rybni-ki* 1889 SG X 64; *Rybnik* 1921 Sk V 16; *Rybniki* 1952 UW 157; *Rybnik* 1967 SM 996; *Rybniki*, -nik 1982 WUN III 170; gw. *rybńik*, -ou//a, *rybńicki*. — Od n. rz. *Rybnik* (dziś Krzemianka, ld. Czarnej), nad którą leży wieś, por. *Rybnik*, rz. 1559 Kond 175, lub od ap. *rybnik*. Wtórnie n. w formie pluralnej. Lit.: Kond 175. EB

Rybniki zob. **Kołat-Rybniki**, **Rybnik** (2a)

Rybno (1), wś, ciech., gm. Rybno, 15 km na pln.-wsch. od Lidzbarka: ville nostre *Rybyn* (1335)1537 Woel 186; *Reybenn* 1570 ŻDz XXIII 292; *Rybno* 1614 Font XXII 54; *Rybno*, na *Rybnie* 1646 Font XL 27, 32; *Rybno* 1667–72 Font VI–X 414; *Ryb-no*, z *Rybna*, w *Rybnie* 1725 Font XLII 208; *Rybno*, w *Rybnie* 1759 Font XLVII 298, 304; *Rybno* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Rybno* 1882 KętL 91; *Ryb-no* 1889 SG X 65–6; *Rybno*, fr. auch *Reyben* 1912 Bär 101; *Rybno* 1921 Sk XI 37; *Rybno*, -na, *rybnień-ski* 1971 UN 170, 30. — Dawniej *Rybin*, n. pono-wiona z n. jez. *Rybin*, *Rybno* (dziś Zarybinek), por. lacubus *Ribyn* (1336), *Ryben* 1336 Woel 191, 199. Nazwa jez. od ap. *ryba*, z suf. -in, -no. Lit.: SHGCh

110, 152; Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 161–2; Borek, *-bn-* 207. WK

Rybno (2), wś, częst., gm. Kłobuck, 4,5 km na płd.-zach. od Kłobucka: de *Rybna* 1408 Koz VII 87; de *Rybna* 1428 SHGKr(Te 1A, 305); *Ribna* 1453, *Rybna* 1783 SHGKr(kartoteka); *Rybna*, pustk. 1787 MpPerKr; *Rybna* 1827 Tabella II 153; *Rybno* 1839 MpKwat II 6; *Rybna*, kol., folw., os. leśna 1889 SG X 64; *Rybna* 1902 Przew II 139; *Rybno*, wś 1921 Sk III 15; *Rybno*, *-na* 1982 WUN III 170; gw. *rybno*, *-a*, *rybiński*. — Od ap. *ryba*, z suf. *-no*, też *-na*, por. też przym. *rybny*. Wieś leży nad rz. Okszą. Lit.: RKrak 147. IN

Rybno (3), przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, elbl., gr. Gronowo Elbląskie, 12 km na płn.-wsch. od Malborka: *Fischauerfeld*, wś 1789 Goldb II 56; *Fiszowskie Pole*, niem. *Fischauerfelde*, wś 1881 SG II 393; *Fiszewskie Pole* — *Fischauerfeld* 1941 Choj 96; *Fischauerfeld* — *Rybno*, *-na*, *rybieński* 1950 MPol nr A-134; *Rybno* — *Fischauerfeld*, os. 1951 Rosp 281; *Rybno* 1967 SM 996. — Nazwa niem. *Fischauerfeld*, od n. m. *Fischau* (dziś *Fiszewo*) + *Feld* 'pole', przetłumaczona jako *Fiszowskie Pole*. Nazwa *Rybno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. WK

Rybno (4), wś, gdań., gm. Gniewino, 13 km na płn.-zach. od Wejherowa: *Ribno* 1342 PrUr III 308; *Ryben* 1382, *Riben* 1398 LorSNH 98; *Rybau* ok. 1400 HE II 97; *Rybno* ok. 1402 TrautmElb II 60; *Raben* 1403, *Rybau* 1404 Zeit IV 123, 11; *Reyben* 1437 HE II 97; *Ribno* 1534 InwWłoc 117; *Ribna* 1570 ŻDz XXIII 276; *Rybno* 1596 Font I–III 306; *Rybno* 1648 RP 194; *Rybno* 1682 Font V 166; *Rieben* 1789 MpGillyPom; *Rybno*, niem. *Rieben* 1889 SG X 66; *Rieben*, fr. auch *Rüben*, *Rybno*, *Ribna* 1912 Bär 98; *Rieben* — *Rybno*, *-na*, *rybieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybno* (*Kaszubskie*) — *Rieben* 1951 Rosp 280; *Rybno*, *-na* 1982 WUN III 170; gw. *ribno*, *rażeńskil/ribski*, później *rybno*, *-na*, *rypsći*. — Od ap. *ryba*, z suf. *-no*; n. zniemczona jako *Rieben*. Niewykluczone też, że n. ponowiona z n. jez. *Rybno*, por. nad ... jez. *Rybnem* 1890 SG X 66. Zapisy z XVI w. potwierdzają wyrównanie do n. m. z suf. *-ów*, niem. *-au*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rybno*. Okresowo występowała ona z członem odróżniającym od n. regionu *Kaszuby*. Lit.: TrautmElb II 60; LorSNH 98; Wilkoń, Onom VIII 102; Bo-

rek, *-bn-* 207; Rzetelska-Feleszko, HE II 96–7; Treder, PMT XIV 85. BCz

Rybno (5), wś, koniń., gm. Przedecz, 2,5 km na płn.-wsch. od Przedcza: *Rybna* 1443 SHGKu (BR 85, 131b); *Rybna* 1489 Lupbrz 123; *Ribna* 1557–66 ŻDz XIII 22; *Rybna* 1674 Rpog 143; *Rybna* 1796 PerOpis IX; *Rybno* 1827 Tabella II 153; *Rybno* 1889 SG X 64; *Rybno*, *-na* 1982 WUN III 170. — Dawniej *Rybna*, od ap. *ryba*, z suf. *-na*, wtórnice *-no*; w pobliżu znajdują się niewielkie jeziora. Lit.: Borek, *-bn-* 206. AG

Rybno (6), wś, koniń., gm. Wierzbiniek, 2,5 km na płn.-zach. od Sompolna: *Rybno Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Rybno*, holendry 1827 Tabella II 153; *Rybno* 1889 SG X 64; *Rybno*, kol. 1902 Przew II 139; *Rybno*, wś 1921 Sk I 97; *Rybno*, *-na*, *rybiński* 1971 UN 182, 41. — Wieś leży nad Notecią. Lit.: Borek, *-bn-* 207. AG

Rybno (7), wś, łomż., gm. Łomża, 10 km na płd.-wsch. od Łomży: z *Ribnem* (1565) Lumaz II 80; *Ribno* 1578 ŻDz XVI 370; *Rybno* 1783–84 RejKor 501; *Rybno* 1827 Tabella II 153; *Rybno* 1889 SG X 65; *Rybno*, *-na* 1982 WUN III 171. — Wieś leży nad Narwią. Lit.: Borek, *-bn-* 207. UB

Rybno (8), wś, olszt., gm. Sorkwity, 15,5 km na płd.-wsch. od Biskupca: *Ryben* 1437 GZ 75; *Ryeben* 1449–51, 1536 HAPr V 96; *Ribben* 1755 MpEnd; *Ribben* 1796–1802 MpSchrot XVII; *Ribben*, *Rybno*, *-a* ok. 1859 SzcześTeka 31; *Rybno* 1882 KętL 409; *Rybno* 1889 SG X 66; *Ribben* — *Rybno*, *-a*, *rybieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rybno*, *-na* 1982 WUN III 171; gw. *ribno*. — Wieś powstała na tzw. terytorium wildenowskim, zob. *Kozłowo* (6); przywilej lokacyjny pochodzi z 1391 r. Nazwa od ap. *ryba*, z suf. *-no*, zniemczona jako *Ribben*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 184–5; Borek, *-bn-* 207. RP

Rybno (9), wś, ostroł., gm. Wyszaków, 3,5 km na płd.-zach. od Wyszkowa: *Ribno* 1378? SHGMz (OP 121, 416); *Ribno* 1428 MkM I nr 616; *Rybno* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 284v); *sribna* 1474 Warsz nr 1433; *Rybno* 1477 SHGMz(Ep. 13, 95v); de *Rybna* 1483 SHGMz(Ep. 10, 282); *Ribno* 1501 SHGMz(Ep. 149, 18); *Rybno* 1522 AS II 214; *Ribno* 1578 ŻDz XVI 410; *Rybno* 1783–84 RejKor 683; *Rybno* 1827 Tabella II 153; *Rybno* 1889 SG X 64; *Rybno*, *-na*, *rybnowski* 1971 UN

Rybno

149, 22. — Wieś leży nad Bugiem. Lit.: Borek, *-bn-* 207. UB

Rybno (10), dziś *Rybno Wielkie*, wś, poznań., gm. Kiszczkowo, 10 km na płd.-zach. od Klecka: pro ... *Rybno* 1397 Lek II nr 586; de *Rybno* 1439 AC II nr 360; Jan Rybyensky ... wsi *Rybno* 1470 SHGKI(PG 8, 53); *Rybno maior* 1511–23 ŁLB I 71; *Rybno Maior* 1564 SHGKI(ASK 12, 540v); *Rybno* 1580 ŻDz XII 149; Wies *Rybno* 1789 MKI(Tab 34, 291); *Rybno rodzim[skie]* 1846 KsP 466; *Rybno Wielkie*, dawniej *Radzimińskie*, *Radzimskie*, *Rybno Radzim*, *Rybinko* 1889 SG X 65; *Rybno*, niem. *Gross Rybno* 1921 Sk X 14, 155; *Rybno*, *-na*, *rybieński* 1967 UN 77, 10; po zmianie *Rybno Wielkie*, *-a-ego*, *rybieński* 2004 DzU nr 229, poz. 2312; gw. *rybno*, *-na*, *rybjeński*. — W sąsiedztwie wsi dwa jez.: *Rybno Południowe* i *Rybno Północne* (i wiele stawów rybnych bez nazwy), poświadczone w źródłach dopiero od XIX w. Okresowo n. występowała z członami dyferencyjnymi, od łac. przym. *maior*, pol. *wielki*, i od nazw. *Radzim(iń)ski* Snazw VIII 24. Lit.: Borek, *-bn-* 206–7. ZZ

Rybno (11), wś, skiern., gm. Rybno, 10 km na zach. od Sochaczewa: *Rybno* (1368) KW III 317; *Rybno* (1437)1456 SHGRw; *Rybno* 1451 KkM 216; *Rybno*, *Rybno* 1511/12 VisitGn 33, 86; *Rybno* 1579 ŻDz XVI 202; *Rybno* 1792 MpPerRw; *Rybno* 1827 Tabella II 153; *Rybno*, folw., kol. i dobra 1889 SG X 64; *Rybno* 1902 SG XV/2, 565; *Rybno* 1921 Sk I 183; *Rybno*, *-na* 1982 WUN III 171. Lit.: Borek, *-bn-* 207. UW

Rybno (12), wś notowana do 1967 r., szczeć., gr. Kozielice, 6 km na zach. od Pyrzyc: *Riebenfelde* 1838 ZPyrz I 177; *Riebenfelde* — *Rybno*, *-na*, *rybieński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Rybno* — *Riebenfelde*, os. 1951 Rosp 280; *Rybno* 1967 SM 996. — Dawna n. niem. od nazw. v. *Riebe* + *-felde*. Nazwa *Rybno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Pozostałością po n. m. jest n. ter. *Rybno*. Lit.: RzDuma II 181; Rymar, ZPyrz I 177. BCZ

Rybno (13), wś, włoc., gm. Koneck, 10,5 km na płd.-wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Rybna* 1839 MpKwat II 2; *Rybno* 1882 Borucki 369; *Rybno* al. *Rybro* (!), kol. 1889 SG X 64; *Rybno*, kol. 1902 Przew II 139; *Rybno*, wś 1921 Sk I 106; *Rybno*, *-na*, *rybnowski* 1971 UN 172, 9. AG

Rybno zob. **Koty-Rybno**, **Rybie** (5, 7), **Rybna** (1, 4)

Rybno Gędora zob. **Rybieńko** (2)

Rybno-Góra-Lek zob. **Koty-Rybno**

Rybno Male zob. **Rybieńec** (1)

Rybno Sawickie zob. **Rybieńec** (1)

Rybno Skalawskie zob. **Rybieńec** (1)

Rybno Wielkie zob. **Rybno** (10)

Rybcice, wś, gorz., gm. Słubice, 7 km na płd.-wsch. od Słubic: *Rybtitz* 1308 MuckeNM 241; *Ribetiz* 1311 CdB A XXIII 9; *Rybitz* (1325) CdB A XX 202; *Ryptitz* 1380 CdB A XXIII 122; *Riptiz* 1437, *Ryptz* 1444 CdB A XXIII 208, 226; *Reiptzig* 1525, *Reipzigk* (1535) CdB A XXIII 434, 433; *Reiptzigk* 1538 CdB A XXIII 465; *Reiptzig* (1539) CdB C III 461; *Reiptzig*, *Ryptzig*, *Reippzick*, *Reyptzig* 1547 CdB A XXIII 395, 397, 398, 399; *Reipzigk* 1608 SGorz 256; *Ryptzig*, *Rubsigk* (bez dat) MuckeNM 241; *Reipzig* 1835 MpRey nr 93; *Reipzig* 1923 MpMbl(3753); *Reipzig* — *Rybcice*, *-ic*, *rybcicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybcice*, *-cic* 1982 WUN II 171. — Dawniej zapewne *Rybczyce* lub *Rybice*, od n. os. *Rybka*, *Ryba* lub od ap. *rybka*, *ryba*, z suf. *-ice*, zapisywana w różnych postaciach zmienionych: *Rybtitz*, *Rybitz*, *Reiptzig*. Słowiański suf. *-ice* został nietypowo oddany za pomocą niem. członu *-zig*, którym na ogół zastępowano słow. suf. *-sko*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Rybcice*. Lit.: MuckeNM 241; SGorz 256–8. BCZ

Rybczestnice zob. **Luboczęśnia**

Rybczestniki zob. **Luboczęśnia**

Rybczęśnia zob. **Luboczęśnia**

Rybojacksko zob. **Rybojedzko** (1)

Rybojady, wś, gorz., gm. Trzciel, 4,5 km na płn.-zach. od Trzciela: *Ribenick* (1305)1481 SHGPh IV 234; *Rybiac* (!) 1319 KW II 348; *Riboiadi* 1394 Lek I nr 1807a; de *Ryboyad* 1406 KZPozn nr 2659; *Riboyadi*, *Riboyady*, *Ryboyady* 1434, *Rybojady* 1508 SHGPh IV 234; *Ryboyady* 1510 NKs 176; *Ryboiady* 1538, *Ryboiathi* 1563 SHGPh IV 234; *Riboiadi* 1580 ŻDz XII 38; *Ryboiady* 1783–84 RejKor 834; *Ryboiady* 1789 PPozn(Tab 6, 314v); *Rybojady*, niem. *Rybojadel* i *Ribojadel* 1889 SG X 67; *Rybojady*, *-dów* 1982 WUN III 171. — Dawniej *Rybnik* (zob. **Rybnik** (1)), wtórnie *Rybojady*, od ap. **rybojad* 'jedzący ryby' lub od n. os. typu przecziskowego *Rybojad* RymSEN II 374, w l. mn. Lit.: SHGPh IV 234–5; TaszyckiRiSP I 245, V 88–9; GórnRWlkp 30; PPozn 264. ZZ

Rybojeczsko zob. **Rybojedzko** (1)

Rybojedzko (1), wś zaginiona, wchłonięta przez Tomice, pozn., gm. Stęszew: *Riboyewski* 1390, super Jacussio *Ribogedski* 1391 Lek I nr 881, 1155; et *Riboyeczsky* 1445, *Ryboyczsko* 1446, *Ribowyczsko* 1448, *Ryboyczsko* 1449 Koz III 160; *Roboyeczsko* (1463)1540 SHGPn IV 235. — Pierwsze zapisy antroponimów potwierdzają istnienie wsi już w XIV w. Nazwa od ap. **rybojady* lub od n. os. *Rybojad*, z suf. -sko. Przejście -j- > -w- tłumaczy się w niektórych regionach Polski spirantycznym charakterem głoski j między samogłoskami. Lit.: SHGPn IV 235–6; TarczyckiRiSP V 96. ZZ

Rybojedzko (2), wś, pozn., gm. Stęszew, 6 km na pn.-zach. od Stęszewa: *Oranienhof* 1886 SG VII 571; *Oranie*, niem. *Oranienhof* 1902 MycPn 123; *Rybojedzko*, niem. *Oranienhof* 1921 Sk X 79, 155; *Rybojedzko*, -ka, *rybojedzki* 1966 UN 93, 16. — Dawniej n. niem. *Oranienhof*, człon *Oranien*-ten sam co w n. *Oranienburg*, od nazw. księżniczki (elektorki) Luise Henriette von *Oranien*, por. BN V 201 + *Hof* 'dwór'. Po 1918 r. wprowadzono n. *Rybojedzko*, zapewne ponowioną z n. nieistniejącej wsi *Rybojedzko* (1), która jednak leżała w innym miejscu niż *Rybojedzko* (2). Lit.: SHGPn IV 236. ZZ

Rybokarty, wś, szczec., gm. Gryfice, 7 km na zach. od Gryfic: *Ribbekard* 1447, *Ribbekarth* 1467 LorSNH 98; *Ribbekart* 1540 PomKirch II 31; *Ribcartz* 1618 MpLub; *Ribbekardt* 1628 RzDuma II 122; *Robbekart* (!) 1789 MpGilly-Pom; *Ribbekart* 1834 MpUMbl 687; *Ribbecardt* 1888 SG IX 639; *Ribbekardt* — *Rybokarty*, -art, *rybokarcki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rybokarty*, -kart 1982 WUN III 171. — Zapewne od n. os. typu przewiskowego **Rybokart*, złożonej z ap. *ryba* i pom. *-kärt-, por. stp. *krotnąc* 'oswajać', *ukrotły* 'poskromiony, oswojony'. Przewisko oznaczało by kogoś, kto oswaja ryby, por. n. os. *Płoszryba*, *Straszryba* SSNO IV 293, V 219 oraz *Krot*, *Krotko*, *Krotosz*, *Kartosz* SSNO III 149, 150, II 541. Może to jednak n. pochodzenia niem., od nazw. **Ribbekardt*, por. *Ribbentrop*, *Ribbelding*, *Ribbe*, *Rippke* BahlowNdN 382–3. Po 1945 r. ustalono n. *Rybokarty*. Lit.: RzDuma II 122–3, III 26–33. BCz

Rybolowy zob. **Kaniuki** (2)

Ryboły, wś, biał., gm. Zabłudów, 10 km na pld.-zach. od Zabłudowa: *Antonowicze* 1576 ŻDz XVII/1, 172; *Antonowicze*, Przy siele *Anthonowiczach* 1576 Lupodl 50, 59, 64; *Antony* 1619 SHGPd(MK nr 163 k. 190–190v); *Antony* alias *Ryboły* 1628, *Ryboły* 1661–64 Kond 175; *Ryboły* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6006, 17–20); *Ryboły* 1889 SG X 67; *Ryboły* 1921 Sk V 23; *Ryboły*, -łów, *rybolowski* 1972 UN 53, 50; gw. *ryboły*, -uu, *rybolouški*. — Dawna n. *Antonowicze* od br. n. os. *Anton* (: im. cerkiewne *Antonij*) BiryłaBA III 31, z suf. -owicze, wtórnie w l. mn. Od XVII w. *Ryboły*, pierwotnie **Rybolowy*, od brus. ap. gw. *rybalou* 'ten, kto łowi ryby; rybak' Słbgav IV 322, pol. *rybolów* SEBań III 196, w formie pluralnej i ze skróceniem morfemu -ow-. Lit.: Kond 175–6; BańMorf 106. EB

Rybotycze, wś, dawniej mto, przem., gm. Fredropol, 17 km na pld.-zach. od Przemyśla: villas ... *Ribothicze*, Whelniki (1368) KMłp III 213; *Riboticze* 1439 AGZ XIII nr 1005; opidum *Rybothycze* cum villis Boryslawka, Posada 1494, *Rybothycze* opidum cum suburbio alias Posada Boryslawska 1505 AGZ XVIII nr 2406, 3438; *Rybothycze* et Posada, oppidum *Rybotycze* 1543 AGZ XIX nr 3078; w *Rybotyczach* 1614 RZl 205; *Rybotycze* 1670 AGZ XXI 557, *Rybotycze* 1722 ADP 158, 764; *Rybotyce* 1785 ADP 244, 59; *Rybotyči* 1851 Sch 129; *Rybotycze*, rus. *Rybotycki*, mto 1889 SG X 67–8; *Rybotycze*, -tycz 1982 WUN III 171. — Pierwotnie była w tym miejscu wieś *Rybotycze*, obok której założono miasteczko. Nazwa od n. os. ukr. **Rybota*, pol. *Rybota* (: ap. *ryba*), z suf. -icze (-ycze), ukr. -yčī. Na określenie dawnej wsi, potem przedmieścia *Rybotycz*, używane były n. *Posada*, *Posada Rybotycka*, *Posada Boryslawska*, zob. *Posada Rybotycka*. Lit.: MakPrz 210, 234; RymNmiast 208. BCz

Rybowiecko zob. **Rybojedzko** (1)

Rybowo (1), wś, pil., gm. Gołańcz, 5 km na zach. od Goliny: *Rybowo* 1399 Lek II nr 1365; de *Rybowo* 1417 AC II nr 95; *Rybowo* 1511–23 ŁLB I 114; *Rybowo* 1577 ŻDz XII 183; *Rybowo* 1618–20 PKal 245; *Rybowo* 1783–84 RejKor 95; *Rybowo* 1889 SG X 68; *Rybowo*, -wa 1982 WUN III 171; gw. *rybovo*, -va, *ryboski*. — Od ap. *ryba* lub od n. os. *Ryba*, z suf. -owo. Obok wsi znajdował się staw *Rybno* SG X 68. ZZ

Rybowo

Rybowo (2), os. niezidentyfikowana, leżała w historycznym pow. poznańskim: de *Ribowo*, super Johanne *Ribowski* 1391 Lek I nr 900, 931. ZZ

Rybówko zob. **Tomice** (4)

Rybska Wola zob. **Rybie** (4)

Rybszczyzna zob. **Rybczyzna**

Rybusy zob. **Słończewo**

Rycerka, dziś *Rycerka Dolna* i *Rycerka Górna*, dwie wsi, biel., gm. Rajcza, 24 i 26 km na płd.-zach. od Żywca: *Rycerka* XVII LKrak 131; *Rycerska* 1674 ŻDz XV 54a; *Rycerka* XVIII Kom 19; *Rycerka Dolna* i *Górna* al. *Ryczaska* (!), *Rycerka Dolna* i *Górna*, dwie wsi 1889 SG X 68–7, 79; *Rycerka Dolna*, *Rycerka Górna* 1921 Sk XII 40; *Rycerka Dolna*, *Rycerka Górna*, *-ki* *-nej*, *rycerski* 1964 UN 17, 71, 73. — Od n. os. *Rycerz* SSNO IV 524 (: *rycerz*), z suf. *-ka*. Efemerycznie występuje także forma *Rycerska*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny*, *górnym*. Lit.: LKrak 131; Karaś, Onom XIV 47–51. IN

Rycerska zob. **Rycerka**

Rycerzew, wś, koniń., gm. Kłodawa, 4,5 km na płd.-wsch. od Kłodawy: *Wiczerzeuo*, *Wiczerzowo* 1388, *Wiczerzone* (!) 1389 Łęcz I nr 651, 1113, 1308; *Viczerzouo* 1395 Łęcz I nr 3719, II nr 5127; *Rycerzewo* 1511–23 LLB II 460; *Riczerzevo* 1576 ŻDz XIII 80; *Rycerzew* 1793 MpPer-Łęcz; *Rycyrzew* 1783–84 RejKor 49; *Rycerzów* 1827 Tabella II 153; *Rycerzów* 1877 Zin II 129; *Rycerzew* al. *Rycerzewo*, wś 1889 SG X 69; *Rycerzów*, folw. 1902 Przew II 139; *Rycerzew*, folw. 1921 Sk I 55; *Rycerzew*, folw. 1933 SkBy 1488; *Rycerzew*, *-wa*, *rycerzewski* 1972 UN 43, 32; gw. *ryceżef*, *-eva*, *rycerski*. — Początkowo n. *Wic(i)erzewo*, *Wic(i)erzowo*, którą F. Nieckula wywodzi od n. os. **Wicierz* (< niem. n. os. *Witter* Gott 409), z suf. *-ewo*, *-owo*. Od XVI w. *Rycerzewo*, zapewne wskutek adideacji do ap. *rycerz* (< srwniem. *rit(t)er*), n. os. *Rycerz* SSNO IV 524, później *Rycerzew*, okresowo *Rycerzów* (maskulinizacja). Pierwotna forma n. m. może wynikać także z kontaminacji ap. **wiciądz* 'rycerz' (< słow. **witędzь* 'bohater, zwycięzca' SE-Bor 747) oraz późniejszego *rycierz*, *rycerz*. Lit.: SHGŁęcz II 80; Nieckula, *-ov-* 220. EB/UB

Rycerzewko, wś, bydg., gm. Pakość, 5,5 km na płn.-wsch. od Pakości: Vw. *Rycerzewo* ok. 1845 MpRey nr 63; *Rycerzewek*, folw. 1867 Kolb-

Ku 311; *Rycerzewko*, folw. 1889 SG X 69; *Rycerzewko*, *-ka*, cz. *Rycerzewa* 1972 UN 179, 26; *Rycerzewko*, *-ka* 1982 WUN III 171. — Od n. wsi *Rycerzewo* (1), z deminutywnym suf. *-ek*, później *-ko*. KZ

Rycerzewko zob. **Rycerzewo** (2)

Rycerzewo (1), wś, bydg., gm. Pakość, 6 km na płn.-wsch. od Pakości: *Yyczerzewo* 1489 Lupbrz 154; *Riczerzewo* 1527 Vlad XI 63; *Riczerzewo* 1583 ŻDz XII 246; *Rycerzewo* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rycerzewo* 1867 KolbKu 311; *Rycerzewo*, wś 1889 SG X 69; *Rycerzewo*, *-wa*, *rycerzewski* 1972 UN 179, 26. — Pierwotnie *Wicierzewo* (zob. *Rycerzew*), wtórnie *Rycerzewo*; n. z suf. *-ewo*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 177, 220. AG

Rycerzewo (2), dziś *Rycerzewko*, wś, kosz., gm. Świdwin, 13,5 km na płd.-wsch. od Świdwina: *Riczerow* (1364)1425 CdB B 36; *Rycerouwe* 1446 SHGNM(Repertorium nr 1081); *Ritzerow* (1564) CdB A XXIV 310; *Ritzerow* 1756 RzDuma I 78; *Ritzerow* 1789 MpGillyPom; *Alt Ritzerow* 1839 MpUMbl 969; *Rycerzewo* — *Alt Ritzerow*, os. 1951 Rosp 281; *Rycerzewo*, *-wa* 1982 WUN III 171; po zmianie *Rycerzewko*, *-ka*, *rycerzewski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. os. *Rycerz*, z suf. *-ów*. Nazwa zmieniona jako *Ritzerow*, z dodatkowym członem *Alt* 'stary'. Postać *Rycerzewo* ustalona urzędowo po 1945 r. Współcześnie zmiana urzędowa n. na *Rycerzewko*. Lit.: RzDuma I 78; TrautmElb II 99; LorSNH 99. BCz

Rycerzów zob. **Rycerzew**

Rycharcice, wś, płoc., gm. Gozdowo, 6 km na płn.-zach. od Bielska: *Bycharczycze* (!) 1305 AC III nr 284; *Richarczicze* 1402, *Rycharcye* 1404 Płoń nr 164, 465; *Rycharczicze* 1472 AKH XI 50; *Rycharczicze* 1497 Matr II nr 861; *Richarcicze Maior*, *Richarczicze Philipowe* 1578 ŻDz XVI 29, 19; *Rycharcice* 1784 MpPerPł; *Rycharcice wielkie* 1827 Tabella II 153; *Rycharcice Wielkie* 1889 SG X 69; *Rycharcice Wielkie* 1921 Sk I 117; *Rycharcice*, *-cic* 1982 WUN III 171. — Od n. os. *Rychart* (: niem. n. os. *Reichard*) SSNO IV 525, z suf. *-ice*. Efemeryczna postać *Rycharcice* powstała w wyniku „depatronimizacji”, zastąpienia suf. *-ice* przez *-e*. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *wielki*. W XVI w. istniały również *Rycharcice Filipowe*, od im. *Filipa*, właściciela tej cz. wsi. Lit.: SHGPł 264. UW

Rycharcice-Gnaty zob. **Gnaty** (2)

Rycharcice Wielkie zob. **Rycharcice**

Rycharcie zob. **Rycharcice**

Rychartojce zob. **Grabice** (3)

Rychbach zob. **Dzierżoniów**

Rychbrot zob. **Rajbrot**

Rychenaw zob. **Rychnowo** (1, 2)

Rychendrysy zob. **Andrzejewo** (1)

Rychenow zob. **Rychlik** (1), **Rychnowy** (2)

Rychental zob. **Rychtal**

Rychinwalde Minor zob. **Kręsko**

Rychlik (1), wś, gorz., gm. Sulęcina, 6 km na pld.-zach. od Sulęcina: *Richenowe* 1286 SGorz 259; *Rychenow* 1400, *Richenow* 1461 MuckeNM 157; *Reichen* 1822 MpUMbl 1918; *Reichen* 1934 MpMbl(3556); *Reichen* — *Rychlik*, *-ka*, *rychlicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rychlik*, *-ka* 1982 WUN III 171. — Dawna n. niem. od przym. *reich* 'bogaty' + *-ow(e)* (< *-aue*), później zapewne w formie pluralnej. Nazwa *Rychlik* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 259–61. BCz

Rychlik (2), wś, pil., gm. Trzcianka, 9 km na pld.-zach. od Trzcianki: praedium *Rychliki* 1726–28 Koz III 161; vil. *Richladi* 1748 Koz V 264; Vorw. *Richlich* 1796–1802 MpSchröt XIX; *Richlich* 1851 MpRey nr 61; *Rychlik*, niem. *Richlich* 1875 WM I 33; *Rychlik*, niem. *Rychlich* 1889 SG X 71; *Karolina* 1931, 1935 Mp-100 (32–23); (*Karolina*) *Richlich-Mühle* 1931, 1936 Mp-100(36–23); *Karolina* — *Rychlik*, *-ka*, *rychlicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rychlik* 1952 UW 78; *Rychlik*, *-ka* 1982 WUN III 171. — Może od nazw. *Rychlik* RymSEN II 375, początkowo w formie pluralnej; n. zapisywana w postaci zmienionej jako *Richlich*. W XIX w. istniały też wieś i gmina o n. *Karolina*, nadanej przez administrację pruską; później nazwą tą objęto też teren wsi *Rychlik*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rychlik*. Lit.: Koz III 161; Koz V 264. ZZ

Rychliki, wś, elbl., gm. Rychliki, 11,5 km na pld.-zach. od Pasłęka: ad locacionem ville nostre *Rychnbach* de Chrisburgh ... *Rychenbach* 1310, *Rychenbach* 1315 MWrm I 262, 263, 305; in *Reichenbachen* (1319)XIV PrUr II 165; villam *Reichenbach* 1344 PrUr III 550; Jacob *Reichenbach* 1435 MWrm IX 625; *Reichenbach* 1789 Goldb II 200; *Reichenbach* 1796–1802 MpSchröt X; *Rei-*

chenbach, wś 1820 Wald 181; *Reichenbach* 1888 SG IX 595; *Reichenbach* — *Zamożne*, *Rychliki* 1946 Ley I 84, 189; *Reichenbach* — *Rychliki*, *-k*, *rychlicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rychliki*, *-ków* 1982 WUN III 171. — Dawniej n. niem. *Reichenbach*, od przym. *reich* 'bogaty, żyzny', śrdniem. *rik(e)*, śrwniem. *rīche*, *rich* + *Bach* 'strumyk'. Po 1945 r. ustalono n. *Rychliki*. Okresowa n. *Zamożne* jest kalką niem. *Reichen-*. Lit.: Krollmann, AM LIII 469. RP

Rychlino zob. **Kąkolewo** (3)

Rychława, wś, bydż., gm. Nowe, 5 km na pln.-zach. od Nowego: *Richlawa* 1554 MS 287; *Richalawa* 1570 ŻDz XXIII 174; *Rychława* 1584, *Rychława* 1597 Font I–III 153, 378; z ... *Rychwałą* 1664 Font XXXII 94; *Rychława* 1682 Font V 96; *Rychława* 1749 Font XVI–XIX 513; *Richlawe* 1789 Goldb II 201; *Richlawo* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rychława*, niem. *Richlawo*, *Richlawe* 1889 SG X 71; *Richlawo*, fr. *Rychława wielkie*, *małe*, *Richlawa* 1912 Bär 98; *Rychława*, niem. *Richlawa* 1921 Sk XI 51, 86; *Rychława* (*Richlawen*) 1925 Krzep 102; *Rychława*, *-wy*, *rychławski* 1971 UN 186, 25; gw. *riχuawa*, *-vi*, *riχuafski*. — Od przym. *rychły*, z suf. *-awa*. Być może n. ponowiona z hipotetycznej n. rz. **Rychława*. Przejściowo z członami dyferencyjnymi od przym. *wielkie*, *małe*. W zapisie z 1664 r. (*Rychwała*) występuje przestawka. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 92. WK

Rychlocice, wś, sier., gm. Konopnica, 15 km na pld.-wsch. od Złoczewa: *Richlocicze* 1415, *Rychlocicze* 1461 Koz VII 87; *Richolocicze maior*, *Richolocicze minor* 1511 ŻDz XIII 211; *Rycho-cicze Minori* 1511/12 VisitGn 387; *Rychloczyce maior* ... *minori Rychloczyce*, *Rychloczyce magna*, *Rychloczyce parva* 1511–23 ŁLB I 471, II 99, 134; *Richlocicze maius*, *Richlocicze minus* 1552 ŻDz XIII 303; *Rychlocice Mnieysze*, *Rychlocice Większe* 1783–84 RejKor 180; *Rychlocice* 1827 Tabella II 153; *Rychlocice*, wś i folw. 1889 SG X 71–2; *Rychlocice* 1921 Sk II 127; *Rychlocice*, *-cic*, *rychlocicki* 1974 UN 52, 13; gw. *ryχuoci-ce*, *-ćic*, *ryχuocki*. — Od n. os. **Rychłota*, por. n. os. *Rychły*, *Rychło*, *Rychłosz* RymSEN II 374 (: *rychły* dawniej 'wczesny; mający nadzieję'), z suf. *-ice*. W XVI w. także postać *Rychołocice*, z wstawną samogłoską *-o-*. Człony odróżniające

Rychłowice

w nazwach zestawionych: łac. *Magnus, Maius, Maior, Minor, Parvus*, pol. *Mniejsze, Większe*. Według historyków *Rychlocice Małe* to dziś *Mała Wieś* (13a). Lit.: SHGWiel 148; AtŁęcz 127. *EB*

Rychłowice, wś, sier., gm. Wieluń, 4 km na pld. od Wielunia: *Richlouicze* 1459, *Rychlowyce* 1467 Koz VII 87; *Rychłowicze* 1511/12 VisitGn 382; *Rychlovycze* 1511–23 LLB II 111; *Rychłowicze* 1552 ŻDz XIII 290; *Rychłowice* 1827 Tabella II 153; *Rychłowice* 1889 SG X 72; *Rychłowice* 1921 Sk II 128; *Rychłowice, -wic, rychłowicki* 1974 UN 52, 46; gw. *rychuóvice, -víc, rychuoski*. — Od n. os. *Rychhy, Rychłó*, z suf. *-owice*. Lit.: SHGWiel 149. *EB*

Rychłowiec, przys., okresowo wś, piotr., gm. Rzaśnia, 10 km na pln.-wsch. od Pajęczna: *Rychłowice* 1827 Tabella II 153; *Rychłowiec*, kol. 1877 Zin II 126; *Rychłowiec*, kol. 1889 SG X 72; *Rychłowiec*, wś 1902 Przew II 139; *Rychłowiec*, wś 1921 Sk II 91; *Rychłowiec*, wś 1967 SM 997; *Rychłowiec, -wca* 1982 WUN III 171. — Dawniej *Rychłowice*, wtórnie z suf. *-owiec*. *EB*

Rychnowo (1), wś, olszt., gm. Grunwald, 12,5 km na zach. od Olsztynka: gute *Reichenau, Reichenaw* (1335)XVI PrUr III 6; de *Rychnow* 1352 PrUr V 56; *reychenaw* 1410 Hart 70; *Reichenaw* 1629 PMT X 112; *Reichnaw* 1577, 1592–93 HAPr V 73; *Reichenaw* 1623 PMT X 112; *Reichenau* (*Richnowo*) ok. 1780 HAPr IV 350, 352; *Reichenau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Reichenau*, poln. *Rychnowo*, folw. 1820 Wald 197; *Reichenau, Rychnowo* ok. 1859 SzcześTeka 67; *Rychnowo*, niem. *Reichenau* 1889 SG X 73; *Reichenau* — *Rychnowo, -a, rychnowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rychnowo, -wa* 1982 WUN III 172; gw. *rychnowo*. — Dawna n. niem. *Reichenau* od n. os. *Reich, Riche* Gott 404 lub od przym. *reich* 'bogaty, zyzny', śrwniem. *rīche, rich* 'duży, silny' + *-au* (: *Aue* 'teren otoczony wodą; podmokły, wilgotny teren, dolina' Kluge 36), por. BN V 214. Nazwa *Rychnowo*, notowana od XV w., jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą n. niemieckiej. Lit.: Biolik, PMT X 112; CzNiem 174. *RP*

Rychnowo (2), dziś *Wielkie Rychnowo*, wś, tor., gm. Kowalewo, 3,5 km na zach. od Kowalewa: *Richenow* 1405 MT 463; *Rychenaw* 1422 Font LXVI 88; *Reichenaw* ok. 1423/24 DK 99; *Richennaw* 1445 Woel 464; von *Reychenau* 1448,

von *Reichenow* 1452 AST III 63, 389; *Richnowo* 1526 Matr IV/1, nr 5082; Aus dem Dorffe *Richnowa* 1570 ŻDz XXIII 44; *Rychnowo* 1641 Font XXIV 133; *Rychnowo* 1667–72 Font VI–X 14; *Richnau* 1789 Goldb II 201; *Rychnau* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Richnau* — *Rychnowo* 1879 KętN 123; *Rychnowo*, niem. *Richnau*, dawniej *Reichenau* 1889 SG X 72–3; *Reichenau Groß* seit 1909, fr. *Richnau* 1912 Bär 97; *Rychnowo*, niem. *Reichenau* i *Wielkie Rychnowo*, niem. *Gross Reichenau*, dwie wsi 1921 Sk XI 64, 65, 86, 90; *Rychnowo* (*Gr. Reichenau*) i *Rychnowskie wybudowanie* 1925 Krzep 102; *Rychnowo* i *Wielkie Rychnowo* 1952 UW 59; *Wielkie Rychnowo, -kiego -wa* 1982 WUN III 544. — Okresowo dwie wsi; w n. zestawionej niem. człon *Gross*, pol. *Wielki*. Efemerycznie na określenie *Rychnowa* funkcjonowała n. *Rychnowskie Wybudowanie*; pierwszy człon w formie przym., drugi człon od ap. *wybudowanie* 'chata lub kilka chat za wsią na osobności stojących' SW VII 809. Lit.: SHGCh 110; CzNiem 120. *WK*

Rychnowo (3), wś, tor., gm. Świecie nad Osą, 6 km na pln.-zach. od Jabłonowa Pomorskiego: *Richeno* (1404)1650 lub 1702 Froel I 311; *Reichenau* 1414 Br 148; *Reichenau* 1415 Froel I 270; *Reichenaw* 1438 GZ 99; *Reychenaw* 1526 Froel I 270; *Rychnowo, Rycznowo* 1570 ŻDz XXIII 17, 300; *Rychnowo* 1647 Font IV 49; *Rychnowo*, w *Rychnowie* 1664 Font XXXII 472, 474; *Rychnowo* 1667–72 Font VI–X 730; *Richnowo* 1789 Goldb II 201; *Richnow* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rychnowo*, niem. *Richnowo* 1889 SG X 73; *Richnowo*, fr. auch *Rycznowo* 1912 Bär 98; *Rychnowo*, niem. *Richnowo* 1921 Sk XI 21, 86; *Rychnowo* (*Richnowo*) 1925 Krzep 102; *Rychnowo, -wa, rychnowski* 1971 UN 178, 18. — Postać *Rycznowo* może na zasadzie adideacji do *ryczeń*. Lit.: SHGCh 110; CzNiem 120. *WK*

Rychnowo zob. **Rychnowy** (1, 2), **Rychnów** (2)

Rychnowo Żuławskie, wś, elbl., gm. Nowy Dwór Gdański, 2,5 km na pld. od Nowego Dworu Gdańskiego: dorffis *Reichenow* (1321)1405 PrUr II 235; *Richnowo* 1503 Matr III nr 757; *Rychenav* alias *Rychnovy*, wsi *Rychnow* 1570 Lumalb 16; *Reichenau* 1647 Font IV 131; *Rychnau* 1664 Font XXXII 394; *Rückenau* 1789 Goldb II 207; *Rueckena* 1888 SG IX 953; *Rückenau*, fr. auch *Reichenow*

und Rychnowo 1912 Bär 101; *Rückenau* — *Rychnowo*, -a, *rychnowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rychnowo* 1952 UW 190; *Rychnowo Żuławskie*, -a -iego 1953 MPol Nr A-92; *Rychnowo Żuławskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 172. — Dawniej n. niem. *Reichenau*, zob. *Rychnowo* (1), także *Rückenau*. Od XVI w. spolonizowana postać *Rychnowy*. Człon odróżniający od. n. regionu *Żuławy*, dodany po 1945 r. Lit.: CzNiem 120. WK

Rychnowska Wola, wś, olszt., gm. Grunwald, 10,5 km na zach. od Olsztyńska: *Sophienthal*, Neusasserei ok. 1780 HAPr IV 382; *Sophienthal* b. Reichenau 1789 Goldb I 35; *Sophienthal* (*Zofia* od. *Rychnowska wola*), wś 1820 Wald 197; *Rychnowska Wola*, niem. *Sophienthal* 1889 SG X 73; *Sophienthal* — *Wola Rychnowska* 1946 Ley I 79; *Sophienthal* — *Rychnowska Wola*, -kiej *Woli*, wolski 1948 MPol XXVI nr 59; *Rychnowska Wola*, -kiej -li 1982 WUN III 172. — Nazwa niem. *Sophienthal*, od im. *Sophie* (= *Zofia*) + *-thal*. Efemeryczna n. pol. *Zofia* jest kalką członu *Sophie*- w n. niem. Oboczna i współczesna n. pol. *Rychnowska Wola* od n. m. *Rychnowo* (1), z członem *Wola*. Lit.: Biolik, PMT X 112. RP

Rychnowy (1), wś, elbl., gm. Milejewo, 9,5 km na pld.-wsch. od Tolkmicka: dorffe *Reichenaw* (1300)XV PrUr I/2, 458; Dorff *Reichnaw* 1300 MWrm I 64 (R); *Reychenaw* 1495 Matr II nr 481; *Reichenaw*, *Reichnaw*, *Reichenau* 1510–29 Font XLV 41, 46, 68; *Richtenau*, wieś *Richienau* alias *Richnowi*, wsi *Richnow* 1565 Lumalb 21, 22, 36; *Ribehenau* (!), wieś *Rychnowy* 1590 Font XLVIII 18, 26; *Rychnowo* 1624 LuPrus 246; *Ryknau* 1682 Font V 43; *Rueckenau* 1888 SG IX 953; *Rückenau* — *Rychnowy*, -nów, *rychnowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rychnowy*, -nów 1982 WUN III 172. — Dawniej n. niem. *Reichenau*, zob. *Rychnowo* (1), spolonizowana jako *Rychnów*, *Rychnowo*, *Rychnowy*. Lit.: CzNiem 120; Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 315–6. WK

Rychnowy (2), wś, słup., gm. Człuchów, 4,5 km na pln.-wsch. od Człuchowa: *Rychenow* 1351, *Rychnow* 1352 HKS nr 33, 36; *Rychnow* (1352)1397 PrUr V 18; *Richenow* 1379 HKS nr 125; *Rychenow* (1437)GZ 108; *Rychnowy* 1511/12 VisitGn 335; *Richnowo*, *Richnoua*, z *Richnowami*, z *Richnowa* 1565 Lupom 50, 51, 66, 72;

Richanaw 1570 ŻDz XXIII 219; *Rychnowo* 1624 LuPrus 170; *Rychnowy* 1664 Font XXXII 156; *Rychnowy* 1682 Font V 137; *Richnau* 1789 Goldb II 201; *Richnau* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Rychnowy* al. *Ryckny* (!), niem. *Richnau* 1889 SG X 73–4; *Richnau* — *Rychnowy*, -nów, *rychnowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rychnowy*, -nów 1982 WUN III 172. Lit.: CzNiem 120. WK

Rychnów (1), wś, gorz., gm. Barlinek, 7 km na pld.-zach.odBarlinka: *Richenow* 1337LandbNM91; *Richenowe* (1350), *Richenow* (1403) CdB A XVIII 125, 156; *Reichenau* 1436 SHGNM(Repertorium nr 830); *Richenouw* 1490 SHGNM(Kl 32); *Reichnow* 1608 SHGNM(Eickstedt 229); *Richnow* 1833/34 MpUMbl 1562; *Richnow* — *Rychnów*, -owa, *rychnowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rychnów*, -nowa 1982 WUN III 172. — Dawniej n. niem. *Richenow*, *Reichenau*, zob. *Rychnowo* (1). Nazwa *Rychnów* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Rychnów (2), dziś *Rychnów* i *Rychnów-Kolonia*, dwie wsi, kal., gm. Blizanów, 6 km na pld.-zach. od Stawiszyna: de *Rychnowo* 1338 KW II 503; de *Rychnowo* 1420 RWlkp IV nr 774; *Rychnowo* 1511–23 ŁLB II 78; *Richnowo* 1579 ŻDz XII 127; *Rychnowo* 1674 MKl(ASK 74, 142); *Rychnow* 1783–84 RejKor 162; Wies *Rychnow* 1789 MKl(Tab 22, 172); *Rychnów* 1889 SG X 72; *Rychnów* 1921 Sk II 18; *Rychnów*, -nowa, *Rychnów-Kolonia*, -nowa-nii, *rychnowski* 1971 UN 80, 21, 22; gw. *rychnuf*, -nova, *rychnoski*. — Od n. os. **Rychno*, por. *Rych* SSNO IV 525 (: *Rycholt*, *Rychalt*), z suf. -owo, -ów. Niewykluczone, że pierwotna n. niem. brzmiała *Reichenau*; o etymologii zob. *Rychnowo* (1). ZZ

Rychnów (3), wś, opol., gm. Namysłów, 4,5 km na pln.-wsch. od Namysłowa: *Richnow* (1273)XV SUr IV 149; in villa *Rychnow* ok. 1300 CdSil XIV 65; *Richenow* 1302, 1310 Reg nr 2717, 3049; *Rychnow* 1376 Ng 253; *Reychnaw* 1400 ZfGS XXXIII 389; [*Reichen*] 1405 CdSil XIV 65, przyp. 240; *Rachenaw* [rect. *Reichenaw*] 1488 CdSil XIV 173, przyp. 67; villa *Reichen* 1666/67 J I 485; *Reichenau* 1687/88 J II 303; *Reichen*, P[ol]. *Richnow* 1736 MpWielBreg; *Reichen* 1795 Z XII 48; *Reichen*, Ober-, u. Nieder-, *Rychnów* 1845 K 538; *Reichen*, *Rychnów* 1900 Myc 79; *Reichen* — *Rychnów*, -owa, *rychnowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Rychnów*, -nowa 1982 WUN III

Rychnów-Kolonia

172. — Za pierwotną uważa się n. niem. *Reichenau*, spolonizowaną jako *Rychnów* (zob. *Rychnów* (1)). Nie można jednak wykluczyć, że pierwotna była n. *Rychnów* (zob. *Rychnów* (2)), zmieniona jako *Reichen*, *Reichenau* (z członem *-au*), może w wyniku adideacji do przym. *reich* 'bogaty'. Okresowo n. z członami od niem. przym. *ober* 'górný', *nieder* 'dolny' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rychnów*. Lit.: SNGŚI XII 35; BorOp 141; BorGŚI 230; CzNiem 59. PS

Rychnów-Kolonia zob. **Rychnów** (2)

Rychowo, wś, kosz., gm. Białogard, 12 km na pld.-zach. od Białogardu: *Reichow* 1537 Pom-Kirch I 111; *Riekow* (!) 1575 RzDuma I 78; *Gr. Recow* (!) 1618 MpLub; *Gr. Reichow* 1789 MpGillyPom; *Reichow Gross* 1888 SG IX 596; *Gross Reichow* — *Rychowo*, *-wa*, *rychowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rychowo* — *Gross Reichow*, os. 1951 Rosp 281; *Rychowo*, *-wa* 1982 WUN III 172. — Dawna n. niem. od n. os. *Reich* lub od przym. *reich* + *-ow* (< *-au*); od XVII w. z członem dyferencyjnym od niem. przym. *gross* 'wielki'. Według E. Rzetelskiej i J. Dumy pierwotną n. było **Rykowo*, od n. os. *Ryk* SSNO IV 530. Nazwę *Rychowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 78. BCz

Rychowo zob. **Boguchwały**

Rychówko, wś, kosz., gm. Białogard, 11 km na pld.-zach. od Białogardu: *L. Recow* (!) 1618 MpLub; *Kl. Reichow* 1789 MpGillyPom; *Reichow Klein* 1888 SG IX 596; *Klein Reichow* — *Rychówko*, *-ka*, *rychówecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rychówko* — *Klein Reichhof* (!), os. 1951 Rosp 281; *Rychówko*, *-ka* 1982 WUN III 172. — Dawna n. niem. od n. sąsiedniej wsi *Reichow* (*Gross*), dziś *Rychowo* (zob.), z członem dyferencyjnym od niem. przym. *klein*, średniem. *luttik* 'mały'. Nazwę *Rychówko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 78. BCz

Rychtal, wś, dawniej mto, kal., gm. Rychtal, 12 km na pln.-wsch. od Namysłowa: *Richental* 1294 GrMark II 5; *Rychental* (1374), *Reichthal*, *Rychtal* 1845 K 907; *Rychtal*, niem. *Reichthal*, mko 1889 SG X 74; *Rychtal*, niem. *Reichtal*, mto 1921 Sk X 29, 155; *Rychtal*, mto 1933 SkBy 1486; *Rychtal*, wś 1952 UW 69; *Rychtal*, *-lu*, *rychtalski* 1971 UN 81, 13. — Dawniej n. *Richental*, *Rei-*

chental, od przym. *reich*, śrwniem. *rīch* 'bogaty' i *T(h)al* 'dolina'. Współczesna n. *Rychtal* jest substytucją niem. postaci **Rīchtal* (śrwniem. *-ī-* przejęto jako pol. *-y-*). Lit.: RymNmiast 208; RospSEMIG 335; CzNiem 54. EB

Rychtalik zob. **Dziuplina**

Rychtembork zob. **Bogatka**

Rychterowo zob. **Sędziniec**

Rychtol zob. **Dziuplina**

Rychtowo zob. **Sulmin**

Rychty zob. **Humięcino-Retki**

Rychtyn, wś, suwał., gm. Jeleniewo, 10 km na pln.-wsch. od Suwałk: *Rychtynek* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6010, 37–38); *Rychtynek* 1789–90 SHGPd (Straty II 59); *Rychtyn* 1839 MpKwat VI 3; *Rychtyn* 1889 SG X 75; *Rychtyn* 1921 Sk V 83; *Rychtyn*, *-na* 1982 WUN III 172. — Początkowo n. *Rychtynek*, następnie *Rychtyn*, od n. os. *Rychta* (: *rycht* 'ład', por. też niem. im. *Richt* < *Richert*) RymSEN II 375, z suf. *-ynek*, *-yn*. EB

Rychuld, cz. wsi Bąków, dawniej wś, biel., gm. Strumień; dem dorfe *Ober Reicholtowacz* (?) 1416, *Rycholtow* 1440, *Richuoltow* 1447, *Rychultow* 1473, *Rychuttow* 1529, prodal wesku *Rychuld* 1568, wsy *Rychulda* 1607, na *Rychuldzie* 1686 Mrózek 154; *Richuldt* 1679 J II 220; *Richult* 1724, *Richuldt* 1729 Mrózek 154; *Richuld* 1736 MpWielTesch; *Richuld* oder *Rychuld* 1804, Bankow sammt Colonie *Richuld* 1836 Mrózek 154; *Rychold* al. *Rychuld*, *Ryhuld*, os. 1889 SG X 74; *Rychóld*, *Rychuld* 1900 Mrózek 154; *Rychuld*, *-da* 1982 WUN III 172. — Pierwszy zniekształcony zapis oddaje może hybrydalną n. **Reicholtowice*, od n. os. *Reicholt* Gott 404, z suf. *-owice*. Później *Rycholtów*, od n. os. *Rycholt* SSNO IV 527 (: *Richwald*), z suf. *-ów*, wtórnie **Rychuldów*, *Rychuld*. Lit.: SNGŚI XII 36; Mrózek 154. JCh/PS

Rychwał zob. **Rychwał**

Rychwalska Stara Wieś zob. **Stara Wieś** (7a)

Rychwalska Wola zob. **Wola Rychwalska**

Rychwał, mto, koniń.: *Richwalez* 1394 Koz V 264; in *Richwalcz* 1411 AC I nr 1452; de *Richwal* 1419 RWlqp IV nr 654; de *Rychwala* (1426) KW V 446; *Richwald* 1434 Koz V 264; *Rychphal* oppido 1511–23 ŁLB I 276; in oppido *Richval* 1513 Matr IV/1, nr 2079; *Rychwał* 1579 ŻDz XII 235; *Rychwał* 1674 MKI(ASK 74, 171);

Rychwał 1783–84 RejKor 55; do miasta *Rychwała* 1789 MKI(ASK 109, 233); *Rychwał*, os. miejska, dawniej mko 1889 SG X 75–6; *Rychwał*, -ła 1982 WUN III 172; gw. *ryxfau*, -*ua*, *ryxfalski*. — Od n. os. **Rychwald* lub **Rychwalt* (: niem. n. os. *Richwald* Gott 393), z suf. *-*jb*. Pierwotna postać **Rychwaldz* lub **Rychwalc* uległa uproszczeniu do *Rychwał*. K. Rymut i S. Rospond wywodzą n. od niem. wyrażenia *riĥ, reich Wald* 'obfitujący w lasy'. Lit.: RymNmiast 208–9; RospSEMig 335; ZierNmiast 132. ZZ

Rychwald (1), wś, biel., gm. Gilowice-Ślemień, 6 km na wsch. od Żywca: *Rychwald* (1395)1778 ZDM IV 290; de *Rychwald* (1443) Kacz nr 5392; *Rychwald* (1447)XVII ZDM III 238; *Rychwald* 1470–80 DB I 87; *Richwalth* 1529 LR 9; *Richwald* 1581 ŻDz XIV 106; *Richwald* 1674 ŻDz XV 54a; *Richwald* XVII LKrak 131; *Rychwald* 1889 SG X 76–7; *Rychwald* 1921 Sk XII 41; *Rychwald*, -*du*, *rychwaldzki* 1964 UN 17, 48. — Dawna n. niem. *Richwalde* < *Reichwalde*, od wyrażenia *riĥ, reich Wald* 'obfitujący w lasy'. Nazwa niem. przejęta do pol. systemu językowego jako *Rychwald* (z regularną adaptacją -*walde* jako -*wald*). Lit.: LKrak 131; CzNiem 77. IN

Rychwald (2), wś, tarn., gm. Pleśna, 12 km na pld.-zach. od Tarnowa: *Richwald* 1443, *Rychwalth* 1493 SHGSd(kartoteka); *Richwal* (!) 1496 SHGSd(TP 24, 262); *Rychwald*, *Richwaldow* 1508 ŻDz XV 466, 467; *Richffalth* 1529 LR 53; *Richwald* 1536 ŻDz XV 547; *Richwald* 1581 ŻDz XIV 261; *Rychwald* 1889 SG X 76; *Rychwald* 1921 Sk XII 36; *Rychwald*, -*du*, *rychwaldzki* 1964 UN 15, 83; gw. *ryxfaut*, -*audu*, *ryxfalski*. — Okresowo n. z dodatkowym suf. -*ów*. Lit.: OPilz 51; CzNiem 77. IN

Rychwald zob. **Dębina** (7), **Owczary** (4), **Rychwał**, **Zalesie** (74a)

Rychwaldek, wś, biel., gm. Świnna, 7 km na wsch. od Żywca: *Richwald* 1581 ŻDz XIV 106; *Mali Richwaldek* 1779–82 MpMieg; *Rychwaldek* 1889 SG X 78; *Rychwaldek* 1921 Sk XII 41; *Rychwaldek*, -*dka*, *rychwaldzki* 1964 UN 17, 61. — Początkowo *Richwald*, n. ponowiona z dawnej n. wsi *Rychwał* (1); wtórnice z deminutywnym suf. -*ek*. Okresowo też z członem odróżniającym od przym. *mały*. Lit.: LKrak 131. IN

Rychwaldz zob. **Rychwał**

Rycica (1), cz. wsi Nowy Garwarz, dawniej wś, ciech., gm. Głinojeck: *Rycica*, wś 1889 SG X 78; *Rycica* 1933 SkBy 1487; *Rycica*, -*cy* 1971 UN 123 11; *Rycica*, -*cy* 1982 WUN III 172. — Od imiesłowu *ryta* (: *ryć* 'kopać, wzruszać ziemię'), z suf. -*ica*. UW

Rycica (2), wś, ostroł., gm. Chorzele, 23 km na pld.-wsch. od Chorzel: *Rycica* 1783–84 RejKor 539; *Rycice* 1827 Tabella II 153; *Rycica* 1889 SG X 78; *Rycica*, -*cy*, *rycicki* 1972 UN 140, 8. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58. UB

Rycica zob. **Ryczycza**

Rycice (1), cz. Dębina, dawniej wś, lub.: *Modrzyca* (1440)1500 ZDM II 346; *Modrzyca* 1504, *Modrzicze* 1505 Matr III nr 1401, 2126; *Modrzyce* 1508 ŻDz XV 477; *Modrzycze* 1529 LR 414; *Modrzycze* 1564–65 Lusand 200; *Modrzicze* 1569 ŻDz XIV 331; [*Modrzewice*] XVI AtSd 148; *Modrzyce* 1787 Spis 424; *Modrzyce* 1827 Tabella II 28; *Rycice* 1877 Zin II 126; *Rycice*, wś 1889 SG X 78; *Rycice*, wś 1921 Sk IV 81; *Rycice*, wś 1933 SkBy 1487; *Rycice* 1952 UW 7; *Rycice*, -*cic* 1972 UN 142, 6. — Dawniej *Modrzyca*, *Modrzyce*, od przym. *modry* 'niebieski', z suf. -*ica*, -*ice*, okresowo w XVI w. z suf. -*ewice*. Wieś *Rycice* (n. od imiesłowu *ryta*, z suf. -*ice*) założył ok. 1840 r. ks. Paskiewicz na obszarze dóbr Dębina, przenosząc tu włościan ze wsi *Modrzyce*. Lit.: KStęż 96; Rzetelska, -*ica* 38. IN

Rycice (2), wś, ostroł., gm. Chorzele, 5,5 km na pld. od Chorzel: *Riczicza* (1416)1456 SHGMz (MK 3, 51); *Riczicze* 1426 MkM I nr 315; *Ryczycze* 1429 MkM II nr 109; *Ryczicze* 1476 SHGMz (MK 6, 78v–79); *Riczicze* 1488 SHGMz(Ep. 10, 609); *Ryczicze* 1540 ZHer nr 1064; *Riczicze* 1567 ŻDz XVI 342; *Ryczyce* 1783–84 RejKor 477; *Rycice* 1827 Tabella II 153; *Rycice* 1889 SG X 78; *Rycice*, -*cic*, *rycicki* 1972 UN 140, 29. — Od imiesłowu *ryta*, z suf. -*ica*; wtórnice pluralizacja nazwy. Może jednak pierwotnie *Ryczycza*, od gw. ap. *ryk* 'przejście dla bydła pomiędzy dwoma płotami kamiennymi' SGPKar V 79, z suf. -*ica*. Lit.: ZMaz 325. UB

Rycice (3), cz. Józefowa, dawniej wś, warsz., gm. Józefów: *Ryczyce* 1783–84 RejKor 712; *Ryczycza* 1827 Tabella II 154; *Ryczycza* 1839 MpKwat IV 4; *Rycice* 1889 SG X 78; *Rycice* os. m. 1967 SM 997; *Rycice*, -*cic* 1982 WUN III 172. UB

Rycice

Rycice zob. **Rycica** (2)

Ryciorki zob. **Kamieńczyk-Ryciorki**

Rycwald zob. **Laseczno**

Rycwald zob. **Laseczno**

Rycwaldzik zob. **Laseczno**

Rycza (1), wś, lub., gm. Nowodwór, 12 km na wsch. od Ryk: *Rycza* 1783–84 RejKor 362; *Rycza* 1827 Tabella II 153; *Rycza* 1839 MpKwat V 4; *Rycza* 1889 SG X 78–9; *Rycza* 1921 Sk IV 26; *Rycza*, -czy, *ryczański* 1972 UN 142, 18. — Może od czas. *ryczec*, z derywacją paradygmatyczną; por. też n. mta *Ryki*. *IN*

Rycza (2), cz. Grabowa Ryckiego, okresowo wś, lub., gm. Nowodwór: *Rycza*, os. 1902 Przew II 140; *Rycza*, kol. 1921 Sk IV 25; *Rycza*, wś 1933 SkBy 1487; *Rycza*, -czy 1972 UN 142, 10. *IN*

Ryczeń, wś, leszcz., gm. Góra, 6 km na płd. od Góry: in *Ruzen* 1262 SUr III 260; *Riczen* (1262) Reg nr 1110; et primo *Reczena* ok. 1300 CdSil XIV 161; *Rocena* 1310 Reg nr 3121; *Reocena* (1310) K 565; in *Ryzen* 1319 MPL I 141; curiam ... que *Riezzen* 1345 GrMark I 167; *Ritzen* 1347, *Riczen* 1353, *Ryzen* 1375 CdSil XXVIII 24, 26, 31; *Ricz* 1376 Heyne II 99; *Riczin* 1378 GrMark I 192; *Riczin* (1383) K 565; *Ritzen* 1385 GrMark I 199; *Rützen* 1670, in *Ritzen*, ad Luteranum fanum *Ritzense* 1687/88 J III 113, 472, 477; *Ruetzen* 1787 Z VII 260; *Rützen*, einst *Rydzin* 1845 K 565; *Rydzyn*, niem. *Ruetzen* 1889 SG X 81; *Rützen*, *Rydzyn* 1941 Wrzosek 14; *Rützen* — *Ryczeń*, -nia, *ryczeński* 1947 MPol XXV nr 124; *Ryczeń*, -nia 1982 WUN III 172. — Nazwa o niejednoznacznej etymologii. Być może dawniej **Rydzyn*, od ap. *rzeka*, por. też *Rydzyn* (1), *Rydzin*. Nazwę zniemczono jako *Rützen*, a po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ryczeń*. Lit.: SNGŚI XII 36. *JCh/PS*

Rydzierka Dolna zob. **Rydzierka**

Rydzierka Górna zob. **Rydzierka**

Rydzewo, cz. Słupska, dawniej wś: *Riceuo* (1240)XVI PU I 451; *Rithzou*, *Ritzou* (1288) PU III 46; *Ritzow* 1628 PMT XI 95; *Rezecou* od 1765 RzDuma I 78; *Ritzow* 1784 Brüg II 933; *Ritzow* 1789 MpGillyPom; *Recowo*, niem. *Ritzow* 1888 SG IX 582; *Ritzow* — *Rydzewo*, -wa, *rydzewski* 1946 MPol XXV 142; *Rydzewo* — *Ritzow*, wś 1951 Rosp 281; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 172; *rīčovo* RzDuma I 78. — Zapewne od pom. n. os. **Ryčb*, por. pol. *Rydzek* SSNO IV 528 (: *ryczec*),

z suf. -*ewo*, -*ów*. Nazwę zniemczono jako *Ritzow*. Postać *Rydzewo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 78; TrautmElb I 83; LorSNH 99; Iwicki, PMT XI 95. *BCz*

Rydzki, wś, tarnob., gm. Harasiuki, 8 km na wsch. od Rudnika nad Sanem: *Rydzkowie* 1779–82 MpMieg; *Rydzky* 1839 MpKwat V 9; *Rydzki* 1889 SG X 79; *Rydzki* 1921 Sk IV 6; *Rydzki*, -czek 1982 WUN III 172; gw. *ryčki*, -ček, *ryčkoski*. — Od ukr. ap. *rički* 'rzeczki' (w pobliżu płyną rzeki: Brzezina z licznymi dopływami, Tanew i San). Lit.: MakPrz 234–5. *BCz*

Rydzki zob. **Brzumino-Rydzki**

Rydzkowie zob. **Rydzków**

Rydzkowie zob. **Rydzki**

Rydzkowo zob. **Rydzków**

Rydzków, leśn., dawniej wś, kal., gm. Krotozsyn, 8 km na płn.-wsch. od Koźmina Wielkopolskiego: *Riczkowice* 1462 SHGKI(PG 6, 160); *Riczkowice* des. 1463 Koz III 161; w *Rydzkowo* 1466 SHGKI(PG 6, 226v); *Rzczekowice* (!) 1519 Koz III 161; *Blankensee*, folw. 1883 SG IV 714; *Rydzków*, niem. *Blankensee* 1921 Sk X 42, 155; *Rydzków*, -kowa 1982 WUN III 172; gw. *ryčkuf*, -kova, *ryčkoski*. — Dawniej *Rydzkowie*, od n. os. *Rydzek*, z suf. -*ice*. Później wyrównanie do n. m. z suf. -*owo*, -*ów*. Nazwa niem. *Blankensee* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Rydzków zob. **Reszki** (2), **Rzęczkowo**

Rydznowo zob. **Rychnowo** (3)

Rydzolek, wś, siedl., gm. Kałuszyn, 3 km na zach. od Kałuszyna: *Yczyyorek* (!) 1518 SHGMz (AG 1550); *Rydzolek* 1563 ŻDz XVI 417; *Rudziołek* (!) 1783 MpPerMz; *Rydzolek* 1827 Tabella II 154; *Rydzolek*, folw. 1889 SG X 79; *Rydzolek*, kol. 1921 Sk I 82; *Rydzolek* 1952 UW 16; *Rydzolek*, -lku 1982 WUN III 172. — Dawniej zapewne **Rydzzywolek*, od n. mta *Rydzzywól*, leżącego na granicy Mazowsza i dawnego woj. sandomierskiego, z suf. -*ek*. Forma *Rydzolek* powstała w wyniku ściągnięcia. Lit.: Kowalczyk, Rocznik Mazowiecki XVI 291. *UB*

Rydzów (1), wś, biel., gm. Spytkowice, 8 km na płd.-wsch. od Zatora: *Ricow*, *Riscow* (1283–86), *Rydzow* 1329 KTn 61, 62, 89; *Rydzow* 1470–80 DB II 234; *Riczow* 1503 KTn 554; *Riczow* 1529 LR 81; *Rydzow* 1564 Lukrak I 223; *Riczow* 1581 ŻDz XIV 104; *Rydzow* 1629 RPobKr 28; *Rydzów*

1889 SG X 79–80; *Ryczów* 1952 UW 273; *Ryczów*, *-czowa*, *ryczowski* 1964 UN 16, 61. — Od n. os. *Rycz* (: *ryczeń*) RymSEN II 375, z suf. *-ów*. Lit.: LKrak 131; Nieckula, *-ov-* 177. *IN*

Ryczów (2), dziś *Ryczów* i *Ryczów-Kolonia*, dwie wsi, kat., gm. Ogrodzieniec, 6 i 4,5 km na pld.-wsch. od Ogrodzieńca: *Riczow* 1407 PNZK nr 2032; *Riczow Lesny* 1419 SHGKr(Te 1A, 133); *Magna Riczow* 1420, de *Ryczowo* 1423, de *Ryczowa* 1429 SHGKr(Te 1A, 152, 207 i 336); *Silvestri Ryczow* 1451 SHGKr(Te 3, 24); *Lyeszny Ryczow* 1490 ŹDz XV 435; *Riczow* 1470–80 DB II 196; *Riczow* 1529 LR 324; *Lesny Riczow* 1545 Matr IV/3, nr 21769; *Ryczow Lieszny* 1564 Lukrak II 77; *Riczow leśny* 1581 ŹDz XIV 94; *Rycow Lesny* 1629 RPobKr 146; *Ryczow lesny* 1783–84 RejKor 282; *Ryczow Lesny* 1787 MpPerKr; *Ryczów* 1787 Spis 351; *Ryczów* 1827 Tabella II 154; *Ryczów* 1889 SG X 79; *Ryczów* 1952 UW 271; *Ryczów*, *-czowa*, *Ryczów-Kolonia*, *-czowa-nii* 1982 WUN III 172; gw. *rycuf*, *-ova*, *rycoski*. — Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *leśny*, łac. *silvestris*, w XV w. też od łac. *magnus* ‘wielki’. Lit.: RKrak 147; Nieckula, *-ov-* 177. *IN*

Ryczów zob. **Ryczówek**

Ryczów-Kolonia zob. **Ryczów** (2)

Ryczówek, wś, kat., gm. Klucze, 7,5 km na pld.-wsch. od Ogrodzieńca: *Riczow* 1388 Krak nr 4668; *Riczowyek* (!) 1470–80 DB II 196; *Ryczow* 1490 ŹDz XV 435; *Ryczow Minor* 1564 Lukrak II 77; *Ryczow* 1581 ŹDz XIV 31; *Ryczow* 1680 Rej 27; *Ryczówek* 1783–84 RejKor 294; *Ryczówek* v. *Ryczów* 1788–92 SHGKrMat 266; *Ryczówek* 1827 Tabella II 154; *Ryczówek* 1889 SG X 80; *Ryczówek* 1921 Sk III 74; *Ryczówek*, *-wka*, *ryczówecki* 1964 UN 11, 52; gw. *rycuvek*, *-fka*, *rycoski*. — Dawniej *Ryczów*, n. zapewne ponowiona z n. m. *Ryczów* (2), w XVI w. z członem odróżniającym od łac. przym. *minor* ‘mniejszy’. Wtórnie *Ryczówek*, z deminytywnym suf. *-ek*. Lit.: RKrak 147; Nieckula, *-ov-* 177. *IN*

Ryczyca, wś, siedl., gm. Kotuń, 8,5 km na pld.-wsch. od Kałuszyna: *Ryczyca* 1563 ŹDz XVI 416; ze wsi *Rycica* 1603 ŁukOp 216; *Ryczyca* 1783–84 RejKor 768; *Ryczyca* 1827 Tabella II 154; *Ryczyca* 1839 MpKwat V 4; *Ryczyca* 1889 SG X 80; *Ryczyca* 1921 Sk I 115; *Ryczyca*, *-cy* 1982 WUN III 172. — Dawniej zapewne *Ryci-*

ca, od imiesłowu *ryta* (: *ryć*), z suf. *-ica*. Forma *Ryczyca* nawiązuje do czas. *ryczeń*. Nie można jednak wykluczyć formy pierwotnej *Ryczyca*, od gw. ap. *ryk* ‘plot, ogrodzenie z kamieni polnych’, ‘przejsie dla bydła pomiędzy takimi dwoma płotami kamiennymi’ SGPKar V 79, z suf. *-ica*. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58. *UB*

Ryczyca zob. **Ryćce** (3)

Ryczydoły zob. **Ruczyl**

Ruczyl, wś, lub., gm. Borzechów, 13,5 km na pln.-zach. od Kraśnika: *Majdan Kłodnicki* XVIII/XIX SHGLu IV 125; *Ruczyl* 1827 Tabella II 154; *Majdan Kłodnicki*, zwany *Ruczyl* 1884, *Ruczyl* 1889 SG V 910, X 80–1; *Ruczyl* 1902 Przew II 140; *Ruczyl* 1905 SHGLu IV 125; *Ruczyl* 1921 Sk IV 40; *Ruczyl*, *Ruczyl*, *Ruczyl* 1969 UN 104, 7. — Dawniej n. zestawiona *Majdan Kłodnicki*, od ap. *majdan*, zob. *Majdan* (1), z członem odróżniającym od n. m. *Kłodnica* (wieś powstała w dobrach kłodnickich). Później n. zmieniono na żartobliwą, złożoną, od n. os. *Rycz* lub od *ryczeń* + *dół*, okresowo też w l. mn. Lit.: SHGLu IV 125. *IN*

Ruczyn zob. **Rzeczen**

Ruczyska, wś, siedl., gm. Miastków Kościelny, 15,5 km na pld.-wsch. od Garwolina: *Ruczyska* 1540 Czer 5 dod.; *Ruczyska* 1576 ŹDz XVI 221; *Ruczysko* 1783 MpPerMz; *Ruczyska* 1783–84 RejKor 762; *Ruczyska* 1827 Tabella II 154; *Ruczyska* 1839 MpKwat V 5; *Ruczyska* 1889 SG X 81; *Ruczyska* 1921 Sk IV 73; *Ruczyska*, *-czysk*, *ruczyski* 1971 UN 124, 15. — Od *ryczeń*, z suf. *-iska*, też *-isko*. *UB*

Ruczysko zob. **Ruczyska**

Ruczyl zob. **Dobromierz** (1)

Ruczyl zob. **Prądociń** (1)

Ruczyl zob. **Igrzyna**

Ruczyl zob. **Chwostek**

Ruczyl (1), wś zaginiona, leżała koło Miastka, leszcz., gm. Włoszakowice: *Ruczyl* 1466, *Ruczyl* 1480, *Ruczyl* 1481, *Ruczyl* 1483 SHGPn IV 236; *medietas fortalitii des. sub villa Myastko dicti Ruczyl* 1484 Koz III 162. — Od *ryczeń* ‘o zwierzętach: wydawać donośny głos’ Sstp VIII 62 i od ap. *wól*. Istnienie kilku nazw miejscowych *Ruczyl* pozwala na rekonstrukcję ap. **ruczyl* ‘miejsce, gdzie ryczały woły, pastwisko (?)’. Lit.: SHGPn IV 236–7; PPozn 265. *ZZ*

Ryczywół

Ryczywół (2), wś, dawniej mto, pil., gm. Ryczywół, 13 km na płn.-zach. od Rogoźna: in *Ryczywól* 1408 KorPrał IV 621; civitatis *Novi Ostrow* (1426)1541 KW IX 48; *Ostrow* alias *Ricziwól* 1429 SHGPn IV 237; de *Ricziwal* 1430 RWlkp I nr 1437; *Ricziwól* 1431, *Ryczywól* 1451 SHGPn IV 237; w M. *Ryczywól* 1462 SHGPn(PG 6, 128); in *Ryczywuól* 1483 ARP II nr 1401; de oppido *Ricziwuól* 1502 SHGPn(AAP CP 5 nr 8); *Ricziwuól* 1580 ŻDz XII 29; *Ryczywól* opp. 1622–24 PPOzn (Tab 1, 28); *Ryczywól*, mko 1783–84 RejKor 794; *Ryczywól*, niem. *Ritschenwalde* 1889 SG X 82; *Ryczywól*, -wołu 1982 WUN III 173; gw. *ryčyvuŭ*, -voŭu, *ryčyvol’ski*. — Według H. Górnowicza było to miejsce przeprawy wołów przez bród na rzece Flincie, na szlaku handlowym z Wielkopolski do Brandenburgii. W XV w. oboczne n. *Nowy Ostrów* i *Ostrów*; o etymologii zob. *Ostrów* (1). Lit.: SHGPn IV 237–41; Górnowicz, ZNUG VI 44; RymNmiast 209; RospSEMiG 335; PPozn 265. ZZ

Ryczywół (3), wś, dawniej mto, rad., gm. Kożenice, 14 km na płn.-zach. od Kożenic: *Ryczywól* (1369)1599 KMłp III 233; nostri oppidi *Ricziwól* (1388)1551 ZDM VI 35; *Ricziwól*, *Ricziwól* 1419 Sand nr 834; *Ryczywól* 1470–80 DB I 347; *Ryczywól* 1471 Matr I nr 702; *Ricziwuól* 1502, *Ryczywól* 1506 Matr III nr 627, 2597; *Ryczywól* 1508 ŻDz XV 479; *Ricziwól*, *Ryczywól* 1529 LR 28, 403; *Ricziwól* 1553 Matr V/1, nr 1628; *Ryczywól* 1564–65 Lusand 275; *Ricziwól* 1569 ŻDz XIV 328; od *Ryczywoła*, miasto *Ryczywól* 1660–64 Lusand I 112, 114; *Ryczywól*, mto 1783–84 RejKor 385; *Ryczywól* 1827 Tabella II 154; *Ryczywól*, os. m. 1889 SG X 81–2; *Ryczywól*, os. m. 1933 SkBy 1487; *Ryczywól* 1952 UW 119; *Ryczywól*, -wołu, *ryczywolski* 1970 UN 25, 30. Lit.: KSand 172; KopRad 223; RospSEMiG 335; RymNmiast 209. IV

Ryczywół (4), cz. Bochni, dawniej wś, tarn.: de *Ricziwól* 1398 Kacz nr 2330; *Ryczywól* 1581 ŻDz XIV 59; *Ryczywól* ... ze wsi tej 1629 RPobKr 242; *Ryczywól* 1680 Rej 261; *Ryczywól* 1889 SG X 82; *Ryczywól*, -wołu 1963 UN 2, 8. Lit.: LKrak 131; RospSEMiG 335; Galas, Onom VII 109. IV

Ryczywól zob. **Chwostek**

Rydbach zob. **Rzeck**

Rydlewo, wś, bydż., gm. Żnin, 1,5 km na płd. od Żnina: *Rilevo* (1136) KW I 13; *Rylevo* 1357

KW III 69; in *Rydlowo* (1554), ex *Rydlewo* (1559) VisitGn 566, 633; *Redlewo* 1564 SHGKI(ASK 12, 582); *Rydlewo* młyn 1577 ŻDz XII 191; *Rydlewo* 1889 SG X 83; *Rydlewo*, -wa, *rydlewski* 1971 UN 192, 30. — Początkowo *Rylewo*, od n. os. *Ryl* (: *ryl* ‘ryj’) RymSEN II 377, z suf. -ewo. Forma *Rydlewo* powstała w nawiązaniu do ap. *rydel*. W XVI w. odnotowano postać z przejściem *Ry-* > *Re-*. ZZ

Rydłowo zob. **Rydlewo**

Rydultowy, mto, kat.: *Rudolphi villa* ok. 1300 CdSil XIV 109; *Renoltowitz*, *Reuoltowitz* ok. 1300 CdSil XIV 97, przyp. 97 (tu?); in *Rudosdorf* 1355 Ng 259; z *Rynolticz* 1453 BorGŚl 135; Zachariass Czebulka von *Rynoltowitz*, z *Rynoltowicz*, Zachariass Czebulka (1501)1659 CdSil II 76, 253 (tu?); *Rynoltowitze* (1531), *Rudosdorf* u. *Rudoltowy* (1581) K 545–6; *Ves Rudoltowi* 1614 Urb III 255; in villa *Rudultow* 1652, *Rudoltow*, in pago *Rudultow* 1687/88 J II 34, 428, 441; *Ridultow* 1736 MpWielRat; *Rydultowy* 1743 SNGŚl XII 36; *Ridultau* 1784 Z III 165; *Ridultau*, *Nieder- und Ober-*, *Dolny und Wierzchni*, *Rydultów* 1845 K 545–6; *Rydultowy Dolne* — *Nieder Rydultau* i *Rydultowy Górne* (*Ober Rydultau*) 1920 PrusSG 66; *Rydultowy*, mto, *Rydultowy Dolne*, *Rydultowy Górne*, dwa os. m. 1967 SM 998; *Rydultowy*, cz. Wodzisławia Śląskiego 1975 DzU nr 15, poz. 87; *Rydultowy*, -wów, cz. mta 1982 WUN III 173, po zmianie *Rydultowy*, mto 1991 DzU nr 115, poz. 497. — Początkowo zapewne dwie wsi: *Renoltowice* i *Rudoltów*. *Renoltowice* od n. os. *Renolt* SSNO IV 459, z suf. -owice. *Rudoltów*, wtórnie *Rudoltowy*, *Rydultowy*, od n. os. *Rudolt* SSNO IV 513 (: *Hrodowald*, *Hrodulf* Gott 261–2), z suf. -ów, -owy (częsta pluralizacja nazw na -ów w południowej cz. Śląska). Zapis łac. *Rudolphi Villa* to postać kancelaryjna, z wyrównaniem do niem. n. os. *Rudolf* Gott 262 i ap. łac. *villa* ‘wies’. Nazwę zniemczono jako *Ridultau*. Dodatkowe niem. członki *Nieder*, *Ober*, pol. *Dolne*//*Dolny*, *Górne*//*Wierzchni* na określenie cz. wsi. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rydultowy*. Lit.: SNGŚl XII 36; Nieckula, OSG IV 95; BorGŚl 135; RospSEMiG 335, 431–2; RymNmiast 209. PS

Rydwągi, wś, olszt., gm. Mrągowo, 11,5 km na płn. od Mrągowo: *Reunewange*, *Rauuenwange*, *Rawnenwangen* 1367 KęTL 404; *Ruwewange* 1419 Ger 147; *Ruwewangen* 1437 GZ 74; *Rud-*

wangen, poln. *Ridwongi* 1785 Goldb III 175; *Rudwangen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Rudwangen* auch *Ridwangy* 1818 HE VIII 219; *Rudwangen* (*Rydwongi*), *Rydwągi*, *Rydwąg* ok. 1859 SzcześTeka 36; *Rudwangen* — *Rydwągi* 1879 KętN 180; *Rydwągi* 1889 SG X 83; *Rudwangen* — *Rydwągi*, -ag, *rydwąski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rydwągi*, -wąg 1982 WUN III 173; gw. *ridvojgi*. — Dawna n. wsi prus. **Rawe-wang-*// **Rüwe-wang-*, od rdzenia **raw-*, **rūw-* (: ide. **reŭ-*), por. lit. *ràuti* ‘rwać, wyrwać’, *ràvas* ‘rów’ SESmocz 504–5 + **wangus* ‘dąbrowa’. Wcześniej pierwszy człon łączono z lit. *rùvelis* ‘gruby, otyły człowiek’, łot. *ruvētiēs* ‘uspokoić się, zamilknąć’, zob. Przybytek, Onom XXX 100, Biolik, HE VIII 219–20. W substytucji do j. niem. niezrozumiały człon dostosowano do licznych n. od rdzenia **rud-* Ger 145 (może z adideacją do niem. n. os. *Rude*, *Rüde* Brech II 444); por. też n. pobliskiego jez.: *Ruwewange* 1419, *Rungwang* 1651–52, *Rydwągi* 1927 Biolik 195–6. Niemiecką n. *Rudwangen* spolonizowano jako *Ridwągi* (por. zapis z XVIII w.), później *Rydwągi*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 185–6; Przybalt 249–50. RP

Rydzek, cz. *Barcina*, dawniej wś, bydż.: *Ritzker Kr.* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rydzek* 1846 KsP 516; *Rydzek*, niem. *Richerkrug*, karczma 1889 SG X 84; *Rydzek* 1921 Sk X 93; *Rydzek*, -dzka 1971 UN 185, 5. — Dawna niem. n. *Ritzker Krug* (por. *Krug* ‘karczma’) jest zapewne przystosowaniem pol. n. *Rydzek*. Ta od n. os. *Rydz* SSNO IV 529, RymSEN II 376 (: *rydz* ‘gatunek grzyba’, też *rydzy* ‘rdzawy’), z suf. -ek, lub od nazw. *Rydzek* Snazw VIII 211. ZZ

Rydzew, wś, sier., gm. Brzeźnio, 10 km na pln.-zach. od Złoczewa: *Rydzow* 1783–84 RejKor 198; *Rydzow* 1802–03 MpGillyPr; *Rydzew* 1827 Tabella II 154; *Rydzew* 1889 SG X 84; *Rydzew* 1921 Sk II 96; *Rydzew*, -wa, *rydzewski* 1972 UN 50, 11. — Dawniej *Rydzów*, od n. os. *Rydz*, z suf. -ów, wtórnie -ew. EB

Rydzewen zob. **Rydzewo** (6, 7)

Rydzewizna zob. **Rajzewizna**

Rydzewko zob. **Rydzówka** (2)

Rydzewo (1), wś, ciech., gm. Ciechanów, 16 km na zach. od Ciechanowa: *Ridzewo* 1375 SHGPł 265; *Ridzewo* 1411 Płoń nr 1583; *Ridzewo* 1578

ŻDz XVI 113; *Rydzewo* 1784 MpPerPł; *Rydzewo* 1827 Tabella II 154; *Rydzewo* 1889 SG X 84; *Rydzewo* 1921 Sk I 21; *Rydzewo* 1952 UW 6; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 173. — Od n. os. *Rydz*, z suf. -ewo. Lit.: SHGPł 265; ZMaz 325. UW

Rydzewo (2), wś, kosz., gm. Drawsko Pomorskie, 9 km na pln. od Drawska Pomorskiego: *Ros-sow* 1316 Rzduma I 77; *Russow*, *Ressow*, *Retzow* 1337 LandbN 102; *Russow* (1364)1425 CdB SB 36; *Ruczaw* 1411–14 SHGNM(Repertorium nr 359); *Ratczaw*, *Ruezow* 1435, *Rassaw*, *Russow*, *Ratzow*, *Rotzow* 1436 SHGNM(Repertorium nr 818); *Rütze* (1540) CdB A XVIII 278; *Rützow* 1569 Rzduma I 77; *Rutzenow* 1618 MpLub; *Rietzow* 1779–85 Rzduma I 77; *Rietzo* 1789 MpGillyPom; *Rützow* 1836 MpUMbl 968; *Rützow* — *Rydzewo*, -wa, *rydzewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 173. — Zapisy mogą oddawać postać **Ruszów*, od n. os. *Rus*, *Rusz* SSNO IV 517 (: słow. **rusъ* ‘rudy’), lub **Roszów*, od n. os. *Ros* SSNO IV 492, z suf. -ów. Od XIV w. n. ziemczona jako *Rützow*, *Rietzow*. Postać *Rydzewo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 77; TrautmElb I 84; LorSNH 101. BCz

Rydzewo (3), wś, łomż., gm. Miastkowo, 12 km na pln.-wsch. od Ostrołęki: *Ridzewo* 1578 ŻDz XVI 383; *Rydzewo* 1783–84 RejKor 496; *Rydzewo* 1827 Tabella II 154; *Rydzewo* 1839 MpKwat V 2; *Rydzewo* 1889 SG X 84; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 173. UB

Rydzewo (4), wś, łomż., gm. Rajgród, 8 km na pln.-wsch. od Grajewa: *Ridzewo* 1577 SHGPd (ASK I f. 289, 291, 293); *Rydzewo* 1591 ŻDz XVII/1, 157; *Rydzewo*, *Rudzewo* (!) 1672 HMil 400; *Rydzewo* 1744 SDV 145; *Rydzewo* 1795 MpPerPd; *Rydzewo* 1889 SG X 84; *Rydzewo* 1921 Sk V 90; *Rydzewo*, -wa, *rydzewski* 1973 UN 155, 7. — Nazwa zapewne ponowiona z n. wsi *Rydzewo* (*Szlacheckie*) w ziemi wiskiej na Mazowszu, skąd wywodził się ród *Rydzewskich*. Byli oni właścicielami tutejszych dóbr, por. *Rydzewscy* ziemianie 1562 HalBiał I 151(Kapiciana 55), Łazarz *Rydzewski* ... trzyma od płatu wolnych włók 2; A na osadę Wincentemu i Grzegorzowi *Rydzewskiem* włók 1 1576 Lupodl 123–4. Lit.: HalBiał I 151. EB

Rydzewo (5), wś, płoc., gm. Sierpc, 3,5 km na pln.-zach. od Sierpca: *Rydzewo*, kol. 1827 Ta-

Rydzewo

bella II 154; *Rydzewo* 1877 Zin II 126; *Rydzewo*, *Rydzewo Narty*, dwie wsi 1889 SG X 84; *Rydzewo* 1921 Sk I 168; Fw. *Rydzewo-Narty*, *Rydzewo* 1935 Mp-100(37–29); *Rydzewo* 1952 UW 36; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 173. — Okresowo n. zestawiona *Rydzewo-Narty*, z drugim członem od ap. *nart* 'las wyróżniający się położeniem terenu' Sstp V 92, w formie pluralnej. UW

Rydzewo (6), wś, suwal., gm. Elk, 11,5 km na pñ. od Elku: *Riedoffen* 1526 KętL 505; *Ricztoffscky* 1540, *Ridzöwen* po 1540 BiałKol 125; *Rydzewen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Rydzewen* — *Rydzewo* 1879 KętN 163; *Rydzewo* — *Schwarzberge* 1938, *Rydzewen* 1941 Choj 126; *Schwarzberge* — *Rydzewo*, -a, *rydzewski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 173; gw. *riżewo*//*(riżeven)*. — Wieś założona w 1526 r. przez Pawła i Stanisława *Rydzewskich* z Mazowsza, może zatem n. ponowiona. W 1938 r. miejscowość otrzymała chrzest niem. *Schwarzberge*. Lit.: BiałOsad 143–4, przyp. 240; BiałKol 124–5, 128. RP

Rydzewo (7), wś, suwal., gm. Miłki, 8,5 km na pñd. od Giżycka: *Riedzewen* 1571 KętL 495; *Rydzöwen* 1785 Goldb III 176; *Rydzöwen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Rydzewen* — *Rydzewo* 1879 KętN 156; *Rydzewo* — *Rotwalde* 1927, *Rydzewen* 1941 Choj 126, *Rotwalde* — *Rydzewo*, -a, *rydzewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rydzewo*, -wa 1982 WUN III 173; gw. *riżewo*//*(riżeven)*. — Według historyków wieś powstała ok. 1552 r. Nazwa od n. os. *Rydz*, z suf. -*ewo*, oddanym w substytucji niem. jako -*ewen*, -*öwen*. W 1927 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Rotwalde*. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 119–20; BiałOsad 21–2, przyp. 240. RP

Rydzewo zob. **Rydzówka (2)**

Rydzewo a Wissa zob. **Rydzewo Szlacheckie**

Rydzewo-Gozdy, wś, łomż., gm. Miastkowo, 13,5 km na pñ.-wsch. od Ostrołki: [*Gozdy*] XVI AtMz 168; *Gozdy* 1783–84 RejKor 495; *Zaruzie gozdy* 1827 Tabella II 317; *Zaruzie Gozdy* 1895 SG XIV 427; *Zaruzie-Gozdy* 1921 Sk V 53; *Rydzewo-Gozdy* 1952 UW 164; *Rydzewo-Gozdy*, -wa-Gózd 1982 WUN III 173. — Dawniej *Gozdy*, od n. os. *Gozd* SSNO II 186 lub od ap. *gozd* 'gęsty las, pustkowie' SESI I 329, w l. mn. Od XIX w. *Zaruzie-Gozdy*; pierwszy człon od n. sąsiedniej

wsi *Zaruzie*; od poł. XX w. *Rydzewo-Gozdy*; drugi człon ponowiony z n. *Rydzewo* (3). UB

Rydzewo-Kaliszki zob. **Kaliszki (1)**

Rydzewo-Narty zob. **Rydzewo (5)**

Rydzewo-Pieniązek, wś, łomż., gm. Radziłów, 17 km na pñ.-wsch. od Stawisk: *Dux dedit Martino de Kurzanthkowo 10 mansos dictos Ridzewo super fluvio Wissa cum una rippa* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 115–115v); *Ridzewo* 1428 Mkm I nr 694; *Ridzewo* 1435 SHGMz(MK 335, 105v); *Rydzewo* 1439 HMil 229; *Rydzewo* 1471 SHGMz(MK 5, 6); *Ridzewo* 1485 SHGMz(MK 6, 318–318v); *Ridzewo Pieniązek*, *Ridzewo utraque Pieniązek* 1577 ŻDz XVI 362, 364; *Rydzewo Pieniązek* 1783–84 RejKor 655; *Rydzewo pieniądze* 1827 Tabella II 154; *Rydzewo Pieniązek* 1889 SG X 84; *Rydzewo-Pieniązek*, -wa-żka, *rydzewski* 1973 UN 155, 22. — Książę Janusz I nadał 10 włók zwanych *Rydzewo* Marcinowi z Kurzątek. W 1485 r. właściciele utracili 10 włók za dług na rzecz Stanisława *Pieniązka*, stąd drugi człon nazwy. Lit.: BrodzWizn 230, ZMaz 326. UB

Rydzewo Szlacheckie, wś, łomż., gm. Radziłów, 16,5 km na pñ.-wsch. od Stawisk: 20 mansos *Rydzewo* 1437 SHGMz(MK 336, 66); *Rydzewo* 1439 HMil 362; *Ridzewo* 1497 Matr II nr 1031; *Rydzewo Vyssha* 1497 Bar nr 144; *Ridzewo utraque Pieniązek* 1577 ŻDz XVI 364; *Rydzewo* 1783–84 RejKor 655; *Rydzewo szlacheckie* 1827 Tabella II 154; *Rydzewo Szlacheckie* 1889 SG X 84; *Rydzewo Szlacheckie*, -wa -kiego, *rydzewski* 1973 UN 155, 22. — Na obszarze określanym jako *Rydzewo* powstały dwie wsi: *Rydzewo-Pieniązek* (zob. wyżej) i *Rydzewo a Wissa* (nad Wissą)//*Rydzewo Szlacheckie*. Człony odróżniające od wyrażenia przyimkowego *a Wissa* (zawierającego n. rz.) i od przym. *szlachecki*. Lit.: BrodzWizn 230; ZMaz 326. UB

Rydzewo-Świątki, wś, łomż., gm. Kolno, 7 km na pñ.-wsch. od Kolna: *Rydzewo* 1518 SHGMz(PT 1, 356); *Ridzewo*, *Swęzki Obidzino* 1578 ŻDz XVI 375; *Rydzewo Cweyki* 1667 HMil 256; *Rydzewo*, *Świązki* 1783 MpPerMz; *Rydzewo*, *Świązki* 1783–84 RejKor 647; *Rydzewo*, *Świązki* 1827 Tabella II 154, 215; *Swęczi*, *Rydzewo* 1839 MpKwat V 2; *Rydzewo*, *Świątki* al. *Świątki Rydzewo*, *Świązki* 1889, 1890 SG X 84, XI 637, 688; *Rydzewo-Świątki* 1921 Sk V 92; *Rydzewo-Świązki* 1952 UW 162; *Rydzewo-Świątki*, -wa-

-tek 1982 WUN III 173. — Dawniej dwie wsi: *Rydzewo* i *Święszki-Obidzino*. Wieś *Rydzewo* powstała na włókach przy granicy z Wykowem, nad strugą Wykówką, które Janusz II sprzedał w 1472 r. Maciejowi z tegoż Wykowa, a *Święszki-Obidzino* — z nadania w 1438 r. 5 włók Świętosławowi Obidzińskiemu, por. 5 mansos inter granities Stiborii et Swietoslai Obidzińskich situatos HMil 466. O nazwie *Rydzewo* zob. *Rydzewo* (1). Nazwa *Święszki-Obidzino* od n. os. *Święszek* (: *Świętosław*, por. imię odbiorcy nadania), w l. mn., i od n. sąsiedniej wsi *Obi(e) dzino* (por. też nazw. odbiorców nadania), wtórnie z elipsą drugiego członu. W XX w. wsi połączono, stąd n. *Rydzewo-Święszki/Świątki*. Lit.: BrodzŁomż 64. UB

Rydzowska Wólka zob. **Karłowo** (3)

Rydzów, wś, rzesz., gm. Mielec, 7 km na pld.-zach. od Mielca: *Ridzow* 1581 ŻDz XIV 254; *Rizuw* 1779–82 MpMieg; *Rydzów* 1855 MpKum; *Rydzów* 1889 SG X 85; *Rydzów* 1921 Sk XII 22; *Rydzów* 1952 UW 282; *Rydzów*, -dzowa, *rydzowski* 1966 UN 65, 64. — Od n. os. *Rydz* lub od ap. *rydz*, z suf. -ów. Lit.: Nieckula, -ov- 177. IN

Rydzów zob. **Rydzew**

Rydzówka (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Pastłek, 5,5 km na pld. od Pastłka: *Caldehoff* 1402–08, *Caldehoff* 1445–49, *Kaldehyoff* 1426–51; *Kaldehyoff* 1507, *Kaltenhof* 1543, *Kattenhoff* 1577, *Kaltenhoff* 1600, 1652 GermerSied 221; *Kaltenhof* und *Freyfeldchen* od. *Kalthof*, szlach. wś 1785 Goldb I 54, 89; *Kalthof* 1796–1802 MpSchröt X; *Kalthof*, folw. 1820 Wald 177; *Kalthof*, dobra 1882 SG III 709; *Kalthof* — *Rydzówka*, dw. 1946 I 82; *Kalthof* — *Rydzówka*, -ki, *rydzówecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rydzówka* — *Kalthof*, wś 1951 Rosp 281; *Rydzówka*, -ki 1982 WUN III 173. — Dawniej n. niem. *Kalthof*, *Kaltenhof*, od przym. *kalt*, sakskańskie *kald* 'zimny, chłodny' Kluge 342 + *Hof* 'dwór'. Po 1945 r. ustalono n. *Rydzówka*. Lit.: GermerSied 221. RP

Rydzówka (2), os., okresowo wś, suwał., gm. Węgorzewo, 12 km na pln.-zach. od Węgorzewa: *Resau*, *Rydzowen* XVII BiałKoł 170, przyp. 27, 28; *Rehsen* 1775 Biolik 196; *Rehsau* (*Reesau*, *Rydzówko*), dobra ok. 1780 HAPr IV 349; *Rydzowen*, wś 1785, *Reesau* od. *Rydzówko*, dobra 1789 Goldb III 176, I 179; *Rosau*

1796–1802 MpSchröt XI; *Reesau*, *Rydzówka*, -i ok. 1859 SzcześTeka 138; *Resau* — *Rydzówka* 1879 KętN 172; *Rydzówka*, niem. *Rehsau*, dobra ryc. 1889 SG X 85; *Rehsau* — *Rydzówka* a. *Rydzówka Wielka*, dw. 1946 Ley I 120; *Rehsau* — *Rydzówka*, -i, *rydzówecki* 1946 MPol XXV nr 111; *Rehsau* — *Rydzówka*, wś 1951 Rosp 281; *Rydzówka*, -ki 1982 WUN III 173. — Wieś powstała w 1403 r. jako dobra służebne, później opustoszała, wspomniane ponownie w r. 1568: das Dörflein am Resau (tu raczej chodzi o Leśniewo) i w XVII w. Nazwa ponowiona z prus. n. jez. **Rez-aw-is//Rez-ow-is* (dziś *Rydzówka*), por. *See Resew* 1326, *Resow* 1373, *Resaw* *See* 1595 HE VIII 220; ta od **rez-*, por. lit. *rėžis* 'pas (ziemi), zagon', jak w n. m. *Obrzynowo*, *Prabuty*, *Reszel*, z suf. -aw-/-ow (w substytucji niem. -au, -en, wzmacniające *h* obok geminaty -ee-), lub od śrdniem. *ries* 'olbrzym'. Nazwa spolonizowana w XVII w. jako *Rydzewo*, później *Rydzewko*, *Rydzówka*, z nawiązaniem do ap. *rydz*. Lit.: Ger 141; Biolik, HE VIII 220–1; PrzybBalt 250; BiałKoł 169–70, 174, 204, 210. RP

Rydzyn, dziś *Rydzyn Szlachecki* i *Rydzyn Włościański*, dwie wsi, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 15 km na pln.-wsch. od Raciąża: *Ridzino* 1304 KMaz II 113; *Redzino* 1436–41 SHGPł 265; *Ridzino* 1578 ŻDz XVI 86; *Rydzino* 1784 MpPerPł; *Rydzino* 1827 Tabella II 154; *Rydzyn*, wś i folw. 1889 SG X 85; *Rydzyn* 1921 Sk I 94; *Rydzyn* 1933 SkBy 1488; *Rydzyn Szlachecki*, *Rydzyn Włościański* 1935 Mp-100(37–30); *Adlig Rydsen* 1944 MpMbl(3187); *Rydzyn Szlachecki*, *Rydzyn Włościański* 1952 UW 19; *Rydzyn Szlachecki*, *Rydzyn Włościański*, -na -kiego, *rydzyński* 1972 UN 131, 21. — Od n. os. *Rydz(y)* SSNO IV 529–30, z suf. -ino, wtórnie -in. Członny odróżniające od przym. *włościański*, *szlachecki* wskazują na dawne stonunki własnościowe. Lit.: SHGPł 265. UW

Rydzyna (1), wś, koniń., gm. Świnice Warckie, 11 km na pld.-zach. od Łęczycy: *Rydzyna* 1877 Zin II 126; *Rydzyna*, wś i folw. 1889 SG X 85; *Rydzyna*, wś 1902 Przew II 140; *Rydzyna*, kol. 1921 Sk II 123; *Rydzyna*, kol. 1933 SkBy 1488; *Rydzyna*, wś 1967 SM 998; *Rydzyna*, -ny, *rydzyński* 1972 UN 43, 26. — Nazwa ponowiona z n. rz. *Rydzyna* (nieistniejąca dziś odnoga Neru), por. R. *Rydzyna* 1839 MpKwat II 4, ta od

Rydzyzna

przym. *rydzy* 'barwy rydza, rudawy' SEBań III 205, z suf. *-yna*. EB/PS

Rydzyzna (2), mto, leszcz.: de *Ridzino* (1399) 1433 KW VI 434; *Rydzew* (!), *Rydzin* 1402 SHGPn IV 241; de *Ridzino* 1403 KZPozn nr 1430; *Rydzino* 1405 SHGPn IV 241; *Ridzina* 1406, de *Ridzina* 1407 RWlkp III nr 323, 360; *Ridzin*, *Rydzyn*, *Ridzini* (1409) XVIII KW V 153, 155, 166; de *Rydzin*, de *Rydzino* 1410 KW V 167, 174; *Rydzina* 1417, *Rydzyna* 1419 SHGPn IV 241; de *Rydzino* 1422 RWlkp I nr 1105; *Rydzyn* (1427) KW IX 97; *Ryczyna* (!) (1485) KWlp 383; de *Ridzina* 1493 Matr II nr 221; Oppido *Rydzyna* 1507 Matr IV/2, nr 8332; *Rydzyn* (1521) XVI SHGPn (BR 176, 1–2); *Ridzina* oppidum 1580–81 ŻDz XII 83; *Rydzyna* 1775 PPozn (Tab 7, 12); *Rydzyna*, mko 1783–84 RejKor 756; *Rydzyna*, niem. *Reisen* 1889 SG X 85–6; *Rydzyna*, *-ny* 1982 WUN III 173; gw. *ryzyna*, *-yny//ynii*, *ryzyński*. — Od n. os. *Rydz* lub od ap. *rydz*, też *rydzy* 'rudawy', z suf. *-ino*, też *-in*, *-ina*. Lit.: SHGPn IV 241–6; PPozn 265; Nieckuła, *-ov* 304; RymNmiast 209; RospSEMIG 335–6; ZierNmiast 133. ZZ

Rydzynka, wś, pil., gm. Okonek, 5 km na płd.-zach. od Okonka: *Krügershof* ok. 1845 MpRey nr 46; *Krügershof* 1929 MpMbl(2466); *Krügershof* 1934 Mp-100(34–23); *Krügershof* — *Rydzynka*, *-ki*, *rydzyniecki* 1950 MPol nr A-8; *Rydzynka* — *Krügershof*, os. 1951 Rosp 281; *Rydzynka*, *-ki* 1982 WUN III 173. — Dawna n. niem. od nazw. właściciela *Krügera* (Gott 307) i od ap. *Hof* 'dwór, zagroda'. Nazwa *Rydzynka* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Rydzynki, wś, piotr., gm. Tuszyn, 4 km na zach. od Tuszyna: *Rydzynki* 1827 Tabella II 154; *Rydzynki* 1889 SG X 86; *Rydzynki* 1921 Sk II 63; *Rydzynki*, *-nek* 1982 WUN III 173. — Od n. pobliskiej wsi *Rydzyny*, z suf. *-ki*. EB

Rydzyno, wś, płoc., gm. Borowiczki, 8 km na płd.-wsch. od Płocka: *Szyrno* 1239 SHGPł 265; *Zyryzno* 1251 KMaz II 12; *Rczeszyrno* 1303 KkM nr 47; *Rzyzno* 1353 KMaz II 338; *Rzysino* 1456 Matr IV/3, supl. nr 901; *Rzezino* 1578 ŻDz XVI 9; *Ryzino* 1783–84 RejKor 564; *Ryzino* 1784 MpPerPł; *Rydzyno* 1827 Tabella II 154; *Rydzyno* 1889 SG X 86; *Rydzyno* 1921 Sk I 107; *Rydzyno* 1952 UW 25; *Rydzyno*, *-na* 1982 WUN III 173. — Pierwotnie zapewne *Żyrno*, *Żyryzno*, od podstawy *żyr*, *żer*

'żarcie, pożeranie; pożywienie zwierząt' SEBor 754, z suf. *-no*, *-ino*. Od XVIII w. z adideacją do bardziej czytelnego ap. *rydz*. Lit.: SHGPł 265. UW

Rydzyno zob. **Rydzyn**, **Rydzyna** (2)

Rydzyny, wś, łódz., gm. Pabianice, 5,5 km na płd.-wsch. od Pabianic: *Rydzyny* 1827 Tabella II 154; *Rydzyny*, kol. 1877 Zin II 126; *Rydzyny*, kol. 1889 SG X 86; *Rydzyny*, wś 1902 Przew II 140; *Rydzyny*, kol. 1921 Sk II 46; *Rydzyny*, kol. 1933 SkBy 1488; *Rydzyny*, wś 1952 UW 91; *Rydzyny*, *-dzyn*, *rydzynski* 1974 UN 42, 19. — Od n. os. *Rydz* RymSEN II 376 lub od ap. *rydz* 'gatunek grzyba' (por. też *rydzy* 'rudawy'), z suf. *-yna* w l. mn. EB

Ryga zob. **Leżenica**

Rygalówka, wś, suwal., gm. Lipsk, 10,5 km na płn.-wsch. od Lipska: *Rygalowka* 1784 KondBał 64; *Rygalówka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6007, 103–104); *Rogalowka*, folw. 1784 KondBał 64; *Rygalowka* 1808 KondBał 64; *Rygalówka* 1827 Tabella II 154; *Rygalowka* 1839 MpKwat VII 4; *Rygalówka* 1889 SG X 87; *Rygalówka* 1921 Sk V 5; *Rygalówka*, *-ki* 1982 WUN III 173; gw. *ryhałouka*, *-ki*, *ryhałouski*. — Zapewne pierwotnie lit. n. złożona **Rigā-laūk-is*, *Raiga-laūk-iai*, od n. os. *Rigas* Zinkevičius 189 lub od ap. *ringe* 'zakręt, zygzak' (z uproszczeniem *-ng- > -g-*) i od *laūkas* 'pole'. Postać *Rogalowka* powstała wskutek obniżenia artykulacji samogłoski *-y- > -o-* i adideacji do ap. *rogal*. Formy gw. białoruskie. Lit.: KondBał 64; Otrębski, Z polskich studiów slawistycznych, 1963, 274. EB

Rygarby, wś, olszt., gm. Sępólno, 4,5 km na płd.-zach. od Sępólno: *Rigkegarwen* ok. 1400, *Rickegarben* 1419 Ger 142; *Rickegarben* 1437 GZ 72; Elisabeth *Rückgarbe* 1609 MWrm II 267, przyp. 1; *Rückgarben* ok. 1780 HAPr IV 358; *Rückgarben* 1796–1802 MpSchröt XI; *Rückgarben* 1820 Wald 93; *Rueckgarben* 1888 SG IX 953; *Rueckgarben* — *Rykarwy* 1946 Ley I 9; *Rückgarben* — *Rygarby*, *-ów*, *rygarbski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rygarby*, *-bów* 1982 WUN III 173. — Według historyków wieś istniała już w 1376 r. Pierwsze zapisy wskazują raczej na hybrydę niem.-prus. **Ricke-garbis*, por. n. os. *Rick(e)* (z adideacją do *Rücken*) Gott 404, 409, 416 i prus.-jaćwieski ap. **garbis* 'góra'; mniej prawdopodobny związek z prus. *rikijis* 'pan' (Ger 142). Nazwa spolszczona jako *Rykarwy*. Po 1945 r.

urzędowo ustalono postać *Rygarby*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 142; Przybalt 250. *RP*

Rygiel zob. **Regiel**

Rygielnica zob. **Regielnica**

Rygielsk zob. **Regiel**

Rygielsko zob. **Rgielsko**

Rygllice, mto, tarn.: de *Reglicz* 1346–58 MVat II 241; *Riglicze* (1378)XIX KTn 157; *Riglicze* 1428 Sand nr 1098; *Riglicze* 1430 ZDK II 163; *Nova Riglicze* 1461 SHGSd(TB 1, 208); *Ryglycze*, videlicet *Superiori*, *Medie* et *Inferiori* 1480, de *Maiori Ryglycze* 1488 SHGSd(TB 2, 20 i 196); *Ryklycze* 1490 SHGSd (TP 23, 151); *Rydyliche* (!) 1497 SHGSd(CB 4, 128); de *Mediocri Rygllice* ... in *Superiori Riglicze* ... *Riglicze Inferiori* et *Superiori* 1502 SHGSd (TP 24, 513); *Rygllice*, *Riglicze* 1529 LR 45, 74; *Rygllice niższe* ... *Rygllice wyższe* 1581 ŻDz XIV 112, 113; *Rygllice Średnie*, *Wyższe* i *Nizne* 1629 RPobKr 258; *Rygllice*, mko 1889 SG X 87; *Rygllice*, mto 1921 Sk XII 36; *Rygllice*, wś 1933 SkBy 1488; *Rygllice* 1952 UW 273; *Rygllice*, -lic, *ryglicki* 1964 UN 15, 98; *Rygllice*, -lic, wś 1982 WUN III 173; *Rygllice*, mto 2000 DzU nr 117, poz. 1231. — Od n. os. **Regiel**, **Rygiel** SSNO IV 530, VII 215 (: stp. i gw. *regiel*, *rygiel* 'zasuwa'), z suf. -ice. W n. zestawionych łac. człony odróżniające *Maior*, *Mediocri*, *Inferior*, *Superior*, pol. *Średnie*, *Wyższe*, *Niższe*/*Niżne*. Lit.: RBiecz 42; RospSEMIG 336; Rym-Nmiast 209. *IN*

Rygot, wś, suwał., gm. Płaska, 18 km na pñ.-wsch. od Lipska: [koło *Rygota*] 1727 WiśnAug 65; *Rygot* 1887 SG VIII 544; *Rygoty* 1914 KdwR (N 26); *Rygot* 1921 Sk V 70; *Rygot* 1928 Mp-100 (33–37); *Rygot*, -li, *rygotowski* 1971 UN 151, 27. — Od lit. n. os. *Rýg-elis* (: *Ryg-as*) lub *Ring-elis* (: *Ringis*) Zinkevičius 189, *Ringys* Lpvž II 612, spolonizowane jako *Rygot*, efemerycznie też *Rygoty*. Lit.: KondBał 64; WiśnAug 65. *EB*

Rygoty zob. **Rygot**

Rygowo zob. **Regów** (1)

Rygwald zob. **Wigwald**

Ryje, przys. włączony do wsi Kostrza, dawniej wś, nowosąd., gm. Jodłownik, 12 km na pñ.-zach. od Limanowej: *Rybie* (!) (1364)XVIII ZDMIV 126; *Kygye* (!) 1432 Hel II nr 2397; *Rige* 1449 KMłp IV 497; *Rygye* 1449 SHGKr(ZK 4, 41); *Rygye* 1465

SHGKr(ZK 1, 290); *Ryge* 1490 ŻDz XV 448; *Rye*, *Rige* 1529 LR 6, 183; Kostrza i *Riie* 1581 ŻDz XIV 50; *Ryie* ... z tej wsi 1629 RPobKr 67; *Ryje*, przys. do Kostrzy 1889 SG X 88; *Kostrza-Ryje* 1921 Sk XII 19; *Kostrza-Ryje* 1934 Mp-100(49–30); *Kostrza-Ryje* 1961 Mp-25(Limanowa). — Od ap. gw. *ryja* 'mokra łąka' Nitsche 116, w formie pluralnej. Później n. zestawiona *Kostrza-Ryje*; o członie pierwszym zob. *Kostrza* (1). Lit.: LKrak 131. *IN*

Ryjewo, wś, elbl., gm. Ryjewo, 8,5 km na wsch. od Gniewu: *Rehehoffe* 1387 MAB 61; *Rehoff* 1533 Matr IV/2, nr 17141; *Reyowo* 1565, *Regoff* 1565 Sm I 127; od *Ryiowa*, *Ryiw*, *Ryiwów* 1590 Font XLVIII 21, 43, 44; z *Ryjowa* 1624 LuPrus 85; *Reiewo* 1647 Font IV 146; *Ryiw*, przy *Ryiwie* 1649 Font LII 37; *Rejewo* 1675 Font LVIII 75; *Ryjewo* 1682 Font V 43; z *Ryjewa*, przy *Ryje*-*wie* 1707 Font LVIII 254; *Reehoff* 1789 Goldb II 199; *Reehof* 1796–1802 MpSchrot XV; *Ryjewo*, niem. *Rehhof* 1889 SG X 88; *Rehhof* — *Ryjewo*, -a, *ryjewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Ryjewo*, -wa 1982 WUN III 174; gw. *rijevo*, -a, *rijefski*. — Dawna n. niem. *Rehhof*, od ap. *Reh* 'sarna' + *Hof* 'dwór', spolonizowana jako *Rejowo*, *Ryjów*, *Rejewo*, *Ryjewo*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 134; CzNiem 121. *WK*

Rykacze, wś, łomż., gm. Zambrów, 6 km na pñ.-wsch. od Zambrowa: *Ricacze* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 91); *Rykacze* 1423 HMil 364; *Rykacze* 1430, *Rikacze* 1432 MkM II nr 248, 358; *Rykacze* 1462 ZHer nr 658; *Rykacze* 1476, *Rikacze* 1477 SHGMz(MK 6, 80 i 102); *Rikacze* 1496 SHGMz(Ep. 15, 249); *Rikacze* 1526 SHGMz(MK 41, 147v); *Rikacze Sulkow Stok* 1578 ŻDz XVI 377; *Rykacze* 1783–84 RejKor 404; *Rykacze sulkowstok* 1827 Tabella II 154; *Rykacze Sulki* a. *Sulkówstok* 1889 SG X 89; *Rykacze* 1921 Sk V 50; *Rykacze*, -czy 1982 WUN III 174. — Od n. os. *Rykacz* (: *ryk* 'donośny, przeciągły głos', też stp. *rykać*, *ryknać*), w l. mn., por. Swiantoslaus *Rykacz* (z tej wsi) 1436 HMil 364. Okresowo n. zestawiona, z członem *Sulków Stok*, od n. rzeki, ld Jabłonki, por. *Sulkowstok* 1434 SHGMz (MK 3, 131). Lit.: WiśnŁomż 63; BrodzŁomż 147; ZMaz 326. *UB*

Rykacze zob. **Jabłoń-Rykacze**, **Laskowiec** (3)

Rykacze-Sulków Stok zob. **Rykacze**

Rykaczewko

Rykaczewko, cz. Rykaczewa, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: *Rikaczewo* S. 1578 ŻDz XVI 120; *Rykaczewko* 1784 MpPerPł; *Rykaczewko* 1827 Tabella II 154; *Rykaczewko* 1889 SG X 89; *Rykaczewko* 1921 Sk I 21; *Rykaczewko* 1952 UW 6; *Rykaczewko*, -ka, *rykaczewkowski*, wś 1971 UN 123, 8; *Rykaczewko*, -ka 1982 WUN III 174. — Od n. sąsiedniej wsi *Rykaczewo* (2), z deminutywnym suf. -ko. UW

Rykaczewo (1), wś, biał., gm. Korycin, 9,5 km na pld.-wsch. od Suchowoli: *Rykaczewo* 1712 SHGPd(kartoteka); *Rykaczewo*, urocz. 1889 SG X 89; *Rykaczewo*, wś 1921 Sk V 74; *Rykaczewo* 1930 Mp-100(35–36); *Rykaczewo* 1933 SkBy 1488; *Rykaczewo*, -wa 1982 WUN III 174. — Od n. os. *Rykaçz*, z suf. -ewo. EB

Rykaczewo (2), wś, ciech., gm. Ciechanów, 9 km na pld.-zach. od Ciechanowa: *Ricace* 1408 Płoń nr 1103; *Rykaczewo* 1410, *Ricaczewo* 1411, *Richacewo* 1412 Płoń nr 1523, 1642, 1851; *Ricarzewo* (!), *Ricaczewo*, *Ricacze* 1427 Zakr I nr 2716, 2743, 2806; *Rikaczoff* 1514 RSW nr 1058; *Rikaczewo* 1578 ŻDz XVI 120; *Rykaczewo Wielkie* 1783–84 RejKor 435; *Rykaczewo* 1784 MpPerPł; *Rykaczewo* 1827 Tabella II 154; *Rykaczewo* 1889 SG X 89; *Rykaczewo* 1921 Sk I 21; *Rykaczewo*, -wa, *rykaczewski* 1971 UN 123, 8. — Dawniej *Rykaçze*, od n. os. *Rykaçz*, w l. mn. Później *Rykaczewo*, z suf. -ewo; notowana również n. *Rykaçzów*, z suf. -ów. Lit.: SHGPł 265–6; ZMaz 326. UW

Rykały, wś, rad., gm. Promna, 7 km na pln. od Wyśmierzyc: *Rikali* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 13v); *Ricali* 1460 ZHer nr 175; *Rykały* 1523 SHGMz(MK 32, 156); *Rykały* 1576 ŻDz XVI 235; *Rykały* 1792 MpPerRw; *Rykały* 1827 Tabella II 154; *Rykały* 1889 SG X 89; *Rykały*, -kał, *rykałski* 1964 UN 18, 18. — Od n. os. *Rykała* SSNO IV 531, w l. mn. Do n. os. por. *rykała* 'ten, kto ryczy, krzykała, awanturnik' SW V 790. Lit.: GórnRWłkp 120; KopRad 402. UB

Rykarwy zob. **Rygarby**

Ryki (1), dziś *Ryki*, mto, *Ryki Kościelne* i *Ryki Królewskie*, dwie cz. Ryk, dawniej wsi, lub.: *Ryki* 1489 SHGSd(B 2, 477); *Riki* 1490 Matr I nr 2100; *Ryky* 1505 Matr III nr 2126; *Riki* 1518 Matr IV/1, nr 2782; villa *Ryky* 1564–65 Lusand 258; *Riky*, *Riki* 1569 ŻDz XIV 338, 339; *Ryki* 1783–84 Rej-

Kor 363; *Ryki* 1827 Tabella II 154; *Ryki*, os., wś, folw. 1889 SG X 89–90; *Ryki*, os., *Ryki Prywatne*, *Ryki Poduchowne*, dwie wsi 1902 Przew II 141; *Ryki*, os. m. i kol., *Ryki Kościelne*, *Ryki Królewskie*, dwie wsi, *Ryki Poduchowne*, kol. 1921 Sk IV 23; *Ryki*, os. m. i kol., *Ryki Kościelne*, *Ryki Królewskie*, *Ryki Poduchowne*, trzy wsi 1933 SkBy 1488; *Ryki*, *Ryki Królewskie* 1952 UW 8; *Ryki*, mto 1956 DzU nr 52, poz. 234; *Ryki*, *Ryk*, *rycki*, *Ryki Królewskie*, *Ryk -kich*, cz. Ryk 1972 UN 142, 5; *Ryki*, *Ryk*, *Ryki Kościelne*, *Ryk -nych*, *Ryki Królewskie*, *Ryk -kich* 1982 WUN III 174. — Od n. os. *Ryk* SSNO IV 530 (: *ryk*), w l. mn. S. Rospond dodaje, iż skoro *Ryki* jako osada leśna były terenem łowów, to można wiązać n. z *rykami* jeleni. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *prywatny*, *poduchowny*, później *kościelny*, *królewski*, wskazują na rodzaj własności. Lit.: KStęż 99; RospSEMIG 336; RymNmiast 209–10. IN

Ryki (2), wś, rad., gm. Stara Błotnica, 10 km na pld. od Białobrzegów: *Ryky* 1508 ŻDz XV 473; *Ryky* 1511–23 ŁLB I 677; *Ryky*, *Ryki* 1529 LR 29, 412; *Ryki* 1564–65 Lusand 191; *Riki* 1569 ŻDz XIV 310; *Riki* 1660–64 Lusand II 155; *Ryki* 1783–84 RejKor 119; *Ryki* 1827 Tabella II 154; *Ryki* 1889 SG X 89; *Ryki* 1933 SkBy 1488; *Ryki*, -ków, *rycki* 1964 UN 18, 18. Lit.: KSand 172; KopRad 402; RospSEMIG 336. IN

Ryki Borowe zob. **Ryki-Borkowo**

Ryki-Borkowo, wś, olszt., gm. Janowo, 12,5 km na pln.-zach. od Chorzel: Dux donavit Jacussio de Borkowo 10 mansos circa fluvium Orzycz, inter granicies Sdziwyskye et Janowomyeszkye ... cum rippa eiusdem fluvius 1436 SHGMz(MK 3, 182); z *Rikowskiemi* ziemiany (1565) Lumaz II 39; *Ryky-Borowe* 1567 ŻDz XVI 340; *Ryki* 1783–84 RejKor 470; *Ryki borowe* 1827 Tabella II 154; *Ryki-Borkowo* al. *Borowe* 1889 SG X 90; *Ryki-Borkowo* 1921 Sk I 129; *Ryki-Borkowo*, *Ryk-wa* 1982 WUN III 174. — Wieś powstała z nadania z 1436 r. dla Jakusza z Borkowa (dziś *Borkowo-Falenta*) i pierwotnie nosiła n. *Ryki*, od n. os. *Ryk*, w l. mn. Wtórnie *Ryki Borowe*, *Ryki-Borkowo*; człon drugi nawiązuje do n. wsi, z której pochodził odbiorca nadania. Lit.: BorkCiech 86. UB

Ryki Kościelne zob. **Ryki** (1)

Ryki Królewskie zob. **Ryki** (1)

Ryki Poduchowne zob. **Ryki** (1)

Ryki Prywatne zob. **Ryki** (1)

Ryklino zob. **Kąkolewo** (3), **Raklino**

Ryknau zob. **Rychnowy** (1)

Rykoszyn, wś, kiel., gm. Piekoszków, 15 km na zach. od Kielc: *Richosin* 1325 Kkk I 178; *Rycossin* 1423 Sand nr 920; *Ricossin* 1429 KMłp IV 252; *Rykoschyn* 1511–23 ŁLB I 577; *Rikossyn* 1540 ŻDz XV 575; *Rykosyn* 1564–65 Lusand 319; z *Rykosinem* 1660–64 Lusand I 56; *Rykosin* 1783–84 RejKor 108; *Rykoszyn* 1827 Tabella II 154; *Rykoszyn* 1889 SG X 91; *Rykoszyn* 1921 Sk III 39; *Rykoszyn*, -na, *rykoszyński* 1966 UN 23, 62. — Od n. os. *Rykosza* SSNO IV 531 (: *ryk*), z suf. -in. Lit.: KSand 172; KopKiel 175; Nieckula, -ov- 304. IN

Rykoszyn zob. **Rokocin**, **Rukosin**

Rykoszyno zob. **Rokocin**

Rykwiec, wś, olszt., gm. Purda, 10 km na pld.-wsch. od Olsztyna: *Rikowlec* (!) 1755 MpEnd; *Rikowlek* (!) 1775 PospWrm 134–5; *Rikowitz*, Wohnhaus 1789 Goldb I 189; *Rickowicz* 1789–1802 MpSchröt XVII; *Rikowitz* 1820 Walde 268; *Rikowietz* — *Rykwiec* 1879 Kętn 197; *Rykwiec*, maj. 1889 SG X 93; *Rykwiec* — *Rickenhof* 1941 Choj 126; *Birkenhof* 1938, *Rykwietz* — *Rykwiec*, os. leśna 1946 Ley I 67; *Birkenhof* — *Rykwiec*, -ca, *rykwiecki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Rykwiec* — *Birkenhof* (*Rikowitz*), os. 1951 Rosp 281; *Rykwiec*, -wca 1982 WUN III 174; gw. *rykożec*, -a, *rykożecki*. — Od gw. ap. *ryk* 'plot, ogrodzenie z kamieni polnych; przejście dla bydła pomiędzy takimi dwoma plotami kamiennymi', *ryka* 'żerdź, kół, tyka', *rykować* 'ogradzać żerdziami' SGP-Kar V 79, z suf. -(ow)iec. Nazwa zniemczona jako *Rikowitz*. W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Birkenhof*. Po 1945 r. ustalono n. *Rykwiec*. Lit.: PospWrm 134–5. RP

Ryków (1), wś, płoc., gm. Kutno, 7 km na pln.-zach. od Kutna: *Ricouo* 1390, *Ricowo* 1408 Łęcz II nr 3535, 1393; *Ricowo* 1488 Matr I nr 1917; *Rykowo* 1493 Matr II nr 101; *Rykowo* 1511–23 ŁLB II 476; *Rykowo* 1579 ŻDz XVI 194; *Ryków* 1792 MpPerRw; *Ryków* 1827 Tabella II 154; Hol. *Ryków* 1839 MpKwat II 3; *Ryków* 1889 SG X 91; *Ryków* 1921 Sk I 53; *Ryków*, -kowa 1982 WUN III 174. — Od n. os. *Ryk*, z suf. -owo, później -ów. Lit.: Nieckula, -ov- 177. UW

Ryków (2), wś, rad., gm. Wieniawa, 9,5 km na pld.-wsch. od Przysuchy: *Rykw* (1369)XVI KW III 328; *Rykw* 1448 AS II 147; *Rykw* 1508 ŻDz XV 475; *Rykw* 1511–23 ŁLB I 688; *Rikow* 1529 LR 26; *Rykw* 1564–65 Lusand 194; *Rikow* 1569 ŻDz XIV 317; *Rykw* 1783–84 RejKor 153; *Ryków* 1827 Tabella II 154; *Ryków* 1889 SG X 91; *Ryków* 1952 UW 127; *Ryków*, -kowa, *rykowski* 1970 UN 30, 54. Lit.: KSand 172–3; KopRad 335; Nieckula, -ov- 177. IN

Rylewo zob. **Rydlewo**

Ryłowa, wś, tarn., gm. Szczurowa, 15,5 km na pln. od Brzeska: *Rolowa Wola* koniec XVI w. SHGSd(kartoteka); *Relowa* 1779–82 MpMieg; *Ryłowa* 1889 SG X 93; *Ryłowa* 1921 Sk XII 7; *Ryłowa* 1952 UW 262; *Ryłowa*, -wej, *ryłowski* 1964 UN 3, 27. — Dawniej n. zestawiona *Rolowa Wola*, od n. os. *Rola* SSNO IV 480 (: *rola*) i od ap. *wola*. W XVIII w. poświadczono dialektalne przejście *o > e* po *r*, stąd oboczność *Rolowa Wola*//*Relowa* i zanik członu utożsamiającego. Forma *Ryłowa* powstała w wyniku przejścia -el- > -yl-, być może też pod wpływem adideacji do ap. *ryl* 'ryj' SW V 791. Lit.: LKrak 131. IN

Rylsk, dziś *Rylsk*, *Rylsk Duży*, *Rylsk Mały*, trzy wsi, skiern., gm. Cielądz, 13 km na wsch. od Rawy Mazowieckiej; *Relsko* 1434 SHGRw(MK 335, 4); *Relsko* 1446 SHGRw(MK 335, 144); *Relsko* 1455 SHGRw(MK 337, 64); *Relsko* 1462 SHGRw(MK 337, 4v); z *Rylskiem*, pod *Rylsko* 1564 Luraw 23, 24; *Relsko Magna*, *Relsko Minor* 1579 ŻDz XVI 169, 175; z ... *Rylskiem* 1661 Luraw 133; z ... *Rylskiem Wielkim* i *Małym*, *Rylsko Małe*, *Małe Rylsko*, do *Rylska* 1789 Luraw 45, 23, 27, 119; *Rylsko duże*, *Rylsko małe* 1792 MpPerRw; *Rylsko duże*, *Rylsko małe* 1827 Tabella II 154; *Rylsk Duży*, *Rylsk Mały* 1839 MpKwat IV 4; *Rylsk Duży* al. *Rylsko Wielkie*, *Rylsk Mały* 1889 SG X 93–4; *Rylsk Duży*, *Rylsk Mały* 1921 Sk I 154; *Rylsk*, *Rylsk Duży*, *Rylsk Mały* 1952 UW 102; *Rylsk Duży*, *Rylsk Mały* 1967 SM 999; *Rylsk*, -ka, *Rylsk Duży*, *Rylsk Mały*, -ka -ego 1982 WUN III 174. — Nazwa niejasna; może od imiesłowu *ryła* (: *ryc* < **ryti*), z suf. -sko, na określenie osady, która powstała w miejscu zrytym np. przez dziki. Niewykluczone też, że n. wsi została ponowiona z n. rzeki, por. fluvii *Relska* 1455 SHGRw(MK 337, 64), choć ta ma późniejszą do-

Ryłowice

kumentację. Człony dyferencyjne w n. zestawionych: łac. *Magna, Minor*, pol. *Duży, Mały*. Lit.: Rospond, -*bsk*- 231; Wilkoń, Onom VIII 109; Duma, HE XIV 73–4. UW

Ryłowice, wś, tarnob., gm. Samborzec, 5 km na płn.-zach. od Koprzywnicy: *Ryłowice* (1337) Kkk I 205; *Ryłowicze* 1470–80 DB II 351; *Ryłowycze* 1529 LR 359; *Ryłowice* 1564–65 Lusand 322; *Ryłowice* 1578 ŻDz XIV 171; *Ryłowice* 1783–84 RejKor 257; *Ryłowice* 1827 Tabella II 154; *Ryłowiec* 1877 Zin II 127; *Ryłowice* 1889 SG X 94; *Ryłowice* 1952 UW 128; *Ryłowice*, -*wic*, *ryłowicki* 1970 UN 32, 10; gw. *ryułowice*, -*vic*, *ryuowski*. — Od n. os. *Ryło* SSNO IV 531 (: *ryło* 'pysk, ryj', być może ap. o pochodzeniu ruskim), z suf. -*owice*. Okresowo n. w formie singularnej *Ryłowiec*. Lit.: KSand 173. IV

Ryłowiec zob. **Ryłowice**

Rymanów, mto, krośn.: Nos Ladisslaus ... dux Opoliensis ... Nicolao Reymanni civitatem ... de novo locandam ... damus ... Nomen eidem civitati imponimus *Ladisslavia* 1376 ZDM I 190–1; civitatis *Laslaw* 1413 ZDM I 380; *Rymanow* 1415 Hel II nr 1374; *Rymanow* 1423, *Laslaw* 1427 U I nr 1136, 1318; *Rymanow* 1433 SHGSK III 86; *Rymanow* 1437 ZDM II 252; *Laslaw* 1440 U I nr 1682; *Rymanowo* 1485 SHGSK III 86; *Rymanow* 1589 ŻDz XVIII/1, 60; *Rymanow* 1646 ADP 64, 223; do *Rymanowa* 1786 MJ 19, XV, 77, 97; *Rymanów* 1860 Sch 108; *Rymanów*, mto 1889 SG X 95–7; *Rymanów*, -*nowa* 1982 WUN III 174. — Pierwotnie **Ladysław*, *Lasław* (zlatynizowana forma *Ladislavia*), od im. księcia *Władysława* Opolczyka, który lokował miasto. Nazwa *Rymanów* od nazw. właściciela Mikołaja *Reymana* (spolszczone *Ryman*), z suf. -*ów* (por. dokument lokacyjny z 1376). Lit.: SHGSK III 86–91; MakSk 143–4; RymNmiast 209; RospSEMiG 336. BCz

Rymanów zob. **Rzymiany**

Rymań, wś, kosz., gm. Rymań, 25 km na płd. od Kołobrzegu: *Riman* (1240)XVI PU I 456; *Riman* (1269) PU II 209; *Ryman* (1310)1320 PU IV 429; *Ryman* 1320 PU V 549; *Roman* 1321 PU VI 29; *Roman* 1547 PomKirch II 182; *Roman* 1618 MpLub; *Romahn* 1779–85 RzDuma I 176; *Romahn* 1789 MpGillyPom; *Romahn* 1836 MpUMbl 690; *Roman* — *Rymań*, -*nia*, *rymański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rymań*, -*nia* 1982 WUN

III 174. — Od n. os. pochodzenia niem. **Riman*, pol. *Ryman* SSNO IV 531 (: *Riemann*), zapewne z suf. *-*jb*. W XIV-wiecznych postaciach n. wymiana *y* > *o*, z nawiązaniem do im. *Roman*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rymań*. Lit.: RzDuma I 176; Belchnerowska, PMT XIII 64; LorSNH 100; RospSEMiG 336. BCz

Rymarzew zob. **Rynarzewo**

Rymki, os., suwał., gm. Elk, 14 km na płd.-zach. od Elku: *Rimken* od. *Rymken*, maj. 1785 Goldb III 170, 176; *Rymken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Rymken*, *Rymkj*, -*ow* ok. 1859 SzczęśTeka 155; *Rymken* — *Rymki* 1879 KętN 163; *Rymki*, dobra 1889 SG X 98; *Rymken* — *Rymki*, dw. 1946 Ley I 127; *Rymken* — *Rymki*, -*mek*, *rymecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rymken* — *Rymki*, os. 1951 Rosp 281; *Rymki*, -*mek* 1982 WUN III 174; gw. *rimki*. — Od n. os. *Rymek*, *Rymko* SSNO IV 532, w l. mn. RP

Rymki zob. **Rynki**

Rymkożejny zob. **Rynkojeziory**

Rymlawki, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gr. Kandyty, 10 km na płn.-zach. od Górowa Haweckiego: *Rymelauken* 1419 Ger 142; *Rymelauken* 1437 GZ 44; *Rimlack* (*Rumlack*, *Rumplaucken*) ok. 1780 HAPr IV 352, 358; *Rümlack* 1796–1802 MpSchröt XI; *Rimlack* (*Rimlaucken*), wś 1820 Wald 99; *Rimmlack* 1888 SG IX 642; *Rimlack* 1920 MpHAPr I; *Rimlack*, *Rymelauken* — *Rymlawki*, wś 1946 Ley I 28; *Rimlack* — *Rymlawki*, -*wek*, *rymlawecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rymlawki* — *Rimlack*, os. 1951 Rosp 281; *Rymlawki* 1967 SM 999. — Genetycznie prus. n. **Rime-lauks*, od prus. n. os. **Rimas*, por. lit. n. os. *Rimas*, *Rimeikis* (: *rimti* 'siedzieć, zachowywać się spokojnie; lubić gdzie przebywać' SESmocz 509) Lpvž II 607, 609 + prus. *laucks* 'pole'; liczne formy zniemczone. Nazwa spolonizowana jako *Rymlawki*. Lit.: Ger 142; PrzybBalt 250. RP

Ryn (1), cz. Marcjanek, dawniej wś, koniń., gm. Sompolno: *Ryn* 1489 Lupbrz 125; *Ryn* 1527 Vlad XI 45; *Ryn* 1557–66 ŻDz XIII 20; *Ryn* 1674 Rpog 150; *Ryn* 1783–84 RejKor 846; *Ryń* 1796 PerOpis IX; *Ryń*, kol. i folw. 1889 SG X 100; *Ryn*, os., folw. 1902 Przew II 141; *Ryń* 1921 Sk I 97; *Ryn*, wś 1933 SkBy 1490; *Ryn* 1961 Mp-25(Koło); *Ryn*, -*nu*, *ryński*, wś 1971 UN 182, 22; *Ryn*, -*na* 1982

WUN III 174. — Może od ap. *ryn (pochodzenia niem.), por. ryna 'półrurek poziomy, doprowadzający wodę (do stawu) lub odprowadzający wodę' SEBań III 209, niem. Rinne (Renne) 'ciek; rów melioracyjny' Lex 169. Wieś położona nad Notecią. AG

Ryn (2), wś, olszt., gm. Ostróda, 11,5 km na pld. od Ostródy: Pauwel von Ryne im Osterroder 1411 MKB 261; Reyn, Reyne 1422 GZ 30 (tu?); Reyn 1440–46, Ryn 1476 Hart 479; Rein 1455 SRP IV 518 (tu?); Reyn 1540 Hart 479; Reyn 1577, 1592–93 HAPr V 73; Rhein, wś 1789 Goldb I 182; Rhein 1796–1802 MpSchröt XVI; Rhein (Ryn) 1820 Wald 199; Rhein, Ryin ok. 1859 SzcześTeka 67; Rhein — Ryn 1879 KętN 205; Rhein — Ryn, -a, ryński 1948 MPol XXVI; Ryn, -na 1982 WUN III 174. — Pruska n. *Rīn-ō, o takiej samej etymologii jak Ryn (3), Ryn Reszelski (zob.). Nazwa zmieniona jako Rhein. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. Ryn. Lit.: Biolik, PMT X 112. RP

Ryn (3), mto, suwał.: czum Ryne (1342–45) XV PrUr III 649; Reyn (1417) GZ 5, 6; Reyn 1418 Ger 141; Ryne 1425, pflieger czum Reyne (1431) MWrm IX 120, 413; im kameramt Reyn ... Reyne 1437 GZ 71, 73; Reine 1455 SRP IV 518; Dorf Rhein 1485 KętL 476; in Reyn 1486 MWrm III 381; Rein, mto 1785 Goldb III 168; Rhein 1796–1802 MpSchröt XI; Rhein — Ryn 1879 KętN 156; Rhein — Ryn, -u, ryński 1946 MPol XXV nr 142; Ryn, -na 1982 WUN III 174; gw. řiń, řiński NitschPis III 287; później řin, do řinu, řinski. — Zapisy historyczne Ryne, Reyn, Reyne, Rein(n), dopiero od 1792 r. systematycznie niem. Rhein; n. wiąże się z prus. n. jez. *Rēn-ō, dziś Jezioro Ryńskie (o rynnowym kształcie), por. Rayn 1444, Rheinisch Sehe 1560, Reinischer See 1928, Ryńskie Jezioro 1928, 1959 Ley II 93. W formach zmienionych ē zapisane jako i (y), ei, ponadto wzmacniające h, końcówka -e : ø. Skojarzenie n. z niem. n. rz. Ren jest przypadkowe. Nazwa, spolonizowana w XIX w. jako Ryn, została w takiej postaci ustalona po 1945 r. (różnica w formie dopełniacza: -a, gw. -u). Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 100–1; PrzybBalt 251. RP

Ryn Osiec(z)ki, wś zaginiona, leżała w par. Przedecz, koniń.: Ryn Osieczki 1557–66 ŻDz XIII 23. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym

zob. Ryn (1), drugi człon od n. wsi Osiecz (Wielki), w formie przym. Lit.: SG X 100. KZ

Ryn Reszelski, wś, olszt., gm. Kolno, 9 km na pld.-zach. od Reszla: honesto viro Schelden prutheno ... ad locacionem ville, qui Ryn debet nuncupari, a nadpisem: Litera ville Ryn alias Schelden 1339 MWrm I 483, 484; Schelden 1353 Ger 160; Schelden (1359), Schelden (1361) MWrm II 280, 328; Cabyn und Schaden (1379), Schelden (1380), ville nostre Schelden 1420 MWrm V 46, 74, 554; Schellen 1608 KM-W 177; Schellen 1615 RLWrm 277; Schöllen 1656 Kolberg 269; Schellen 1718 Wijaczka 428; Schellen 1755 MpEnd; Schellen 1796–1802 MpSchröt XI; Schellen 1820 Wald 160; Ryn al. Schellen, Schelden 1889 SG X 102; Schellen, Schelden — Ryn Reszelski al. Szela 1946 Ley I 99; Schellen — Ryn Reszelski, -a -ego, ryński 1947 MPol XXV nr 111; Ryn Reszelski, -na -kiego 1982 WUN III 174. — Nazwa wsi związana z prus. n. strumienia *Rēn-ō lub *Rīn-is, dziś Ryn, por. circa Riuum qui Renus vocatur, in Riuo predicto Reno 1339, inter fluvium Ryn 1352, Flusse Reyn 1382, Rhein fl. 1700, Ryn 1959 Ley II 308, Biolik 196, ta od ide. *rej-, *roj- 'rzeka, prąd wody; płynąć', z suf. -n-, por. lit. rēnė 'kanał, wąwóz, rów', n. w. Rēnėlis. Oboczne n. niem. Schelden, Schellen to substytucje n. prus. *Skeld-en-is lub *Skild-in-is, od n. os. Schelde, por. pierwszy zapis (tu z suf. -d- TAP 184), por. też lit. n. m. Skėldos, n. os. Skaldinas, Skelta, Skeltys (: skėldyti, skėlti, skilti 'łupać, rąbać, kruszyć' SESmoc 558–9) Lpvž II 729, 735, n. m. Skilmy KondBalt 173. W zapisach zmienionych upodobnienie ld > ll, wahanie e : i : a : ö, końcówka -en. Odnotowana oboczna n. Szela jest polonizacją n. niem. Schellen. Nazwa prus. *Ren-ō zapisywana jak niem. n. rz. Ren i spolonizowana jako Ryn. Po 1945 r. dodano człon odróżniający, od n. mta Reszel. Lit.: Ger 160; Biolik 196–7, 372; PospWrm 131, 145; PrzybBalt 251; Bogdan, Polak, KM-W 1995, 177. RP

Rynakowice, wś, wroc., gm. Żórawina, 12 km na pln.-zach. od Oławy: Rinacouici 1245 SUr II 173; Rynacow ok. 1300 CdSil XIV 46; Allod Rinachow 1321, Rinachow 1334 Reg nr 4104, 5352; Rinaco 1360 H 92; in minori Rinachow 1365 DomWr 96; [Kl. und Gr.] Yrsnako, Rznako 1365, Yrsnakaw 1382 H 92; super bonis Jrsnako 1447

Rynaków

ZfGS XLIX 220; *Schnockaw* 1630, *Rzniakow* 1661, *Irnzake* 1663 H 92; villa ... *Rzinake* 1666/67 J I 384; *Rzinake* und *Rzniake* 1669, *Schnake* 1704, *Irnzake* 1735 H 92; *Irrschnock* 1736 MpWielWrat; *Irrschnock* 1743 SNGŚI XII 37; *Irrschnake* 1744, *Irrschnock* 1750 H 92; *Jrkschnke* 1795 Z XII 188; *Irrschnoke* 1802 WBeschr VI 168; *Irrschnocke* 1845 K 261; *Irrschnocke* j. *Königsruh* 1941 SOV 155; *Königsruh*, *Ryśniaków* 1941 Wrzosek 10; *Königsruh* — *Rynakowice*, *-ic*, *rynakowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rynakowice*, *-wic* 1982 WUN III 174. — Pierwotnie może **R(z)ynakowicy*, wtórnice **R(z)ynaków*, od n. os. **R(z)ynak*, z suf. *-owicy*, *-ów* (DomWr 96), por. *Rynak* SSNO IV 533 (: *Rejnolt* lub niem. n. os. na *Ragin-*). Możliwe też odczytanie **Rznakowicy*, od n. os. **Rznak* < **rzn-*, stp. *rznąc*. Łączenie nazwy z rzekomym ap. **rznak* 'kosiarz, zniwiarz, messor' (H 92) jest nieuzasadnione (Beck 38). Zniemczona forma *Irrschnocke* powstała w wyniku metatezy *rzy-//řy-* > *irrsch-* lub przez wstawienie *i-* przed grupę spółgłoskową. Okresowo n. z członami od łac. *minor* 'mniejszy', niem. *klein* 'mały', *gross* 'duży', odnoszącymi się do części wsi. Nazwę *Königsruh* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rynakowice*. Lit.: SNGŚI XII 37; H 92; Beck, *Oberschlesische Heimat*, Bd. VIII, 1912, 83; Rospond, *Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku*, 1964, 38; DomWr 96. PS

Rynaków zob. **Rynakowice**, **Rynarcice** (2)

Rynarcice (1), wś, legn., gm. Rudna, 10 km na pld.-wsch. od Polkowic: Preczlaus von *Reynhartsdorf* 1317, Prizclaus de *Reneri villa*, de *Reynhardisdorf*, *Renhardisdorf*, von *Reynersdorf* 1318, von *Reinhartsdorf*, de *Freynhartsdorff* (!), *Renhardisdorf*, *Reinhardisdorf* 1319 Reg nr 3722, 3770, 3776, 3836, 3860, 3885, 3889, 3890, 3995; *Reinhardsdorf* 1359, *Reynhardsdorf* 1360, 1366 ZfGS VI 22, 27, 70; in *Reynhardi villa* 1376 Ng 260; *Reynirstorff* 1399 ZfGS XXXIII 392; *Reinersdorff* 1444 CdSil XXVIII 87; *Reynhartsdorf* (1459) K 548; in *Reinhardisdorf* 1580 J III 3; *Rinnersdorf* 1643 MpDSGłog; *Rinnersdorff*, *Groß Rinnersdorff*, *Rinnersdorf* 1654–55 EberLieg 114, 116, 118; *Gros Rinnersdorf* 1736 MpWielLig; *Gross Rinnersdorf* 1789 Z VIII 241; *Rinnersdorf*, *Gross-* 1845 K 548; *Gross Rinnersdorf* — *Rynarcice*, *-ic*, *rynarcicki* 1946 MPol XXV nr 142;

Rynarcice, *-cic* 1982 WUN III 174. — Dawniej n. niem. *Reinhartsdorf*, *Reinhardisdorf*, *Reinersdorf*, od n. os. *Reinhard*, *Reiner* (: *Raginhart*) Gott 398 + *Dorf* 'wieś. Występują też formy łac. *Renneri Villa*, *Reynhardi Villa*, a od XVII w. niem. n. *Rinnersdorf*. Dodatkowy człon od przym. *gross* 'duży, wielki' pełnił funkcję dyferencyjną wobec n. *Klein Rinnersdorf*, dziś *Rynarciczki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rynarcice*. Lit.: SNGŚI XII 37–8. PS

Rynarcice (2), wś, opol., gm. Korfantów, 4 km na pld.-zach. od Korfantowa: *Rinanczow* (1267) XIV SUr IV 25 (tu?); *Rinarcici* (1284), *Rynarcici* (1284)XIV SUr V 93, 110; Wyzlao perpetuo vicario de *Roruyow* (!) (1284)XIV, Wyzlao plebano de *Rynacow* (1285)XIV SUr V 109, 144; *Rinacow* 1285, *Reynhardi villa* ok. 1300 CdSil XIV 8, przyp. 89; *Rennersdorf* (1409) K 543; in *Rennersdorff* 1638, *Rennersdorff* (villa) 1651/52 J I 124, 206; *Rennersdorf* 1736 MpWielGrot; *Rennersdorff* 1784 Z III 371; *Rennersdorf* 1845 K 543; *Rennersdorf* — *Rynarcice*, *-ic*, *rynarcicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rynarcice*, *-cic* 1982 WUN III 174. — Pierwszy zapis niepewny, może odnosi się także do *Rusocina* (2). *Rynarcicy* od n. os. **Rynart*, por. *Rynard* SSNO IV 533 (: *Reinhard*, *Rheinart* < *Raginhart* Gott 398), z suf. *-icy*; n. zapisana też w formie łac. *Reynhardi Villa*. Nazwę zniemczono jako *Rennersdorf*, może na zasadzie wyrównania do n. os. *Renner(t)* (: *Raginhart* lub *rennen* 'biec, biegać') Gott 398, 407. Do notowanej w XIII w. postaci *Rynaków* por. *Rynakowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rynarcice*. Lit.: SNGŚI XII 38; Nieckula, OSG IV 95; BorOp 76; BorGŚI 181. JCh/PS

Rynarcice zob. **Lenarczyce**

Rynarciczki, os. włączona do Żelaznego Mostu, dawniej wś, legn., gm. Polkowice, 8 km na pln. od Lubina: *Reynhartsdorf* (1359) K 548 (tu?); *Klein Rinnersdorff* 1654–55 EberLieg 117; *Kl. Rinnersd.* ok. 1672 MpDSLig; *Klein Rinnersdorf* 1736 MpWielLig; *Klein Rinnersdorf* 1789 Z VIII 241; *Rinnersdorf*, *Klein-*, wś 1845 K 548; *Klein Rinnersdorf* — *Rynarciczki*, *-czek*, *rynarcicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rynarciczki* — *Klein Rinnersdorf*, os. 1951 Rosp 281; *Rynarciczki* 1967 SM 999; *Male Rynarcice* 1976 Mp-25(442.34); *Male Rynarcice* 1994 Mp-50(M-33-

-21-C). — O nazwie *Reinhartsdorf*, o ile odnosi się do tej wsi, zob. *Rynarcice* (1). Zapis ten jest identyczny z dotyczącym Rynarcic zapisem z 1459 r., lecz opatrzony inną, może błędną datą. Nazwa niem. *Klein Rinersdorf* z członem od przym. *klein* 'mały', pełniącym funkcję dyferencyjną wobec n. *Gross Rinersdorf*, dziś *Rynarcice* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rynarciczki*; potocznie funkcjonuje n. *Małe Rynarcice*. Lit.: SNGŚI XII 38. JCh/PS

Rynarczyce zob. Lenarczyce

Rynarzewo, wś, dawniej mto, bydg., gm. Szubin, 8 km na płn.-wsch. od Szubina: locare civitatem iure Novi fori in hereditate ipsius ... dicta *Rinarzewo* (1299) KW II 185; de *Rinarzewo* (1369) XVI KW III 328; de *Rinarzewo* 1394 Lek II nr 1009; de *Rinarzewo* 1456 ARP I nr 680; in *Rinarzow* ... oppidum *Rinarzewo* 1521 Matr IV/1, nr 3736; *Rynarzewo* miasteczko 1577, *Rymarzew* 1579 ŻDz XII 188, 192; *Rynarzew* 1673 MKI(ASK 74, 95); *Rynarzew* al. *Rynarzewo*, mto 1889 SG X 102–3; *Rynarzewo*, -wa, *rynarzewski* 1971 UN 185, 25; gw. *rinażewo*, -va, *rinażeski*. — Od n. os. **Rynarz*, por. *Rynerz* (: niem. n. os. *Rinner* Gott 491) SSNO IV 534, z suf. -ewo, -ew. Przejściowa postać *Rymarzew* jest wynikiem adideacji do ap. *rymarz*. ZZ

Rynczke zob. Kliczkowy

Ryndy zob. Szaniawy

Rynek (1), cz. Pamięć, dawniej wś, kiel., gm. Raclawice-Pałecznicza: *Przyrynek*, folw. 1783–84 RejKor 267; *Przyrynek* 1790–92 SHGKrMat 266; *Rynek* 1877 Zin II 127; *Rynek* 1889 SG X 103; *Rynek*, wś 1902 Przew II 141; *Rynek*, wś 1921 Sk III 68; *Rynek*, wś 1933 SkBy 1490; *Rynek*, -nku 1964 UN 13, 74. — Dawniej *Przyrynek*, od wyrażenia przyimkowego *przy rynku*, co się wiąże ze specyfiką zabudowy wsi; od XIX w. *Rynek*. IV

Rynek (2), wś zaginiona, leżała koło Myśliborza, koniń., gm. Golina: mol. d. *Rynek* 1461 Koz V 266; we wsiach Myśliborz i *Rynek* 1470 SHGKI(PG 8, 62v). — Pierwotnie n. młyń, związana zapewne z n. os. pochodzenia niem. *Rynek* SSNO IV 458–9 (: niem. n. os. *Regen(h)old* Gott 388) lub może z nienotowanym ap. **ryn*, **rynek*, tu w znaczeniu 'rów doprowadzający wodę do młyń' (: niem. *Rinne* (*Renne*); ciek; rów melioracyjny' Lex 169). ZZ

Rynek (3), wś, ostroł., gm. Wąsowo, 9,5 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Rynek* (1442) SHGMz(Ep. 7, 218v); *Rinek* (1446)1456 SHGMz(MK 3, 331); *Rynek* 1478 ZHer nr 530, przyp.; *Rynek* 1494 SHGMz(MK 18, 74v); *Rynek* 1510 SHGMz(PT 6, 109–110); *Rynek* 1783–84 RejKor 554; *Rynek* 1827 Tabella II 155; *Rynek*, *Rynek Grodziski* al. *Rynek Nowy* 1839 MpKwat V 3; *Rynek*, folw. *Rynek Grodziski* al. *Rynek Nowy*, wś 1889 SG X 103; *Rynek I*, *Rynek II* 1921 Sk V 64; *Rynek*, -nku, *rynkowski* 1971 UN 134, 15. — Zapewne od n. os. *Rynek*. W XIX w. n. z członami odróżniającymi od *nowy* i *grodziski* (: *grodzisko*). Lit.: ZMaz 326. UB

Rynek (4), wś, tor., gm. Grodziczno, 11 km na płn.-zach. od Lidzbarka: *Reyneken* 1407 MTB 439; *Reynkendorf* 1414 Br 159; *Reynkaw* ok. 1423/24 DK 105; *Renk*, *Reyneke*, *Reinkendorf*, *Reynkow* XV KętL 87; *Rynkowscy* ziemianie 1570 ŻDz XXIII 26; *Rynek* 1647 Font IV 97; *Rynek* 1667–72 Font VI–X 418; *Rynnek* 1772/73 HAPr IV 639; *Rinnek* 1789 Goldb II 202; *Rinnek* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Rynnek* — *Rynek* 1879 KętN 96; *Rynek*, niem. *Rynnek* 1889 SG X 103; *Rynek*, niem. *Rynnek* 1921 Sk XI 37, 86; *Rynek* (*Ryneck*) 1925 Krzep 102; *Rynek*, -nku, *rynkowski* 1971 UN 170, 14. — Dawna n. niem. od n. os. *Reine(c)ke*, *Rein(c)k(e)* (: *Reiner*, *Reinert* < *Reinhard*) BahlowNdN 378, w l. mn., okresowo też z członem -au i -dorf 'wieś'. Nazwa spolonizowana jako *Rynek*, z adideacją do ap. *rynek*. Lit.: SHGCh 110. WK

Rynek zob. Czarnomin-Rynki, Dzierzkowice

Rynek Grodziski zob. Rynek (3)

Rynek Nowy zob. Rynek (3)

Rynerzowice, wś zaginiona, leżała koło Luborzycy, w pow. krakowskim: *Rynerius Rynerij* ... totam partem ... suam hereditatis et possessionis, quam habebat ex successione paterna iuxta villam ... Luboricam ... tradidit 1346 Kkk I 231; *Soror vterina Rynerij* ... de *Rynerzowycz* ... in *Rynerzowycz* iuxta Luborziczam 1354, *Rynerzowicze* 1356 Kkk I 255, 264. — Od n. os. *Rynerz* (n. założyciela wsi), z suf. -owice, ta pochodzenia niem., por. *Reiner* Gott 479. Lit.: RKrak 147. IN

Rynia (1), wś, siedl., gm. Dobrze, 17 km na pld.-wsch. od Tuszcz: *Rynia* (1565) Lumaz II 198; *Rynia* 1783 MpPerMz; *Rynia* 1827 Tabella II 155;

Rynia

Rynia 1839 MpKwat V 4; *Rynia* 1889 SG X 104; *Rynia* 1921 Sk I 147; *Rynia*, -ni 1982 WUN III 176. — Od n. rz. *Rynia*, której źródła znajdują się w pobliżu wsi, por. *Rena* (1415)1456 SHGMz (MK 3, 6). Hydronim niejasny, uznawany przez badaczy za bałtycki lub przedślówiański. Lit.: Babik 547. UB

Rynia (2), wś, warsz., gm. Nieporęt, 4,5 km na płd. od Serocka: *Rena* 1424 Tym 236, przyp. 65; *Renya* 1429 MkM II nr 27, 791; *Renya* 1430, *Renya* 1433 MkM II nr 224, 466; *Renya* 1459 ZHer nr 167; *Rynya* 1465 SHGMz(Ep. 9, 179v); *Ryna* 1466 SHGMz(Ep. 9, 202); *Renya* 1477 SHGMz(Ep. 13, 137v); de *Rynye* 1479 SHGMz(Ep. 13, 274v); nagymyenyv *Reny* 1488 Warsz nr 1636; *Renya* 1496 SHGMz(MK 18, 98v); *Renya* 1511 ZHer nr 896; *Rinia* 1580 ŻDz XVI 256; *Rynie* 1783 MpPerMz; *Rynia* 1783–84 RejKor 596; *Rynia* 1827 Tabella II 155; *Rynia* 1839 MpKwat IV 3; *Rynia* 1889 SG X 104; *Rynia*, -ni, *ryński* 1971 UN 132, 16. — Nazwa ponowiona z n. wodnej (zob. wyżej). Wieś leży nad Bugiem, u ujścia rz. Rządzy, która pierwotnie była określana jako *Rynia*. Lit.: SHGWarsz 251–2. UB

Rynica, wś, szczec., gm. Widuchowa, 12 km na ptn. od Chojny: villa ..., per cuius medium fluvius defluit, qui Rodembeke nuncupatur 1252 PU I 666 (tu?); *Rodenbeke* (1255) PU II 22; *Roderbeke* (1334) XVI PU VIII 306; *Roderbeck* 1784 Brüg II 79; *Roderbeck* 1789 MpGillyPom; *Roderbeck* 1835 MpUMbl 1485; *Roderbeck* — *Rynica*, -cy, *rynicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rynica*, -cy 1982 WUN III 176. — Dawna n. niem. ponowiona z n. rzeki *Roderbeck* (zob. pierwszy zapis), przepływającej przez wieś, ta od średniem. *rot* 'czerwony' i od *bek(e)* 'rzeka'. Nazwę *Rynica* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Duma, HE IV 85. BCz

Rynie, wś, suwal., gm. Wieliczki, 9,5 km na wsch. od Olecka: zu *Grisowa* 1557, *Jaschowitz* 1558, zu *Krzsowa* 1563, *Mathes Jesch* (!) 1601 BiałKoł 144–5; *Ringen* 1614 KętL 518; *Rynien*, *Ringen* poł. XVII BiałKoł 145; *Ringen* 1785 Goldb III 170; *Ringen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Ryngin* 1839 MpKwat VI 3; *Ringen* — *Rynie* 1879 KętN 168; *Krzyżowo* al. *Rynie* 1882 KętL 518; *Krzyżowo* al. *Rynie* 1883, *Rynie* 1889 SG IV 823, X 104; *Krzyżowo* — *Ringen* 1941 Choj 66; *Ringen* — *Ry-*

nie 1946 Ley I 141; *Ringen* — *Rynie*, *Ryni*, *ryński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rynie*, -ni 1982 WUN III 176; gw. *rīñe*/*rīñjen*. — G. Białuński twierdzi, że wieś miała kilka nazw. Najstarsza — od n. miejsca *Krzyżowa* (*Krzsowa*; ta raczej od ap. *krzyż*, co ma związek z położeniem przy granicy z Litwą i innymi wsiami). Kolejna n. *Jaszkowice* (mniej prawdopodobne *Jeżowice*, jak chce G. Białuński) utrwała nazw. komornika starościankiego Macieja *Jaszkowica* (Mathsen *Joschowitza*), syna *Jaschko* Landcämmaerna, por. *Jaszko*, *Jaszkowic* (: *Jan*) SSNO II 461, 466. Nazwa *Rynie*, znana od poł. XVII w., o niepewnej etymologii; może od prus. n. os. **Rinio* (: lit. *reñgti* 'szykować, przygotowywać, organizować', *ringa* 'ktoś, kto siedzi skurczony, zwinięty w kłębek', *ringė* 'linia falista, zygzak; pręga, szrama, zygzak', *ringuoti* 'wić się (o rzece), zwiącać, skręcać' SESmocz 510), lit. n. w. *Ringė*, *Ringā*, *Ringėlis*. W XIX w. W. Kętrzyński spolonizował n. jako *Rynie* (l. mn.) i w takiej postaci została ona ustalona po 1945 r. Lit.: Olecko. Z dziejów miasta i powiatu, 1974, 183; Szczecińskiak, PMT XII 203; BiałKoł 144–5, 164. RP

Ryni(e)schdorf zob. **Kurkocin**

Rynkajeżory zob. **Rynkojeziory**

Rynki, wś, biał., gm. Suraz, 7 km na wsch. od Suraza: *Rimki* 1558 ŻDz XVII/1, 175; *Rimki* i *Dupki* 1558 AWAK XIV 46, 52; *Rimky* 1562, Villa *Rymki* seu *Dupki* 1676 Kond 176; *Rynki* 1711 AWAK VII 434; *Rynki* 1775–89 Kond 176; *Rynki* 1839 MpKwat VI 6; *Rynki* 1889 SG X 104; *Rynki* 1921 Sk V 18; *Rynki*, -nek, *rynkowski* 1973 UN 158, 55; gw. *rynki*, -uŃ, *rynkowski*. — Początkowo *Rynki*, od n. os. *Rymko* (: im. cerkiewnego *Rimma* lub lit. *Rymas*), w l. mn., por. Maciej *Rymko* (z tej wsi) 1558 AWAK XIV 52. Od XVIII w. *Rynki*, w wyniku zmiany -m- > -n-. Dawna oboczna n. *Dupki*, od brus. n. os. *Dubko* BiryłaBA II 138, w formie pluralnej. Do n. os. por. brus. *dub* 'dąb'. Lit.: Kond 176. EB

Rynki zob. **Czarnomin-Rynki**

Rynkojeziory, wś, suwal., gm. Sejny, 9 km na ptn. od Sejn: stan *Rymeyki* 1522 WiśnSejn 59; sioło *Rymkożejmy* (1644) SG V 763; Z *Rynkozierow* 1684, *Rynkozis* 1686, *Rynkaieżory* 1691, *Rynkozory* 1760 SHGPd(APS ks. 1 nr 358, 161, 797); z *Rymkożor* 1765 SHGPd(APS ks.chrz. 518); *Linkozory* (!) 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr

6011, 115–120); *Rynkoziery* 1790 SHGPd(APS ks.chrz. 36); *Rynkojeziory* 1802 WiśnSejn 182; *Rynko jeziory* (!) 1827 Tabella II 155; *Rynkojeziory* 1839 MpKwat VI 3; *Rynkojeziory* 1889 SG X 104–5; *Rynkojeziory* 1921 Sk V 71; *Rynkojeziory*, -ziory 1982 WUN III 176. — Początkowo *Rymejki*, od n. os. *Rymejko*, por. lit. *Rimas*, *Rimeikà* (: *rimti* ‘podpierać; wspierać kogo’) Zinkevičius 190, w l. mn. Następnie n. w formie złożenia lit. *Riņkežerai*, pol. *jeziory*, z drugim członem od lit. ap. *žēras*, pol. *jeziory* (wieś leży w pobliżu jez. Gaładuś). Zapisy poświadczają różne formy powstałe w wyniku skrótów i zmian fonetycznych (mieszanie m i n): *Rymkożejmy*, *Rynkoziery*, *Rynkozory*, także *Rynkajeżory*, *Rynkozis* (zapewne n. pod wpływem j. litewskiego). W XIX w. ustaliła się n. *Rynkojeziory*. Lit.: Buch, Onom VII 226; WiśnSejn 59, 66, 102, 182. EB

Rynkoziery zob. **Rynkojeziory**

Rynkozis zob. **Rynkojeziory**

Rynkozory zob. **Rynkojeziory**

Rynkówka, wś, gdań., gm. Smętowo Graniczne, 9 km na pñ.-zach. od Nowego: *Rukescancz* 1402–15 Krie 83; *Rinkowka* 1534 Inwwłoc 115; *Rinkowka* 1583, *Rynkowka* 1597 Font I–III 71, 382; *Rynkowka* 1648 RP 176; *Rynkówka* 1682 Font V 96; *Rynkowka* 1710 PMT VII 60; *Rinkowken* 1789 Goldb II 202; *Rynkowken* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rinkowken* — *Rynkówka* 1879 KętN 88; *Rynkówka*, niem. *Rinkowken* 1889 SG X 105; *Rynkówka*, niem. *Rinkowken* 1921 Sk XI 18, 86; *Rynkówka*, -ki 1982 WUN III 176; gw. *řinkůfka*, -fki, *řinkofski*. — Nazwa od niem. n. os. *Rink*, *Ryn* (: *Reinhard*) BahlowNdN 378 lub od n. os. *Rynek*, *Rynka* SSNO IV 458 (: *ryn(e)k* lub *rynka* ‘płaski rondelak’), z suf. -ówka, lub związana z im. i nazw. właściciela *Winricus* [V]ranz (1354) PrUr V 164, wtórnje zniekształcona. Lit.: Górniewicz, PMT VII 60; CzNiem 108. WK

Rynoltowice, os. niezidentyfikowana, może Umultowo, pozn., gm. Suchy Las: *Rinolthowicze* 1416 Koz III 163. — Od n. os. *Rynolt* SSNO IV 459 (: niem. n. os. *Regen(h)old* Gott 388), z suf. -owice. Lit.: SHGPn IV 257. ZZ

Rynolty, wś, łomż., gm. Szumowo, 12 km na pñ.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Rinolth* 1449 SHGMz(Ep. 5, 32); granicies ... *Rynolthowskye* et Prosszyenskye 1473 SHGMz(MK 9, 30v);

granicies *Arnolthy* 1474, *Rinolthowske* granicies 1476 SHGMz(MK 9, 46av i 108v); *Rynolthi* 1490 SHGMz(Ep. 10, 748); *Rynolthy Wyszenyerz* 1515 SHGMz(PT 1, 223v); *Wyszomierz Rypulity* (!) 1783–84 RejKor 560; *Wyszomierz rynałty* 1827 Tabella II 299; *Wyszomierz Rynolty* 1839 MpKwat V 3; *Rynolty* 1889 SG X 105; *Rynolty*, -nolt 1982 WUN III 176. — Od n. os. pochodzenia niemieckiego *Rynolt*, w l. mn. Efemerycznie w XV w. występuje forma *Arnolty*, z nawiązaniem do n. os. *Arnolt*. Okresowo *Wyszomierz-Rynolty*; o członie pierwszym zob. *Wyszomierz Wielki*. UB

Rynow zob. **Kabiny**

Rynowo (1), wś, ciech., gm. Lubowidz, 10 km na zach. od Żuromina: *Rynowo* 1783–84 RejKor 631; *Rynowo* 1827 Tabella II 155; *Rynowo* 1889 SG X 105; *Rynowo* 1921 Sk I 92; *Rynowo*, -wa 1982 WUN III 176. — Od n. os. *Ryn* (pochodzenia niem.) RymSEN II 378, z suf. -owo. UW

Rynowo (2), wś, szczec., gm. Łobez, 9 km na pñ.-wsch. od Łobza: *Rinow* 1564 CdB A XXIV 307; *Rünow* 1618 MpLub; *Rinou* 1628 LorSNH 98; *Rienow* 1789 MpGillyPom; *Rienow* 1836 MpUMbl 968; *Rienow* — *Rynowo*, -wa, *rynowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rynowo*, -wa 1982 WUN III 176. — Nazwa może od n. os. *Ryn*, z suf. -ov-, lub ma związek z ide. *rei-//*roi- ‘rzeka, prąd wody’ (zob. też n. m. *Ryn*). Nazwa *Rynowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 50. BCz

Rynskie zob. **Reńszczyzna**

Rynszczyzna zob. **Reńszczyzna**

Rynszt, cz. Przewozu, dawniej wś, ślup., gm. Studzienice: *Rynszt* 1831, *Rinscht* 1847, *Col. Rinsch* 1862–79 PMT IX 55; *Rynszt*, niem. *Rinscht*, miejscowość 1889 SG X 107; *Rynsk* — *Rinek* 1947 PMT IX 55; *Rinsch* — *Rynszt*, -u, *ryn-sztecki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Rynszt*, niem. *Rinsch*, przejściowo *Ryńsk* 1972 Mazur II 159; *Rynszt*, -tu 1982 WUN III 176; kasz. *řinšt* 1923 Lor 148; *řinšt*, -u, *řinški* Lor A 31. — Dawniej zapewne **Ryńsko*, od bazy **ryn* (por. n. m. *Ryn*, *Rynowo*), z suf. -sko. Nazwa prawdopodobnie wtórnje derywowana przy użyciu suf. *-j- i przekształcona wskutek procesów dysymilacyjnych w *Rynszt*. Pierwotnie dotyczyła chyba jez. *Rinsch* (dziś *Ryńskie Jezioro*), por. *Rinsch* 1780 PMT IX 55. Lit.: Surma, PMT IX 55. BCz

Ryńsk

Ryńsk, wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 10 km na pld.-zach. od Wąbrzeźna: in villa ... *Renis* (1341) PrUr III 251; *Renys* 1397 MTB 218; von *Renis* 1408 Kętl 127; von *Renysch* 1411, von *Renys*, von *Reynis*, von *Renicz* (1411) AST I 179, 180, 182, 186; *Renicz*, *Renys* 1414 Br 162, 149; *Renicz* 1416 Font XXIX 202; vom *Reynisschendorffe*, vom *Rynisschendorfe* 1419 Font XXIX 243; *Renis* ok. 1423/24 DK 94; von dem *Reynesschen Dorffe* 1427 Font XXIX 384; *Renys* 1445 Woel 463; *Reintcz* 1449 Font LXIII 292; *Reynischdorff* 1454 Font LV 64; *Rynsko* 1526 Matr IV/1, nr 5112; do wsi *Rinska* 1565 Lumalb 158; *Rinsk* 1572 ŻDz XXIII 37; *Rynsk* (1641) Woel 1028; *Rińsk* 1647 Font IV 70; *Rinsk*, teut. *Reinsch*, *Rynsk*, *Ryńsk* 1667–72 Font VI–X 17, 79, 692; *Ryńsk* 1682 Font V 26; *Rynsk* 1789 Goldb II 208; *Rinsk* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rinsk* — *Ryńsk* 1879 Kętn 123; *Ryńsk* 1889 SG X 105–6; *Rheinsberg* seit 1902, fr. *Rynsk*, auch *Rynsken*, *Rinefeld*, *Reinsch* 1912 Bär 98; *Ryńsk*, niem. *Rheinsberg* 1921 Sk XI 64, 86; *Ryńsk* (*Rheinsberg*) 1925 Krzep 103; *Ryńsk*, *-ka*, *ryński* 1971 UN 189, 17. — Dawna n. niem. *Renis*, *Renysch*, potem *Reinisch* od n. os. *Renis*, *Reinisch*, *Reins* (: n. os. *Raginulf*, por. śrwniem. *rān* ‘smukły, wysoki’ Gott 398) albo od pol. n. os. *Ranisz* SSNO IV 444, z przejściem *Ra-* > *Re-*. Od XV w. występowała z członem *-dorf*, a od 1902 r. z członem *-berg*. Polonizacja polegała na przejściu fonetycznym pierwszego członu n. z upodobnieniem do nazw na *-sk*. Lit.: SHGCh 110–1; Rospond, *-bsk* 227. WK

Ryńsk zob. **Kliczkowy**

Ryńska Wieś zob. **Reńska Wieś** (1)

Rypalki, dziś *Rypalki Prywatne*, wś, dawniej także *Rypalki Rządowe*, wś, włoc., gm. Rypin, 4,5 km na pln.-wsch. od Rypina: *Rypalki* 1784 MpPerPł; *Rypalki* 1827 Tabella II 155; *Rypalki prywatne*, *Rypalki Rządowe* 1877 Zin II 128; *Rypalki Prywatne*, *Rypalki Rządowe*, dwie wsi 1889 SG X 107; *Rypalki Prywatne* 1921 Sk I 164; *Rypalki* 1952 UW 55; *Rypalki Prywatne*, *-palk-nych*, *rypalski*, *Rypalki Rządowe*, *-palk-wych* 1971 UN 183, 28; *Rypalki Prywatne*, *-palk-nych* 1982 WUN III 176. — Od n. os. **Rypalek*, por. *Rypala* RymSEN II 378 (: *rypać* ‘bić, rzucać, skrzypieć’), w l. mn. Okresowo dwie wsi; człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *prywatny*, *rządowy* wskazują na dawne stosunki własnościowe. KZ

Rypia Góra, wś zaginiona, leżała koło Koła, koniń.: Wieś *Rypiagora* 1628–29 Luwlkp I 112; *Wies Rypia Gora* ... w 1765 Dezertą nazwana, teraz jest osadzona Ołędrami 1789 MKI(ASK 109, 371). — Od n. os. *Ryp* SSNO IV 534 (: im. *Rupin*, *Rufinus*) i od ap. *góra*. Związek z ap. *rypa* ‘wielkie rumowisko skał, osypujących się na podobieństwo wałów u podnóża gór’ SW V 795, mniej prawdopodobny. ZZ

Rypidlów zob. **Gać-Rypidlów**

Rypielowo zob. **Gać-Rypidlów**

Rypin, mto, włoc.: *Rippin*, *Rjpin* (1348) CdP I 199; nostra *Nova civitate Rippinensi* 1348 CdP II 703; *Ripin* 1352 Kuj 323; *Rippen* 1389, *Rippin* 1403 CdP II 772, 355; *Ripino* 1419, *Noua Ripino* 1420 Koch nr 1154, 1571; *Ryppin* 1502 AC III nr 206; *Rippinensi* 1550, in *Rippin* 1551 ACPłoc 206, 209; *Civitas Rypin* 1564 ŻDz XII 287; *Ripin* 1564–65 Luwlkp II 269; *Ripin* 1575, *Ripinenses* 1576 ACPłoc 260, 264; *Rypin* 1628–32 Luwlkp III 62; *Rypin* 1784 MpPerPł; *Rypin* 1789 Borucki 42; *Rypin* 1827 Tabella II 155; *Rypin* 1889 SG X 108–11; *Rypin* 1921 Sk I 157; *Rypin*, *-na*, *rypiński* 1971 UN 183, 5. — Nazwa grodu *Ripin*, *Rypin* występuje już w falsyfikacie mogileńskim datowanym na rok 1065 (por. KW I 4). W l. 1327–29 nastąpiło przeniesienie grodu na teren nowego Rypina, a lokacja miasta miała miejsce w 1345 r. Nazwa miasta ponowiona z n. grodu, zapewne od n. os. *Rypa* (: *rypać* ‘bić, rzucać, skrzypieć’) RymSEN II 378, z suf. *-in*, przejściowo *-ino*, zob. też *Starorypin*. W XV w. n. okresowo z członem odróżniającym, od przym. łac. *novus* ‘nowy’. Lit.: Guldon 26; Nieckula, *-ov-* 304; RymNmiast 210; Rypin. Szkice z dziejów miasta, 1994, 31–2. KZ

Rypin Stary zob. **Starorypin**

Rypinek, cz. Kalisza, dawniej wś: *Rupinius filius Iaschkonis* ... quia *Ripinius* montem suum hereditarium in fine predii sui hereditatis sue Podgorze (1287) 1580 KW I 534; *Ripino* 1576 SHGKI(ASK 12, 597); *Ripino* 1579 ŻDz XII 120; *Rypinek* 1674 MKI(ASK 74, 142); *Rypinek* 1775 MKI(Tab 19, 7); *Rypinek* 1827 Tabella II 155; *Rypinek*, wś i folw. 1889 SG X 111; *Rypinek* 1921 Sk II 14; *Rypinek*, *-nka* 1971 UN 80, 49. — Od n. os. *Ryp*, z suf. *-ino*, wtórnie *-inek*. ZZ

Rypino zob. **Rypin**, **Rypinek**

Rypiolowo zob. **Gać-Rypidlów**

Rypoltowice zob. **Rypultowice**

Rypultowice, wś, łódz., gm. Pabianice, 2 km na płn. od Pabianic: [Rypultowice] (1398)1482 SHGŁęcz II 80; *Ripoltowice* 1402 Koz VII 88; *Rypolthowycze* 1470–80 DB I 283; *Rypolthovicze* 1511 ŻDz XIII 192; *Rypulthovicze* 1511–23 LLB I 381; *Rypulthowycze* 1552 ŻDz XIII 238; *Rypultowice* 1783–84 RejKor 87; *Rypultowice* 1827 Tabella II 155; *Rypultowice* 1889 SG X 112; *Rypultowice* 1921 Sk II 46; *Rypultowice*, -wic 1982 WUN III 176; gw. *rypułtońcice*, -ńc, *rypułtoski*. — Od n. os. *Rypult, Rypolt (: niem. n. os. *Rippold* Brech II 418), z suf. -owice. Lit.: SHGŁęcz II 80; Rymut, Słownikostwo polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem *-(ov)itjo- na tle zachodniostowiańskim, 1973, 114. EB

Ryschaw zob. **Reszki** (2)

Rysie (1), wś, ostroł., gm. Tuszcz, 2,5 km na płn.-wsch. od Tuszca: *Rysie* 1827 Tabella II 155; *Rysie* 1839 MpKwat V 4; *Rysie* 1889 SG X 112; *Rysie*, -siów 1982 WUN III 176. — Od n. os. *Ryś* SSNO IV 536 lub od ap. *rys*, w formie l. mn. UB

Rysie (2), wś, siedl., gm. Dęba Wielkie, 7 km na płn.-zach. od Mińska Mazowieckiego: Wieś nowa *Risie* (1565) Lumaz I 104; *Rysie* 1576 ŻDz XVI 223; *Ryssie* 1617 Lumaz I 210; *Rysie* 1783–84 RejKor 766; *Rysie* 1827 Tabella II 155; *Rysie* 1839 MpKwat V 4; *Rysie* 1889 SG X 112; *Rysie*, -si 1982 WUN III 176. — Wieś została założona w 1561 r. UB

Rysie zob. **Rudy** (5)**Rysiewice** zob. **Rysiuwice****Rysinek** zob. **Ryszewek**

Rysiny (1), dziś *Rysiny* i *Rysiny-Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Kłodawa, 9,5 km na płn.-zach. od Kłodawy: *Ryschyny* 1511–23 LLB II 449; *Rissiny* 1576 ŻDz XIII 79; *Rysiny* 1793 MpPerŁęcz; *Rysiny* 1827 Tabella II 155; *Rysiny*, wś i folw. 1889 SG X 112; *Rysiny*, wś i folw. 1902 Przew II 142; *Rysiny*, wś, *Rysiny*, kol. 1921 Sk II 28; *Rysiny*, wś i kol. 1933 SkBy 1491; *Rysiny*, wś, *Rysiny*, kol. 1952 UW 70; *Rysiny*, -sin, *Rysiny-Kolonia*, -sin-*nii*, *rysiński* 1970 UN 82, 22. — Od n. os. *Ryś*, z suf. -iny. Drugi człon w n. zestawionej od ap. *kolonia* 'osada'. EB

Rysiny (2), wś, koniń., gm. Kramsk, 11,5 km na pld.-zach. od Sompolna: *Rysiny Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Rysiny* 1827 Tabella II 155; *Rysiny*,

kol. 1889 SG X 113; *Rysiny* 1921 Sk II 40; *Rysiny*, -sin 1982 WUN III 176. — Człon drugi w n. zestawionej od ap. *holendry*, zob. *Holendry* (1). ZZ

Rysiny-Kolonia zob. **Rysiny** (1)

Rysiuwice, os., dawniej wś, opol., gm. Otmuchów, 6,5 km na płn.-wsch. od Otmuchowa: ip-sam ... *villam Ryzonis* (1244)XIV SUr II 167; *Rysovitz* ... *Ryzowitz* ok. 1300, Margaretha de *Ryzewicz* ... *Ryssenwicz* 1368, *Rysewicz* 1369, 1374 CdSil XIV 27, 36; *Reysewicz* 1448 CdSil XXXV 92; Janko *Reysewicz* 1456, Jancke *Reysewicz* 1459, Hanns Rothwitz von *Reysswitz* 1509, Johannes Rottwitz von *Reysswitz* 1510, Hans Rodwicz von *Reysewicz* 1521, auf *Reisewitz* 1551 CdSil XXXVI 49, 51, 78, 79, 84, 93; *Reiswitz* 1638 J I 124; Allodium *Reiswitz* 1651/52 CdSil XIV 27, przyp. 307; *Rensewitz* (!) ok. 1658 MpDSGrot; *Reisewitz* 1736 MpWielGrot; *Reisfwitz* 1743, *Reissewitz* 1756, *Reisewitz* 1770 SNGŚI XII 38; *Reisewiz* 1784 Z III 392; *Reisewitz*, inclus, des eingegangen Bogwitz 1845 K 542; *Reisewitz* 1900 Myc 79; *Rysiewice* (*Reisewitz*) — *Eichengrund* 1939 Prus 65; *Eichengrund* — *Rysiuwice*, -ic, *rysiowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rysiuwice*, -wic 1982 WUN III 176. — Początkowo n. *Rysiuwice*, od n. os. *Ryś*, *Rysz* (od ap. *rys* lub od niem. n. os. *Risch* < *Richard*, *Ricohard* Gott 404, 411), z suf. -owice. Pierwszy zapis *Villa Ryzonis* zlatynizowany. Nazwa zniemczona jako *Rysovitz*, *Rysewicz*, *Reis(e)witz*. Nazwa *Eichengrund* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rysiuwice*. Lit.: SGTS XXI 252–4; SNGŚI XII 38–9; BorOp 77; BorGŚI 181. JCh/PS

Rysiów zob. **Rusinów** (1)**Ryskowo** zob. **Reskowo****Rysowo** zob. **Ryzowie**

Ryszardów (1), cz. Plucic, okresowo wś, piotr., gm. Gorzkowice: *Ryszardów*, folw. 1889 SG X 114; *Ryszardów*, folw. 1902 Przew II 142; *Ryszardów*, wś 1921 Sk II 70; *Ryszardów*, wś 1933 SkBy 1491; *Ryszardów*, wś 1967 SM 1000; *Ryszardów*, -dowa 1982 WUN III 177. — Od im. *Ryszard*, z suf. -ów. EB

Ryszardów (2), wś, płoc., gm. Łanięta, 15 km na płn.-zach. od Kutna: *Ryszardów* 1921 Sk I 53; *Ryszardów* 1952 UW 89; *Ryszardów*, -dowa 1982 WUN III 177. UB

Ryszewek

Ryszewek, os., dawniej wś, włoc., gm. Lipno, 4 km na pld.-zach. od Lipna: *Ryszewek* 1784 MpPerPł; *Rysinek* 1789 Borucki 40; *Ryszewek* 1825 Gawarecki 153; *Ryszewek* 1827 Tabella II 155; *Ryszewek* 1877 Zin II 128; *Ryszewek*, wś 1889 SG X 114; *Ryszewek* 1902 Przew II 142; *Ryszewek*, kol. 1921 Sk I 61; *Ryszewek*, kol. 1933 SkBy 1491; *Ryszewek* 1967 SM 1000; *Ryszewek*, -wka, cz. wsi Tomaszewo 1972 UN 180, 41; *Ryszewek*, -wka 1982 WUN III 177; gw. *ryśivek*, -fka. — Od nazw. *Rysz*, *Ryś* RymSEN II 379, z rzadkim suf. -ewek, też -inek. KZ

Ryszewko (1), wś, bydg., gm. Gąsawa, 14 km na pñ.-wsch. od Mogilna: de *Risewa* 1358 KW III 118; de *Parvo Rysszewo* (1366)XV, de *Ryschewo* (1383)1537 KW III 289, 536; de *minor* *Ryssowko*, *Ryschewko minor* 1511–23 ŁLB I 168, 170; *Ryszewko* 1577 ŻDz XII 188; *Ryszewko* des. 1674 MKI(ASK 74, 237); *Ryszewko* 1783–84 RejKor 132; *Wies Ryszewko* 1789 MKI(Tab 34, 92); *Ryszewko* 1889 SG X 114; *Ryszewko*, -ka, *ryszewkowski* 1971 UN 192, 10; gw. *ryśyŃko*, -ka, *ryśyŃcany*. — Dawniej *Ryszewo*, od n. m. *Ryszewo* (1), także z członem odróżniającym od łac. przym. *parvus* 'mały'. Od XVI w. *Ryszewko*, forma zuniwerbizowana z suf. -ko; efemerycznie do formy deminutywnej dodawano człon łac. *Minor*. ZZ

Ryszewko (2), wś, szczec., gm. Pyrzyce, 5,5 km na pñ.-zach. od Pyrzyc: *Parve Riscowe* 1316 PU V 251; *Parvam Riscow* 1323 PU VI 179; *Lüteken Riscow* 1618 MpLub; *Kl. Rischow* 1789 MpGilly-Pom; *Kl. Rischow* 1833 MpUMbl 1408; *Klein Rischow* — *Ryszewko*, -ka, *ryszewceki* 1948 MPol XXV nr 14; *Ryszewko*, -ka 1982 WUN III 177. — Dawniej n. zestawiona, od n. sąsiedniej wsi *Riscow*, dziś *Ryszewo* (2), i od przym. łac. *parvus*, średniem. *luttik*, niem. *klein* 'mały'. Postać *Ryszewko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma II 50; Rymar, ZPyrz I 177. BCz

Ryszewko Minor zob. **Ryszewko** (1)

Ryszewo (1), wś, bydg., gm. Rogowo, 6 km na pld.-zach. od Rogowa: de *Riszow* (1293), de *Rischow* 1345 KW II 72, 569; de *Rischewo* 1407 Bob nr 133; *Ryschow maior*, *Ryschewo maior* 1511–23 ŁLB I 168, 170; *Ryszewo* 1783–84 RejKor 132; *Ryszewo* 1889 SG X 114–5; *Ryszewo*, -wa, *ryszewski* 1971 UN 192, 13; gw. *ryśewo*, -va, *ryśeski*. — Od

n. os. *Rysz*, *Ryś*, z suf. -ewo, -ew//ow. Okresowo n. z łac. członem dyferencyjnym *Maior*. ZZ

Ryszewo (2), wś, szczec., gm. Pyrzyce, 5,5 km na pñ.-zach. od Pyrzyc: *Ryssow* (1186)1450, *Rissio*, *Rissow*, *Rissowe* (1218)1450 PU I 136, 251; *Rescow* (1295), *Rischow* 1300 PU III 230, 401; *magna Rischowe* 1312, *Magne Riscow* 1316 PU V 78, 151; *Riscow* (1345) CdB A XVIII 388; *Groten Roscow* 1618 MpLub; *Gr. Rischow* 1789 MpGillyPom; *Gr. Rischow* 1833 MpUMbl 1408; *Gross Rischow* — *Ryszewo*, -wa, *ryszewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ryszewo*, -wa 1982 WUN III 177. — Od n. os. *Rysz*, *Ryszek*, *Ryś*, z suf. -ów. Nazwa zapisywana w postaciach niemczonych *Rissow*, *Riscow*, *Rischow*. Od XIV w. z członem dyferencyjnym od przym. łac. *magnus*, średniem. *grot*, niem. *gross* 'wielki'. Postać *Ryszewo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma II 50; Rymar, ZPyrz I 177. BCz

Ryszewo zob. **Biskupice** (22), **Ryszewko** (1)

Ryszewo Maior zob. **Ryszewo** (1)

Ryszewo Parvum zob. **Ryszewko** (1)

Ryszki (1), wś, rad., gm. Jasieniec, 11,5 km na pld.-wsch. od Grójca: de *Risky* 1415 Czer nr 744; de *Riszkow* 1418 Czer nr 630; *Risky* 1427 MkM nr 442; *Ryschky* 1482 SHGMz(MK 5, 206v); *Ryski* 1576 ŻDz XVI 241; *Ryszkow* 1783 MpPerMz; *Ryszki* 1783–84 RejKor 824; *Ryszki* 1827 Tabella II 155; *Ryszki* 1839 MpKwat IV 4; *Ryszki* 1889 SG X 115; *Ryszki* 1921 Sk I 47; *Ryszki*, -szek, *ryszkowski* 1971 UN 127, 30. — Od n. os. *Ryseki*//*Ryszek* SSNO IV 535, w l. mn. W XVIII w. notowany także wariant *Ryszków*, z suf. -ów. Lit.: GórnRWlkp 131; KopRad 402. UB

Ryszki (2), wś nieistniejąca, leżała w par. Liw, siedl.: Drugi Młyn *Ryskowa* niedaleko miasta na rzece Czerwonce ... Trzeci młyn Jakuba Riska na rzece Czerwonce ... Czwarty młyn, który trzyma Mikołaj Risko na rzece Czerwonce (1565) Lumaz II 178; *Ryszki* 1827 Tabella II 155; *Ryszki* 1839 MpKwat V 5; *Ryszki* 1889 SG X 115. — Wieś powstała z osady młyńskiej, odnotowanej w XVI w. Nazwa od n. os. *Ryszko* (por. pierwsze zapisy), w l. mn. UB

Ryszki zob. **Ryżki**, **Słończewo**

Ryszkowa Wola, wś, przem., gm. Wiązownica, 14 km na pñ.-wsch. od Jarosławia: *Wola Ryszkowa* 1662 ADP 47, k. 1181; pod *Ryszkową*

Wola 1734 AGZ XXIII 76; *Ryszkowa Wola* 1851 Sch 25; *Ryszkowa Wola* 1889 SG X 115–6; *Ryszkowa Wola, -wej -li* 1982 WUN III 177. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola* i od n. os. *Ryszek*, z suf. *-owa*. Zapisy historyczne potwierdzają zmianę szyku członów nazwy. Lit.: MakPrz 235–6. BCz

Ryszków zob. **Ryszki** (1), **Rzęczkowo**

Ryszow Maior zob. **Ryszewo** (1)

Ryś, wś, kal., gm. Sokolniki, 16 km na płn.-zach. od Wielunia: *Ryś* 1827 Tabella II 155; *Ryś*, os. leśna 1877 Zin II 128; *Ryś*, dwie os. 1889 SG X 112; *Ryś*, os. leśna 1902 Przew II 142; *Ryś*, leśn. 1921 Sk II 129; *Ryś*, leśn. 1933 SkBy 1491; *Ryś*, os. 1967 SM 1000; *Ryś, -sia, ryski* 1974 UN 53, 17. — Od ap. *rys* 'ssak z rodziny kotowatych'. EB

Rytarowce, wś włączona do Bykowiec, krośn., gm. Sanok: de *Ryterowce* 1435 AGZ XI nr 738; *Ritherowicze* 1437 AGZ XIII nr 158; *Ritharowycze* 1439, *Rytharowce* 1442 SHGsk III 91; *Rithrowcze*, de *Ritherowce* 1456 AGZ XI nr 3323, 3335; de *Rytherowycze* 1464, de *Rytherow*, de *Rytherowicze*, de *Ritarowicze* 1465 SHGsk III 91; *Ritherowce* 1465 AGZ VIII 173; de *Rytharewycza* (!) 1481 AGZ XVI nr 1517; *Bycowce* 1484 SHGsk III 91; *Rythalowicze* (!) 1487 AGZ XVI nr 1816; *Ritarowycze* 1508 ŻDz XVIII/1, 110; in villis hereditariis ... videlicet *Rytarowce*, Dolyna et Bykowce 1526 AGZ XIX nr 3127; *Rytarowice* 1589 ŻDz XVIII/1, 22; Bykowce seu *Rytarowce* 1654 Fast 126; *Rytarowce* z Bykowcami 1678 AGZ XXII 92. — Od ukr. n. os. *Ri(y)tar*, pol. *Rytar*, por. *Ryter*, *Ritter* SSNO IV 537 (: niem. *Ritter* 'rycerz'), z suf. ukr. *-owce*, pol. *-owice*. Lit.: SHGsk III 91–3; MakSk 144. BCz

Rytarowice zob. **Rytarowce**

Ryte Moczydła zob. **Rytomoczydła**

Rytel, wś, bydż., gm. Czernsk, 13,5 km na płd.-zach. od Czernska: *Retil* 1430, *Retel* (1430) XVI UKT 154; *Ritel* 1584 Font I–III 238; *Rettel* 1648 RP 185; z *Ryela*, *Retel* 1664 Font XXXII 172, 208; *Retel* 1682 Font V 120; *Rittel* 1789 Goldb II 202; *Rittel* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Rittel* — *Retel* 1879 Kętn 74; *Rytel*, ludowe *Retel*, niem. *Rittel* 1889 SG X 116–7; *Rytel* in. *Retel* (*Rittel*) 1925 Krzep 103; *Rytel* 1952 UW 50; *Rytel, -tla, rytelski* 1972 UN 176, 39. — Od nazw. *Retil*, por. Merten *Retil* 1430 UKT 154 (właściciel wsi). Od XV w. forma z metatezą *Retil* >

Ritel, a później niem. *ri-* przejęto jako *ry-*. Lit.: CzNiem 135. WK

Rytele zob. **Kamionka** (23)

Rytele-Olechny, wś, siedl., gm. Ceranów, 9,5 km na płn.-wsch. od Kosowa Lackiego: *Rytele* 1522 HMil 363; z ... *Ritelów*, *Rithelie*, *Olechny* 1580 ŻDz XVII/1, 25, 31, 72; *Rytele Olechny* 1616 HMil 365; *Rytele Olechny* 1793 SHGPd(Regof 1); *Rytele olechmy* (!) 1827 Tabella II 155; *Rytele Olechny* 1889 SG X 117; *Rytele-Olechny Szlacheckie* 1921 Sk IV 101; *Rytele-Olechny* 1952 UW 40; *Rytele-Olechny Szlacheckie* i *Rytele-Olechny Włociańskie*, dwie wsi 1967 SM 1000; *Rytele-Olechny, -tel-nów* 1982 WUN III 177. — Dawniej *Rytele*, od n. os. *Rytel* SSNO VII 216 (pochodzenia niem.), w l. mn., por. Paweł *Ritel* (z tej wsi) 1580 ŻDz XVII/1, 31. Wtórnie n. zestawiona *Rytele-Olechny*; drugi człon od n. os. *Olechna*, *Olechno* SSNO IV 112 (: *Aleksander*), w formie pluralnej. Okresowe człony dyferencyjne od przym. *szlachecki*, *włociański*. W obrębie tzw. okolicy szlacheckiej *Rytele* znajdowały się wsie: *Rytele-Olechny*, *Rytele Suche*, *Rytele Świąćkie*, *Rytele-Wszółki*. Lit.: GórnRPd 56. EB

Rytele Suche, wś, siedl., gm. Ceranów, 10 km na płn. od Kosowa Lackiego: *Rytele Suche* 1793 SHGPd(Regof 2); *Rytele suche* 1827 Tabella II 155; *Rytele Suche* 1889 SG X 117; *Rytele Suche* 1921 Sk IV 102; *Rytele Suche, -tel -chych* 1982 WUN III 177. — Nazwa zestawiona; drugi człon od przym. *suchy*. Lit.: GórnRPd 56. EB

Rytele Średnie zob. **Rytele Świąćkie**

Rytele Świąćkie, wś, siedl., gm. Kosów Lacki, 10 km na płn.-zach. od Kosowa Lackiego: *Średnie Rytele Świąćkich*, z *Rytelow Średnich*, z *Srednich Rytelow*, z *Świąćka* 1569 UPL 286; *Rythelie Średnie ... z Riteliów Średnich*, *Rithelie Schweczkich ... z Rytele Świeckiego ... z Riteliów Świeckich* 1580 ŻDz XVII/1, 31, 33; *Rytele Świąćkie* 1606 HMil 353; *Rytele-Świąćkie* 1676 CzRkps nr 1099; *Rytele Świąćkie* 1795 MpPerPd; *Rytele świeckie* (!) 1827 Tabella II 155; *Rytele Świąćkie* 1889 SG X 117; *Rytele Świąćkie* 1921 Sk IV 102; *Rytele Świąćkie, -tel -kich* 1982 WUN III 177. — Członki odróżniające od przym. *średni* i od nazw. *Świąćki*, w l. mn. Wieś należała do *Świąćkich* — szlachty pochodzącej z Mazowsza. Lit.: GórnRPd 56. EB

Rytele Świąćkie-Boreczek

Rytele Świąćkie-Boreczek zob. **Boreczek** (1)

Rytele-Wszolki, wś, siedl., gm. Ceranów, 10 km na płn. od Kosowa Lackiego: *Wszolki-Rytele* 1676 CzRkps nr 1099; *Rytele Wszolki*, na *Wszolkach* 1793 SHGPd(Regof 1, 2); *Rytele wszolki* (!) 1827 Tabella II 155; *Rytele Wszolki* 1889 SG X 117; *Rytele-Wszolki* 1921 Sk IV 102; *Rytele-Wszolki, -tel-lek* 1982 WUN III 177. — Drugi człón od n. os. *Wszolek* (: *wszol* 'wesł głowowa, bydłęca') RymSEN II 706, w l. mn. Lit.: GórnRPd 56. EB

Rytelowizna, cz. wsi Kamińskie Wiktory, dawniej wś, biał., gm. Poświętne: *Kamińskie Rytele* (!) 1839 MpKwat VI 6; *Kamińskie-reclawizna*, wś 1882 SG III 776; *Kamińskie Rytelewizna*, os. 1921 Sk V 112; *Kamińskie Rytelewizna*, os. 1933 SkBy 660; *Rytelowizna, -ny*, cz. wsi 1973 UN 158, 24; *Rytelowizna, -ny* 1982 WUN III 177. — Nazwa zestawiona *Kamińskie-Rytele*, później *Kamińskie-Rytelowizna*; o pierwszym człónie zob. *Kamińskie Jaski*, drugi człón od n. os. *Rytel*, w l. mn., później z suf. *-owizna*. Okresowo także *Kamińskie-Reclawizna*; drugi człón od n. os. *Reclaw* RymSEN II 332, 379 (: *Racisław*), z suf. *-izna*. Współcześnie występuje n. jednoczłonowa *Rytelowizna*. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 32. EB

Ryter zob. **Rytro**

Ryterowce zob. **Rytarowce**

Rytka zob. **Retka**

Rytlów, wś, kiel., gm. Łopuszno, 17 km na pld.-wsch. od Przedborza: *Rytlów*, kol. 1921 Sk III 49; *Rytlów*, kol. 1933 SkBy 1492; *Rytlów* 1952 UW 117; *Rytlów, -lowa, rytłowski* 1966 UN 24, 43. — Od n. os. *Rytel*, z suf. *-ów*. Lit.: KopKiel 199. IN

Rytomoczydła, wś, rad., gm. Jasieniec, 9 km na płn.-zach. od Warki: *Rithemoczdli* 1423 Czer nr 1513; *Rythamoczydła* 1480 SHGMz(MK 5, 198); *Rithemoczydła* 1526 SHGMz(MK 41, 137v); *Ritomocidła* 1576 ŻDz XVI 241; *Rytomoczydła* 1783 MpPerMz; *Rytomoczydła* 1827 Tabella II 155; *Rytomoczydła* 1839 MpKwat IV 4; *Rytomoczydła* 1889 SG X 117; *Rytomoczydła* 1921 Sk I 47; *Rytomoczydła, -del, rytomoczydłowski* 1971 UN 127, 30. — Nazwa w formie zestawienia, od *ryty* (: *ryć*) i *moczydło* 'mokradło, bagno, bajoro, staw albo sztucznie wykopyany dół z wodą do

moczenia konopi lub lnu' Sstp IV 315, w l. mn. Później nastąpiła transformacja w złożenie. Lit.: KopRad 215. UB

Rytowo zob. **Rytówek**

Rytówek, wś włączona do wsi Szwejki, siedl., gm. Sterdyń: *Rytowo* 1564 HMil 395; *Rittowo ... z Rittowa* 1569 UPL 276; *Rithowo ... z Rytowa* 1580 ŻDz XVII/1, 29; *Rytówek Swąki* (!) 1793 SHGPd(Regof 12); *Rytówek Swieyki* 1794 SHGPd (kartoteka); *Rytówek* 1795 MpPerPd; *Rytówek* 1827 Tabella II 155; *Rytówek* 1889 SG X 117; *Szwejki (Rytówek)*, wś 1921 Sk IV 104; *Szwejki (Rytówek)* 1933 SkBy 1691; *Rytówek (Koszary)* 1960 Mp-25(Sokołów Podlaski). — Początkowo n. *Rytowo*, od n. os. *Ryta* (: im. *Ryta*, też od *ryć*) RymSEN II 379, z suf. *-owo*, później z suf. deminutywnym *-ek*. Okresowo n. zestawiona *Rytówek-Szwejki/Szwejki*; o drugim człónie zob. *Szwejki* (2). Oboczna n. *Koszary* od ap. *koszary*. EB

Rytro, wś, nowosąd., gm. Piwniczna-Zdrój, 6,5 km na płn.-zach. od Piwnicznej-Zdroju: castrum *Ritter* (1312)XVII KMłp II 225; in *Rittyro* (1327)1356, *Rither* 1331 KMłp I 206, 221; *Rijther* 1340 KMłp III 39; *Ryttro* 1446 SHGKr(TCz 3, 255); *Rither* 1470–80 DB III 353; *Ritter* 1529 LR 275; *Rither* 1564 Lukrak I 174; *Ritter* 1581 ŻDz XIV 129; *Rytter* 1629 RPobKr 200; *Rytro* 1680 Rej 205; *Rytter* 1794 Ga Nn1; *Rytro* 1886 Bigo 170; *Rytro*, wś i ruiny zameczyska 1889 SG X 117–8; *Rytro* 1921 Sk XII 26; *Rytro, -ra, ryterski* 1964 UN 9, 139; gw. *rytroll/lytro, -a, ryteški*. — Nazwa, od niem. n. os. *Ritter* Gott 411 (: *Ritter* 'rycerz'), określała najpierw zamek obronny, a potem wieś. Została przystosowana do j. pol. w formie *Rytro* i włączona do typu nazw rodzaju nijakiego zakończonych na *-o*. Forma *Rytyr* powstała być może w wyniku przejścia *-er- > -yr-*. W formie gw. dysymilacja *r-r > l-r*. Lit.: PSąd I 106; CzNiem 79; BańMorf 65. IN

Rytter zob. **Rytro**

Rytwiany, wś, tarnob., gm. Rytwiany, 5 km na pld.-wsch. od Staszowa: *Rytwiany* (1345)1662 ZDK I 65; *Ritwani* (1362) CdP III 280; *Rithuani* 1389 Krak nr 5266; *Rithwani* 1397 Sand nr 152; *Rythwiany* (1416) Kkk II 408; *Ritwani* 1420 ZDM I 440; *Rytwiany* 1437–38 SHGSd(TerrCrac 150, 67); *Rytwiany* (1443)1662 ZDK II 402; *Rythwyani* 1453 SHGSd(TerrCrac 151, 173); *Rithwyani*

1470–80 DB II 319; *Rythwany* 1508 *ŻDz* XV 459; *Rithwyany* 1525 Matr IV/1, nr 4627; *Rithwyany*, *Rythwyani* 1529 LR 171, 402; de *Rytwyan* 1564–65 Lusand 92; *Rittwiany* 1578 *ŻDz* XIV 169; do *Rytwian* 1660–64 Lusand II 125; *Rytwiany* 1787 Spis 371; *Rytwiany* 1827 Tabella II 156; *Rytwiany* 1889 SG X 118–9; *Rytwiany* 1952 UW 129; *Rytwiany*, *-wian*, *rytwiański* 1970 UN 33, 47. — Nazwa określała pierwotnie mieszkańców okolicy wyrtej, wyzłobionej w dolinie przez wody spływające do Wisły lub — jak chce A. Bańkowski — ludzi z chat krytych darnią, od ap. **rytwa* (< psł. **rytva* ‘rycie’: **ryti*; por. ukr. *rytva* ‘bruzda, rowek, wybój, wyrwa’, pol. n. os. *Rytwa* (1568) SEBań III 215, ap. *rytwina* ‘wycięty płat murawy, darni’ Sstp VIII 65), z suf. *-any*. Lit.: KSand 173; RospSEMIG 337. *IN*

Rytwiniec zob. **Dębina** (6)

Rytwiny, wś, ziel., gm. Trzebiel, 4,5 km na płn.-wsch. od Trzebieli: *Reynmittendorff*. Flemisch güt, Das dörff *Reynmittendorff* 1381, *Renickendorf* 1456 Schultze 79; *Rinckendorff* ok. 1700 MpWeigInf; *Rinkendorf* 1793 Weinart 632; *Rinkendorf* 1845 MpUMbl 2477; *Rynkow* 1928 Muka III 172; *Giezultów*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 39; *Rinkendorf* — *Rytwiny*, *-in*, *rytwiański* 1948 MPol XXV nr 14; *Rytwiny*, *-win* 1982 WUN III 177; dłuż. *Rynkow*, przym. *rynkojski* Muka III 172. — Nazwa niem. *Reinmittendorf* izolowana, zapewne ma związek z n. os. *Raginmot* Gott 398 (por. Eichler, *Zschieschang* 173) lub z n. os. *Rein* (: *Raginulf*) Gott 398, *Mitte* ‘środek’ i ap. *Dorf* ‘wieś’. Wtórnie *Renickedorf*, *Rinkendorf*, z wyrównaniem do n. os. *Ränicke*, *Rehnig*, *Rinckens* Gott 398. Nazwa dłuż. *Rynkow* jest zapewne adaptacją n. niem. *Rinkendorf*, por. n. os. *Rynka* WenzPN II 93. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Rytwiny*. Lit.: SNGŚI XII 39; Eichler, *Zschieschang*, Die Ortsnamen der Niederlausitz östlich der Neiße, 2011, 173; Weinart, Rechte und Gewohnheiten der beyden Marggraffthümer Ober- und Niederlausitz, Bd. I, 1793, 632; MukaS 81; Muka III 172; Schultze, Das Landregister der Herrschaft Sorau von 1381, 1936, 79. *PS*

Rytyr zob. **Ryto**

Rywaczki, wś, częst., gm. Miedźno, 13 km na płn.-wsch. od Kłobucka: Ww. *Rywotschki* 1914 Kdwr(D 38); *Rywaczki*, leśn. 1933 SkBy 1492;

Rywaczki 1961 Mp-25(Kłobuck); *Rywoczki*, os. 1967 SM 1000; *Rywaczki*, *-czek* 1982 WUN III 177. — Nazwa może od gw. ap. *rywacz* ‘chłop ryjący kopce w lesie’, z pluralnym suf. *-ki*, por. też *rywaczka* ‘kobieta, która rwie len’, *rywać* ‘rwać’ SGPREi(kartoteka). *IN*

Rywald (1), wś, gdań., gm. Starogard Gdański, 5,5 km na płn.-wsch. od Starogardu Gdańskiego: *Niradowe* 1306 Perl 574; *Hnyeradowe* (1323) CdP II 683; *Rabenwalde* (1339), *Rabenwalde*, *Rydwald*, *Rywald* (1341)1592, 1595, *Meradowe* 1342 PrUr III 171, 277, 367; *Rabenwald* 1402–15 Krie 98; vom *Rawenwalde* 1409 MTB 541; *Rabenwald* 1437 GZ 115; *Rawalth* 1495 Matr II nr 479; *Rabywalth* 1509 Matr IV/1, nr 586; *Rambewalth* 1534 Inwłoc 120; ze wsi *Riwalda* 1565 Lupom 160; *Rabenwalde*, *Rabonwalde* 1570 *ŻDz* XXIII 127, 128; *Rinwald* 1583, *Rynwald* 1595 Font I–III 75, 293; *Rywał* 1598 Font XXXVI 174; *Rywald* 1648 RP 177; *Rywaldt* 1664 Font XXXII 300; *Rywald* 1682 Font V 56; *Riewalde* 1789 Goldb II 201; *Riewalde* 1796–1802 MpSchröt IX; *Riewalde* — *Rywald* 1879 KęTn 36; *Rywald*, właściwie *Nieradowo*, niem. *Riewalde* 1889 SG X 121; *Rywald*, niem. *Riewalde* 1921 Sk XI 45, 86; *Rywald*, *-du* 1982 WUN III 177; gw. *rivaüt*, *-du*, *rivaüski*. — Dawniej *Nieradowo*, od n. os. *Nierad* SSNO IV 53, z suf. *-owo*. W zapisach widać kociewskie mieszanie *n* i *rn*, także protetyczne *H-*. Nazwę pol. wcześniej zastąpiono niem. *Rabenwalde*, od ap. *Rabe* ‘kruk’ + *Wald* ‘las’. Podstawą adaptacji pol. w formie *Rywald* są postaci niem. *Rydwald*, *Rywald*, z wyrównaniem do *Rychwald* > *Rywald*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 50, 57–8; CzNiem 152. *WK*

Rywald (2), wś, tor., gm. Radzyń Chełmiński, 6 km na pld.-wsch. od Radzyna Chełmińskiego: ville *Libenwalde* (1312)XV PrUr II 31; in *Libenvalde* (1319)XIV PrUr II 166; *Libenwalt* 1414 Br 148; *Libenwalt* 1415, *Lybenwalt* 1422, *Liebenwalde* 1432 Froel I 269; *Libenwalt* 1438 GZ 100; *Liebenwalde* 1441 Froel I 269; *Libenwaldt* 1445 Woel 462; *Riwald* 1504 Matr III nr 1492; in villa *Libenwalde* 1526 Matr IV/2, nr 14828; *Liwalt* 1552 Froel I 269; *Liwald*, *Lywald* 1570 *ŻDz* XXIII 17, 37; *Rywald* 1641 Font XXIV 135; *Rywald* 1647 Font IV 50; wsi *Liwaldu* alias *Rywaldu*, *Liwaldt* alias *Riwaldt* 1664 Font XXXII

Rywald

434; *Rywald* teut. *Reiwaldtt*, *Rywalt*, *Liwald*, *Lewald* sive *Liwaldtt* vulgo *Rywald* 1667–72 Font VI–X 17, 477, 710, 748; *Lewaldi* alias *Rywald* 1682 Font V 19; *Rehwalde* 1789 Goldb II 199; *Rehwalde* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rywald Szlachecki* i *Królewski*, niem. *Adlig* i *Koeniglich* *Rehwalde*, dwie wsi 1889 SG X 119–20; *Rywald król. i szlach.* (*Kgl., Adl. Rehwalde*) 1925 Krzep 103; *Rywald* 1952 UW 177; *Rywald, -du* 1982 WUN III 177. — Dawniej n. niem. *Liebenwalde*, w której pierwszy człon przejęty został bez zmiany, a drugi regularnie jako *-wald*. Formę *Rywald* objaśnić można jako skutek dysymilacji *l-l > r-l* lub analogicznego wyrównania do n. *Rywaldt/Rychwald* (< *Rīchwalde*). Od XVIII w. *Rehwalde* — wynik adideacji do *Reh* ‘sarna; ro-gacz’. Na przełomie XIX i XX w. istniały dwie wsi o n. zestawionych z członami odróżniającymi *Koeniglich* i *Adlig* = pol. *Królewski*, *Szlachecki*. Lit.: SHGCh 111; CzNiem 131. WK

Rywald zob. **Darlowo**, **Rywaldzik**

Rywaldzik, wś, tor., gm. Biskupiec, 8,5 km na pñ.-wsch. od Jabłonowa Pomorskiego: *Freyenwalde* ok. 1423/24 DK 102; *Freywald*, *Freywalt* 1516 Woel 670, 672; *Lewaltt* 1570 ŻDz XXIII 294; *Rywald* 1614 Font XXII 82; in *Rywald* 1667–72 Font VI–X 736; *Rywald*, z *Rywaldu* 1759 Font XLVII 144, 153; *Rywalde* 1789 Goldb II 208; *Kl. Rywalde* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Riwalde* ok. 1845 MpRey nr 48; *Kl. Riwalde* — *Rywaldzik* 1879 KętN 96; *Rywaldzik*, niem. *Klein Rehwalde* 1889 SG X 121; *Rywaldzik*, niem. *Klein Rehwalde* 1921 Sk XI 37, 86; *Rywaldzik, -ka*, *rywaldzki* 1971 UN 171, 16. — Dawna n. niem. *Frei(en)-wald*, od przym. *frei* ‘wolny, nieobciążony czynszem lub daniną’ i *Wald* ‘las’. Od XVI w. n. *Lewald*, *Rywald*, ponowiona z n. wsi *Rywald* (2); od XVIII w. z członem od niem. przym. *klein* ‘mały’. W XIX w. W. Kętrzyński zaproponował formę *Rywaldzik* i taką postać n. ustalono urzędowo. Lit.: SHGCh 111–2. WK

Rywociny, wś, ciech., gm. Działdowo, 8 km na pñ.-zach. od Działdowa: *Rywoczyn* 1334 Działdowo 162; *Riwotzin* 1371 KętL 318; *Rywoczyn* 1371 Gause 7; *Rywoczyn* 1437 GZ 83; *Rywoczky* 1480, 1542 KętL 318; *Rywoczyn* (*Rietwotzien!*), wś ok.

1780 HAPr IV 358, 352; *Rywoczyn* 1784 MpPerPł; *Rywoczyn* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Riwotzin*, wś 1820 Wald 218; *Rywocin* 1839 MpKwat III 1; *Riwocin*, *Rywoczyn* ok. 1859 SzcześTeka 50; *Riwotzin* — *Riwociny* 1879 KętN 190; *Rywociny* 1889 SG X 121–2; *Rywoczyny*, niem. *Rywoczyn* 1921 Sk XI 16; *Rywociny* 1925 Krzep 103; *Rywoczyny* 1952 UW 177; *Rywociny, -cin*, *rywociński* 1971 UN 170, 12. — Zapewne od n. os. **Rywota*, por. *Rywałt*, *Rywin*, *Rewut*, *Rewot* SSNO IV 538, 463, z suf. *-in*, od XIX w. *-iny* (l. mn.). Okresowo *Rywociki/Rywoczky*, od n. os. **Rywociek*, w l. mn. Postać *Rywoczyny* z hiperpoprawnym *č* zamiast *ć*, por. też gw. ap. *rywocina* ‘wglębie po wodzie’ (z pñd. Mazowsza) SGPR*ei*(kartoteka). Lit.: Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 7, 13; Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 162. RP

Rywoczyn zob. **Rywociny**

Rywoczki zob. **Rywociny**

Rywoczyny zob. **Rywociny**

Ryzewizna zob. **Rajzewizna**

Ryzowie, wś, gdań., gm. Skórcz, 1,5 km na pñd.-wsch. od Skórcza: *Rüsshof* 1857 St II 90; *Rysowo* 1889 SG X 113; *Rüßhof* 1910 MpMbl(2277); *Ryzowie*, os., *Ryżewie*, niem. *Rüsshof* 1921 Sk XI 45, 102; *Ryzowiec* (*Risshof*) 1925 Krzep 103; *Ryzowie* 1932 Mp-100(33–27); *Ryzowie*, os. 1933 SkBy 1492; *Ryzowie Duże*, *Ryzowie Małe*, dwie os. m. 1967 SM 1000; *Ryzowie* 1973 Mp-25(335.14). *Ryzowie, -wia*, cz. wsi Skórcz-Kranek 1982 WUN III 177; po zmianie *Ryzowie, -wia*, *ryzowski*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811; gw. *řizovje*. — Dawniej n. niem. *Rüßhof*, od nazw. właściciela *Rüss* + *-hof*. Nazwę zaadaptowano jako *Rysowo*, *Ryzowie*, przejmując niem. *ü* jako *y* i zastępując człon *-hof* przez pol. suf. *-owo*, potem *-owie*. Okresowo występowały postaci *Ryżewie* i *Ryzowiec*. Utrwaliła się forma *Ryzowie*. Lit.: CzNiem 121. KZ

Ryzowiec zob. **Ryzowie**

Ryżewie zob. **Ryzowie**

Ryżki, wś, siedl., gm. Łuków, 5 km na pñd.-zach. od Łukowa: *Rzisky* 1448 KMłp IV 477; *Rysky* 1464, *Ryszky* 1521 SHGLu III 206; *Risky* 1531, *Riski* 1552, *Risky* 1580 ŻDz XIV 381, 391, 410; *Risky* 1620 RPobLu 165; *Ryżki* 1783–84 RejKor 289; *Ryszki* 1787 Spis 426; *Ryszki* 1827 Tabella II 155; *Ryżki* 1877 Zin II 128; *Ryszki* a. *Ryżki* 1889

SG X 115; *Ryżki* 1902 Przew II 142; *Ryżki* 1952 UW 144; *Ryżki, -żek, ryżkowski* 1970 UN 115, 17. — Dawniej n. *Rzyszki* lub *Rys(z)ki*, od n. os. *Rzyszek* SSNO IV 546 (: n. os. na *Rż-*, a te być może od *rżec*, też *rzać*) lub *Rysekl//Ryszek, Ryska//Ryszka* SSNO IV 535 (: *rys* 'rysa'), w l. mn. Zmiana *Ryszki* > *Ryżki* w wyniku adideacji do przym. *ryży 'rudy'* SW V 765. Lit.: SHGLu III 206; KosLu 71.

IV

Ryżówka, wś, suwał., gm. Krasnopol, 12,5 km na pld.-wsch. od Suwałk: *Ryżówki* 1775 SHG-Pd(Ks.chrz. 1598); *Ryżówka* 1827 Tabella II 156; *Ryżówka*, kol. 1889 SG X 123; *Ryżówka*, wś 1921 Sk V 82; *Ryżówka, -ki* 1982 WUN III 178; gw. *ryzofka, -ki, ryzofski*. — Od przym. *ryży 'rudy'*, z suf. *-ówka*, początkowo w l. mn. Formy gw. zamazurzone.

EB

Ryżówki zob. **Ryżówka**

Ryżyn, wś, pozn., gm. Chrzypsko Wielkie, 6,5 km na wsch. od Sierakowa: *Zirzewo* 1404 KZPozn nr 1738, przyp. 1; Nicolaus *Szyrzynsky* (1419)1497 KW V 284; de *Szirzino* 1420 Koz III 505; *Szyrzino* 1435, *Szyrzino* 1447 SHGPn IV 267; in *Szirzino* 1450 SHGPn(PG 4, 16v, 17); *Zirzino* 1464, de *Zyrzino* 1466, *Ryzino* 1499, *Zyrzino* 1508 SHGPn IV 267; *Zyrzino* 1509 SHGPn (ASK 3, 39); *Rzezino* 1558 SHGPn(PG 19, 500–501); *Rzessino* 1563 SHGPn IV 267; *Zirzino* 1563 SHGPn(ASK 5, 216v); *Rzezino* 1564 InwB-Pozn 301; *Zerzino* 1577 SHGPn IV 267; *Zerzino* 1580 ŻDz XII 8; *Ryżino* (1602)1641, *Rizino* 1603 SHGPn IV 267; *Ryżyn* 1622–24 PPozn(Tab 1, 21); *Ryżyn* 1789 PPozn 356; *Ryżyn* 1889 SG X 123; *Ryżyn*, niem. *Ryżin* 1921 Sk X 46, 155; *Ryżyn, -na* 1982 WUN III 178; gw. *ryżyn, -na, ryżyński*. — Dawniej *Żyrzewo*, później *Żyrzino*, od n. os. *Żyra*, por. *Sira//Sirza, Żyra//Żyrza* (: n. os. z członem *Żyr-* lub *Żyro-*) SSNO V 772, z suf. *-ewo, -ino (-yno)*, później *-yn*. Początek zmianie n. dała metateza spółgłosek w obrębie pierwszej sylaby *Żyrzino* > *Ryżino*, następnie doszło do dysymilacji *rż-ż* > *r-ż*. Być może tę zmianę ułatwiła adideacja do przym. *ryży*. Lit.: SHGPn IV 267–8; PPozn 356.

ZZ

Rzachta zob. **Rzakta, Żachta**

Rzadgoszcz zob. **Redgoszcz**

Rzadka Wola, dziś *Rzadka Wola, Rzadka Wola-Parcele*, dwie wsi, i *Nowa Rzadka Wola*, cz.

Rzadkiej Woli-Parceli, dawniej wś, włoc., gm. Brześć Kujawski, 4 i 2 km na pld.-zach. od Brześcia Kujawskiego: villa nostra *Volya* 1346 CdP II 273; *Volya* 1489 Lupbrz 93; *Rzadka Wolia* 1534 InwWłoc 111; *Wolia Rzadka* 1557–66 ŻDz XIII 3; *Wola Rzadka* 1674 Rpog 133; *Wola Rzadka* 1796 PerOpis IX; *Rzadka Wola*, wś i folw. 1889 SG X 124; *Wola Rzadka*, wś i folw., *Wola Rzadka Nowa*, wś 1921 Sk I 200; *Rzadka Wola, Rzadka Wola Nowa*, dwie wsi, *Rzadka Wola Parcele*, kol. 1967 SM 1000; *Rzadka Wola, -kiej -li, Rzadka Wola-Parcele, -kiej -li -li*, dwie wsi, *Wola Rzadka Nowa, -kiej -li -wej, cz. wsi Rzadka Wola Parcele* 1972 UN 191, 55; *Rzadka Wola, -kiej -li, Rzadka Wola Parcele, -kiej -li -li, Nowa Rzadka Wola, -wej -kiej -li* 1982, 1981 WUN III 178, II 550. — Dawniej *Wola*, od ap. *wola*, od XVI w. z członem odróżniającym od n. os. **Rzadek*, por. *Radka, Rzadki* SSNO IV 538 (: *rzadki*). Do n. osad filialnych dodano człony *Nowa* i *Parcele* (por. *parcele* 'działki gruntu').

AG

Rzadkowo, wś, pil., gm. Kaczory, 5 km na zach. od Miasteczka: Sandivog *Zatcowski* 1414, de *Szadkowo* 1423, *Zathcowo* 1427 Koz III 720; in villa *Zadkowo* 1445 AC I nr 1734; *Zadkowo* 1513 Matr IV/2, nr 10461; *Żatkowo* 1578 ŻDz XII 171; *Zadkowo* 1629 MKI(Tab 42, 11); *Zatkowo* 1723 MKI(Tab 32, 26); Villa *Rzadkowo* 1766 MKI(E 42, 196); *Rzadkowo* 1889 SG X 124; *Rzadkowo, -wa, rzadkowski* 1967 UN 75, 10; gw. *żatkowo, -va, żatkowski*. — Pierwszy zapis w postaci odmiejscowego antropimium potwierdza wcześniejsze istnienie wsi. Dawniej *Szadkowo*, od n. os. *Szadek* SSNO V 269 (: przym. *szady* 'siwy' SEBor 591 lub n. os. *Szady*), z suf. *-owo*. Forma *Żadkowo* jest być może wynikiem utrwalenia się średniowiecznej pisowni *Zadkowo*, a postać *Rzadkowo* — rezultatem wtórnej adideacji do przym. *rzadki*.

ZZ

Rzadkwini, wś, bydż., gm. Strzelno, 6 km na ptn.-zach. od Strzelna: *Rzodequino* 1215 KW I 80; *Rzothquino* 1231, *Rodequino* 1295 Kuj 122, 130; *Rzotquino* 1357 KW III 86; *Rzothquino* 1445 AC I nr 1157; *Rzothqvin* 1527 Vlad XI 57; *Rzodkwino* 1583 ŻDz XII 254; *Rzadkwini* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rzadkwini* ok. 1845 MpRey nr 79; *Rzadkwini*, dawniej *Rzodkwini* 1889 SG X 124; *Rzadkwini* 1933 Mp-100(38–26); *Rzadkwini, -na*,

Rzadogoszcz

rzadkwiński 1972 UN 181, 6. — Pierwotnie *Rzodekwino*, wtórnienie *Rzodkwino*, od n. os. *Rzodekwa*, *Rzodkiew* SSNO IV 545 (: stp. *rzodkiew*), z suf. *-ino*, wtórnienie *-in*. Zmiana na *Rzadkwini* zapewne na skutek adideacji do przym. *rzadki*. Lit.: Niecukula, *-ov-* 305. AG

Rzadogoszcz zob. **Redogoszcz**

Rzakta, wś, warsz., gm. Wiązowna, 8,5 km na płd.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Rzaktha* 1481 SHGMz(MK 5, 201v); *Rzaktha* 1540 Czer 6 dod.; *Rzachta* 1576 ŻDz XVI 224; *Rzadka* (!) 1783 MpPerMz; *Rzachta* 1827 Tabella II 156; *Rzachta* al. *Rzakta* 1889 SG X 123; *Rzakta* 1921 Sk I 80; *Rzakta*, *-ty*, *rzakciański* 1966 UN 135, 7. — Pierwotnie zapewne **Rzekta*, od ap. **rzekta* (< **rěkta*) 'rzeczka' SEBań III 238, por. *Rzechta* (1). UB

Rzakta zob. **Żachta**

Rzatyń zob. **Ratyń**

Rząbiec, wś, kiel., gm. Włoszczowa, 7,5 km na płd.-wsch. od Włoszczowy: *Ząbrzecz* 1423 Sand nr 956; *Zambrzecz* 1424 Sand nr 1028; *Zambrzecz* 1508 ŻDz XV 485; *Zambrzecz* 1511–23 ŁLB I 561; *Zambrzecz* 1540 ŻDz XV 579; *Rząbiec* 1783–84 RejKor 66; *Rząbiec* 1827 Tabella II 156; *Rząbiec* 1889 SG X 125; *Rząbiec* 1921 Sk III 144; *Rząbiec*, *-bca*, *rząbski* 1971 UN 35, 76. — Dawniej *Ząbrzecz*, od ap. *ząbr*, *ząbrz* 'zubr' Sstp XI 599, z suf. *-ec*. Zmiana na *Rząbiec* wskutek hiperpoprawnej wymowy *Żąbrzecz*, zmiany grafii oraz uproszczenia grupy spółgłoskowej *brz* > *b*. Lit.: KSand 244; KopKiel 67; Wodziński, *Rząbiec* i *Belina* — nowe spojrzenie na etymologię, Włoszczowskie Zeszyty Historyczne 3, 1998, nr 2, 66–9. IN

Rząbiec zob. **Zrąbiec**

Rzące (1), wś, łomż., gm. Sokoły, 12 km na płn.-wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: Selo *Riadci* ziemiana 1528 ŻDz XVII/1, 203; *Rzące* 1545 HMil 364; *Rzące* 1546 SHGPd(ADŁ); *Rzące*, *Rzące* 1565 HMil 79, 364; de *Rzancze*, de *Rzanczi* 1569 UPL 248, 249; *Rzące* 1580 ŻDz XVII/1, 107; *Rzące* 1631 HMil 364; *Rzące* 1795 MpPerPd; *Rzące* 1827 Tabella II 156; *Rzące* al. *Rząca* 1889 SG X 125; *Rzące* 1921 Sk V 113; *Rzące*, *Rzęc*, *rzęczeński* 1973 UN 158, 47. — Od n. os. *Rządca*, *Rząca* SSNO IV 539 (: *rządca* 'zarządzający cudzym majątkiem, urzędnik' Sstp

VIII 67–8), w l. mn., por. Josephus *Rzancza* ... de *Rzancze* 1569 UPL 248; Stanisław ... *Rzące* 1580 ŻDz XVII/1, 107. Pierwszy zapis z fonetyką ruską. Lit.: HalBiał I 151–2; GórnRPd 40. EB

Rzące (2), wś nieistniejąca, leżała w par. Długosiodło, ostroł.: *Rzancze* 1578 ŻDz XVI 407; *Rzące* 1783–84 RejKor 677; *Rzące* 1827 Tabella II 156; *Rzonce* 1839 MpKwat V 3. — Od n. os. *Rząca*, w l. mn. Wtórnienie *Rzońce*, por. ap. *rządca*//*rzońca* i n. os. *Rządca*, *Rząca*, *Rzonca*//*Rzońca* AntrP IV 230. Śladem po n. wsi była n. leśniczówka *Żońce* 1935 Mp-100(37–33), a współcześnie n. części lasu *Żońce* XXI PRNG. UB

Rząchowa, wś, tarn., gm. Szczurowa, 19 km na płn. od Brzeska: *Rzewanchowa* 1391 Kkk II 155; *Rzewachowa* 1470–80 DB II 138; *Rzczvchowa* (!) 1529 LR 17; *Rzezachowa* 1536 ŻDz XV 494; *Rzezachowa* 1581 ŻDz XIV 261; *Rzåkowa* 1779–82 MpMieg; *Rząchowa* 1889 SG X 125; *Rząchowa* 1921 Sk XII 7; *Rząchowa*, *-wej*, *rząchowski* 1964 UN 3, 27. — Dawniej *Rzewiåchowa*, od n. os. **Rzewiåch*, z suf. *-owa*, por. nazw. *Rzewiåchowski* SSNO IV 545, *rzwać*, *rzwieć* 'ryczeć, burzyć się' Sstp VIII 106–7, też n. os. *Rzewnisz* SSNO IV 545 (: *rzewno*, *rzewnić* się 'rozpaczać, narzekać' Sstp VIII 102). Forma *Rzezåchowa* powstała zapewne wskutek wtórnego skojarzenia z *rzezac* 'krajając, ciąć' Sstp VIII 102, *rzezak* 'rodzaj dłuta do wyrzynania czy rzeźbienia w drewnie' Sstp VIII 103, a postać *Rzåchowa* to wynik skrócenia. W XVIII w. poświadczona oboczność *x*//*k*: *Rzåchowa*//*Rzåkowa*, analogicznie jak w apelatywie *chrosta*//*krosta*. Lit.: LKrak 131; OPilz 51; Niecukula, *-ov-* 179. IN

Rzące zob. **Rzące** (1)

Rzące zob. **Rącyna** (1)

Rządkowo, wś, łomż., gm. Piątница, 7 km na płn.-wsch. od Łomży: *Budki* 1808 MpTex VIII; *Budy* 1839 MpKwat V 2 (tu?); *Rzętkowo*, folw. 1889 SG X 166; *Rzętkowo* 1921 Sk V 51; *Rzådkowo* 1952 UW 164; *Rzådkowo*, *-wa* 1982 WUN III 178. — Dawniej *Budy*, *Budki*, później *Rzętkowo*, od n. os. **Rzętek*, *Rzåddek* SSNO IV 539, może też od ap. *rzåddek*, z suf. *-owo*. UB

Rzådź, cz. Grudziądza, dawniej wś, tor.: *Rensee* 1410 Froel I 281; *Rensen* 1434 GA 603; *Rensin* 1438 GZ 99; *Renzen* 1447 GA 612; *Rensen*, *Rensin* XV Kętl 81; na *Rzådź* 1565 Lumalb 122;

przy *Rządzu*, *Rządź* 1615 LuPrus 253, 274–5; między *Rządзем*, *Rządź*, folwarku *Rządza* 1624 LuPrus 47, 53, 55; *Rząć* 1664 Font XXXII 90; *Rządź* 1667–72 Font VI–X 305; *Rondszen* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rządź*, niem. *Rondszen*, dobra 1889 SG X 126–7; *Rządź* (*Rondszen*) 1925 Krzep 103; *Rządź*, *-dza* 1971 UN 178, 23. — Dawniej n. niem. *Rensee*, ponowiona z n. jeziora, por. *Rense* 1243 SRP I 79, *Rensee* 1291 Froel I 281, jezioro *Rzandz* 1565 Lumalb 127. Nazwa jez. od średniem. *ren* lub *renne* 'rów napełniony wodą, ściek, rynna' Lübben 298 + *See* 'jezioro'. Spolonizowana n. jez. i wsi *Rządź* pojawia się w XVI w., jest to substytucja fonetyczna pierwszego członu n. niem., z adideacją do n. os. *Rządź* SSNO IV 539. Wtórna n. niem. *Rondszen* to substytucja fonetyczna n. pol. + *-see*. Lit.: SHGCh 112. WK

Rządza (1), wś, siedl., gm. Jakubów, 8,5 km na pld.-zach. od Kałuszyna: *Randza* 1494 SHGMz (MK 18, 68v); *Randza* 1540 Czer 8 dod.; *Radza* 1576 ŻDz XVI 223; *Rządza*, młyn, *Rządzińskie budy* 1827 Tabella II 156; *Budy Rządzińskie* 1839 MpKwat V 4; *Rządza* al. *Budy Rządzińskie* 1889 SG X 126; *Rządza* 1921 Sk I 81; *Rządza* 1952 UW 16; *Rządza*, *-dzy* 1982 WUN III 178. — Od n. rz. *R(z)ądza*, płynącej w pobliżu wsi, por. *Randza* fluvius 1445 SHGMz(MK 3, 326v). Z. Babik wyklucza przedpolską genezę hydronimu, dopuszcza pochodzenie od n. os. *Rąđ*, *Ręda*, **Rądza* (por. *Rądz*) RymSEN II 351, wysuwa też jako etymon hipotetyczne **rōđja* (o pierwotnym znaczeniu 'bujny, obfity, urodzajny': przym. **rōđь*). W XIX w. występuje oboczna n. *Budy Rządzińskie*. Lit.: Babik 548–9. UB

Rządza (2), wś, siedl., gm. Stanisławów, 15 km na pln. od Mińska Mazowieckiego: *Slotha Rądza* 1524, *Zlotha* 1525 SHGWarsz 252; *Rądza* 1580 ŻDz XVI 254; *Rządza* 1783 MpPerMz; *Rządza* 1827 Tabella II 156; *Rządza* 1839 MpKwat V 4; *Rządza* 1889 SG X 126; *Rządza* 1921 Sk I 83; *Rządza* 1952 UW 17; *Rządza*, *-dzy* 1982 WUN III 178. — Dawniej n. zestawiona *Złota Rządza*, od przym. *złoty* (może dlatego, że wieś była własnością księżęcą) i od n. rzeki *Rządza* (zob. wyżej). Lit.: SHGWarsz 252–3; Babik 548–9. UB

Rząka zob. **Rząka**

Rząkowa zob. **Rząchowa**

Rząpia zob. **Wrzepia**

Rząrzew zob. **Rzążew**

Rząsawa, wś, piotr., gm. Belchatów, 7,5 km na pld. od Belchatowa: *Rząsawa* 1783–84 RejKor 175; *Rząsawa* 1791 MpPerSd; *Rząsawa* 1827 Tabella II 156; *Rząsawa* 1877 Zin II 128; *Rząsawa* 1889 SG X 126; *Rząsawa* 1921 Sk II 75; *Rząsawa*, *-wy*, *rząsowski* 1972 UN 39, 17. — Od ap. *rząsa*, *rząsa* 'rząsa drobna (rodzaj wodnej rośliny)' Sstp VIII 104, z suf. *-awa*. EB

Rząsawa zob. **Rząsawy**

Rząsawskie Morgi zob. **Morgi Rząsawskie**

Rząsawy, cz. Częstochowy, dawniej wś: de *Rzansawa* 1483 SHGKr(kartoteka); *Rząszawy* 1490 ŻDz XV 434; *Rzassawy* 1497 Matr II nr 1057; *Rzeczawy* 1564 Lukrak II 93; *Rząsawa* 1581 ŻDz XIV 77; *Rząsawa* 1629 RPobKr 177; *Rząsawa* 1789 SHGKrMat 266; *Rząsawy* 1827 Tabella II 156; *Rząsawy*, wś 1889 SG X 126; *Rząsawy*, wś 1933 SkBy 1493; *Rząsawy* 1952 UW 254; *Rząsawy*, *-saw* 1982 WUN III 178; gw. *żąsavy*//*żąsava*, *-af*//*-avy*, *żąsaski*. — Od ap. *rząsa*, *rząsa*, z suf. *-awy*, okresowo też w l. poj. *Rząsawa*. Lit.: R Krak 147. IN

Rząsiny, wś, jel., gm. Gryfów Śląski, 6 km na pln. od Gryfowa Śląskiego: *Wolkersdorf* ok. 1300 CdSil XIV 129; in *villa Wolfkeri* 1325 Reg nr 4471; *Wolkirsdorff* przed 1355 Heyne I 714; *Wolkersdorf* 1367, 1372 LandbSch I nr 181, 667; *Wolkersdorf* 1376 Ng 339; *Wolkersdorf* districtus Greifinbergensis 1385 LandbSch II nr 35 (tu?); *Wolfgersdorf* 1385, *Walkersdorf* districtus Lauwenberg 1386 LandbSch II nr 71; *Wolkersdorf* 1387 LandbSch II nr 282, 806; *Walckersdorf* 1400 LandbSch III nr 798; von *Welckersdorf* 1430 CdL II/2, 136; *Wulkersdorff* 1439 SNGŚI XII 40 (tu?); Baltzer Herbst von *Wolckersdorf* 1595 CdL V 182 (tu?); *Welckersd.* ok. 1660 MpDSIav; in pagis ... *Welckersdorff* 1668, *Welckerβdorff* 1677, *Wälckersdorff*, *Wölckersdorff* 1687 J IV 57, 148, 206, 344, 411; *Welckersdorf* 1736 MpWiellav; *Welckersdorf* 1786 Z. VI 139; *Welckersdorf* 1845 K 733; *Welckersdorf* 1941 Wrzosek 35; *Welckersdorf* — *Rząsiny*, *-in*, *rząsieński* 1946 MPol XXV nr 142; *Rząsiny*, *-sin* 1982 WUN III 178. — Dawna n. niem. *Wol(f)kersdorf*, później *Wal(f)kersdorf*, *Welckersdorf*, od n. os. *Wolfker*, *Wolker*, *Wölker*, *Walker* (: *Wulfeger*, *Wulfger*) Gott 537, FörstPN 1649 i ap. *Dorf* 'wieś'; forma zlatynizowana *Villa*

Rząska

Wolfkeri. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rząsiny*. Lit.: SNGŚI XII 40. PS

Rząska, wś, krak., gm. Zabierzów, 8 km na płn.-zach. od Krakowa: *Rzaska* 1388 Krak nr 4844; de *Zrzaskij* 1404 PNZK nr 1384; *Rzasska* 1470–80 DB II 16; *Rzaska* 1490 ŻDz XV 432; *Rzaska*, *Rzaska*, *Rzanczka* 1529 LR 54, 182, 232; *Rzazka* 1564 Lukrak II 73; *Rzaska* 1581 ŻDz XIV 4; *Rzaska* 1629 RPobKr 4; *Rzaska* 1787 Spis 327; *Rzaska Duchowna* i *Szlachecka* 1855 Stup 189; *Rzaska Duchowna* i *Szlachecka*, wś 1889 SG X 126–7; *Rzaska* 1921 Sk XII 19; *Rzaska*, *-ki*, *rząsecki* 1963 UN 1, 53; gw. *żpska*, *-ki*, *żpsecki*. — Od ap. *rząska* ‘rząsa, rodzaj wodnej rośliny’ SW V 806 lub *rząsa*, z suf. *-ka*. Człony odróżniające w n. zestawionych, wskazujące na rodzaj własności, od przym. *szlachecki*, *duchowny* (Rząska Duchowna należała jeszcze w XIX w. do parafii Najświętszej Panny Marii w Krakowie). Lit.: RKrak 148. IN

Rząsna zob. **Rząśnia**

Rząśnia, wś, piotr., gm. Rząśnia, 9 km na płn.-wsch. od Pajęczna: *Rzansna* 1357 KW III 70; *Rzassnya* 1511 ŻDz XIII 208; *Rzansna*, *Rzaszna* 1511/12 VisitGn 370, 372; *Rzassnya* 1511–23 ŁLB I 538; *Rzasna* 1552 ŻDz XIII 283; od *Rząsznej* 1564–65 Luwlkp II 81; *Rząśnia* 1827 Tabella II 156; *Rząśnia* 1889 SG X 127; *Rząśnia* 1921 Sk II 91; *Rząśnia*, *-ni* 1982 WUN III 178; gw. *żuśna*, *-ni*, *żuśeński*. — Początkowo n. *Rząsna*, od ap. *rzęsa*, *rząsa*, z suf. *-na*, później *-nia*. Lit.: SHGŁęcz II 80; Borek, *-bn-* 199. EB

Rząśnik (1), wś, jel., gm. Świerzawa, 7 km na wsch. od Wlenia: *villarum sunt ... Sonewald* 1268, *Schonewalde* (1268)1339 SUr IV 43; *villam ... Schonewalde* 1368 LandbSch I nr 94; *Nicolaus Schonewald* 1393 LandbSch II nr 1221 (tu?); *Hannos weyp von Schonenwalde* 1397 LandbSch III nr 314; *Schonenwalde* 1399 ZfGS XXXIII 400; *Schönwaldaw* ok. 1660 MpDSLav; *Schönwaldau* 1677, *Schönwaldau* 1687 J IV 80, 248; *Schönwald* 1736 MpWiellav; *Schoenwaldau* 1786 Z VI 393; *Schönwaldau* 1845 K 606; *Schönwaldau* 1941 Wrzosek 31; *Schönwaldau* — *Rząśnik*, *-ka*, *rząśnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rząśnik*, *-ka* 1982 WUN III 178. — Dawna n. niem. *Schönwald*, od przym. *schön* ‘ładny, piękny’ i ap. *Wald* ‘las’, wtórnie *Schönwaldau*,

z członem *-au*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rząśnik*. Lit.: SNGŚI XII 40. JCh/PS

Rząśnik (2), wś, ostroł., gm. Rząśnik, 14,5 km na płn.-zach. od Wyszkowa: *Rzasnyk* 1465 SHGMz(Ep. 9, 188v); *Rzansnyk* 1471 SHGMz(Ep. 5, 224); *Rzesnik*, *Rzasnik* 1477 SHGMz(Ep. 13, 103); *Rząsznyk* 1496 SHGMz(Ep. 15, 59v); *Rząssnik* 1578 ŻDz XVI 407; *Rząśnik* 1827 Tabella II 156; *Rząśnik* 1889 SG X 127; *Rząśnik*, *-ka*, *rząśnicki* 1971 UN 134, 29. — Od ap. *rząsa*, *rzęsa*, z suf. *-nik*. Lit.: ZMaz 326; RospSEMig 337. UB

Rząśnik (3), wś, ostroł., gm. Stary Lubotyń, 15,5 km na płn.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Rzasnyk* 1462 SHGMz(Ep. 9, 64v); Nob. Joh. Rzasznyczky ... de *Rzasznyk* 1494 SHGMz(Ep. 15, 89); *Rząśnik* 1578 ŻDz XVI 371; *Rząśnik* 1783 MpPerMz; *Rząsnin* (!) 1783–84 RejKor 555; *Rząśnik* 1827 Tabella II 156; *Rząśnik* 1889 SG X 127; *Rząśnik*, *-ka*, *rząśnicki* 1971 UN 134, 29. Lit.: BrodzŁomż 102. UB

Rząśnik (4), dziś *Rząśnik-Majdan*, *Rząśnik Szlachecki*, *Rząśnik Włościański*, trzy wsi, ostroł., gm. Wąsewo, 11 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Rzasnyk* 1462 SHGMz(Ep. 9, 64v); Nob. Joh. Rzasznyczky ... de *Rzasnyk* 1494 SHGMz(Ep. 15, 89); *Rząssnik* 1578 ŻDz XVI 403; *Rząśnik* 1783 MpPerMz; *Rząsnin* (!) 1783–84 RejKor 562; *Rząśnik* 1827 Tabella II 156; *Rząśnik*, *Majdan Rząśnicki* 1889 SG X 127; *Rząśnik Szlachecki*, *Rząśnik Włościański*, *Rząśnik Majdan* 1921 Sk V 64; *Rząśnik Szlachecki*, *-ka* *-kiego*, *Rząśnik Włościański*, *-ka* *-kiego*, *Rząśnik-Majdan*, *-ka* *-nu*, *rząśniecki* 1971 UN 134, 36. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *szlachecki*, *włościański* oraz od ap. *majdan*. UB

Rząśno, wś, skiern., gm. Zduny, 12,5 km na płd.-wsch. od Żychlina: *Rzasno*, *Rząszno* (1365), *Rzaszno* 1511/12 VisitGn 15, 53, 54; *Rzaszno*, *Rzassno*, *Rzansno*, *Rzasno* 1511–23 ŁLB II 241, 501, 510, 550; *Rzazno* (1531) VisitGn 679; *Rząssno* 1576 ŻDz XIII 99; *Rząśno* 1793 MpPerŁęcz; *Rząśno* 1827 Tabella II 156; *Rząśno*, kol. 1889 SG X 127; *Rząśno*, wś 1902 Przew II 142; *Rząśno* 1921 Sk I 67; *Rząśno*, *-na*, *rząsieński* 1973 UN 44, 33; gw. *żuśno*, *-na*, *żuśnański*. — Od ap. *rząsa*, z suf. *-no*. Lit.: SHGŁęcz II 80–1; Borek *-bn-* 199. EB

Rzązawy zob. **Rzęzawy** (2)

Rzazów zob. **Rzazew**

Rzazawy zob. **Rzazawy** (2)

Rzazew, wś, siedl., gm. Zbuczyn Poduchowny, 13,5 km na pld.-wsch. od Siedlec: *Rrzazew* 1529 LR 417; *Rzazsow* 1531, *Rzazow* 1552 ŻDz XIV 384, 397; *Rzazzew* 1564 RPobLu 647v; *Rzazew* 1580 ŻDz XIV 416; *Rzazew* (!) 1620 RPobLu 175; *Rzazew* 1787 Spis 431; *Rzazew wielki* 1827 Tabella II 156; *Rzazew* 1877 Zin II 129; *Rzazew* 1889 SG X 128; *Rzazew* 1921 Sk IV 94; *Rzazew*, -wa 1982 WUN III 178. — Od n. os. **Rzaz* lub **Rzaz*, por. n. os. *Rzaza* RymSEN II 381 (: *rżęzić*, *rżężyć* 'oddychać ciężko, z wysiłkiem, wydając chrapliwy głos'), z suf. -ew, też -ów. Okresowo w XIX w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *wielki*. Lit.: SHGLu III 206; KosLu 71; Nieckula, -ov- 179. IN

Rzazów zob. **Rzazew**

Rzebe zob. **Rabe** (1)

Rzechcino, wś, słup., gm. Potęgowo, 19 km na zach. od Lęborka: *Rekczin* 1341 TrautmElb I 122; *Ricczin* 1379, *Rexin* 1417 LorSNH 98; *Rexin* 1523 RzDuma I 134; *Reckzyne* 1546, *Rikcino*, *Rexin* 1628 PMT XI 95; *Rexin* 1789 MpGillyPom; *Rzechcino*, niem. *Rexin* 1888 SG IX 581; *Rexin* — *Rzechcino*, -na, *rzechciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzechcino*, -na 1982 WUN III 178. — Zapewne od n. os. *Rzekta*, *Rzechta* SSNO IV 540 (: *rzektać* 'rżeć, skrzeczeć' Sstp VIII 98), z suf. -in. Może też w podstawie tkwi n. os. *Rychs(z)a* SSNO IV 527. Nazwa zniemczona jako *Rexin*. Postać *Rzechcino* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 134; TrautmElb I 122; LorSNH 98; Iwicki, PMT XI 95. BCz

Rzechowo zob. **Rzechowo Wielkie**, **Rzechów**

Rzechowo-Gać, wś, ostroł., gm. Sypniewo, 12 km na pln.-wsch. od Makowa Mazowieckiego: villas Rzechowo et *Gacz* 1465 SHGMz(Ep. 9, 156); *Gacz* 1485 SHGMz(Ep. 11, 124); *Gacz Rzechowo* 1506 SHGMz(Ep. 149, 81); *Rzechowo Gacz* 1526 SHGMz(MK 41, 188); *Rzechowo Gacz* 1582 ŻDz XVI 388; *Gać* 1783–84 RejKor 509; *Rzechowo gać* 1827 Tabella II 156; *Rzechowo Gać* 1889 SG X 128; *Rzechowo-Gać* 1921 Sk I 75; *Rzechowo-Gać*, -wa-ci, *gacki* 1971 UN 129, 15. — Dawniej *Gać*, od ap. *gać* 'grobla umocniona faszyną, droga moszczona faszyną' Sstp II 374. Wtórnie nazwa zestawiona *Gać-Rzechowo*//*Rze-*

chowo-Gać; o członie *Rzechowo* zob. niżej. Lit.: ZMaz 168, 328. UB

Rzechowo-Różanica zob. **Rzechówek**

Rzechowo Wielkie, wś, ostroł., gm. Sypniewo, 12 km na pln.-wsch. od Makowa Mazowieckiego: *Orzechowo* (!) (1383)1484 SHGMz(Z 14, 595v–596v); *Rzechowo* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 16); *Rzechowo* 1436 Zakr II nr 2259; *Rzechowo* 1471 ZHer nr 370; *Rzechowo Magna* 1582 ŻDz XVI 388; *Rzechowo* 1783–84 RejKor 511; *Rzechowo wielkie* 1827 Tabella II 156; *Rzechowo Wielkie* 1889 SG X 128; *Rzechowo Wielkie*, -wa -kiego, *rzechowski* 1971 UN 129, 15. — Pierwotnie może *Rzechowo*, od n. os. *Rzech* SSNO IV 547 (: *rżec*), z suf. -owo. W XVI w. n. z łac. członem odróżniającym od przym. *magnus* 'wielki', później z jego polskim odpowiednikiem. Forma *Rzechowo* powstała wskutek mazurzenia. Lit.: ZMaz 328. UB

Rzechowo-Zalesie zob. **Zalesie** (42)

Rzechów, dziś *Rzechów-Kolonia* i *Stary Rzechów*, dwie wsi, rad., gm. Rzecznów, 9 i 10 km na pld.-wsch. od Iłży: *Rechovo* (1190?) CdP I 15; *Rzechow* 1470–80 DB II 483; *Rzechow* 1508 ŻDz XV 478; *Rzechow* 1529 LR 25; *Rzessow* 1564–65 Lusand 190; *Rzechow* 1569 ŻDz XIV 322; *Rzechow* 1787 Spis 412; *Rzechów* 1827 Tabella II 156; *Rzechów*, wś i folw. 1889 SG X 128; *Rzechów*, wś i kol. 1921 Sk III 24; *Rzechów*, *Rzechów*, kol. 1952 UW 112; *Stary Rzechów*, -rego -chowa, *rzechowski* 1966 UN 20, 14; *Rzechów-Kolonia*, -chowa-nii, *Stary Rzechów*, -rego -chowa 1982 WUN III 178, 333. — Pierwotnie zapewne *Rzechowo*, *Rzechów*, od n. os. *Rzech*, z suf. -owo, -ów. Za takim odczytaniem opowiada się F. Nieckula, a także D. Kopertowska, która dopuszcza również pierwotną postać **Rzechów*, od n. os. **Rżech* (: *rżecha*, *rżechy*, *rzechy* 'łachy, strzępy, gałgany, łachmany' SW V 820), z denazalizacją. M. Kamińska wywodzi natomiast n. od nienotowanego antroponimu **Rzech* (por. n. os. *Rzechoń*, *Rzechota* SSNO IV 454). Efemerycznie odnotowano postać *Rzeszów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *kolonia* i przym. *stary*. Lit.: KSand 173; KopRad 335; Nieckula, -ov- 178. IN

Rzechówek, wś, ostroł., gm. Sypniewo, 11,5 km na pln.-zach. od Różana: *Rzechowo Rożanicza* 1582 ŻDz XVI 388; *Rzechowko* 1783–84 RejKor

Rzechta

511; *Rzechowko* 1827 Tabella II 156; *Rzechówko* 1889 SG X 128; *Rzechówek* 1921 Sk I 75; *Rzechówek*, *-wka*, *rzechówecki* 1971 UN 129, 16. — Dawniej *Rzechowo-Różanica*; o pierwszym członie zob. *Rzechowo Wielkie*, drugi człon od n. rz. *Różanicy*, pd Narwi, por. *Rosanicza* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 23v). Wtórna uniwersalizacja n. za pomocą suf. *-ko*, *-ek*. Lit.: ZMaz 328. UB

Rzechta (1), wś, koniń., gm. Dobra, 4 km na płd.-wsch. od Dobrej: *Rzekta* 1394 SHGŁęcz II 81; *Rzektha* 1496, *Rzektha* 1511 ŻDz XIII 174, 185; *Rzektha* 1511–23 LLB I 257; *Rzekta* 1553 ŻDz XIII 226; *Rzechta* 1783–84 RejKor 203; *Rzechta* 1827 Tabella II 156; *Rzechta piekarska*, kol. 1877 Zin II 129; *Rzechta Piekarska*, folw. i kol., *Rzechta Oświęcim*, folw. 1889 SG X 128; *Rzechta*, kol. i folw. 1902 Przew II 143; *Rzechta*, kol. 1921 Sk II 119; *Rzechta*, wś 1952 UW 82; *Rzechta*, *-ty* 1982 WUN III 178; gw. *żęxta*, *-ty*, *żęxćański*. — Od ap. **rzekta* ‘rzeczka’ (< **rēk-ŕta*) SEBań III 238, wtórnie z gw. przejściem *k > ch*. Członki odróżniające od n. m. *Piekary* (1) i *Oświęcim* (2). Lit.: SHGŁęcz II 81. EB

Rzechta (2), wś, sier., gm. Sieradz, 7 km na zach. od Zduńskiej Woli: *Rzuthka* (!) 1511/12 VisitGn 387; *Rzektha*, *Rzekthy* 1511–23 LLB I 476, II 8; *Rzektha* 1552, *Rzekta* 1553 ŻDz XIII 244, 226; ode wsi *Rzekthi* 1564–65 Luwlkp II 16; *Rzechta* 1783–84 RejKor 181; *Rzechta* 1827 Tabella II 156; *Rzechta*, kol. i os. 1889 SG X 128; *Rzechta*, wś 1902 Przew II 143; *Rzechta*, wś 1921 Sk II 101; *Rzechta*, *-ty*, *rzechtowski* 1972 UN 50, 50; gw. *żęxta*, *-ty*, *żęxćański*. EB

Rzechta zob. **Rzechta Drużbińska**

Rzechta Drużbińska, wś, sier., gm. Zadzim, 13 km na płd.-zach. od Poddebic: *Rzektha* 1391, 1403 SHGŁęcz II 81; *Rzektha* 1511 ŻDz XIII 188; *Rzektha*, *Rzektha* 1511–23 LLB I 396, 397; *Rzekta* 1552 ŻDz XIII 231; *Rzechta* 1783–84 RejKor 192; *Rzechta* 1827 Tabella II 156; *Rzechta Drużbińska*, kol. 1877 Zin II 129; *Rzechta Drużbińska*, kol. i folw. 1889 SG X 128; *Rzechta Drużbińska*, kol. 1902 Przew II 142; *Rzechta*, wś 1921 Sk II 101; *Rzechta Drużbińska* 1952 UW 104; *Rzechta Drużbińska*, *-ty -kiej* 1973 UN 47, 35; gw. *żyxta*, *-ty*. — Dawniej *Rzekta*, *Rzechta*. Członki odróżniające od n. pobliskiej wsi *Drużbin*, w formie

przym. Postać gw. z regularnym przejściem *-e- > -y-*. Lit.: SHGŁęcz II 81. EB

Rzechta-Oświęcim zob. **Rzechta** (1)

Rzechta Piekarska zob. **Rzechta** (1)

Rzecien zob. **Rzeczyn** (1)

Rzecień zob. **Rzecin**

Rzecin, wś, pil., gm. Wronki, 8,5 km na płn.-zach. od Wronek: *Rzecien ołędry* 1783–84 RejKor 776; *Rzecień* 1787 Koz III 165; *Rzeczyn* ok. 1845 MpRey nr 77; *Rzeczyn* al. *Rzecin*, niem. *Retschin* 1889 SG X 140; *Rzecin*, niem. *Retschin* 1902 MycPn 135; *Rzecin*, niem. *Retschin* 1921 Sk X 86, 155; *Rzecin* 1936 Mp-100(37–22); *Retschin* — *Rzeczyn*, *-na*, *rzeczyński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Rzeczyn* — *Retschin*, os. 1951 Rosp 282; *Rzecin*, *-na* 1982 WUN III III 179. — Od n. jez. *Rzecin*, dziś Jezioro Rzeckińskie, por. lacu nostro dicto *Wrecen* 1279, *Rechen* 1280 KW I 458, 462, *Retsin* 1372 KW III 1657. Postać n. m. *Rzeczyn* jest zapewne substytucją zmienionej formy *Retschin*. ZZ

Rzecino, wś, kosz., gm. Rąbino, 10 km na płn.-zach. od Polczyna-Zdroju: *Resin* 1618 MpLub; *Retzin* 1789 MpGillyPom; *Retzin* 1839 MpUMbl 778; *Retzin* 1889 SG IX 628; *Retzin* 1937 Mp-100(33–22); *Retzin* — *Rzecino*, *-na*, *rzeciński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzecino*, *-na* 1982 WUN III 179. — Na podstawie zmienionych zapisów można odczytywać n. jako **Radszyn*, zapewne od n. os. *Radsza* SSNO IV 426, z suf. *-in*. Zapisy potwierdzają właściwe Polsce płn. przejście *Ra- > Re-*. F. Lorentz łączy n. z n. os. **Radiš* lub **Ratiš* albo z ap. *rēka*. Może to być n. przeniesiona z n. m. *Retzin* w okręgu Randow (Westpriegnitz, Niemcy). Lit.: TrautmElb I 122; LorSNH 98; Rzduma I 133; Rzduma III 62–5. BCz

Rzeck, wś, olszt., gm. Biskupiec, 3 km na płd.-zach. od Biskupca: in campo *Rychenbach* 1395 MWrm V 280; villa *Rychenbach* (1426), *Reichenbach*, z dopiskiem: *Reychenbach* (1426) MWrm IX 158, 159–60, 181; *Reichenbach* 1586 ZGAE XXIII 654, 662; *Ridbachawsche* 1596–98, *Reichenbach* 1609 PospWrm 130; *Reychenbach* 1615 RŁWrm 275; *Ridbach* 1656 Kolberg 278; *Ridbach* 1755 MpEnd; *Ridbach* 1789 Goldb I 189; *Rydbach* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Ridbach* 1820 Wald 158; *Rydbach* 1889 SG X 82; *Rydlach* (!) 1941 Choj 126; *Ridbach* — *Rzeck*, *-a*, *rzecki* 1947 MPol

XXV nr 111; *Ridbach* — *Rzeck* al. *Rydbach* 1946 Ley I 98; *Rzeck*, -ka 1982 WUN III 179; gw. *ridbaȝ*. — W 1382 r. lokowano wieś o n. niem. *Rīchenbach*, potem *Ridbach*, z członem *Bach* 'strumyk', co prawdopodobnie ma związek z przepływającą przez Rzeck strugą (dziś bez nazwy). Do członu *Richen-*por. przym. *reich* 'bogaty', śrwniem. *rīche*, *rich* 'duży, silny', później śrwniem. *ried*, *riet* 'trzcina' Lex 168. Nazwa spolonizowana jako *Rydbach*. Po 1945 r. ustalono n. *Rzeck*. Lit.: Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 178–9; PospWrm 130; Biolik, HE VIII 167; CzNiem 161. RP

Rzecko, wś, gorz., gm. Choszczno, 7,5 km na wsch. od Choszczna: *Ritzick* 1337 LandbNM 100; *Ritzick* 1340 SHGNM(NiessenReg 43); *Ritzick* 1355 CdB A XVIII 27; *Ryczick* 1381 SHGNM(Repertorium nr 51); *Ryzke* 1425 SHGNM(NiessenReg 47); *Riczka* (1509) CdB A XVIII 51; *Ritz* (1533) CdB C II 505; *Ritzkaw* 1608 SHGNM(Eickstedt 244); *Rietzig* 1833 MpUMbl 1412; *Rietzig* — *Rzecko*, -ka, *rzecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzecko*, -ka 1982 WUN III 179. — Od ap. *rzecka*, z suf. -sko. Wieś leży nad Stobnicą. W okolicy płynął też potok *Rietzig*. Nazwa wsi zniemczona jako *Rietzig*. Postać *Rzecko* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Duma, HE IV 82; SGorz 262–4. BCz

Rzecen albo **Ryczyn**, wś zaginiona, leżała w okolicy Brzegu, opol.: *Recen* 1046 ZfGS IV 347 (tu?); a castrum *Recen* (1093)XII–XIII, *Bec(z)en* (1093)XV, iuxta oppidum *Recen* (1103)XII–XIII, *Rieczzen*, *Rocen* (1103)XV, ad castrum *Recen* (1109)XII–XIII Cosmas 161, 179, 195; civitates, castella, villas, curtes et plebes *Trecen*, *Tescin* ... Otemochov ... Nemechi 1155 SUr I 20 (tu?); Hemrammvs ... castellanus de *Rechen* 1203, *Reczen* 1213, *Recen*, *Rechen*, *Riczzen* 1223 SUr I 60, 61, 274, 167, 168, 283; *Rechin* 1232, *Recen* 1234, 1239, in *Retsen* 1242, in *Recen* 1242–48, de *Reczen* 1243, *Rechen* 1244, 1245, *Rezcen* 1247, *Rechen*, *Reschen* 1248, *Rechzen*, *Rechen* 1250 SUr II 13, 55, 108, 139, 226, 151, 164, 172, 191, 202, 223, 250, 249; *Recen*, *Reschen* 1251, *Rezcen* (1251), *Redsen* 1252, *Retzhen*, *Redszen*, *Rezen* 1253, *Recen* 1254, ecclesie in *Recen* ..., quod in ipsa villa *Reczen* habere debuimus (1254)1301 (tu?), *Redszen* 1255, *Rechen* 1256, *Recen*, *Reschen* 1257, *Rechen*, *Reschen*, *Rethzen* 1260, *Reshen*, *Resheñ* (1260)XVI, *Rechen* 1262 SUr III 20,

21, 29, 37, 51, 72, 78, 97, 361, 107, 139, 167, 168, 203, 207, 209, 212, 272; Raslao ... castellano in *Rezchin* (1272)1325, *Reschin* (1272)1350, *Rezen* 1275–76, de *Reczen*, *Rechen* 1278, *Schetschen* (!), *Rechen* 1279 SUr IV 300, 181, 227, 228, 245, 247; *Reschen* (1282)XV, *Rezhen* 1282, *Retschen* 1283, *Rechen* 1284 SUr V 6, 13, 55, 67; de *Rezen* (1293) XVI, de *Rechen* 1294, [*Ritschen*] (1295)XV, ecclesie de *Retzen* 1295, *Rechen*, *Rezen*, *Resin* 1300 SUr VI 111, 134, 152, 167, 338, 340, 377; *Reczen* 1301, *Recen* prope Brigam 1318 Reg nr 2632, 3842; *Rycen* 1318 MVat I 62; *Reczen* 1321, in *Reczin* 1326, *Rechin* 1327, 1332, *Reczyn* 1340, *Drecen* (!) 1342 Reg nr 4153, 4564, 4678, 5146, 6459, 6896; ecclesia parochiali in *Rytschin* 1431 SNGŚI XII 40; super stagno et prato in *Ritschin* 1454 CdSil IX 137; ville *Ritzen* 1464, *Ritschen* 1561 SNGŚI XII 40; *Ritschen*, wś nieistniejąca 1845 K 548; *Rujczyn* (!), niem. *Ritschen*, w dokumentach villa *Rujczynyn* olaviensis districtus 1888 SG IX 958. — Pierwotnie może n. **Rzecen*, od ap. *rzecka*, z suf. -en (< *-ьнь). Była to n. grodu kasztelańskiego, obok którego z czasem rozwinęła się wieś. Od końca XVI w. n. nie występuje już w źródłach, a śladem po niej była niem. n. lasu *Rittscher Waldt* 1736 MpWielBreg. Pozostałością po miejscowości jest grodzisko, noszące niem. n. *Ritsche-Berg* (pierwszy człon nawiązuje do pol. nazwy dawnego grodu), obecnie *Rujczyn* (Jurek 29), też *Grodzisko Ruczynskie* 1976 Mp-25(463.23). Lit.: Borek, -ьн- 199; SNGŚI XII 40; Domański, Zaginione osady na Śląsku. Sobótka LIV/1, 1999, 30–1; Jurek, Roczniki Historyczne LX, 1994, 29. PS

Rzeczénica, wś, słup., gm. Rzeczenica, 13,5 km na płn.-wsch. od Czarnego: Nickel *Stegir* 1376 HKS nr 114 (*Stegirswalde*); *Stegers* (1437) GZ 109; *Steierz* 1511/12 VisitGn 336; ze wsią *Rzeczénicą*, *Rzeczénica*, wsi *Rzeczénicze*, z *Rzeczénicze* 1565 Lupom 63, 64, 72; *Reczenicza*, *Reczenicza* 1570 ŻDz XXIII 223, 242; *Rzeczénica* 1624 LuPrus 180; *Stegry* alias *Rzeczénica*, przy *Stegrach* 1664 Font XXXII 159, 172; wsi *Sztegrow* alias *Rzeczénica* 1672 Font XXVIII 137; *Sztegrowy* 1682 Font V 139; *Stegry*, *Sztegrzy* 1696 *Stegers*, *Stegerß* 1712 Font XXVIII 159, 178; *Stegers* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Stegerswalde* 1890 SG XI 319; *Sztegrowy* al. *Sztegrzy*, niem. *Stegers*

Rzeczewo

1892 SG XII 49; *Stegers* — *Rzecenica*, -icy, *rzecenicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Rzecenica*, -cy 1982 WUN III 179. — Dawna n. niem. *Stegers//Stegirswalde*, od nazw. sołtysa, por. pierwszy zapis + *Wald* 'las'. W XVII w. n. spolonizowana w formie *S(z)tegry*, *Sztegrowy*. Od XVI w. funkcjonowała n. pol. *Rzecenica*, od ap. *rzeka*, z suf. -nica. Lit.: CzNiem 122. WK

Rzeczewo zob. Reczewo

Rzeczka, wś, wałb., gm. Walim, 5 km na płd.-wsch. od Głuszycy: *Dorfbach* 1736 MpWiel-Schw; *Dorfbach* 1785 Z V 425; *Dorfbach* auch *Dortbach* 1845 K 104; *Dorfbach* 1941 Wrzosek 23; *Dorfbach* — *Rzeczka*, -ki, *rzecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzeczka*, -ki 1982 WUN III 179. — Dawniej n. niem. *Dorfbach*, od ap. *Dorf* 'wieś' i *Bach* 'potok'. Miejscowość leży nad potokiem Walimka. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczka*. Lit.: SNGŚI XII 40. JCh/PS

Rzeczki (1), wś, gorz., gm. Choszczno, 9 km na płn.-wsch. od Choszczna: *Rietzig Domäne* 1809 SHGNM(SchWand 195); *Domäne Rietzig* 1934 Mp-100(36–21); *Rietzig Dom.* — *Rzeczki*, -czek, *rzeczeczki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Rzeczki* — *Rietzig Domäne*, os. 1951 Rosp 282; *Rzeczki*, -czek 1982 WUN III 179. — Dawna n. niem. od niem. ap. *Domäne* 'majątek' i od zniemczonej n. sąsiedniej wsi *Rietzig*, dziś *Rzecko* (zob). Wieś została wydzielona ze wsi *Rzecko*. Nazwę *Rzeczki* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Duma, HE IV 82. BCz

Rzeczki (2), cz. Ostrowca Świętokrzyskiego, dawniej wś, kiel.: *Rzeczki* 1877 Zin II 129; *Rzeczki*, wś 1889 SG X 129; *Rzeczki*, os. leśn. 1902 Przew II 143; *Rzeczki*, leśn. 1921 Sk III 80; *Rzeczki*, leśn. 1933 SkBy 1493; *Rzeczki*, -czek 1966 UN 27, 73. — Od ap. *rzeczka* (: *rzeka*), w l. mn. IN

Rzeczki zob. Konarzewo-Reczki, Rzeczki-Gąski, Rzeczki-Orszyny, Rzeczki-Wólki, Rzyckowo, Rzyki, Stańkowa (1)

Rzeczki-Gąski, cz. wsi Rzeczki, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: *Rzeczkowo Gasky*, Joannis Gaska de *Rzeczkowo* 1512 SHGMz(C 53, 153v); *Ganszky* 1513 SHGMz(PT 1, 98); *Rzeczki Gąski* 1567 ŻDz XVI 322; *Rzeczki Gąski* 1783 MpPerMz; *Rzeczki gąski* 1827 Tabella II 156; *Rzeczki-Gąski* 1889 SG X 129; *Rzeczki-Gąski*, -czek-sek, cz. wsi 1971 UN 123, 23; *Rzeczki-Gą-*

ski, -czek-sek 1982 WUN III 179. — Nazwa zestawiona; drugi człon od n. os. *Gąska* (por. pierwszy zapis), w l. mn. Lit.: ZMaz 327. UB

Rzeczki-Orszyny, cz. wsi Rzeczki, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: *Rzeczkowo* (1401) SHGMz(MK 5, 102); *Rzeczkowo* (1416)1456, Rszim ... de *Reczkowo* (1417)1456 SHGMz(MK 3, 54 i 59); *Rzeczcowicze* 1424 Zakr I nr 169; *Rzeczkowo* 1428 Mkm I nr 742; *Rzeczkowo* ... Rschino de ibidem (1440)1456 SHGMz(MK 3, 239v); in *Rzeczkowo* ... circa limitem Rschimowa (1447)1456 SHGMz(MK 4, 55v); *Rzeczkowo* 1484 SHGMz(Ep. 11, 105v); *Rzeczki* 1509, *Rzeczkowo* 1514, *Rzeczki* 1517 SHGMz(PT 1, 390, 211 i 320); *Rzeczkowo* 1523 SHGMz(Ep. 204, 174v); *Rzeczki Rszyny* 1567 ŻDz XVI 323; *Rzeczki Rzymy*, *Rzeczki Orszyny* 1783 MpPerMz; *Rzeczki Rzyma* 1783–84 RejKor 435; *Rzeczki orszyny* 1827 Tabella II 156; *Rzeczki-Orszyny* 1889 SG X 129; *Rzeczki-Orszyny* 1921 Sk I 19; *Rzeczki-Orszyny*, -czek-szyn, cz. wsi 1971 UN 123, 23; *Rzeczki-Orszyny*, -czek-szyn 1982 WUN III 179. — Dawniej *Rzeczkowo*, efemerycznie *Rzeczkowice*, od n. os. *Rzeczek* (: *rzeka*, *rzekać*) RymSEN II 381, z suf. -owo, -owice. Wtórnie *Rzeczki*, wskutek przejścia do kategorii n. pluralnych. Człon *Rszyny*, *Rszyny*, *Orszyny* pochodzi od n. os. *Rszym* (por. zapisy z XV w.), w l. mn., ta od n. os. *Rzym* RymSEN II 384. W XVI w. wieś uległa podziałowi na *Rzeczki-Gąski* (zob.), *Rzeczki-Orszyny*, *Rzeczki-Wólki* (zob.), które stały się odrębnymi wsiami, a współcześnie na powrót uległy scaleniu w jedną wieś *Rzeczki*, por. *Rzeczki*, -czek, *rzeczkowski* 1971 UN 123, 23; *Rzeczki*, -czek 1982 WUN III 179. Lit.: ZMaz 327. UB

Rzeczki-Wólki, cz. wsi Rzeczki, dawniej wś, ciech., gm. Ciechanów: *Rzeczkowo Wólky*, Stan. Volk ... de *Volki Rzeczkowo* 1512 SHGMz(C 53, 43v i 101); *Reczki*, *Reczkowo* 1517 SHGMz(PT 1, 325v); *Rzeczkowo* 1523 SHGMz(Ep. 204, 174v); *Rzeczki Wólki* 1567 ŻDz XVI 322; *Rzeczki Wólki* 1783 MpPerMz; *Rzeczki wulki* 1827 Tabella II 156; *Rzeczki-Wólki* 1889 SG X 129; *Rzeczki-Wólka* 1921 Sk I 19; *Rzeczki-Wólki*, -czek-lek, cz. wsi 1971 UN 123, 23; *Rzeczki-Wólki*, -czek-lek 1982 WUN III 179. — Nazwa zestawiona; drugi człon od n. os. pochodzenia niem. *Wolk* (por. pierwszy zapis), w l. mn. Wtórnie adideacja do ap. *wól-*

ka. K. Zierhoffer za pierwotną uważa n. *Boża Wola*, powołując się na zapis: Johannes Pauli de Rzeczkowo *Boza vola* 1512 ZHer nr 904. Według A. Wolffa jest to n. herbu, którym pieczętował się właściciel, por. ZHer 358. Lit.: ZMaz 119. *UB*

Rzeczkowice zob. **Rzeczki-Orszyny**

Rzeczkowo zob. **Drzeczkowo**, **Rzeczki-Gąski**, **Rzeczki-Orszyny**, **Rzeczki-Wólki**, **Rzeczaków** (1, 3)

Rzeczkowy zob. **Rzyczkowo**

Rzeczków (1), wś, piotr., gm. Będków, 15,5 km na płd.-wsch. od Tuszyńska: de *Rzeczow* 1398 Hb 107, nr 3; *Beczkowo* (!) 1398, *Rzeczkowo* 1405 Łęcz II nr 2024, 2521; *Rzeczow* 1511 ŻDz XIII 198; *Rzeczow* 1511–23 ŁLB II 176; *Rzeczow* 1552 ŻDz XIII 267; *Rzeczow* 1783–84 RejKor 864; *Rzeczów* 1827 Tabella II 156; *Rzeczów duchowny*, wś i folw., *Rzeczów szlachecki*, wś i folw. 1877 Zin II 129; *Rzeczów Poduchowny*, *Rzeczów Szlachecki*, dwie wsi 1889 SG X 130; *Rzeczów*, wś i folw. 1902 Przew II 143; *Rzeczów Poduchowny*, *Rzeczów Szlachecki*, dwie wsi 1921 Sk II 68; *Rzeczów Poduchowny*, *Rzeczów szlachecki*, dwie wsi 1933 SkBy 1493; *Rzeczów Szlachecki* 1952 UW 96; *Rzeczów Poduchowny*, *Rzeczów Szlachecki*, dwie wsi 1967 SM 1001; *Rzeczów*, *-kowa*, *Rzeczów-Kolonia*, *-kowa-nii*, *rzeczkowski* 1974 UN 40, 8; *Rzeczów*, *-kowa*, *Rzeczów-Kolonia*, *-kowa-nii*, dwie wsi 1982 WUN III 179; po zmianie *Rzeczów*, *-kowa*, *rzeczkowski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *żeckuf*, *-ova*, *żeckoski*. — Od n. os. *Rzeczek*, z suf. *-owo*, *-ów*. W XIX i XX w. dwa obiekty, stąd drugie człony w n. zestawionych: od ap. *kolonia* ‘osada’ oraz od przym. *duchowny*, *poduchowny* i *szlachecki* (ze wskazaniem na rodzaj własności). Formy gw. zamazurzone. Lit.: SHGŁęcz II 81. *EB*

Rzeczów (2), wś, rad., gm. Wierzbica, 14,5 km na płn.-wsch. od Szydłowca: *Rzeczow* (1405)1518 ZDM I 332; *Rzeczow* 1470–80 DB II 516; *Rzeczow* 1529 LR 409; *Rzeczow* 1569 ŻDz XIV 307; *Rzeczow* 1660–64 Lusand I 104; *Rzeczow* 1787 Spis 410; *Rzeczów* 1827 Tabella II 156; *Rzeczów* 1889 SG X 130; *Rzeczów* 1952 UW 127; *Rzeczów*, *-kowa*, *rzeczkowski* 1970 UN 34, 28; gw. *życzuf*, *-ova*, *życzoski*. Lit.: KSand 173. *IN*

Rzeczów (3), wś, skiern., gm. Biała Rawska, 4,5 km na płn. od Białej Rawskiej: *Rzeczowo* 1360 KMaz III nr 39; *Reskowo* (!) 1446 Płoc I 212; *Rzeczow* 1511–23 ŁLB II 293; *Rzeczow* 1792 MpPerRw; *Rzeczów* 1827 Tabella II 156; *Rzeczów* 1839 MpKwat IV 4; *Rzeczów* 1889 SG X 130; *Rzeczów* 1921 Sk I 175; *Rzeczów*, *-kowa* 1982 WUN III 179. Lit.: Nieckula, *-ov-* 178. *UW*

Rzeczów (4), wś, skiern., gm. Skierniewice, 8 km na płd. od Skierniewic: *Rzeczów*, kol. 1827 Tabella II 156; *Rzeczów* 1839 MpKwat III 4; *Rzeczów* 1889 SG X 130; *Rzeczów* 1921 Sk I 173; *Rzeczów*, *-kowa* 1982 WUN III 179. — Wieś leży nad rz. Łupią, więc nazwa zapewne od ap. *rzeczka*, z suf. *-ów*. *UW*

Rzeczów Duchowny zob. **Rzeczów** (1)

Rzeczów-Kolonia zob. **Rzeczów** (1)

Rzeczów Poduchowny zob. **Rzeczów** (1)

Rzeczów Szlachecki zob. **Rzeczów** (1)

Rzeczna Nowa zob. **Stara Rzeczna**

Rzeczna Stara zob. **Stara Rzeczna**

Rzeczniów, dziś *Rzeczniów* i *Rzeczniów-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Rzeczniów, 15 i 16 km na płd.-zach. od Lipska: *Rzecznow* 1399 ZDM I 287; *Rzecznow* 1413 Sand nr 587; in utraque *Reczniów* (1435) ZDK II 219; *Rzecznyow Maior* et *Minor* 1508 ŻDz XV 472; *Rzecznyow* 1529 LR 443; *Rzeczniow maior* 1569 ŻDz XIV 305; *Rzeczniow Większy* 1783–84 RejKor 357; *Rzeczniow* 1787 Spis 394; *Rzeczniów* 1827 Tabella II 157; *Rzeczniów*, wś i folw. 1889 SG X 131; *Rzeczniów*, wś i kol. 1921 Sk III 24; *Rzeczniów*, *Rzeczniów*, kol. 1952 UW 112; *Rzeczniów*, *-niowa*, *Rzeczniów-Kolonia*, *-niowa-nii*, *rzeczniowski* 1966 UN 20, 29. — Dawniej *Rzecznow*, od przym. *rzeczny* (: *rzeka*), z suf. *-ów* (wieś leży nad rz. Krępianką). Forma *Rzeczniów*, ze zmiękczeniem *n > Ń* (dość częstym przed *-ow-*), powstała zapewne pod wpływem przym. miękotematowych typu *przedni*. Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *maior*, pol. *większy*, później od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 173; KopRad 144; RospSEMiG 337–8; BańMorf 82. *IN*

Rzeczniów Mniejszy zob. **Rzeczniówek**

Rzeczniów Większy zob. **Rzeczniów**

Rzeczniówek, wś, rad., gm. Rzeczniów, 12 km na płd.-wsch. od Ilży: in utraque *Reczniow* (1435) ZDK II 219; *Rzecznyow Maior* et *Minor*

Rzeczno

1508 *ŽDz* XV 472; *Rzecznyowek* 1529 LR 443; *Rzeczniow minor* 1569 *ŽDz* XIV 305; *Rzeczniow Mnieyszy* 1783–84 *RejKor* 357; *Rzeczniow mniejszy* 1787 *Spis* 394; *Rzeczniówek* 1827 *Tabella* II 157; *Rzeczniówek* 1889 *SG* X 131; *Rzeczniówek* 1921 *Sk* III 24; *Rzeczniówek, -wka, rzeczniówecki* 1966 *UN* 20, 29. — Dawniej *Rzeczniów*, od n. pobliskiej wsi *Rzeczniów*, z członem odróżniającym od łac. przym. *minor*, pol. *mniejszy*; później uniwersalizacja za pomocą suf. *-ek*. Lit.: *KSand* 173; *KopRad* 466. IV

Rzeczno zob. **Stara Rzeczna**

Rzecznow zob. **Rzeczniów**

Rzeczpol zob. **Reczpol**

Rzeczyca (1), wś, biał., gm. Międzyrzec Podlaski, 4 km na pld.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Rzeczyca* 1662 *AWAK* XXXIII 493; *Rzeczyca* 1676 *CzRkps* nr 1099; *Rzeczyca* 1795 *MpPerPd*; *Rzeczyca* 1827 *Tabella* II 157; *Rzeczyca* 1889 *SG* X 133; *Rzeczyca* 1921 *Sk* IV 89; *Rzeczyca, -cy* 1982 *WUN* III 179. — Od ap. *rzeczyca* 'dawne koryto rzeki' *Sstp* VIII 96 lub od ap. *rzeka*, z suf. *-ica*. Wieś leży nad Krzną Południową. EB

Rzeczyca (2), dziś *Rzeczyca Wielka*, wś, i *Rzeczyca Mała*, os., dawniej wś, kosz., gm. Polanów, 5 i 7 km na zach. od Polanowa: *Rest* (1281) *PU* II 445; *Retz* 1618 *MpLub*; *Gr., Kl. Reetz* 1628 *KrRum*; *Reetz* 1670 *RzDuma* I 278; *Gr., Kl. Reetz* 1789 *MpGillyPom*; *Reetz Gross* i *Reetz Klein*, dwie wsi 1889 *SG* IX 589; *Klein Reetz* — *Rzeczyca Mała, -cy -lej, malorzeczycki* 1950 *MPol* nr A-8; *Reetz* — *Rzeczyca Wielka, -cy -kiej, wielkorzeczycki* 1947 *MPol* XXVI nr 37; *Rzeczyca Mała* — *Klein Reetz*, os., *Rzeczyca Wielka* — *Gross Reetz*, wś 1951 *Rosp* 282; *Rzeczyca Mała, -cy -lej, Rzeczyca Wielka, -cy -kiej* 1982 *WUN* III 180. — Nazwa niejasna. Według E. Rzetelskiej-Feleszko i J. Dumy rekonstrukcja n. jako **Rěčica* lub **Rěčbje* wydaje się mało prawdopodobna. Lit.: *RzDuma* I 278; *LorSNH* 97. BCz

Rzeczyca (3), wś, legn., gm. Grębocice, 15 km na pld.-wsch. od Głogowa: In districtu Glogouiensi ... *Zlani, Medilese, Starareka et Starareka villas* 1245 *SUr* II 173; *Jeschke v. Roczyz* 1334 *Reg* nr 5376 (tu?); *Reziz* (1368) *K* 547; *Ritschicz* 1495, 1511 *CdSil* XXIV 119, 82; *Ritschitz* 1513 *CdSil* XXVIII 4; *Ritschitz* 1537, *Rietschitz* 1541 *CdSil* XXIV 85,

62; *Ritschen* 1543 *CdSil* XXXIII 155; *Retzitz, Ritzitz* 1580 *J* III 1, 19; *Riedschütz* 1644 *MpDSGlog*; *Ritschitz, Ritschiz* 1670, *Ritschitz* 1679, 1687/88 *J* III 41, 44, 136, 342; *Rietschütz* 1739 *MpWielGlog*; *Rietschütz* 1791 *Z* X 286; *Rietschütz, Nieder- u. Ober-* 1845 *K* 547; *Roggenfelde, Rzeczyca* 1941 *Wrzosek* 29; *Roggenfelde* — *Rzeczyca, -cy, rzeczycki* 1947 *MPol* XXVI nr 37; *Rzeczyca, -cy* 1982 *WUN* III 179. — Dawniej n. *Stara Rzeka*, od wyrażenia *stara rzeka* (może na określenie starego koryta rzeki — wieś leży nad rz. Bobrownica, niedaleko ujścia Czarnej Wody do Odry) lub ponowiona z n. wsi *Stara Rzeka* (2). Wtórnie *Rzeczyca*, od ap. *rzeczyca* 'dawne koryto rzeki' *Sstp* VIII 96. Nazwę zmieniono jako *Ritschitz, Rietschütz*, też *Ritschen*, okresowo z członami odróżniającymi, od przym. *ober* 'górný', *nieder* 'dolny'. Nazwa *Roggenfelde* została nadana przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczyca*. Lit.: *SNGŚl* XII 41. PS

Rzeczyca (4), dziś *Rzeczyca* i *Rzeczyca-Kolonia*, dwie wsi, lub., gm. Kazimierz Dolny, 6 km na pld.-wsch. od Kazimierza Dolnego: *Reciczca* (!) (1254) *Kkk* I 53; *Recicza* (1256) *CdP* III 71; *Recitea* (1286) 1487 *ZDM* I 18; *Rzeczicze* 1474 *SHGLu* III 206; *Rzeczycza* 1470–80 *DB* II 553; *Rzeczycza* 1529 *LR* 445; *Rzeczicza* 1531 *ŽDz* XIV 357; *Rzeczyca* ... ze wsi *Rzeczyce* 1626 *RPobLu* 123; we wsi *Rzeczyca* 1660–64 *Lusand* II 174; *Rzeczyca* 1676 *ŽDz* XV 22a; *Rzeczyca* 1783–84 *RejKor* 244; *Rzeczyca* 1827 *Tabella* II 157; *Rzeczyca*, wś i folw. 1889 *SG* X 132; *Rzeczyca*, wś i kol. 1921 *Sk* IV 82; *Rzeczyca, Rzeczyca*, kol. 1952 *UW* 146; *Rzeczyca, -cy, Rzeczyca-Kolonia, -cy-nii, rzeczycki* 1971 *UN* 118, 14. — Od ap. *rzeczyca*, w XV w. także w formie pluralnej. Współcześnie dwie wsi; człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: *SHGLu* III 206; *KosLu* 71. IN

Rzeczyca (5), wś, pil., gm. Tuczo, 7 km na pln.-zach. od Tucza: *Nicolaus et Iohannes ... dicti Knokendorp* 1314 *KW* II 312; *Knokendorp* 1337, *Knochindorf* 1435 *SHGPn* II 213; *Knokenendorff* 1532 *Matr* IV/2, nr 16277; *Knakendorph* 1533, *Knakyendorph* 1535, *Knakendorp* 1540 *SHGPn* II 213; *Knakendorp* 1579 *ŽDz* XII 105; *Rzeczyca* 1606–08 *NDz* II 393; *Knakiendorff* 1619 *PPozn* (Tab 2, 133v); *Knakendorf* 1883 *SG* IV 192; *Knakendorf* — *Rzeczyca, -cy, rzeczyk-*

ki 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzeczyca*, -cy 1982 WUN III 179. — Dawna n. niem. *Knockendorf* od im. założyciela *Knake* (: ńrdniem. *knoke, knake* 'kość' Lübben 180) i od ap. niem. *Dorf*, ńrdniem. *dorp* 'wieś'. Bracia Mikołaj i Jan pochodzili zapewne ze wsi Knokendorf, leżącej poza ziemią wałęcką, może więc n. ponowiona. W XVII w. pojawia się n. pol. *Rzeczyca*. Wieś leży w pobliżu rz. Płociczna (dopływ Drawy). Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Rzeczyca*. Lit.: SHGPn II 213; PPozn 136. *BCz*

Rzeczyca (6), dziś *Rzeczyca*, wś, dawniej mto i *Nowa Rzeczyca*, wś, piotr., gm. *Rzeczyca*, 18,5 km na pńd.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Rzeczicza* (1335)XVI SHGŁęcz II 81; circa *Rzecziciam* (1360)XVI Matr IV/3, supl. nr 205; *Rzeczicza* (1364) CdP I 228; *Rzeczyca* (1391) XVI SHGŁęcz II 82; *Rzeczicza* 1470–80 DB I 508; *Rzeczicza* 1511/12 VisitGn 352; *Rzeczyca* 1511–23 ŁLB II 314; *Rzeczicza* 1564–65 Luwlkp II 197; *Rzeczicza* 1576 ŹDz XIII 89; *Rzeczica*, *Rzeczyca* 1628–32 Luwlkp III 55; *Rzeczyca*, mto 1792 MpPerRw; *Rzeczyca* 1827 Tabella II 157; *Rzeczyca*, wś i folw. 1889 SG X 131–2; *Rzeczyca*, wś i folw. 1902 Przew II 143; *Rzeczyca* 1921 Sk I 155; *Rzeczyca*, wś i folw. 1933 SkBy 1494; *Rzeczyca* 1952 UW 102; *Rzeczyca*, wś i kol. 1967 SM 1001; *Rzeczyca*, -cy, *rzeczycki*, wś, *Nowa Rzeczyca*, -wej -cy, cz. wsi *Rzeczyca* 1974 UN 49, 51; *Rzeczyca*, -cy, *Nowa Rzeczyca*, -wej -cy 1981, 1982 WUN II 550, III 179; gw. *żecyca*, -cy. — Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *nowy*. Formy gw. zamazurzone. Lit.: SHGŁęcz II 81–2; RymNmiast 210; RospSEMIG 338. *EB*

Rzeczyca (6a), wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Kępa Radwankowska, siedl., gm. Sobienie-Jeziory: *Rzeczicza* 1527 Matr V/2, nr 1072; *Rzeczijca* 1540 Czer 3 dod.; *Rzeczicza* 1552 Matr V/2, nr 5517. — Wieś leży nad Wisłą. Lit.: Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58. *UB*

Rzeczyca (7), wś, sier., gm. Zadzim, 10,5 km na pńn.-zach. od Poddębic: *Rzeczicza* 1390, 1399 SHGŁęcz II 81; *Rzeczicza* (*maior*, *minor*) 1511 ŹDz XIII 188; *Rzeczicza* utraque 1511–23 ŁLB 386, 387; *Rzeczyca* utraq. 1552 ŹDz XIII 230; *Rzeczyca* 1827 Tabella II 157; *Rzeczyca* 1889 SG X 132; *Rzeczyca* 1921 Sk II 105; *Rzeczyca*, -cy,

rzeczycki 1973 UN 47, 35; gw. *żecyca*, -cy, *żecycki*. — Człony odróżniające od łac. przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy'. Formy gw. zamazurzone. Lit.: SHGŁęcz II 81. *EB*

Rzeczyca (8), dziś *Rzeczyca Mokra* i *Rzeczyca Sucha*, dwie wsi, tarnob., gm. Dwikozy, 4 km na pńn. od Sandomierza: *Rzeczyca* (1405) KMhp IV 101; *Rzeczicza* 1442 ZDM III 30; *Rzeczyca Szucha*, *Rzeczyca Mokra* 1470–80 DB I 388; *Rzeczyca* 1508 ŹDz XV 464; *Rzeczyca Sucha*, *Mokra Rzeczyca* 1529 LR 393, 401; *Rzeczicza* 1564–65 Lusand 321; *Rzeczicza* (!) 1578 ŹDz XIV 165; *Rzeczyca Mokra*, *Rzeczyca Sucha* 1787 Spis 386; *Rzeczyca mokra*, *Rzeczyca sucha* 1827 Tabella II 157; *Rzeczyca Sucha*, folw. i przedm., *Rzeczyca Mokra*, wś i folw. 1889 SG X 132; *Rzeczyca Mokra*, *Rzeczyca Sucha*, dwie wsi 1902 Przew II 143; *Rzeczyca Mokra*, wś i folw., *Rzeczyca Sucha*, kol. 1921 Sk III 121; *Rzeczyca Mokra*, wś i folw., *Rzeczyca Sucha*, kol. 1933 SkBy 1494; *Rzeczyca Mokra*, *Rzeczyca Sucha* 1952 UW 128; *Rzeczyca Mokra*, -cy -rej, *Rzeczyca Sucha*, -cy -chey, *rzeczycki* 1970 UN 32, 15; gw. *żecyca*, -cy, *żecycki*. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mokry*, *suchy*. Lit.: KSand 173. *IN*

Rzeczyca (9), dziś *Rzeczyca Długa* i *Rzeczyca Okrągła*, dwie wsi, tarnob., gm. Radomyśl, 6 i 7 km na pńn. od Stalowej Woli: *Rzeczicza* 1411 ZDM I 370; *Superior Rzeczicza* 1417, *Magna et Parva Rz.* 1450 SHGLu III 206; *Rzeczyca Magna et Parwa* 1450 SHGLu IV 126; utraque *Rzeczicza* 1470–80 DB II 367; *Rzeczicza Maior* 1499 Matr II nr 1365; *Rzeczyca Szrednya*, *Rzeczyca Minori* 1529 LR 359, 445; *Rzeczicza mała* i *wielka* 1563 RPobLu 457v; *Rzeczicza Minor* i *Rz. maior* 1564 RPobLu 612v; *Rzeczyca mniejsza* 1580 RPobLu 764v; *Rzeczyca Mniejsza* ... ze wsi *Rzeczyce Mnieyszej* 1626 RPobLu 90; *Rzeczyca mniejsza seu Okrągła* ok. 1668 RPdm 171; *Rzeczyca Długa* 1674 RPgł 28; *Rzeczyca Długa*, *Rzeczyca Okrągła* 1676 ŹDz XV 14a; *Rzeczyca Długa* i *Okrągła*, dwie wsi 1889 SG X 138; *Rzeczyca Długa*, *Rzeczyca Okrągła* 1933 SkBy 1494; *Rzeczyca Długa*, -cy -giej, *Rzeczyca Okrągła*, -cy -lej, *rzeczycki* 1966 UN 73, 104, 106. — Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *superior* 'wyższy', *magnus*, *parvus*, pol. *wielki*, *mały*. W XVII w., kiedy wieś się rozrosła i roz-

Rzeczyca

ciągnęła wzdłuż rz. Dębowiec, przyjęła n. *Rzeczyca Długa*, po rozbudowie wokół starorzecza Sanu i przybraniu kształtu kolistego otrzymała natomiast n. *Rzeczyca Okragła*. Lit.: SHGLu III 206, IV 125–6. IN

Rzeczyca (10), dziś *Rzeczyca Księża*, *Rzeczyca Ziemiańska*, *Rzeczyca Ziemiańska-Kolonia*, trzy wsi i *Rzeczyca-Kolonia*, kol., dawniej wś, tarnob., gm. Trzydnik Duży i Szastarka, 6,5 km na płd., 10 km na płd.-zach. i 9 km na płd. od Kraśnika: villa dicta *Rzeczica* 1377 KMłp III 310; *Rzeczyca* 1403 KMłp IV 87; *Rzeczica* 1414, *Rz. Inferior* 1420 SHGLu III 207; *Rzeczycza* 1442 ZDM III 17; *Rzeczica*, *Superior Rzeczica* 1443 SHGLu III 206; *Rzeczica* (1443)XV ZDK II 409; *Rzeczica* 1445 KMłp IV 441; *Rzeczyca Cozmianova*, *Coszmy* 1466 SHGLu III 206; *Rz. Vydrzyna* 1456, *Rz. Vyczce* 1466, *Minor Rz.* 1468 SHGLu III 207; *Rzeczyca Wydzyna*, *Rzeczycza Cosmyany* 1470–80 DB II 575; *Rz. Inferior* 1473 SHGLu IV 127; *Cozmian de Rzeczica Roznyanowa* (!) 1497 Matr II nr 821; *Janina Rz.* 1513 SHGLu IV 127; *Rzeczicze utraque*, *Rzeczyca Plebanya*, *Rzeczica Inferiori*, *Superiori Rzeczica* ... *Cozmyan* 1529 LR 34, 359, 451; *Rzeczica* 1531 ŻDz XIV 374, 375; *Rz. Superior dicta Viniawa* alias *Kosmianowa*, *Rz. Inferior dicta Janina* 1555 SHGLu IV 127; *Rzeczica nissa*, *Rzeczica wisza* 1563 RPobLu 455v; *Rzeczica Koszmian* 1565 Lulu 44; *Rzeczica Janina*, *Rzeczica wissa Księza* 1580 RPobLu 763v, 764v; *Rzeczyca Janina*, *Rzeczyca Wyzsza* ... ze wsi *Rzeczyce Wyzszej* albo *Księżey* 1626 RPobLu 85, 90; *Rzeczyca wyższa seu Xięza* 1663, 1673 SHGLu IV 126; *Rzeczyca Xięza* 1676 ŻDz XV 26a; *Rzeczyca Ziemiańska* 1781–82 WPar 595; *Rzeczyca Xięza*, *Rzeczyca* 1787 Spis 442, 443; *Rzeczyca xięza*, *Rzeczyca ziemiańska* 1827 Tabela II 157; *Rzeczyca księza*, *Rzeczyca ziemiańska* 1877 Zin II 129; *Rzeczyca Ziemiańska*, *Rzeczyca Księza*, dwie wsi 1889 SG X 132–3; *Rzeczyca Księza*, wś, folw. i kol., *Rzeczyca Ziemiańska*, wś i kol. 1921 Sk IV 39; *Rzeczyca Księza*, kol. 1933 SkBy 1494; *Kol. Rzeczyca Księza* 1938 Mp-100(45–34); *Rzeczyca Księza*, *Rzeczyca Ziemiańska*, *Rzeczyca Ziemiańska*, kol. 1952 UW 140; *Kol. Rzeczyca Księza* 1963 Mp-25(Kraśnik); *Rzeczyca Księza*, -cy -zej, *Rzeczyca Ziemiańska*, -cy -kiej, *Rzeczyca Ziemiańska-Kolonia*, -cy -kiej-

nii, *Rzeczyca-Kolonia*, -cy-nii, *rzeczycki*, cztery wsi 1970 UN 112, 24, 25, 23; *Rzeczyca-Kolonia*, -cy-nii, kol. 1982 WUN III 180. — Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *inferior*, *superior*, pol. *niższy*, *wyższy*, od nazw. właścicieli *Jana*, *Koźmiana* i *Wydzgi* oraz od przym. *księży* (od 1468 r. *Rzeczyca Księża* należała do klasztoru kanoników regularnych), *ziemiański* i od ap. *plebania*, *kolonia*. Lit.: SHGLu III 206–7, IV 126–7; KosLu 71. IN

Rzeczyca (11), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 3,5 km na płn.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Ricicia* 1325–27 MVat I 262; *Reczicza* 1394 Koz I 267; *Rzeczyca* 1489 Lupbrz 140; *Rzeczica* 1557–66 ŻDz XIII 28; *Rzeczyca* 1674 Rpog 158; *Rzeszyca* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rzeczyca* 1889 SG X 139; *Rzeczyca*, -cy, *rzeczycki* 1971 UN 182, 26. — W pobliżu płynie rz. *Rzeczycza* UN 182, 24. AG

Rzeczyca (12), wś, wroc., gm. Środa Śląska, 8 km na płn.-zach. od Środy Śląskiej: *Regnitz*, dominus de *Regnitz* ok. 1300 CdSil XIV 52, 53; *Erbgut Renczicz*, *Rencicz* 1322 Reg nr 4223, 4224; *Regnitz* 1322 Moep 63–4; *Renczics* 1322 Darst XVII 43; *Rencicz* 1323 Heyne I 913; *Nic. de Regnitz* 1371 CdSil IX 45 (tu?); *Nicolaus de Regnicz* 1382 GrMark II 231 (tu?); *Regnitz* 1644 MpDSWol; *Regnitz* 1666/67 JI 317; *Regnitz* 1736 MpWielWrat; *Regnitz* 1743 SNGŚI XII 41; *Regnitz* 1795 Z XI 83; *Regnitz* 1845 K 537; *Regnitz* 1900 Myc 79; *Regnitz* — *Rzeczyca*, -cy, *rzeczycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzeczyca*, -cy 1982 WUN III 179. — Zapisy *Renczicz*, *Renczicz* mogą wskazywać na pierwotną postać **Ręczyce*, od n. os. *Ręka* SSNO IV 465, z suf. -ice. Por. też niem. n. os. typu *Regnet*, *Regner* (: *Raginhart*, *Raginhari* Gott 398). A. Moepert łączył n. *Regnitz* z równobrzmiącą n. rodu frankońskiego, co jednak wydaje się mało prawdopodobne. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczyca*. Lit.: SNGŚI XII 40; Moep 63–4. RP/PS

Rzeczyca (13), wś, zamoj., gm. Ulhówek, 24 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: z *Rzeczicze* (1419) ZDM V 215; *Rzeczica* 1439 AGZ XIX nr 1782; *Rzeczica* 1531, *Rzeczyca* 1578 ŻDz XVIII/1, 241, 204; *Rzeczyca* 1681–82 Rejbels 28; *Rzeczyca* 1788 MJ 19, XIX 197, 1; *Rzeczyca* 1839 MpKwat VII 9; *Rzeczyca*, rus. *Riczycia* 1889 SG

X 138; *Rzeczyca*, -cy, *rzeczycki* 1970 UN 120, 30; gw. *żećyca*, -cy, *żećycki*. — Od n. rz. *Rzeczyca*, nad którą leży wieś, por. za rzeką *Rzecziczą* 1565 Luukr III 186. Lit.: CzChełm 190. BCz

Rzeczyca (14), wś, ziel., gm. Maszewo, 8 km na pld.-wsch. od Cybinki: *Recziza* (1308) KW II 260; *Reczeza* (1308) Berghaus III 158; *Risiz* 1773 MpGüss; *Riesenitz* oder *Riesnitz* 1809 Bratring III 318; *Riesenitz* 1835 MpRey nr 93; *Riesnitz* 1865 Berghaus III 749; *Riesnitz* 1896 MpMbl(3855); *Riesnitz* — *Rzeczyca*, -cy, *rzeczycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzeczyca*, -cy 1982 WUN III 180. — Pierwotna n. *Rzeczyca*, zmieniona jako *Risiz*, *Ries(e)nitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczyca*. PS

Rzeczyca (15), wś, ziel., gm. Świebodzin, 5 km na pln.-wsch. od Świebodzina: *Retschütz* 1418 CdSil XXVIII 200; *Riedschütz* 1644 MpDSGlog; *Rietschitz* 1739 MpWielGlog; *Rietschütz*, bestehet aus zwey Antheilen, diese heissen: Der *Troschkische* Antheil ..., Der *Schlichtingsche* Antheil 1791 Z X 552–3; *Rietschütz* 1802 WBeschr V 268; *Rietschuetz* 1822 MpUMbl 2056; *Rietschütz* ok. 1845 MpRey nr 94; *Rietschütz* — *Rzeczyca*, -cy, *rzeczycki* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzeczyca*, -cy 1982 WUN III 180. — Wieś istniała już zapewne w XIV w. Nazwa *Rzeczyca* zmieniona jako *Retschitz*, *Rietschütz*. Wieś leży nad rz. Lubinią w miejscu, w którym tworzy ona Jezioro Lubinieckie. Nazwy części wsi, wymienione przez F. A. Zimmermanna, w formie przym. od n. rodów właścicieli: *Schlichting* i *Troschke*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rzeczyca*. Lit.: Nowacki, Powiat świebodziński, 2006, 118–20, 123. PS

Rzeczyca zob. **Rzeczyce** (1, 2, 3)

Rzeczyca Długa zob. **Rzeczyca** (9)

Rzeczyca Janina zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca-Kolonia zob. **Rzeczyca** (4, 10)

Rzeczyca Koźmianowa zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca-Koźmiany zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca Księża zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca Maior zob. **Rzeczyca** (7)

Rzeczyca Minor zob. **Rzeczyca** (7)

Rzeczyca Mokra zob. **Rzeczyca** (8)

Rzeczyca Okrągła zob. **Rzeczyca** (9)

Rzeczyca Plebania zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca Sucha zob. **Rzeczyca** (8)

Rzeczyca Średnia zob. **Rzeczyca** (9)

Rzeczyca Wydrzyna zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca Wyższa zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca Ziemiańska zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyca Ziemiańska-Kolonia zob. **Rzeczyca** (10)

Rzeczyce (1), wś, kat., gm. Rudziniec, 6 km na pld.-zach. od Pyskowic: in *Redza* ok. 1300 CdSil XIV 95; ex *Rzecica* 1679 J II 96; *Rzetzitz*, P[ol]. *Rzetzczica* 1736 MpWielOppol; *Rzeziz* 1743, *Rzetzitz* 1745, *Rzetzitz* 1747, *Rzetzitz* 1759 SNGŚI XII 41; *Rzeziz* 1783 Z II 349; *Rzetzitz* 1795 SNGŚI XII 41; *Rzetzitz* (*Rzezezica*) 1804 WBeschr VIII 158; *Rzetzitz*, *Rzeczyce* 1845 K 568; *Rzeczyca*, *Rettsitz* 1900 Myc 45; *Rzetzitz* — *Rzeczyca* 1920 PrusSG 66; *Rettbach* — *Rzeczyce* 1939 Prus 65; *Rettbach* — *Rzeczyce*, -yc, *rzeczycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzeczyce*, -czyc 1982 WUN III 180. — Pierwszy zapis niejasny; później *Rzeczyca*, wtórnie *Rzeczyce*, postać powstała w wyniku pluralizacji. Wieś leży nad rz. Kłodnicą. Nazwę zmieniono jako *Rzetzitz*. Nazwa *Rettbach* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczyce*. Lit.: SNGŚI XI 42; BorGŚI 56. JCh/PS

Rzeczyce (2), cz. Pawłowiczek, dawniej wś, opol.: *Reczicz* 1400 ZfGS XXXIII 402; *Reczicz* 1415 Ng 270; *Reczicz* 1418, 1447 ZfGS XXVII 378, przyp. 222; *Rzietzitze* (1531) K 568; in villa *Rzeczice* 1679, ex pago *Rzetyzica* 1680, in *Rzeczitz*, in pago *Rzeczitz*, *Rzetzitz* 1687/88 J II 167, 651, 318, 490, 502; *Redschitz*, P[ol]. *Rzeczice* 1736 MpWielOppol; *Rzecziz* 1743 SNGŚI XII 42; *Rzeziz*, *Redschiz*, *Rzeczice* 1783 Z II 312; *Rzetzitz* (*Redschitz*, *Rzeczice*) 1804 WBeschr VIII 134; *Rzetzütz*, *Rzeczyce* 1845 K 568; *Rzetzitz* 1889 SG X 140; *Rzeczyce* (*Rzetzitz*) — *Riedgrund* 1939 Prus 65; *Riedgrund* — *Rzeczyce*, -yc, *rzeczycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rzeczyce*, -czyc 1982 WUN III 180. — Pierwotnie zapewne n. *Rzeczyca*, też *Rzeczyce* (l. mn.). Wieś leży nad potokiem Olszówka (Olcha). Nazwę zmieniono jako *Rzetzitz*, *Redschitz*, *Rzetzütz*. Nazwę *Riedgrund* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczyca*. Lit.: SNGŚI XI 42; BorGŚI 56; ZfGS XXVII 378; Rzetelska, -ica 47. PS

Rzeczyce (3), wś, zamoj., gm. Frampol, 2,5 km na pld.-wsch. od Frampola: *Rzeczyce* 1626 RPob-Lu 81; *Rzeczyca* 1676 RPgł 41; *Rzeczyce* 1786

Rzeczyce

MpPerLu; *Rzeczyce* 1787 Spis 441; *Rzeczyca* 1827 Tabella II 157; *Rzeczyca* 1889 SG X 133; *Rzeczyca* 1933 SkBy 1494; *Rzeczyce* 1952 UW 133; *Rzeczyce*, *-czyc*, *rzeczycki* 1967 UN 106, 15. — Od ap. *rzeczyca*, w l. mn.; okresowo singularyzacja nazwy. Lit.: KosLu 71. IN

Rzeczyce zob. **Reczyce** (2), **Rzeczyca** (4)

Rzeczycka Wola, wś zaginiona, prawdopodobnie wchłonięta przez sąsiednie osady, leżała w pow. lubelskim, w par. Kazimierz: *Rzecziczka Volya* 1488 Matr I nr 1933; in villa *Rzecziczka Wola* 1595 WPar 76. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola* i n. pobliskiej wsi *Rzeczyca* (4). Lit.: SHGLu IV 127; KosLu 71. IN

Rzeczycka Wola zob. **Wola Rzeczycka**

Rzeczyn (1), cz. wsi Brzegi, dawniej wś, pil., gm. Krzyż: *Rzecien* 1652, *Rzecin* 1726–28 Koz III 165; *Retschin* 1851 MpRey nr 61; *Reczyn*, niem. *Retschin* 1875 WM I 32; *Rzeczyn* a. *Recin*, niem. *Retschin*, wś 1889 SG X 140; *Rzecin*, niem. *Retschin*, leśn. 1921 Sk X 12, 155; *Retschin* (*Rzeczyn*) 1936 Mp-100(37–22); *Retschin* 1944 MpMbl(3062); *Retschin* — *Rzeczyn* 1948 MPol nr 78, poz. 692; *Rzeczyn*, *-na* 1982 WUN III 180. — Od ap. *rzekta* 'rzeczka' SEBań III 238 (por. też n. os. *Rzekta*, *rzechta* SSNO IV 540), z suf. *-in*. Postać *Rzecien* z uproszczeniem grupy spółgłoskowej *-kć-* > *-ć-* oraz przejściem *-iN-* > *-eN-*. Lit.: UdolphSt 254. ZZ

Rzeczyn (2), wś, szczec., gm. Wolin, 4 km na płn.-wsch. od Wolina: *Retzenhagen* 1324 PU VI 203; *Ritzenhagen* 1618 MpLub; Vw *Retzenhagen* 1829 MpUMbl 770; *Retzenhagen* 1862 Rzduma II 181; *Reetzenhagen* — *Rzeczyn*, *-na*, *rzeczyński* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzeczyn* — *Reetzenhagen*, os. 1951 Rosp 282; *Rzeczyn*, *-na*, os. 1982 WUN III 180; po zmianie *Rzeczyn*, *-na*, *rzeczyński*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Zapewne od niepoświadczonej n. ter. *Reetz* (: n. os. **Radz*, **Rač*, z właściwym Polsce północnej przejściem *Ra-* > *Re-*, por. też ap. **rěka*), z niem. członem *-hagen*. Nazwę *Rzeczyn* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 181, III 62–5. BCz

Rzeczyn zob. **Rzecin**

Rzedogoszcz zob. **Redogoszcz**

Rzedziny, dziś *Rzędziny*, wś, szczec., gm. Dobra Szczecińska, 16 km na zach. od Polic: *Nassenheide* 1779 BrüG I 215; *Nassenheide* 1789

MpGillyPom; *Nassenheide* 1835 MpUMbl 1056; *Rzedziny* — *Nassenheide* 1951 Rosp 282; *Rzedziny*, *-dzin* 1982 WUN III 180; po zmianie *Rzędziny*, *-dzin* 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Dawna n. niem. od przym. *nass* 'mokry' i od ap. *Heide* 'las'. Wieś leży na podmokłym terenie. Nazwę *Rzedziny*, potem *Rzędziny*, wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Rzegestów zob. **Żegiestów**

Rzegiestów zob. **Żegiestów**

Rzegnowo, wś, pozn., gm. Łubowo, 6 km na zach. od Gniezna: de *Rzongnowo* 1387 Lek I nr 241; de *Rzangnowo* 1403 KZPozn nr 1564; contra *Rzongno* et uxorem de *Rzangrowo* (!) 1411 SHGKl(GZ 7, 73); z *Rzangnowa* *Suchego* 1486 SHGKl(PG 10, 46); *Rzagnowo* 1494 SHGKl(PG 11, 67v); *Rzygnowo* (1534) VisitGn 520; *Rzegnowo* 1580 ŻDz XII 156; *Rzegnowo* 1789 MKl(Tab 34, 325); Wies *Zegnowo* 1789 MKl(Tab 36, 81); *Rzegnowo* 1832–33 MpRey nr 79; *Rzegnowo* 1846 KsP 468; *Żegnowo* al. *Żegnówko*, *Rzegnowo*, *Rzagnowo* 1895 SG XIV 758; *Segenshof* 1911 MpMbl(3470); *Rzegnowo*, niem. *Segenshof* 1921 Sk X 14, 155; *Rzegnowo* 1933 Mp-100(38–25); *Segenshof* 1944 MpMbl(3470); *Rzegnowo*, *-wa*, *rzegnowski* 1967 UN 77, 14; gw. *żegnovo*, *-va*, *żegnovski*. — Pierwotnie *Rzegnowo*, od n. os. *Rzegno* SSNO IV 545 (: **rzegać* < psł. **ręgati* 'pękać, tworzyć szpary, szczeliny; szczyżyć zęby, drwić, urągać' SEBor 669–70; SEBań III 256), z suf. *-owo*. W n. doszło do utraty nosowości *ę* przed *g*; przejściowo wystąpiła adideacja do czas. *żegnać*. Nazwa niem. *Segenshof* nadana przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Rzegocin (1), wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 16 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Zegoczin* 1470–80 DB II 429; *Zegoczin* 1519 StPPP VI nr 170; *Zegoczyny* 1529 LR 308; *Zegoczin* 1579 ŻDz XIV 212; *Rzegocin* 1783–84 RejKor 303; *Rzegocin* 1827 Tabella II 157; *Rzegocin*, właściwie *Żegocin* 1889 SG X 141; *Rzegocin* 1921 Sk III 138; *Rzegocin* 1952 UW 111; *Rzegocin*, *-na*, *rzegociński* 1966 UN 19, 48; gw. *zegoćin*, *-a*, *zegoćki*. — Dawniej *Żegocin*, od n. os. *Żegota* SSNO VI 355, z suf. *-in*, w XVI w. też *-iny*. Zmiana ortografii wtórna, może pod wpływem n. os. *Rzegota* SSNO IV 540 i czas. *rzegotać*. Lit.: KSand 249; KopKiel 175; Nieckula, *-ov-* 328. IN

Rzegocin (2), wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 7 km na pld.-zach. od Kowala: *Zegocyno* 1418 Koch nr 214; *Rzegoczino* 1527 Vlad XI 41; *Zegocino* 1634 Rpodbrz 225; *Żegocino* 1674 Rpodg 146; *Rzegocin* 1783–84 RejKor 851; *Rzegocin* 1796 PerOpis IX; *Rzegocin* 1827 Tabella II 157; *Rzegocin* 1889 SG X 140–1; *Rzegocin, -na* 1982 WUN III 180. Lit.: Nieckula, -ov- 330. AG

Rzegocin zob. **Żegocin** (1, 2)

Rzegocina zob. **Żegocina**

Rzegotki zob. **Żegotki**

Rzejowice, wś, piotr., gm. Kodrąb, 12,5 km na zach. od Przedborza: *Rzuievicy* 1357 KW III 70; *Rzvhovicze* (!) 1511 ŻDz XIII 204; *Rzuyewicze* 1511/12 VisitGn 361; *Rzuyeywycze*, *Rzuyewycze* 1511–23 ŁLB II 214, 215; *Rzuyowice* 1518, *Rzuievicze* 1552 ŻDz XIII 204, 274; *Rzujowice* 1783–84 RejKor 68; *Rzuiovice* 1791 MpPerSd; *Rzeiowice* 1827 Tabella II 157; *Rzejowice* 1889 SG X 141; *Rzejowice* 1921 Sk II 89; *Rzejowice, -wic*, *rzejowicki* 1972 UN 48, 96. — Dawniej *Rzujewice*, *Rzujowice*, od stp. n. os. *Rzuj* (: stp. *rzuj* 'ryk', *rzuc* 'ryczec' SEBań III 172–3, 263–4), z suf. -*ewice*, -*owice*. W XIX w. zmiana n. na *Rzejowice*. Lit.: SHGŁęcz II 82. EB

Rzeka zob. **Stankowice** (2), **Stanów**

Rzekcin, wś, gorz., gm. Zwierzyn, 8,5 km na pld.-wsch. od Strzelec Krajeńskich: *Ritzenwunsch*, kol. 1820–24 SHGNM(Treu 459); Col. *Ritzenwunsch* 1832 MpUMbl 1636; *Ritzenswunsch* — *Rzekcin, -na*, *rzekciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzekcin* — *Ritzenswunsch*, os. 1951 Rosp 282; *Rzekcin, -na* 1982 WUN III 180. — Dawna n. niem. od nazw. właściciela Friedricha Wilhelma *Ritza* z *Lichenia* + -*wunsch* (człon często spotykany w niem. n. m. z okresu późnej kolonizacji). Nazwę *Rzekcin* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 265. BCz

Rzeki (1), dziś *Rzeki Małe* i *Rzeki Wielkie*, dwie wsi, częst., gm. Klomnice, 19,5 i 18 km na pñ.-wsch. od Częstochowy: *Rzeky* 1398, *Rzeki* 1403 Koz VII 90; *Rzeky* (*minor*, *maior*) 1511 ŻDz XIII 206; *Rzeky duplex* 1511–23 ŁLB I 520; *Rzek maior*, *Rzek minor* 1552 ŻDz XIII 281; *Rzeki*, *Rzeki małe* 1827 Tabella II 157; *Rzeki Wielkie* i *Rzeki Małe* 1889 SG X 142; *Rzeki Małe*, *Rzeki Wielkie* 1921 Sk II 91; *Rzeki Małe*, *Rzek -łych*, *Rzeki Wielkie*, *Rzek -kich*, *rzecki* 1972 UN 48, 30; gw. *żyki*

małe, *żyki veľgé*, *żyk*, *żykoski*. — Od ap. *rzeka*, w l. mn. Człony odróżniające od przym. łac. *maior*, *minor*, pol. *wielki*, *mały*. Lit.: SHGŁęcz II 82. EB

Rzeki (2), cz. Sadku, dawniej wś, nowosąd., gm. Jodłownik: *Rzeki* 1861–64 MpFran; *Rzeki* 1907 Mp-75(6/XXII); *Rzeki* 1921 Sk XII 20; *Rzeki*, wś 1933 SkBy 1495; *Rzeki-Lipie-Sadek* 1952 UW 265; *Rzeki*, *Rzek*, cz. wsi 1964 UN 6, 22; *Rzeki*, *Rzek* 1982 WUN III 181. IN

Rzeki zob. **Reki**

Rzeki Małe zob. **Rzeki** (1)

Rzeki Wielkie zob. **Rzeki** (1)

Rzeka zob. **Rzeczta** (1, 2)

Rzekty, wś zaginiona, leżała koło Skalmierzyc, kal., gm. Nowe Skalmierzyce: de *Rrzeketh* 1401 Koz V 268; *Rzektha* Stanislaw 1405 RWlqp IV nr 134; de *Orzekthi* 1409, de *Srzekty* 1412 Kal nr 3; *Rzekthy*, wś 1511–23 ŁLB II 8; *Rzekty* 1579 ŻDz XII 130; *Rzekty* Preadium 1618–20 PKal 47. — Od n. os. *Rzeka* SSNO IV 540, w l. mn. Formy przejściowe *Orzekty* i *Zrzekty* powstały wskutek fałszywej dekompozycji i absorpcji przyimków *do* oraz *z*. ZZ

Rzekuń, wś, ostroł., gm. Rzekuń, 6 km na pld.-wsch. od Ostrołęki: *Rzekunye* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 123); parochialis ecclesie de *Rzekunye* 1430 MkM II nr 222; *Rzekunye* 1474 SHGMz(MK 6, 61v); *Rzekunye* 1500 SHGMz(Ep. 16, 78v); *Rzekunye* 1530 Pułt 390; *Rzekuń* 1578 ŻDz XVI 384; *Rekunie* 1617 Lumaz I 101; *Rzekuń* 1783–84 RejKor 547; *Rzekuń* 1827 Tabella II 157; *Rzekuń* 1889 SG X 142–3; *Rzekuń, -nia* 1982 WUN III 182. — Od n. os. **Rzekun* (: *rzekun* 'gadula' SEBań III 238, por. *rzekać*), z suf. *-*je*. Wtórnie *Rzekuń* — singularyzacja lub maskulinizacja nazwy. Lit.: ZMaz 327; RospSEMIG 338. UB

Rzembiki zob. **Rzębiki**

Rzemianiewice zob. **Rzemieniewice**

Rzemanowice zob. **Rzemienowice**

Rzemiechow(o) zob. **Rzemiechów**, **Rzymachowo**

Rzemiechów, wś, leszcz., gm. Kobylin, 5 km na wsch. od Kobylina: de *Rzewanchowo* 1396, de *Rzewanchowo* 1428 RWlqp II nr 22, 904; *Rzewanchowo* 1443 SHGKI(PG 2, 60–61); *Rzamechowo*, *Rzamaczowo* 1470 Koz I 268; *Rzemyachowo* 1486 SHGKI(PyG 6, 8, 16); *Rzemyanchowo* 1507 SHGKI(ASK 11, 2); *Rzewachow* 1511/12 VisitGn

Rzemienica

395; *Rzewąchowo* 1539 Koz V 269; *Rzemiechowo* 1578 ŻDz XII 196; *Rzemiechowo* 1674 MKI(ASK 74, 189); *Rzemiechow* 1783–84 RejKor 59; *Wies Rzemiechow* 1789 MKI(Tab 47, 86); *Rzemiechów*, dawniej *Rzemachowo* 1889 SG X 143; *Rzemiechów*, *-chowa* 1982 WUN III 182; gw. *žymīxuf*, *-χova*, *žymīχoski*. — Dawniej *Rzewiąchowo*, od niepoświadczonej n. os. **Rzewiāch* (por. *rzewny* 'zawistny', *rzwieć* 'ryczeć z gniewu' SEBOR 534), z suf. *-owo*, *-ów*. Forma *Rzemiechowo* jest rezultatem dysymilacji *rz-w* > *rz-m*, zaś *Rzemiechowo* — denazalizacją *q*. ZZ

Rzemienica zob. **Rzemiędzice**

Rzemienice zob. **Rzemiędzice**

Rzemienie zob. **Stryjowo** (1)

Rzemieniewice, wś, byd., gm. Kcynia, 5 km na wsch. od Kcyni: *Olszam Rzymanowski* 1398 SHGKI(GZ 1, 72); *Olszam de Rzemenewice* 1399 Lek II nr 1310; de *Rzemenewo* 1418 Koz V 268; *Rzemyenowicze* 1446 SHGKI(PG 2, 166); *Rzemyenyewycze* 1511–23 ŁLB I 126; *Rzemianiewice* 1564 SHGKI(ASK 12, 575); *Rzemieniewicze* 1577 ŻDz XII 186; *Rzemieniewice* 1674 MKI(ASK 74, 237); *Rzemieniewice* 1889 SG X 144; *Rzemieniewice*, *-wic*, *rzemieniewicki* 1971 UN 185, 15; gw. *žerhēņevīce*, *-vīc*, *žerhēņevīcki*. — Od n. os. *Rzemień* SSNO IV 541 (: *rzemień*), z suf. *-ewice*, też *-owice*, *-ewo*. Forma *Rzemianiewice* jest wynikiem dialektalnego przejścia 'e > 'a. ZZ

Rzemieniewo zob. **Rzemieniewice**

Rzemienowice, wś, kiel., gm. Opatowiec, 12 km na wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Rzemanowicze* 1396 Sand nr 84; *Rzemyanowicze* 1466 SHGSd(TL 5, k. 454); *Rzemyanowicze* 1470–80 DB I 405; *Rzemyenowicze* 1485 SHGSd(AOV 6566, 357); *Rzemyenowycze* 1508 ŻDz XV 488; *Rzemyonowycze* 1528 SHGSd(TP 34, 22); *Rzemyanowicze*, *Rzemyonowicze* 1529 LR 21, 88; *Rzimionowicze* 1579 ŻDz XIV 214; *Rzemienowicze* 1783–84 RejKor 303; *Rzemienowice* 1787 Spis 374; *Rzemienowice* 1827 Tabella II 158; *Rzemienowice* 1889 SG X 144; *Rzemienowice* 1921 Sk III 101; *Rzemienowice*, *-wic*, *rzemienowicki* 1966 UN 22, 34. — Dawniej *Rzemianowice*, też *Rzemien(i)owice*, *Rzemionowice*, efemerycznie *Rzymionowice*, od niepoświadczonej n. os. **Rzemiań*, z suf. *-owice*, por n. os. *Rzemień*. W n. wystąpiło przejście *-eN-* > *-oN-*. Lit.: KSand 174; KopKiel 249. IN

Rzemień, wś, rzesz., gm. Przecław, 11 km na pld.-wsch. od Mielca: *Castrum Rzemyen* 1508 Matr IV/1, nr 251; de *Rzemyen* 1518 SHGSd(TP 34, 445); *Rzemyeny* 1518 SHGSd(TP 22, 451); *Rzemyen* 1529 LR 208; *Rzemien* 1536 ŻDz XV 503; *Rzemyen* 1581 ŻDz XIV 254; *Rzemien* 1794 Ga Nn1; *Rzemień* 1889 SG X 143–4; *Rzemień* 1921 Sk XII 22; *Rzemień*, *-mienia*, *rzemieński* 1966 UN 65, 80; gw. *žerhēj*, *-ńa*, *žerhējski*. — Od ap. *rzemień* 'pas skórzany, skóra wyprawiona' Sstp VIII 99, co może nawiązywać do odmierzania ziemi skórzanym rzemieniem. Nazwa określała najpierw zamek obronny (por. pierwszy zapis), a potem wieś. Lit.: OPilz 51. IN

Rzemiechowo zob. **Rzemiechów**

Rzemiędzice, wś, kiel., gm. Słaboszów, 8 km na pln.-zach. od Działoszyc: *Rzemendzicze* (1351)1445 Kkk I 245; de *Rzemendzicz* 1379, *Rzemandzicze* 1398 Krak nr 545, 6471; *Rzemyadzycze* 1470–80 DB I 113; *Rzemyandzycze* 1490 ŻDz XV 440; *Rzemyandzycze* 1529 LR 214; *Rzemendicze* 1532 Matr IV/1, nr 6241; *Rzemienice* 1581 ŻDz XIV 89; *Rzemienice* 1629 RPobKr 136; *Rzeminiace* 1748–49, *Rzemienica* 1790 SHGKrMat 266; *Rzemiędzice* 1827 Tabella II 157; *Rzemiędzice* 1889 SG X 144; *Rzemiędzice* 1921 Sk III 67; *Rzemiędzice*, *-dzic*, *rzemieńdzicki* 1964 UN 7, 72; gw. *žerhēņzīce*, *-īc*, *žerhēncki*. — Od niepoświadczonej n. os. **Rzemięda* (: *rzemień*), por. n. os. z suf. *-ęda*, typu *Bienięda* SSNO I 152, oraz nazw. *Krzemieńda* (: *krzemień*) RymSEN I 474, z suf. *-īce*, efemerycznie *-īca*. Forma *Rzemienice*, z uproszczeniem grupy *-nd-* > *-d-*, zdaniem K. Rymuta powstała pod wpływem n. m. typu *Boronice*, *Mieronice*. Niewykluczona jednak asynchroniczna wymowa *-ed-* > *-end-*, z synkopą *-d-* (*Rzemiędzice* > *Rzemienidzice* > *Rzemienice*). Lit.: RKrak 148; KopKiel 249. IN

Rzeminiace zob. **Rzemiędzice**

Rzemionowice zob. **Rzemienowice**

Rzempla zob. **Wrzępia**

Rzeniszew zob. **Rzeniszów**

Rzeniszów, wś, częst., gm. Koziegłowy, 11 km na zach. od Myszkowa: *Rzewnischow* 1443 ŻDz XV 452; *Rzewnyschow* 1470–80 DB II 193; *Rzewnyschow* 1529 LR 15; *Zeniszów* 1720–21 SHGKrMat 267; *Rzeniszow* 1783–84 RejKor 338; *Rzeniszów* 1787 Spis 367; *Rzeniszew* 1827 Tabella II

157; *Rzeniszew* 1877 Zin II 130; *Rzeniszów* 1889 SG X 144; *Rzeniszew* 1902 Przew II 143; *Rzeniszów* 1921 Sk III 4; *Rzeniszów* 1952 UW 259; *Rzeniszów, -szowa* 1982 WUN III 182. — Dawniej *Rzewniszów*, od n. os. *Rzewnisz* SSNO IV 545 (: *rzewno, rzewnić się* 'rozpaczać, narzekać' SEBor 534), z suf. *-ów*, okresowo też *-ew*. Forma *Rzeniszów* powstała wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-wn-* > *-n-*. Lit.: RSiew 20; Niecukula, *-ov-* 179.

IN

Rzepcze, wś, opol., gm. Głogówek, 4 km na pñ. od Głogówka: tres hereditates ... Makow, *Repic*, Blotniza (1240)XVII–XVIII, Makow, *Repze*, Blonicza (1241)XVII SUr II 115, 130; in *Ropzha* (!) ok. 1300 CdSil XIV 106; *Reps* 1312, *Reps* 1318 Reg nr 3288, 3794; *Rzeptsch* 1379, 1384 CdSil XXXIII 139, 141; *Rzecz* 1447 Ng 258; *Rzeczca* 1521 CdSil XXXIII 155; Walentin Zagiczek von Hosstialkowitz auf *Rzicipczy* 1602 CdSil XXXV 253; *Rzepecz* 1604, 1629 CdSil XXXIII 54, 157; *Reptsch* 1635 Urb III 130; *Repsch*, P[ol]. *Rzeczce* 1736 MpWielOppol; *Rzeptsch* 1743 SNGŚI XII 42; *Rzeptsch* 1784 Z III 112; *Rzeptsch (Rzeczec)* 1804 WBeschr VIII 122; *Rzeptsch, Rzecz* 1845 K 568; *Rzecz* 1889 SG X 144; *Rzeczpa, Repsch* 1900 Myc 79; *Rzeczce* — *Repsch* 1939 Prus 65; *Repsch* — *Rzeczce, -cza, rzeczeci* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzeczce, -cza* 1982 WUN III 182. — Pierwotnie może **Rzeczca, *Rzeczce*, od n. os. *Rzeczka* SSNO IV 542, z suf. **-ja, *-je*, lub **Rzeczpiec//Rzeczce*, od ap. *rzep* 'łopian większy; rzepień pospolity', *rzeczpa* Sstp VIII 100, z suf. *-ec*, w l. mn. *-ce*; por. też n. os. *Rzeczik, Rzeczic* SSNO IV 542, VII 217 oraz stp. ap. *rzepik* 'rzepik pospolity; rzepień pospolity; łopian większy' Sstp VIII 100. Z Rzepczem błędnie zidentyfikowano zapisy z Jungnizta, które odnoszą się do wsi Rzepiszczce w Czechach (SNGŚI XII 42). Nazwę zmieniono jako *Rzeptsch, Repsch*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeczce*. Lit.: SNGŚI XII 42; BorOp 92; BorGŚI 124.

PS

Rzeczpyce zob. **Repczyce**

Rzeczczyno (1), wś, kosz., gm. Brzeźno, 9 km na pñd.-wsch. od Świdwina: *Repzin* 1337 LandbNM 103; *Reptzyn* (1500) CdB A XXIV 220; *Reptzin* 1609, *Reipzin* 1780 Rzduma I 134; *Reczyn* 1789 MpGillyPom; *Repzin* 1834 MpUMbl 871; *Repzin* — *Rzeczczyno, -na, rzeczczynski* 1947 MPol

XXVI nr 37; *Rzeczczyno, -na* 1982 WUN III 182. — Od n. os. *Rzeczka*, z suf. *-in*. Nazwę zmieniono jako *Repzin*. Postać *Rzeczczyno* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 134; TrautMElb I 170; LorSNH 97.

BCz

Rzeczczyno (2), os. zaginiona, pozn., gm. Pobiedziska: de *Repczino* 1389 Lek I nr 652; de *Rzeczczino* 1399 Lek II nr 1252; de *Rzeczki* 1430 AC II nr 241; Bartosz *Rzeczka* de *Rzeczki* 1435 Koz I 268; *Rzeczczyno* 1511–23 ŁLB I 53; *Rzeczczino* des. 1589 Koz III 721. — Okresowo *Rzeczki*, n. w formie pluralnej. Lit.: Niecukula *-ov-* 304. ZZ

Rzeczpedź, wś, krośn., gm. Komańcza, 2 km na zach. od Szczawnego: *Rzeczpedz* (1526)1777 Luukr II 77; *Rzeczpedzia* wieś w sąsiedztwie prawem zasadzona 1564–65 Lurus II 152; *Rzeczpedzia*, wysz ..., gdzie potok *Rzeczpedzia* w nie wpada 1565 Luukr III 277; na *Rzeczpedz*, w *Rzeczpedzy* 1577, z *Repedz* 1596, z *Rzeczpedzy* 1597 RZł 100, 122, 127; z *Repedzy* 1605, w *Repedi* 1612 RZł 153, 203; *Rzeczpedzia* 1661–65 Lurus I 282; *Rzeczpedź* 1742 WAP 29, 46; *Rzeczpedz* 1794 Ga Nn1; *Repedz* 1851 Sch 154; *Rzeczpedź* al. *Rzeczpedek* (!) 1889 SG X 144–5; *Rzeczpedź, -dzi, rzeczpedzki* 1965 UN 71, 91; łemk. *Repit//Rypit*. — Nazwa ponowiona z n. potoku *Rzeczpedzia*, dziś *Rzeczpedka*, por. ab influitione fluvii *Rzeczpedz* (1526)1549, potok *Rzeczpedzia* 1565, fluvii *Repet, Repet* (1578–80)XVIII HE XVIII 60. Do n. w. por. rum. *répede* 'szybki'. Zmiana *Rzeczpedzia* > *Rzeczpedź* (od XVIII w. *Rzeczpedź*) stanowi rozwój w kierunku krótszej formy (wyrównanie do żeńskiego paradygmatu spółgłoskowego, jak *łodzia* > *łódź*). Postać *Repedz* z ukr. grupą *re-*; *Repit* to postać łemkowska, z ukr. ikawizmem. Lit.: SHGsk III 94; MakSk 144; RiegŁemk 203; Rieger, HE XVIII 60.

BCz

Rzecziczyna, dziś *Rzecziczna*, wś, bydż., gm. Tuchola, 9 km na pñd.-wsch. od Czarska: *Rzecziczna* 1789 Goldb II 208; *Rzecziczna* 1796–1802 MpSchröt XV; *Rzecziczno* — *Rzecziczna* 1879 KętN 129; *Rzecziczno*, niem. *Rzecziczno* 1889 SG X 145; *Repnitz* seit 1910, fr. *Rzecziczno* 1912 Bär 98; *Rzecziczna*, niem. *Repnitz* 1921 Sk XI 61, 86; *Rzecziczna (Repnitz)* 1925 Krzep 103; *Rzecziczna, -ny, rzecziczanski* 1971 UN 188, 18; *Rzecziczyna, -ny* 1982 WUN III 182; po zmianie *Rzecziczna, -nej, rzecziczeński* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej *Rzecziczna*, od ap. *rzeczpa*, z suf. *-nica*,

Rzepiedza

lub od przym. *rzepny*, z suf. *-ica*. Później konsekwentnie *Rzepiczna*, od ap. *rzepik* 'roślina', z suf. *-na*, *-no*. Postaci zniemczone *Rzepnitza*, *Rzepitzno*. W 1911 r. nadano wsi urzędowo n. niem. *Repnitz*. Okresowa n. *Rzepiczyna* została wprowadzona błędnie. Lit.: Borek, *-bn-* 200; Milewska, PMT XV 58. WK

Rzepiedza zob. **Rzpedź**

Rzepienik zob. **Rzepiennik Biskupi**, **Rzepiennik Marciszewski**

Rzepienik Strzyżewski zob. **Rzepiennik Strzyżewski**

Rzepienik Suchy zob. **Rzepiennik Suchy**

Rzepiennik zob. **Rzepiennik Biskupi**, **Rzepiennik Marciszewski**, **Rzepiennik Strzyżewski**

Rzepiennik Biskupi, wś, tarn., gm. Rzepienik Strzyżewski, 7 km na wsch. od Ciężkowic: *Rzepennyk* 1354 Kkk I 252; in *Rzepnik* (1354) KTn 118, fals. XV; *Rzepenik* 1386 Kkk II 115; *Rzepyennyky* 1400 PNZK nr 976; *Rzepyennyky* 1470–80 DB II 246; *Rzepyennyk* 1529 LR 104; *Rzepiennik* 1581 ŻDz XIV 122; *Rzepienik Biskupi* 1794 Ga Nn1; *Rzepiennik Biskupi* 1889 SG X 145; *Rzepiennik Biskupi* 1921 Sk XII 12; *Rzepiennik Biskupi*, *-ka -piego*, *rzepiński* 1965 UN 56, 37. — Dawniej *Rzepiennik*, też *Rzepienniki*, *Rzepienik*, *Rzepnik*, *Rzepinniki*; o etymologii zob. niżej. Wieś należała do biskupa krakowskiego, stąd człon odróżniający w n. zestawionej. Lit.: RospSEMig 338. IN

Rzepiennik Marciszewski, wś, tarn., gm. Gromnik, 5 km na pñ.-wsch. od Ciężkowic: in villis *Rzepiennik* ... in cruda radice ... in fluvio dicto *Rzepiennik* (1344)1586 ZDM IV 81; [Mar]tinus scultetus de *Rsepennik* (1382) AGZ I 7; Martinus, scultetus de *Rzepnik* 1395 Biecz 412; *Rzepennyky*, in villa Nadolna dicta *Marczyschowa* 1485 SHGKr(kartoteka); *Srepienik Martini* 1529 LR 36; *Rzepiennik Marciszow* 1581 ŻDz XIV 122; *Rzepiennik Marciszow* 1629 RPobKr 275; *Rzepiennik Marciszowski* 1680 Rej 301; *Rzepienik Marciszewski* 1794 Ga Nn1; *Rzepiennik Marciszowski* 1889 SG X 145–6; *Rzepiennik Marciszewski* 1921 Sk XII 12; *Rzepiennik Marciszewski*, *-ka -kiego*, *rzepiennicki* 1964 UN 15, 38. — Od n. rz. *Rzepiennik*, nad którą wieś została lokowana (por. pierwszy zapis), ta od ap. *rzepień* 'roślina o pędach, liściach

i okrywach kwiatowych pokrytych kolcami' SE-Bor 533, z suf. *-nik*, też *-niki*. Forma *Rzepinniki* powstała wskutek przejścia *-eN-* > *-iN-*, zaś *Rzepienik* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-nn-* > *-n-*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. os. *Marcisz* SSNO III 397 (: *Marcin*), w formie przym. dzierżawczego na *-ów*; wtórnie wyrównanie do przym. na *-ski*. Lit.: RBiecz 42–3; Rymut, HE XIII 220; BańMorf 50. IN

Rzepiennik Strzyżewski, wś, tarn., gm. Rzepiennik Strzyżewski, 4,5 km na pñ.-wsch. od Ciężkowic: nos Casimirus ... rex ... Paulo ... silvam nostram iacentem in fluvio dicto *Rzepienik* ... locare consensimus ... novae locationis nomen sit *Rzepiennik* (1347)1609 ZDM I 59; *Superior Rzepiennik* (1347)1586 ZDM IV 85; *Inferiori Rzepyennik* 1448 SHGKr(CB 3, 420); *Superior Rzepyenniki* alias *Strzeszowy* 1457–58 SHGKr(TB 1, 175); *Rzepiennik Nadolny* 1478 SHGKr(CB 3, 714); *Rzepyennik* 1486 SHGKr(TB 5, 162); *Rzepyennyky* 1520 Matr IV/1, nr 3514; *Srzepienik Strzesz* 1529 LR 36; *Rzepiennik* 1581 ŻDz XIV 122; *Rzepiennik Strzeszow* 1629 RPobKr 275; *Rzepiennik Strzyżowski* 1680 Rej 300; *Rzepienik Strzyszewski* 1794 Ga Nn1; *Rzepiennik Strzyżewski*, mko 1889 SG X 146; *Rzepiennik Strzyżewski* 1921 Sk XII 12; *Rzepiennik Strzyżewski*, wś 1933 SkBy 1495; *Rzepiennik Strzyżewski*, *-ka -kiego*, *rzepiński* 1965 UN 56, 38. — Od n. rz. *Rzepienik*, zob. wyżej. W XIV–XV w. n. z członami odróżniającymi od łac. przym. *superior* 'wyższy', *inferior* 'średni', pol. *nadolny*. W 1520 r. właścicielem wsi był Marcin *Strzesz*, por. Matr IV/1, nr 3514, stąd człon odróżniający równy n. os. oraz w formie przym. dzierżawczego na *-ów*. Wtórne skojarzenie z n. m. *Strzyżów* i zmiana członu na *Strzyżowski*, *Strzyżewski*. Lit.: RBiecz 43; RospSEMig 338; BańMorf 50. IN

Rzepiennik Suchy, wś, tarn., gm. Rzepiennik Strzyżewski, 12 km na wsch. od Ciężkowic: *Suchi Rzepennik* (1383) AGZ I 8; *Suche Rzepenniki* 1429 SHGKr(CB 2, 2); *Suche Rzepyenyki* 1494 Matr II nr 376; *Suchi Rzepienik* 1496 SHGKr(kartoteka); *Zrzepienik Schuchi* 1529 LR 36; *Rzepiennik suchy* 1581 ŻDz XIV 122; *Rzepiennik Suchy* 1629 RPobKr 275; *Rzepienik Suchy* 1794 Ga Nn1; *Rzepiennik Suchy* 1889 SG X 146; *Rzepiennik Suchy* 1952 UW 276; *Rzepiennik Suchy*, *-ka -chego*, *rze-*

pieński 1965 UN 56, 38. — Nazwa zestawiona, dawniej też *Suche Rzepien(n)iki*, *Rzepienik Suchy*. Człon odróżniający od przym. *suchy*. Lit.: RBiecz 43; BańMorf 50. IN

Rzepienniki zob. **Rzepiennik Biskupi**, **Rzepiennik Marciszewski**, **Rzepiennik Strzyżewski**

Rzepin (1), mto, gorz.: *Reppen* (1251)1364 PU I 651, fals.; *nyen Ryppin* (1335), czy *Reppin* (1424) CdB A XIX 130, 147; *Reppen* (1543) CdB C III 508; *Reppen* 1822 MpUMbl 1985; *Rzepin* — *Reppen* 1951 Rosp 282; *Rzepin*, *-na* 1982 WUN III 182. — Od n. os. *Rzepa* lub od ap. *rzepa*, z suf. *-in*. Nazwę można też rekonstruować jako **Rzepino*, od ap. *rzep*, z suf. *-no*. Lit.: MuckeNM 241; RospSEMiG 338; SGorz 265–71. BCz

Rzepin (2), dziś *Rzepin Drugi* i *Rzepin Pierwszy*, dwie wsi, kiel., gm. Pawłów, 7 i 6 km na płd. od Starachowic: ... dedit *Repinam* 1198, ... *Repiniam* (1198) KMłp II 14, 17; de *Repin* 1228 KMłp II 39; *Rsepino* binum ... *Rzepino* binum 1339 KMłp III 35; *Rzepijn* (1442) CdP III 419; *Rzepin* (1442) KMłp IV 408; *Rzepyyn* 1470–80 DB I 438; *Rzepin* 1529 LR 349; *Rzepin maior* 1578 ŻDz XIV 191; *Rzepin* 1783–84 RejKor 239; *Rzepin* 1827 Tabella II 157; *Rzepin*, wś i folw. 1889 SG X 146; *Rzepin*, wś i folw. 1933 SkBy 1495; *Rzepin I*, *Rzepin II* 1952 UW 112; *Rzepin*, *-na*, *Rzepin Drugi*, *-na -giego*, *Rzepin Pierwszy*, *-na -szego*, *rzepiński* 1966 UN 20, 30; *Rzepin Drugi*, *-na -giego*, *Rzepin Pierwszy*, *-na -szego* 1982 WUN III 182. — Już w średniowieczu istniały dwa obiekty o n. *Rzepin*, zob. *Rzepinek*. Podział wsi utrzymał się; człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy*, oznaczonych wcześniej cyframi rzymskimi. Lit.: KSand 174; KopKiel 157; Nieckula, *-ov-* 304. IN

Rzepinek, wś, kiel., gm. Pawłów, 8,5 km na płd. od Starachowic: *Rsepino* binum ... *Rzepino* binum 1339 KMłp III 35; *Rzepijnek parua* (1442) CdP III 419; *Rzepinek* (1442) KMłp IV 408; *Rzepynek* 1470–80 DB I 438; *Rzepin Parva* 1506, *Rzepynek Minor* 1529 SHGSd(kartoteka); *Rzepynek*, *Srzepinek* 1529 LR 349, 377; *Rzepin minor* 1578 ŻDz XIV 191; *Rzepynek* 1783–84 RejKor 239; *Rzepynek* 1827 Tabella II 157; *Rzepynek* 1889 SG X 146–7; *Rzepynek* 1921 Sk III 25; *Rzepynek*, *-nka*, *rzepynecki* 1966 UN 20, 28. — Dawniej *Rzepino*, wtórna

dyferencjacja wobec n. m. *Rzepin* (2), z użyciem suf. *-ek* i łac. członów odróżniających *Parvus*, *Minor*. Forma *Srzepinek* powstała w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: KSand 174; KopKiel 301. IN

Rzepinniki zob. **Rzepiennik Biskupi**

Rzepino zob. **Rzepin** (2), **Rzepinek**

Rzepiska (1), wś, biał., gm. Hajnówka, 10 km na płn.-zach. od Hajnówki: *Rzepiska* 1757, *Rzepiska* 1775–89 Kond 176; *Rzepiska* 1795 MpPerPd; *Repiski* 1888 SG IX 618; *Rzepiska* 1921 Sk V 22; *Rzepiską*, *-pisk* 1982 WUN III 182; gw. *rępiska*, *-pisk*, *rępiski*. — Od ap. *rzepisko* 'miejsce rzepą zasiane; miejsce po zebranej rzepie' SW V 814, w l. mn. *Repiski* to postać wschsłow. Lit.: Kond 176. EB

Rzepiska (2), os. zaginiona, leżała koło Królikowa, koniń., gm. Grodziec: hered. des. *Rzepiska* ad Krolikowo distr. Conin 1560 Koz V 269; gw. *żepiska*, *-pisk*. — Śladem po zaginionej miejscowości jest n. łąki we wsi Biała. ZZ

Rzepiska (3), wś, nowosąd., gm. Bukowina Tatrzańska, 16 km na płn.-wsch. od Zakopanego: *Rzepiska* 1779–82 MpMieg; *Rzepiska* 1921 Sk XII 34; *Rzepiska* 1933 SkBy 1495; *Rzepiska* 1952 UW 270; *Rzepiska*, *-pisk* 1982 WUN III 182. Lit.: LKrak 132. IN

Rzepiska (4), wś, włoc., gm. Bytoń, 12 km na płd.-wsch. od Radziejowa: *Rzepiska*, kol. 1921 Sk I 99; *Rzepiska*, kol. 1933 SkBy 1495; *Rzepiska* 1934 Mp-100(38–27); *Rzepiska* 1952 UW 45; *Rzepiska* 1961 Mp-25(Radziejów); *Rzepiska*, wś 1967 SM 1003; *Rzepiska*, *-pisk*, *rzepiski* 1971 UN 182, 44. AG

Rzepiska (5), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 16 km na płd.-zach. od Radziejowa: *Rzepyk* Hol. 1802–03 MpGillyPr; *Rzepyka*, hollendry 1827 Tabella II 157; *Rzepyka*, wś 1889 SG X 147; *Rzepyka*, wś 1921 Sk I 104; *Rzepyka* 1933 SkBy 1495; *Rzepyka* 1961 Mp-25(Radziejów); *Rzepyka* 1967 SM 1003; *Rzepyka*, *-pisk*, *rzepiski* 1971 UN 182, 32. AG

Rzepiska zob. **Rzepiski**

Rzepiski, wś, suwał., gm. Augustów, 8,5 km na płd.-wsch. od Augustowa: *Rzepiska* 1921 Sk V 4; *Rzepiski* 1952 UW 154; *Rzepiska* 1963 Mp-25 (Augustów); *Rzepiski*, *-pisk*, *rzepiski* 1971 UN 151, 20. — Od ap. *rzepisko* SW V 814, w l. mn. Postać *Rzepiski* odzwierciedla zmianę rodzaju. EB

Rzepisko

Rzepisko, wś, kal., gm. Łubnice, 7 km na płn.-wsch. od Byczyny: *Żenki* 1914 KdwR(B 37); *Ludwinów C (Rzepisko)*, kol. 1921 Sk II 125; *Ludwinów C (Rzepisko)*, kol. 1933 SkBy 920; *Rzepisko* 1935 Mp-100(44–26); *Rzepisko* 1940 MpMbl(4775); *Rzepisko, -ka, rzepiski*, wś 1974 UN 53, 16. — *Żenki* od nazw. *Żenka* RymSEN II 761, n. w l. mn. Wieś powstała w wyniku podziału wsi *Ludwinów* (6) na kilka obiektów. Utrwaliła się początkowo oboczna n. *Rzepisko*, od ap. *rzepisko*. EB

Rzepiszew, dziś *Rzepiszew* i *Rzepiszew-Kolonia*, dwie wsi, sier., gm. Szadek, 5 km na płn.-wsch. od Szadku: *Rzepissowo, Rzepiszouice* 1386 Koz VII 91; *Rzepissewo* 1394, *Rzepiszewo* 1398 SHGŁęcz II 82; *Rzepissouo* 1398 Hb 72, nr 130; *Rzepisow* 1511 ŻDz XIII 187; *Rzepischow, Rzepyschow* 1511–23 ŁLB I 356, 440; *Rzepissow* 1552 ŻDz XIII 228; *Rzepiszow* 1783–84 RejKor 182; *Rzepiszew* 1827 Tabella II 157; *Rzepiszew*, wś i folw. 1889 SG X 147; *Rzepiszew* 1921 Sk II 102; *Rzepiszew, -wa, rzepiszewski* 1972 UN 50, 46; *Rzepiszew-Kolonia, -wa-Kolonii, rzepiszewski* 2009 DzU nr 220, poz. 1730; gw. *żepisef, -eva, żepiseski*. — Od n. os. **Rzepisz*, por. *Rzepoch* SSNO IV 543, z suf. *-owo, -owice, -ewo, -ów*. Lit.: SHGŁęcz II 82; Nieckula, *-ov-* 178. EB

Rzepiszowska Wola zob. **Górna Wola** (2)

Rzepiszyn, wś, bydg., gm. Kruszwica, 3 km na płd.-zach. od Kruszwy: *Emmowo* 1867 KolbKu 309; *Rzepiszyn* 1921 Sk X 83; *Rzepiszyn*, przedtem *Emowo* 1922 Koz V 269; *Rzepiszyn*, wś 1933 SkBy 1496; *Rzepiszyn* 1952 UW 51; *Rzepiszyn, -na, rzepiszynski* 1972 UN 179, 18. — Pierwotnie *Emmowo*, od im. *Emma*, z suf. *-owo*. Po 1918 r. urzędowo zmieniono n. na *Rzepiszyn*, nawiązując do im. żony Piasta Kołodzieja, legendarnej *Rzepichy*. AG

Rzepitzno zob. **Rzepiczyna**

Rzepka, os. zaginiona, leżała nad Brdą, koło Bydgoszczy: *Repka* 1288, et *Repkam* (1301)XV KW II 5, 195. — Zapewne *Rzepka*, od ap. *rzepka* lub od n. os. *Rzepka* SSNO IV 542. AG

Rzepki (1), dziś *Nowe Rzepki*, wś, łomż., gm. Piekuty, 11 km na płd.-wsch. od Szepietowa: *Rzepki* 1519 SHGPd(ADS. D. nr 152 k. 9–9v); de *Rzepne* (!) 1569 UPL 241; *Rzepki* 1580 ŻDz XVII/1, 94; *Rzepki Kopacze* i *Rzepki nowe* 1795

MpPerPd; *Rzepki stare* i *Rzepki nowe* 1827 Tabella II 157; *Rzepki Stare* i *Rzepki Nowe* 1839 MpKwat VI 6; *Rzepki Stare, Rzepki Nowe*, wś 1889 SG X 148; *Rzepki Nowe, Rzepki Stare*, dwie wsi 1902 Przew II 143; *Rzepki Nowe, Rzepki Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1496; *Rzepki Nowe* 1965 Mp-25(Wysokie Mazowieckie); *Rzepki Stare* i *Rzepki Nowe* 1967 SM 1004; *Nowe Rzepki, -wych -pek, rzepkowski* 1974 UN 165, 76; *Nowe Rzepki, -wych -pek* 1981 WUN II 575. — Od n. os. *Rzepka*, w l. mn. Okresowo dwie wsi; członki odróżniające w n. zestawionych od n. os. *Kopacz* (: *kopacz* 'grabarz, robotnik zatrudniony przy kopaniu') RymSEN I 436, w formie pluralnej, i od przym. *nowy, stary*. EB

Rzepki (2), wś, piotr., gm. Czarnocin, 7 km na płd.-wsch. od Tuszy: *Rzepki* 1386 SHGŁęcz II 82; de *Rzepky* 1398 Hb 108, nr 5; *Rzepki* 1406 Łęcz II nr 2690; *Rzepki* 1511 ŻDz XIII 197; *Rzepki* 1511–23 ŁLB II 170; *Rzepki* 1552 ŻDz XIII 264; *Rzepki* 1783–84 RejKor 190; *Rzepki* 1827 Tabella II 157; *Rzepki*, wś i folw. 1889 SG X 148; *Rzepki* 1921 Sk II 67; *Rzepki, -pek* 1982 WUN III 182. Lit.: SHGŁęcz II 82–3. EB

Rzepki (3), wś, płoc., gm. Hów, 8 km na płd.-zach. od Wyszogrodu: Vw. *Rzepki* 1802–03 MpGillyPr; *Rzepki*, kol. 1827 Tabella II 157; *Rzepki* 1839 MpKwat III 3; *Rzepki* 1889 SG X 148; *Rzepki* 1921 Sk I 180; *Rzepki, -pek* 1982 WUN III 182. UW

Rzepki zob. **Rzeczyno** (2)

Rzepki-Kopacze zob. **Rzepki** (1)

Rzepki Nowe zob. **Rzepki** (1)

Rzepki Stare zob. **Rzepki** (1)

Rzepki Wielkie zob. **Kownaty** (2)

Rzepakowo, wś, kosz., gm. Sianów, 11 km na płn.-wsch. od Koszalina: *Repechowe* 1299 PU III 366; *Rebekow* 1299 RzDuma I 75; *Repekowe* (1306), *Repechowe* 1309 PU IV 249, 378; *Repkow* 1425 PMT XIII 64; *Repkow* 1493 RzDuma I 75; *Repkow* 1572 PMT XIII 64; *Repelow* (!) 1618 MpLub; *Repkow* 1789 MpGillyPom; *Repkow* 1888 SG IX 620; *Repkow* 1915 MpMbl(1763); *Repkow* — *Rzepakowo, -wa, rzepkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzepakowo, -wa* 1982 WUN III 183. — Od słow. n. os. **Repka*, pol. *Rzepka*, z suf. *-ow(o)*; n. zniemczona jako *Repkow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Rzepakowo*. Lit.: TrautnElb

I 102; LorSNH 97; Belchnerowska, PMT XIII 64; Rzduma I 75. BCz

Rzepakowo zob. **Rzepowo** (2)

Rzeplicy, wś zaginiona, leżała w pobliżu Szreniawy, w pow. miechowskim, krak.: villas Iacsic et *Replich* 1198 KMłp II 13; hereditate sita in *Repliz* prope Srenauam (1287)1634 KMłp II 167. — Od n. os. *Rzepa* (: *rzepa*), z suf. *-icy*. W n. zachowane *l* epentetyczne po spółgłosce wargowej (por. BańMorf 117–8). Lit.: RKrak 148; Karpluk, Onom IX 38–9. IN

Rzeplin (1), wś, krak., gm. Skąła, 4 km na pld.-wsch. od Skąły: *Replin* (1271)XIII Kkk I 93; *Rzeplyn* (1364) Kkk I 299; *Rzeplin* 1392 SHG-Kr(kartoteka); *Rzeplijn* 1416 Kkk II 414; *Rzeplin* (1437)1488 ZDK II 266; de *Rzeplino* 1446 SHG-Kr(Ac of. 6, 980); *Rzeplin* 1470–80 DB I 237; *Rzeplin* 1490 ŻDz XV 437; *Rzeplin* 1529 LR 177; *Rzeplin* 1581 ŻDz XIV 24; *Rzeplin* 1629 RPobKr 17; *Rzeplin* 1787 Spis 357; *Rzeplin* 1827 Tabella II 157; *Rzeplin* 1889 SG X 148; *Rzeplin* 1921 Sk III 76; *Rzeplin*, *-na*, *rzepliński* 1964 UN 11, 65; gw. *żepł'in*, *-a*, *żepł'iński*. — Od n. os. *Rzepa* (: *rzepa*), z suf. *-ino*. W n. zachowane *l* epentetyczne po spółgłosce wargowej. Lit.: RKrak 148; Nieckula, *-ov-* 305; Karpluk, Onom IX 39. IN

Rzeplin (2), wś, przem., gm. Pruchnik, 18 km na pld.-zach. od Jarosławia: *Rzeplyn* 1436 ZDM II 215; *Rzeplyn* 1478 AGZ XVIII nr 1089; *Rzeplyn* 1515, *Rzeplin* 1589 ŻDz XVIII/1, 133, 19; *Rzeplin* 1668 ADP 49, k. 693; *Rzeplin* 1794 Ga Nn1; *Replin* 1851 Sch 41; *Rzeplin* 1889 SG X 149; *Rzeplin*, *-na* 1982 WUN III 183. Lit.: MakPrz 236. BCz

Rzeplin (3), wś, wroc., gm. Żórawina, 10 km na pld.-zach. od Wrocławia: Comornice et *Replino* villas 1245 SUr II 173; villam ecclesie beati Iohannis Baptiste Sarouinam, *Replino* dicitur (1251)XIV SUr III 30; *Ripplin* 1252 H 136; *facimus notum ... quod Zorauinam sive Replino villam ... favimus iure Theutonico locandam* (1253) XIV, *villam ... Sorauinam sive Replino* (1254) XIV, *in villa nostra, que Sorauina sive Replino nuncupatur* 1262(XIV) SUr III 358, 359, 273; *Replin* 1326, aus *Reppline* 1331 Reg 4588, 5003; von *Ryppelin* 1420 CdSil XXXIII 32; *Ryppeln* seu *Rzeplin* 1661 H 136; *Rippel* 1666/67 J I 384; *Repplin* 1736 MpWielWrat; *Repplin* 1795 Z XII

206; *Reppline* 1845 K 544; *Rzeplin*, *Rippeln* 1900 Myc 45; *Reppline* — *Rzeplin*, *-na*, *rzepliński* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzeplin*, *-na* 1982 WUN III 183. — Dawniej *Rzeplino*; n. zmieniona jako *Repplin*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeplin*. Lit.: SNGŚI XII 42–3. JCh/PS

Rzeplin (4), wś, zamoj., gm. Ulhówek, 31 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Rzeplin* (1403)1615 ZDM V 17; *Rzeplino* 1439, *Rzeplyn* 1488 AGZ XIX nr 1770, 2081; *Rzeplin* 1531 ŻDz XVIII/1, 243; *Rzeplyn* 1540 CzChełm(CastrGrab nr 2, k. 69); *Rzeplin* 1676 Poglówne 13; *Rzeplin* 1787 MJ 19, XIX, 49, 10; *Rzeplin* 1827 Tabella II 158; *Rzeplin* 1889 SG X 148–9; *Rzeplin*, *-na*, *rzepliński* 1970 UN 120, 30; gw. *żepł'in*, *-na*, *żepł'iński*. — Zapisy potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: CzChełm 190. BCz

Rzeplino, wś, szczec., gm. Dolice, 13,5 km na pld.-wsch. od Stargardu Szczecińskiego: *Replin* (1233)1450 PU I 357; *Replin* (1259), *Reppelin* 1278 PU II 59, 371; *Reppelien* (1333)XVI PU VIII 252; *Reppelin* 1539 PomKirch I 197; *Reppelin* 1618 MpLub; *Repplin* 1789 MpGillyPom; *Repplin* 1833 MpUMbl 1329; *Repplin* 1888 SG IX 620; *Repplin* — *Rzeplino*, *-na*, *rzepliński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzeplino*, *-na* 1982 WUN III 183. — Nazwę można odczytywać też jako **Rzeplin*, od ap. *rzepa* lub od n. os. *Rzepa*, jeżeli przyjmiemy, że *-l/-el* nie jest etymologiczne. Nazwa zmieniona jako *Reppelin*, *Repplin*. Postać *Rzeplino* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: TrautmElb I 142; LorSNH 97; Rymar, ZPyrz 178; Rzduma II 82. BCz

Rzeplino zob. **Rzeplin** (1, 3, 4)

Rzepnica, wś, słup., gm. Bytów, 2 km na pld.-wsch. od Bytowa: *Prsepnitz*, *Przepnitz* 1596 PMT IX 55; *Rzepnica*, w *Rzepnicy* 1638 Font XLVI 36; *Stepnitz* 1662, *Sepnitz* 1780 PMT IX 55; *Szrepnitz* 1789 MpGillyPom; *Przepnitz* 1862–79 PMT IX 55; *Rzepnica*, niem. *Szrepnitz* 1889 SG X 149; Vw *Sepnitz* 1902 MpMbl(1871); *Sepnitz* — *Rzepnica*, *-cy*, *rzepnicki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Rzepnica* — *Sepnitz*, os. 1951 Rosp 282; *Rzepnica*, *-cy* 1982 WUN III 183; kasz. *rzepnjica* LorSNH 111. — Może od ap. *rzepa*, z suf. *-nica*, lub od przym. *rzepny*, z suf. *-ica*. Nazwę zmieniono jako *Przepnitz*, *Sepnitz*, *Szrepnitz*. Według F. Lorentza pierwotnie **Ṛьpnica* (por. psł. **suti*, **сьрр* 'sypać').

Rzepnica

Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rzepnica*. Lit.: Surma, PMT IX 55; LorSNH 111. BCz

Rzepnica zob. Rzepiczyna

Rzepniewo, wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 10 km na płn. od Bielska Podlaskiego: de *Rzepnikowskie* 1569 UPL 245; *Rzepnowo* 1591 ŻDz XVII/1, 151; *Rzepniewo* 1676 Kond 176; *Rzepniewo* 1723 SHGPd(ADS. D, 152, k. 65); *Rzepniewo* 1889 SG X 149; *Rzepniewo* 1921 Sk V 25; *Rzepniewo*, -wa, *rzepniewski* 1972 UN 153, 21; gw. *žepņevo/rypņevo*, -a, *žepņieski*. — Nazwa *Rzepnowo*, *Rzepniewo*, od n. os. *Rzepny*, z suf. -owo, -ewo, por. n. os. Bernath, Kalikst, Mikołaj *Rzepny* w pow. bielskim 1580 ŻDz XVII/1, 92–4. Do dziś we wsi mieszkają *Rzepniewscy*. Forma gw. *rypņevo* dokumentuje postać białoruską. Lit.: Kond 176, 244. EB

Rzepnik, wś, krośn., gm. Wojaszówka, 11 km na płn. od Krosna: *Rzepnyk* 1529 LR 172; *Rzepnik* 1595 RZł 116; *Rzepnik* 1674 ŻDz XV 56a; *Rzepnik*, rus. *Ripnik* 1889 SG X 149; *Rzepnik* 1933 SkBy 1496; *Rzepnik*, -ka, *rzepnicki* 1965 UN 60, 8. — Zapewne od ap. *rzepa*, z suf. -nik. IN

Rzepnik zob. Rzepiennik Biskupi, Rzepiennik Marciszewski

Rzepniki, wś, biał., gm. Zabłudów, 10 km na pld.-zach. od Zabłudowa: *Repniki*, *Repnikow*, ku *Repnikom* 1562, *Rzepniki* 1676, *Rzepniki* 1775–89 Kond 176; *Rzepniki* 1795 MpPerPd(Tab); *Repniki* 1888 SG IX 620; *Rzepniki* 1921 Sk V 18; *Rzepniki*, -nik, *rzepnicki* 1972 UN 153, 52; gw. *repņiki*, -uŭ, *repņicki*. — Początkowo *Repniki*, od brus. n. os. *Repnik* BiryłaBA II 359 (: brus. *repnik* 'liście rzepy'), w l. mn. Od XVII w. postać spolszczona *Rzepniki*. Lit.: Kond 176. EB

Rzepnikowskie zob. Rzepniewo

Rzepnowo, wś, szczec., gm. Pyrzyce, 4 km na płn.-zach. od Pyrzyce: *Rippenowe* (1312)XVI, *Repenow* 1319 PU V 69, 443; *Reppenowe* 1332 PU VIII 102; *Repenow* 1539 PomKirch I 323; *Repenow* 1618 MpLub; *Rebenau* 1773 Rzduma II 48; *Repenow* 1789 MpGillyPom; *Repenow* 1833 MpUMbl 1408; *Repenow* — *Rzepnowo*, -wa, *rzepnowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzepnowo*, -wa 1982 WUN III 183. — Zniemczone zapisy pozwalają odczytywać n. jako **Rzepieniowo*, od n. os. **Rěpěńb*, por. ap. *rzepień* 'nazwa rośliny' SW V 814, z suf. -ów; postać zniemczona *Re-*

penow. Formę *Rzepnowo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 48; LorSNH 97. BCz

Rzepnowo zob. Rzepniewo

Rzepotowice, wś, wroc., gm. Trzebnica, 5 km na płn.-zach. od Trzebnicy: *Repotouichi* 1202–03, *Repotouici* 1208, 1218 SUR I 56, 84, 135; *Repotoujci* 1218 KŚI II 193; *Repecow* (!) ok. 1300 CdSil XIV 54; *parvum Mertinaw* 1372, *Wenig Mertinaw* 1410, *parvum Mertinaw* 1417, *Klein Mertinaw* oder *Srepetoff* 1422, *Rzepyctaw* 1474 HaeG 378; *Rczepetaw* 1586 ZfGS LI 380; *Kl. Mertinaw* 1712 MpDSOls; *Kl. Mertinaw* 1739 MpWielOels; *Märtinaw*, *Klein*..., sonst auch *Martinsdorf* genannt 1785 Z IV 368; *Märtinaw*, Größ- u. *Klein*, wś 1845 K 389; *Klein Märtinaw*, *Marcinówko* 1941 Wrzosek 22; *Klein Märtinaw* — *Rzepotowice*, -ic, *rzepotowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzepotowice*, -wic, przys. 1982 WUN III 183; po zmianie *Rzepotowice*, -ic, *rzepotowicki*, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Pierwotnie n. **Rzepotowicy*, wtórnje **Rzepietów*, od n. os. **Rzepot(a)*, **Rzepiet*, por. stp. *rzepotać* 'podszepetywać oszczerstwa, obmawiać' Sstp IV 101, też n. os. *Rzepiech*, *Rzepoch* (: *rzepa*) SSNO IV 542–3, z suf. -owicy, -ów. Nazwa niem. *Klein//Wenig Mertinaw*, z członami od niem. przym. *klein//wenig*, łac. *parvus* 'mały', dyferencyjnymi wobec n. *Gross Mertinaw*, dziś *Marcinowo* (3). Okresowo też n. niem. *Martinsdorf*, z wyrównaniem do n. os. *Martin* Gott 342 i członem -dorf. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzepotowice*. Lit.: SNGŚI XI 43. PS

Rzepowo (1), wś, bydż., gm. Kruszwica, 3 km na pld.-zach. od Kruszwy: Col. *Friedrichsau* 1832–34 MpRey nr 79; *Frydrykowo* 1867 Kolb-Ku 309; *Frydrychowo*, niem. *Friedrichsau* 1881 SG II 420; *Rzepowo* 1921 Sk X 83; *Rzepowo*, przedtem *Frydrychowo* 1922 Koz V 269; *Rzepowo* 1933 SkBy 1496; *Rzepowo*, -wa 1982 WUN III 183. — Pierwotnie n. *Friedrichsau*, od im. *Friedrich* + -au, spolszczona jako *Frydrychowo*. Po 1918 r. urzędowa zmiana n. na *Rzepowo*. AG

Rzepowo (2), wś, kosz., gm. Czaplina, 9 km na płn.-zach. od Czaplina: *Ripechowye* 1159 PPOzn 265 (tu?); *Repekowe* 1321 PU VI 29; *Repowischen schneid vnd korn mole* (1519) CdB A XVIII 206; *Rzepow* 1554 SHGPn IV 258; *Repaff*, *Repaw* 1564–65 Luwlkp I 186; *Rzepow* 1579 ŻDz XII 103;

Rzepowo 1622–24 PPOzn (Tab 1, 103); *Reppow* 1789 MpGillyPom; *Reppow* 1840 MpUMbl 1066; *Rzepów* al. *Rzepowo*, niem. *Reppow*, *Repow* 1889 SG X 149; *Reppow* — *Rzepowo*, -wa, *rzepowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzepowo*, -wa 1982 WUN III 183. — Dawniej *Rzepakowo* lub *Rzepowo*, od n. os. *Rzepka*, *Rzepa*, z suf. -owo, -ów. Zapis *Repekowe* obok *Rzepow* świadczy o afrykacyzacji *ř > ř. Obok wsi Jez. Rzepowskie, por. stagnum *Rcepow* 1361 KW III 186. Nazwa zmieniona jako *Repekowe*, *Reppow*. Postać *Rzepowo* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: SHGPn IV 258–9; PPOzn 265; RzDuma I 74, III 117–25. BCz

Rzepów zob. **Rzepowo** (2)

Rzereżycze, wś, częśc., gm. Kłomnice, 17,5 km na pń.-wsch. od Częstochowy: *Rzeschanczycze*, *Rzerczanczycze* 1470–80 DB III 150, 152; *Rzchiczycze* 1511 ŹDz XIII 206; *Scherzaczycze* 1511–23 ŁLB I 518; *Rzereżycze* 1518, *Rzeczycze* 1552 ŹDz XIII 206, 281; *Rycerzycze* (!) 1802–03 MpGillyPr; *Rzereżycze* 1839 MpKwat II 6; *Rzereżycze* 1889 SG X 150; *Rzereżycze* 1921 Sk II 91; *Rzereżycze* 1935 Mp-100(45–29); *Rzereżycze*, -czyc, *rzereżycycki* 1972 UN 48, 99; gw. *żeżyńcice*, -ćic, *żeżyńcki*. — Od n. os. o charakterze przezwiskowym **Rzezięta* lub **Żerzęta* (por. może *rzeż*, *żer* SEBor 534, 754), z suf. -ice. Lit.: Rymut, Słownik polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem *-(ov)itjo- na tle zachodniosłowiańskim, 1973, 89. EB

Rzerausnia zob. **Rzeżuśnia**

Rzerausno zob. **Rzeżuśnia**

Rzerausycze zob. **Rzewuszyce**

Rzerausnia zob. **Rzeżuśnia**

Rzerausno zob. **Rzeżuśnia**

Rzeryn zob. **Żyrzyn**

Rzesniken zob. **Rzeźniki**

Rzestarzewo zob. **Rostarzewo**

Rzesz(e)tarzewo zob. **Rostarzewo**

Rzeszecz zob. **Reszecie**

Rzeszetarzewo(o) zob. **Restarzew**

Rzeszetniki zob. **Reszecie**

Rzeszkowa zob. **Rzeszówka**

Rzeszkowce zob. **Reszkowce**

Rzesznikowo, wś, kosz., gm. Rymań, 16 km na wsch. od Gryfic: [*Reselkow*] (1240) PU I 456; *Resniko* (1269)1310 PU II 209; *Retznekow* ... *Recznekow* (1310)1320 PU IV 429; *Rezenekowe*

1321 PU VI 29; *Reselkow* 1479 PMT XIII 64; *Retzelkow* 1618 MpLub; *Reselnow* 1780 RzDuma I 75; *Reselkow* 1789 MpGillyPom; *Reselkow* 1836 MpUMbl 689; *Reselkow* 1888 SG IX 621; *Reselkow* — *Rzesznikowo*, -wa, *rzesznikowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzesznikowo*, -wa 1982 WUN III 183. — Dawniej zapewne **Rzeźnikowo* lub *Rzesznikowo*, od n. os. **Rēznik*, pol. *Rzeźnik* SSNO IV 545 (: *rzeźnik*), lub od n. os. **Rzesznik* (: *rzeszyc* 'wiązać'), z suf. -owo. Nazwa zmieniona jako *Reselkow* (z niejasną zmianą *n* > *l*), później *Retznekow*, *Retzelkow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Rzesznikowo*. Lit.: RzDuma I 75; LorSNH 98; Belchnerowska, PMT XIII 64. BCz

Rzeszotary (1), wś, krak., gm. Świątniki Górne, 9 km na pń.-zach. od Wieliczki: *Rzeszotary* 1381 KTh 160; *Rzeschotari* 1393 CdUC I 15; de *Rzessotar* 1397 Krak nr CCXXVI(51); utramque *Rzeschotar* 1439 ZDM II 300; *Superiorem et Inferiorem Rzesschotari* 1442 ZDM III 46; *Rzeszotary* (1443), *Rzeszotary* (1444) KMłp IV 410, 431; in *Rzeschothary* ... in eadem villa coenobiali *Rzeschotar* 1470–80 DB I 49; *Rzeszotary maior*, *Rzeszotary minor* 1490 ŹDz XV 448; *Rzeschothary*, *Rzeschotari*, *Rzeschothary* 1529 LR 125, 206, 215, 219; *Rzesotary Maior* cum *Rzesotary Minor* 1564 Lukrak II 88; *Rzeszotary* 1581 ŹDz XIV 44; *Rzeszotary* 1680 Rej 66; *Rzeszotary* 1889 SG X 150–1; *Rzeszotary* 1921 Sk XII 39; *Rzeszotary*, -tar, *rzeszotarski* 1963 UN 1, 77; gw. *żeżutary*. — Nazwa oznaczała pierwotnie ludzi wyrabiających rzeszota na potrzeby dworu książęcego, od ap. *rzeszotar* 'rzemieślnik wyrabiający rzeszota, przetaki, sita; przetacznik' SW V 815, w l. mn. W XV–XVI w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od łac. przym. *superior*, *inferior*, *maior*, *minor*. Lit.: LKrak 132; Rymut, Onom XX 153; Buczek 61–2. IN

Rzeszotary (2), wś, legn., gm. Miłkowie, 4 km na pń. od Legnicy: *Ryschatar* 1281 SUR IV 281; *Riszinter* 1307, *Rischinter* 1313, *Richssinter*, *Rischinter* 1315, de *Rischentern* 1341, 1342 Reg nr 2973, 3370, 3491, 3533, 6574, 6732; *Rischen*ter (1354) K 565; in villa *Rischintern* 1359 Schirr 26; *Ryschentern* 1399 ZfGS XXXIII 398; *Rischintern* 1411 Schirr 141; *Richstern* (1413) K 565; *Rysthenern* 1418 ZfGS XXXIII 399; *Rüschtern*, *Rüstern* 1655 EberLieg 9, 97; villae *Ristern*

Rzeszotary-Chwały

1666/67 J I 329; *Rüstern* ok. 1672 MpDSLig; *Ob.*, *nieder Rüstern* 1736 MpWielLig; *Rüstern*, *bestehet aus ... Ober-Rüstern, Mittel-Rüstern, Nieder-Rüstern* 1789 Z VIII 242; *Rüstern, Mittel-, Nieder- u. Ober-* 1845 K 565; *Rüstern* 1941 Wrzosek 35; *Rüstern — Rzeszotary, -ar, rzeszotarski* 1946 MPol XXV nr 142; *Rzeszotary, -tar* 1982 WUN III 183. — Pierwotna nazwa *Rzeszotary* została zmieniona jako *Ryschatar, Rischinter(n), Rüstern*; człony dodatkowe na określenie części wsi od przym. *ober* 'górný', *mittel* 'średni, środkowy' i *nieder* 'dolny'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzeszotary*. Lit.: SNGŚI XII 43; Domański, Onom XIX 27. JCh/PS

Rzeszotary-Chwały, wś, płoc., gm. Rościszewo, 10,5 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Rzeschotary* 1437 SHGPł 266; *Faly* 1497 Matr II nr 789; *Rzeszothary Phali* 1531 SHGPł 266; *Rzeszotary Phaly* 1578 ŻDz XVI 48; *Rzeszotary chwały* 1784 MpPerPł; *Rzeszotary chwały* 1827 Tabella II 158; *Rzeszotary Chwały* 1889 SG X 150 *Rzeszotary-Chwały* 1921 Sk I 172; *Rzeszotary-Chwały* 1952 UW 37; *Rzeszotary-Chwały* 1967 SM 1004; *Rzeszotary-Chwały, -tar-Chwał* 1982 WUN III 183. — Początkowo *Rzeszotary*. Później n. zestawiona; człon *Chwały (Faly)* od skróconej formy im. właściciela tej cz. *Rzeszotar Chwałistawa*, w l. mn. Lit.: SHGPł 266. UW

Rzeszotary-Gortaty, wś, płoc., gm. Rościszewo, 9 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Rzeschotary* 1435 SHGPł 266; *Magna Rzeschothary, et Gothardi* 1497 Matr II nr 789; *Rzeszotari Gotardi* 1531 SHGPł 266; *Rzeszotary Gotarty* 1578 ŻDz XVI 49; *Rzeszotary Gortaty (!)* 1784 MpPerPł; *Rzeszotary gortany (!)* 1827 Tabella II 158; *Gortaty* 1881 SG II 725; *Rzeszotary-Gortaty* 1889 SG X 150; *Rzeszotary-Gortaty* 1921 Sk I 172; *Rzeszotary-Górtaty* 1952 UW 37; *Rzeszotary-Gortaty* 1967 SM 1004; *Rzeszotary-Gortaty, -tar-tów* 1982 WUN III 183. — W nazwie zestawionej człon *Gotardy*, od im. właściciela tej cz. *Rzeszotar*, w l. mn. Później zmiana n. os. *Gotard* > *Gortat* w wyniku przestawki i ubezdźwięcznienia. Lit.: SHGPł 266. UW

Rzeszotary-Pszczele, wś, płoc., gm. Rościszewo, 12,5 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Rzeschotary* 1481 SHGPł 266; *Vszcele* 1497 Matr II nr 789; *Rzeszothari Pszelie* 1531 SHGPł 266; *Rzeszotary*

Wszcele 1542 Onom II 76; *Rzeszotary Pszczelie* 1578 ŻDz XVI 49; *Rzeszotary Pszcele* 1783–84 RejKor 425; *Rzeszotary Pszczyle* 1784 MpPerPł; *Rzeszotary pszcele* 1827 Tabella II 158; *Rzeszotary Pszcele* 1889 SG X 150; *Rzeszotary-Pszcele* 1921 Sk I 172; *Rzeszotary-Pszcele* 1952 UW 37; *Rzeszotary-Pszcele, -tar-Pszcel* 1982 WUN III 183. — W nazwie zestawionej człon drugi od n. herbu *Wszcele* SSNO VI 42, obocznie *Pszcele*. Lit.: SHGPł 266; Wolff, Onom II 76. UW

Rzeszotary-Stara Wieś, wś, płoc., gm. Rościszewo, 12,5 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Rzeschotary* 1444 SHGPł 266; *Starawiesz* 1497 Matr II nr 789; *Rzeszotari Starawieś, Rzeszotary Starawieś* 1578 ŻDz XVI 42; *Rzeszotary Starawieś* 1783–84 RejKor 425; *Rzeszotary Stara wieś* 1784 MpPerPł; *Rzeszotary stara wieś* 1827 Tabella II 158; *Rzeszotary Starawieś* 1889 SG X 150; *Rzeszotary-Stara Wieś* 1921 Sk I 172; *Rzeszotary-Starawieś* 1952 UW 37; *Rzeszotary-Stara Wieś* 1967 SM 1004; *Rzeszotary-Stara Wieś, -tar-rej Wsi* 1982 WUN III 183. — W nazwie zestawionej człon odróżniający od wyrażenia *stara wieś*. Lit.: SHGPł 266–7. UW

Rzeszotary-Zawady, wś, płoc., gm. Rościszewo, 12,5 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Rzeszotary zawady* 1827 Tabella II 158; *Rzeszotary Zawady* 1889 SG X 150; *Zawady Rzeszotary* 1895 SG XIV 481; *Rzeszotary Zawady* 1921 Sk I 172; *Rzeszotary Zawady* 1952 UW 37; *Rzeszotary-Zawady, -tar-wad* 1982 WUN III 183. — Człon drugi od ap. *zawada*, w l. mn. UW

Rzeszotarzewo zob. **Restarzew, Rostarzewo**

Rzeszotarzów zob. **Rzeszotary (1)**

Rzeszoterzewo zob. **Rostarzewo**

Rzeszotka zob. **Rzeszotko**

Rzeszotki, wś notowana do 1967 r., siedl., gr. Korytnica, 13 km na pld. od Łochowa: *Rzeszotki* 1889 SG X 151; *Rzeszotki* 1921 Sk I 147; *Rzeszotki* 1967 SM 1004. — Od nazw. *Rzeszotka* RymSEN II 383 lub od ap. *rzeszotko* (: *rzeszoto* 'rodzaj sita o dużych otworach; miara zboża' Sstp VIII 102), w l. mn. UW

Rzeszotki zob. **Rzeszutki**

Rzeszotko, wś, ciech., gm. Ojrzeń, 12 km na pld.-zach. od Ciechanowa: Osada *Rzesotki* 1839 MpKwat IV 2; *Rzeszotka* al. *Rzeszotko* 1889 SG X 151; *Rzeszotko* 1921 Sk I 22; *Rzeszotko, -ka, rze-*

szotkowski 1971 UN 123, 25. — Zapewne od ap. *rzeszotko*. UB

Rzeszotkowa Wola zob. **Podczasza Wola**

Rzeszotków, wś, siedl., gm. Paprotnia, 13 km na pñ.-zach. od Mordów: *Z Rzeszotkowa* 1580 *ŹDz XVII/1*, 27; *Rzeszotkow* 1662 SHGPd(kartoteka); *Rzeszotkow* 1795 MpPerPd; *Rzeszotków* 1827 *Tabella II* 158; *Rzeszotków* 1889 SG X 151; *Rzeszotków* 1921 Sk IV 94; *Rzeszotków*, -kowa 1982 WUN III 183. — Od n. os. *Rzeszotka*, *Rzeszotko* SSNO IV 543 (: *rzeszotko*), z suf. -ów. EB

Rzeszotówka Wola zob. **Podczasza Wolas**

Rzeszowa zob. **Rzeszówka**

Rzeszów, mto wojewódzkie: opidum *Rzescho-uiense* (1354) Cdp I 210; *Rzesschow* (1358)1630 ZDM IV 109; *Reschow* 1363 MVat III 418; *Rzeschow* 1396 AGZ III 115; *Rzesow* 1402 Łp I nr 26; *Rzeszow* 1508, *Rzeschow* 1589 *ŹDz XVIII/1*, 120, 44; pod *Rzeszowym* 1615 RZl 209; *Rzeszow* 1624 ADP 134 k. 106; pod *Rzeszow* 1649 AJuZR IV/3, 326; *Rzeszow* 1794 Ga Nn1; *Rzeszów*, mto 1889 SG X 151–5; *Rzeszów*, -szowa 1982 WUN III 183; gw. *żeśuf*, -ova, *żeśofski*. — Dawniej **Rzaszów*, od n. os. **R'aś*, pol. *Rzasz*, por. n. os. *Rzechoń*, *Rzechota* SSNO IV 454 (: n. os. *Rzegota*, ta od *rzegotać* 'dużo mówić, paplać'), z suf. -ów. Zmiana na *Rzeszów* (*Rza* > *Rze*) nieregularna, sprowadzająca się do dystrybucji *alle* w sąsiedztwie spółgłoski palatalnej. Zjawisko to znane jest w ukr. gwarach. Według W. Makarskiego n. ponowiona z n. *Rzeszów*, dziś *Staromieście* (zob.), określającej miejscowość w okresie między jej pierwszą a powtórą lokacją w 1354 r. na nowym miejscu. Lit.: MakPrz 236; Babik 549–50; Rym-Nmiast 210; RospSEMIG 338–9. BCz

Rzeszów zob. **Rzechów**, **Rzeszówek** (2)

Rzeszówek (1), wś, jel., gm. Świerzawa, 4 km na wsch. od Świerzawy: *Reychwalth* ok. 1300 CdSil XIV 125; dorfę czy *Richinwalde* 1396 LandbSch I nr 907; *Reichenwalde* ok. 1660 MpDSLav; *Reichenwaldau*, *Reichenwaldaw* 1668, 1677, 1687 J IV 78, 82, 251, 255; *Reichwalde* 1736 MpWielav; *Reichwaldau* 1786 Z VI 389; *Reichwaldau* 1845 K 540; *Reichwaldau* — *Rzeszówek*, -wka, *rzeszówecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzeszówek*, -wka 1982 WUN III 183. — Dawna n. niem. *Reich(en)wald(e)* od przym. *reich* 'bogaty' i *Wald* 'las', od XVII w. z członem -au. Po 1945 r. usta-

lono urzędowo n. *Rzeszówek*, opartą zapewne na skojarzeniu z niem. *Reich*, pol. *Rzesza*. Lit.: SNGŚl XII 43; SGTS VII 485–8. PS

Rzeszówek (2), wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 16 km na pñd.-zach. od Małogoszcza: *Rzasow* (!) (1364)XVII ZDM IV 122; *Rzeschow* 1511–23 ŁLB I 548; *Rzeschow* 1529 LR 148; *Rzessow* 1540 *ŹDz XV* 578; *Rzeszowek* 1783–84 RejKor 66; *Rzeszówek* 1827 *Tabella II* 158; *Rzeszówek* al. *Rzeszów* 1889 SG X 155; *Rzeszówek* 1902 Przew II 144; *Rzeszówek* 1952 UW 114; *Rzeszówek*, -wka, *rzeszówecki* 1966 UN 21, 40; gw. *żeśuvek*, -fka, *żeśoski*. — Dawniej *Rzeszów*, od n. os. **Rzesz*, z suf. -ów. Później n. zdrobniła z suf. -ek. Lit.: KSand 174; KopKiel 199, 301; Nieckula, -ov- 178; BańMorf 35. IN

Rzeszówka, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. szczyrzyckim, w par. Skrzydlna, nowosąd.: *Rzeschkowa* ok. 1490 SHGKr(kartoteka); *Rzeschowa*, wś 1490 *ŹDz XV* 448; *Rzeschowka* 1499 SHGKr(kartoteka). — Od n. os. *Rzeszko* SSNO IV 543, **Rzesz*, z suf. -owa, -ówka. Lit.: LKrak 132. IN

Rzeszartarzewo zob. **Restarzew**

Rzeszutki, wś, kiel., gm. Gnojno, 5,5 km na pñd.-wsch. od Chmielnika: [*Zdziskosławice*, *Rzeszotki*] XVI AtSd 166; *Zdziesławice* alias *Rzeszotki* 1676 SHGSd(kartoteka), identyfikacja niepewna; *Rzeszolki* (!) 1783–84 RejKor 251; *Rzeszutki* 1787 Spis 402; *Rzeszotki* 1827 *Tabella II* 158; *Rzeszutki* 1839 MpKwat IV 5; *Rzeszotki* 1877 Zin II 130; *Rzeszotki* al. *Rzeszutki* 1889 SG X 151; *Rzeszotki* 1933 SkBy 1496; *Rzeszutki* 1952 UW 109; *Rzeszutki*, -tek, *rzeszutecki* 1966 UN 19, 24. — Dawniej *Rzeszotki*, od n. os. *Rzeszotko*, w l. mn. Forma *Rzeszutki* powstała wskutek podwyższenia artykulacji *o > u*. Oboczna n. *Zdziesławice*, *Zdziskosławice*, od n. os. *Zdziesław*, *Zdziszko* SSNO VI 304, 307, z suf. -ice. Lit.: KopKiel 270. IN

Rzeszyn, wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 14 km na pñd.-wsch. od Strzelna: *Rszirzina* 1339 Cruc I 111; de *Rzyszyno* 1419 Koz V 569; *Rzysszyno Maior* 1489 Lupbrz 150; *Rzeszino maior* 1557–66 *ŹDz XIII* 36; *Rzeszyno* 1634 Rpodbrz 232; *Rzeszyn* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Rzeszyn*, mylnie *Rzczyn* 1889 SG X 155; *Rzeszyn*, wś 1933 SkBy 1497; *Rzeszyn*, -na, *rzeszyński* 1972 UN 181, 11. — Nazwa niejasna. Dawniej może *Rzyżyna*, od

Rzeszynek

n. os. *Rzyra (?) lub Żyra SSNO VI 380 (: Żyrosław), z suf. -ino, -in. Później Rzyszyno, w końcu Rzeszyn. Lit.: Nieckula, -ov- 305. AG

Rzeszynek, wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 13 km na płd.-wsch. od Strzelna: Rzysszyno Minor 1489 Lupbrz 150; Rziszinko 1557–66 ŻDz XIII 36; Rzeszynko 1634 Rpodbrz 232; Rzeszynek 1796–1802 MpSchröt XXV; Rzeszynek, mylnie Rzczeynek 1889 SG X 155–6; Rzeszynek, o. dw. 1933 SkBy 1497; Rzeszynek, -nka, rzeszynkowski 1972 UN 181, 11. — Dawniej n. zestawiona; pierwszy człon od n. wsi Rzeszyn, drugi od łac. minor ‘mniejszy’. Wtórnie uniwerbizacja przy użyciu deminutywnego suf. -ek. AG

Rzetnia, wś, kal., gm. Kępno, 8,5 km na płd. od Ostrzeszowa: Sitna 1233 KW I 133 (tu?); Rzczerna 1305 CdSil XIV 71; Rzektha 1518, Rzethnya 1553 ŻDz XIII 213, 306; Rzetnia 1802–03 MpGillyPr; Rzetnia 1830 MpRey nr 133; Rzetnia 1889 SG X 156; Rzetnia 1921 Sk X 31; Rzetnia, -ni, rzetniewski 1971 UN 81, 8; gw. żytna, -ńi. — Dawniej może n. Żytna, od przym. żytni (: żyto); do niej nawiązuje zapis gwarowy. Wtórnie Rzczerna, od przym. rzczerny (: rzeka), Rzekta, od ap. *rzekta ‘rzeczka’. Forma Rzetnia ze zmiękczeniem tematu wywodzi się z postaci *Rzetna, ta zaś od *Rzektna. Lit.: SHGWiel 149; BańMorf 81. EB

Rzetnitz zob. **Rzczeyce** (1, 2)

Rzewiąchowa zob. **Rząchowa**

Rzewiąchowo zob. **Rzemiechów**

Rzewin, wś, ciech., gm. Baboszewo, 12 km na płn.-zach. od Płońska: Rzewnino 1401 Płoń nr 82; Rzewino 1402, Rzewninino 1406, Rzewen 1407 Płoń nr 210, 732, 1066; Rzewnino 1415 KkM 159 nr 153; Rzewnyno 1424 Płoc I 162; Rzewnyno 1501 Matr III nr 26; Rzewnino 1578 ŻDz XVI 99; Rzewino 1783–84 RejKor 569; Rzewnio 1784 MpPerPł; Rzewin 1827 Tabella II 158; Rzewin 1889 SG X 156; Rzewin 1921 Sk I 120; Rzewin 1952 UW 28; Rzewin, -na 1982 WUN III 183. — Od n. os. *Rzewnia (: rzewny), z suf. -ino. Zmiana Rzewnino > Rzewin zaszła wskutek dysymilacji n-n i zmiany rodzaju, a efemeryczna postać Rzewien powstała w wyniku przejścia i > e przed spółgłoską sonorną n. Lit.: SHGPł 267–8; ZMaz 327. UW

Rzewińskie Pieńki zob. **Pieńki Rzewińskie**

Rzewnie, wś, ostroł., gm. Rzewnie, 6,5 km na płd.-zach. od Różana: Rzwynen (1416)1456 SHGMz

(MK 3, 51); Rwen (1424)1456 SHGMz(MK 3, 41); Rziwen 1424 Zakr I nr 329; Rzwien 1426 MkM I nr 396; Rzewen 1448 SHGMz(Ep. 5, 12v); Rzwyneny 1488 SHGMz(MK 6, 211v); Rzwynen (1494) Płoc I 355; de Szrwynen 1500 SHGMz(MK 18, 114v); rzewne 1508 SHGMz(Ep. 16, 288v); Rzwynen 1511 SHGMz(PT 1, 123); z Rzewnia (1565) Lumaz II 128; Rzwien 1582 ŻDz XVI 386; z Rzewnia 1617 Lumaz I 91; Rzewnie 1783 MpPerMz; Rzewnie 1827 Tabella II 158; Rzewnie 1889 SG X 156; Rzewnie, -nia, rzewnieński 1971 UN 129, 40. — Nazwa wsi Rzewień ponowiona z n. lasu, por. circa silvam Rzwynen (1414–25)1457 SHGMz(MK 3, 100); ta od n. os. *Rzwien, z suf. *-jb. Do n. os. por. rzewny, czas. rzwać, rzwieć ‘wydawać donośny głos, ryczeć (o zwierzętach), dyszeć, burzyć się’ Sstp VIII 106–7. Forma Rzewień powstała w wyniku upowszechnienia się formy dopełniacza z wstawnym e (Rzewnia), a Rzewnie — wskutek zmiany rodzaju męskiego na nijaki. Lit.: ZMaz 328; Nieckula, RKJWr V 127; Mznter 154; RospSEMIG 339; BańMorf 66. UB

Rzewniszów zob. **Rzeniszów**

Rzewno zob. **Chrzczony** (1)

Rzewnowo, wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 5 km na płd.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: Revenow 1308 PU IV 308; Revenowe 1312 PU V 39; Revenowe 1321 PU VI 44; Revenowe 1618 MpLub; Refenow 1628 Rzduma II 48; Revenow 1789 MpGillyPom; Rewenow 1829 MpUMbl 685; Revenow — Rzewnowo, -wa, rzewnowski 1947 MPol XXV nr 111; Rzewnowo, -wa 1982 WUN III 184. — Nazwa niejasna. Według E. Rzetelskiej-Feleszko i J. Dumy prawdopodobnie od n. os. *Ревньпъ (< *revňňpъ, stp. rzewny), z suf. -ov-. Może jednak nazwa niem., od śrdniem. rif, ref, gen. reves ‘skała, piaszczysty brzeg’ Lübben 392, por. kasz. rêva ‘mielizna w morzu druga od brzegu’ SGSych IV 327, też pomorskie nazwy Rewa, Rewal. Nazwę Rzewnowo ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 48. BCz

Rzewszyce zob. **Rzewuszyce**

Rzewuc(z) a. **Rewuc**, wś niezidentyfikowana, leżała w okolicach Dolska, pozn.: Reuuch (1181)1258 KWłp 66; Revuch 1258 KW I 328; Revucz (1294)1302 KW II 90. — Nazwa niejasna; może od niepoświadczonej n. os. *Rzewut (por. nazw. Rewut, Rewuch RymSEN II 350), z suf. *-jb.

Por. też czas. *rzwieć* 'ryczeć' SEBor 534, imiesłów **rzewąc*, ukr. *rewuča* 'dolina potoku' Jurkowski, Ukraińska terminologia hydrograficzna, 1971, 122. Lit.: SHGPn IV 65; PPozn 266. ZZ

Rzewuski, dziś *Stare Rzewuski*, wś, siedl., gm. Przesmyki, 8,5 km na płn.-zach. od Łosic: *Rzewuski Starawieś*, z *Rzewski* (!) *Starewsi*, *Rzewski* (!) *Żale*, z *Rzewsk* (!) *Żalów* 1569 UPL 277, 279; *Rzewuski Żale*, z *Rzewusk Żalów* 1580 ŻDz XVII/1, 14; *Rzewuski* 1662 AWAK XXXIII 450; *Rzewuski Stare* 1676 CzRkps nr 1099; *Rzewuski Stare* 1793 SHGPd(Regof); *Rzewuski stare* 1827 Tabella II 158; *Rzewuski Stare* 1889 SG X 156; *Rzewuski Stare* 1921 Sk IV 44; *Rzewuski Stare* 1967 SM 1004; *Stare Rzewuski*, -*rych* -*sek*, *rzewuski* 1971 UN 128, 31. — Początkowo n. zestawiona *Rzewuski-Starawieś*, także *Rzewuski-Żale*; człon pierwszy od n. os. *Rzewus(z)ek*, por. n. os. *Rzewa* (od podstawy *rzw-*, też *rzewny*) RymSEN II 383, w l. mn.; człony drugie od wyrażenia *stara wieś* i n. os. *Żal* RymSEN II 756, w l. mn. Następnie n. *Rzewuski Stare*, współcześnie z inwersją członów. EB

Rzewuski-Starawieś zob. **Rzewuski**

Rzewuski-Zawady, wś notowana od 1967 r., siedl., gr. Przesmyki, 7 km na płn.-zach. od Łosic: *Rzewuski Zawady* ... z *Zawad* 1580 ŻDz XVII/1, 14; *Rzewuski Zawady*, na *Zawadach Rzewuskach* 1793 SHGPd(Regof); *Rzewuski zawady* 1827 Tabella II 158; *Rzewuski Zawady* 1839 MpKwat VI 7; *Rzewuski Zawady* 1889 SG X 156; *Rzewuski Zawady* 1921 Sk IV 44; *Rzewuski-Zawady* 1952 UW 34; *Rzewuski-Zawady* 1967 SM 1004. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Rzewuski*, drugi człon od n. os. *Zawada* SSNO VI 276 (: *zawada* 'przeszkoda; kora; skaza'), w formie pluralnej. EB

Rzewuski-Żale zob. **Rzewuski**

Rzewuszki, wś, biał., gm. Sarnaki, 12 na płd.-zach. od Siemiatycz: *Rzewuski* 1827 Tabella II 158; *Rzewuszki* 1889 SG X 156; *Rzewuszki* 1921 Sk IV 45; *Rzewuszki*, -*szek*, *rzewuszkowski* 1971 UN 128, 36. — Od n. os. *Rzewus(z)ek*, w l. mn. EB

Rzewuszyce, wś, piotr., gm. Kluczewsko, 9 km na płn. od Włoszczowy: *Rzerzuczyce* (1364)XVII ZDM IV 122; *Szerzuschicze* (!) 1398 Krak nr 6372; *Rzeszuschicze* 1429 Hel II nr 2268; *Rzewshicze*, *Rzczuschicze*, *Rzeszuschicze* 1462 SHG-

Sd(TerrCrac 152, 36, 37, 38); *Rzewszycze* 1508 ŻDz XV 483; *Rzerzuschicze*, *Rzewuschicze* 1511–23 ŁLB I 548, 611; *Rzerzushicze* 1540 ŻDz XV 581; *Rzenschicze* 1573 ŻDz XIV 275; *Rzewszycze* 1783–84 RejKor 65; *Rzewuszyce* 1827 Tabella II 158; *Rzewuszyce* 1889 SG X 156; *Rzewuszyce* 1952 UW 130; *Rzewuszyce*, -*szyc*, *rzewuszycki* 1971 UN 35, 21; gw. *żouşyce*, -*syc*, *żouşki*. — Początkowo *Rzeżuszyce*, od ap. *rzeżucha*, *rzerzucha* 'pieprzycia siewna, tasznik pospolity' Sstp VIII 103, z suf. -*ice* (-*yce*). Zmiana *Rzeżuszyce* > *Rzewuszyce* niejasna. Por. n. os. **Rzewusz* (por. *rzewny*, *rzewniwy* 'gniewny, okrutny, zuchwały' Sstp VIII 102), *Rzewnisz* SSNO IV 545 (: *rzewno*, *rzewnić* się 'rozpaczać, narzekać' Sstp VIII 102). Lit.: KSand 174. IN

Rzezaki zob. **Zalęże-Rzezaki**

Rzezawa, wś, tarn., gm. Rzezawa, 6 km na płn.-wsch. od Bochni: *Zyrzawa* (1350) KMłp I 274; *Zyrzawa* 1402 KTn 192; *Zyrzawa* 1418 ZDK II 30; *Zyrzawa* 1434 ZDM II 188; in villa regia *Zyrawa* ... ad proprietatem ecclesiae in *Zyrzawy* pertinent ... pro ecclesia in *Zyrzawa*, Item in eadem villa habet ecclesia de *Zirzawy* unum lanenum proprium 1470–80 DB I 117, II 177; *Zyrzawa* 1529 LR 108; *Rzerzawa* 1564 Lukrak I 69; *Rzizawa* 1581 ŻDz XIV 57; *Rzezawa* 1629 RPobKr 240; *Rzezawa* 1889 SG X 156–7; *Rzezawa* 1921 Sk XII 4; *Rzezawa*, -*wy*, *rzezawski* 1963 UN 2, 52. — Od ap. *żyr*, *żer* 'żarcie, pożeranie', scs. *żirb* 'pastwisko' SEBor 754, z suf. -*awa*, też w l. mn. Forma *Rzezawa* powstała wskutek adideacji do *rzezać* 'krajać, ciąć, rozcinać' Sstp VIII 102. Lit.: LKrak 132; RospSEMIG 339. IN

Rzeżachowa zob. **Rząchowa**

Rzeźniki, leśn., okresowo wś, suwał., gm. Orzysz, 4,5 km na płn.-wsch. od Orzysza: *Rzesnickn* 1540 BiałOsad 131; *Resczniki*, młyn 1552 KętL 481; *Resczniki*, młyn 1785 Goldb III 176; *Rzesniken*, *Rzeźniki*, -*ów*, maj., młyn ok. 1859 SzcześTeka 99; *Rzesnicken* — *Rzeźniki* 1879 KętN 151; *Rzeźniki*, wś 1889 SG X 157; *Nickelsberg-Foersterei* 1938, *Rzesniken* — *Rzeźniki*, leśn. 1946 Ley I 91; *Nickelsberg-Fösterei* — *Rzeźniki*, -*ik*, *rzeźnicki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Rzeźniki*, -*ik* — *Nickelsbeg-Försterei* (*Rzesniken*), os. 1951 Rosp 283; *Rzeźniki*, os. 1967 SM 1004; *Rzeźniki* (!), -*nik* 1982 WUN III 184. — Nazwa

Rzeżewo

pluralna, od nazw. odbiorców nadania na młyn Jana i Stańka *Rzeźników* (KęŁ 481). W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Nickelsberg-Försterei*. Lit.: BiałOsad 76, 118. RP

Rzeżewo, dziś *Rzeżewo Male* i *Rzeżewo-Morzycze*, dwie wsi, włoc., gm. Lubień Kujawski, 5,5 km na płn.-zach. od Lubienia Kujawskiego: *Rzizzewo* 1403 Koz V 569; *Zirzewo* 1419 Koch nr 1252; *Zyrzewo* 1435 Vlad XI 7; *Zyrzewo* 1489 Lupbrz 119; *Rzisewo* 1557–66 ŻDz XIII 16; *Rzezewo* 1674 Rpog 146; *Rzerzewo* 1783–84 RejKor 851; *Rzerzewo* 1796 PerOpis IX; *Rzezewo*, *Rzeżewo*, *Rzeżewo*, wś, folw. i kol. 1889 SG X 157, 166; *Rzeżewo*, wś i folw. 1902 Przew II 144; *Rzeżewo*, wś i folw. 1921 Sk I 200; *Rzeżewo*, wś i folw. 1933 SkBy 1497; *Rzeżewo-Morzycze* 1952 UW 60; *Rzeżewo Male*, *-wa -łego*, *Rzeżewo-Morzycze*, *-wa-rzyc*, *rzeżewski* 1972 UN 191, 41, 24. — Dawniej *Żyrzewo*, od n. os. **Żyrz* (: *Żyrosław* SSNO VI 380), z suf. *-ewo*, por. też ap. *żyr*, *żer* (< pśł. **žirь*), n. *Rzezawa*. W XX w. urzędowo ustalono n. zestawione dwóch obiektów; drugie człony od n. wsi *Morzycze* (2) oraz od przym. *mały* (zapewne dla n. folwarku). Lit.: Nieckula, *-ov-* 243. AG

Rzeżęcín, wś, gdań., gm. Morzeszczyn, 10 km na płn.-wsch. od Skórcza: *Redentin* 1268 PMT VI 86; *Redenthin* 1297 PU III 315; *Resentin* 1302 PMT VI 86; *Resintyn* (1316)XV, *Resintin* (1324) XV, *Resentyn* (1328)XV PrUr II 107, 315, 404; *Resintyn* 1490 Pelp 279; *Resten* (!) 1570 ŻDz XXIII 121; *Rzeżęcino* 1538, *Rzeszocino* 1584, *Rzeżęcino* 1597, *Rzeżęcino* 1599 Font I–III 74, 163, 326, 447; *Rzeżęcín* 1682 Font V 74; *Rozenčin* 1749 Font XVI–XIX 329; *Rezcenczin* 1789 Goldb II 201; *Reschenczyn* 1796–1802 MpSchröt XV; w *Rzeżencinie* 1807 Font XXVI 242; *Rzeżenczyn* — *Rzeżęcín* 1879 KęŁN 35; *Rzeżęcín*, *Rzeręcín*, niem. *Resenschin* 1889 SG X 157–8; *Resenschin*, fr. *Rzeżęcino*, *Resten* 1912 Bär 98; *Rzeżęcín*, niem. *Resenschin* 1921 Sk XI 45, 86; *Rzeżęcín*, *-na*, *rzeżęcínski* 1972 UN 197, 8; gw. *żeżeńcín*, *-cina*, *żeżeńcínski*. — Dawniej *Redziećcin*, od n. os. *Radziećta*//*Redziećta* SSNO IV 430, z suf. *-in* i pomorską realizacją nagłosowego *Ra-* > *Re-*. Nazwa zapisana w różnych formach zmienionych. Postać *Rzeżęcín* powstała wskutek fałszywej rekonstrukcji na bazie niem. n. *Re-*

senchin (*Res-* oddano przez *Rzeż-*, *-enschin* przez *-ęcín*). Lit.: Kreja, RGdań XXVIII 136; Bugalska, PMT VI 86; Łuszczynska, PMT V 76. WK

Rzeżuszna zob. **Rzeżuśnia**

Rzeżuszno zob. **Rzeżuśnia**

Rzeżuszycze zob. **Rzewuszycze**

Rzeżuśnia, wś, krak., gm. Gołcza, 6 km na płd.-zach. od Miechowa: *Rzerzusno* 1398, *Szerzuschno* 1399 Krak nr 7446, 8892; *Zerzusno* 1436 Imbr 19; in *Rzerzuschno* (1448) KMłp IV 479; *Rzerzuschno* 1470–80 DB II 39; *Rzeszusno* 1490 ŻDz XV 437; *Rzeżyvsno* (!) 1529 LR 123; *Rzerzuszno* 1564 Lukrak II 77; *Rzeżuszna* 1581 ŻDz XIV 94; *Rzeżusna* 1629 RPobKr 146; *Rzeżusnia* 1680 Rej 144; *Rzerzuś* (!) 1748–49 SHGKrMat 267; *Rzerzuszna* 1783–84 RejKor 343; *Rzerzusznia* 1787 Spis 355; *Rzerzusznia* 1827 Tabella II 158; *Rzerzusznia* 1866 Miech 33; *Rzerzusznia* 1877 Zin II 130; *Rzerzusznia* 1889 SG X 150; *Rzerzusznia* 1921 Sk III 69; *Rzeżuśnia*, *-ni*, *rzeżuski* 1964 UN 7, 8; gw. *żeżuśno*, *-i*, *żeżuski*. — Od ap. *rzeżucha*, też *rzerzucha*, *żerzucha* 'roślina — pieprzyca siewna; pieprzyca gruzowa; rukiew wodna, tasznik pospolity' Sstp VIII 103, z suf. *-no*. Forma *Rzeżuśnia* powstała wskutek wyrównania tematycznego w obrębie paradigmatu fleksyjnego: *Rzeżuszna*, w *Rzeżusznie* > *Rzeżusznia* > *Rzeżuśnia* (alternacja *sz//ś* przed następną spółgłoską miękką spotykana w j. polskim). Lit.: RKrak 148; BańMorf 67. IN

Rzeżyno zob. **Ryżyn**

Rzeżbiki, cz. wsi Rębiszewo-Studzianki, dawniej wś, łomż., gm. Wysokie Mazowieckie: circa granicies Johannis Rzanbeyka 1432 Mkm II 414; *Rzeżbiciki* (!) 1578 ŻDz XVI 380; *Rzeżbiki* 1783–84 RejKor 392; *Rembiki rembiszewo* 1827 Tabella II 137; *Zembiki*, folw. 1839 MpKwat V 3; *Rembiki* al. *Rzembiki*, os. 1888 SG IX 610; *Rzeżbiki*, kol. 1967 SM 1005; *Rzeżbiki*, *-bik* 1982 WUN III 184. — Miejscowość powstała przed 1432 r. Jej n. pochodzi od nazw. właściciela Jana *Rzeżbiejka*/*Rzembika* (por. *rzap* 'ogon bydłęcy; czerpak, naczynie', *rząpić* 'ciąć, rznąć, grać' SW V 805, 820), w l. mn. Okresowo n. zestawiona *Rembiki-Rembiszewo*; nagłos pierwszego członu uległ upodobnieniu do nagłosu członu drugiego, a ten został ponowiony z n. *Rembiszewo* (= *Rębiszewo-Studzianki*). Lit.: WiśnŁomż 62, BrodzŁomż 147. UB

Rzęcin zob. **Zręcin**

Rzęczkowo, wś, tor., gm. Zławieś Wielka, 10 km na pñ.-wsch. od Solca Kujawskiego: von *Ryczkow* 1347 PrUr IV 202; *Rentschkau* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Risschkow* 1403, 1405 MTB 218, 346; Wisske von *Risschkow* 1405 KęŁ 127; von *Risschkow* 1422 Font XXIX 299; *Rischkow* ok. 1423/24 DK 98; von *Rischkow* 1430 KęŁ 127; *Renzkau* 1456 MT 458; Jurge *Runczcowsky* 1487 KęŁ 127; *Ręczkowo* 1527 MT 458; *Ręczkowo* 1570 ŹDz XXIII 48; *Ręczkowo* 1580, *Ręcyczkowo* 1594 MT 458; *Reczkowo* 1647 Font IV 19; *Ręczkowo* 1667–72 Font VI–X 252; *Rentschkau* 1789 Goldb II 200; *Rentschkau* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Ręczkowo*, niem. *Renczkau* 1889 SG X 163–4; *Ręczkowo*, niem. *Rentschkau* 1921 Sk XI 58, 86; *Ręczkowo*, -wa, *ręczkowski* 1972 UN 187, 16. — Dawniej *Ryczków* lub *Ryzyszków*, od n. os. *Ryzyek* lub *Ryzyszek* SSNO IV 528, 546, z suf. -owo. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. pol., z adideacją do n. os. *Renschka*, *Rentschka*, *Renz* Gott 318–9 (: *Laurensch* < *Laurentius*). Na podstawie form zniemczonych n. zrepolonizowano, z nosówką oraz nagłosowym Rz-. Lit.: SHGCh 112. WK

Rzęczkowo zob. **Rzęszkowo**

Rzędkowice, wś, częst., gm. Włodowice, 9,5 km na pñ.-wsch. od Zawiercia: *Zankowycze* (!) 1470–80 DB III 151; *Ząthkowicze* 1529 LR 112; *Zetkowice* (!) 1581 ŹDz XIV 73; *Zętkowice* 1748–49, *Ziętkowice* (!) 1763, *Zętkowice* 1783–84, *Zędowice* 1790, *Zętkowice* 1790–92 SHG-KrMat 267; *Żendkowice* 1827 Tabella II 328; *Rzędkowice* 1877 Zin II 130; *Rzędkowice* 1889 SG X 164; *Rzędkowice* 1952 UW 259; *Rzędkowice*, -wic 1982 WUN III 184; gw. *żentko'vice*, -ic, *żentkoski*. — Dawniej *Żędkowice*, od n. os. **Żędek* (: *żądać* 'domagać się'), por. *Żęda*, *Żendek* RymSEN II 757, 758, z suf. -owice. W XIX w. *Rzędkowice* — wskutek zmiany grafii, wspartej wtórnym skojarzeniem z ap. *rząd*. Lit.: RKrak 206. IN

Rzędków (1), kol., dawniej wś, płoc., gm. Daszyna, 7 km na pñ.-zach. od Krośniewic: *Rzantcouo* 1395 Łęcz II nr 5148; *Rzadkowo* 1511/12 VisitGn 215; *Rzathkovo*, *Rzanthkowo* 1511–23 ŁLB II 352, 465; *Rzentkovo* 1576 ŹDz XIII 72; *Rzętkow* 1793 MpPerŁęcz; *Rzędków* 1827 Tabella II 157; *Rzędków*, wś i folw. 1889 SG X 164; *Rzęd-*

ków 1921 Sk II 54; *Rzędków*, -kowa, *rzędkowski*, wś 1972 UN 43, 18; *Rzędków*, -kowa 1982 WUN III 184; gw. *żyntkuf*, -kova, *żyntkoski*. — Od n. os. *Rządek*, *Rzędek* SSNO IV 539 (od im. złożonych typu *Rzędzimir*, *Rzędzistaw* lub *rządek*), z suf. -owo, -ów. Lit.: SHGŁęcz II 83; Nieckula, -ov-178. EB

Rzędków (2), dziś *Rzędków*, *Stary Rzędków*, *Nowy Rzędków*, trzy wsi, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 9 km na pñ. od Skierniewic: *Rzanthkovo* 1454 SHGRw(MK 335, 121); *Rzanthkow*, *Volya Rzanthkowska*, *Rzethkowska Volya* 1511–23 ŁLB II 286, 287; *Rzetkow*, *Wola Rzetkowska* 1579 ŹDz XVI 166; *Rzętkow* 1792 MpPerRw; *Rzędków* 1827 Tabella II 157; *Rzędków* 1839 MpKwat III 4; *Rzędków* 1889 SG X 164; *Rzędków* 1893 SG XIII 799; *Rzędków Stary*, *Rzędków Nowy* 1921 Sk I 173; *Rzędków Stary*, *Rzędków Nowy*, *Rzędków* 1952 UW 104; *Rzędków Stary*, *Rzędków Nowy*, *Rzędków* 1967 SM 1005; *Rzędków*, -kowa, *Stary Rzędków*, *Nowy Rzędków*, -ego -kowa 1981, 1982 WUN II 597, III 184, 330. — Dawniej *Rządkowo*, w XVI w. dwa obiekty (identyfikowane ze Starym Rzędkowem): *Rzędków* i *Wola Rzędkowska* (n. od ap. *wola* i od przym. odmiejscowego lub nazwiska). W XX w. trzy wsi; członki odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary*, *nowy*. Lit.: Nieckula, -ov-178. UW

Rzędowice (1), wś, częst., gm. Dobrodzień, 4 km na pñ. od Dobrodzienia: *Rzendowitz* ok. 1300 BorGŚI 181 (tu?); *Rzemdiowicz* (1459)XVI CdSil VI 77; *Rzendowicz* 1586 CdSil XXXIII 50; ad fines usque *Rendovicensium* 1679 J II 59; *Rzendowitz* 1736 MpWielOppol; *Bziendowitz* (!) 1743 SNGŚI XII 43; *Rzendowiz* 1783 Z II 160; *Rzendowitz* 1804 WBeschr VIII 166; *Rzendowitz*, *Rzendowice* 1845 K 568; *Rzędowice*, niem. *Rzendowitz* 1889 SG X 165; *Rzędowice* 1900 Myc 45; *Rzędowice* — *Mühlental* 1939 Prus 65; *Mühlental* — *Rzędowice*, -ic, *rzędowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzędowice*, -wic 1982 WUN III 184. — Pierwszy zapis niepewny, występuje tylko u H. Borka, brak go w CdSil XIV pod podaną datą. Nazwa *Rzędowice* od n. os. **Rzęd*//*Rząd* SSNO IV 539 (: n. os. typu *Rzędzimir*, *Biezząd* lub *rząd* 'szereg; kolejność; ustalony porządek' Sstp VIII 66), z suf. -owice. Nazwa zniemczona jako *Rzendowitz*. Nazwa *Mühlental* wprowadzona przez administrację hitlerow-

Rzędowice

ską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzędowice*. Lit.: SNGŚI XII 43; Weltzel, Geschichte der Stadt und Herrschaft Guttentag, 1882, 471–3; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 151; BorGŚI 181. JCh/PS

Rzędowice (2), wś, kiel., gm. Książ Wielki, 10 km na pñ.-wsch. od Miechowa: de *Zandowicz* 1364 ZDM I 143; de *Zadowicz* 1376 Krak nr 406; *Zandowice* (1381)1833 KMłp I 425; de *Srzandowicz* 1397 Krak nr CCXXIX(68); *Zandowicze* 1416 SHGKr(Te 1A, 22); *Rzandowicze* 1470–80 DB I 111; *Rządowicze* 1490 ŹDz XV 441; *Zendowice* 1581 ŹDz XIV 83, *Rzędowice* 1783 SHGKrMat 267; *Rzędowice* 1827 Tabella II 157; *Rzędowice* 1889 SG X 164; *Rzędowice* 1921 Sk III 65; *Rzędowice*, -wic, *rzędowicki* 1964 UN 7, 39; gw. *żendoŵice*//*zendoŵice*, -ic, *żendoski*//*zendoski*. — Dawniej *Żędowice*, od n. os. *Żęda* (: *żądać* ‘domagać się’, dawniej ‘pragnąć; pożądać’) RymSEN II 757, z suf. -owice. Zapis *Rzędowice* wskutek zmiany grafii, wspartej skojarzeniem z *rząd*, *rządzić*. Forma *Srzedowice* powstała w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: RKrak 148; KopKiel 249. IN

Rzędowice (3), wś, krak., gm. Koniusza, 4,5 km na pñ.-zach. od Proszowic: de *Rzandowicz* 1347 Kkk I 235; *Rzandowicze* 1369 KMłp I 366; *R[z]adowicze*, *Rzandowicze* 1529 LR 140, 190; *Rzendowice* 1581 ŹDz XIV 17; *Rzedowice* 1629 RPobKr 116; *Zendowice* 1680 Rej 125; *Rzędowice* 1783 SHGKrMat 267; *Rzędowice* 1827 Tabella II 157; *Rzędowice* 1889 SG X 164; *Rzędowice* 1933 SkBy 1497; *Rzędowice*, -wic, *rzędowicki* 1964 UN 13, 56; gw. *żendoŵice*//*żedoŵice*, -ic, *żendoski*//*zedoski*. — Od n. os. **Rzęd*//*Rząd*, z suf. -owice. Lit.: RKrak 206. IN

Rzędowo zob. **Żędowo**

Rzędów, wś, kiel., gm. Tuczępy, 9,5 km na pñ.-zach. od Staszowa: *Zodow* 1345 KMłp I 259; *Zandow* 1352 KMłp III 86; *Zandow* 1360 ZDM IV 117; *Zandow* 1404, *Ządow* 1423 Sand nr 346, 911; *Ządow* 1508 ŹDz XV 464; *Ządow*, *Rzandow* 1529 LR 19, 172; *Żandoff* 1579 ŹDz XIV 229; *Rzędow* 1783–84 RejKor 310; *Rzędów* 1827 Tabella II 157; *Rzędów* 1889 SG X 164; *Rzędów* 1921 Sk III 136; *Rzędów*, -dowa, *rzędowski* 1970 UN 33, 61. — Dawniej *Żędów*, od n. os. *Żęda* RymSEN II 757, z suf. -ów. Od XVIII w. *Rzędów*,

zob. *Rzędkowice* i *Rzędowice* (2). Lit.: KSand 250; KopKiel 199; Nieckula, -ov- 241. IN

Rzędów zob. **Rzędzów**

Rzędzianowice, wś, rzesz., gm. Mielec, 3 km na pñ.-zach. od Mielca: *Zadzianowice* 1465 SHGSd(AGAD 2607); *Zandzjanowycze* 1481 SHGSd(TP 24, 92); *Ządzjanowicze* 1529 LR 78; *Zadzianowycze* 1578 ŹDz XIV 202; *Rzędzianowice* 1794 Ga Nn1; *Rzędzianowice* 1889 SG X 165; *Rzędzianowice* 1952 UW 282; *Rzędzianowice*, -wic, *rzędzianowicki* 1966 UN 65, 65; gw. *ženżanoŵice*, -ic, *ženżanoski*. — Dawniej *Żędzianowice*, od n. os. *Żędzian* SSNO VII 310 (: *żądany*, *żądać*), z suf. -owice. Od XVIII w. *Rzędzianowice*, ze zmienioną grafią. Lit.: OPilz 88–9. IN

Rzędziany, wś, biał., gm. Tykocin, 8 km na pñ.-zach. od Choroszczy: *Zdrody* 1437 HMil 492, 494, 496; *Strody* 1437 SHGPd(RegInw 359); *Drogwino* 1440 HMil 494; *Drogwino* ... *Drogowino* (!) 1443 HalBiał I 48; Nicolai *Zadzyan* ... in villa *Drogwyn* 1480 SHGPd(ADS,D. nr 1 k. 60v); *Zdrody*, *Drugwino* 1521 HMil 496; *Strody* 1521 SHGPd(Inw 363); Jacobus Sandzian de *Drugwino* 1537, Sądzianów heredium de *Drugwino* 1543, *Zandziany Drugwino* 1549, *Sądziany* 1556 HMil 497, 498; in Bonis *Drugwiny Ządziany*, de *Żądziany* 1557 HalBiał I 49; *Żędziany* 1562, *Zrody*, ad villam *Zandziany Drugwino* 1566 HMil 254, 498; de *Zedziani*, *Zendziani* 1569 UPL 261, 264; *Zendziany Drugwino* 1573 HMil 500; *Żędziany* 1576 Lupodl 99; *Zendziany* 1580 ŹDz XVII/1, 121; bona *Zendziany*, *Drugwino* 1580 HMil 501; *Żędziany* 1591 ŹDz XVII/1, 154; *Zendziany* ... et *Drugwino* 1598, w *Zędzianach* 1604, in Bonis *Żędziany Drugwino* 1624 HalBiał I 152; *Żędziany* 1639 HMil 199; *Żędziany* 1653, z Niecieczy i *Żędzianow* 1655, *Żędziany* 1722, Bonorum *Zendziany* 1725, *Żędziany* 1795 HalBiał I 48–9, 152; *Zendziany* 1827 Tabella II 328; *Zendziany* 1895 SG XIV 775; *Żędziany* (*Rzędziany*) 1921 Sk V 114; *Rzędziany* 1952 UW 174; *Rzędziany*, -dzian 1982 WUN III 184; gw. *ženżany*, -żan, *ženżański*. — Dawna n. *Zdrody*, od n. os. *Zdrod* SSNO VI 299 (: *zdradzić*), w l. mn. W XVI w. też *Zrody*, wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -dr- > -r-. Na miejscu dawnych dóbr *Zdrody* powstała dziedziczna wieś *Drogwino*, *Drugwino*, której nazwa nie jest jasna. Wieś kupił w 1440 r.

Andrzej *Żędzian*, stąd później n. zestawiona *Żędziany-Drugwino*, z pierwszym członem od n. os. *Żędzian* (por. Andreas *Szandzian* 1445 HMil 494), w l. mn. Okresowo także *Drugwiny-Żędziany* (oba człony w l. mn.). Współczesna postać *Rzędziany* powstała prawdopodobnie w wyniku adideacji do *rzędzić* 'rządzić; zrzedzić, gderać' SW VIII 709. Lit.: HalBiał I 49, 152. EB

Rzędzin zob. Rędzin (1)

Rzędzina, przys., okresowo wś, wałb., gm. Nowa Ruda, 3 km na płd.-zach. od Nowej Rudy: *Flucht* 1816 SGTS IX 183; Col. *Flucht* 1831 MpRey nr 170; *Flucht*, kol. 1845 K 717; *Flucht* — *Rzędzina*, -ny, *rzędziński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rzędzina* — *Flucht*, os. 1951 Rosp 283; *Rzędzina*, -ny, wś 1982 WUN III 184; po zmianie *Rzędzina*, -y, przys. wsi Włodowice 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Dawna n. niem. *Flucht*, od ap. *Flucht* 'szereg, rząd; ucieczka'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzędzina*. Lit.: SNGŚI XII 44; SGTS IX 183. JCh/PS

Rzędziszewo, wś zaginiona, leżała między Pawłowem Trzebnickim a Wszemirowem, wroc., ok. 3 km na płd.-wsch. od Prusic: Villas ... Scotenici, *Rendisueici* 1155, de *Redisseu hospites* Zlauic et Wserad 1204 (?) SUR I 21, 64; Semirou et *Rendisouo villas* 1245 SUR II 172; posesiones et predia ... Malusici, *Radiseuo*, Paulouici 1267 SUR IV 15. — Pierwotnie n. *Rzędziszewicy*, od n. os. **Rzędzisz* (od n. os. typu *Rzędzimir*, *Rzędzislaw* SSNO IV 545), z suf. -owicy, wtórnice z suf. -ewo, -owo. Forma *Radziszewo* z nawiązaniem do n. os. *Radzisz* SSNO IV 432. Miejscowość czasem błędnie utożsamiana z wsią *Rzędziszowice* (por. SNGŚI XII 44). Lit.: Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 29. PS

Rzędziszowice, wś, wroc., gm. Trzebnica, 14 km na płn.-zach. od Oleśnicy: Francko de *Paulowicz* 1390, *Paulowicz* 1396 HaeG 422 (tu?); zu *Paulewitz* vf Francke Sandza Gutt 1410 CdSil IV 253 (tu?); *Paulwitz* 1611 ZfGS XXXIII 348; *Paulwitz* 1712 MpDSOls; *Paulwitz* 1739 MpWiel-Oels; *Paulwitz* 1743 SNGŚI XII 44; *Paulwiz* 1785 Z IV 374; *Paulwiz* 1803 WBeschr VII 70; *Paulwitz* 1845 K 475; *Pawłowice*, *Paulwitz* 1900 Myc 41; *Paulwitz* — *Rzędziszowice*, -ic, *rzędziszowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzędziszowice*, -wic 1982 WUN III 184. — Identyfikacja pierwszych

trzech zapisów z tą wsią jest niepewna, gdyż mogą się też odnosić do *Pawłowic* (16). Według F. Zimmermanna wieś istniała już w 1430 r. (Z IV 374). Pierwotna n. *Pawłowice* zmieniona jako *Paulwitz*, *Paulwitz*. Po 1945 r. ustalono n. *Rzędziszowice* (opartą zapewne na zapisach dotyczących zaginionej wsi *Rzędziszewo*). Lit.: SNGŚI XII 44. PS

Rzędziwojowice, wś, opol., gm. Niemodlin, 4 km na płn. od Niemodlina: *Rensiwogowitz* ok. 1300 CdSil XIV 99; *Gebhardivilla* 1319, *villa Gotfridi* 1335 Reg nr 3921, 5409; *Gotfrisdorf* (1370) XVI, zu *Gotfrisdorf* (1401)XVI CdSil VI 10, 22; *Gotfridi villa* 1447 ZfGS XXVII 381; *Rzendie-iowicz* (1486)XVI, *Kozendieczowicz*, *Czendie-czowicz* (!) (1491)XVI, *Rzadiewowicze* (1502) XVI, *Rzendieyowicz*, *Rzendeyowicz* (1503)XVI, *Rendeyowicz* (1511)XVI CdSil VI 125, 130, 150, 152, 160; *Gopperstorff* u. *Horschendorwitz* (1534) K 150; *Gopperstorf*, polnisch *Horszendowicz* (1534) Triest 1132; *Geppersdorf* 1572 ZfGS XXXI 309; *Geppersdorff* 1679, in pago *Göppersdorff*, *Geppersdorff* 1687/88 JII 206, 283, 312; *Goppersd.*, P[ol.] *Krzydziowice* 1736 MpWielOppol; *Geppersdorff* 1743 SNGŚI XII 44; *Geppersdorf* 1783 Z II 31; *Geppersdorf* (*Krzydziowice*) 1804 WBeschr VIII 106; *Geppersdorf* 1845 K 150; *Horzędowice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 44; *Geppersdorf* — *Rzędziwojowice*, -ic, *rzędziwojowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzędziwojowice*, -wic 1982 WUN III 184. — Pierwotnie n. *Rzędziwojowice*, od n. os. *Rzędziwoj* SSNO IV 545, z suf. -owice, skrócona do postaci *Rzędziejowice*. Od XVI w. źródła notują zapisy *Kozedieczowicz* i *Horszendowicz*, które można odczytać jako **Korzędziejowice*, **Korzędowice*/**Horzędowice*, też *Krzydziowice*. Warianty te powstały może w wyniku adideacji do n. os. *Korzęda* (: *korzyć się*), *Krzęćiej* (: *krzątać się*) SSNO III 92, VII 121. Nazwa niem. *Gotfri(d)s-dorf*, później *Göppersdorf*, *Geppersdorf*, łac. *Gebhardivilla*, *Villa Gotfridi*, od n. os. *Gotfried*, *Gep-pert* (na Śląsku), *Göbhardt* (: *Godafrid*) Gott 216 i od ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzędziwojowice*. Lit.: SNGŚI XII 44; BorOp 77; BorGŚI 181; Grünhagen, ZfGS VII 206. PS

Rzędzów, dziś *Rzędów*, wś, opol., gm. Turawa, 9 km na płn.-zach. od Ozimka: *Rzencow*, folw. 1731 Juros 89; *Rzinzow* 1736 MpWielOppol; *Rzenczaw*

Rzęgnowo

1743 SNGŚI XII 44; *Friedrichsfelde*, wś, *Rzencow*, *Rzencow*, folw. 1760–72 Stumpe 103; *Rzencow*, *Szencow* 1784 Z III 82; *Rzencow* (*Szencow*), kol. 1804 WBeschr VIII 98; Col. *Friedrichsfeld* od. *Rzincow* 1809 MpAtSchl; *Friedrichsfelde* od. *Rzencow* 1830 MpSchKr(Opp I); *Friedrichsfelde*, *Rzendzow* (sprich Rschenzof) 1830 Kn 161; *Friedrichsfelde*, *Rzędzów*, kol., wś 1845 K 138; *Friedrichsfelde*, kol. 1864 Triest 106; *Rzędów* — *Friedrichsfelde* 1939 Prus 65; *Friedrichsfelde* — *Rzędzów*, -owa, *rzędzowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzędzów*, -dzowa 1982 WUN III 184; po zmianie *Rzędów*, -dowa, *rzędowski* 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Pierwotnie zapewne n. *Rzeńców*, później *Rzeńców*, od n. os. *Rzeniec* SSNO IV 547 (: stp. *rżany* ‘żytni’), por. też nazw. *Rzenik*, *Rzeniewicz* RymSEN II 384, wtórnie *Rzędzów* (defrykacyzacja *rż-* > *rz-*, udźwięcznienie *-c-* > *-dz-*). Nazwa niem. *Friedrichsfeld(e)*, od n. os. *Friedrich*, na cześć króla Prus Fryderyka II, z członem *-feld*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzędzów*, którą w 2009 r. zmieniono na *Rzędów*. Lit.: SNGŚI XII 44; BorOp 102; BorGŚI 135; Borek, *Studia Śląskie* XLVIII 40; Kupka, *Historia Turawy i jej mieszkańców*, Fala nr 1 (68), 2007, 12; *Juros*, *Historia*, zabytki i ślady hutnictwa w dolinie Małej Panwi, 2012, 89. PS

Rzęgnowo, wś, ciech., gm. Dzierzgowo, 15,5 km na pñ.-zach. od Przasnysza: locare *Rzangnowo*, versus *Rzangrzinowo* (!) (1444)1456 SHGMz(MK 3, 162v–163); *Rzangnowo* 1495 SHGMz(MK 18, 81v); *Rzegnowo* 1502 SHGMz(Ep. 149, 23v); *Rzegnowo* 1567 ŻDz XVI 339; *Rzegnow* 1783 MpPerMz; *Rzegnowo* 1827 Tabella II 157; *Rzegnowo* 1889 SG X 165; *Rzegnowo*, -wa, *rzegnowski* 1972 UN 140, 33. — Od n. os. *Rzęgno* SSNO IV 545, z suf. -owo (zob. też *Rzegnowo*). UB

Rzęgnowo zob. **Rzegnowo**

Rzęgnówko Minor, os. zaginiona, pozn., gm. Klecko albo Łubowo: *Rzagnowko minor* ... hereditas deserta 1511–23 ŁLB I 49. — Od n. m. *Rzęgnowo*, dziś *Rzegnowo*, z suf. -ko i łac. członem dyferencyjnym *Minor*. ZZ

Rzępia zob. **Wrzępia**

Rzęsin, os., dawniej wś, szczec., gm. Gryfice, 6 km na pñ.-zach. od Gryfic: *Rensyn* 1518 PomKirch III 24; *Rensin* 1540 PomKirch II 44; *Rentsin* 1618 MpLub; *Ransin* 1628 Rzduma II 82;

Rensin 1789 MpGillyPom; *Rensin* 1834 MpUMbl 773; *Rensin* 1888 SG IX 617; *Rensin* — *Rzęsin*, -na, *rzęsiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzęsin* — *Rensin*, wś 1951 Rosp 282; *Rzęsin*, -na 1982 WUN III 184. — Na podstawie zniemczonych zapisów n. można odczytywać jako **Rzędzin*, od n. os. **Ręda* lub **Rędja*, por. *Rzędziwoj*, *Rzędzislaw* SSNO IV 545, z suf. -in. Postać *Rzęsin* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 97; Rzduma II 82. BCz

Rzęskowo, wś, szczec., gm. Gryfice, 3 km na pñ.-zach. od Gryfic: *Hermanus Rensecowe* 1302 PU IV 49; *Rensekow* 1515 PomKirch III 22; *Renschow* 1618 MpLub; *Rensekow* 1628 Rzduma II 48; *Rensekow* 1789 MpGillyPom; *Rensekow* 1834 MpUMbl 687; *Rensekow* 1888 SG IX 617; *Rensekow* — *Rzęskowo*, -wa, *rzęskowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzęskowo*, -wa 1982 WUN III 184. — Może od n. os. **Ręšbъkъ* (: *Rzędziwoj*) lub od n. os. **Ręšbъkъ* (: ap. *rzęsa*, n. os. *Rzaska* SSNO IV 539), z suf. -ów. Według F. Lorentza n. od n. os. **Ranišbъkъ*, **Ranošbъkъ* (: **ranš* ‘wczesny’). Postać *Rzęskowo* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 48–9; LorSNH 97. BCz

Rzęskowo zob. **Rzęskowo**

Rzęsna, wś, kosz., gm. Połczyn-Zdrój, 7 km na pñd.-zach. od Połczyna-Zdroju: *Vw. Alt, Neu Vorbruch* 1839 MpUMbl 873; *Vorbruch* — *Rzęsna*, -ny, *rzęsieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzęsna*, -nej 1982 WUN III 184. — Dawna n. niem., od przyimka *vor* ‘przed’ i od ap. *Bruch* ‘łęg, bagno’, może ponowiona z n. ter. Początkowo były to dwa folwarki o nazwach z członami dyferencyjnymi od niem. przym. *alt* ‘stary’, *neu* ‘nowy’. Nazwa *Rzęsno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Rzęszkowo, wś, pil., gm. Wyrzysk, 4 km na zach. od Wyrzyska: *Rzanschowo* 1457 Matr I nr 446; *Rzanskowo* 1483 SHGKI(PG 9, 179); in *Rzaskowo* ... Piotra Rzaskowskiego 1514 SHGKI(NG 5, 15v); *Rzaskzowo* 1517 Koz I 269; *Rzęskowo* 1578 ŻDz XII 169; *Rzęszkowo* 1744 MKI(K 16, 135); *Rzęskowo* 1846 KsP 544; *Rzęskowo* al. *Rzęszkowo*, *Rzęczkowo*, urząd. *Rzenszkowo* i *Rzenskowo* 1889 SG X 165–6; *Rzęszkowo*, -wa, *rzęszkowski* 1972 UN 190, 11; gw. *żyškowo*, -va, *żyškoski*. — Od niepoświadczonej n. os. **Rzęszek*, z suf. -owo. Do n. os. por. im. typu *Rzędzi-* (-*mir*, -*sław*, -*woj*) SSNO IV 545. ZZ

Rzęszyce, wś, warsz., gm. Kampinos, 9,5 km na pñ.-wsch. od Sochaczewa: *Ranczczice* 1453 SHGRw(MK 337, 107); *Rzanczyce* 1462 SHGRw (MK 337, 41); *Rzanczice* 1579 ŹDz XVI 144; *Rzacice* 1792 MpPerRw; *Rzácice* 1783–84 RejKor 808; *Rzáczyce* 1827 Tabella II 156; *Rzęczyce* 1839 MpKwat III 3; *Rzáczyce*, os. mł. 1889 SG X 125; *Rzęszyce* 1967 SM 1005; *Rzęszyce*, -szyc 1982 WUN III 148. — Od n. os. *Rządca* lub *Rządek*, z suf. -ice. Zmiana **Rządzyce* > *Rzęczyce* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej; forma *Rzęszyce* (przejście *cz* > *sz*) wsparta adideacją do ap. *rzęsa*. Lit.: TaszyckiPatrMz 63. UW

Rzęszyny, os. zaginiona, leżała koło Wiśniewa, być może pil., gm. Wągrowiec: *Rzanschyni*, Vyssnew 1440–48 Koz I 267. — Od n. os. **Rzęcha* (: im. typu *Rzędzimir* SSNO IV 545) lub od ap. *rzęsa*, z suf. -ina, w l. mn. ZZ

Rzęsnica (1), wś, kosz., gm. Złocieniec, 4 km na zach. od Złocieńca: *Grüneberg*, folw. 1809 Bratring III 235; Schaeff. *Grueneberg* 1839 MpUMbl 1065; *Grünberg* — *Rzęsnica*, -cy, *rześnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzęsnica*, -cy 1982 WUN III 184. — Dawna n. niem., od przym. *grün* 'zielony' i od ap. *Berg* 'góra', może ponowiona z n. terenowej. Miejscowość powstała w 1774 r. Nazwa *Rzęsnica* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Rzęsnica (2), wś notowana do 1967 r., szczec., gr. Kliniska Wielkie, 9,5 km na pñd.-wsch. od Szczecina: *Hornskrug* 1789 MpGillyPom; *Horns Krug* 1837 MpUMbl 1150; *Hornskrug* — *Rzęsnica*, -cy, *rześnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzęsnica* — *Hornskrug*, wś 1951 Rosp 283; *Rzęsnica* 1967 SM 1005. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. karczmy, ta zaś od nazw. właściciela *Horn* lub od ap. *Horn* 'róg' i *Krug* 'karczma'. Nazwa *Rzęsnica* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Rześniki zob. **Rześniki**

Rzętkowo zob. **Rządkowo, Rzędków** (1)

Rzężawy zob. **Rzężawy** (1, 2)

Rzężawy (1), wś, ciech., gm. Żuromin, 4 km na pñ.-zach. od Żuromina: *Zyrzawa* 1350 KMaz II 319; *Zyrzawy* (1446)XVI Matr IV/3, supl. nr 815; *Zyrzawy* 1498 Matr II nr 1297; *Rzężawy* 1578 ŹDz XVI 40; *Rzężawy* 1783–84 RejKor 423; *Ręzawy* 1784 MpPerPł; *Rzężawy* 1827 Tabella II 158; *Rzężawy* 1889 SG X 166; *Rzężawy* 1921 Sk I 92; *Rzężawy*, -żaw 1982 WUN III 184. — Od ap. *žyr*

'żarcie, pożeranie', scs. *žirb* 'pastwisko' SEBOR 754, z suf. -awa (por. *Rzewawa*), wtórnice w l. mn. Forma *Rzężawy*, *Rzężawy* powstała zapewne przez adideację do *rzęzić*, gw. *rzężec* 'wydawać przykre dźwięki' SEBOR 535. Lit.: SHGPł 268. UW

Rzężawy (2), wś, sier., gm. Goszczanów, 12 km na pñ.-zach. od Warty: *Zyrawy* 1496, *Zirawi* 1511 ŹDz XIII 172, 183; *Zyrawy* 1511/12 VisitGn 434; *Rzyszawy* 1511–23 ŁLB II 62; *Zerawi* 1553, *Rzężawy* 1576 ŹDz XIII 223; *Rzerzawy* 1783–84 RejKor 167; *Rzążawy* 1827 Tabella II 156; *Rzężawy* al. *Rzazawy*, kol. 1889 SG X 166; *Rzężawy*, wś 1921 Sk II 115; *Rzężawy*, -żaw 1982 WUN III 184; gw. *žyżawy*, -żaf, *žyżaski*. Lit.: BańMorf 116. EB

Rzężewo zob. **Rzeżewo**

Rzgielsko zob. **Rgielsko**

Rzgowo zob. **Rzgów** (1)

Rzgów (1), dziś *Rzgow* i *Rzgow Drugi*, dwie wsi, koniń., gm. Rzgów, 10 km na pñd.-wsch. od Zagórowa: *Rzgowo* (1145), de *Yrgove* 1241 KW I 16, 192; *Irgovo* 1280 Kuj 357; de *Rzgowo* 1352 KW III 22; *Rzygowo* 1469 SHGKI(PG 8, 14v); de *Rzgow* 1511 Matr IV/2, nr 9856; *Rzgowo* 1579 ŹDz XII 236; *Rzgowo* 1674 MKI(ASK 74, 166); *Rzgow* 1783–84 RejKor 56; *Rzgow* 1827 Tabella II 158; *Rzgow*, wś, folw. 1889 SG X 167; *Rzgow Pierwszy*, *Rzgow -szego*, *Rzgow Drugi*, *Rzgow -giego* 1982 WUN III 185; *Rzgow Pierwszy*, po zmianie *Rzgow*, -gowa, *rzgowski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *žguf*, *žgova*, *žgoski*. — Od n. os. **Rzeg* (: **rzgnąć* 'wyrzucić z siebie, zwymiotować' < **rbgnōti*, **rigati*, por. też n. os. *Kaszczurza* 1423–26 w Wielkopolsce) SEBań III 234, 259, z suf. -owo, -ów. Zapisy *Irgowe*, *Irgowo* z nagłosowym *I* - zapewne zniemiezone. Lit.: RospSEMig 339. ZZ

Rzgów (2), wś, dawniej mko, łódz., gm. Rzgów, 9,5 km na wsch. od Pabianic: [*Rzgow*] (1378) SHGŁęcz II 83; *Rzgow*, oppidum 1470–80 DB I 275; *Rzgow* 1511 ŹDz XIII 198; *Rzgow* 1511/12 VisitGn 387; *Rzgow* 1511–23 ŁLB II 167; oppidum *Rzgow* 1552 ŹDz XIII 265; wsi *Rzgow*[a] 1564–65 Luwlkp II 45; *Rzgow* 1827 Tabella II 158; *Rzgow*, os. miejska, dawniej mko 1889 SG X 166–7; *Rzgow*, os. m. 1921 Sk II 63; *Rzgow*, wś 1952 UW 95; *Rzgow*, *Rzgowo* 1982 WUN III 184. — Osada istniała już przed 1378 r. Lit.: SHGŁęcz

Rzgów Drugi

II 83; Nieckula, -ov- 179; RymNmiast 211; Rosp-SEMIG 339. EB

Rzgów Drugi zob. **Rzgów** (1)

Rzochów, wś, dawniej mko, rzesz., gm. Mielec, 4,5 km na płn.-wsch. od Dębicy: *Sochow* 1339 AS II 15; *Szochow* 1365, *Zochow* 1379 KMłp III 181, 326; *Zochow* 1408 SHGSd(TP 22, 467); *Srzochow* 1451 SHGSd(TP 22, 380); *Zochow* 1470–80 DB II 280; *Zochow* 1510 AS V 48; oppidi *Zochow* 1527 Matr IV/1, nr 5196; *Zochow* opido 1529 LR 223; *Żochow* 1581 ŻDz XIV 254; *Rzochow* 1794 Ga Nn1; *Rzochów*, mko 1889 SG X 167; *Rzochów*, mko 1933 SkBy 1498; *Rzochów* 1952 UW 282; *Rzochów* 1960 Mp-25 (Mielec); *Rzechów*, -chowa, *rzechowski* (!) 1966 UN 65, 79; *Rzochów*, -chowa 1982 WUN III 185; gw. *żoχuf*, -ova, *żoχoski*. — Dawniej *Żochów*, od n. os. *Żoch* SSNO V 141 (: *żoch* 'zoładek'), z suf. -ów. Zapisy źródłowe do XVIII w. odzwierciedlają wahania grafii *ż* i *rz*. Lit.: OPilz 70; RymNmiast 211. IN

Rzochów zob. **Rzuchów** (3)

Rzodekwino zob. **Rzadkwini**

Rzodkiewnica, wś, ostroł., gm. Chorzele, 16 km na wsch. od Chorzel: *Rzotkiewnice* 1783–84 Rej-Kor 550; *Rzotkiewnica* 1827 Tabella II 158; *Rzodkiewnica* 1889 SG X 167; *Rzodkiewnica*, -cy, *rzodkiewnicki* 1972 UN 140, 35. — Od ap. *rzodkiew* 'rzodkiew zwyczajna' Sstp VIII 104, z suf. -nica, też -nice (l. mn.). UB

Rzozów, wś, krak., gm. Skawina, 3 km na płd.-zach. od Skawiny: *Zorzow* (1283–86), *Zorzow* (1335) KTn 62, 91; *Zorzow* (1427)1561 ZDM II 77; *Zorzow* 1440 KTn 304; *Zorzow* 1470–80 DB II 122; *Zorzow* 1529 LR 247; *Zorzow* 1581 ŻDz XIV 42; *Zorzow* 1680 Rej 63; *Rzossow* 1779–82 MpMieg; *Rzozów* 1889 SG X 168; *Rzozów* 1921 Sk XII 32; *Rzozów*, -zowa, *rzozowski* 1963 UN 1, 65. — Dawniej *Zorzów*, od n. os. **Zorz(a)* lub od ap. *zorza* 'blask na niebie poprzedzony wschodem słońca' Sstp XI 469, z suf. -ów. Postać *Rzozów* powstała w wyniku przestawki. Lit.: LKrak 132. IN

Rzów zob. **Rdzów**

Rzucewo, wś, gdań., gm. Puck, 5 km na płd.-wsch. od Pucka: *Russwa* 1398, *Ruczow* 1427 Lor X 167; *Irsutzow* (1438) GZ 126; *Szrucau* 1483, *Rzuca* 1526, *Rzucaw* 1548 SchN 639; *Ruczowo* 1570 ŻDz XXIII 271; *Ruczewo* 1583, *Rucewo* 1599 Font I–III 10, 477; *Rucow* 1647 Font XX

309; *Rucewo* 1682 Font V 169; *Rucewo* 1749 Font XVI–XIX 407; *Rutzau* 1789 Goldb II 208; *Rutzau* 1796–1802 MpSchröt IV; *Rutzau* — *Rzucewo* 1879 Kętn 46; *Rucewo* 1888 SG IX 881; *Rutzau*, fr. *Ruczewo* 1912 Bär 101; *Rzucewo* 1928 Pelp 517; *Rzucewo*, -wa 1982 WUN III 185; gw. *řuceŕe*, -va, *řuceŕski*. — Od n. os. **Rzuc(a)* (< **Rzut-ja*), z suf. -ewo, por. kasz. n. *Ruca*, *Rzuca* (zapisywane też *Rutz*, *Rutza*). U. Kęsikowa łączy n. os. tkwiącą w postawie toponimu z rdzeniem *rzuc* 'ryczeć' Sstp VIII 106, *rzwać*, *rzwieć* 'ryczeć' SEBor 534, F. Nieckula z czasownikiem *rzucać*, por. *Rucewo*. Lit.: Nieckula, -ov- 179; Kęsikowa, PMT II 126–7; Treder, PMT III 74–5. WK

Rzuchowa, wś, tarn., gm. Pleśna, 8 km na płd.-zach. od Tarnowa: *Rszuchow* 1401, *Rzuchowa* 1404 SHGSd(kartoteka); *Rzuchowa* 1407 SHGSd(TCz 1, 195); de *Rsuchow* 1421 SHGSd(TP 21, 250); *Rszuchowa* 1423 SHGSd(TP 20, 72); *Rzuchow* 1440 SHGSd(TP 23, 314); *Rszuchowa* 1444 SHGSd(TP 21, 570); *Rzuchowa* 1464 SHGSd(TP 34, 515); *Rzuchowa* 1474 Matr I nr 1138; *Rzschuchowa* 1478 SHGSd(TP 21, 459); *Srzuchowa* 1500 SHGSd(TP 22, 654); *Rzuchowa* 1508 ŻDz XV 465; *Rvchowa*, *Zuchowa* 1529 LR 53, 347; *Rzuchowa* 1581 ŻDz XIV 262; *Rzuchowa* 1889 SG X 169; *Rzuchowa* 1921 Sk XII 35; *Rzuchowa*, -wej, *rzuchowski* 1964 UN 15, 84. — Dawniej zapewne *Rzuchowa*, od n. os. **Rzuch* (: *rzeń*), z suf. -ów, później -owa. Lit.: OPilz 51–2; Nieckula, -ov- 179. IN

Rzuchowice zob. **Żuchowice**

Rzuchowo zob. **Rzuchów** (2, 3)

Rzuchowy zob. **Rzuchów** (1)

Rzuchów (1), wś, kat., gm. Lyski, 12 km na płd.-zach. od Rybnika: Jeschko Schelig von *Rzuchow* (1415)XVI, Oldrzych Sselyha z *Ruchowa* (1478) XVI, ze *Rzuchowa* (1479)XVI, ze *Ruchowa* (1484) XVI, s *Rzuchowa* (1492)XVI, z *Ruchowa* (1509) XVI CdSil VI 206, 102, 105, 117, 134, 156; in villa *Rzuchow* 1679 J II 130; *Rzuhow*, P[ol]. *Rzuhowy* 1736 MpWielRat; *Rzuchow* 1743 SNGŚI XII 45; *Rzuchow* 1784 Z III 166; *Rzuchow* 1845 K 568; *Rzuchow* 1907 MpMbl(5976); *Schönburg* 1908–09 SNGŚI XII 45; *Rzuchów* — *Schönburg* 1920 PrusŚG 67; *Rzuchów*, -chowa 1982 WUN III 185. — Od n. os. **Rzuch* lub **Rzuch* (: *rzuc* 'ryczeć'), z suf. -ów, efemerycznie w formie spluralizowanej

Rzuchowy. W 1909 r. zmieniono n. na *Schönburg*, zapewne na cześć dawnego właściciela Gustava *Schöna*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzuchów*. Lit.: SNGŚI XII 45; BorGŚI 135. PS

Rzuchów (2), wś, koniń., gm. Dąbie, 8,5 km na płn.-zach. od Dąbia: *Rsuchowo* (1232), *Rusichow* 1252 KW I 120, 270; *Rsuchovo* 1288 KW II 2; *Rzuchovo* 1357 KW III 70; *Rzuchowo* 1511/12 VisitGn 248; *Rzuchowo* 1511–23 ŁLB II 443; *Rzuchovo* 1576 ŻDz XIII 53; *Rzuchów* 1783–84 RejKor 45; *Rzuchów* 1827 Tabella II 158; *Rzuchów*, kol. i os. 1889 SG X 168; *Rzuchów* 1921 Sk II 24; *Rzuchów*, *-chowa*, *rzuchowski* 1970 UN 82, 14. Lit.: SHGŁęcz II 83; Nieckula, *-ov-* 180. EB

Rzuchów (3), wś, rzesz., gm. Leżajsk, 6 km na wsch. od Leżajska: *Rzuchouo* (1390)XVI ZDM IV 241; *Rzuchow* 1515 ŻDz XVIII/1, 139; *Rzuchow* 1564–65 Lurus II 236; *Rzuchow* 1589 ŻDz XVIII/1, 23; *Rzuchow* 1661–65 Lurus I 219; *Rzuchow* 1727 ADP 160, k. 98; *Rzochow* 1794 Ga Nn1; *Rzuchow* 1860 Sch 45; *Rzuchów* al. *Rzochów* 1889 SG X 169; *Rzuchów*, *-chowa* 1982 WUN III 185; *żuxuf*, *-ova*, *żuxoski*. Lit.: MakPrz 237. BCz

Rzuchów (4), wś, tarnob., gm. Sadowie, 6,5 km na płd. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Rzuchow* 1429 ZDM II 106; *Rzuchow* 1470–80 DB I 590; *Rzuchow* 1529 LR 363; *Rzuchow* 1537 Matr IV/3, nr 18385; *Rzuchow* 1578 ŻDz XIV 184; *Rzuchow* 1787 Spis 388; *Rzuchów* 1827 Tabella II 158; *Rzuchów* 1889 SG X 168; *Rzuchów* 1933 SkBy 1498; *Rzuchów*, *-chowa*, *rzuchowski* 1966 UN 27, 53. Lit.: KSand 175; Nieckula, *-ov-* 180. IN

Rzuchów zob. **Rdzuchów**, **Rzuchowa**

Rzuców, wś, rad., gm. Borkowice, 10 km na płd.-wsch. od Przysuchy: *Wruczow* 1396 Sand nr 15; *Rzucow* (1400) ZDM IV 326; *Wruczow* 1470–80 DB II 519; *Sdruczow*, *Wschzyczow* 1510, 1529 SHGSd(kartoteka); *Rzucow* 1783–84 RejKor 331; *Rzucow* 1787 Spis 407; *Rzuców* 1827 Tabella II 158; *Rzuców* 1889 SG X 169; *Rzuców* 1952 UW 116; *Rzuców*, *-cowa*, *rzucowski* 1970 UN 30, 39. — Nazwa niejasna; pierwsze zapisy w postaci *Wrzuców* są być może wynikiem absorpcji przyimka w (w *Rzucowie*). Lit.: KSand 236; Nieckula, *-ov-* 228. IN

Rzujewice zob. **Rzejowice**

Rzuszcze, wś, ślup., gm. Głowczyce, 16 km na płd.-zach. od Leby: *Rutze*, *Ruschitz* 1499, *Rutze*

1524, *Rusche* 1573 Rzduma I 176; *Rusche* 1628 LorSNH 101; *Russken* 1665, *Roschitz* 1743–85 Rzduma I 176; *Roschütz* 1780 HE VII 135; *Ruschitz* od *Rusche* 1784 Brüg II 999; *Ruschitz* 1789 MpGillyPom; *Ruschütz* 1837 MpUMbl 217; *Rzuszcz* al. *Rzuszycze*, niem. *Ruschuetz* 1889 SG X 169; *Ruschütz* — *Rzuszcz*, *-cza*, *rzuski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzuszcz*, *-cza* 1982 WUN III 185; kasz. *řušće* LorSNH 101. — Zapewne od n. os. *Rusk*, por. *Rus(z)ek*, *Rus(z)ko* SSNO IV 518, z suf. **-je*, na co wskazuje forma słowińska; *Ř* zapewne wtórne, pod wpływem *-šč-* w następnej sylabie. Sufiks *-üitz* w formach zniemczonych mógł oddawać pol. suf. *-szcze*. Okresowo pojawia się forma *Rzuszycze*. Postać *Rzuszcz* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 176; Iwicki, PMT IX 95; Belchnerowska, HE VII 135. BCz

Rzuszycze zob. **Rzuszcze**

Rzwień zob. **Boruty** (1), **Chrzczony** (1),

Rzewnie, **Słojki**

Rzy, wś, ciech., gm. Sochocin, 14 km na płn.-wsch. od Płońska: *Rzij* 1402 KkM 144; *Rszy* 1432 MkM II nr 387; *Rzy* 1480 SHGMz(MK 6, 125); *Rzy* 1506 SHGMz(MK 18, 256v); *Rzy* (1565) Lumaz II 21; *Rzy* 1567 ŻDz XVI 350; *Rzy* 1617 Lumaz I 61; *Rzy* 1783–84 RejKor 535; *Rzy* 1827 Tabella II 158; *Rzy* 1889 SG X 169; *Rzy*, *Rzów*, *rzowski* 1971 UN 123, 25. — Może pierwotnie *Rzy*, od *reż* ‘żyto’ SEBOR 537, w l. mn., z mazurzeniem i zmianą paradygmatu. Lit.: ZMaz 328; BańMorf 90. UB

Rzycz, wś zaginiona, leżała w pow. radomskim, w par. Stary Radom: *Rzycz*, alias *Długoyowska Wołya* 1470–80 DB I 447. — Może od ap. *rzyć* ‘tyłek, zadek’ Sstp VIII 107, na określenie końca wsi. Oboczna n. *Długojowska Wola*, od n. m. *Długojów* (2) i ap. *wola*. Lit.: KSand 174. IN

Rzyczkowo, wś, leszcz., gm. Miejska Górka, 5 km na płn.-wsch. od Miejskiej Góry: *Reczchouo* (1240)1548 KW VI 6; *Reczszkowo* 1392 Lek I nr 1320; villa *Reczkoye* (?) in toto deserta 1510 NKs 124; dział na *Reckowach* 1683–85 Koz III 168; *Rzyczkowo* 1775 PPozn 255; *Rzeczkowy* 1783–84 RejKor 754; *Rzyczkowo* al. *Rzczki* 1889 SG X 170; *Rzyczkowo*, *-wa* 1982 WUN III 185; gw. *zyckovo*, *-va*, *zyckoski*. — Dawniej *Reczkowo*, od n. os. *Reczk*, *Reck* SSNO IV 409, z suf. *-owo*; efemeryczne postaci z suf. *-owie* i *-owy*.

Rzyczyna

Postać *Rzyczkowo* być może powstała w wyniku adideacji do ap. *rzyczka* w postaci gw., z pochylem *e*. Lit.: SHGPh IV 63; PPozn 255. ZZ

Rzyczyna, wś, siedl., gm. Kloczew, 13 km na płn.-wsch. od Ryk: *Rzyczyna*, kol. 1933 SkBy 1498; *Rzyczyna* 1952 UW 7; *Rzyczyna*, -ny, *rzyczyński* 1972 UN 142, 10. — Od ap. *rzeka*, gw. *rzyka*, z suf. -ina. IN

Rzycznowo zob. Rzegnowo

Rzyki, wś, biel., gm. Andrychów, 6 km na płd.-wsch. od Andrychowa: *Rieczki* 1581 ŻDz XIV 101; *Rzyki* 1772 MpZan; *Rzyki* 1889 SG X 170; *Rzyki* 1921 Sk XII 36; *Rzyki* 1952 UW 273; *Rzyki*, *Rzyk*, *rzycki* 1964 UN 16, 7. — Dawniej *Rieczki*, od ap. *rzeczka* (: *rzeka*), w l. mn., później *Rzyki*. Lit.: LKrak 132. IN

Rzym, wś, bydż., gm. Rogowo, 2 km na płd.-zach. od Rogowa: de *Roma* 1390 Lek I nr 832; de *Rzym* 1415 RWlkp I nr 890; *Rzym* 1495 SHG-Kl(PG 7, 61v); *Rzym* 1511–23 ŁLB I 164; *Rzym* 1783–84 RejKor 35; Wieś *Rzym* 1789 MKI(Tab 34, 314); *Rzym*, niem. *Rom* 1889 SG X 170; *Rzym*, -mu, *rzymski* 1971 UN 192, 24; gw. *zym*, -mu, *zymski*. — Nazwa przeniesiona z n. stolicy Włoch *Rzym*, łac. *Roma*. A. Bańkowski na bazie toponimów *Rzym*, *Rzysko*, *Rzymiec*, stawia hipotezę o istnieniu rodzimego stp. pnia *rzym-* (<*rimb-, por. łac. *rima* 'szczelina, rozpadlina') SEBań III 265–6. Lit.: Bubak, Onom X 68, XI 55. ZZ

Rzym zob. Mystki-Rzym, Rzymy

Rzym-Tabory zob. Tabory-Rzym

Rzymachowo, cz. Polanowa, dawniej wś, koniń., gm. Witkowo: de *Rzewanchowo* 1396, de *Rzemochovo* 1397 RWlkp II nr 22, 60; de *Rzemochowo* 1397, de *Rzevøchow* 1398 Lek II nr 631, 746; *Drzewochowo* (!) 1415 Koz III 575; de *Rzewanthowo* (!) 1419, *Rzewanchowo* 1428 RWlkp II nr 612, 872; in villa *Rzymachow* 1475 Matr I nr 1307; *Rzemachowo*, deserta villa 1511–23 ŁLB 321; *Rzymachowo* 1783–84 RejKor 158; Wies *Rzymachowo* 1789 MKI(Tab 34, 7); *Rzemiechów* al. *Rzemiechowo*, urzęd. *Rzymachowo*, dawniej *Rzemechowo* 1889 SG X 143; *Rzymachowo*, -wa 1982 WUN III 185; gw. *žrnyħuf*, -ħova, *žrnyħoski*. — Dawniej **Rzewiachowo*, od n. os. **Rzewiach*, por. n. m. *Rzemiechów*. Forma *Rzymachowo* wykazuje przejście -eN- > -yN-. W n. doszło do dysymilacji rz-w > rz-m oraz denazalizacji q. ZZ

Rzymiany, wś, opol., gm. Pakosławice, 12 km na płn.-zach. od Nysy: per fluvium Rimane usque ad terminos ville nostre, que *Rimane* dicitur (1237) XIV SUR II 83; *Rymana* ok. 1300 CdSil XIV 6, 36; *Reyman* (1411) K 540; von *Reyman* 1438 CdSil XXXVI 45; Mathes Thamme von *Raiman* an Hans Thamme Sholzen zum *Raimen* 1562 CdSil XXXIII 87; in *Reimans* 1579 J I 99; *Reiman* 1658 MpDS-Grot; villae *Reimen* 1651/52, ex *Reimen* 1666/67 J I 196, 637; *Reymen* 1736 MpWielGrot; *Reimen* 1743 SNGŚl XII 45; *Reimen* 1784 Z III 371; *Reimen* 1845 K 540; *Reimen* 1941 Wrzosek 45; *Rymannów*, *Skalice*, n. przejściowe 1945 SNGŚl XII 45; *Reimen* — *Rzymiany*, -an, *rzymiański* 1947 MPol XXV nr 124; *Rzymiany*, -mian 1982 WUN III 185. — Pierwotnie n. niem. *Rimane*, później *Reiman*, od niem. n. os. *Riman*, *Reiman* (: *Ricman* < *Reich-*) Gott 404, wtórnie *Reimen*. Może też pierwszy zapis oddawał n. **Rymany*, por. n. os. *Ryman* (: niem. *Riman*) SSNO IV 531. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzymiany* na wzór nazw z suf. -any. Lit.: SNGŚl XII 45; BorOp 144; BorGŚl 233. PS

Rzymiec (1), wś, skiern., gm. Sadowice, 7 km na płd. od Białej Rawskiej: *Rzymiec* 1579 ŻDz XVI 169; *Rzymiec* 1792 MpPerRw; *Rzymiec* 1827 Tabella II 158; *Rzymiec* 1839 MpKwat IV 4; *Rzymiec* 1889 SG X 170; *Rzymiec* 1921 Sk I 155; *Rzymiec*, -mca 1982 WUN III 185. — Od n. m. *Rzym*, z suf. -ec (zob. też *Rzym*). Lit.: Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 98. UW

Rzymiec (2), wś, skiern., gm. Skierniewice, 6 km na płd. od Skierniewic: *Rzymiec* 1921 Sk I 173; *Rzymiec* 1937 Mp-100(41–30); *Rzymiec* 1952 UW 104; *Rzymiec*, -mca 1982 WUN III 185. UW

Rzymki zob. Rzymy

Rzymkowie, wś, opol., gm. Korfantów, 5 km na płn.-wsch. od Korfantowa: *Rzenzkhowitz* (1534) K 548; *Zrzinkowic*, *zbrzinkowic* (!) 1648–1715 Rospond 150; *Ringwitz*, P[ol]. *Rzmkowice* 1736 MpWielOppol; *Ringwitz* 1743 SNGŚl XII 45; *Riegnitz* 1784 Z III 112; *Riegnitz* 1804 WBeschr VIII 122; *Ringwitz*, *Rzynkowice* 1845 K 548; *Ringwitz*, *Rzynkowice* 1865 Triest 1105; *Rzymkowice*, *Ringwitz* 1900 Myc 45; *Rzymkowice* — *Ringwitz* 1939 Prus 65; *Ringwitz* — *Rzymkowice*, -ic, *rzymkowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Rzymkowice*, -wic 1982 WUN III 185; gw. *žynkoivice*//*žynkoivice*.

— Dawniej może **Rzędkowice*, od n. os. *Rzędek* RymSEN II 380, z suf. *-owice*, później *Rzękowice*, *Rzynkowice* (uproszczenie *-ndk-* > *-nk-*). Może też pierwotnie **Rżenkowice*, por. n. os. *Rżenkowic* (: *rżany* 'żytni') SSNO VII 217. Nazwę zmieniono jako *Ringwitz*, też *Riegnitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzymkowice*. Lit.: SNGŚI XII 45; BorOp 77; BorGŚI 181; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 150. PS

Rzymowo zob. Ignalin (1)

Rzymówka, wś, jel., gm. Złotoryja, 8 km na płn.-wsch. od Złotoryi: *Rymmbergk* 1309, *Rimperg* 1311, *Rymberg* 1312 Reg nr 3079, 3251; *Riemberg* 1372 LandbSch I nr 432 *Riemberg* 1655 EberLieg 36; *Rimb[erg]* ok. 1672 MpDSLig; *Rimberg* 1736 MpWiellig; *Remberg* 1786 Z VI 52; *Riemberg* 1845 K 547; *Riemberg*, cz. wsi 1941 SOV 311; *Rzymówka*, *-ki* 1982 WUN III 185. — Dawna n. niem. *Riem(en)berg* może od n. os. *Rim*, *Riem* Gott 410 i ap. *Berg* 'góra' (por. też *Rościslawice*) lub od ap. *Riemen* 'wąski pas, rzemień' w metaforycznym znaczeniu jako określenie wąskiego pasa ziemi, zob. *Reinberg*. Odpowiadałoby to położeniu wsi wzdłuż lewego brzegu rz. Kaczawy, u podnóża góry Wysokiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Rzymówka*. Lit.: SNGŚI XII 46. PS

Rzymisko, dziś *Rzymisko* i *Rzymisko BG*, dwie wsi, koniń., gm. Dobra, 5 km na pld. od Dobrej: *Rzimsko* 1400 SHGŁęcz II 83; *Rzymszko* 1496, *Rzymisko* 1511 ŻDz XIII 174, 184; *Rzymisko* 1511–23 ŁLB I 406; *Rzymisko* 1553 ŻDz XIII 225; *Rzymisko* 1783–84 RejKor 202; *Rzymisko* 1827 Tabella II 158; *Rzymisko*, wś i folw. 1889 SG X 170; *Rzymisko* 1921 Sk II 118; *Rzymisko*, *-ka*, *Rzymisko-Kolonia*, *-ka-nii* 1982 WUN III 186; *Rzymisko-Kolonia*, po zmianie *Rzymisko BG*, *-ka BG*, *rzymiski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. mta *Rzym* lub od n. os. *Rzym* RymSEN II 384, z suf. *-sko* (zob. też *Rzym*). Drugie człony od ap. *kolonia* i liter *BG*, będących śladem po istniejących w XIX i XX w. częściach wsi (*A*, *B*, *D*, *G*). Lit.: SHGŁęcz II 83–4; Rospond, *-bšk-* 228. EB

Rzymy, dziś *Rzymy-Las* i *Rzymy-Rzymki*, dwie wsi, siedl., gm. Łuków, 8 i 9 km na pld.-wsch. od Łukowa: *Domanyn dicta Rzym* 1508 SHGLu III 66; *Rzymy* 1529 LR 425; *Domanin Crzymy* (!) 1531 ŻDz XIV 387; *Domanin Rzymy* 1552 SHGLu IV 127; *Domanin Rzymy* 1564 RPobLu

662v; *Domanin Rzymi* 1580 ŻDz XIV 425; *Domanin Rzymi* 1620 RPobLu 193; *Rzymki* 1781 WPar 248; *Rzymny* (!), *Rzymki* 1787 Spis 430; *Rzymki*, *Rzymy* 1877 Zin II 130; *Rzymki*, wś 1889 SG X 170; *Rzymki*, *Rzymy*, dwie wsi 1902 Przew II 144; *Rzymki*, *Rzymy*, dwie wsi, *Rzymy-Las*, kol. 1921 Sk IV 76; *Rzymki*, *Rzymy*, dwie wsi, *Rzymy-Las*, kol. 1933 SkBy 1498; *Rzymy-Las*, *Rzymy-Rzymki* 1952 UW 144; *Rzymki*, *-ków*, *rzymkowski*, *Rzymy*, *-mów*, *Rzymy-Las*, *-mów-su*, *rzymowski*, trzy wsi 1970 UN 115, 8; *Rzymy-Las*, *-mów-su*, *Rzymy-Rzymki*, *-mów-mek* 1982 WUN III 186. — Od n. os. *Rzym*, por. Szczęsny *Rzim* (z tej wsi) 1580 ŻDz XIV 425, w l. mn. O n. *Domanin* zob. *Gąsiory* (1). Wieś *Rzymki* powstała na miejscu zaginionej wsi *Borkaty* (zob.); n. zdrobniała od n. sąsiedniej wsi *Rzymy*, z suf. *-ki*. Lit.: SHGLu III 66, IV 48–9, 127; KosLu 71. IN

Rzrzyn zob. Żyrzyn

Rzyska zob. Rżyska (1, 2)

Rzyski zob. Pajewo-Rżyski

Rzystnowo, wś, szczec., gm. Przybiernów, 11 km na pld.-zach. od Wolina: *Rusperssnowe* ok. 1380 KrKam 329; *Ruspersnow* 1432, *Rispersnow* 1438, *Rusbersnowe* 1463, *Rusbernow* 1467, *Rusbernowe*, *Risbernow* 1469, *Rispersnow* 1523 LorSNH 99; *Rissnow*, *Rispersnow* 1535 PomKirch III 206; *Rissnow* 1540 PomKirch II 26; *Ruspersnow* 1556 LorSNH 99; *Risnow*, *Ruspersnow* [dwa obiekty!] 1618 MpLub; *Rissnow* 1628 RzDuma II 49; *Risnow* 1789 MpGillyPom; *Rissnow* 1834 MpUMbl 865; *Rissnow* 1888 SG IX 643; *Rissnow* — *Rzystnowo*, *-wa*, *rzystnowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzystnowo*, *-wa* 1982 WUN III 186. — Na podstawie starych zapisów można rekonstruować n. jako **Rozbiernowo*, zapewne od n. os. **Rozborънъ* (< **orzborънъ* 'rozważny' ESSJ XXXII 259), z suf. *-ow* i zmianą *or* > *er*. Por. też zapisy n. *Przybiernów*. Postać *Rissnow* stanowi skrótowanie n. *Ru(i)spersnow*, zgodnie z niem. stosunkami akcentuacyjnymi (zanik sylaby nieakcentowanej). Nazwę *Rzystnowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma II 49. BCz

Rzyszczewko, wś, kosz., gm. Polanów, 7 km na płn.-zach. od Polanowa: *Neu Ristow* 1789 MpGillyPom; *Neu Ristow* — *Rzyszczewko*, *-ka*, *rzyszczeveck* 1948 MPol XXVI nr 59; *Rzyszczewko* — *Neu Ristow*, os. 1951 Rosp 283; *Rzyszczewko*, *-ka*

Rzyszczewo

1982 WUN III 186. — Dawna n. niem. od zniemczonej n. *Ristow*, dziś *Rzyszczewo* (1), z członem dyferencyjnym od niem. przym. *neu* 'nowy'. Nazwę *Rzyszczewko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Rzyszczewo (1), wś, kosz., gm. Białogard, 11 km na pld.-wsch. od Białogardu: *Ristow* 1540 PomKirch II 58; *Ristow* 1618 MpLub; *Rüstow* 1779–85 RzDuma I 75; *Ristow* 1789 MpGillyPom; *Ristow* 1888 SG IX 643; *Ristow* — *Rzyszczewo*, *-wa*, *rzyszczewski* 1948 MPol XXV nr 14; *Rzyszczewo*, *-wa* 1982 WUN III 186. — Zapewne od pom. n. os. **Ristw*, por. pol. *Rzystek* SSNO IV 546, z suf. *-ów*. Nazwę zniemczono jako *Ristow*. Postać *Rzyszczewo* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 75. BCz

Rzyszczewo (2), wś, słup., gm. Sławno, 5 km na zach. od Sławna: *Rystowe* (1273)1332 PU VI 354; *Riskowe* 1333 LorSNH 99; *Ristowe* (1333)XVI PU VIII 195; Teslaff *Ristow* 1518, *Ristow* 1523 RzDuma I 75; *Ristow* (*Alt*) (1539) PomKirch I 133; *Ristow* 1618 MpLub; *Ristow* 1789 MpGillyPom; *Ristow* 1888 SG IX 643; *Ristow* — *Rzyszczewo*, *-wa*, *rzyszczewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Rzyszczewo*, *-wa* 1982 WUN III 186. — Od XVI w. n. z członem dyferencyjnym od niem. przym. *alt* 'stary'. Postać *Rzyszczewo* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 75; Rzetelska-Feleszko, HE II 98. BCz

Rzyszek zob. **Niedabyl**

Rzyszki zob. **Ryżki**

Rzyszkowa Wieś zob. **Bońkowa Wieś**

Rzytki zob. **Humięcino-Retki**

Rzywno, kol., dawniej wś, bydż., gm. Łabiszyn, 15,5 km na pld.-zach. od Bydgoszczy: *Rziwno* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Rziwno* 1832 MpRey nr 63; *Rzywno* 1846 KsP 515; *Rzywno*, niem. *Elsenthal*, os. wiejska 1889 SG X 174; *Elsenthal* 1911 MpMbl(3073); *Rzywno*, niem. *Elsenthal* 1921 Sk X 91, 93, 155; *Rzywno* 1935 Mp-100(37–26); *Elsenthal* 1944 MpMbl(3073); *Rzywno*, *-na* 1971 UN 185, 22. — Nazwa niejasna, może pierwotnie **Rzewno*, por. n. jez. *Rziwno* See 1796–1802 MpSchröt XXI. Niemiecka n. *Elsenthal* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Ryzawa zob. **Rzezawa**

Ryzno zob. **Zerzeń**

Rzyżyn zob. **Żyrzyn**

Rżaniec, wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 16 km na zach. od Ostrołęki: *Rzanekąty* villa 1546 Matr IV/1, nr 7556; z *Zrzancza*, *Rzaniecz* albo *Rzani Kąth* (1565) Lumaz II 27, 135; *Rzaniecz* Regia 1582 ŻDz XVI 387; *Rzaniec* 1617 Lumaz I 95; *Rzaniec krol.* (!) 1783–84 RejKor 543; *Rzaniec* 1827 Tabella II 156; *Rżaniec* 1889 SG X 125; *Rżaniec*, *-ńca* 1982 WUN III 186. — Pierwotnie *Rżany Kąt*, *Rżane Kąty*, od przym. *rżany* 'żytni' (: *reż* 'żyto') Sstp VII 446 i od ap. *kąt*. Obocznie *Rżaniec* — uniwerbizacja przy użyciu suf. *-ec*. UB

Rżaniec zob. **Grabowo-Rżańce**

Rżańce zob. **Grabowo-Rżańce**

Rżąka, cz. Podgórzka w Krakowie, dawniej wś: *Rzsanca* 1388 Krak nr CVII(2); *Szranca* 1397, de *Zancy* 1398 Krak nr CCXXXIII(38), 6358; *Rzanka*, villa 1470–80 DB III 50; *Rzanka* 1529 LR 6; *Rzanka* 1581 ŻDz XIV 40; *Rzanka* 1680 Rej 59; *Rzonka* 1779–82 MpMieg; *Rząka*, wś 1889 SG X 126; *Rząka* 1921 Sk XII 39; *Rząka*, wś 1933 SkBy 1493; *Rząka*, *-ki* 1963 UN 1, 11; gw. *rżonka*. — Od przym. *rżany* 'żytni' Sstp VII 446, z suf. *-ka*. Wtórna samogłoska nosowa *ą* zamiast pierwotnej grupy *an*; por. też n. rzeki płynącej w pobliżu wsi: in fluiijs *Rzanka* 1470 Hel II nr 4015, ad quod duo flumina videlicet *Rzanka* et Wyelyczka 1470–80 DB I 152. Lit.: LKrak 131–2; Rymut, HE XII 170–1. IN

Rżów zob. **Rdzów**

Rżuchów zob. **Rdzuchów**

Rżyska (1), przys., dawniej wś, rzesz., gm. Mielec, 4 km na pln.-wsch. od Dębicy: [*Rżyska*, *Rzyska*] XVI AtSd 155; *Rzyska* 1674 ŻDz XV 57a; *Rzyska*, cz. Wojsławia 1889 SG X 171; *Rzyska*, przys. 1921 Sk XII 22; *Rzyska*, przys. 1933 SkBy 1498; *Rżyska*, *Rżysk* 1966 UN 65, 105. — Od ap. *rżysko* 'pole ze ściernią po zżętym życie, ściernisko' Sstp VIII 108, w l. mn. IN

Rżyska (2), wś, warsz., gm. Radzymin, 5 km na pld.-wsch. od Radzymina: *Rziska Dybowska* 1580 ŻDz XVI 257; *Rzyska* 1783–84 RejKor 611; *Rzyska* 1827 Tabella II 158; *Rżyska* 1839 MpKwat IV 3; *Rzyska* al. *Rżyski* 1889 SG X 170; *Rżyska* 1921 Sk I 145; *Rżyska*, *Rżysk* 1982 WUN III 186. — Dawniej *Rżyska Dybrowskie*; drugi człon od nazw. właściciela wsi, por. nob. Casper *Dybowski* 1580 ŻDz XVI 257. UB

Rżyski zob. **Pajewo-Rżyski**

DODATKOWY WYKAZ SKRÓTÓW WPROWADZONYCH W T. X–XII „NAZW MIEJSCOWYCH POLSKI”

Skróty źródeł, opracowań i czasopism

- AntrP – Antroponimia Polski od XVI do końca XVIII w. T. I–. Red. A. Cieslikowa przy współpracy H. Górny i K. Skowronek. Kraków 2007–.
- DWB – Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm. Bd. I–XVI. Leipzig 1854–1961.
- Eickstedt – E. von Eickstedt. Beiträge zu einem neueren Landbuch der Marken Brandenburg. Prälaten, Ritter, Städte, Lehnschulzen oder Roßdienst und Lehnwar. Magdeburg 1840.
- FW – Frühneuhochdeutsches Wörterbuch. T. I–. Red. J. Schildt, O. Reichmann, R. R. Anderson, U. Goebel i in. Berlin–New York 1989–.
- HenErcI – Casp. Hennenberger Erclerung der grossen Preussischen Landtaffel. T. I. Königsberg 1595. T. II: Von den See'n, Strömen... Beigabe, Königsberg 1595.
- Heyne – J. Heyne. Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau, Bd. I–III. Breslau 1860–1868.
- KDR – Karte des Deutschen Reiches. [Niemieckie mapy topograficzne w skali 1 : 100 000, wydane ok. 1893 r. Zapisy mające wcześniejsze datowanie pochodzą z mapy Preussische Generalstabkarte z lat 1816–1847, która była podstawą późniejszej Karte des Deutschen Reiches].
- KdwR – Karte des westlichen Russlands [niemieckie mapy topograficzne zachodniej Rosji w skali 1 : 100 000, wydawane od końca XIX w. do ok. 1920 r., oparte na mapach rosyjskich, austro-węgierskich i niemieckich].
- MpBaz – Atlas geograficzny ilustrowany Królestwa Polskiego na podstawie najnowszych źródeł opracowany. Red. J. M. Bazewicz. Warszawa 1907.
- MpDSIav – F. Kühn. Ducatus Silesiae Iauranus auctore Friderico Khünovio [Schweidnitz ca 1660].
- MpDSSvid – F. Kühn. Ducatus Silesiae Suidnicensis auctore Friderico Khunovio. [Schweidnitz ca 1660].
- MpFran – Austro-węgierskie mapy topograficzne w skali 1 : 28 000 Śląska (1836–1842) i Galicji (1861–1864) [tzw. zdjęcie franciszkańskie], <http://mapire.eu>
- MpGüss – F. L. Güssefeld. Tabula Regni Borussiae. Borussiam orientalem exhibens, 1775.
- MpHey – Mapy dawnych powiatów wielkopolskich okręgu bydgoskiego wydawane przez C. Heymanna. Berlin 1839. [W nawiasie po skrócie podawana jest polska nazwa powiatu].
- MpKum – Administrativ-Karte von den Königreichen Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau und den Herzogthümern Auschwitz, Zator und Bukowina in 60 Blättern [...] v. C. Kummerer Ritter von Kummersberg [...]. Wien 1855 [mapa w skali ok. 1 : 115 000].
- MpNeumark – Special Karte von der Neumark und dem angrenzenden Laendern in VI Sectionen: welche von Norden nach Sueden gerechnet [...] nach dem Special Kreiskarten und andern guten Hülfsmitteln zusammengetragen im Jahre 1805 von D. F. Sotzmann herausgegeben im Jahre 1807 von Simon Schropp & Comp. in Berlin [1807].

- MpNWGal – Karte eines Theils von Neu oder West Gallicien, welcher die Woywodschaften Sandomier und Krakau enthält nebst einem Theil von Alt Gallicien in XII Blatt entworfen von D. G. Reymann. Berlin 1797.
- MpReyPr – Mapy powiatów Prus Wschodnich na bazie mapy Reymanna w skali 1:150 000, Berlin 1834–39. [W nawiasie po skrócie podawana jest niemiecka nazwa powiatu].
- MpWGal – Carte von West-Gallizien: welche auf allerhöchsten Befehl Seiner Kaiserlich Oesterreichischen und Königlich Apostolischen Majestät in den Jahren von 1801 bis 1804 unter der Direction des dermaligen General Majors, und General Quartiermeisters A. Mayer von Heldensfeld [...] durch den Kaiserl. Königl. Generalquartiermeisterstab militärisch aufgenommen worden [...] gezeichnet, und gestochen v. H. Benedicti. Wien 1808.
- Olsnographia – J. Sinapius. Olsnographia oder Eigentliche Beschreibung des Oelsnischen Fürstenthums in Nieder-Schlesien [...]. T. I–II. Leipzig–Frankfurt 1606–1607.
- PRNG – Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych, opracowywany przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, <http://www.codgik.gov.pl>
- SEBań III – A. Bańkowski. Etymologiczny słownik mowy polskiej. T. 3: R, cz. 1. Częstochowa 2014.
- SEMot – Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych. Red. A. Cieślíkowa, M. Malec, K. Rymut. I: Odapelatywne nazwy osobowe. Oprac. A. Cieślíkowa. Kraków 2000. II: Nazwy osobowe pochodzenia chrześcijańskiego. Oprac. M. Malec. Kraków 1995. III: Odmiejscowe nazwy osobowe. Oprac. Z. Kaleta. Kraków 1997. IV: Nazwy osobowe pochodzące od etników. Oprac. E. Supranowicz. Kraków 1997. V: Nazwy osobowe pochodzenia niemieckiego. Oprac. Z. Klimek. Kraków 1997. VI: Nazwy heraldyczne. Oprac. M. Bobowska-Kowalska. Kraków 1995. Cz. VII: Suplement. Rozwiązanie licznych zagadek staropolskiej antroponomii. Oprac. A. Pisowicz, M. Sitarz, W. Smoczyński, J. Szymowa. Kraków 2002.
- SGorz – J. Zysnarski. Słownik gorzowski. Gorzów Wielkopolski 1988–2002 [kserokopia artykułów publikowanych w latach 1988–2002 na łamach czasopisma „Ziemia Gorzowska”, opatrzona własną numeracją stron; dostępna w bibliotece Zakładu Onomastyki Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie].
- SGTS – Słownik geografii turystycznej Sudetów. T. I–XXI. Red. M. Staffa. 1989–2008.
- Topolexikon – J. B. Sadowski, P. Łachowski. Topolexikon. Zestawienie nazw miejscowości i jednostek toponomastycznych ziemi głogowskiej. Suplement do Encyklopedii Ziemi Głogowskiej, Głogów 1995, http://www.glogow.pl/tzg/bibioteka_mulimedialna/topolexikon.pdf (dostęp: 30 X 2015 r.).
- Tzschoppe – G. A. Tzschoppe, G. A. Stenzel. Urkundensammlung zur Geschichte des Ursprungs der Städte [...] in Schlesien und der Ober-Lausitz. Hamburg 1832.
- ZfGS – Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Alterthum Schlesiens. Bd. I–LXXIII. 1855–1939.

Skróty językowe

- g niem. – górnioniemiecki
- wschśr niem. – wschodnio-środkowo-niemiecki

Zestawił Paweł Swoboda